

Петър Дънов
Учителя

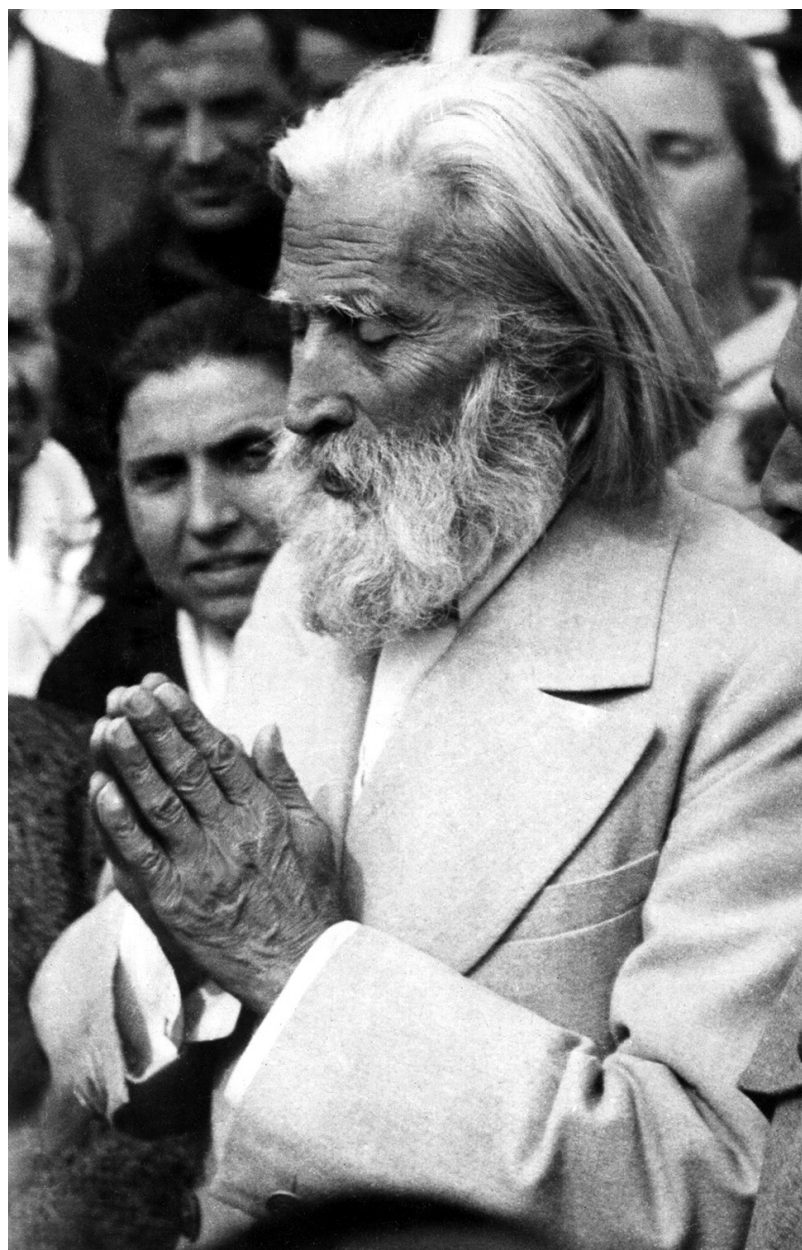

Философия на трептенията

Младежки окултен клас
година четиринадесета

Петър Дънов
Учителя

Философия на трептенията

Петър Дънов
Учителя

Философия на трептенията

*Младежки окултен клас
година четиринадесета*

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“

*Словото в Школата
на Петър Дънов Учителя
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

*Лекциите, изнасяни от Учителя пред Младежкия
окултен клас до 1933 година, са преиздавани от
издателство „Бяло Братство“ по подготвените за
печат от Паша Теодорова текстове, одобрени от
Учителя. Останалите годишнини на Младежкия
окултен клас, непубликувани по времето на Учителя,
се издават за първи път от издателство „Бяло
Братство“ по запазените стенографски записки.*

СЪДЪРЖАНИЕ

Силните и слабите степени, 28.9.1934	7
Слизане, хлъзгане и падане, 19.10.1934	15
Обикновеният човек и геният, 26.10.1934	33
Законът на Любовта, 2.11.1934	45
Живият квадрат на човешките отношения, 9.11.1934	58
Променливи величини, 16.11.1934	73
Причини и условия, 23.11.1934	88
Качества на реалното, 30.11.1934	104
Помни го, 7.12.1934	119
Философия на трептенията, 14.12.1934	140
Естествено разположение, 21.12.1934	157
Погрешка и спънка, 4.1.1935	172
Естествени положения, 11.1.1935	189
Обективни и субективни разсъждения, 18.1.1935	208
Закон за освобождение, 8.2.1935	221
Първото и последното място, 15.2.1935	242
Практическа философия, 22.2.1935	260
Голямото и малкото, 1.3.1935	276
Двата университета, 8.3.1935	292
Най-младият в света, 15.3.1935	310
Да мисли, 22.3.1935	324
Знание и виждане, 29.3.1935	336
Математически отношения, 5.4.1935	350
Насока отвътре, 12.4.1935	360
Разрешените задачи, 3.5.1935	371
Органически, духовни и умствени сили в човека, 10.5.1935	385
Условия и възможности, 17.5.1935	396
Фа – фа диез, 31.5.1935	408
Малките желания, 7.6.1935	420
Аурата – кожата на духовното тяло, 14.6.1935	433

Ферменти, 21.6.1935	445
Двата закона, 28.6.1935	457
Двата полюса, 5.7.1935	470
Първата дума, 12.7.1935.....	483
Двамата спътници, 19.7.1935	504
Незавършени, преходни и завършени процеси, 26.7.1935	521
Отребване, разтопяване, отвяване, 6.9.1935.....	532
Степени на числата, 13.9.1935	545
Приложения	
Обяснителни бележки	560
Речник на редки, остарели и чужди думи	572
Теми.....	575

СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТЕПЕНИ

Има неща, които могат да се преустановят, и такива, които не могат. Това показва, че има неща, които трябва да се плащат, в Природата това се нарича *смяна*. При това, някои неща могат да дойдат по-усилено, а някои – по-слабо. Например за добрите, за разумните хора някои неща могат да дойдат в по-слаб размер, а за глупавите – в по-силен размер. Същото нещо може да се каже и за доброто, и за злото. Ако си умен човек, доброто ще дойде за теб по по-силен начин, а злото – по по-слаб. Ако си глупав, доброто ще дойде за теб по по-слаб начин, а злото – по по-силен. Можете ли да схванете разликата? Глупавият, лошият човек страда повече, а добрият, разумният – по-малко. Това не означава, че добрият, разумният няма да страда, но понеже е разумен, той ще съобрази много неща и по този начин ще избегне силата на злото. Значи за добрия, за разумния доброто ще дойде в по-силна степен.

Във всички неща има една постепенност. Например зазоряването не става изведнъж, а постепенно. И в живота се забелязва същата постепенност, обаче хората искат изведнъж да станат свършени, безпогрешни. Вие искате изведнъж да станете учени, да придобиете голямо богатство – това е механично схващане за живота. Искате да имате слуги, които да ви слукуват, а вие само да ядете и да пиете, да накривите калпака си и за нищо да не мислите – такава идея не съществува в света. Не, всичко се добива с усилие, една последователност има в нещата. Който работи по този начин, ще види, че това е Божествен закон, нещата не стават изведнъж.

Който мисли, че нещата стават изведнъж, той не разбира правилно законите на живота и на Природата. Например събират се десет или сто хиляди акционери и влагат капиталите си в една банка. Директорът на тази банка мисли, че има много капитали на разположение – има ги,

но не са негови. Един ден той изгубва всички капитали и нищо не му остава. Как ги изгубва? Акционерите си вземат това, което са внесли в банката. Тези капитали са общи, те принадлежат на общия труд на много хора. Един ден тези хора ще си вземат капиталите и нищо няма да остане в ръцете ви. Казвам: и това е полезно, но трябва да знаете, че от полза е само вашето, а то е Божие. Същото е и с разположението ви, и със здравето ви. Някой път сте разположени – имате капитал в банката си; на другия ден сте неразположени духом – капиталът ви е взет, значи той не е бил ваш, но тогава вие се сърдите, дразните се. Какъв е този капитал, който всеки може да ви вземе? Днес се мислите за светия, а утре това светийство изчезва; днес сте умни, а утре умът ви не стига, не можете да направите нищо.

Вие трябва да проучвате тези неща, те се наричат *външни условия, с които човек трябва да се справи*. Отивате в дома на един богат княз и сте се натоварили с багаж, голяма раница сте вдигнали на гърба си, пъшкате под нейната тежест, носите неща за ядене и пиене – това е безпредметно, няма защо да се товарите толкова. Когато отивате в дома на богатия, не носете нищо, той има с какво да ви нагости и напои. Друг път тръгва към къщата на своя беден приятел и нищо не носи със себе си. Това е неразбиране на законите. Онзи, който отива при богатия с раница, по пътя се измъчва, но после вижда, че е нямало нужда да носи тези неща. А този, който отива без раница при приятеля си, по пътя му е леко, но там му е тежко, няма какво да яде.

Като тръгвате при Господа, и вие правите същата грешка: навдигате багаж с кervани и като стигнете, уморили сте се вече. Не, тръгнете ли при Господа, вземете най-същественото – една дреха и едни обувки, а за пътя си вземете малко хляб. Като стигнете там, има вече какво да ядете и да пиете. Несгодите на живота седят в това, че хората още не разбират докъде се простират Божествените процеси и докъде – човешките. Още дълго време ще мине,

докато те разберат това нещо. Вие не знаете кога отивате при някой богат човек и кога – при някой беден. И при единия, и при другия като отивате, все страдате. Като отивате при Господа, товарите се много и страдате по пътя.

Има неща, които много мъчно могат да се направят. Например много мъчно можеш да превъзпитаеш един вълк – както и да му се проповядва да яде, той все ще яде по свой начин. Каквото и да проповядвате на свинята, тя все ще се прояви по свой начин. Както и да възпитавате животните, като ги оставите на свобода, всяко от тях ще се прояви по свой начин, както си знае. Къде е възпитанието тогава? Вие често се безпокоите какво ще стане с вълците и мечките. Въпросът за вълците и мечките е неразбран и всякога ще си остане такъв. Човек засега трябва да се интересува от това, което е негово. Имаш дадена част, ти трябва да я обработваш. Че другите не работели, че това-онова, не мисли за това, ти обработи своята част и за другите не мисли. Да мислиш за другите, това е безполезно. Ама дали те са обработили своята част, или не – безполезно е всяко смущение. Ти си паднал на пътя и сега питаш защо си паднал. Много просто, вървял си по пътя, но си се отбил в кръчмата на Иван Пенджурски, пийнал си винце, напил си се и като си излязъл на улицата, не си забелязал един камък, препънал си се в него. Паднал си, разбил си някъде главата си, а след това се питаш защо е станало това. – „Ама защо паднах?“ – „Ако не беше се спирал в кръчмата на Иван Пенджурски, нямаше да паднеш.“ – „Защо си пукнах главата?“ – „Защото си бил неразумен.“ Тази глава ти е дадена да мислиш с нея, а не да я пукаш по камъните. Ако искаше да не пукаш главата си, трябваше да пиеш вода, а не винце.

Днес има много пукнати глави в света. Който иска да стане богат, все ще си пукне главата; който иска да стане силен, все ще си пукне главата. Взел си един голям чувал, напълнил си го повече, отколкото трябва, и след това ще се оплакваш. Има един Божествен закон, според който човек никога не трябва да слага върху гърба си повече товар, отколкото му трябва и отколкото може да носи. Хората,

и богати, и сиромаси, се осигуряват с цел да предотвратят страданията, но и досега още не са намерили един метод, чрез който да ги предотвратят. Затова и до днес и богати, и сиромаси все страдат. Богатият боледува и умира; и сиромашът боледува и умира. Въпросът е само в това, че единият може да живее пет години повече от другия. Че някой платил дълговете си пет години по-рано или пет години по-късно, каква е ползата от това? Казвате: „Да, но като държи парите в себе си пет години повече, все ще спечели нещо“. Въпрос е дали ще спечели – може да спечели, може и да изгуби. Закон има за това: не всякога капиталите допринасят нещо. При тази криза в Америка¹ фалираха може би повече от две хиляди банки, в които изчезнаха 4–5–6 милиарда долара. Много бедни бяха вложили парите си в тия банки все за черни дни, но като отидоха парите, останаха им само черните дни. Като минат няколко години, ще започнат да се създават нови банки с повече капитали. Къде са тези пари? Те не са изчезнали, но казват, че ги няма.

Та в света, в който живеете, и вие влагате някъде своите капитали, но гледате един ден, че парите ви са изчезнали – защо? Вашата банка е фалирала. Аз разбирам страданията на хората в този смисъл: те са вложили капиталите си в някоя банка, която един ден фалира, и изгубват всичко. Един българин беше вложил парите си в една банка в Америка, но в кризата тази банка фалира и той загуби 500–600 хиляди долара. Друг българин беше вложил 500–600 хиляди марки в една германска банка, но по време на кризата тия пари се обезцениха толкова, че касиерът на банката написал на този българин, че трябва да си вземе парите, защото не могат да поддържат книгата за тях. И той трябваше да отиде да си ги вземе. На шега той казал на касиера, че ако искат да държат на сметка при тях неговите пари, той е готов да даде още един и половина милиона марки за разноски по книгата. Толкова бяха спаднали германските пари – като прибавите към 600 хиляди марки още един и половина милиона, равняват се на 10 стотинки.

Страданията в живота не са нищо друго, освен кризи, които настъпват. Днес си радостен, весел, разположен, но още на следващия ден виждаш, че си изгубил разположението си, пропаднал си, фалирала е твоята банка. В един ден виждаш, че всичко си изгубил; тогава ти се намираш в положението на последен бедняк. Неразположен си, скръбен си, тъжиш, казваш си: „Отиде моето богатство!“. На другия ден получиш писмо от чичо си, който ти е оставил една сума, и вече си радостен. Тази смяна в състоянията на човека става постоянно и единствената причина за нея е неразбирането на Божествения закон. Един от трудните закони е законът на смените. Докато научи този закон, човек ще види и ще пати, дълго време ще мине, докато го научи. Поне едно е утешителното: човек не знае кога ще дойде този закон. Ти влагаш парите си в банката. Не си техен господар, трябва да ги вложиш – ако ги носиш в себе си, апаши ще те оберат; ако ги оставиш у дома си, могат да те убият заради тях. Като ги занесеш в банката, казваш: „Поне каквото Господ даде!“.

Сега има друга една опасност: вие не знаете къде сте вложили вашия капитал – дали е в банката, или е още в домовете ви. Мнозина са ми казвали, че са вложили капитала си в Божията банка, а после казват, че са го изгубили. Как е възможно да вложиш парите си в Божията банка и да изгубиш? Парите в Божията банка не се губят. Тези хора са вложили парите си в някоя Популярна банка², която минава за Божествена. Или другояче казано: има неща в света, които трябва да се сменят. Ти не можеш да разчиташ на временни положения – на дъжд, на вятър, на сняг; това са временни положения. Ти си гемиджия – вятърът може да духа, а може и да не духа. Парите са нещо по-установено, на тях можеш да разчиташ; има неща, които са по-уредени, на тях можеш да разчиташ. Където е вложена човешката разумност, на това може да се разчита. Има неща преходни, на които временно само може да се разчита – те могат да оставят човека наскоро пътя. И на коня може да се разчита временно.

Човек най-много може да разчита на себе си. Единственият, на когото най-много можеш да разчиташ, това си ти; на себе си човек трябва да разчита. Понякога вие се качвате на коня и разчитате на него повече, отколкото на себе си. Не, единственото нещо, на което можем да разчитаме, това е Божият Дух, който работи във всинца ни. Казвате: „Да дойде Божият Дух“ – това са човешки схващания. Има нещо постоянно в Природата. Това постоянно нещо наричаме Бог. Ние всякога можем да разчитаме на Неговия велик закон, който работи в света. Той е толкова малък, че никой не може да го види, същевременно е толкова голям, че никой не може да го вземе, да го задигне.

В Божественото има две качества: то е толкова малко, че никой не може да го види и намери, а същевременно е толкова голямо, че никой не може да го вземе, да го открадне. На Бога всякога можете да разчитате, а другите неща са преходни. Те всякога носят изненади и страдания, през които минават всички хора – по този начин хората се възпитават. За временните неща не съжaliaвайте, но благодарете. Возил си се половин километър на каруца – не съжaliaвай! Слез от каруцата, хвани пътя си и благодари и за толкова; няма защо да правиш нови усилия. В Писанието е казано: „Възложете грижите си на Господа“ – какво значи това? Не да започнеш да мислиш и да работиш, както Бог мисли и работи, но да не чакаш наготово. Онова, което Бог изисква от човека, е да започне и той да работи, да не очаква на другите – защо? Защото понякога щастieto на човека зависи от много малки работи. Например от какво зависи щастieto на една певица? Понякога щастieto на певицата зависи от една малка ципица в гърлото ѝ. За една вечер с тази ципица тя може да вземе 50–100 хиляди лева. Но ако утре стане една малка повреда в гърлото ѝ, каквото и друго да има, певицата нищо не струва вече за публиката. Ето защо, когато щастieto на човека зависи от малките работи, той трябва да ги пази. Защото, ако малкото се повреди, работите повече не вървят напред. Питам: вие знаете ли къде се намира у вас тази малка ципица, от която зависи щастieto ви? Тя се намира

на върха на езика. Колко пъти с върха на езика си човек разваля своето щастие! Като бутнете върха на езика си и щастieto ви си отива. Всеки от вас трябва да сложи под езика си едно малко камъче, с което да го изтрива, да не е толкова остър – не се изисква много търкане, малко търкане е нужно. Нали вие имате ножове, вилици, лъжици, игли, шишове, които изтривате? Достатъчно е само отгоре да ги докоснете, за да се изтрият.

Човек трябва да се научи на две неща: той не трябва да носи на гърба си голямата раница на греха, нито да изгасва своята запалена свещица, която носи вечер. Голяма раница на гърба си не слагай и малката свещица, която имаш, не загасвай. Много хора са икономисти, изгасват вечер свещта си, да не гори. В Божествения свят изгасване няма. Малките свещи поне не гаси! Защото, ако ги изгасваш или ако намаляваш горенето, свещите ще димят. Нека си горят повече, нека има повече светлинка. Ето, от толкова години насам Слънцето е запалено и не изгасва. Някой път светлината му се намалява, а някой път се увеличава; там е пътят.

Човек трябва да върви по Божиите пътища, да изпълнява Божиите закони – защо? Защото никой не може да избегне смените, които стават в Природата. Страданията не могат да се избегнат по никакъв начин и радостите не могат да се избегнат по никакъв начин. Всички тези неща ще дойдат, но от човека зависи как ще ги възприеме и как ще се справи с тях. Ако си умен, страданието ще дойде по-меко; ако си глупав, страданието ще дойде по-силно. Същото е и за доброто: ако си умен, то ще дойде в пынотата си; ако си глупав, то ще те засегне по-малко. Външният ежедневен живот зависи от вътрешното разположение на човека. Не само хората минават през тези състояния, но и животните и растенията. Има нещо в живота, което обхваща всички живи същества едновременно – аз наричам това нещо *смени в Природата*. Щом дойде една смяна, вие вече не сте разположени, чудите се откъде е дошла. Като дойде смяната, вие трябва да знаете какво да пра-

вите: ще вземете камъчето и ще разтъркате малко езика си, никак да не остане мръсотия върху него, защото след време мръсотията ще излезе отгоре.

Кога човек се разваля? Когато започне да губи. Когато един търговец фалира, той отваря тефтерите си и започва да преглежда кой какво има да му дава. Като намери, че Иван, Драган имат да му дават, той казва: „Чакай, ще му кажа аз на този нехранимайко, какво мисли да прави?“, или казва: „Ще го претрепя аз него!“. Да, но този длъжник е по-сприхав от кредитора си; кредиторът го дава под съд и длъжникът вече се готви да го претрепе – работата излиза съвсем другояче. Сега, като ме слушате, вие ще трябва да платите, но сте от скържавите. Гостилничарят идва и казва: „Ще платите!“ – „Ама много скъпо взима!“ Да, този гостилничар взима скъпо, това е великата философия. Това е училището, в което следвате, но трябва да знаете, че ще има големи смени. Няма същество в света, което да не е подложено на смени. Затова човек трябва да бъде умен, да знае, че Божиите работи са велики, да разбира Божиите пътища, без да ги критикува. Като ги разбира и върви напред, добре ще му бъде навсякъде. Тази е философията на живота.

Всичко в живота е постижимо (песен)

1. лекция, 28 септември 1934 г., Русе

СЛИЗАНЕ, ХЛЪЗГАНЕ И ПАДАНЕ

Отче наши

Ще прочета само няколко стиха – от 12-ти нататък, от 15. глава на *Посланието на апостол Павел към Римляните*. Може да пишете върху една малка тема: „Кои са били причините за написването на *Евангелието от Матей*“? Какво е писано за *Евангелието от Матей* и какво съдържа то?

Казват за едно тяло, че е голямо или малко. По какво се отличават голямото и малкото тяло? (– „По пространството, което заемат.“) Добре, каква е съществената разлика между един голям орех и едно малко орехче? С думата *орех* вие означавате понякога и самия плод, и дървото орех – право ли е това? Малкият плод може ли да бъде орех? И дървото може ли да бъде орех? В малкия орех все пак има нещо, което може да ядете, а има ли нещо, което може да ядете от големия орех? Малкият и големият орех приличат ли си по нещо? По форма не си приличат, но има нещо съществено, по което си приличат. Сега, с обикновената ваша стара мисъл, вие ще се намерите в чудо. Големият орех може да създаде малкото орехче и малкото орехче може да създаде големия орех. Кажете сега едно възражение, че не е така. Не може да се направи тук възражение, при други условия може, но в дадения случай не може да има.

Да допуснем, че падате от някоя височина – какво възражение ще дадете? Може ли да кажеш, че не падаш? Може да кажеш, но като паднеш, ще се понатъртиш и ще видиш, че си паднал, ще възприемеш истината, че си паднал. В какво седи падането? Кое пада? Там, където човек пада, птицата може ли да падне – не може. При известни условия и птиците падат – кога? Когато се изгуби равновесието на крилата им, те веднага падат.

Сега тези въпроси за ореха са посторонни. По какво се отличават малките и големите неща? Малкият и големият орех се различават по това, че големият орех може да произведе малкия, но и малкият орех може да произведе големия – тогава как наричат първия процес? От малкото орехче израства големият орех, а от големия орех се ражда малкият орех. Големият орех израства отдолу, от малкото орехче, а малкият орех отгоре слиза, от големия орех. Ти трябва да посееш малкия орех долу, в земята, тогава ще израсне големият орех. Казваш: „Аз не искам да бъда дребен човек“ – голям човек искаш да бъдеш. При известни условия дребният човек е намясто. Ако се намериш натясно в един затвор и нямаш никакво сечиво, а само една малка дупка, кое ще е по-хубаво, за да се освободиш: голям ли да бъдеш, или малък? Защо някой път вие казвате, че човек трябва да бъде едър, голям, снажен – каква е идеята? Тази идея ваша ли е, или чужда? Човек едновременно трябва да бъде и малък, и голям.

Голямото ражда нещата, а от малкото нещата изникват. От малките работи изникват много бели, много противоречия. От големите неща се раждат пак много страдания, но и много радости се раждат. Вие сте почтен човек – дават ви едно голямо предприятие, започвате голяма търговия, но опропаствате няколко хиляди души и всички ви стават неприятели. Може да сте бил честен търговец, но външните условия са се променили и хората не ви искат – казват: „Като сте толкова глупав, защо предприехте тези работи?“. Много пъти и малките работи може да предизвикат големи пакости. Нима една малка кибритена клечка не може да предизвика загуби за милиони левове? През миналия век, в 1871 година, в Чикаго една крава ритнала свещ и целият град изгорял³. Градът после пак се съградил. Изгорял Чикаго – какво ви интересува, да не е изгорял. „Кравата ритнала свещ – да не я е ритала“ – така ще си кажете. Вие нищо не знаете за това събитие, но в историята е написано за него и сте прочели. Питам: защо в историята е написано за изгарянето на Чикаго? Или четете, че преди хиляди години е имало война и някой си

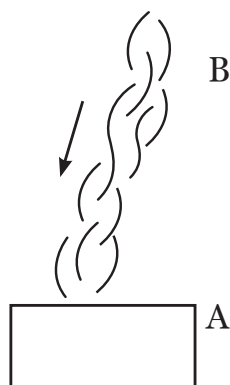
Александър Велики⁴ е воювал. След това разправяте на майка си и на баща си какво е направил той, как е превземал с войските си. Какво се крие зад Александър Велики? (– „Вчера, 18 октомври, беше погребението на сръбския крал Александър⁵ в Белград.“) На Александър Велики не му провървя много, въобще на всички Александровци все не им върви – това е един исторически факт. Какво се ползвате, ако не им върви или пък ако им върви? В даден случай може да се ползвате.

Какво ще се ползвате от един орех? Много може да се ползвате. Вие сте беден, в нищо не ви върви – започвате една работа, не ви върви; започвате друга работа, не ви върви. Не знаете какво да правите, идва ви наум да направите пакост или на други хора, или на себе си. Най-после аз ви срещам, нося една торба с 200–300 ореха и ви казвам: „Посади тия орехи, за да ти тръгне. Загради си едно пространство, посади ги на 10 метра разстояние един от друг“. След 5–6 години твоите работи ще се оправят – орехите ще започнат да раждат, те са от тези, които бързо растат. А хората имат нужда от орехи, те служат на неврастениците. Хора, които са неразположени, анемични, като ядат малко орехи, ще им помогнат (те са от новите орехи, които помагат на живота). От 200 посадени ореха ти веднага набираш около 1000 килограма през първата година. Продаваш ги, да кажем, по 20 лева за килограм, за да върви сметката равно. Колко ще струват – 20 хиляди лева. И тогава вие започвате да се интересувате от естеството на орехите. Първата година – хиляда килограма, втората година – две хиляди килограма, третата година – три хиляди, четвъртата, петата година..., но това увеличение е, докато тия 200 ореха започнат да дават по 10 хиляди килограма, и там спират, по-нататък не може. От 10 хиляди килограма орехи колко приход ще имате, като ги продавате по 20 лева за килограм? Крайната печалба ще бъде 200 хиляди лева, нали?

Сега това е един пример, както примера за Александър Велики, за да произведе един стимул във вас, че орехите, съединени в едно – 200 ореха за 5 години, могат да

ви помогнат. Ако знаете как да се отнесете с орехите, те могат да ви помогнат. Но ако не знаете, те ни най-малко няма да се интересуват от вас. Какъв е законът? Ако вие се интересувате от орехите, и те ще се интересуват от вас. Ако вие се интересувате от науката, тя ще ви помогне, но ако не се интересувате от нея, и тя няма да ви помогне – законът е все същият.

Допуснете, че имате плоскостта *A* и някаква течност *B* (фиг. 1). Тази течност всякога има желание да слезе отгоре

Фиг. 1

към плоскостта, която стои долу, по-ниско. Жидките тела винаги имат желание от високо да слязат към по-ниско. Водата никога не се качва нагоре, в нея винаги има една голяма склонност да слиза надолу – от по-високото равнище, като намери един малък наклон, тя веднага слиза надолу. Как ще обясните това научно? Ако този наклон го нямаше, водата щеше ли да слезе надолу? Водата нагоре не може да се качи, но надолу всякога може да слезе. И като е слизала надолу, какво е направила? В планините всички тия долини и пътища се дължат само на водата. Най-хубавите долини, от които вие се възхищавате, ги е направила

водата, като е пътувала; откъдето и да е пътувала, все е образувала долини, като е слизала. Ние говорим сега за онова, което водата е направила, без да иска – тя ни най-малко не е искала да направи това. Но кой как застане на пътя ѝ, тя все иска да слезе. Срещне водата някое препятствие, каже: „Махай се!“ и си образува един път, по който върви; малко по малко се образува този път.

Нагорещете тази вода, която всякога слиза, превърнете я в пара и в нея ще се роди точно обратното желание – тя вече не отива надолу, не слиза нито стъпка надолу. Като я нагорещиш веднъж, тя пак се качва нагоре, откъдето е слязла. Един закон: ако вие сте вода, всякога надолу

ще слизате; ако вие сте пара, всякога нагоре ще вървите. Когато има препятствия на пътя на парата, тя забулва работите и пада надолу. Щом премахне препятствията, тя веднага се превръща на облаци, възлиза на известна височина и остава там. На мястото се явява една нова сила – огънят. Той е едно особено същество. Какво му трябва сега? Намерил веднъж водата, ще я сгорещи. Единствено огънят е в състояние да накара водата да върви нагоре; като влезе, той веднага ѝ дава един подтик да върви нагоре. Но като изгуби огъня в себе си, водата пак слиза надолу.

Аз правя едно заключение. Да кажем, че вие се обезсърчите в живота – изгубили сте вашия огън, но същевременно сте станали на вода и следователно вече имате едно направление – да слизате надолу. Откъдето минете, път ще си пробивате. Долините не се дължат само на една капка вода, това са милиони капки вода, които са тръгнали в едно и също направление. Но защо е действала така водата? В нея има едно косвено желание: като смъква пръстта отгоре, частиците ѝ имат желание да се направи една площ. Водата обича равните места. Като намери равни места, тя си почива. А когато има кривини, тя върви по тях и има желание само да изравнява, да тегли хоризонтални линии навсякъде. Като намери криви работи, тя иска да ги изправи. Който не разбира водата, ще каже, че тя прави пакости. Не, тя прави пакости, докато изравни всичко в една площ, докато систематизира всичко – после е спокойна и пакости не прави. Но намери ли нещо криво, някъде по-високо, някъде по-ниско, тя иска да го изправи. Всички еднакви права трябва да имат – да не е едното място по-високо, а другото – по-ниско. Питам: с това свое желание водата постигнала ли е своя идеал? Постигнала е нещо, образувала е големи пространства – езерата, моретата, океаните.

Какво е сравнението между ореха и водата? Какво общо има между малкия и големия орех и водата – обръщам ви внимание на връзката. Казвате: „Какво общо може да има между орехите и водата?“. Водата е приготвила плоските места за орехите. Само при влага могат да растат

орехи, без нея не може. Влагата дава топлина на природата. Водата дава тон на живота, но само ако присъства в малко количество – само тогава може да израсне орехът. Ако водата присъства в голямо количество, никакъв орех не може да изникне. Какво заключение бихте направили от това? Какво правило можем да извадим?

Сега ще мина към друга тема, към още едно изяснение. „Пей в пустинята на живота, де скръб и мъчение цари“ – така пее един поет. Друг поет пък пее така: „По зелените полета, де цветя цъфтят, де планински извори възбог се въздигат, де птички пеят, там моята душа се весели!“. Питам: защо единият поет пее за пустинята на живота, а другият – за зелените полета, де цветя цъфтят? Музикантите трябва да дадат израз на тези думи. Как ще ги изпеете? Изпейте първо *В пустинята на живота*. Ще каже някой: „Тъжна музика е това“. Не, музиката никога не може да тъжи, в нея няма тъжност. В музиката има слаби и силни тонове. А силните тонове произвеждат в човека едно състояние: скръб. Кой тон например е скръбен? Тонът *до* какъв е, тонът *ре* какъв е? Ако вземете сега *до* в понижение, скръбен ли е този тон? Никаква скръб не е това.

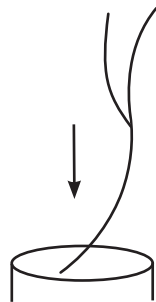
Понижението на тоновете показва известна мекота. Повишението показва усилване. При понижението тоновете добиват мекота, при повишението придобиват сила. Силата е, която произвежда тъга. Някой казва: „Той пее меланхолично“. В музиката ли е меланхолията? В самия човек е меланхолията, и то когато вземе неверен тон. А има тонове, които са толкова силни! Аз мога да ви изпея един тон толкова силно, че да ви причиня известна болка и болката ще ви произведе тъга. Раната е, която ще ви произведе тъга; след това ще станете меланхоличен. Сега този музикант е съчетал така силните и слабите тонове, че музиката му е станала опасна, експлозия може да стане някъде. Като пеете така, някъде някой тон като ви перне в задната част на мозъка, главата ви се замайва. Вас нали ви е первал някой път някой тон? С тон може да се удари човек така, че да залитне. Но това не е за простите хора, тряб-

ва ум, за да видите връзката. Някой казва: „Той има тъжна музика“. Какво нещо е тъжната музика? Тя е резултат.

Как ще изпее *В пустинята на живота*? Как ще я декламирате? Нали някой път, като излезете, вие декламирате: „В пустинята на живота!“. (*Учителя прави движения с ръцете нагоре.*) В пустинята няма сербезлък – това е неестествено положение, вие си представяте нещо, което го няма. Като попаднеш в пустинята на живота, ти ще си кажеш: „Доста опасна е тази работа!“ и ще си поклатиш главата. Който декламира, няма понятие какво нещо е пустинята. „Де скръб и мъчение цари“ – какво ще правиш там, където има скръб и мъчение? Представяш пустинята, но имаш желанието на парата. (*Учителя вдига ръцете си нагоре.*) Това е парата. Така не се декламира, няма никакъв смисъл. Но тези, които слушат, ще кажат: „Браво“ и ще ръкопляскаат. Не, картината не е вярна. Какво трябва да направите сега? (*Учителя разтваря ръцете си надолу и се навежда напред.*) „В пустинята на живота.“ Тази пустиня не е горе, тя е долу. Понякога и вие, като малките деца, декламирате „в пустинята“ и сочите с ръцете си нагоре.

Аз искам да ви обърна внимание на следното: трябва да проучвате качествата на нещата. Ти може да вземеш един орех и да кажеш: „Малка работа е тази. С орехи ли ще се занимаваме?“. Право е това, но при известни условия големите и малките неща имат съвсем същите резултати.

Сега да се върнем на въпроса: защо водата има желание да слиза надолу (*фиг. 2*)? Да кажем, вие сте един аристократ и вървите по пътя така, сякаш искате да покажете, че сте нещо. (*Учителя върви бавно, важно, умерено, с достойнство.*) Обаче във вас няма нищо определено. За някой професор, който върви така бавно, бавно, казвате: „Този професор мисли, че за утре няма пари“. Но на пътя е паднало злато и той, като се движи така, изведнъж се навежда и взима парите. Питам: защо този професор си навежда главата надолу? Това, което взима, разумно ли е? Ценно е. Навежда се, прибира парите в джоба

Фиг. 2

си и си върви по пътя. Какви са неговите съображения? Имаше ли той някоя възвишена идея, когато взе парите? Ако на този професор биха му казали така: „Заради Господа, наведи си малко главата“, той би отговорил: „Как ще се наведе заради Господ? Аз не се навеждам заради Господ, това е заблуждение“. Че когато искаш да сториш нещо за Господа, надолу ли трябва да се наведеш, или нагоре трябва да се повдигнеш? Когато се молиш, надолу ли трябва да се наведеш, или нагоре да се повдигнеш? Какво положение трябва да заемеш? (– „Нагоре.“) Сега да оставим молитвата. Когато ядеш, какво положение трябва да заемеш? Когато искаш да вземеш нещо, ти трябва да се наведеш. Професорът се навел надолу, за да вземе парите. Ако професорът мине покрай някое дърво, ни най-малко няма да си вдигне ръката, сам да си откъсне плод, а ще погледне нагоре и ще продължи. Ако мине някое дете, което е малко по демократ, то ще си вдигне ръката и ще си откъсне плод. Професорът ще каже: „Това не е за мене“, но като види парите, ще ги вземе. Детето отдолу взема и отгоре сваля; парите ще вземе отдолу, плодът ще откъсне отгоре. Кой е на правия път: професорът или детето? Детето, което и парите вдига, и орехите сваля, докато професорът вдига парите, а орехите не сваля. И вие по някой път вдигате парите, а орехите не сваляте. Кой е на правата страна?

Трябва да се научите да разбирате. Водата, която слиза надолу, това са парите, които са долу, това е професорът, който се навел; това е едно състояние. Парата, която се вдига нагоре, това е детето, което откъсва орехите. Ако парата не се вдига нагоре, водата няма да слиза надолу, защото парата се превръща на вода и във водата има същото желание да стане на пара. В нагорещената вода се заражда обратното желание. Вие имате желание да откъснете един орех. Какво сте в дадения случай? (– „Дете.“) Дете, но в дадения случай не сте вода, а сте пара – това движение отива нагоре. Само едно дете може да свали орехите отгоре, само детето може да си позволи това. В ума на стария

това го няма. Той, като погледне ореха, казва: „Този орех принадлежи на друг“ и си налага известно въздържание. Няма да си протегне ръката, да откъсне от орехите, а само ще ги погледне. Защо детето вдига парите отдолу и защо протяга ръце нагоре за орехите? Има деца, които няма да вдигнат парите, защото нямат понятие за тях; има и деца, които са възпитани така, че имат понятие за пари. Но като пуснете едно дете, то по-лесно ще откъсне орехите, отколкото да вдигне парите.

От това, което ви изнесох, какъв извод може да направите? Какъв закон извеждате? Нали някой учен, след като изследва известни явления, ще изведе един закон. Кои тела падат? Телата не падат. В пространството телата не могат да падат. Падането е само едно изключително условие. Аз искам да зная слизаш ли, хлъзгаш ли се, или падаш. Слизането е надолу и хлъзгането е надолу, и падането е надолу. Ти казваш: „Падам!“. Падането е изключително условие, то е последното в този процес – първо е слизането. Ти слизаш някъде по стъпала и можеш да слезеш докъдето искаш. По същия начин пак можеш да се качиш нагоре по стъпалата. Обаче, ако се хлъзгаш надолу, вече има една опасност; може да има храсти и все таки за някой храст можеш да се хванеш. Но ако падаш, ти нямаш избор, няма за какво да се заловиш. Само ако имаш знание, може да не паднеш.

За да не паднеш, какво трябва да направиш? Кой пада? Само малките тела падат, големите никога не падат. Ако в дадения случай вие увеличите обема, площта на тялото, което пада, един, два, три, четири, двадесет пъти, падането веднага ще спре. Ако едно малко орехче заеме площ, широка няколко метра, няма да има падане. Значи, за да не падате, веднага трябва да поставите в ума си една широка идея. Някой път казвате: „Падам!“. Защо? Вие сте се свили в себе си – в едно малко пространство. Като не знаете закона на място да се хлъзгате и като искате да слизате, вие сте избрали последния метод – падането, защото така най-бързо се постига целта.

Орелът, когато слиза надолу, е избрал третия метод. Той пада отгоре като си свие крилата, устреми всичката си сила, спиралообразно се спуска с главата надолу, слиза и сграбчва онова, което има да взема. Ако един човек слиза така, ще си блъсне главата, а орелът слиза с главата надолу и като сграбчи предмета, който иска да вземе, пак се вдига нагоре. Питам тогава: как трябва да пада човек? Като орела ще падате – майсторско падане е това. А такова падане, при което ще си пръснеш главата и ще си натъртиш задницата, е глупаво.

Вие може да използвате големите противоречия, които водата произвежда. Не може да нямате желание, като водата, да слизате и да образувате пара; не може да нямате желание, като парата, да се повдигате нагоре. Може да имате желанието на професора и може да имате желанието на децата. Но казвам: когато човек слиза надолу, правилният път е да слиза по стъпала – там е изключена всяка опасност. Слизате до известна дълбочина и после пак се качвате нагоре по същия път – значи имате един определен път. Слизането не е падане. Дайте ми един пример кои се хлъзгат. Орелът е избрал падането, но същевременно е избрал и хлъзгането; той едновременно пада и се хлъзга. Пада, понеже не върви перпендикулярно по линията, има едно малко завъртане, спираловидно падане. Вие виждали ли сте орлите как някой път слизат надолу? Някой път те слизат от голяма височина надолу и образуват и падане, и хлъзгане.

Нашата Земя хлъзга ли се, пада ли, или слиза? Земята астрологически пада ли, хлъзга ли се, или слиза към Слънцето? (– *„Тя и пада, и се хлъзга постепенно към Слънцето.“*) Така, ако Земята е жива, тя има някаква цел. Падането на водата нали е слизание! Водата пада, докато може да пада. Щом слезе до морето, пада ли вече? От високите планински върхове тя пада, но докъде? До морето. Щом дойде до морето, падането престава – тогава възлиза. Значи всички тела, които падат, като дойдат до известна площ, в тях се заражда желание да се изкачат оттам, където са слезли. Нали казваме, че има слизание на човешкия

дух – какво разбирате под това? От високо място е слязъл, но докъде? До известна площ във Вселената. И като е слязъл в процеса на инволюцията, в него пак се заражда желание да се върне там, откъдето е слязъл – започва еволюцията. Инволюция и еволюция; слизание, стъпяване и пак възкачване – човек пак се връща към това състояние, от което е слязъл. Процесът трябва да се изменя, да става и обратен.

Сега искам да ви посоча закона психологически. Всички тия разсъждения водят към един извод. Всяко едно желание, всяка една мисъл имат три възможности. Една мисъл може да слиза, може да се хлъзга и може да пада. Едно желание у човека може да върви по три пътя. Може да върви по пътя на слизането, може и по пътя на падането отвесно, перпендикулярно. Тогава едно тяло може постепенно да възлиза, а може и да се изхвърля. Какво разбираме под думата *изхвърля*? Хвърлям накъде – надолу. Изхвърлям накъде – нагоре. Военните, като стрелят със своите пушки, все нагоре хвърлят. Но и то е падане, по закона на падането. Като се изхвърля нагоре снарядът, той прави една крива линия и после пак се връща надолу – пада по закона на падането. Първо снарядът казва: „Има един такт, зло не искам да правя“. Но напълнят пушката и този снаряд, като върви нагоре към неприятеля, пука се и пада надолу. Уж отива нагоре, но след това слиза надолу и прави пакости. Често и на вас, младите, пушката ви са като на военните. Отначало започвате, като отивате към Бога, а после – надолу. (*Учителя показва това с движение на ръцете.*) И можете ли да ми кажете един ваш снаряд как го хвърляте? Може да имате отначало висококалибрено оръдие, но после имате по-слабо. Има едно преповтаряне навсякъде. Някой казва: „Трябва да има една възвишена идея“, но трябва да знаете колко е възвишена идеята.

Парата на колко километра може да се издигне? Най-високите облаци на колко километра се издигат? (– „На 10 километра.“) Парата в най-разредено състояние, най-фината пара, се издига на около 20 километра приблизител-

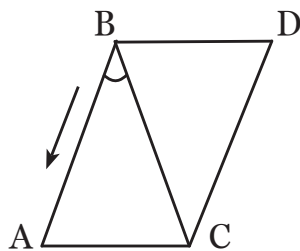
но, а някоя може да иде и по-далече. Гъстата пара остава на по-малко разстояние – на 2, 3, 4, 5 хиляди метра. Черните облаци на каква височина са? (– „На 2–3 километра.“) Така е. Вие искате да знаете защо са тия черни облаци в живота. Те носят дъжд. – „Ама защо са тия ужасни бури в живота?“ Те пречистват въздуха. Казвате: „Не може ли без бури?“. Не може. С бурите е лошо, без бурите е два пъти по-лошо. По същата аналогия със страданията, с мъчнотите е лошо, без тях е два пъти по-лошо; с парите е лошо, но без тях – два пъти по-лошо. Сега къде е злото? Когато имате едно страдание, вие не мислите за него, че е временно, а казвате: „Няма да престане“ – там е всичката ви вина. Налети ви една тъмна мисъл и вие си казвате: „Тази мисъл дойде и завзе голяма площ“, мислите, че навсякъде е тъмнина – в това седи вашето заблуждение. Това е един малък район, влезли сте в една тъмна изба, която е само с 4–5 метра площ, а навън е светло. Или например завали, или има тъмни облаци, но не на голямо пространство – може да е на площ от 100, от 500 километра, но вън от това пространство времето е хубаво. Или пък вие имате един малък неуспех – той обхваща малък район. Където няма успех, значи има неблагоприятни условия, затова страдате. Ако чакате, ще се изменят условията, ако пък не се изменят, вие трябва да измените мястото си.

Сега да чуя как ще изпеете *В пустинята на живота, де скръб цари*. Всички се срамуват, страхуват се, че могат да ви се смеят. Ще опитам докъде може да стигне това стеснително състояние. Давам ви една английска лира стерлинг – не пеете. Давам ви две, три – пак не пеете. Давам ви 4, 5, 6, 10, 15, 20, 100, 200, 300, 400, 500 – започва да ви тупти сърцето. – „Май ще пропея!“ Давам ви хиляда, две, три, четири, пет хиляди – веднага се въодушевявате, всякакъв страх изчезва. Значи всякога в живота там, където има страх, трябва да се сложи един стимул – златото. Ако в един човек има голям страх, като дойде златото, може да се махне страха. Ти казваш: „Ще пея!“ – „Защо?“ – „Хиляда лири дават, ще пея!“ Е, хайде сега да видим за хиляда лири можете ли да пеете? Ама вие искате да видите

парите. Бихте пели, но понеже не ги виждате – колебаете се. Аз зная защо не искате да пеете. Вие искате да кажете: „Не искаме да ни излъжат, да ни изпитат и да сме пели напразно“. Казвате: „Да видим тези хиляда лири, тогава ще пеем, иначе не пеем“.

Сега трябва да пеете на пустинята, понеже, ако ѝ пеете, от нея може да стане нещо. Ако не ѝ пеете, тя си остава все същата. А като мине един човек и изпее една песен, после като минат втори, трети, четвърти и всички пеят, току-виж тук израснала тревица, там израснала друга тревица и така цялата пустиня ще стане благодатно поле. Какъв тон ще дадете на песента *В пустинята на живота*? Първо пустинята ще ви даде импулс, но същевременно ще ви стесни. Грандиозна е тя – като я погледнете, произвежда страх, но същевременно ще се съберете в себе си и ще кажете: „Тази работа е сериозна“, пък може и да платите с живота си в тази пустиня. Пустинята сега слезе надолу. *Пустинята на живота* – всяка пустиня предполага да е равна. А тия, пустите места, водата ги обича. Пуснете водата и тя ще превърне пустинята в рай, ще придаде смисъл. Пуснете тогава живот в пустинята и той ще я организира.

Тук имате триъгълника ABC (фиг. 3). Първо се интересувате от вътрешните ъгли, на колко прави са равни те? На два прави ъгъла, нали? Двата прави ъгъла показват, че триъгълникът е част от друга фигура – коя е тя? Влизам в друг един свят. (Учителя допълва фигурата триъгълник и става един ромбoid.) Ние говорим сега за ония естествени

Фиг. 3

положения, които съществуват в света, и минаваме към един свят, който седи далеч, вън от този. BCD е умственият свят, законите тук малко се различават. ABC е една площ и от двете страни има слизание. AC е един резултат, в дадения случай е основа, така я наричат. AB – това е полето, това е слизание. Тук, по AB , едно същество може

да слезе; и по тая площ, по *AB*, пак може да възлезе човек нагоре. *AB* е път на слизание и *BC* е път на слизание; и двата пътя са на слизание. Прав е триъгълник, който показва, че едната страна е път на слизание, а другата – на възлизане. В един триъгълник имате праволинеен път: да кажем, вие сте слезли по пътя на *AB*, *AC* е вашата основа, или *AC* представлява идеалът, към който сте слезли, тогава ще се качите по *CB* – единият път е път на възлизане.

Сега ще преведете: пътят на сърцето е път на слизание, пътят на ума е път на възлизане. Умствено човек възлиза, а със сърцето си винаги слиза надолу. Може ли човек със сърцето си да се качи нагоре? Виждаме, че сърцето нагоре не се качва, но в него се образува една топлина, с която винаги изпраща кръвта по повърхността на тялото. Значи то изпраща всички неща нагоре, около себе си, по повърхността. С желанията, които има, сърцето на човека е център, откъдето силите могат да се изпратят по повърхността. Без сърцето вашият живот ще стане безсмислен. Ако в тялото не циркулира кръв към повърхността, тогава то не може да живее.

Казвам: пътят на слизането, това са човешките желания; пътят на възлизането, това са човешките мисли. Къде препятствията са по-големи – в слизането или във възлизането? Почти са еднакви. Ако един човек ще се качва на една планина и го претеглим в полите на планината, ще забележим, че докато се изкачи на върха, той ще изгуби сили. Като слезе долу, там законът е друг. Предполага се, че този човек в слизането си ще навакса силите, които е изразходвал – теоретично е така. Ако хвърлите някакво тяло нагоре, на известно разстояние, то ще достигне до определено място и ще спре. Ще се образува първият процес: тялото ще започне постепенно да слиза отгоре; отначало падането ще бъде по-слабо, а после ще се усили. Това ядро ще се върне отгоре и в последния момент ще бъде с такава силна бързина, с каквата е излязло в началото. Следователно при връщането то ще бъде със същата бързина, с която е излязло. Това знание опитали ли сте го? Това е теория. Някой от вас опитвал ли е с каквата

бързина излиза, с такава да се върне назад? В живота колкото повече се приближаваме към мястото, откъдето сме излезли, толкова по-полека се движим, не бързаме. Да допуснем, че къщата ви гори. Вие ще бягате нанякъде, но след като изгасите огъня, как ще се върнете – бързо или бавно, какъв ще бъде импулсът?

Бързината винаги подразбира интензивността на едно желание. Колкото повече бързаш, толкова по-силно, по-интензивно е желанието в теб – има нещо, което те поощрява. Когато някой върви бързо, това подразбира желания и мисли, които са интензивни. Според интензивността на това желание и на тази мисъл бързината на движението е по-голяма. Колкото повече отслабва интензивността на желанията и мислите, толкова повече се намалява и бързината, докато съвсем спрат желанията и мислите и човек спре на едно място. Когато интензивна мисъл или интензивно желание дойде до своята основна точка, човек се спира на едно място. След като спре човек на едно място, какво трябва да прави? Той не може да спре, в него пак ще се зароди едно желание, една мисъл и пак ще дойде движението; после пак ще дойде прекъсване и пак – движение.

След всяко прекъсване на една мисъл и едно желание се дава нов подтик. Някой път вие сте инертни – казвате: „Няма какво да правя, нищо не ме интересува!“. Значи нямате никакви желания и мисли, които да вървят в дадения случай в известна посока. Вие сте в едно пасивно състояние. Тогава трябва да се явят някои планети, някои звезди, които са причина за стимула у вас. Те стимулират нещата у вас, служат като запалки. Някой се спре, но някоя планета или звезда дойде, запали го и той тръгне. След това пак се спре – дойде друга някоя звезда, друга планета, пак го запали, пак тръгне. Например ако те запали Венера, какво ще стане? Ако те запали Меркурий, Юпитер, Сатурн, Луната, Слънцето, какво ще стане? Те палят, как не! Палят, но се различават по горещината си. Най-горещ е огънят на Венера, а огънят на Луната е много слаб, едва можеш да си стоплиш ръцете. Венера гори, гори и там трябва да имаш ум, да моделираш. Огънят разтопя-

ва всичките работи. Огънят на Юпитер изсушава и вследствие на това предметите стават прави. Човек е вече прав, но Юпитер така го е нагорещил, че той изсъхва. А огънят на Сатурн има доста влага – не изсушава, но те натрупа отгоре; като вървиш, слага ти цяла раница на гърба. Богат е Сатурн, много дава – дава повече, отколкото трябва. Той е щедър и така те натоварва, че се прегърбваш. Сатурн казва: „Аз се чудя на тоя човек, давам му много, изобилно, а той се изгърбва“. Сатурн те пита: „Можеш ли да носиш?“. Ти, като не разбираш, казваш: „Мога“. И той слага ли, слага – а ти кажеш: „Беля имам на главата!“. Сега астролозите много говорят за лошите влияния на Сатурн – много са несправедливи. Прави са в едно отношение, но влиянията на Сатурн ни най-малко не са лоши. Понеже той е голям философ, като дойде, не си губи времето, а пита: „Можеш ли да носиш?“. – „Мога.“ Тогава слага на човека един чувал и казва: „Да прави каквото иска!“. Онзи, като вземе чувала, започва да мърмори: „Сложи ми чувал, а не ми даде превозни средства“. Но Сатурн никакви превозни средства не дава.

Кажете ми досега какъв извод направихте от това? От всичко това, което нахвърлихме, какво си избрахте и какво разбрахте? Много работи разбрахте, но вие сте като големите търговци. Сега аз ви изпитвам, а вие уж нищо не сте разбрали. Например един търговец иска да купи жито. Отиде до една кола с жито, пххне си ръката в него, извади малко, прави движение с лице, за да покаже, че не е хубаво – казва: „Не е толкова хубаво, не струва“. Отиде при друга кола, направи същото, пак каже, че житото не струва; не иска да каже истината. Най-после пита: „Колко искаш? Е, не струва, не е толкова хубаво житото“. Той гледа да купи евтино, а след като го купи, слага го за продан и казва: „Виждате ли това жито, такова никъде не се намира! Вие не сте виждали такова жито!“. Така и вие сега искате евтино да купите от мен. И аз ви намирам за такива търговци – как да ви нарека, каква дума да употребя, не зная. Да кажа, че не оценявате – оценявате. Олга, ти, като поетеса, ако би писала за търговците, с каква дума би ги нарекла?

(– „Трябва да помисля, така изведнъж не мога да измисля дума.“) Търговецът оценява житото много евтино, когато иска да го купи, а след като го купи, иска скъпо да го продаде. Искате евтино да купите, това е хубаво, но не искате евтино да продадете – тази е вашата цел.

Всяка една идея е жива. Има три неща, които трябва да знаете: може да поставите идеята като книга в библиотеката си, може да я сложите като едно украшение, а може и да я посадите. Една идея придобита ли е, трябва да я посадите. И след време тя трябва да принесе някакъв плод, трябва да роди нещо. Какво ще роди вашата голяма идея? Сега искам да ви обърна внимание на следното: не очаквайте от големите работи големи плодове. Природата работи с малки величини. От големите работи не очаквайте много. Един закон има в Природата: от големите работи очаквайте малко. Този, големият орех, ще даде едно малко орехче. Вие имате една голяма идея и очаквате нещо грандиозно. Не, не, тя ще ви даде един много малък плод! Ако знаете как да цените този плод, то е достатъчно. Например вие изучавате музика и искате изведнъж да произведе какво ли не във вас. Не, много малко ще даде тя. Или изучавате поезия – и тя ще даде малко. Каквото и да вършите, всички хубави, велики работи в света раждат много малки плодове. Но вътре в тия малки плодове има семенца, които са в състояние да произведат голямото. Обновата в живота всякога седи в малките неща. Когато вие искате да се обновите, когато искате да се подмладите, трябва да употребите малките неща. А когато искате да се проявите, големи неща, големи усилия са потребни. При проявлението – големите работи, а при обновлението – малките работи. Трябва да знаете кога е време за обнова и кога е време за проявление.

Сега въпросът остана, както остана при онзи, който занесъл на някого една кибритена кутия и казал: „Тук седи всичкото щастие на човека, само да знаеш как да запалиш една клечка“. Разправял, че това ще се добие, онова ще се добие, а другият му отвърнал: „Всичко ми каза, но не ме научи как да запали клечката“. Върти кутията – нищо не

се добива и пак казва: „Каза ми, че това ще добия, онова ще добия, но клечката не се запалва“. Та и аз ви казах много работи, а не ви казах как да се запалят клечките. Ако дойда втори път, тогава ще се постарая, ще направим един опит. Втория път ще покажем как се палят клечките, ще направим един опит, за да видите как се палят. Втория път ще запалите една жива клечка.

2. лекция, 19 октомври 1934 г.

ОБИКНОВЕНИЯТ ЧОВЕК И ГЕНИЯТ

Добрата молитва

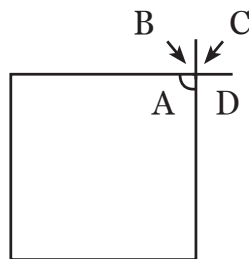
Каква тема имате? – „Кои са причините за написването на *Евангелието на Матей* и какво съдържа то?“ (Няколко души четеха темите си.) Сега ще се отклоним временно от *Евангелието на Матей*. (Учителя взема линията и чертае на дъската.)

Един вътрешен ъгъл на един квадрат на колко външни е равен? Колко ъгъла се образуват вън, ако се продължат линиите (фиг. 1)? (– „Още три прави ъгъла се образуват.“) Как ще обясните явлението на три прави ъгъла срещу един прав? Правите линии, това са насоки, течения на известни енергии, които влизат в ъгъла. В квадрата един прав вътрешен ъгъл е равен на три прави външни ъгъла – можете ли да докажете това?

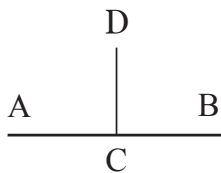
Ако спуснете един перпендикуляр върху една права линия (фиг. 2), колко прави ъгъла ще се образуват? (– „Само два.“) Два прави ъгли, добре.

Но ако спуснете една линия, която е полегата (фиг. 3), колко прави ъгъла може да се образуват? (– „Само един.“) И колко типа ъгъла? (– „Един.“)

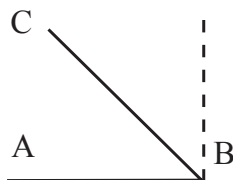
Най-малкият ъгъл колко градуса е – 1 градус, нали? Правият ъгъл е 90 градуса. Какво означава тъпият ъгъл? Да кажем, че в Природата всичко е живо – можете ли да определите при

Фиг. 1

Фиг. 2

Фиг. 3

това положение в каква посока е движението? Линията C представлява посоката на движението. Имате един ъгъл, имате и един остър, съчетани са. В каква посока е движението – към A ли е, или към B ? (– „От A към B .“) Защо? (– „Защото върхът на ъгъла върви напред.“) И двата ъгъла имат един връх. Линията C е изгубила първоначалното си перпендикулярно положение. Коя е била причината за това? Тя може да се движи към B и към A . В даден случай това изменение случайно ли е, или е разумно, или е целесъобразно?

Представете си, че има движение на енергиите на човешкото лице от една посока в друга, което образува една осморка при очите. Представете си сега, че движението е само в посока към дясната страна – какво ще стане? Ще се изместят веждите на човека. В човешкото лице движението не става в една и съща посока, има две движения едновременно. Щом движението се продължи в една и съща посока по-дълго време, тогава се губи онзи ритъм в Природата. В Природата движението постоянно се сменя, не върви в една и съща посока. Например Земята върви ли всякога в едно и също направление? Тя върви в кръг – значи движението ѝ не е в една и съща посока.

Сега тук може да образувате една теория. Допуснете, че във фигура 2 правата AB означава движението на вашите очи, а перпендикулярът CD показва височината на вашето чело – какво положение заема спрямо основата на вашите очи. В обикновената геометрия законите са други, други изводи може да направите. Но ако в дадения случай перпендикулярът CD , при който имате едно равновесие от 90 градуса, се измени, ако тия ъгли се изменят, ще стане цяла една пертурбация във вашия организъм. Ако например едната от вашите вежди се сниши надолу, а другата се повдигне нагоре – малко като се наклони тази площ, като се намали, да кажем, може би само с половин градус, знаете ли какви органически пертурбации ще настанат? Ако знаете какво може да се случи, вие ще се ползвате. Да знаеш от кого имаш да вземаш, е полезно, но да знаеш на кого имаш да даваш, не е толкова приятно. Като по-

гледнеш някои черти на лицето си, да знаеш, че си здрав, има какво да се ползваш от това знание. Но ако всяка една линия на лицето ти показва някакъв кърпеж в Природата или ако показва, че организмът ти не е тъй здраво създаден, какво ще те ползва физиогномията⁶? При сегашното състояние благодарете, че не знаете много работи, защото ще се освободите от много страхове.

Ако перпендикулярът се спусне надолу, но се измени неговият наклон, той ще има отношение към човешкия нос. Човешкият нос трябва да бъде перпендикулярен на една вътрешна площ. Ако изгуби своята перпендикулярност, може да отиде на една или друга страна. Трябва да мислиш право, за да бъде носът ти прав; щом не мислиш право, носът ти губи своя перпендикуляр. Трябва да мислиш право, за да седят веждите ти хоризонтално. Ако не мислиш право, веждите ще се изменят, понеже те са антени. Всеки един косъм е една антена за събиране на известна енергия от пространството. Щом се измени тази площ, това равновесие, ти няма да приемаш нещата от външния свят навреме. Следователно ще се яви една аномалия – криво ще възприемаш нещата, криво ще ги тълкуваш. Често тълкувате чертите на лицето на човека и казвате: „Много е сериозен“. Какво означава *сериозен* и какво – *намусен*?

Казвате за някого: „Той не е весел, не е приятен“. Как познавате, че човек не е весел, на какво се основавате? – „Тъжно е лицето му“. Можете ли да нарисувате едно тъжно лице? По какво се познава тъжното лице? В света няма тъжни лица. В лицето има само напрежение понякога. Има измъчени лица, напрегнати лица, с някакви неовладени енергии. Тъжният човек е напрегнат с отрицателна енергия. А пък тия, веселите лица, са напрегнати с положителна енергия. Когато някой път има повече отрицателна енергия, става свиване на някой от мускулите на лицето в едно или друго направление и вследствие на това свиване вие виждате една дисхармония – напрегнато е лицето. А при веселието някои от мускулите се удължават. Нещо ви е весело – веднага вашето лице се удължи и разшири. Ко-

гато искате да се представите като благороден и сериозен човек, вие си свивате устата, не се разширявате, скромни сте. Щом станете весел, устата ви няма да се свива, а ще се обтегне. Като се смее човек, не е толкова красив, има нещо неприятно.

Човек, който е навъсен, тъжен, винаги си свива очите – те са под ъгъл. А очите на онзи, който е весел, винаги са по-отворени. Питам: защо свитите очи означават скръб, а отворените – радост; какъв извод ще направите? Ако очите на един човек са свити, той е тъжен; ако са отворени, той е радостен. Който се свива, взима. Свитите очи взимат, а отворените дават. Човек, който иска да вземе, първо отваря очите си и после ги свива – започва с отварянето, а завършва със свиването. Добрият човек започва със свиването, а завършва с отварянето. Вие може да наблюдавате как единият свива очи и другият ги свива, единият ги отваря и другият – също. Понякога се лъжете в своите наблюдения. Казвате: „Той е весел, отворил е очите си, ще даде“ – ни най-малко няма да даде, а ще вземе. В друг случай казвате: „Той ще вземе“. Казвам: „Ще даде“. „Очите му са свити“ – важното е не как започва човекът, а как завършва; това наблюдавайте. Вие сега правите една погрешка, като гледате само започването на нещата. Как завършва човек е важно.

Човек трябва да изучава физиогномия. Срещне ви някой, поусмихне се и след това стане сериозен – какво заключение ще направите за него? А друг, като ви срещне, погледне ви сериозно и после се усмихне. Единият се усмихва и после става сериозен, а другият ви поглежда сериозно и после се усмихва – на кого ще разчитате? Плашете се и казвате: „Какъв ли съм аз?“. Обръщам ви внимание на този закон. Мислите са живи и всяка мисъл има своя форма. Като ви дойдат някой път външни мисли, ще ги наблюдавате усмихват ли се, сериозни ли са, тъжни ли са, или радостни; ще наблюдавате как ви се явяват. Една мисъл може да ви се яви в разни форми – например в тъжна форма. Свиването на една ваша мисъл как ще се яви? Може да ви сплаши външно. Вие казвате: „Плаши ме

известна мисъл“ – как ви плаши? Например идва мисълта, че един ваш приятел ви се е разсърдил, и веднага в ума ви се явява неговият образ – като че иска да ви каже нещо лошо. Това ви плаши. Каквато и да е мисълта, има известна реалност, има известен обект отвън.

Питам: сега каква мисъл има в ума ви? Както виждам, някои от вас са готови, като минат отнякъде, да задигнат нещо – такова разположение имат. В мнозина е така: изведнъж искат да вземат. Вие искате да разрешите един въпрос. И всички учени хора се заемат да проучат въпроса. Всички искат правилно да го разрешат, но не вървят по правия път на разрешаването. Да кажем, има 25 хиляди лева – не се разрешава научният въпрос, но се разрешават тези 25 хиляди лева. И аз ви давам да разрешите 25 хиляди лева – да докажете кои са били първоначалните причини, които са изместили перпендикуляра във фигурата *ABC* (фиг. 3). Ще кажете, че това е лесна работа. Пренесете я в органическия свят. Искам да ми докажете кога и как е станало това изменение в някоя фамилия, искам да зная преди колко поколения тази линия се е изменила – как ще го докажете? Аз ви давам 10 хиляди лева премия за най-доброто разрешение. Всеки от вас има големи несрети в живота – докажете причините, поради които не ви върви. Някой пита: „Защо не съм даровит?“. Има причина за това. Може ли да докажете защо не сте даровит? Ами ако сте заровили вашето богатство в земята, а казвате: „Аз съм сиромас човек“, това истина ли е? Вие сте скрили вашето богатство.

Какво разбирате под думите *сиромас съм*? Сиромасът разрешава буквата *С* – той има мъчнотии там. Буквата *С* е половината на кръга. Трябва да намериш именно това, от какъв кръг е извадена тази буква. Сега, както аз съм написал буквата *С*, хубаво ли е написана? Не дали е красиво, а въпросът е правилно ли е написана? Много правилно е написана, но не е научно. *С*-то винаги означава промени. Където има опасност, там има съскане – казваш: „*С-с-с*“. Като минаваш покрай някоя патица, тя съска: „*С-с-с*“. Приближиш ли се до змия, тя също съска – казва: „Гледай да

не ме настъпиш, че работата става лоша“. Вие, учителите, казвате: „Ш-ш-ш“, понеже съскането е такова, че сте превърнали *С* в *Ш* – с какъв знак означавате това *СШ*? Защо учителите в България са превърнали *С* в *Ш*, кои са причините? Въпросът е научен – пет хиляди лева ще ви дам за умен отговор. Защо буквата *Ш* се пише с три линии? *Ш* е като буквата *W* (double-u) от латинската азбука и като буквата *шин* – שׁ – от еврейската азбука. Тези букви имат един и същ произход. И още: буквата *З* е произлязла от *Е*. Така, както се изписват буквите *З* и *Е*, или пък *П* и *И*, каква е разликата между тях? Това е все за разсъждение.

Нека да се върнем към първата фигура (фиг. 1). Тук, в квадрата, имате един център, около който може да опишете цял един кръг. Значи дейтелността, тези външни ъгли, са в потенциално отношение, а вътрешният ъгъл е в кинетично отношение. Следователно количеството на силите взема една материя, която може да мине през този център. Ъгълът *A* е път, през който енергиите на външните три ъгъла минават във вътрешния прав ъгъл. Сега тази материя трябва да я пренесете в органическия свят, тогава тя може да стане ясна. В съвременната геометрия може ли един прав ъгъл да бъде равен на три прави ъгъла? (– „Не може.“) Тогава, ако кажем, че ъгълът *A* е равен на ъглите *B*, *C* и *D*, какво се разбира – *A* е вътрешният ъгъл и е равен на трите външни ъгъла! Искаме да изведем една формула. Тогава един външен ъгъл на какво ще бъде равен? Как ще го поставите като формула? Някой да излезе да напише на дъската на какво ще бъдат равни външните ъгли.

$$\angle B = \angle A - (\angle C + \angle D)$$

$$\angle C = \angle A - (\angle B + \angle D)$$

$$\angle D = \angle A - (\angle B + \angle C)$$

Сега си представете, че един художник рисува лицето ви. Той може да го рисува в анфас, а може да го рисува и в профил. Ако вие поставите лицето си направо на осветлението, така че светлината, откъдето и да идва, да е равномерна, еднакво да пада, еднакво да осветява лицето ви, това е анфас. Пък ако поставите лицето си настрана, така

че едната му част да е осветена повече, а другата – по-малко, това е профил. Сега, за да изразите тази идея в профил, къде ще поставите сенките? Някъде може да се сложат по-тънки сенки, а някъде – по-дебели. Какви са причините за по-дебелите сенки? Осветлението от едната страна е било силно и е хвърлило повече сянка. Колкото светлината е по-силна, толкова и сянката ще бъде по-силна. Когато искаме да означим, че светлината е силна, когато искаме тя да изпъкне, трябва да хвърлим по-голяма сянка. Ако светлината е слаба, то и сянката ще бъде слаба. Допуснете сега, че се хвърля сянка под очите и художникът я изобрази. Той е сложил много сенки и вие изучавате образа. Какво означава този образ? Когато под очите има сенки, големи тъмни кръгове, какъв човек е този? (– *„Това е измъчено лице, показва изтощение, изразходване на повече енергия, отколкото трябва.“*) Но ако художникът е нарисувал повече сенки, отколкото трябва, направил ли е той картината вярна?

Да кажем, че вие сте художник, рисувате някоя картина и поставяте повече сенки, за да ѝ придадете ефект. Рисувате някой тип и искате да го направите мъченик. Вие не можете да го направите мъченик. Този човек, когото рисувате, не е мъченик. Виждали ли сте Христа нарисуван като мъченик? Рисували са Го така, но аз не съм виждал едно мъченическо лице – не съм виждал това мъченическо лице, което аз познавам. Как се рисуват мъченически лица? Че е нарисувано как му тече кръв, какво мъченическо има в това лице? Значи толкова много кръв има, че излиза навън. Ако една чешма, която има много вода, я излива навън, мъченичество ли е това? Изливането не е за чешмата, то е за хората. Ако излиза пот от лицето на човека, мъченичество ли е това? Значи мъченичеството не е в това, че кръв излиза навън или че пот излиза от лицето на човека. Съвсем другояче трябва да се изрази мъченичеството. Мъченици са хората, които се намират в противоречие с обкръжаващата среда – в това седи мъченичеството. И колкото по-голямо е противоречието между средата

и човека, толкова по-голямо е мъченичеството. Колкото по-малко е противоречието, толкова и мъченичеството е по-малко. Това мъченичество има и своята физиологична формула отвън.

От чисто научно гледище трябва да търсите произхода на скръбта. Всяка скръб е едно противоречие. Ти казваш: „Аз много скърбя!“. Не, така не се разсъждава. Ще търсиш противоречието между теб и обкръжаващата среда – трябва да знаеш откъде произтича твоята скръб. Може да скърбиш, че нямаш пари. Защо ще скърбиш за това? Скръбта има две условия. Едното е външно условие – хората, външната среда. Второто условие е друго едно общество, което е вътре в теб – с него ти си в противоречие, то иска от теб, пък ти няма какво да му дадеш. Две среди има, с които не можеш да се справиш. Едната среда е твойт организъм, който иска да яде, и другата среда е обществото, което иска ти да бъдеш добре облечен. Ти си самият човек, който трябва да се справи с външната среда. Тъжно ти е за парите – към коя среда спадат те? Парите все се намират в ръцете на живи хора. Всички банкери държат пари в ръцете си и ти трябва да идеш при някой от тях, да направиш един съюз с него, за да ти заеме малко пари. Но в теб се явява противоречие дали този банкер ще ти даде пари, или не, после ще се яви друго чувство. Ако един не ти даде пари, усещаш се унижен – губиш нещо. Идеш при втори, и той не ти даде; идеш при трети, четвърти – 10 банкери обиколиш и накрая кажеш: „Съвсем я загазих!“, седнеш на един стол и се хванеш за главата.

Какво трябва да разрешиш? Ти имаш една хубава задача – превърни числото 10 в друго число или го намали! Питаш как да се справиш с мъчнотиите. Има 10 банкери, които не са ти дали пари. Ти видиш числото 10 и се уплашиш от него – погрешката е там. Вземи нулата, дай ѝ почетно място – сложи я пред единицата, намали единицата 10 пъти и веднага ще се издигнеш нагоре. Намали всичките тия банкери – сложи им една нула отпред, след нея сложи една запетая или точка, после единицата. Като направиш този процес, всички банкери започват да трепе-

рят. Тогава какво ще мислиш? Ако аз отида при 10 банкери и те не ми дадат пари, след като сложа нулата отпред и единицата след нея, всичките тези банкери ще бъдат болни, ще викат лекари. Лекарите не могат да им помогнат. Аз ще им напиша писма, че мога да им помогна, че болестта е много сериозна и за нея искам 5 хиляди лева. Ще кажа на всеки: „Други може да ти вземат по-малко, но няма да ти мине. Аз ще те изцера, но 5 хиляди лева ще дадеш!“. Питам: като взема по 5 хиляди лева от десетте болни банкери, колко лева прави това? 50 хиляди лева. Само трябва да знаеш как да преместиш нулата: $10 - 0,1$.

Законът е: когато се намирате в едно голямо противоречие в живота и дойдете до отчаяние, пренесете нулата отпред; сложете единицата отзад, а нулата – пред единицата. Тогава условията са вече други – подобряват се. Какво означава нулата? Тя е човешката глава. Като сложиш една точка, не се обезсърчавай, ами започни да мислиш. Защото всеки един човек е обичан за две неща – има две съществени неща, които работят в света. Те са три, но две от тях постоянно работят. Един човек е обичан заради своята мисъл и заради своето чувство. Ако ти право мислиш, ще бъдеш обичан; ако право чувстваш, ще бъдеш обичан. Това е закон: мислиш ли правилно, ще те обичат и чувстваш ли правилно, пак ще те обичат. И при най-лошите условия да си, внеси едно право чувство, имай едно хубаво, благородно чувство! Това е да поставиш нулата отпред, а единицата – отзад. Ако поставиш единицата отпред, ти си човек, който не разбира живота; то е егоизъм.

Числото 10 е за мъдреца. Тъй както е написано числото 10 в света, е за този, който борави със законите и ги регулира. А за този, който не разбира законите, то е обратното – 01. Да ви приведа друго едно положение. Представете си, че числото 10 са 10 килограма. Да допуснем, че един момък, 21-годишен, носи 10 килограма злато. На него може да се разчита, че ще ги занесе вкъщи, но на едно 3-годишно дете може ли да се разчита? Може ли да дадете на дете да носи 10 килограма злато? Колко може да носи то? Да приемем, че е на 4 години – колко може

да го натоварите? Ако е на една година, като му дадем една златна монета, то ще си играе с нея. Ако е на две години, тогава? (– „Увеличава се теглото.“) На 4-годишно дете колко трябва да дадем? (– „Най-много половин килограм.“) Много е. То не може да носи 500 грама товар. Това е грамадна енергия, не се носи – не само количеството е важно, но и материята; това е напрежение вътре, мощна сила. Ще намалите товара още. (– „100 грама.“) И това е много. Много е тази енергия, детето не може да я носи.

Законът има приложение при нашите чувства и мисли. Трябва да знаете, че известни мисли и известни чувства се намират в различни възрасти, с различно развитие. Имаш едно нежно чувство – то е едно малко детенце. Ако не разбираш закона, може да осакатиш някое благородно чувство или някоя благородна мисъл с това неразбиране. На една мисъл може да дадеш работа, за която тя още не е готова; и на едно чувство може да дадеш работа, за която то не е готово. Дълбока работа е това! Вие мислите, че вашите мисли са силни или че чувствата ви са силни. Не мислете така. Не са силни. Възмъжалата мисъл, възмъжалата постъпка са друго нещо – те са силни.

Когато във вас се внесе известна идея, не мислете, че веднага ще се реализира. Казвате: „Идеята е мощна!“. И Христос, като Дух, беше мощен, но като се роди, беше ли мощен в тази малка форма? Вие имате едно понятие, което не съответства на истината. Мощна е идеята, която е вече реална, а не идеята, която се намира още в зачатъка на своето развитие, която е една малка тревица – тази е дълбоката мисъл, върху която трябва да мислите. Понякога вие искате да имате постижения във вашите чувства, мисли или желания. Изискват се най-малко 21 години едно ваше желание да се постигне. А вие искате още след 3–4 години резултати и казвате: „Много съм чакал“. Вследствие на това неразбиране идат много големи нещастия, които вие преживявате. И казваш „Защо ми е това?“, защото своята мисъл и твоето чувство не са в състояние да пренесат това, което им се дава. Това е едно научно обяснение.

Първо гледайте една мисъл дали е възмъжала. Ако вие вървите по този път на разбиране, ще се избавите от много страдания. Сега ще ви попитам: коя е най-силната мисъл във вас? Коя е най-силната мисъл в човека? Може да пишете върху такава тема. И още: кое е най-силното чувство? Ще кажете: „Любовта е най-силна!“. Не се лъжете с думата *любов*. Любовта е обща, колективна, тя не е идея. Когато в живота се яви противоречие, което човек не може да разреши, той заспива, изгубва интерес. Не поставяйте в ума си една мисъл, която не може да разреши. Не поставяйте в сърцето си едно желание, което не може да постигнете. Пазете си тези две неща. Никога не поставяй една мисъл, която не можеш да разрешиш – остави я отвън! И никога не поставяй едно желание, което не можеш да постигнеш – остави го! Това, което не можеш да разбереш, остави го отвън, после иди, наблюдавай го. Понаблюдавай, но не слагай отвътре, понеже щом сложиш неразрешимото чувство вътре, ти ще носиш един излишен товар.

Да допуснем, че в теб влезе мисълта да станеш гений. Ти не можеш да разрешиш въпроса как ще станеш гениален, остави тази мисъл отвън. Ако искаш да постигнеш гениалност, по кой път ще го направиш? Мисъл трябва. Но не всеки човек, който мисли, става гениален. По какво се отличават гениите от обикновените хора? Един гений, като го поставят в най-мъчните положения, всякога ще си разреши задачата. Казват, че Паганини⁷ е разрешил една задача. Най-видните музиканти в Италия написали нещо много трудно за изпълнение, нещо, което не може да се изсвири на цигулка – като тези, най-мъчните музикални комбинации, които са с по 4 ноти и с четирите пръста се свирят. Та след като угощавали Паганини, му казали: „Ще ни е много приятно да изсвирите това парче!“. Той погледнал нотите, усмихнал се, взел цигулката си и веднага го изсвирил. И музикантите признават, че е гениален. Е, колко души могат, като Паганини, да изсвирят такова трудно нещо? Значи геният е запознат с нещата, а обикновените хора още не са запознати.

Всички вие сте от спящите гении. Гениални сте, но спите, под юргана сте още и вследствие на това не можете да се проявите. Ако някой ви събуди, веднага ще проявите вашата гениалност, нищо повече! Какво е мисълта? Който не е гений, е като в мъгла, не знае накъде е ляво, накъде е дясно, върти се – това е обикновен човек. Небето на гения е ясно, няма никакъв облак – като погледне, той вижда пътя си, всичко знае. Навсякъде пътят на гения е отворен, няма мъчнотии. Има мъчнотии, но той ги разрешава, докато обикновеният човек е обвит в мъгла. Тази мъгла аз наричам „юрган“, в който ти спиш – трябва да се освободиш от него. Искаш да постигнеш нещо, но си под юргана и казваш: „Непостижимо е!“. В мъгла си, какво можеш да постигнеш? Ти си в лоши условия – зима е, има бури, сняг, виелици – непостижими са нещата. През лятото, когато слънцето грее и е топло, има влага, дъжд, тогава нещата са постижими.

Казвам: не се обезсърчавайте! Щом се обезсърчиш, кажи: „Под юргана съм“. Щом се насърчиш, юрганът е вдигнат. Всички хора, които са насърчени, са без юргани, а които са обезсърчени, са с юргани. Вие казвате: „С юрган е добре“. Само когато лягаш да спиш, юрганът е намясто, а когато отиваш да работиш, не е намясто. Ако сложиш юргана и кревата на колата и отидеш да ореш, това не е намясто. Юрганът е потребен за вечерно време, когато си в стаята си и искаш да спиш – тогава по-хубаво нещо от него няма. Но да останеш под юргана след като се събудиш, това не е намясто. Сега каква е главната мисъл, която остава? (– „Човек трябва да мисли право и да чувства право, да бъде добър проводник.“) Не пресилвайте вашите мисли, не пресилвайте вашите чувства – това пазете. Мисълта си не пресилвайте! Никога не пресилвайте сърцето си и ума си!

Отче наши

3. лекция, 26 октомври 1934 г.

ЗАКОНЪТ НА ЛЮБОВТА

Добрата молитва

Тема за следния път: *Най-силната мисъл и най-силното чувство. (Прочете се темата върху „Евангелие от Матей“.)* Ще прочета част от 9. глава на *Притчи*.

Сега, след 2000 години, искате да разгадате защо Матей е написал това Евангелие. Ако бяхте във времето на Матей, вие как бихте го написали? Всички хора имат верую. За да можете да разберете нещата, четири елемента са ви необходими. Трябва да имате светлина за очите си, трябва да имате въздух за дробовете си, трябва да имате вода за погасяване на пожара, който става във вас, за всичките ви недоразумения, и после, за да не би да умрете, трябва да имате хляб. Светлина, въздух, храна, вода – това са четири елемента, или четири принципа, на които се основава всяко едно верую. Човек, който не вярва в тях, нищо не може да постигне.

Било е време, когато човешкото съзнание е било лишено от външната светлина на физическия свят. Сега има един обратен процес: много хора имат външна светлина, но нямат вътрешна светлина, вътрешно зрение. Много хора са духовно слепи, нямат орган за приемане на вътрешната светлина и вследствие на това се раждат вътрешни противоречия. От какво произлизат противоречията? Ако ви повредят краката и ви оставят така да ходите, нали ще се спънете и ще паднете? Ако някой философ поиска да обясните защо сте се спънали, какво ще отговорите? Коя е причината хората да крадат? Яденето е причина за краденето. Ако хората не ядяха, нямаше да крадат. Щом ядеш, имаш възможност да крадеш. И няма някой от вас, който да не е пооткраднал малко. Като деца сте крали и като сте станали възрастни, пак сте пипали. Например кой от вас, като мине по пътя и види посипани златни монети,

френски или английски, няма да си вземе, да си сложи в джоба? Ще кажете: „Късмет е това“ – защо? Заради яденето. Ще добавите: „Трябва ми един хубав обяд“ – първото нещо е яденето. Кражбата няма физически произход. Тя има чисто астрален произход, тя е издънка на човешкото сърце. Френологически, тези два центъра – на яденето и на притежанието на богатство, са съседи, за да си дават съвети. Когато човек няма какво да яде, съседът му казва: „Не може ли да пооткраднеш?“.

Вие казвате: „Какво ни интересува това? Ние сме минали епохата, когато сме крали. Това е за онези, падналият хора. Човек трябва да стане господар на своите недостатъци“. Но човек става господар не на онези сили, които функционират в неговия организъм. Мнозина питат за образуването на човешкия характер. Всички недъзи и пороци в човека произтичат от онова състояние, когато той не може да владее себе си. Например ти си гладен, хванеш една кокошка за краката, откъснеш ѝ главата и я опечеш – трябва да живееш. Кой ти е разрешил да хващаш кокошките, които Господ е създал? Когато мечката изяде човек, казвате, че това не е в реда на нещата, а когато човекът изяде кокошка, казвате, че това е в реда на нещата. Една акула може да погълне човека, може да му прехапе краката, да ги отреже като с нож. В човешкия живот няма ли акули – например когато някоя акула глътне твоята съвест? Човек става жертва на акулите.

Сега да не се спираме на някои неща, които се считат за болезнени, а да дойдем до въпроса. В Природата няма болезнени състояния. Човек не е господар на себе си. Когато пада отнякъде, човек не е господар на себе си – откъдето мине, все ще бутне този-онзи. Ако го попитате: „Защо не минаваш като човек?“, той ще отговори: „Падам“. На онзи, който пада, какъв морал ще му четете? Откъдето мине, той все ще иска да се хване за нещо, за да може да си помогне. Например дават ви една задача: вие сте учител и имате едно дете, което обича да пооткрадва, да взема оттук-оттам някой орех, някоя ябълка – как ще го отучите, какъв метод бихте приложили? Ще го отучите

с добро, а не с тояга. Или да допуснем, че вие обичате да се сърдите – сърдите се за нищо и никакво, кипвате. Всеки един кипва – и старите, и младите. И детето кипва – кряска в коритото, а майката се учи да го укротява, търкаля го наляво и надясно, за да мълчи. Защо не го търкаля напред, а наляво и надясно? Можете ли да се досетите за произхода на люлеенето на децата? Нали сте се качвали на люлка: хванете се за въжетата, клекнете и се изправите.

Да дойда сега до причината на това, защо се сърди човек. Да кажем, че ти кипваш, щом някой те бутне в театъра или в операта, или на някое събрание, или в клас, или когато вървиш по пътя. Това може да стане навсякъде – неволно идва едно чувство и ти кипваш. Всички лоши неща са излезли от хубавите работи; от хубавото е излязло лошото. Да допуснем, че слушате известен автор, но някои негови идеи не ви харесват и казвате, че той не говори както трябва. Или някой ви говори за морал, а вие казвате, че моралът му не струва. От вашето гледище нали моралът е една мяра? Вие, които сте завършили университет, какво разбирате под думата *морал* в един обикновен смисъл? (– *„Разбираме отношенията между хората.“*) Кои отношения? (– *„Положителните.“*) Вие имате два крака – какви трябва да бъдат нормалните отношения на вашия десен крак спрямо вашия ляв крак? Сега всички говорят за един морал. Основа трябва на морала – с нея трябва да се започне, за да се обясни. Ще кажете: „Има друг свят, има Господ“. Но тогава онези хора, които мислят, че има Господ, не трябва да вършат никакви престъпления. Въпреки че вярват в Господа, хората пак вършат престъпления; въпреки морала, който имат, все прескачат тези правила.

Представете си, че една градина, в която са посадени стотина дървета, е оградена. Като прескочиш оградата, считат те за престъпник – нарушил си едно право. Или като преминеш през границата от една държава в друга, хванат те и те държат отговорен. Когато някой влезе например в магазин за дрехи и вземе нещо, как се нарича този навик? Този навик се нарича *клептомания*. Да ка-

жем, че човек е живял хиляда години в гората като маймуна и отвсякъде е взимал по нещо – той е придобил този навик. Едно дете първо са го учили да къса ябълки и то има този навик. Майката и бащата са му казвали: „Откъсни си“, никой не му е забранявал. А после има друг морал, казват му: „Няма да пипаш ябълките, крушите, сливите“. „Това няма да пипаш, онова няма да пипаш“ – и детето си задава въпроса защо не му е позволено. То се чуди: едно време е било позволено, а сега не е позволено. Материалистите казват: „Условията са се изменили. Едно време условията са били други, имало е по-малко хора и повече маймуни. Маймуните са били свободни, а като са станали хора, са се оградили“. Тогава питам: къде е свободата? Когато маймуната е била свободна, е нямало никакъв закон, а за човека заграждат градината и казват: „Не е свободно“. Вие казвате: „Да си откъснеш, това е престъпление“, а маймуната казва: „Свободно е“.

В какво седи престъплението? Когато вземеш толкова, колкото можеш да изядеш, тогава няма никакво престъпление. Няма нищо лошо в това, да откъснеш една-две ябълки. Но когато сложиш нещо в джоба си, без да го изядеш, в това е престъплението. Напълниш джобовете си след като си ял, мислиш за утре – престъплението е в това, че мислиш за утрешния ден. Ти събираш пари за децата си, за внучетата си – престъплението оттам започва. Когато дойде идеалният свят, всяка градина ще бъде свободна, ще ядеш свободно. Свободен ще бъдеш, но щом те хванат, че имаш една ябълка в джоба си, ще бъдеш отговорен. Само това, което сложиш в благоутробие то си, е морално. Кое то е извън благоутробие то, не е морално.

Всяка една мисъл, която влиза в човешкия ум, е морална. Някой път казвате: „Не пожелавай“. Какво да не желавате? Как разбирате закона на желаването? (– „Непостижими неща да не желаваме.“) И Мойсей казва: „Не пожелавай“. В какво седи престъплението на желанията? Ще обърна вниманието ви на един факт: Ева не само изяде плода, но тя взе и занесе на мъжа си – в това е престъплението. Вие берете круши, ябълки и ги раздава-

те на хората – престъплението е там, няма никой от вас, който да не е престъпил. Ева трябваше да каже на Адам така: „Има едно дърво с плодове. Ако искаш, иди да си похапнеш“. Но тя отиде и му даде. Има и друга страна на въпроса: ако ти ядеш един плод, който не ти е приятен, имаш ли право да дадеш на друг от него? Да поставим въпроса и малко по-различно. Вие казвате: „Господ е създал света. Той е наш Баща“. Той ви е Баща, но на вас не ви е позволено да ядете от плода – градинарят ви казва: „Това не е на баща ти. Това е мое“. Казвате: „Нали земята е на Господа, нали всичко е на Господа!“, но градинарят казва: „Това не е на Господа. Ако имаш пари, мога да ти дам“.

Кои неща са на Природата и кои не са? Дрехите, които носите, не са човешки – Природата не ги е изтъкала, но тя е дала материала. Питам: какво право има човек да натисне овцата, да я остриже и да ѝ вземе дрехата? Не е ли кражба това? Казваш: „Ще ѝ острижа вълната и ще я взема. От нейната дреха ще направя дреха за себе си, а тя пак ще израсне“. Аз не искам да ви вкарам в едно противоречие, искам да ви накарам да разсъждавате, да имате ясна представа. Човек, за да се уякчи, трябва да има ясна представа за онова, което става в света, и да знае не само причините, но и силите, които произтичат от него, да знае и резултата, да знае какви последствия може да има.

Ще мина към един друг въпрос. Мнозина от вас имат слаба памет – като им кажат нещо, забравят го, а други помнят лесно. Има разни видове памет. Някой може да запомня физически събития, друг, като чуе нечий глас, запомня го, а пък на друг и десет пъти да изпеят една и съща песен, той не може да я запомни. Едни хора помнят имена, други помнят музикални тонове, трети – цветове, четвърти помнят нещо друго. Сега ще кажете: „Дали помни човек, или не, това не е важно“. Но лошо ли е да можеш да издекламираш нещо от *Илиада*⁸, например първия стих: „Музо, възпей оня гибелен гняв на Ахила...“, или нещо от римските поети Вергилий⁹, Хораций¹⁰? Може ли да цитирате нещо от Вергилий, само един куплет? (*Сестра Ольга цитира един куплет.*) Преведи го сега. В какво седи ху-

бостта му? Каква е идеята? (– „*Куплетът представя сътворението на света.*“) В бъдещото възпитание трябва да ви интересува едно нещо – човешкият мозък. Ако знаехте къде колко кръв да пратите в мозъка, вие щяхте да бъдете гениални. Много пъти човек праща кръв там, където не трябва. Злото е в това, че човек праща кръв там, където не трябва, вследствие на което се явяват много анормални състояния – не че са анормални, но няма нужда от тях. Например ти може да пратиш кръв в първия етаж на мозъка, но след това се образува такава енергия, която не ти е потребна, и вследствие се получават известни експлозии – проявява се гняв. Трябва да излееш тази енергия, защото Природата не я търпи. И като излееш всичката си енергия, си казваш: „Защо говорих толкова?“. По някой път човек прилича на грамофонна плоча – като се завърти, плочата казва каквото е записано на нея.

Казвам: сега трябва да изучавате причините на всичките си страдания. Страданията се дължат на това, че не знаете къде в мозъка да пращате кръвта си. Щом пратиш кръв в мозъка си там, където не трябва, това има обратна реакция в стомаха, в дихателната система и в другите органи. Затова в окултната наука казват, че всичко е в човешката мисъл, която се проектира на физическото поле. Мъчнотията на всички хора е в мозъка – някъде има повече кръв, а някъде – по-малко. Например ти искаш да възпитаеш себе си, но имаш едно чувство – обичаш много да ядеш, да преяждаш. Ако много ядеш, значи в този център в мозъка изпращаш повече кръв, отколкото трябва. Ти ядеш повече, отколкото стомахът ти може да смели – той не може да свърши тази работа, но заповедта иде отгоре, това желание иде от мозъка ти. Какво трябва да направиш? В ума си няма да си представиш печено агне или кокошка, но ще си представиш, че ти е нужна много малко храна – така ще си представиш, за да дойде малко кръв. Например ти си представяш, че си станал богат човек, милионер, и тогава изпращаш в тази област на мозъка толкова кръв. Защо са ти толкова пари? Те няма да продължат живота ти, а ще станат причина да те убият и така

ще скъсиш живота си. Искаш да станеш фабрикант – ще ограбиш този-онзи, най-после ще те убият, ще те пратят в гробищата и ще кажат: „Той беше виден фабрикант“.

Много от данните за Александър Велики са лъжи. Всички тези исторически данни са все лъжи, няма нищо вярно. Не че няма нищо вярно в написаното, но като го пресееш, едва ли ще намериш някое зрънце. Даже животът на Наполеон¹¹ не е бил така, както го описват. Казват, че това са исторически данни, че еди-кой си историк така е писал, но този историк там ли беше? Или казват: „Математически данни“. Например светлината с каква бързина пътува, за колко минути слънчевата светлина идва на Земята? (– „За 8 минути и 13 секунди.“) Право е, за 8 минути и 13 секунди, но някой път Земята е по-близо до Слънцето, а някой път е по-далеч; някой път светлината идва по-рано от 8 минути, някой път – по-късно. Следователно числата са приблизителни, не е определено точно колко е далеч Земята от Слънцето – математически, до милиметър, не е определено. Има едно малко различие от 1 милион мили в изчисленията. Аз намалявам: нека да не са дори 10 хиляди мили разлика в изчисленията, нека да са само 1000 мили, 500 мили, 100 мили разлика, но даже и 100 метра разлика да има, малко пространство ли е това за едно математическо изчисление? Математиците казват за изчислението: „Приблизително“. Аз не искам да е само приблизително, има един начин на изчисление, при който нещата са точни.

С каква бързина пътува светлината, не се знае. Данните на науката почиват на математическите изчисления, че светлината пътува с 300 хиляди километра в секунда. Има нещо вярно, но има много работи, които трябва да се коригират. Колко е далеч Земята от Слънцето, не е толкова важно. Аз имам един начин за изчисление: поставям гърба си на слънце и наблюдавам как падат слънчевите лъчи върху него; като ме удари един слънчев лъч, имам една таблица, една стрелка, отклонението на която показва колко далеч е Земята от Слънцето. Слънчевите лъчи не пътуват с еднаква бързина, понеже средата, през която

минават, не е еднаква. Светлината минава през едно пространство, където материята е по-тънка, но щом дойде до Земята, тя среща известно съпротивление – съгъстяването на въздуха до известна степен препятства слънчевите лъчи. Всички тези неща трябва да се вземат предвид. Ударът, с който те удря слънчевият лъч, показва колко отвисоко пада, колко отдалеч идва. Сега във вас ще се зароди мисълта: „Кога ще изчислим това?“. Аз не изчислявам, нали има Ефемериди¹², в тригонометрията нали имате Логаритмични таблици¹³? Трябва да получиш едно число, погледнеш в таблицата – там е изчислено, няма какво ти да го изчисляваш. В Природата има такава една таблица, нещата са изчислени. Един ден няма да изчисляваме колко далеч е Слънцето, но понеже сега ние не знаем, измерваме колко далеч е едно място. Например вие измервали ли сте от София до нашия Изгрев колко километра са? (– „От двореца до тук са три и половина километра.“) Значи измерено е, но онези, които не знаят тези изчисления, ще си ги правят. Понеже може да излязат от друго място, възможно е да намерят една разлика от 10 хиляди, 15 хиляди, 100 хиляди метра.

Най-първо имаше една система, по която се създаде светът. По тази система беше определено на какво разстояние ще бъде поставена Земята. Сега нашите учени, които нямат тези данни, изчисляват колко далеч е Земята от Слънцето. Земята в миналото ли беше по-близо до Слънцето, или сега е по-близо? Или пък сега е по-далеч? По кой път Земята се приближава до Слънцето и по кой път се отдалечава? Най-новото кое е – отдалечава ли се Земята, или се приближава? В началото на 19. век Земята е дошла до крайния предел на своето отдалечаване – това е материализмът. И понеже настъпва друга епоха, Земята се приближава малко към Слънцето – не се приближава много, но има един обрат. Сега да ви изясня идеята. Какво значи да се приближаваш? Вие правите една разходка, отдалечавате се от дома си, но не мислите и дойдете до крайния предел на някой планински връх. След като дойдете до това място, спирате се и веднага във вас се заражда

едно желание, идва идеята да се върнете и казвате: „Стига, трябва да се върна у дома“ – тогава правите едно движение. Тази мисъл започва да функционира и домашните ви знаят, че вие имате намерение да се върнете назад. Сега ние се отплеснахме.

Какво значение има дали Земята се отдалечава от Слънцето, или се приближава към него? И да се отдалечи с 1–2 километра, няма да отиде толкова далеч, колкото е Марс. Какво влияние може да има, ако Земята започне да се отдалечава от Слънцето? Потребно ли е за вас да знаете дали Земята се приближава към Слънцето, или се отдалечава? Георги, какво мислиш, необходимо ли е? (– *„Сигурно ще намалее жизнената дейност.“*) Понеже нашият организъм е създаден според отношението, според разстоянието между Земята и Слънцето, ако Земята започне да се отдалечава, трябва да стане цяло преустройство в организма ни; или ако започне да се приближава, веднага трябва да станат съответни промени в тялото. Всяка промяна, която става между Земята и Слънцето, се отразява върху нашия организъм. Според разстоянието, което съществува между частите, се изменя и организмът.

Социалните пертурбации на Земята се дължат на пертурбациите, които стават на Слънцето. Има статистика, която показва, че много социални въпроси зависят от слънчевите петна. Преди 25–30 години беше забелязано едно съвпадение на известни събития на Земята – урагани, епидемии, болести, войни, с времето на появяване на слънчевите петна. В края на появяването на петната има повече плодородие, но същевременно има повече убийства, повече урагани. Колкото по-малко петна има, хората са по-трезви, но има сухота, безпаричие, явяват се социални кризи. Например сега има ли петна на Слънцето? (– *„Сега е период на минимум.“*) Това предсказва бъдещата война, която ще съвпадне с увеличаването на слънчевите петна.

Да се върнем към въпроса за човешкия мозък. Вашият мозък се организира сега. Всички мъчнотии, които хората имат, седят в недобре организирания човешки мозък. Чо-

вешкият мозък се организира – това трябва да го знаете. Всички страдания, които претърпяваме, се дължат на онези промени, които постоянно стават в мозъка. В миналото са ставали по-големи промени, сега са по-малко. И още хиляди години ще минат, векове, докато се организира човешкият мозък. Всеки от вас трябва да изучава законите на организирането на човешкия мозък – там се крие всичко. Всеки трябва да знае до каква степен е достигнал и понякога трябва да си налага известни правила, по които да живее, за да намали страданията си. Да допуснем, че някои от вас казват: „Не се живее на село, нямаме условия. Искаме да дойдем в София“. Какви са условията в София? Други казват: „Не се живее в София. Претрупано е от къщи, въздухът не е чист“. А някой казва за друг: „Не мога да живея с него“. Защо не може да живее с него? Защото мозъците им не са еднакво организирани. Имате един приятел, който постоянно ви използва. Казва ви: „Я ми дай днес 60 хиляди лева“, а на следващия ден: „Я ми дай днес 100 хиляди лева“ – взима, взима, взима. Няма да мине много време, и вашето приятелство ще се разклати, ще кажете: „Ние се скарахме, не можем да се спогодим“. Това е, защото неговият мозък не е организиран.

В астрологията как се установява кои планети въздействат, когато мозъкът не е организиран? Например когато човек обича много да яде, кои планети въздействат? Или кои планети въздействат за любовта на човек към парите? А за любовта към жените? (– „Венера.“) Други някои планети как въздействат? Луната какво прави, въздейства ли за нещо? Венера се занимава с жените, Луната се занимава с религиите, тя разрешава въпроса кой каква вяра трябва да има. Всички трябва да знаете малко от астрологията, как всяка една планета функционално въздейства на мозъка ви. Например как ще ви въздействат при известни условия Венера, Марс, Юпитер, Сатурн, Уран, Нептун и т.н., а най-после и Слънцето; това са елементарни работи. Трябва да знаете и светлината как ще ви въздейства. Светлината най-много действа върху човека. И въздухът въздейства много върху човека. Водата също

ни въздействия – ако знаете как да я употребите, ще знаете да си помогнете. Храната също ни въздейства. Ако знаете как да се храните, в много отношения може да си помогнете, защото някои храни са свързани с Венера, други са свързани с Меркурий, а трети – с Марс, Юпитер, Сатурн. Някой път, по някакво стечение на обстоятелствата, вие употребявате например храна, свързана със Сатурн. А ако употребиш марсианска храна, какъв ще станеш – марсианец. Щом станеш марсианец, ще бъдеш кавалер. Казвам: трябва да има възпитание, в бъдещата наука това ще се възпитава – говоря за естествените науки. На разните животни кои планети влияят? Например на лъва коя планета влияе? И защо той е марсианец? А на тигъра? На заека коя е планетата?

Аз засягам новото възпитание. Има едно естествено възпитание. Човек, за да се възпита, трябва да има знание. Възпитанието е много приятно, ако човек знае как да се възпитава. Да знаеш как да поливаш мозъка си, да знаеш коя част как да обработваш, да знаеш какво да сееш: жито ли, царевица ли, круши ли, ябълки ли, или сливи. Тази идея – да сееш, трябва да я приложиш. Една цяла градина е човешкият мозък, но хората сеят това, което не им трябва. Отиваш да слушаш концерт – музикант няма да станеш, но 400 лева даваш. Като казваш за музиканта: „Много хубаво свири“, виртуоз няма да станеш. Или отиваш на някое представление – и там плащаш, но актьор няма да станеш. След като си ходил на някое представление, какво придобиваш – казваш, че играта била отлична. Как ще посееш врачуването в човешкия мозък? За врачуването кое помага – въображението или простото чувство на предсказване в човека?

Представете си сега, че имате един барометър, с който можете да предскажете кога ще се развали времето, какво ще бъде утре, ще има ли дъжд. Как предсказвате? Казвате: „Моя работа как“. Някой път ти чувстваш, че времето ще се развали, усещаш болка някъде в крака си или в пръстите си – има едно съчетание. Усещаме подобни болки, казваме: „Всеки си има по един уред“. Гадателите си имат

свой уред. А пък онези, които не могат да предсказват, нямат този уред, не са си направили – имат способност, но нямат още уред. Гледал съм гадателки как нареждат боб на купчинки, местят го насам-натам и тогава започват да говорят. Някой погледне към кафето и започне да говори, аз не виждам нищо там, а той вижда; казва, че щяло да има пари след няколко години, това щяло да има, онова щяло да има. Досетливи хора са гадателите. Една гадателка ми разправи следния куриоз: „Идва един селянин да му гледам и аз чета, моля се, но нищо не се разкрива. Тъкмо като поисках да му кажа, че нищо не се разкрива и затова да си върви, виждам, че от иконата ръката на Христос се размахва, движи се“. Гадателката се досетила, че селянинът обича да бие жена си. Казва му: „Христос казва, че обичаш да потупваш жена си“ и веднага започва да му гадае. Христос не си движи ръката на иконата, но в светлината, която влиза в очите на гадателката, в трептенията ѝ стават изменения, малки пертурбации, и на нея ѝ се показва, че тази ръка се движи.

Сега ще ви дам задача за една седмица: мислете колко трябва да ядете. Една седмица като мислите, ще видим каква мисъл ще ви дойде. Определяйте в ума си колко храна трябва да изядете на ден – например 100, 200, 300 грама или половин килограм, или един, или два килограма. Определете, сложете си една мярка. Следващия път да видим какви данни ще имате. Ако научно определите някои данни, добре, ако ли не, пак добре. Ако хванете нещо, добре, и ако не хванете нещо, пак добре. Колко трябва да ядете и какво? (– „Каквото има.“) Не каквото има, но някой път ще ядете това, което няма. Аз, ако съм на ваше място, ето какво ще направя: като съм гладен някой път, но няма хляб или има само мухлясал хляб, ще седна и ще си помисля, че съм направил една печена погача, топла. Може да няма никаква погача, но ще взема един хубав духовен хляб. Работата е, ако вие можете да сформирате една правилна мисъл, да повярвате! Седиш, нямаш хляб – ще сформираш мисълта, че нямаш хляб, и ще я изпратиш в пространството. Тази мисъл ще дойде у хората, които те

обичат и са тонирани правилно с вибрациите ти, с теб, и те ще си кажат: „Хайде да опечем хляб“. Като минеш през селото, ще ти кажат: „Я ела тук“ и ще те поканят с хляба. Но вие трябва да сформирате мисълта, за да ги подбудите да опекаат хляб.

В това отношение трябва да бъдем много точни в своите мисли. Ти искаш нещо от Бога. Най-първо трябва да сформираш една мисъл за това, от което имаш нужда, и да я изпратиш към Бога – не мисъл за някое перце от камилска птица, то е последното нещо. Може да направите този опит за хляба – да си направите мислено една хубава погача. Намираш се някой път някъде, настройваш ума си и после, като минаваш през селото, ще те повикат. Ако те повикат, това показва, че опитът ти е сполучлив. Ако не те повикат, опитът ти не е сполучлив. Законът е: това, което човек мисли, става. Има един закон на мисълта. Има съотношение: ако вашата мисъл върви по закона на Живата природа, всичко това, което мислите, става, а ако не вървите в съгласие с този закон, нещата не стават.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

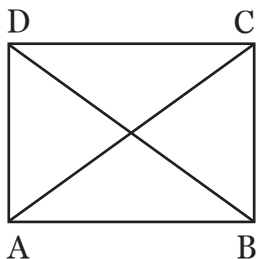
4. лекция, 2 ноември 1934 г., София, Изгрев

ЖИВИЯТ КВАДРАТ НА ЧОВЕШКИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Отче наши

Прочете се резюмето на темата: *Защо е написано Евангелието от Матей и какво съдържа?*

Възможно ли е ъгълът *D* и ъгълът *B* (фиг. 1) да се съберат на едно място? При такова положение – като във

Фиг. 1

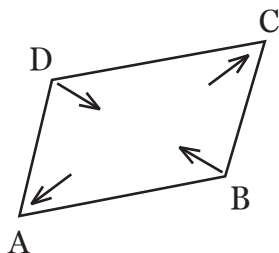
фигура 1, е невъзможно, но при дадени условия е възможно те да изменят своето положение. Ако дадете свобода на движението на ъглите *A* и *C*, да се движат навън, да започнат да се смаляват, непременно ъглите *D* и *B* ще започнат да се приближават. Когато двата ъгъла – *A* и *C*, дойдат в крайния предел и станат един градус, какво ще бъде разстоянието между ъглите *D* и *B*? Те ще бъдат бли-

зо един до друг. Да излязат четири сестри и да направят един квадрат. (*Излизат четири сестри.*) При дадените условия, когато двама души се приближават, други двама ще се отдалечават. Имате телата *D* и *B*, които се приближават.

Законът е: можем да кажем, че когато две тела се приближават едно към друго, то други две тела ще станат положителни, ще се отблъскват; и обратното: ако другите две тела започнат да се приближават, то първите две ще започнат да се отблъскват. Питам сега: защо, като започнат да се приближават две тела, други две започват да се отблъскват? Ако започнем да сменяме положението на ъглите *A* и *C*, квадратът ще стане ромбоид, ще има разтегляне (фиг. 2). Ако ъглите *D* и *B* станат по 180 градуса, по колко градуса ще имат ъглите *A* и *C* – по 10 градуса.

Има един психологически закон. Понякога в живота вие усещате, че някой човек се отдалечава от вас. Имате например един приятел, когото сте усещали близо до вас, и той държи същата дистанция, но вие по едно време казвате: „Той се отдалечава от мен“. Щом този приятел се отдалечава от вас, значи се приближава към друг. Неговото приближаване към другия ще съответства на отдалечаването от вас, ще има следното съотношение: той се приближава към другия толкова, колкото се отдалечава от вас. Ъгълът B в дадения случай ще се приближи към ъгъла D дотолкова, доколкото ъгълът A и ъгълът C са се отдалечили. В Природата съществува един закон: омразата на две души е толкова голяма, колкото любовта на други две. Противоположното: любовта на двама, които се обичат, е толкова голяма, колкото омразата на онези, които се мразят. Когато двама се мразят, други двама се обичат. Следователно всякога, когато искате двама души да се обичат, вие ще смразите други двама – това непременно ще стане. Щом искате двама души да се обичат, то непременно други двама, на друго място, ще се мразят. И причината за тяхната омраза е, че вие двамата се обичате. Ако вие не се обичате, то другите двама не може да се мразят.

Как ще представите това? Георги Радев¹⁴, излез на дъската. (– „Да означим любовта с положителна величина, а омразата – с отрицателна.“) Когато тези точки – A и C , се отдалечават, то точките B и D се приближават, но не по права линия, а по една крива линия. Кой са причините и защо, като се отдалечават две тела, други две се приближават? Както се представя сега, то е цяла една система. Ако ъглите B и D се приближават, ъглите A и C се смаляват. Тези, които се приближават, се привличат, а тези, които се отдалечават, се отблъскват. Силата на привличането в дадения случай е равна на силата на отблъскването. Вие искате

Фиг. 2

обяснение защо две тела се отблъскват и защо две тела се привличат. Ако дадем друга една теория – че всички ъгли се привличат към центъра, тогава любовта разширява ли хората? Вие искате да имате голямо пространство. Големото пространство го дава само омразата. Колкото повече мразиш един човек, толкова по-голямо пространство му даваш, а колкото повече го обичаш, толкова по-малко пространство му даваш. Защо се ограничава един човек? Защото го обичаш. Разсъждавайте обективно: в дадения случай, ако му дадеш много пространство, непременно няма да го обичаш, а колкото по-малко пространство му даваш, толкова повече го обичаш.

Да допуснем, че това е куб, пълен с някакво съдържание. Ако разтегляме ъглите A и C , тогава откъде ще изтекат нещата? Ако при B и D има две отворстия, оттам ще стане изтичането. Това, което изтича, как ще го обясним в Природата? Само неща, които се обичат, изтичат, а пък неща, които не се обичат, не може да изтичат. Там, където има изтичане, има привличане; там, където няма изтичане, няма привличане. Това може да се обясни с друг закон. При B и D налягането е по-голямо, следователно това силно налягане в ъглите B и D разтяга ъглите A и C . Там, където е силно налягането, се образува привличане, а пък там, където е слабо, където телата се разтягат, те изгубват вътрешната връзка, която съществува между тях. Ако сега B и D се доближат, то откъде ще дойде изтичането? Щом две тела – A и C , се разтягат, тогава налягането иде отвътре. Това вътрешно налягане е произлязло от външното налягане върху D и B .

Сега как ще обясните едно чувство? Например искате да обясните любовта. Как ще я обясните – чрез външното налягане или чрез вътрешното налягане? (– „Според вашето обяснение при любовта трябва да има налягане отвън, трябва да има една обективна причина отвън, за да се прояви движението.“) Ако причината е налягането отвътре, което разтяга A и C , тогава изтичането ще стане от D и B . Ако причината е външна, ако върху B и D има налягане, тогава изтичането ще стане от A и C . Сега ние

се натъкваме на причината. Когато двама души се обичат, двама се мразят; и когато двама души се мразят, двама се обичат. Тогава как ще представите отношението: *D* се отнася към *B* така, както *A* към *C*? (– „*A* и *C* като се отдаляват до известно място, то *D* и *B* ще се срещнат, ще се слоят и тогава тези слети точки ще бъдат център на *A* и *C*.“)

Любовта е център, а омразата е крайните точки. Когато две същества се обичат, те се срещат в центъра, а когато две същества се мразят, те ще се отдалечат и тогава ще бъдат в крайните точки. Щом *D* и *B* се съберат в центъра, тогава отдалечаването на *A* и *C* ще престане. Когато двама души се срещнат в центъра на Любовта, тогава ще имаме крайния предел на омразата, по-далеч не може да се отиде. Следователно вие не можете да мразите един човек повече, отколкото друг го обича. Закон е: един мрази някого, а пък друг го обича. Значи любовта на този, който обича, ще бъде толкова голяма, колкото омразата на другия. Омразата не може да бъде по-голяма от любовта и любовта в дадения случай не може да бъде по-голяма от омразата – има едно равновесие. Вие ще кажете: „Защо трябва да мразя едн-кого си?“. Искате да знаете защо някой мрази някого – ако той не го мрази, друг не може да го обича. И ако единият не го обича, другият не може да го мрази. Значи любовта всякога образува омразата; това е една енергия, една сила. Ако се постави едно противодействие, ако се спре едно тяло в своето движение, тогава ще се образува омраза. Нали двама души, като се отделят, ще отхвъркнат! Ако се спре любовта, ще се спре непременно омразата (не че любовта се спира). Тогава можем да определим така: „Аз го мразя, за да го обича друг“.

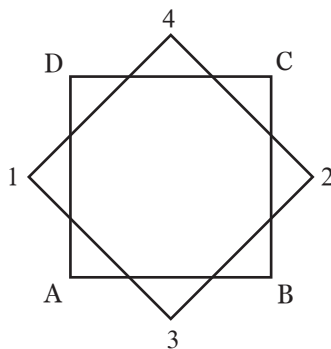
Вие искате да уредите вашите работи, искате някой да ви обича, но като не разбирате закона, мразите го. Когато мразите някого, той непременно ще се отдалечи от вас. Имате желание той да се привлече към вас, но така ще го накарате да се привлече към друг. Според тази теория как ще примирите двама, които не се обичат? (– „Тогава трябва да отдалечим двама, които се обичат.“) Щом се

отдалечат други двама, то тези, които не се обичат, ще се привлекат. Това е една относителна реалност в света, която функционира вътре в Природата. (– *„Това е светът на квадрата.“*) Да, във физическия свят. Така е построен физическият свят – защо е така? Резултатът е такъв. Ако някой е ударен и го боли, болката съответства на силата, с която го е ударил камъкът. Ако ударът е голям, и болката ще бъде голяма; ако ударът е по-малък, и болката ще бъде по-малка. Сега аз ви карам да мислите. Има неща, които вие не може да примирите в една система. Не може да примирите четирима души, да ги направите едно. Може, но по друг закон, който съществува. В даден случай двама души се приближават, други двама се отдалечават. Имате и обратен процес: ако искате да приближите двама, които се мразят, ще смразите двама, които се обичат – те ще се оттеглят и тогава онези, които не се обичат, ще се обичат.

Да допуснем, че съществува такова явление в света: един човек е скъперник и има още един скъперник като него. Тези двама скъперници привличат ли се, или се отдалечават, как мислите? Или има двама добри хора – щом има един добър човек, има и друг. Нещата съществуват като двойки. Щом ти си учен човек, като теб ще има друг, противоположно учен човек. Двамата учени или ще се привличат, или ще се отдалечават. Каква е разликата? Тези, които се отдалечават, печелят по-голямо пространство, но същевременно близостта изчезва. Тези, които изгубват своето пространство, се привличат. Щом се привличат, каква ще бъде печалбата? При отдалечаването има придобиване на външни блага, а се загубва вътрешната връзка. Щом две тела се отдалечават, губят връзката си – те не са така тясно свързани. По някой път вие искате да си обясните законите. Например защо баща ви не ви обича? Защото обича брат ви, нищо повече. Любовта не може да бъде едновременно между трима души – помнете това. Любов може да има само между два противоположни полюса, между живи същества, които се обичат в даден момент; между трима не може да бъде. Как мислите

вие – трима души могат ли да се обичат едновременно? (– „Нали Писанието казва, че трябва да обичаме всички хора?“) При дадената система на квадрата трима души не могат да се обичат, но ако сложим повече измерения в друга система, тогава ще може да се обичат трима души и повече.

Това е от същото естество. Когато ъглите *B* и *D* се приближават един към друг, ъглите *A* и *C* се отдалечават, но какво ще стане с ъглите 1, 2, 3 и 4 (фиг. 3)? Да кажем, че ъглите 1, 2, 3 и 4 са в същата система – кои от тях ще се привличат и кои ще се отдалечават? Ако *D* и *B* се привличат, кои ъгли от другия квадрат се привличат и кои се отдалечават? Имате линията 1–4 и линията 3–2. Ъглите *B* и *D* са така свързани, че като се привличат, упражняват налягане върху тези

Фиг. 3

линии 1–4 и 3–2. Тогава щом се приближават *D* и *B*, 4 и 3 се отдалечават, а 1 и 2 какво правят? Може да направим този квадрат, може да направим 10–15 или 100 квадрата, цяла една система, но когато в единия квадрат става промяна, във всички други квадрати от същата система ще стане известна промяна. Каквото загубват *D* и *B*, *A* и *C* го придобиват – увеличението на *A* и *C* ще бъде каквото *D* и *B* са загубили. Когато двама търговци губят, други двама ще спечелят. Печалбата на последните двама ще бъде равна на загубата на първите двама. Има ред други разсъждения.

Някой път срещате противоположности: защо двама души те обичат и защо други двама те мразят? Двама души, които те обичат, и други двама, които те мразят, съставят една система. Щом двама души се мразят, то те са вече в една система с други, с които се обичат. Ако двама се разболеят, двама ще оздравеят; ако двама поумнеят,

двама ще оглупеят; ако двама се подобряват, то други двама се влошават. И тогава вие искате да знаете защо половината от хората на Земята са добри, а другата половина са лоши – законът е същият. Вие някой път мислите, че всички хора на Земята са лоши. Каква е идеята във вас, когато се казва, че „целият свят в лукаваго лежи“? Кой цял свят в лукаваго лежи? Какво подразбирате под думите *цял свят*? Светът на ангелите в лукаваго ли лежи? Светът на боговете в лукаваго ли лежи? Под думите *цял свят* се подразбира Земята. Като се каже *всички хора*, подразбират се 100, 200, 1 милион, 10 милиона души – има едно определено число, има една определена система. Квадратът не съставя всичката реалност. Вие някой път мислите как ще се поправи светът. Защо двама души са забогатели, а други двама са осиромашели? И тогава какво трябва да стане? Тези, които са били сиромаси, трябва да забогатеят, а тези, които са били богати, да станат сиромаси – да си разменят ролите.

Как ще примирите двама души? Да допуснем, че двама души се мразят – какъв метод ще употребите, за да ги примирите? (– *„В тази система на квадрата ли?“*) В квадрата. (– *„Ако двама души се мразят, за да ги накараме да се привличат, би трябвало други двама да се скарат.“*) В Природата съществува един закон: омразата не може да отиде по-далеч от 180 градуса; и любовта не може да отиде по-далеч от 180 градуса. Ако две тела се приближават и се слеят в едно, то други две тела се отдалечават до краен предел. Ако тези тела, които са в центъра, ги извадите оттам и започнете да ги разтягате, тогава другите два противоположни ъгъла ще започнат да се приближават. Като разместите ъглите, ще докарате *B* в положението на *D* и *D* в положението на *B* – тогава *A* и *C* се приближават. Променете местата на двама души, които се обичат – щом ги разместите в противоположни посоки, то другите двама, които се мразят, ще се обичат. За да преместите *D* в *B* и *B* в *D*, непременно трябва да ги сложите в центъра, а после ще стане движение в обратна посока и тогава *A* и *C* ще се приближат.

Допуснете, че от двама приятели, които се обичат, единият е богат, а другият е беден. Други двама, които се отдалечават, им завиждат, в тях има омраза, и двамата са бедняци. Защо в първите двама приятели сиромашът се привлича към богатия? Защо другите двама да нямат тази привилегия да се ползват от богатството на богатия приятел? Тогава, за да се премахне омразата, тези двама, които мразят, ще направят единия богат, а другия – сиромаш. Представете си две гумени топки, които са събрани на едно място, с вместимост, да кажем, по 10 см в диаметър. Ако едната е напълнена с течност, която тежи, а пък другата е напълнена с газ, какво ще стане с тези две топки? Едната ще отива към центъра на Земята, а другата – към центъра на Слънцето. Ще се отдалечават, нали така? Представете си сега, че онази топка, която отива към Слънцето, напълваме с течност, а другата, която беше пълна с течност, напълваме с газ – тогава процесът ще се обърне. Та двама души, които се мразят, нямат едно и също естество.

Сега във вас да остане идеята: когато *D* и *B* се приближават, *A* и *C* се отдалечават, а когато *D* и *B* се отдалечават, то *A* и *C* се приближават. Когато двама души се обичат или забогатяват, то други двама ще осиромашеят. Съществува едно равновесие вътре в Природата. Да кажем, че някой човек се е разболял – при болестта печели ли, или губи? Щом един човек е болен, той е на полюса на Любовта. Той външно губи, а вътрешно има едно съзнание, има едно похубаво разбиране – по-слаб е външно, но вътрешно е богат. Когато човек отвън е здрав, вътре може да е загубил нещо. Богатият всичко има отвън, но вътре му липсва нещо, а пък беднякът в душата си има нещо ценно. Аз ви обръщам внимание на този закон, който важи дотогава, докато тялото е в квадрата. Щом *B* и *D* се приближат до центъра, след това тяхното движение продължава – те ще тръгнат в обратна посока, ще започнат да се разтягат и тогава *A* и *C* ще се привличат.

Омразата не е вечно нещо, тя е само едно временно състояние в човека. Ти си недоволен от някого, понеже

не е направил нещо, счупил е нещо, откраднал е нещо, казал е някоя дума, която те отблъсква – все има някоя материална причина, има нещо материално в това. Трябва да знаеш, че когато си неразположен, в противовес има друг, който е разположен. Казваш си: „Аз станах причина той да бъде неразположен“. Понякога трябва да бъдеш неразположен, защото, ако ти не си неразположен, другият не може да бъде разположен.

Как се определя в какво седи доброто в света? За да направиш едно добро, нали трябва да се лишиш от някакво благо? Носиш плодове за себе си, срещнеш един човек, дадеш му ги – лишаваш се от едно благо, но същевременно внасяш в сърцето си едно хубаво чувство. Ако не направиш една малка жертва, ако не се лишиш от нещо, ти не можеш да привлечеш любовта на другите. Понякога вие искате другите да ви обичат, но за да ви обичат, какво трябва да направите? Според вас за какво трябва да бъде обичан някой? Не могат да ви обичат, докато не дадете нещо от себе си. Вие искате да бъдете обичани, но не може да бъдете обичани, докато не дадете нещо от себе си – това е положителната любов. Ако вие в себе си не можете да направите жертва, не можете да имате любовта на другите – всякога има съотношение. Не може да храниш сития, не може да правиш добро на богатия, не може да учиш учения. Когато ученият се изпразни, значи е придобил любовта. Например ако един учител по музика е научил няколко души да свирят, ще им е предал едно изкуство и те ще го обичат. Ако богатият е раздал своето богатство на десет бедни и е подобрил техния живот, те ще си спомнят за него, ще мислят за него. Не може да не мислят, той им е дал богатство. Не може да не мислиш за онзи, който дава. Наглед онзи, който ти е дал, го няма, но вътре в теб е вложено доброто. Този, който ти е направил добро, отвън го няма, заминал е за другия свят, но постоянно мислиш за него – казваш: „Отличен човек беше, толкова пари ми даде!“. Доброто, което заминава отвън, а пък остава отвътре, е добро; доброто, което заминава отвътре, а пък остава отвън, не е добро.

Начертайте си този квадрат и помислете върху него, направете една малка проверка дали някъде във вашия живот я има тази квадратна система. Всички вие сте поставени все върху квадрата, квадратурата съществува навсякъде. И всяко изменение, което става в квадрата, се отразява в двете противоположни посоки. В квадрата имате двете линии DC и AB , които са успоредни. Те се пресичат и образуват ъгли. Линиите AD и BC са успоредни в едно направление, а пък DC и AB са успоредни в друго направление. Успоредността е разумно отношение, обаче посоките са противоположни и вследствие на това се получава разногласие. Има един друг закон, който ще примири противоречията, но човек трябва да бъде много умен. Ако ти си успореден с един светски човек, другояче ще постъпиш.

Да вземем за пример една дама от висшето общество. Като отива при някой княз или цар, при някой светски човек, тя ще се облече хубаво, ще си сложи пръстен, капела, ще бъде изящна отвън. Допуснете, че тази дама се познава с някой благочестив владика, с някой светия – ще отиде ли при него с пръстен? Тя ще се облече много скромно, като светица – значи ще се нагоди точно към онези състояния, които той има. Като отидеш при един музикант, ще му говориш за музика; като отидеш при един проповедник, ще му говориш за Бога; като отидеш при философа, ще му говориш за философия; при търговеца ще говориш за търговия, за вземане-даване; при земеделеца – за земята. Ако им говориш за тези работи, ще кажат: „Разбира ме този човек, влиза в положението ми“. На болния ще говориш за болестта, на здравия ще говориш за здравето. Защо това е така? Причината сте вие.

Защо двама души си приличат? Аз съм причината. Ако двама души се скарат, какво трябва да направя? (– „Набийте ги и двамата.“) Много са далеч от мен. Бие се онзи, който е близо, а който е далеч, как ще го биеш? Може ли да биеш един човек, когото мразиш? Вие имате грешка – онзи, когото мразите, всякога е далеч от вас. Онзи, когото обичате, е близо и вие го биете; и искате да биете онзи, който ви обича. Аз не съм видял още някой грешник да е

бит, всякога бият праведника. Биеш някого, който е близо до теб, но той е онзи, който те обича. Онзи, който те мрази, е далеч от теб. Невъзможно е да биеш човек, когото ти мразиш, защото е далеч от теб. Помнете: опасността е в това, че след като сте били някого, казвате: „Аз му дадох да разбере“. То е едно погрешно схващане. Ни най-малко не си му дал да разбере, но той се е чудил защо го биеш. Някой човек е праведен, нищо не е направил, но прилича на някого и го бият. Обвиняват бащата, че е убил сина си. Хващат го, бият го в участъка, съдят го и му налагат смъртно наказание, но тогава синът идва отнякъде и го освобождават. Бащата признава: „Аз казах, че убих сина си, само за да се освободя от боя“.

Бият се само тези, които се обичат, защото са много наблизно. Това е нещо театрално в живота – биеш онзи, който те обича, и след като си намериш погрешката, казваш: „Не трябваше“. И досега вие все мислите, че биете онзи, когото мразите, а никога не сте били някого, когото мразите. Като мразиш един човек, можеш да го набиеш само по един начин. Аз ще ви кажа сега по кой начин може да го набиете – не знаете, нали? Много проста работа е. Онзи, когото мразите, може да го набиете само по един начин: като го обичате. Ще го привлечете при себе си и тогава ще го биете. Понеже той е надалеч, като го обикнете, ще дойде при вас и тогава ще го биете; докато го мразите, по никакъв начин не може да го биете.

Другото правило е: когото мразите, никакво зло не може да му направите. Той сам е в злото, какво зло ще му направите! Ако го обикнете, с това ще го накажете – той ще почувства едно страдание в себе си. Затова любете враговете си, да почувстват страдание. Не ги бийте, за биене и въпрос не става. В който момент посегнеш да биеш врага си, него вече го няма, но като го обикнеш, ти го наказваш. Следователно любовта не е нищо друго, освен едно наказание. (– „А майката като бие детето си?“) Тя си представя, че го бие – това е една истина. Не ви го казвам, за да се обезсърчавате, но онзи, когото мразите, той е нещо недосегаемо. Това същество седи надалеч, то се

пази, много е хитро, взело е всичко предвид. Ако искате да си отмъстите, трябва да обичате.

Който обича, е силен човек, който мрази, е слаб човек. Има известно противоречие в живота. Питат: „Защо тези хора се мразят?“ – „Защото са далеч.“ – „А защо се обичат?“ – „Защото са близо.“ – „Защо се бият?“ – „Защото са близо.“ – „Защо не се бият?“ – „Защото са далеч.“ И Писанието казва: „Когото Господ обича, наказва го, а когото не обича, оставя го“ – онзи, когото не обича, той стои далеч, не го наказва, а когото обича, той е наблизно. Когато бият, той очаква нещо – биенето лошо нещо ли е в дадения случай? Какво нещо е боят? Нека разгледаме думата *бие*: буквата *Б* означава нещо, посадено в земята; *И* означава, че са му дали повече водица, за да израсне; *Е* – това са поникнали клончета. Посятото е пуснало корени, израснало е, поникнали са му листа – значи много хубаво е станало. По-хубаво нещо от биенето няма. От нещо, което не е бито, не излиза нищо; само от нещо, което е бито, излиза нещо – такава е философията, другояче всичко е безсмислено.

Животът не е без смисъл, всичко е строго определено. Ако няма никакъв смисъл във всички страдания, тогава няма философия, обаче всичко си има смисъл. Един ден всички ще разберем дълбокия смисъл на противоречията, които ни измъчват, и тогава всеки ще каже: „Добре ми стана, че пострадах, че бях неразположен“. Това не го давам за утеха, но това е истина, която тепърва трябва да учите. Казано е: „Истината ще ви направи свободни“. Вие досега мислехте, че може да биете този, когото мразите. Но вие не можете да го видите и да му кажете нещо, той не ви и чува даже. Изпейте една песен. Коя песен съответства на тази тема? (– „*Всичко в живота е постижимо.*“) Всичко в този живот е постижимо, когато сме разумни. Когато биеш един човек, значи му свириш, мислиш да му направиш едно добро. Ако Бог е допуснал страданията в света, значи е мислил да направи добро на хората.

Понякога твърдите, че вашите животи не са оправени – в погрешка сте. Всички хора куцат в едно: всеки е недоволен от положението, в което се намира. Младият

е недоволен от младостта си, иска да стане цар; старият е недоволен от старостта си – всички са недоволни. Вземете сега тона *си*. (*Всички пеят „си“.*) Вземете тона *сол*. (*Всички пеят „сол“.*) Вземете тона *фа*. (*Всички пеят „фа“.*) Вземете тона *ла*. (*Всички пеят „ла“.*) Вземете горно *ре*, после вземете горно *ми*. (*Всички пеят тези тонове. После изпяват горно „ре“, горно „до“ и „си“. Учителя свири една нова песен.*)

Всички трябва да се радват на онова, което Бог твори. Знанието иде от Бога. Всички същества трябва да се учат – това е закон. Всеки от вас трябва да придобие онова знание, което му е определено – философията на живота седи в това. Никога не вземайте онова, което не ви е определено, от него никаква полза няма да придобиете и то само ще увеличи вашите страдания. Когато един човек се приближи при Бога и не Го разбира, той ще страда. Щом се приближите при Бога, разбирайте Го, за да се радвате. Щом се приближите при Бога и не Го разбирате, тогава ще дойде страданието – щом страдате, това значи, че сте близо. Страданието показва, че сте близо, а пък радостите показват, че сте Го разбрали. Така че страданието показва, че не сте разбрали, а пък радостите показват, че сте разбрали това, към което се стремите. Когато човек се приближи при Любовта, той страда, а когато разбира Любовта, той се радва. Когато човек се приближава при живота, той страда, а когато го разбира, се радва. Същият закон е, когато имате противоречия. Не считайте противоречията, които имате във вас, за големи противоречия, които ви спъват в живота, това е привидно.

Станете. Да кажем *Добрата молитва*.

Когато обичаш един човек повече от друг, ти смразяваш други двама. Когато бащата дава на един син всичко, той смразява другите. Той трябва да разпредели равномерно богатството на всички синове. В света само любовта разрешава въпросите, а не омразата. Омразата е само резултат. В живота често търсят един човек, който да примири други двама души, но не всеки може да примирява. Някой има желание да примирява, но няма сила. Човек,

който може да примирява, трябва да знае как да говори, трябва да е авторитетен. За да се прояви вътрешната любов, трябва да имате една външна подбудителна причина, а пък за да се прояви омразата отвън, трябва да имате вътрешна подбудителна причина. Омразата е отдалечаване, но щом дойдете до едно статично положение, този, когото мразите, изпитва недоволство и тогава усеща, че не обича никого, усеща самота, чувства се нещастен и казва: „В това направление не искам да вървя, опитах го“. Самотата е страшно нещо. Човекът на омразата остава сам. В любовта хората се обединяват и опознават, а като мразиш, оставаш сам. Самотата изправя човека, а при колективността се развива любовта. Ако двама не се съберат, не може да се роди любовта. Затова светията трябва да обикне грешника, да образува една система и грешникът да обикне светията. Грешникът не може да обича.

Ако синовете и дъщерите се доближат до майката, то бащата изхвърква навън; ако синовете и дъщерите се доближат до бащата, то непременно майката ще изхвъркне навън – затова трябва да се разпределят енергиите. Трябва да се изучава закона на успоредните линии. Ще се обнадеждиш с това, че двама души, които се мразят, като дойдат до известен предел, по-нататък не могат да отидат.

Пределът на любовта е центърът, а пределът на омразата са крайните граници, двата крайни полюса – по-далеч от тях не може да се отиде и човек трябва да се върне. Едно същество, което се отдалечава чрез омразата, то ще образува с друго същество нова система, ще се привлече при него. Тези фигури стават по-ясни, понеже с тях се обясняват психическите състояния. Щом едно същество се спре на едно място, то е недоволено от себе си, а докато се движи в една посока, то върши нещо. Щом се спре движението на любовта, човек е недоволен. И като се спре движението на омразата, човек пак е недоволен. Като се спре движението на любовта, превръща се в омраза; като се спре движението на омразата, превръща се в любов.

Всеки един център е нов път към Безграничното. Всяко положение в живота е път към Бога. Като влезеш в центъра, ти разбираш Безграничното, ти обичаш някого.

Щом го обичаш, от своя свят отиваш към неговия, а като отидеш в неговия свят, ще се обърнат понятията. Като влезеш в неговия свят, ще имаш обратни понятия, ще се приспособяваш към неговите условия. И той ще каже: „Не мога ли да дойда в твоя свят?“. Това е вечна любов.

5. лекция, 9 ноември 1934 г., София, Изгрев

ПРОМЕНЛИВИ ВЕЛИЧИНИ

Добрата молитва

Пишете върху темата: *Ползата от богатството и сиромашията.*

Ще прочета от 1. до 15. стих от 2. глава на *Посланието на апостол Павел към Римляните*. Това е една правова глава за изпълнението на закона. Коя беше основната мисъл на миналата лекция? (– „*Живият квадрат на човешките отношения.*“)

Допуснете, че имате една българска гайда. Тя е направена по закона на квадрата. Които от вас се интересуват, могат да проследят историята на българската гайда, аз няма да ви я описвам. Все таки, виждали сте гайди, направени от мех – имат едно вречало, сложено настрани, и един пискун, на който се свири, една малка флейта. Когато гайдарят надува гайдата, пуска отгоре въздух, а отдолу има една клапа, която запушва дупката, и въздухът пълни гайдата. Той я държи под мишницата и започва да свири. Сега има едно равновесие, гайдата е пълна. Гайдарят ще приложи закона, че когато двама се обичат, други двама се отдалечават: когато удължава двата ъгъла на гайдата, оттам излиза въздух и се свири. Където ъглите се удължават, там става свиренето; където двама се отдалечават, там става свиренето.

В света добрите хора не са известни толкова, колкото лошите. Лошите имат всякога написани табели: това са направили, онова са направили. Някой направил голяма злоупотреба, но дал два милиона лева и това ще се пише навсякъде. Казват за някого, че е добър – отделил сто хиляди лева, направил едно добро и всички говорят за него. Питам: къде е доброто сега? Въпросът седи в следното: вие всички искате да бъдете това, което не сте. Пукнатата стомна богата може ли да стане? Това е в преносен смисъл. Пук-

натата стомна пълна може ли да остане? Не може. Защо? Защото е пукната. Сега се изискват две съждения. Защо е пукната? Сама ли се е пукнала, или някой я е пукнал? Допуснете, че вие не можете да разберете известен предмет. Коя е причината да не можете да го разберете? Например в астрологията казвате, че Венера влияе на чувствата или че Меркурий влияе на човешката мисъл, а Луната влияе на човешкото въображение. Това са твърдения. На какво основание Венера влияе на чувствата, а не влияе на нещо друго?

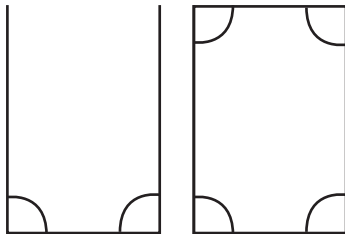
Отивате до една печка, запалвате я и тя се нагорещява. На еднакво разстояние от същата печка има восък, цветете и златни монети. Какво влияние ще окаже топлината върху восъка? Той ще започне да се топи. Какво ще стане с цветето, какво ще стане със златните монети? Те малко ще се постопят – защо? Материята е по-твърда. Значи в по-твърдата материя сцеплението е по-голямо. На какво се дължи сцеплението? Учените как го обясняват? Това, което е по-ценно в живота, в морално отношение ти го държиш по-силно. Ако носиш скъпоценен камък, ти го стискаш добре в ръката си, да не го изгубиш. Това, което не е ценно, го държиш хлабаво. Питам: от самия предмет ли произтича сцеплението, или има някоя друга причина, някой други съображения? Причината е външна.

Сега ние правим аналогия, едно сравнение: два ъгъла, които се приближават, показват, че двама души се обичат, а два ъгъла, които се отдалечават, показват, че двама души се намират в противоположни полюси. Някой може да извади лъжливо заключение, че всякога хората, които са надалеч, не се обичат. Много хора, които са наблизо, не се обичат. Например имате две братчета в една и съща къща, но те не се обичат, скубят си косите. А се случва двама, които са далеч един от друг, да се обичат. В дадения случай обичта не е нещо от физически характер. Близостта подразбира друго отношение – вътрешно отношение. Два предмета може да са близо, но да нямат сцепление, да нямат вътрешна връзка, да нямат нищо общо. Във физическо отношение казваме, че един предмет е близо, когато

можем да го разглеждаме, да го опознаваме добре. За всеки предмет, който не можем да разглеждаме добре, казваме, че е далеч. Следователно можем да направим една аналогия: колкото един предмет е по-добре опознат от нас, той е по-близо, а пък този, който не е опознат добре от нас, той е по-далеч. В астрологията например причината за влиянието на Венера върху чувствата трябва да седи съвсем другаде. Тази планета трябва да има съвсем други отношения, които астролозите не искат да разкриват. А Луната например няма ли да влияе върху чувствата на човека? Това са философски работи, които, и да се разрешават, какво ще ви ползват сега?

Според таблицата за умножение $2 \cdot 2 = 4$. Какво разбирате под тези думи: две по две е равно на четири? Разбирате, че 2, умножено два пъти на себе си, се удвоява, нали така? Но има един закон, който гласи, че 2 е отрицателно число и то, умножено два пъти на себе си, образува едно положително число. Да направим сега един извод. Имаш да даваш 2 лева, взимаш още два и имаш да даваш 4 лева. Питам: двата лева, които имаш да даваш, и четирите лева, които имаш да даваш, положителни числа ли са? Какви числа са те? Кои числа наричаме отрицателни и кои – положителни, според нашите схващания? Едно отрицателно число го държат хлабаво, а пък едно положително число го държат силно. Два лева ли държат по-яко, или четири лева?

Имате една чаша – това е числото 2 (фиг. 1). То е отрицателно число, понеже всичката течност, която налее в чашата, при едно малко прекатурване може да се изсипе навън. В числото 2 вие нямате сигурност да удържите онова, което имате. Имате и друго число, затворено. Както и да го обръщате, това, което е вътре – течността, не се излива. То е положително число, в него нещата може да останат по-дълго време. Ние правим своите заключения: изводът е, че

Фиг. 1

всяко едно устойчиво число е от положителен характер, а всяко едно неустойчиво число е от отрицателен характер. Една положителна мисъл е устойчива, една отрицателна мисъл е неустойчива. Значи отрицателните мисли нямат тези качества, каквито имат положителните мисли.

Ако изучавате съвременното електричество, знаете, че там, където се проявява светлината, е отрицателният полюс, полюсът на проявлението. А мястото, откъдето иде енергията, е положителният полюс, но той е почти неизвестен. В положителния полюс никаква светлина не може да се прояви. Следователно тази част, откъдето иде енергията, е положителна, а там, където се проявява, е отрицателна част. Така е и в общото проявление. Мога да ви кажа следното: всяка една погрешка е печалба (не сте уверени всички в това). Печелиш това, че имаш една опитност. Изгубил си два лева, но си спечелил това: разбрал си, че джобът ти е съдран. Няма за какво да съжаляваш, ще закърпиш този джоб, за да не губиш повече. Ще познаеш, че джобът ти има дефект, а пък всяка печалба е една двойна заплата. Значи, ако направиш една погрешка, имаш една печалба.

Според съвременната физика, ако нагорещявате едно въздухообразно тяло, то се разширява. Да кажем, че имате една помпа – имате едно въздухообразно и едно течно тяло. Като усиливате дейността на въздухообразното тяло, то по силата на един закон въздухът изхвърля водата навън. Питам сега: ако някой с такава помпа ви намокри, кой е виновен? Виновна е водата, а пък въздухът стои скрит. Но водата ли е виновна? Тя ще каже: „Въздухът ме изпрати“. А зад въздуха кой стои? Зад въздуха има едно твърдо тяло. Някой ще попита: „Защо въздухообразното тяло изхвърля течността?“. Въздухът разнася безцеремонно, не иска да знае. Въздухообразното тяло изхвърля всичката вода навън, да си намери тя друго място. След като са се карали водата и въздухът, то въздухът най-после надделява и изхвърля водата навън. Друго същество взима водата, прави от нея вадички, вкарва я в градината си, дава ѝ широко пространство и си полива зеленчуците. Казва:

„Аз ѝ давам да върши почетна работа“. Водата най-после заема почетно място – става слугиня, ходи да работи из градините.

Законът е: щом си богат, ще те изхвърлят вън от богатството, ще изгубиш своето първо положение (в света е така). Какво положение ще заемеш, след като въздухът те изхвърли навън, както изхвърля водата? Кое е средното положение, което ще заемеш? Ще станеш слуга. Всеки, който слугува, е минал от едно състояние в друго. И трябва да слугуваме, за да научим една опитност. Каква е главната задача в слугуването? За какво слугува един слуга? За пари. Той слугува за това, което е изгубил. Първо не е оценявал богатството, а сега е придобил богатство в малък размер. И след като слугува 10–15 години, той ще знае как да оценява онова, което е спечелил. В живота има такива опитности на господари и сиромаси. Богатият не е сигурен, той може да загуби богатството си. И сиромашът може да намери богатство. Хората не се раждат богати, не се раждат и сиромаси. Какви се раждат? Има други отношения. Един човек може да се роди при много благоприятни условия, с отличен организъм, а може да се роди и с хилав организъм. Казвам: извежда се друг закон.

Да допуснем, че един човек е роден при много неблагоприятни условия – организъмът му не е така добре съграден, както би трябвало. Той съзнава това – тогава какво би трябвало да направи? Какво трябва да направи бедният? (– „Трябва да слугува.“) Какво трябва да направи невежият? Трябва да учи. Какво трябва да направи болният? Да търси цяр за болката си. А какво трябва да направи нещастният? Всички вие говорите за нещастieto, но досега виждали ли сте го? Каква фигура има нещастieto, можете ли да го опишете? Някой художник може ли да нарисува чертите на един човек, който е нещастен? По какво се отличава нещастният човек? (– „По израза и по някои черти на лицето, по походката, по положението на тялото.“) Например как ходи една нещастна майка, която си е изгубила детето, или един нещастен търговец, който си е изгубил парите, или един нещастен професор, който си

е изгубил мястото, или някой човек, който си е изгубил окото? Можем да ги наредим. Професорът, който си е изгубил катедрата и не може вече да я придобие, как ще ходи? (– „*Като параход без компас.*“) Какво е ходенето без компас? (– „*Клатушкане.*“)

Ще направя едно сравнение. Представете си, че една гайда е пълна с въздух и свири. Допуснете, че това свирене е едно нейно щастливо положение. Гайдата е щастлива, понеже наоколо я слушат. По едно време гайдарят изпразва въздуха и тя вече не свири – нещастна е. В какво седи нещастieto на гайдата? Изгубила е въздуха. Може ли да се направи едно психологически по-тънко сравнение? Допуснете, че ваша приятелка ви е написала отлично писмо, писмо на щастието. Показва ви известни правила и закони, вие държите писмото и се радвате. Идва друг ваш приятел, който не разбира тези работи, но има едно изкуство – само като прекара една течност по редовете, затрива всичко, което е написано в писмото. Вие сте нещастен, изгубили сте нещо – какво? Много пъти казвате: „Без пари не може“. Съгласен съм с вас. Това е съдържанието на писмото и след като го изгубите, на вас ви е неприятно.

Питам: съвременните хора разбират ли съдържанието на писмото на богатството? Най-първо богатият човек трябва да бъде щастлив с богатството си. Той трябва да бъде здрав, трябва да бъде щастлив, трябва да бъде умен и трябва да бъде добър. Трябва да носи богатството на здравето, на щастието, на ума и на добротата. Вашата опитност каква е – богатството носи ли щастие? Право ли е съдението, че богатите хора са щастливи? Ако богатството е органическо, ако произтича от ума на човека, от неговото сърце, тогава добре, но ако произтича от физическите условия отвън, тогава е друго. След като станеш богат, в теб се ражда един вътрешен страх. Американските милионери си намериха беля на главата. В страната, която минаваше за образец, са най-нещастните хора. На някой милионер му задигнали посред бял ден сина, дъщерята, жената и ги откарали някъде. Има една милионерка, която е наследила голямо богатство, и 20 детективи я пазят, да не би да

я задигнат. Има културни американски апаши, гангстери, които задигат не само пари, но и хора. Тази мома, която се пази от 20 души, е наследила едно богатство отвън.

Ако вие обичате да си похапвате, казвате: „Дотегна ми да ям сух хляб. Само със сух хляб не става“ – съжелявате за условията си. Но след като ядеш пищна храна, и тя не е добра – започват да се трупат известни утайки в теб, образува се болезнена кръв. Малки същества влизат в теб, загнезждат се и започват да се хранят – ти си приготвил храната и тези апаши започват да се хранят. Ревматизмът, това са апаши. Неврастенията, това са апаши в нервната система. Имаш главоболие, това са апаши. Боли те сърцето, това са апаши. Навсякъде е така. Как допускате тези апаши, нали държавата си има стражари? За да изпъдите след това един апаш, трябва да плащате. Онези, които ги изпъждат, се наричат професори, почетни хора. Ще ти дадат една течност веднъж-дваж, но някой път апашите не излизат навън. Едно време набожните хора не са се лекували. На болния му определят пост – един, два, десет дни да не яде нищо, да стане като кука. И апашите, като няма какво да ядат, започват един след друг да си отиват. А пък сегашните лекари казват на болния: „Ти ще ядеш, за да се оправиш. Ще ядеш хубаво, няма да постиш, защото, ако постиш, може да умреш“.

Сега аз ви показвам научната страна на нещата. Всяка наука трябва да има приложение в органическия свят. Научно е да знаете какво влияние оказва една гениална мисъл. Аз наричам гениална онази мисъл, която влиза и може да гради вашия организъм; това е една положителна мисъл. Всяка мисъл, която не може да ви служи, не е потребна за вас. Тя може да седи като гостенин ден-два, но никаква полза не допринася. Аз наричам положително онова чувство, което може да ви помага. Например искаш да бъдеш красив. Положително чувство ли е това? Красотата на човека е резултат. От какво зависи този резултат? За да бъдеш красив, нужно е едно правилно съчетание на мислите ти, на чувствата ти, на постъпките ти – те ще дадат красота. Без една правилна мисъл, без едно правил-

но чувство и без една правилна постъпка не може да бъдеш красив. Това може да се опита. Да допуснем, че десет души от вас искат да се самовъзпитат и ще направят такъв опит; сто души могат да го направят. Ще кажете на някой ваш приятел: „Искам да станеш апаш, да ме обереш, без да зная, та да видя какво ще почувствам“. Вие имате само 100 лева и искате, когато се захласнете, този приятел да ви изненада, да ви обере и тогава да видите какво влияние ще окаже върху вас това, дали ще погледнете хладнокръвно. Например пипнете, потърсите стоте лева – няма ги, а не можете и да си спомните за опита – какво ще бъде вашето положение? За стоте лева както и да е, но имате един пръстен със скъпоценен камък, този приятел го задига и вие го търсите – няма го. Какво ще бъде вашето състояние?

Ще изпитате доколко можете да владеете себе си. Ако могат да ви смутят сто лева или един скъпоценен камък, тогава всеки може да ви смути. В Природата животът, в който влизате, не е нищо друго, освен ред изненади, и вие винаги ще бъдете изненадани от това, което не очаквате. Искате да ви докажа това. Откакто човек се роди, докато умре, животът постоянно е ред изненади. Ти си млад, растеш до известно време, но като дойдеш до 30–40–50–60-годишна възраст, зъбите ти започват един след друг да падат; преди си виждал хубаво, а пък сега с очила гледаш; ял си хубаво, сега стомахът ти не работи; бил си изправен, а сега ставаш прегърбен; жена ти и децата ти са умрели, заминали са за другия свят. Ти си казваш: „Какво мислих, пък какво стана с мен!“. Този човек има едно погрешно схващане.

Когато ви позволят да влезете в един музей, това ни най-малко не показва, че нещата там са ваши. Дават ви право да бутнете този или онзи скъпоценен камък, но ни най-малко не мислете, че ви ги дават като ваше притежание. Вие ще ги погледнете и пак ще ги сложите на мястото им, а като свършите, ще ви покажат пътя. Първо ще ви позволят да видите предметите в музея и после ще ви покажат пътя – животът е това. Животът е един музей, в който влизате да видите работите, а пък вие мислите, че

тези работи, които сте пипали, са ваши. Които от вас са били в този музей, остават там. Когато човек напуска Земята, обискират го по всички правила, за да не би в джоба си да е скрил нещо от този музей. А вие оплаквате човека, казвате: „Горкият, стопил се е. Какво става с него?“. Няма те доверие в хората вече. Англичаните, които минават за толкова честни, преди да пуснат директора на Английската банка¹⁵ да влезе в подземията на банката, го претеглят колко тежи и като излезе, пак го теглят. В Писанието се казва: „Претеглен си“. Сега вие всички се оплаквате, че ви теглят, искате да влезете без теглене – ще ви теглят, как не. Ще отидеш в банката и за да не задигнеш нещо, ще те теглят и като влизаш, и като излизаш.

Другата страна е, че ти влизаш в един музей, където отношенията са различни – това е място на безлюбие, това е обществено заведение. Същественото в света, най-съществените неща в света Природата ги пази. Има неща, които не пази, те са в човека и човек е свободен. Вие имате един приятел, който ви обича. Отивате му на гости, завежда ви в градината си и вие си откъсвате един плод, похапвате си. Кое е по-хубаво: да влезеш в един музей със скъпоценни камъни или в една градина с плодове? Кое е за предпочитане: да влезете в един магазин, където само да ви дадат дрехи да ги премерите и пак да си ги приберат, или пък да отидете в един обикновен магазин, където да ви дадат дрехи и облечен с тях да излезете? Онова, което ви се дава, е за предпочитане пред онова, което само опитват на вас. Има неща в света, които не са реални. Например едно чувство, което се мени, не е реално; една мисъл, която се мени, не е реална; една любов, която се мени, не е реална. Някой казва: „Изгубих любовта си“. Любовта може ли да се изгуби и да се намери?

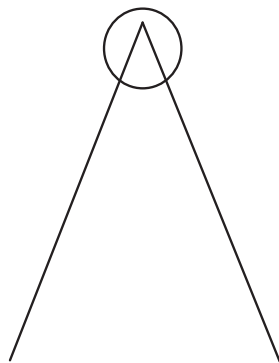
Единственото нещо в света, което не се губи, това е Любовта. Вие се оплаквате за изгубеното. Аз да ви кажа какво нещо е изгубеното. Ти си в един замък, където има само едно малко прозорче, и сутрин, като станеш, поглеждаш Слънцето през него, но един ден идва някой и го затваря с кепенци. Ти не можеш вече да гледаш през

прозореца и си нещастен. Какъв е церът за това нещастие? Отвън има всички възможности, но ти не можеш да видиш нищо. Разхождаш си из замъка, но това, което е в него, не носи щастието, което е отвън, в света. Сегашният свят е един затворен замък и неговото щастие иде отвън. Но има и следното положение: това, което в науката се нарича *човек да намери своя учител*. След като човек е изгубил прозореца, прекъсната е връзката му с външния свят и той се счита нещастен, идва при него в замъка един учител и го пита: „Защо си нещастен?“. Онзи казва: „Затвори се прозорецът, изгубих смисъла на живота“. Учителят го потупва по рамото и казва: „Не един, а двайсет прозореца мога да отворя в този замък“. Вие казвате: „Имаме само една любов“ – един прозорец е това. Учителят взима ключа, отваря вратата и извежда затворника от замъка. Показва му всичката красота и му казва: „Когато затворят твоя прозорец, излез навън“.

Нещастieto на хората произтича от това, че те са изгубили онази първична идея, която са имали – изгубили са първата връзка. Аз наричам връзките с Бога изгубени. Под думата *Бог* разбирам онази безгранична възможност, която съществува вътре в Природата. Това, Безграничното, аз наричам *Бог*. И всякога, когато изгубиш тази връзка, ти може да станеш нещастен. Под думата *благо* аз разбирам онази Първична причина, която урежда всичките несгоди в живота, всичките противоречия. Та понятието *Бог* да не го считате като нещо органично извън вас. Не търсете Бога вън от вас. Бог е онова, което хвърля светлина върху човешкия ум, върху човешкото сърце, върху човешкия дух, върху човешката душа. Бог е, Който въвежда човека и го завежда в правия път. Това Начало аз наричам Бог вътре в живота. И ако вие сте нещастен, потърсете Го. Ако сте невежа, потърсете Го. Ако сте слаб, потърсете Го. По всяко време, където и да е, вие трябва да Го търсите, понеже всеки човек, когото срещате в света, когото намирате и обичате, е един малък лъч, който е излязъл от Бога. Този малък лъч ви прави толкова приятно впечатление, още повече заради това, че той е от онова място, откъде-

то всички лъчи излизат. Ако изгубите малкото богатство, което имате, вие се смущавате. Ако за малкото богатство се смущавате, да не би да го изгубите, трябва да знаете, че има по-голямо богатство, има нещо в света, което не се губи. Тази е теорията, по която светът е създаден.

Това е един планински връх (фиг. 2), на него може да стои твърда вода, а течна не може. Какво прави течната вода? Например вие сте млад момък – планински връх сте. При вас е дошла една млада мома със своята млада дреха, покрива ви – това е снегът. Тя ви е утеха. Но един ден дойде Слънцето и тази вода се разтопи, отиде надолу, пет пари не дава за вас. Питам сега: къде е погрешката? В кого седи погрешката – във върха ли, или във водата? (– „В Слънцето.“) Слънцето прави добро. Слънцето иска да направи добро и на върха, и на водата – да ги напече, да се радват.

Фиг. 2

В живота вие нали имате едно противоречие? Имате известни противоречия в ума си. Казвате: „Не разбирам това, не разбирам кое е добро и кое е зло“. Та питам: може ли водата да седи на един планински връх? Може ли момъкът да се влюби в една мома – не може. Това предполага, че само тя се е влюбила. Какво подразбирате под думата *влюбване*? Влюбването всякога иска да му се даде. Влюбеният иска онзи, когото люби, да му даде нещо. Единият е слуга, а другият е господар, нищо повече. Влюбва се сиромашът в богат човек и сърцето му трепери. Защо го люби? Защото там влага парите си и иска богатият да му даде нещо. Питам сега: сиромашът, който се е влюбил в богатия, докога го люби? Докогато има парички. Той има например 2 милиона – с колко нули се пишат 2 милиона? (– „С шест нули.“) Значи общо се пишат седем цифри.

Представете си, че един ден двата милиона изчезнат – сиромашът вече няма да има любов към богатия. Сега законът се обръща – представете си, че този, който нищо е няма, сега има два милиона, тогава онзи, осиромашалият търговец, ще се влюби. Та някой път слугата се влюбва, а някой път господарят се влюбва. Когато слугата се влюби, той е сиромаш, когато господарят се влюби, и той е сиромаш. Когато слугата престане да люби, той е забогатял.

Аз обяснявам нещата, които се променят. В Природата има известни променливи величини. Аз говоря за тях. Влюбването е една променлива величина, а Любовта е една постоянна величина. Променлива величина значи: в процес на развитие. Обяснявам това по друг начин. Когато сте ученик в първи клас, обичате учителя си от първи клас, във втори клас обичате учителя си от втори клас и т.н., докато дойдете в гимназията, в университета. Вие сте в процеса на променливите величини, докато дойдете до една величина, която не се мени. Следователно при всичките несгоди в живота ние се намираме в променливи величини. Ученикът трябва да завърши първи, втори, трети, четвърти клас и т.н. Известни неща трябва да се случат, понеже са в процеса на променливите величини. Защо е така? Така е.

Защо остарява човек? Това е една променлива величина. Защо се ражда? Това е сега научната страна – ще кажеш: „Това е една променлива величина, другояче не може“. Защото, ако вие влезете в един свят, където величините не са променливи, ще имате десет пъти повече нещастия, отколкото при променливите величини. Вие сега се чудите на това. Да допуснем, че носите на гърба си сто килограма сняг – това е една променлива величина, тя може да се измени. Ако тази величина не се измени, знаете ли какъв ще бъде товарът ви? Но като пекне Слънцето, снегът ще се стопи и на вас ще ви бъде приятно, че се е стопил. Да кажем, че сте неразположен да носите 100 килограма сняг. Слънцето като ви дойде на помощ и стопи вашия сняг, къде е нещастieto, кажете ми? Този ред е

по-добър. Защото при известен товар, при известни несгоди в живота така трябва да бъде – по-добре е снегът да се стопи и да се освободите. Това е сега само за обяснение.

В променливия свят вие ще придобиете опитност. Тогава всеки човек представлява за вас или една азбука, или една буква, или една сричка, или една дума, или едно изречение, или цяла една лекция, или цяла една книга, или цяла една библиотека от книги, или цял един свят. Един човек може да представлява за вас буква или сричка в Природата, дайте му цена, понеже е една променлива величина. Може да съставите една дума, едно изречение, един пасаж или том от едно съчинение, или библиотека, или цял един свят. Това е истинският начин да разглеждате нещата. Както и да обясняваме нещата, като ти е счупена ръката, подута е и казваш: „Боли ме“. Казват ти: „Ще оздравее“, компрес ще сложиш или нещо друго и болката ще мине.

Сега заключението – какво разбираме под думата *заключение* или под израза *да се извади едно заключение*? Променливите величини, които съществуват в Природата, които имат друго предназначение, в живота на човека произвеждат и щастие, и нещастие. Какво лошо има в това? Ти си син, бащата на когото го е изхвърлил от вкъщи и му е казал: „Марш оттук, да не седиш вкъщи!“. Ти напускаш бащиния дом, отиваш в странство, където завършваш училище, забогатяваш и се връщаш у дома. Не е ли по-добре така, отколкото баща ти да беше те държал вкъщи? Много пъти едно страдание е като страданието, когато баща ти те изпъди навън, за да станеш човек.

Като четеш историята на великите хора, разбираш, че всеки един е бил изпъждан. Великите хора са минали по този път. Един от знаменитите писатели на Англия, съчиненията на когото се ценели, пише, че баща му, като го хванел, му казал: „Дай ми пари!“. Бащата се ползвал от неговите блага, а той, горкият, се притеснявал от кредиторите. Те го карали да пише. Ако те не го притесняваха, нямаше да напише толкова книги. Казвам: кредиторът,

това е една променлива величина. Всичките променливи величини, като се съберат на едно място, притискат човека, карат го да работи и колелото се движи – величините го движат.

Вие пак си оставате с вашата философия и казвате: „Да не беше се случвало“. Какво трябваше да се случи? Допуснете, че аз имам две служби – едната е служба на богаташ, а другата – на сиромаш. И двете са почетни служби – коя ще изберете? Иване, ти коя ще избереш? (– „На сиромаша.“) Олга, ти коя ще избереш? (– „На богатия.“) Той имаше избор, а ти нямаш избор, не си свободна. Ако дойда първо при теб и ти кажа да избереш, тогава си свободна да избереш службата на богатия. Та някои от вас сте сиромаси или богати, без да имате избор. Сега направете заключение: богатството и сиромашията да са по избор, а не по необходимост – това е правилният ход на нещата.

Красиво е човек да носи едно страдание. Страданието е много красиво. Вие не сте разглеждали лицето на забулената Изида¹⁶. Страданието в света е забулената Изида. Всички тайни се крият в страданието и всеки, който иска да се повдигне в света, трябва да изучава страданието. Хубавите неща в света се намират в страданието. Сега не искам да ви карам да вярвате, но трябва да учите това. То е забулената Изида – докато не вдигнете булото и не видите защо е така, вие всякога ще страдате. Трябва да вдигнете булото навреме. Даже и българите знаят тези тайни. Нали слагат було на онази невеста, която венчават, и тя изпод него целува ръка, а след венчавката ѝ снемат булото. Има процедура как да се снесе булото от главата ѝ. Това са древни мистерии. И на колата, в която возят булката, има едно знаме отпред, една кърпа, деверът го носи. Като се върнат хората от война, разрязват на четири парчета дръжката, на която са носили знамето, и ги хвърлят на запад, на север, на изток и на юг, та да им дойде всичкото благословение от четирите посоки на света. Но някой път, след като ги хвърлят, отникъде не им идва благословието.

Казвам: вие, младите, сте кандидати за щастие и нещастие, защото в Природата има две служби. Всеки един е кандидат или за едната, или за другата служба, или за живота, или за смъртта. От друго гледище, вие не разбирате личния живот. Човек не трябва да се плаши – личният живот, това са фази, форми, през които всяко едно живо същество трябва да мине. Безброй са тези фази, през които човек трябва да мине. Радвайте се. И като скърбите, пак се радвайте. Може ли да се радва човек, като скърби? Може, ако знае как.

Вие се намирате в следното положение. В древността имало един изпит за окултните ученици: след като са учили 20 години, да бъдат изядени от мечка. Всички ученици, като идвали до въпроса за мечката, казвали: „Тази работа не е за мен. Няма да чакам да ме изяде мечката, трябва да си замина. Каквото научих, научих“ и офейквали. Та училището всякога било пълно с ученици, но никой не завършвал. Само един ученик се решил и казал: „Тази мечка може да ме изяде, но аз ще се боря с нея доколкото зная“. Като дошла мечката, нахвърлила се отгоре му, а той ѝ казал: „Така не се яде“ и започнал да се брани. И като я удрял по главата, като я удрял тук-там, разбрал, че тя носи голямо богатство. Той бил единственият ученик, който забелязал, че мечката държи тайните на живота. Тя не го пустила да излезе като победител, преди да му каже: „Ще държиш в тайна това, което си видял“, защото иначе другите лесно щели да отидат при нея.

Хубаво е понякога да се поборите с мечката – по главата един юмрук, по гърба друг. Всеки, който се е борил със своите мъчнотии, все е добил нещо. Всеки, който офейква, ще бъде без придобивки. На вас ви препоръчвам да се борите с вашата мечка – тя ще ви даде нещо.

Отче наш

6. лекция, 16 ноември 1934 г., София, Изгрев

ПРИЧИНИ И УСЛОВИЯ

Отче наши

Прочетоха се темите: *Ползата от богатството и сиромашията*. За идния петък пишете върху темата: *Най-малката и най-голямата спънка в живота*. Пишете и върху втора тема: *Съществените качества на свободата*.

Човешкият организъм е създаден от ред числа, произхожда от ред числа. В света имате две величини: малка величина и голяма величина. Какво се разбира под думите *малка величина*? Коя е най-малката величина? (– „*Която завзема най-малкото пространство*.”) Коя е най-голямата величина? (– „*Която завзема най-голямото пространство*.”) Най-малката величина е тази, която не може да бъде по-малка. Най-голямата величина е тази, която не може да бъде по-голяма. Ако кажем, че най-малката величина завзема най-малкото пространство, с това тя не се определя.

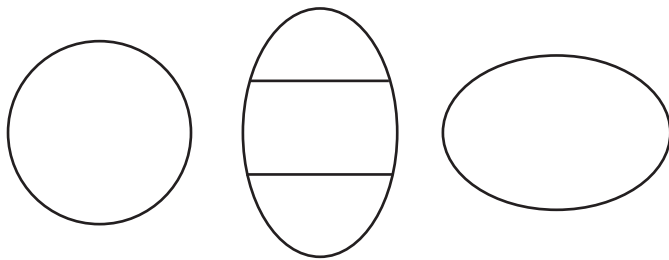
Имаме известни дробни числа, части от едно цяло: $1/10$, $2/9$, $3/8$, $4/7$, $5/6$ и т.н. Колко цели и колко дробни числа имаме? $2/10$ е част от едно число. Еднакви ли са тези числа? Щом се събират, подразбира се, че са еднакви според правилата на аритметиката. Ние минаваме от аритметичните към органическите правила на математиката. Да кажем, че имате $1/10$ част от една ябълка или $2/9$ части от една круша – не може да съберете тези части. Как ще приведете към еднакъв знаменател тези дроби? Какви са правилата на аритметиката? Аз наричам тези дроби „прогресивни“ – дробите прогресират, а знаменателите регресират. Имате първо $1/10$, после $2/9$, числата в знаменателите вървят в низходяща степен: 10, 9, 8, 7, 6 и т.н., а в числителите вървят така: 1, 2, 3, 4, 5 и т.н. Коя категория от тези дроби, които съставят системите, предпочитате?

Всяка дроб е една система. В коя система бихте желали да бъдете? $1/10$ е една система, нали? Математиката е наредена по известни закони. Ако знаете, ще разрешите една задача. Аритметически това не е много трудна задача, проста е, но щом дойдете до органическите задачи, те не са прости. Има ли някои цифри, които да не са влезли в числителите на дробите? Няма. В знаменателите има ли някои цифри, които да не са влезли? И там няма. Влезли са 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Както и да смятаме, нови цифри не могат да влязат, всички цифри са тук.

Природата работи с известни числа. Например ти посяваш една ябълчена семка или костилка от слива. Първо израства стъбло, после то се разклонява и някой път израстват две клончета, а някой път три клончета. Може да се изчисли в следващия момент колко други клончета ще се явят. Може да знаете на едно дърво колко клончета и колко листа ще се явят и след това да изчислите, според вида на растението, в коя година ще цъфти, колко цвят ще даде и колко цвят ще окапе, колко ще бъдат първостепенни, второстепенни, третостепенни.

Вие правите наблюдения по какво се различават хората. Правите наблюдения на човешките лица – някои са валчести, някои са елипсовидни, а някои са продълговати (фиг. 1).

Допуснете, че горната линия представлява полето на зрението. Коя е причината, поради която някой път очите са по-близо до носа, а друг път са по-отдалечени? Коя е причината, поради която носната част е по-дълга, а

Фиг. 1

другите части на лицето са по-къси? Коя е причината някой път устата да е по-близо до носа, а друг път да е по-далеч? Това са научни работи, това е философия. Някой ще каже: „Устата може да бъде голяма, може да бъде и малка. Коя е причината?“. Какво означава голямата уста? Голямата уста означава лакомия, този човек яде много – първоначално голямата уста означава това. Малката уста означава, че този човек яде малко. Но за да се определи точно, важно е обемисти ли са неговите устни, или не. Ако устните са обемисти, човек има апетит, обича да хапва, но не е взискателен. Ако са много тънки, той е много взискателен в яденето. Коя е причината за дебелите и тънките устни? Ако горната и долната устна са по-дебели, значи те са хранени, по-богати са. Майката и бащата на този, който има дебели устни, в сто поколения са били богати хора и вследствие на това устните му са станали дебели, а пък хората с тънки устни са били в голяма сиромашия – затова са изтънели устните им.

Но в Природата нещата се менят – богатството се превръща в сиромашия, а сиромашията се превръща в богатство. Как ще обясните, че богатството може да се превърне в сиромашия и сиромашията – в богатство? Да допуснем, че имате нотата *до* и искате да изпеете нещо в *до мажор*. От *до мажор* в терца коя е следващата нота – *ми*. Ще имате два цели тона: интервалът от *до* до *ре* е един тон, от *ре* до *ми* още един – всичко два тона. Ако вземете терца надолу от *до*, ще имате тоновете *до*, *ла* в обратна посока. В музиката това е един метод. Когато един музикант работи, за да направи смяна в музикалните тонове, той трябва да мине от една гама в друга – например от мажорна в минорна, и обратно.

Минорната гама дава по-голяма мекота, а мажорната дава по-голяма интензивност. Но в минорната гама *ми* е в органическо отношение – подразбираме, че има един недовимък, една музикална липса. Искаш да пееш, но нещо ти липсва, пееш, но с последни сили. Усилия правиш – *до минор* е това. При *до мажор* певицата пее свободно, а при *до минор* прави усилия, казва: „Изпотих се“. За да пее

в *до минор*, в коя гама трябва да минете, кой тон трябва да повишите, защото с понижение не работите? Ако понижите с още един бемол, на музиканта ще му се скъсат струните. От това състояние той трябва да мине в едно мажорно състояние. В *до мажор* той вече не може да мине. (– „Той ще мине в ми бемол мажор.“) Ще вземете тоновете *до*, *ре*, *ми* и между тях ще направите като да има пауза. В този случай *ре* ще има отзвук, *ре* ще пее вътре, а *до* и *ми* ще вземат участие отвън. *Ре* е вътре, то пее и е активно. Трите тона вземат участие, двата се чуват, а единият не се чува. Тогава трябва ли да повишите? Вземете *ре мажор* – от *до мажор* ще минете в *ре мажор*. Коя нота ще вземете след това? Ще повишите *до* тона *фа*, за да поправите *до мажор*, защото *до мажор*, това е живот, подтик. Вие сте се родили, излезли сте от това състояние, но на вас ви трябва подтик за движение – това ще ви се даде от *ре*. Но за да ви даде *ре* това, трябва да повишите *фа* с половин тон. А пък *фа диез* показва, че материалните условия трябва да се подобрят, майка ви и баща ви трябва да са здрави, за да могат вашият ум и вашето сърце да вървят в мажорната система.

От музиката ние преминаваме в други области. Това е една музикална теория в органическия свят. Да кажем, че вие имате едно болезнено състояние – с този музикален метод може да се излекувате. Имате понижение на тона – всичко ви е криво, не искате да пеете на сцената. Искате да отложите концерта си или не искате да пеете даден номер, казвате: „Не съм разположен“; това е *ре мажор*. Ще повишите на *фа*, значи ще подобрите материалните условия. С един диез е *сол мажор*, а с два диеза – *ре мажор*. Понеже вие искате да дадете подтик на живота, то ще повишите два пъти *фа* и *до*. Казваме, че *фа* е тон на материалните условия, а *до* на какво е тон? Вие по стремление вече имате усилена дейност на живота.

В дадения случай с повишението на *фа* условията се подобряват, но имате повишение и на самия живот вътре. Повишението на *фа* е външно повишение, а с повишението на *до* имате вътрешно повишение. Две повишения:

едното е вътрешно, другото е външно. В първия случай казвам: вземете в терца *до*, *ми*. Това са външни условия, вие минавате от *до* в *ми*, но прескачате *ре*. А в органическата музика вие не можете да прескачате един тон, там всички тонове едновременно вибрират, но понеже са в разни полета, то когато два тона вибрират в едно поле, и другите тонове вибрират, но в друго поле. В Природата не може един тон да бъде мълчалив. Вие казвате в този случай, че тонът *ре* не дава звук – това не е вярно. Всички музикални тонове в този случай се проявяват.

В органическата музика има един напън за разширение, както пилето в яйцето прави напън, за да счупи черупката. И когато след излюпването пилето иска да тръгне в известна посока, това е *ре*. *Ми* – това пиле се спира, мисли да намери храна, *ми* е вземане на първата семка, това е пак един музикален акт. Вие влизате в една отвлечена област, толкова отвлечена от сегашната видима музика, която е свойствена за вас. Ние говорим за една музика, която не чувате. Вие я чувствате, вие мислите за нея, но звук не чувате. Ако развиете своя тънък слух, може да започнете да я слушате.

Ако хората биха били толкова музикални, че да развият слуха си, щяха да избегнат много неприятности в живота. Защото там, където престава музиката, започват нещастията, значи става обезформяване. Там, където става нещастие, няма никакъв закон, няма нищо, върху което човек може да се обоснове. Щом изчезне последната надежда, щом човек стане песимист и се отчае, то той взема последния тон на музиката и замълчава. Тогава в него този живот трябва да се излее в нова форма и да започне пак музикално. Да допуснем, че един човек се е развил в *до минор*, родил се е така и го е постигнало нещастие. Следния път в коя гама трябва да се развие? (– „*В до мажор*.“) Но за да имате *до мажор*, как и с кое ще го поправите? Със *сол мажор*? С едно повишение. Това са пътища, по които може да направите една пиеса, приятна за публиката, да я задоволите.

Да допуснем, че един музикант е написал музикално съчинение, което не излиза сполучливо, няма успех. Какво трябва да направи? Кой са най-щастливите, най-хармоничните гами? В сегашната музика кои са? (– „*В сегашната музика не се занимават с този въпрос.*“) Сегашните музиканти вървят по правилен път, добре се развиват, с това, което са постигнали, доста добре върви музиката. Но казвам: имаме известни философски разсъждения, които не вземат музиката като една специалност. Специалното развитие на музиката, това е за хора, които са родени за музиканти, но трябва да разбирате приложението. И музиката си има свое приложение. Човек може да знае теоретически много работи, но да няма специалност, да няма подходящи качества или да го занимава друго нещо.

Мнозина от вас сте музиканти, но ако ви накарат да пеете някъде, не можете да дадете израз на пеенето. Може да пеете една българска песен, например *Заплакала е гората, гората и планината*¹⁷, но как ще изпее думите *заплакала е гората*? Гората не може да плаче; и планината не може да плаче; и на човека по някой път не му е свойствено да плаче. Една ученичка от софийските гимназии ми разправяше как искала да омилюсти учителката си, но понеже не могла да се разплаче, с плюнка си намазала отдолу очите, уж че плаче. Съзлите какво са? В очите се намират известни жлези. При някаква тъга се събира известен психологически прах, от който може да се пукне човек, и съзлите са една мярка на Природата, за да се измие този прах. Като се измие праха, на човек му поолекне. Нали знаете, че като се появи някоя рана, трябва да я измиете; ако не я измиете, ще ви боли. А второто предназначение на плача е: съзлите означават голяма тъга, от голяма скръб плаче човек.

Човек с дълъг нос е възискателен. Човек с валчесто лице скоро решава работите, а човек с продълговато лице обмисля работите, може да погледне повърхностно, но да има далечни причини, които са чисто логически. Когато един човек с валчесто лице, който и да е от вас, дойде в съприкосновение с човек с продълговато лице, какво

ще бъде неговото положение? Той трябва да бъде много съобразителен. Върху човека с валчесто лице влияе въображението, Месечината, той мисли, че като се кажат две думи, всичко е свършено. Например ти отиваш при един търговец с продълговато лице, казваш му една дума, а пък той започва да мисли; минава една минута, пет минути, ти говориш, а не върви. Какво трябва да правиш в дадения случай? Или да кажем, че ти си студент и имаш професор с продълговато лице и дълги пръсти – човек, който обръща внимание на фактите. Ти искаш да го позалъжеш, но той е професор по история, ще те тикне в някоя област, например ще те пита за някоя забутана дата, ще те пита за това, което не си и сънувал. Ти трябва да знаеш всичко в подробности, професорът така иска.

Разбира се, има известни съотношения в Природата. Щом лицето е дълго, и пръстите са дълги, щом лицето е късо, и пръстите са къси – каквото е лицето, такива са пръстите. Каквито са пръстите, такива са разсъжденията на човека. Не само това, но каквито са пръстите му в основата и краищата, такъв е и човек; има съответствие. Ако пръстите са дебели в основата, а тънки в краищата, и ако са къси, този човек се задоволява с малки работи. Ако е някой пътник, като му опечеш една кокошка и му дадеш винце, доволен е. Ако е жена, като ѝ дадеш една пъстра шапка с няколко панделки, едни изпъстрени обувки, веднага се задоволява. От какво се задоволява? От хубавия външен изглед на предмета.

Какво съотношение има между формите? Зад всяка форма се крият известни сили. Зад всяко лице седят ред поколения, седят динамични сили и щом ги бутнеш, те ще се проявят. Някой казва, че е господар на своята съдба. Прав е, ако е разумен и разбира законите, а ако не разбира законите, ни най-малко не е господар на своята съдба, но може да си въобразява. Само умният човек е господар. Кой е господар на цигулката? Кой разбира цигулката? Този, който 15 години е учил и е майстор на лъка, който основно разбира това музикално изкуство, а не само отгоре-отгоре. При всички положения, каквато и пиеса да му дадете, ще я изсвири добре.

Сега вие всички искате да добрувате, да бъдете щастливи в живота, но щастieto е обосновано на един разумен закон. Щастieto е една мярка, с която се определя как ще бъдете щастливи. Щастлив е онзи музикант, който знае да свири хубаво, да задоволи публиката. Какво ще бъде щастieto на онзи, който не може да свири добре? Имате един обикновен музикант, един талантлив и един гениален – кой ще бъде щастлив? Гениалният. Щом искате да бъдете щастливи в живота си, вие трябва да разбирате хората. Ако на един музикант му дадете разни парчета, по един и същи начин ли ще ги изсвири? На онзи, който разбира музиката, няма какво да му разправяте по кой начин да ги свири, той веднага ще ги изсвири по всички правила на музиката. Той знае темпото, което е определено за свирене, знае и силите; ако не знае какво темпо да употреби, дали бавно, или бързо, той ще сбърка.

Като срещнете един човек и не знаете основния тон на живота му, няма да имате трайни отношения с него. Например срещате един математик, прецизен човек, който иска отривисто да му се говори. Вие започвате да му разправяте надълго откъде сте, а той ще ви каже: „Направо на въпроса. Какво искате?“. Къде сте завършили, той не иска да знае, това не го интересува. Той ви дава известна задача, като казва: „Трябва да държите изпит и след като го издържите, тогава ще си покажете свидетелството, тогава то ще има валидност“. Манталитетът на този човек е такъв. Вие сте ученик, седите на скамейката, скъсат ви на изпит. Кой е виновен – Провидението или вие? Вие сте виновен. Не сте учили в миналото, но казвате: „Аз искам да бъда щастлив“. Може да бъдеш, но как? След две прераждания може да бъдеш щастлив, но трябва една добра среда – къде ще я намериш? Или трябва да си създадеш средата? Ще кажете: „Средата не може да се създаде, тя съществува“. Вие може да намерите тази среда, първо във вас трябва да се зароди едно желание.

Казвате: „Аз не мога да отстъпя от моето верую“. Прав сте. Човек от своето верую не трябва да отстъпва, но трябва да знаете кое е вашето верую. Кое е веруюто на човека?

Аз имам известни принципи, от които се вода; не мога да отстъпя от тях. Питате: „Кои са вашите принципи?“. Аз си представям един пример. Представете си и вие, че сте слаб човек, носите една печена кокошка и мислите сам да я изядете. Идва при вас един човек, който не носи никаква кокошка, но е здравеняк, и ви казва: „Бихте ли ми услужите с вашата кокошка? Няма стражари наоколо“. Ако кажете: „Заповядайте, давам ви половината от кокошката“, ще спасите положението. Ако не знаете какво да кажете, цялата кокошка ще отиде. Защо е така? Така е. Като услужиш на здравеняка, той веднага ще бъде на твоите услуги – ти си пипнал един основен тон на неговия живот, на неговото разбиране. Той е признателен, че си го разбрал, че си му услужил. Здравенякът не иска да му се противопоставяш, смята се за силен и казва: „Пред моята сила всеки трябва да отстъпи. Кое е за ядене?“. И ти ще отстъпиш половината от кокошката; слаб си, едната половина ти стига. Но ако си скържав и искаш да си оставиш за утре половината кокошка, то тогава цялата ще отиде – по-добре е да отстъпиш половината на този здравеняк.

Веднъж Хитър Петър и Настрадаин Ходжа пътували. Наклали огън, а един змей се разхождал наоколо и останал при тях. Убили една сърна и отишли за вода. Настрадаин Ходжа напълнил меха, но не можел да го вдигне. Хитър Петър не искал да каже, че не може да вдигне меха, да не му падне авторитетът, и затова казал: „Един кожен мех вода не ми стига, искам да докарам цялата чешма“. През това време змеят вдигнал меха и го занесъл. Всичко се свършило благополучно. Змеят е силен, а пък Хитър Петър е умен. Между силните и умните хора има съответствие. Силният може да служи на умния само тогава, когато умният разбере, че не е най-силният, и постъпва съобразно с това.

И в Природата трябва да впрегнем известни сили. В някои работи трябва да отстъпим, за да могат известни сили да свършат разумна работа. Онова във вас, което понякога ви спъва, е следното: вие искате да запитате защо Природата е създала живота така. Тези работи сега няма

да се разрешат, по-важно е как трябва да се постъпи в даден случай. Защо човек може да отпадне духом? Някой има чрезмерни желания за големи постижения – в дадения момент е невъзможно, но в следващия момент е възможно. В Природата съществува едно нещо, в един момент само едно нещо е възможно. Ти не можеш, като ядеш, едновременно и да говориш. Казваш, че можеш да говориш, докато ядеш – можеш да говориш докато дъвчеш, но като гълташ храната, ще млъкнеш, след това пак ще си свободен да говориш. Като свършиш една работа, може да започнеш следващата, две работи едновременно не може да вършиш. Всяка работа си има свое определено време.

Някой от вас се оплаква: „Никой не ми обръща внимание“. За да ти обърнат внимание хората, трябва да има за какво, трябва да има основание. За какви неща могат да обърнат внимание на човека? Първо, за това, че има висок ръст – да кажем, че човек е висок 2 метра; второ, че може да вдигне 50 килограма; трето, че може да изяде цял овен; четвърто, че е голям борец – всички, които среща, поваля на земята; пето, за това, че е много учен. Всеки човек иска да му обърнат внимание. Няма човек, няма същество, което да не иска това. Психологически, желанието да ти обърнат внимание е право, но ти трябва да знаеш реално какво внимание искаш. Може би трябва първо ти да обърнеш внимание и после на теб да обърнат.

Да ви приведа един пример. Отива една гражданка на село, сядат на стол и чака да се завърнат хората от нивата. Като се върнали, селяните я попитали: „Кога ще си ходиш?“. Тя чакала да ѝ дадат да яде, но разбрала, че не е добре дошла. На другия ден идва друга гражданка, намират отворена вратата и взимат сито с брашно, замесват тесто, наточват баница, запалват огън, шета. Като се върнали домашните от нивата, казали ѝ: „Нали ще останеш у нас дълго време? Искаме да останеш за по-дълго време“. Съобразителни са хората. Когато усещат, че можем да им бъдем полезни, казват да им останем на гости. А иначе казват: „Кога ще си ходите?“.

Щом започне Природата да ви пита кога ще си ходите, това какво значи? Аз да ви кажа. Щом започнеш да боледуваш, Природата казва: „Кога ще си ходиш?“. Ако на теб не ти се заминава, тогава трябва да измениш отношението си към Природата. Щом измениш отношението си, веднага ще оздравееш. Много състояния, през които минавате, показват, че не постъпвате разумно. Някой път ние не съзнаваме това. Всякога търсим причините извън нас. Аз съм съгласен с това, че много условия се дължат на външния свят, но причините са вътре. Причината никога не е външна. Всички причини за нашия неуспех, за нашето нещастие са вътре. А условията за нашето щастие са отвън. Помнете това: никога не търсете причините за нещастията само отвън, а ги търсете вътре; условията са отвън. Например професорът може да те скъса, но причината е отвътре. Може да греши човек поради външни условия, но причината е отвътре. Това да го имате предвид, ако искате да прогресирате правилно. Това правило има приложение навсякъде.

Ако не успявате в обществения живот, причината е у вас – в обществото има едновременно условия и за успех, и за неуспех, но причината е у вас. Причината да устоявате или да не устоявате не е в условията, а във вас, и благодарете за това, защото в това сте господар. Искате да знаете дали сте господар – ако причините са във вас, тогава вие сте господар; ако причините не са във вас, вие не можете да бъдете господар на условията. Например причината някой да извърши престъпление е в него, а не в мен. Аз мога да бъда само едно условие за неговото престъпление, но причината е в него, а не в мен, и той не може да каже, че причината съм аз. И аз не мога да кажа, че другите хора са причина за неговото престъпление – те са били само условия. Когато дяволът влезе в градината, той беше само условие, а причината беше вътре в самия човек.

Сега вие искате да избягате от отговорност, но ако извадите причината извън себе си, тогава ще изпаднете в едно състояние, при което вашето положение не може да се подобри. Ако хората са причина за вашите нещас-

тия, тогава вие сами не можете да ги премахнете. Дяволът беше едно условие за човека, но причината е в човека. В човека едновременно има два вида причини: причини за неговото щастие и причини за неговото нещастие. Да ви превода това. Добро и зло, това са причини. Доброто и злото в човека, това са причините. Вие считате доброто като причина, която зависи от вас, но не считате същото за злото. В света считате злото като условие отвън, като изкушение. Вие можете да сложите едната или другата причина в действие, в дадения случай сте напълно свободни за това. Досега вие мислехте, че причините са външни, че причината за злото е дяволът, а причината за доброто е Бог. Тогава питам: когато дяволът съгреси, къде беше причината? По отношение на човека казваме, че причината за злото е дяволът, а причината за доброто е Бог, но дяволът като съгреси, къде беше причината? (*Някой казва: „Пак в Бога“.*) Човек не съзнава, че причината за съгрешението е вътре в него. В него една възможност да направи погрешка, ако не внимава.

Къде е причината да обичате – вън от вас ли е? (– *„Вътре в нас е.“*) Вие казвате, че не ви обичат – къде е причината? (– *„В нас.“*) Защо тогава я поставяте вън от вас? Някой казва: „Не ме обичат“ – причината е в него, вън са условията. Ако някой те обича, как може да измени в теб причината на безлюбието, за да задейства един резултат на любовта? Ако някой не ви обича, вие тогава ще сложите в действие причината на любовта ви – вие ще го обичате. Не мислете дали той ви обича, или не, не дръжте това във вашия ум. Когато учите, вие ни най-малко не вземате предвид дали учителят ви ще люби това, или не, то е друг въпрос. Като учите, вие ще се ползвате.

Вие трябва да изправите известни ваши възгледи, които не са прави и вследствие на които резултатите не са прави. Например условията за музиката не са във вас, те са вън, а причината за музиката е вътре във вас. Вие искате да пеете, съзнавате, че причината да пеете е във вас, а условията съществуват вън. Кой ражда условията? Условията ли раждат причината, или причината ражда услови-

ята? Там, където има една причина, всякога има условия. (– „Понякога условията заставят човека да действа така, както не иска.“) Първо трябва да отграничим нещата, психологически трябва да изясним какво разбираме под думата *условие*.

Да ви обясня. Вие например сте земеделец – какви условия ви трябва? Първо ви трябва нива, после добитък, рало, познание, трябва ви и семе – това са външни условия. Причината къде е? Често вие имате едно дълбоко желание в себе си. Ако нямате подтик, не може да обработвате земята. Условията са дадени вече отвън. Къртовете и червеите, като са ровили земята, са я разработили. Няма какво да създаваме и волове, купуваме ги, те съществуват вече; и ралото вече трябва да е направено. Хората правят и парите. Парите съществуват, нивите съществуват, воловете съществуват. А единственото нещо, което нося в себе си, то е дълбокото желание да бъда земеделец, да използвам тези външни условия. Това е едно обяснение. Има и други дълбоки обяснения. Та условия са дадени, ние не ги създаваме, но ги използваме.

А пък ако има несчастни случаи в живота, и това си има обяснение. Например отивате на едно място, където има богати условия, но за 4–5 или 10 души най-много. Ако дойдат 100 души, тогава условията ще се влошат, защото земята е малко, семе няма достатъчно, добитък няма достатъчно. Или ако например сте хлебар и на същата улица има 100 фурни, какво ще правите? Преместете се, идете на друга някоя улица, където няма хлебари, и ще ви тръгне. Да допуснем, че вие сте гадател, но се явяват още 100 гадатели и не ви върви – идете на друго място, където няма никакъв гадател. Хората имат желание да им кажете нещо и ще ви тръгне напред.

Под *лоши условия* се разбира, че в даденото поле, в тази област, където сте вие, има мнозина, които вървят по същата линия, по същите пътища, по които вие вървите. Изменете тогава тези условия, идете при условия, които не са използвани, а пък условията, които другите използват, вие оставете настрана. Ясно ли е това? (– „Но

ако хлебарят отвори фурна в крайните квартали, там хората ще го завлекат.“) А иначе няма да спечели нищо – за предпочитане е да изгуби половината богатство, но да спечели.

Да се върнем към музиката. На музикантите защо им трябваше да създават толкова гами, защо не се задоволиха само с една? Кое им даде повод да създадат минорните и мажорните гами? (– *„Наложени са им, защото съществуват в самата Природа, а те просто ги откриха.“*) Това са външни условия, които те използват. Причините за пеенето са вътре, а пък условията се предават на ред поколения. И в най-старите времена са разбирали музиката, но сега я разбират малко повече. Вие още не сте правили опити над себе си. Аз бих ви дал някой път известни упражнения. Всяка сутрин, когато станете, вземете един тон, какъвто и да е, и проверете на пианото или на цигулката, или на друг инструмент, дали е верен. Така ще видите кой тон вземате най-вярно. Сутрин, без да мислите, вземете тоновете *до, ре, ми* и проверете дали са верни. Някой път може *ми* да вземеш като *ре, ре* – като *ми, сол* – като *ла, ла* – като *сол*, но това нищо не значи. Аз ви обръщам внимание на това само за изяснение.

Имате гамите *до мажор* и *до минор*. Ако вие сте в здравословно състояние, ако имате добро разположение на чувствата, *до мажор* ще вземете по-правилно. Щом имате болезнено състояние, щом сте неразположени духом, ще вземете *до минор*, ще вземете с половин тон понижение. Като започнеш да пееш с понижение, гамите са изменени, ти вървиш по обратен път. В органическата музика, когато си във възходящо положение, трябва да слезеш, за да се качиш. По една необходимост между два върха има долина – минорното състояние е една долина. След всеки подем трябва да слизаш, това е едно движение. Минорното състояние е слизание, а мажорното е качване. Едното е растене, а пък другото дава известна дълбочина в организма, или вътрешно развитие на организма. В скърбите, при минорните гами, човек става по-силен,

организмът е по-издръжлив. Онези, които са боледували в детска възраст, ако са издържали, стават много здрави. Онези, които никога не са боледували като деца, на 30–35-годишна възраст заболяват от малка причина.

Минорните гами, или минорните състояния, помагат за заякчаването на организма. Но не стой в тази гама по-дълго, отколкото тя самата изисква. Аз не мога да говоря за причините, но ако ти стоиш по-дълго в минорните гами, ще се спънеш. Или ако стоиш по-дълго време в мажорните гами, при сегашното ви устройство, както сега сте устроени, пак ще се спънеш. Да кажем, че в теб дойде известно скръбно чувство – това неприятно състояние ще те докара във възходящо състояние. След всяка скръб идва една радост; и след всяка радост идва една скръб. Скръбта и радостта не са произволни, те се редуват. Някой път следват две скърби и една радост, а пък някой път – две радости и една скръб.

Да ви кажа как става. Върви един човек и носи 10 хиляди лева; хващат го двама разбойници, изваждат му парите, вземат 5 хиляди лева, а другите му ги оставят. Човекът казва: „Слава богу“, но го срещат още двама разбойници, вземат останалите 5 хиляди и той остава без пари. Сега започва другото: той върви и плаче, среща го един благочестив човек и пита защо плаче. Той отговаря: „Взеха ми парите“. – „Колко ти взеха?“ – „Пет хиляди лева. Жена имам, деца имам, какво ще правя?“ Онзи изважда 5 хиляди лева и му ги дава, както и едно препоръчително писмо, за да отиде да спи при негов приятел. Той взима адреса, отива и се запознава с тези добри хора. Така се образува връзка между него и този религиозен човек, сприятеляват се. Онези разбойници са го обрали, за да намери тези добри хора. Но докато човек разбере тази тънка философия, главата му побелява.

Единственото правило е: причините за щастливия и за нещастния живот са в самия човек, а условията са отвън. Ние сме зависими от условията, това е така. От причините не сме зависими, но сме зависими от външните условия. Всеки един човек, всяко едно живо същество

отвън е условие за вашия прогрес или регрес. Писанието казва: „Избирайте си приятели от хората“. Където можете да прогресирате, там оставайте. Това са обикновени практически правила. Навсякъде, където и да сте в света, във всички области на живота, трябва да бъдете умни, добри и силни.

Във всяка една причина е скрит Бог в нас. Причините са мястото, където Бог действа в нас. Трябва да благодарите, че е така, защото, ако причините не бяха вътре в нас, Бог нямаше да бъде вътре в нас. Причините за мъчнотията са в самия човек. Ако причината на мъчнотията е в ума, човек трябва да повиши чувствата. Ако причината на мъчнотията е в чувствата, човек трябва да направи повишение в ума. Когато човек има едно понижено състояние, трябва да знае къде е причината: в ума, в чувствата или във волята.

Двама търговци имат съдружие: единият е вложил 100 хиляди лева, а другият – 200 хиляди. Първият има обичай да играе на хазартни игри два пъти в седмицата. Той може да похарчи стотите хиляди лева, но когато дойде до другите пари, вторият съдружник ще му каже: „Или ще ликвидираш съдружието, или ще престанеш да играеш“. Ти си в една среда. Докато не увреждаш интересите на Цялото, свободен си, но ако увредиш интересите на Цялото, на Природата, или ще престанеш, или ще ликвидираш.

Когато видиш един човек, ще познаеш в коя гама е – минорна или мажорна, по това дали гледа нагоре, или надолу.

Отче наш

7. лекция, 23 ноември 1934 г., София, Изгрев

КАЧЕСТВА НА РЕАЛНОТО

Отче наши

Прочете се резюме на темата: *Ползата от богатството и сиромашията. Прочетоха се темите: Най-малката и най-голямата спънка в живота; Отличителните черти на минералите и растенията. За следващия път пишете върху темата: Съществени качества на свободата.*

Каква е разликата между голямото и малкото? В геометрията най-големият ъгъл от колко градуса е? (– „360 градуса.“) Има ли такъв ъгъл? (– „Да, това е цял кръг.“) Окръжността има 360 градуса – значи от колко ъгъла е създадена? (– „От четири прави ъгъла.“) Например лицето на змията е свързано, сраснато с гръбначния ѝ стълб, няма никакъв ъгъл. При кучето имаме ъгъл от 45 градуса, при слона – 90 градуса, а при човека – 180 градуса. Лицето на човека е успоредно на гръбначния стълб, или образува с него ъгъл от 180 градуса. При 180 градуса имаме две паралелни, успоредни линии. Между две успоредни линии какъв ъгъл съществува? (– „Два прави ъгъла.“) Ако съберем четири прави ъгъла, по 90 градуса всеки, това прави 360 градуса. Един ъгъл от 360 градуса към кое измерение спада? На физическото поле, в света, в който живеем, начертайте такъв ъгъл от 360 градуса! Ъгъл от 90 градуса може да се начертае, от 179 градуса може да се начертае, но щом дойдем до 180 градуса, не може да се начертае ъгъл, образува се една права линия повидимо.

Двама души не си хармонират – те съставят един ъгъл. Ъгъл се образува, когато един от двамата е на противоположната страна: има два възгледа, но има и една допирна точка, и колкото противоречието е по-голямо, толкова ъгълът е по-голям. При най-голямото противоречие те образуват права линия; и при най-малкото противоречие

се образува права линия. Къде се примиряват тогава? Къде може да се прояви примирението? Къде е най-голямото противоречие? Тук навлизаме в друга област. Какво отношение може да има между един ъгъл и противоречието? Вярно ли е, че двама души, които имат противоречие, образуват един ъгъл? Това аксиома ли е, или предположение, което трябва да се докаже? Допуснете, че вие сте тези двама души и може да образувате един ъгъл – хващате се за ръцете и опъвате краката си настрани. Какво се образува между краката? Правили ли сте опити какъв ъгъл може да образувате? Някой път сте се хващали за ръце, но не сте измервали какъв ъгъл може да се образува. (– „Образува се остър ъгъл.“)

Ние живеем в един огънат свят. Никъде в света няма плоскости. Целият свят е една огъната, корубеста площ. Теоретиците казват, че успоредните линии се пресичат някъде в безкрайността. Щом се пресичат, това са линии, които вървят по огъната площ. Има ли такава площ, която е безконечно дълга? Какво се разбира, когато в геометрията се казва, че успоредните линии някога ще се срещнат? Ако те са успоредни в цялата дължина, как ще се срещнат? (– „Този израз е извлечен от перспективата. Там две успоредни линии се пресичат в безкрайността. В перспективата става това.“) Например колко висок може да бъде най-големият човек и колко – най-малкият? Колко сантиметра може да бъде най-малкият човек, когато Природата е направила някъде и удове на когото са така развити, както в големия човек? (– „35 сантиметра.“) Вестниците пишат за едно джудже от 30 сантиметра, което един англичанин носил в джоба си.

Имате едно пространство, затворено между две линии, които имат общ център, пресичат се някъде. Нали две линии трябва да се пресичат някъде, за да образуват ъгъл? Ако две линии не се пресичат някъде, може ли да се образува ъгъл? Не може. Щом се образува ъгъл между две линии, какво отношение се образува между тях? (– „За да се образува ъгъл между две линии, трябва да имаме общ елемент в пресечната им точка.“) Две линии са грани-

ци на две плоскости. Плоскостите са граници на един куб. Осем куба са граници на един тесаракт. Под *точка* ние разбираме, че има две линии, които се пресичат. Съществува ли линията като реалност в света? Не съществува. Точката реално съществува ли? Не съществува. Как така говорим за неща, които не съществуват? Например звук съществува за един човек, който има слух, има ухо. За един човек, който няма ухо, няма слух, съществува ли звук?

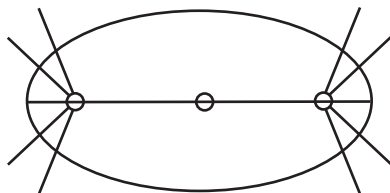
Сега да минем на друга страна на въпроса. Някой път вие чувствате, че имате едно неразположение, но не знаете точно къде е. Например много пъти казвате, че скърбите. На кое място се намира специфично скръбта? Всички страдате, но аз бих искал да ме запознаете с мястото на вашата скръб, с жилището ѝ – на кое място живее тя? Щом съществува, трябва да живее някъде. (– „В слънчевия сплит.“) Тогава работата е лесна – хващате я и я изваждате навън. А радостта къде е? Вие казвате, че е пак в слънчевия възел. Проверете радостния човек и ще видите, че вратът му е по-широк, има по-голям диаметър. Щом човек е скръбен, вече има различие в мярката – вратът му е по-тесен. Ние отвън можем да измерим точно степента на скръбта и степента на радостта на човека.

Какво разбирате вие под думата *скръб*, как я чувствате? Какво нещо е скръб? За какво скърби някой човек? Скръби, че няма пари. Какво отношение има между него и парите? Парите никак не скърбят, а пък той скърби за тях. Парите да са болни, не са, глава да ги боли, не ги боли, да са гладни, не са, дърва за огрев да нямат, и това не е. Всичко си имат парите, а при това скърбиш за тях. Питам сега: как може да скърбиш за този, който не скърби за теб? Нали законът е: ако те обича някой, и ти го обичаш; тогава, ако скърби някой за теб, и ти може да скърбиш за него.

Майката може да скърби за сина си, че го е сполетяло нещо, но и той скърби за нея. Някой казва, че е скръбен, че е сиромаш – скърби за сиромашията, а пък тя и пет пари не дава. Срещали ли сте някъде сиромашията? (– „Има я някъде.“) Къде е? (– „На Изгрева е доста голяма.“) Аз съм срещал някои хора, които тежат повече, и други, които

тежат по-малко, и съм забелязал едно съвпадение: сиромасите тежат по-малко, а богатите тежат повече. Но сиромашията досега не съм я срещал, не съм я намерил. Сиромаси хора – да, но сиромашията – не. Откъде произтича думата *сиромас*, думата *беден*? (– „От липсата на условия.“) Болният човек е резултат от липсата на здраве.

Сега да направим едно малко разсъждение. Вие имате един орех и в него имате една възможност. Да кажем, че имате възможност да го изядете, обаче във вас се заражда идеята да го посадите. Като го посадите в земята, той се поляризира и образува елипса; това, което е било за ядене, вече не е годно, няма го. Орехът се е поляризирил в две направления, образувал е два полюса (фиг. 1). От единия и от другия полюс излизат разклонения – едното нагоре, а другото надолу.

Фиг. 1

Какво е станало с този орех, който не може вече да се яде? Поникнал е. Вие считяхте, че той е изгубен за езика. Можехте да го изядете, но се оказва, че този орех израства в дърво и вместо един, може да имате 10, 20, 100 ореха. Сега да допуснем, че вие сте изгубили ореха и страдате. Това ваше страдание има ли място? Страдате, понеже не сте разбрали ореха. Питам: като го изядете ли сте по-добри, или като го посадите? В конкретния случай земята изяде ореха.

Сега другата страна: както е сегашният живот, възможно ли е да живеете без страдания? Всякога може да се избавите от едно страдание, но трябва да разбирате. Ако влезете в стълкновение с един силен човек, вие ще имате страдания. Ако се намерите в неговата посока на движение и не се отклоните, той без церемонии ще ви бутне и ще имате страдание. Ако той върви напред, а вие – след него, зад гърба му, няма да имате никакви страдания, няма да ви бутне. Тогава слабият пред силния ли трябва

да бъде, или след него? Силният човек трябва да бъде пред слабия. Някой дойде и обиди силния, като му каже: „Един слаб човек зад теб едва се движи, като костенурка е, ти трябва да вървиш след него“. Какво ще почувства силният човек, ако го накараш да върви полека-лека? Ще почувства страдание. Върви той така ден, два, три, четири, пет, шест и започне да разсъждава, да философства: „Какво ще добия?“. Колко начина има да се освободи от този, да не ходи след него? Какво трябва да направи – да го вземе на гърба си ли? (– *„Може да го заобиколи.“*) Не може да го заобиколи, понеже няма място. (– *„Може да го прескочи, а може и да го вземе на гърба си.“*)

Сега по закона на сравнението говорим за силния – бащата, и за слабия – малкия му син. Синът слуша баща си, понеже той е по-силен, а първо е и по-умен. До известно време синът се подчинява на бащата, но когато завърши четири факултета, а баща му е завършил само един, той вече се различава в своето разсъждение и започва да не се подчинява на баща си. Питам: кое е онова, което ще измени отношенията между тях? Може ли синът да бъде нещо повече от баща си, как мислите? Нека да разсъждаваме. Да вземем един пример. Представете си, че имате една ябълка от едно ябълково дърво. Посаждате сега едно семенце, което е излязло от ябълката. Това семе ще даде ли по-сладки ябълки от първите, от които е излязло? (– *„Ако го гледат по-добре, ако го чистят и поливат. Казват, че дивите плодове са по-сладки, а облагородените са изгубили от своята сладчина.“*) Но са добили по-голяма сочност.

Още едно сравнение: може ли водата да излезе по-високо от своя източник? Може, ако има някакво изкуствено налягане. По естествен път не може да излезе по-високо, може само до същото ниво. По естествен ред синът не може да бъде по-високо от баща си; това, което бащата знае, и синът ще го знае. (– *„Христос беше по-високо от баща си Йосиф.“*) Йосиф не беше баща му. (– *„Библейският Йосиф¹⁸ излезе по-умен от баща си Яков.“*) Не беше по-умен. Когато Яков¹⁹ дойде при фараона, той благосло-

ви синовете си, а Йосиф не благослови своите синове. Само силният, умният благославя. (– „*Как Каин излезе от Адам?*“) Не излезе от Адам. Всичко, каквото се пише и говори за Слънцето, вярно ли е? Това са относителни работи. В някои отношения е вярно, привидно има нещо вярно.

Има две неща, не зная дали да ги кажа на вас, или не. Цялото никога не може да стане по-голямо от себе си. (– „*Може да се надуе.*“) Щом го надуват, то не е цяло, а е част. Човек, който расте и се развива, не е цяло. Цялото не седи в човешкото тяло, не седи и в неговия ум, понеже и умът расте. Нещата, които растат, не са цели. И умът на човека не е цял, и сърцето му не е цяло. Противоположното на цялото кое е? (– „*Частите.*“) Като казваме *най-голямото*, разбираме, че не може да има нещо, което да го измени. Питам: тогава на какво е свойствено *най-голямото*? На цялото. То се нарича *най-голямо*, понеже по-голямо от него няма. Някои неща наричаме *най-големи*, понеже от тях по-големи няма. *Най-малкото* се нарича така, защото от него по-малко няма. (– „*Пътят между най-малкото и цялото какъв е?*“) Пътят е път за *най-малкото*, за да може да отиде при *най-голямото*. Към *голямото* има много пътища, а към *малкото* колко пътища има? *Голямото* и *малкото* се отличават по това, че за *голямото* има безброй пътища, а за *малкото* има само един път. Това, което има само един път, то е *най-малкото*. За да се отиде до него, има само един път, а това, към което има безброй пътища, неизброими пътища, то е *най-голямото*.

Как ще определите *най-голямото*, за да добиете конкретна идея? Безброй пътища има към *голямото*, а към *малкото* има само един път – така мисля аз, така определям. Кое е *най-малкото*, към което има само един път? Някой казва: „Човек трябва да върви по правия път“. Къде е *правият път*? Всички говорят за *прави пътища*, но къде са те? На Земята няма *прав път*. И да вървиш нагоре, не е към Слънцето, не е към Луната – къде е *правият път*? (– „*Пак е нагоре.*“) Под думата *нагоре* трябва да разбираме *най-голямото*, а когато говорим за *надолу*, то е *най-малкото*. Те се отличават по две свойства: щом се качваш към

най-голямото, ти се разширяваш нагоре, щом отиваш към по-малкото, там се стесняваш. Това са метафизични работи. Метафизиката²⁰ е една гимнастика за ума, която може да ви докаже, че три е равно на две и две е равно на три.

Нали знаете онази приказка за кокошката? Един син, като се върнал от странство, искал да докаже на баща си, че две е равно на три. Той му казал, че по новото учение две кокошки са равни на три кокошки. Бащата се чудел и казал: „Синко, ще направим опит за това“. После казал на жена си да заколи две кокошки и да ги свари. Като ги сложила на трапезата, бащата казал на сина си: „Едната кокошка е за майка ти, другата е за мене, а третата е за тебе“. Това е един анекдот, той нищо не доказва.

Да допуснем сега, че всички вие приемате, че има същества, които са завършили своето развитие, живеят някъде и ръководят съдбините на човечеството. Вие проповядвате това учение и казвате: „След като се помолих веднъж, отговори ми се“. Някой път се молите и нищо не излиза. Казвам: има случайни неща – някой път има такива съчетания на условията, при които можем да мислим, че нещата са станали точно заради нас.

Например един селянин влиза в един град. Там са направили арка, окичили са града със знамена, за да посрещнат някое знаменито лице, което се връща у дома, но селянинът казва: „Направили са арка и целият град са окичили със знамена, защото са знаели, че аз ще отида“. Той си мисли, че арката и знамената са заради него. Ти вървиш някъде, задухва вятър, раздрусва крушите на някое дърво и като изпопадат, казваш: „Този вятър заради мен подухна и събори крушите. Това е от Провидението“. Това може да е вярно толкова, колкото е вярна мисълта на онзи селянин, че арката и знамената в града са заради него. Вятърът разклаща хиляди дървета и повечето круши окапват на земята. Тогава идва стопанинът на тези дървета, който има интерес от крушите и не обича вятърът да ги събаря. Ти казваш: „Този вятър заради мен дойде“, но онзи стопанин казва: „Разбирам да паднат една-две круши, но не и всичките. Ти защо накара вятъра да събори всички

круши?“. Тогава те хващат и те държат отговорен. Какво трябва да направиш, какво трябва да кажеш, за да се избавиш от отговорност? Ти ще започнеш да философстваш пред стопанина: „Ако има много круши по дървото, няма да бъдат толкова сочни. Крушите бяха повече, отколкото дървото може да отгледа, но вятърът като ги раздруса и събори, останаха по-малко“.

Ние започваме със себе си. Най-първо сме будни към себе си, усещаме, че имаме известни задължения към своето тяло, защото знаем, че то ще ни бъде полезно. Ти искаш едно същество да ти помага – какви отношения трябва да имаш към него? И какви отношения трябва да има към теб това същество, за да ти помогне? Какви качества трябва да има? Неговото съзнание трябва да е будно.

Да дойдем не до отвлечените, а до реалните отношения. Първо изучаваме реалното. Кое е реалното? Реалното е това, което при всички условия не се мени, а си остава едно и също. Реалното не се мени. Щом нещо се мени, то не е реално, а е променливо. Любовта, за да бъде реална, не трябва да се мени. Силата, за да бъде реална, не трябва да се мени. Здравето, за да бъде реално, не трябва да се мени. Щом се изменя здравето, то не е реално.

Питам тогава: скръбта реално нещо ли е? Не е реално нещо, понеже се изменя. Здравето реално нещо ли е? И то не е реално, понеже се изменя. Здравият става болен, болният става здрав. Тогава нашето здраве е относително здраве. Скръбта ни е относителна скръб. Значи скръбта не е реална, а относителна, понеже може да се изменя. Скръбта показва известни отношения само в дадения случай. Николай, как бихте изразили тези отношения в математиката? Когато двама души скърбят, как ги означаваме в математиката? Един богат как ще го означим математически? (– „*Той е растяща функция.*“) Какъв знак ще му сложим? (– „*Положителен знак.*“) А на този, който е сиромаш, който постоянно осиромашава? (– „*Ще му сложим положителен знак, но той е намаляваща функция.*“)

Да дойдем до известни разсъждения. Да допуснем, че имате пълно шише с шампанско. Пълното шише е богато,

но като дойде един ваш приятел и му налеете една чаша, после втора, трета, четвърта, какво става с шишето – обеднява. Но то не е загубило възможността да забогатее отново, значи неговата форма си остава същата. Може пак да го напълните с шампанско и да стане богато, после може пак да го изпразните. Това шише, което е забогатявало и осиромашавало, какво е придобило? Като е осиромашавало, то е изгубвало известна тежест. Това, което е изгубвало, съществено ли е за него? Не е съществено. И тази тежест, която е придобивало, съществена ли е за него? Пак не е съществена. Шишето си остава в своята форма. За шишето в дадения случай като че ли е безразлично, то казва: „Все ми е едно. Безразлично ми е кога съм пълно и кога – празно“. Учените хора казват, че когато шишето е празно, в него има въздух. Но дори да изтеглим въздуха, пак остава нещо в шишето.

Да направим сега друго сравнение. Пускат те в едно подземие, където има каси, и ти дават ключове, с които да ги отваряш, и каквото ти трябва, да си изваждаш. Понеже тези ключове са цял сноп, едва можеш да ги смъкнеш. Даваш да ги носи друг човек и ти вървиш отпред, а той отзад. Виждаш, че този човек е отишъл някъде, търсиш го, но никъде го няма. Отиваш при затворените каси без ключовете – какво ще придобиеш? В тях има пари, богатство, но всичко е заключено. Онзи човек отива при един свой приятел, хвали се с ключовете и казва: „Мога да ги продам на някого, от един будала ги взех“. Питам: какво е придобил той? Онези, сиромасите, са хората, които взеха ключовете на богатите. Богатите хора са без ключове, а сиромасите са хора с ключове. Сиромасът има ключовете, а богатият – касите. Има неразбиране помежду им. Богатият казва: „Да намеря ключовете!“, а сиромасът казва: „Да имам касите!“. Сиромасът може да работи – това са ключовете. А пък богатият не може да работи, той има касите. Какво трябва да се прави сега?

Разбиране трябва да има, ще направиш съюз. Ти си сиромас, дойдеш при богатия, дадеш ключовете, той ти плати за това, че си ги носил, и казва да си вървиш. Тогава какъв

съюз може да стане? (– „Ще се уговорят всички точки.“) Този договор кой ще го изпълнява? Направили мишките договор с котката. Котката подписала, че дава свободен ход на всички мишки. (– „Някои мишки искали да закачат звънец на котката.“) Само на умрелите котки.

От ваше гледище какви искате да бъдете? Може да кажеш: „Аз искам да бъда учен, но нямам условия“ – някой ще ти помогне. Между 100–200 души, бедни хора, всеки казва, че иска да бъде нещо. Коя е чертата, свойствена за сиромасите? Може ли да ми кажете една черта, която е свойствена за сиромасите, и една черта, която е свойствена за богатите? Във физическо отношение всички богати се групират на едно място, а пък бедните не могат да се съберат на едно място. Богатият си има звънец, отдалеч говори. Търговецът говори със звънец. Сиромасът трябва сам да говори. Богатият от вкъщи ще дрънка и ще поръча да му донесат един килограм захар, два килограма ориз, а пък бедният, който няма звънец, не може да дрънка, ще иде в бакалницата. Богатият отдалеч дрънка, а пък сиромасът – отблизо. Ако вие дрънкате отблизо, какъв сте? Сиромас. Ако дрънкате отдалеч, какъв сте?

Оплаквате се, че нямате близки. За да ви бъде някой човек близък, той трябва да бъде сиромас. Тогава правя извода: близък човек може да бъде само бедният, а богатият – далечен. Кое е онова, което застава хората да обичат богатството повече, отколкото сиромашията? Николай, ти си учен човек, кажи. (– „Богатството подразбира възможности, а пък човек се радва на възможностите. Сиромашията всякога подразбира ограничение.“) Хубаво, съгласен съм. Но да кажем, че е зимно време – как бихте желали да живеете: в една неограничена стая или в една ограничена? Вие сте прави, че лятно време е хубаво да се живее в безграничното. Хубаво е да бъдете богати лятно време, но зимно време – в сиромашия.

Един българин отивал на гости и се спрял в едно далечно село. Отишъл в една къща, където готвели голяма патица. Като влязъл, стопаните скрили патицата. Той чакал да я сложат на масата, обаче те сложили само малко

лук и хлебец. Като заспали вечерта, той станал, взел патицата, сложил я в торбата си и казал, че бърза, понеже има много работа. Казал още: „Моите патици са много несръчни, могат да ми направят голяма беля. Отивам да уредя този въпрос. Ако остана тук, ще имам голяма беля“. Като си отишъл, онези си казали: „Добре, че се освободихме от него“. После виждат, че патицата я няма. Той уредил въпроса с патицата. Какво са имали предвид онези, които са създали този анекдот? Като дойде един гостенин, нагости го от патицата, за да не отиде цялата.

Какво се крие още в тази приказка? Тя разкрива две неща: онзи, който идва на гости, е нечестен, мисли за себе си, но и онези, които го приемат, са нечестни, скържави, мислят за себе си. Тази приказка иска да покаже, че който е задигнал патицата, е много умен, оправил си е работата. Българинът казва: „Най-първо задигна патката, уреди си работата“. Онзи, който е създал тази приказка, иска да каже друго нещо, моралът ѝ се изразява в друго направление. Например вие намерите на пътя някоя кесия с пари, това е сварената патица – ще я върнете ли? Казват, че трябва да върнете кесията. Но аз казвам, че стопанинът, който е изгубил парите, е заминал за онзи свят и няма роднини. Какво трябва да се прави с парите? (– „*Сегашните закони казват, че трябва да се предадат на властта, а тя ще ги предаде на правоимация.*“)

Представете си, че трябва да ви подложат на едно изпитание, на едно изкушение, за да се покаже кой докъде е стигнал, кой какъв морал има, дори трябва да ви подложат на всевъзможни изпитания. Например някои от вас ще ви вкарат в богата стая, с богати гозби, и ще ви кажат да не ги бутате, а вие три дена не сте яли. Ако ви гледат през една малка дупка, какво ще правите? Първо ще се разхождате, ще поглеждате наоколо, после ще погледнете към гозбите и после какво ще направите? Някой от вас ще вкарат в стая, пълна с каси злато, а пък ви трябват пари, трябва ви един апартамент, искате да следвате в университет. Казвате си, че еди-кой си моралист еди-какво си е казал, мислите и поглеждате касите; после пак си кажете така и се разхождате. Все ще направите нещо, хата олур.

Могат да ви поставят на ред други изпитания и човек може някъде да издържи, някъде – не. Питам: ако всинца на общо основание ви прекарат да минете през едно планинско място, където има скъпоценни камъни, големи колкото кокоши яйца, колцина от вас ще минат, без да си вземат от тях? Най-малко по два камъка ще влязат във вашите джобове за спомен, щом има много камъни, с вагони да ги носиш. Големият Господар, който е създал света, се радва, когато някой пренася нещо от едно място на друго.

Например пуснете едно българско дете в градина, където са нападали ябълки, и му кажете да не буга ябълките. Колко деца ще изпълнят това? Все ще имат по една-две ябълки в джобовете си. (– *„Нападалите ябълки и без това са изложени на унищожение. Само децата да не късат.“*) Не, ние се лъжем, че са изложени на гниене. Като стопяват снега, той разваля ли се? Стопява се, за да се прояви в друга, по-съвършена форма. Като се стопява, губи преди всичко своя цвят, а пък гниенето показва, че тази круша или ябълка става негодна да я яде човек. Почвата и някои животни ядат изгнилото вещество, но в прекия смисъл на думата вие сте прави – плодът ще стане негоден за човека. Първоначално плодовете са имали други качества, никак не са гниели, всякога си оставали пресни. Сега те са образували ред вторични качества, но първоначално не е било така.

Например някой човек се ражда с първични дарби, които Природата му е дала, но има и наследени от баща си, които също се проявяват. Желанието на човека да пие спиртни напитки не е от Природата, наследено е, това е вторичен навик, дошъл отпосле. Първоначално човек не е имал навик да събира, после се е образувал навикът да събира съкровища. У някои хора чувството за стяжение е по-силно развито, а у други хора е по-слабо развито. Например ако на една кокошка ѝ сипете една крина жито, след като се наяде, тя ще започне да рови с крака, ще остави житото и ще замине. Ако оставите пред една катерица зрънца от царевица, след като се наяде, останалото ще го

прибере и ще го складира някъде. Мравките, като намерят жито, ще го вземат и ще го скрият някъде. Кокошката е нехайна в това отношение. Каквото и да намери, тя казва: „Аллах керим“. Има вторични качества, които отпосле са израснали, в течение на хилядите години развитие. Нашите растения са се развили при различни условия. И малките организми – мухите, и рибите са се развивали при известни условия. Тях Природата ги е впрегнала да работят при разни условия, за да родят нови форми.

И богатството, и сиромашията, всичко това Природата го употребява като импулс, като подтик. Богатството и сиромашията са средства, за да работи човек. Богатият е заставен да мисли в едно направление, сиромашът е заставен да мисли в друго направление. Богатият мисли как да запази това, което е придобил, а пък сиромашът мисли как да придобие нещо. Богатият е консерватор, а пък сиромашът е демократ. В една консервативна партия има нещо придобито – тя мисли как да го запази; иска да се приемат закони, с които да се запази придобитото. Сиромашът няма нищо и търси начин да добие това, което няма.

Може да направите един малък опит с някои закони, които функционират. Да допуснем, че сте в един клас и някой от вас е слаб, болен. Всеки от класа може да отдели малко количество енергия и да я предаде на болния. Да кажем, че класът е от 100 души – ако всички дадат най-малко по сто единици енергия, то болният ще оздравее. Ако разходите един болен човек между здрави хора, той ще вземе от тях. Или ако заведете болния между растения, да мисли за тях, той ще оздравее. Единственото нещо, което вреди на болния, е мисълта, че тази болест е неизлечима. Някои болести се дължат на недоимък, а някои на излишък, на неупотребени вещества, които трябва да излязат от тялото. Например на един неврастеник, който не може да търпи, какво му липсва? Липсва му известно количество вода. Той има малко количество вода в съединение в тялото си. В него има натрупване на чрезмерно електричество, което го суши. Количеството вода, което липсва, трябва да се даде на организма и неговата неврас-

тения изчезва. В този човек трябва да се образува магнетично състояние и тогава той ще почувства, че може да търпи. Нервен ли си, малко вода имаш. Трябва да знаеш как да внесеш вода. Сега може да се изяснят нещата. При неврастенията липсва първата вода. Трябва да се намери най-чистата вода. Водата е добър проводник на електричеството и следователно на нервния човек трябва да му се даде вода, за да протече в него това електричество и да се образува магнетично течение – той е имал подпушване на тези енергии в себе си.

Ако в тялото се събере повече вода, отколкото трябва, то ще се образува флегматичен темперамент. Тогава трябва обратен процес – да изкарате водата навън. Много хора страдат от застояване на вода, от воднянка. Какво трябва за такъв човек? Трябва изпарение. Имате дете, което обича да се гневи. Действате с една мярка, с втора, с трета, с четвърта, но по никакъв начин не можете да го укротите. Завеждате го в гората и тъкмо да се разсърди, задава се мечка (вие ще направите една изкуствена мечка). Какво ще стане след като дойде мечката? Гневът на детето веднага ще изчезне.

Гневът на човека изчезва по две причини: от страх и от любов, а може да се появи всякога при липса на любов и при липса на страх. Ако се гневите, значи малко се страхувате. Прибавете още малко страх, за да се махне гневът ви, и няма да се нервирате. Или ще си създадете другото положение. Ще вземете малко любов, но от коя доза? От колко елемента е съставена любовта – от елементите +А и –А. Щом плюсът минава в минуса, ще се яви светлина. Когато някой минава от положителния полюс в отрицателния, явява се светлина. Плюсът може да мине в минус, но минусът може ли да мине в плюс? Кой се унищожава в дадения случай – силният или слабият? Минусът нали е по-слаб? (– „Във физиката, когато имаме един положителен и един отрицателен полюс, получава се искра.“)

Аз сега превеждам: почвата е минус, зрънцето е плюс. От тях се раждат плодовете. Плодовете падат на земята – тя е минус. Слънцето е един плюс, но винаги плодовете

ще падат при минуса. Ако не бъдеш при минуса, не може да се ползваш. Плюсът е един закон, който действа в теб, а минусът, това са условията. Плодът винаги ще стане и ще иде при минуса. *A* и *B* са двама души: едното лице има да взема 1000 лева, а другото има да дава 1000 лева. Тогава какво става? Този, който има да взема, е минус. Помнете: той е имал 1000 лева и ги е дал, минус е този, който има да взема.

A – 1000 – 0 – минус

B – 1000 – плюс

Богатият става богат по причина на бедния. Всички богати хора са събрали парите и имат да дават, те са големи длъжници. Богатите хора са длъжници и те трябва да си платят дълговете, а пък сиромасите имат да вземат. Така работите ще се уравновесят.

Да допуснем по същия закон друго нещо: единият обижда, а другият е обиден. Кой е богатият? Този, който обижда, е богатият – той има да дава. Обиденият е този, който има да взема. Следователно онзи, който обижда, е плюс, а обиденият е минус. За да се уравновесят работите, за да прекратите процеса, какво трябва да стане? Плюсът трябва да се превърне в минус. Онзи, който ви е обидил, трябва да каже: „Извинете ме, аз ви обидих!“ – и въпросът ще се свърши.

Отче наш

8. лекция, 30 ноември 1934 г., София, Изгрев

ПОМНИ ГО

Отче наши

Прочете се резюмето от миналата лекция. Прочете се темата: *Съществените качества на свободата*. Пишете върху темата: *Естествените размери на свободата*.

Ще ви прочета няколко стиха от пета глава на *Посланието на апостол Павел към евреите* – от 5-ти стих до края. Какви качества давате вие на свободата? По какво се познава свободата? Когато някой обяснява някакъв предмет, трябва да покаже силните постижения. Човек е свободен да ходи, когато може да се изправи на краката си и да пази равновесие. Кога е свободен да работи физически? Когато ръцете му са свободни и може да работи с тях. Значи тогава човек може да извърши това, което иска. Свободен е човек по ум кога – когато може да мисли това, което му е необходимо. Свободен е по сърце, когато може да чувства това, което е хубаво, което е добро.

Някой път може да има известни чувствания, които идват от един посторонен свят, не от неговата свобода. Яви се някоя болка и тогава ти чувстваш, но тези чувствания не идват по законите на вътрешната хармония. Ти може да носиш нещо не по законите на свободата или някой път може да извършиш нещо не по свобода. Например слуга си някъде и ти заповядват да извършиш нещо, стражар си и ти заповядват да биеш някого, но това не е станало по онези вътрешни пътища, по които свободата се проявява.

Сега всички хора искат да бъдат свободни, да не бъдат ограничени от никакви вътрешни и външни условия. Кое е ограничението на свободата? В органическия свят ограничения са болестите, но във външния свят, в обществото, кое е ограничението на свободата, а кое дава свобода? Има свобода на богатството, на парите – всички искат да

бъдат богати. Тогава кое дава свобода на човека да мисли? Вие разглеждате свободата, но може ли да защитава-те вашата тема, практически да я поставите на опит и да видите дали сте свободни? Онзи, който не може да яде, свободен ли е? Онзи, който не може да диша, свободен ли е? Онзи, който не може да вижда, свободен ли е? Свободата се познава първо по това какво може да направиш. Два вида свобода има: едната свобода е в това, което може да направиш в даден случай, а другата свобода седи в това, което в даден случай не може да направиш.

Да допуснем, че в дадения случай ти си беден. Или да вземем един обикновен студент, бащата на когото му праща по две хиляди лева. Казваме: „Той е свободен да следва в университета, има средства“. Сега си представете, че той събере своите другари, даде им увеселение една вечер и похарчи всичките си пари. Той има свобода, но след тази свобода какво идва, кое е онова, което го опорочава? В първия ден на месеца ще бъде свободен, друг като него няма да има. Значи в първия, втория, третия ден той е свободен, но в останалите дни няма да е свободен. Да допуснем сега, че ти имаш пари и искаш да учиш. В теб се е загнездил някой голям цирей или на хълбока ти, или на рамото ти, или на гърба ти, и те подува. Пари имаш, но не можеш да учиш, вземеш книгата и постоянно за цирея мислиш. Пари имаш, но не можеш да ядеш. Като посегнеш да ядеш, циреят те разтърси и ти се откажеш. В дадения случай можеш да хванеш този цирей и да се освободиш от него както пехливанин, но аз не виждам никой да се е освободил така. Ще сложат на цирея това-онова, ще го нагостят и ще кажат: „Този студент има да учи. Ще изгуби семестъра“, дълго време ще го увещават да напусне работата. Лекарят ще дойде със своите въоръжени помощници, ще атакуват цирея и ще му направят един разрез. Някой път може да мине цял месец, може студентът да се освободи след един-два месеца от цирея, но тази свобода пълна ли е? На какво се дължи тази свобода? Циреят е свободен, но студентът не е свободен.

Казвам: вие трябва да имате правилни схващания за живота. Какво може да стане от вас в дадения случай? Както е направен човекът, какво ще стане от вас? Представете си, че вие може да избирате между различни професии – да бъдете или художник, или музикант, или ковач, или лекар. Да кажем, че искате да бъдете художник. В какво се състои изкуството на художника? Той трябва да знае чертиците, трябва да бъде отличен геометрик, окото му трябва да схваща, за да може да рисува предметите на Природата. Или в какво се състои изкуството на музиканта? При музиката окото е вътре. Художеството зависи от зрението, от окото, а музикалността зависи от човешкото ухо. Ако си музикант, трябва да знаеш къде да поставиш музикалните звукове – трябва да имаш това направление; като се пее нещо, да можеш да определиш тона.

Когато човек плаче, с кой тон плаче? Откъде започва плачът? Някой плаче, но не се е потрудил да подведе плача в музикално отношение. Има един много правилен плач – кой е основният му тон? Или имате радостно състояние – кое е основното състояние на радостта? Когато човек е здрав, има нещо особено в говора му, а когато е болен, в гласа му има нещо мекичко, не е остър.

Аз не говоря за статическа музика. Имате числата 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Какви бяха понятията на онези, които създадоха числата от 1 до 9? Каква беше основната им идея? Най-първо те са имали една практическа основа, мислили са. Може би някой е имал дървета и е искал да знае колко са; или децата са искали да преброят пръстите си. Един музикант има 7 тона: *до, ре, ми, фа, сол, ла, си*. Каква е разликата между онези, които смятат, и онези, които пеят? Ти ще пееш едно, но ще имаш първо идеята за едно. Какво означава *едно*? Може да е една река, една книга, една ябълка, една семка.

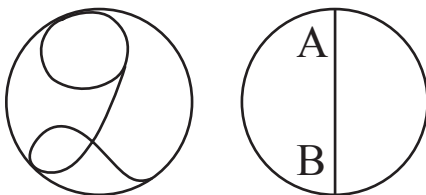
Да вземем тона *до*. В музиката има камертон, който може да показва най-ниския тон, който човек може да схване. Според физиците колко трептения има най-ниският тон? (– „*Някои определят 16, а някои – 32 трептения.*“) Ако е с 16 трептения, деленията са по-големи,

пък ако е с 32 трептения, деленията са по-малки. В органическия свят можеш да произнесеш тона *до* правилно, когато знаеш как да ядеш, това е тон на храносмилането, на питателността. Затова онзи, който иска стомашната му система да бъде в изправно положение, трябва да пее добре тона *до*. Щом не може да го пее добре, той ще има недобро разположение при ядене. *До* е основният тон на храносмилането. Пълните хора по-лесно възприемат тона на храносмилателната система, а сухите хора – по-мъчно.

Всеки човек има седем системи за управление; има една система за хранене, една система за кръвообращение. Всяка система си има основен тон. Природата най-първо говори музикално на човека. Ако разбираш нейния музикалния език, ти си свободен. Щом не го разбираш, тя деликатно пристъпва към минорните гами с понижение. Щом не вървиш по обикновената музика, тогава Природата ще понижи тона си. Във физическия свят някои повишават тона си, а пък Природата, когато иска да покаже, че не вървиш в правия път, понижава тоновете си. И ние в практическия живот, когато не сме разположени спрямо някого, понижаваме тона си – външно го повишаваме, а вътрешно го понижаваме. Като понижиш тона, ти даваш по-малко. Когато обичаш някого, ти си готов да дадеш повече, а когато го обичаш по-малко, склонен си да му дадеш по-малко. Когато съвсем не го обичаш, тогава му казваш: „Аз за теб нищо не мога да направя“.

При смятането имаме 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. В обикновените изчисления Природата е поставила цифрите. Тези цифри тя ги е поставила. Ако вземете например арабската система на писане на числата, как се е образувала цифрата 2? Защо се пише по този начин, а не по друг? Питали ли сте се какви са съображенията да се пише така? В цялата днешна култура пишат цифрата 2 по арабската система. А пък по латинската система се пише така – II. Коя система има по-голямо преимущество – арабската или латинската? Латинската е по-аристократична, а арабската е демократична. Когато някои имат да отбелязват големи пасажии, използват латинската система, а пък за по-малките използват арабската система.

Простият човек няма ни най-малко да се спира върху цифрата 2. В Природата числото 2 е тръгнало по един път, направило е цял кръг и след това има едно завъртване (фиг. 1). Процесът в двойката започва от центъра. Да видим

Фиг. 1

как се е проявила единицата в центъра, да вземем един кръг. Първо в единицата се заражда едно направление, после това число се превръща, имаме два момента на превръщане. Когато човек върви и се връща, има единица. Значи трябва да знае само посоката от центъра към периферията – като стигне до известно ограничение, оттам пак ще се върне назад. Единицата се поляризира; ти си се раздвоил при единицата. Два полюса имате: полюсът А и полюсът В. Излизане от общия център, после поляризиране – това е единицата в съзнанието, това е вътрешната страна. Функциите на тези два полюса означават числото 2. Онзи, който разбира закона, ще знае какви са функциите на двойката. Тази работа е така неясна за вас, както когато някой свири нещо на цигулка и казва, че това е Бетовенова соната, но каква е тази соната, не е ясно за вас. Може да сте завършили университет, но като свири този цигулар, във вашия ум ще има ли същата идея, както в неговия ум? Той се възхищава и казва: „Особен е този пасаж“, а пък за вас почти всичките пасажии са еднообразни. Той ви говори, че това място е особено, има един особен тон *ми*, *ла* или *сол*.

Музикантът намира това качество в тона, което ние намираме в своя тон. Например ти вземаш тона *до*. (*Учителя пее тона до*.) Право ли е това *до*? Вие сега се намирате в особено състояние и го пеете малко по-високо. Когато човек е по-разположен, го взема по-високо, когато е по-неразположен, го взема по-ниско. (*Учителя пак пее тона до*.) Донякъде съм близо, това не е още тонът, който е в Природата.

(Учителя изпява тоновете до, ми, сол, до.) Когато изучавате числата в статическо състояние, само като количество, вие знаете, че 2 е два пъти по-голямо от 1, 3 е три пъти по-голямо от 1, 4 е четири пъти по-голямо от 1 и т.н., до 9.

Кое се дели? Дели се цялото. Вие питате: „Цялото и единицата едно и също ли са?“. Единицата е единствената естествена граница в цялото. Цялото има само една функция: има една граница; единицата е неговата граница. Цялото има само една функция – това е единицата, която разделя цялото на две части. Имате това положение във фигура 2.

Фиг. 2

Да допуснем сега, че ти се намиращ в известно трудно положение. Трябва да разбираш законите, по които може да го отстраниш. Мъчнотията може да е резултат на твоя ум, а може да е резултат на твоите чувства или на твоята воля. Ако е резултат на твоята воля, мъчнотията ще бъде външна, ако е резултат на твоите чувства, мъчнотията ще бъде в стомаха, а ако е резултат на твоя ум, ще бъде горе, в мозъчната система. Как ще махнеш мъчнотията, ако е в мозъчната система? Имаш една идея, която те мъчи, някакъв предмет постоянно те занимава – мисълта е невидима сама по себе си.

Така един англичанин чел, че в Индия имало големи змии, които влизали в къщите, спели в леглата на хората и имало много пострадали. Случило се, че отишъл в Индия, и една вечер по погрешка оставил бастуна си на леглото, забравил да го премести настрана. Докато спял, пипнал бастуна си, събудил се и си казал: „Змия е дошла“.

Той решил, че е някаква отровна змия и започнал да мисли по какъв начин да се освободи от нея. В ума му седи идеята, че е змия, а пък реалността е един бастун, който е оставен на леглото. Мислил да скочи от леглото, но се страхувал, че тя може да се събуди и да го ухапе или да се увие около него. След като мислил дълго, той подскочил, вдигнал шум и си казал: „Боже, ужасно е тук, човек не може да спи от змии“. Като станал, видял, че на леглото е сложен бастунът. Сега вие може да се смеете на този човек, може да кажете: „Колко е бил глупав“, но понякога бастунът е сложен и на вашето легло. Някой път бръмбар влиза в ума ти и после виждаш, че това, което считаш за голямо страдание, за голямо препятствие в живота си, то е само един бастун.

На първо време трябва да изучавате основните закони на Природата и трябва да имате една ясна представа за света. За света сегашните хора имат три понятия. В съвременната наука казват, че материя не съществува, а съществува само по-комплицирана енергия, която се взима като материя; или казват, че материята е сбор от безброй количества енергия, по-комплицирана; или че материята не е нещо цяло. Едни схващат, че светът е нещо разумно – значи основата на света е умствена, умът е основа на всички явления. Най-реалното в света, това е разумното. Има една реалност, както Бог схваща нещата – това е Абсолютната реалност, а има една относителна реалност, както най-разумните хора схващат света. Както капациите на цялото човечество схващат света, това е относителна реалност.

Според разните схващания светът може да има материален, умствен или енергиен характер. Ако вие схващате, че светът е материален, какви ще бъдат резултатите? Или ако схващате, че мисълта господства в света, ако схващате, че разумното господства в света, какви ще бъдат резултатите? Ако разбирате, че или материята, или силата, или разумното господства, каква ще бъде разликата между тези три схващания? Първия възглед го наричам материален – възглед на стомаха; вторият възглед – енерге-

тичният, е на дихателната система, а пък третият възглед – разумният, е на мозъчната система. Та всичко в света е разумно. Между тези три системи има една вътрешна връзка. Мозъчната система се подкрепя от функциите на стомаха, а пък функциите на стомаха се подкрепят от функциите на дихателната система. Ако стомахът и дробовете не функционират правилно, то и мозъкът не може да се проявява както той иска.

Да кажем, че човек е свободен да се проявява външно както иска, но ако няма удове, органи, то как ще се проявява? Проектирането на мисълта става чрез удове. За да бъде човек свободен, удове му трябва да бъдат под контрола на неговата разумност. Може да имате една идея, която е минала вече през умствения свят и е слязла в стомашния свят, на вие не можете да му влияете. Например вие не можете да влияете със своята мисъл на камъка, не можете да го задържите над водата със своята мисъл. Или един къс желязо не можете да задържите със своята мисъл над водата. Ако сте учен човек, ще му дадете една голяма повърхност и ще го задържите над водата, това зависи от вашия ум. По същия начин в света трябва да изучавате първо естеството на едно тяло, например дали е от желязо.

Да допуснем, че един малък микроб влиза във вашия организъм и ви причинява болест. Представете си, че сте учен човек, но бацилът на чумата влиза във вас и след 24 часа ви лишава от живота. Силата на размножаването на този малък микроб е толкова голяма, че за 24 часа се образуват милиарди. Какво трябва да прави човек? Ще ограничи плодовитостта на този микроб в себе си изведнъж, ще го постави на глад, да не може да се размножава. Микробите не трябва да се размножават. Ако някои хора страдат в света, то те страдат от излишни идеи, които са се размножили повече, също като микробите, и са безполezni. Например в твоя ум се е размножила идеята да бъдеш богат. Тогава в ума ти съществуват палати, автомобили и всякакви грандиозни неща – сами по себе си те са хубави. Да кажем, че вие имате хиляди, а някой от вас има

един милион. Защо идеята за един милион е по-приятна, отколкото за хиляда милиона? Защото е по-лесно постижима. Схващате, че един милион по-лесно може да придобиете, отколкото хиляда милиона. Като си помислите за тези хиляда милиона, схващате, че в това има нещо непостижимо. Казвате си: „Чрезмерно е. Много са, какво ще ги правя?“. Ако имате хиляда милиона, ще си докарате беля на главата. Ако сте в Америка, трябва да имате десет пазители, за да не ви отвлекат. При едно отвличане ще дадете един милион, за да се освободите. Ако в годината ви отвличат по веднъж и плащате всеки път по един милион, значи 1000 години вие може да живеете в Америка.

Обаче става и друго: някои апаша, като отвлекат за първи път един богаташ, искат един милион, но втория път искат два милиона, третия път искат три милиона и след години така ще увеличават сумата, че той ще се намери в чудо. Какво отношение може да се образува между тези апаша и богатия човек? Представете си, че един апаш открадва 100 килограма жито. Търсят го, а той отива на една разорана нива, засява житото и ни лук ял, ни лук мирисал. На другата година то покълнало, израснало – какво ще прави сега? Ще видите, че този апаш, който е скрил житото, започва да го жъне. Ще го завърже на снопи, ще го занесе на хармана, ще го чука и то ще даде лихва – ако всяко житно зърно даде по 30 зърна, то всеки един килограм ще даде по 30 килограма.

А какво трябва да прави богатият, когато апашите го хванат? Ако вас ви хванат американските апаша, какво бихте направили? Тодоре, кажи. (– „*Те не хващат сиромаха, а богатия.*“) Представи си, че си богат. (– „*Турците казват: „Дай, че се спаси.*“) Те са ваши приятели, ще ви отдадат почести, с автомобил ще ви вземат, ще ви дадат апартамент, ще ви държат като писано яйце. Но малко и ще ви ограничат, апашите са като влюбените моми. Например един момък, като се влюби в някоя мома, гледа да не я откраднат, пази я от апашите. Ако ви отвлекат апаша, какво ще им говорите? Коя ще бъде първата дума, с която ще започнете речта си пред тях? Ти си милионер

и си в ръцете на апашите – коя е основната идея, с която трябва да започнеш при тях? Представете си, че един актьор представя на сцената пиеса от Шекспир²¹, например „Хамлет“. Как започва пиесата, каква е основната ѝ идея? (*Учителя се обръща към един брат: „Играли ли сте Хамлет?“* – „Не съм.“ – „Играли ли сте в пиесата „Българската Геновева“²²“ – „Не съм играл.“)

Един баща обичал да казва на сина си: „Синко, от теб човек няма да стане. Ти си нехранимайко“. В сина се заражда желание да покаже, че от него човек ще стане. Отишъл той в странство, издържал изпити, завършил, върнал се в България, станал управител и тогава праща двама стражари да повикат баща му. Бащата се уплашил, като видял стражарите, които му казали: „Вика те управителят“. Той казва: „Щом е управителят, ще дойда. Досега не са ме водили стражари. Кой се е оплакал от мен?“. Мисли си: „Аз съм честен човек, а каква беля дойде до главата ми!“. Като влиза при сина си, той му казва: „Човек нямало да стана, а!“. Бащата казва: „Защо ме уплаши, така ли трябваше?! Трябваше да пратиш автомобил или файтон. А сега сърцето ми щеше да изскочи“.

Природата някой път постъпва като този български син. Ти казваш, че не можеш това да направиш, не можеш онова да направиш, а тя иска да ти покаже, че можеш да направиш много работи – със стражари те вика, уплашва те. Ти казваш, че Природата е неразумна, че нищо не зависи от нея, а пък тя ще те повика със стражари и ще ти каже: „Нищо ли не мога да направя?“. Какво ще кажете на Природата? Българинът, който е създал горния анекдот, не го е разбрал психологически, дал е едно неразумно решение на въпроса. Няма никаква психология – синът е неразумен, но и бащата е постъпил неразумно. Бащата е казал на сина си: „Човек няма да стане от теб“, но той е мислил следното: „Дано събудя амбиция у него, та да стане човек“. Но това е неестествено положение: говориш едно, а разбираш друго.

Когато Природата прати при теб един стражар, какво ще правиш? (– „Може да кажеш: „Предавам се.“) Това не

е разрешение на въпроса. Ти излизаш на дъската, не знаеш урока си и казваш: „Предавам се, не зная нищо“. Така не се разрешава въпроса. Учителят казва: „Не, такива работи не искам. Урокът трябва да се знае“. Между апаша и учителя има голяма разлика. Ще ви приведа друг един анекдот. В Америка апаша хващат една млада жена, милионерка, която била отлична певица. Като им изпява една песен, те ѝ казват: „Ще ни извиниш! Направили сме погрешка, че сме задигнали теб“ и след това я пускат на свобода. Има една магическа сила в нея – тя пее и веднага става идеал за всички тези апаша. Те си мислят: „И ние искаме да бъдем като нея“. Цялата апашка банда ѝ отива на гости и всички ѝ казват: „Благодарим ти, че се освободихме от един лош занаят. Сега искаме да живеем честно“. Тя е пила такава песен, че е трогнала сърцата им. Това са небивалици, неща от „Хиляда и една нощ“²³.

Едно нещо в света само веднъж може да се случи, втори път не може да се случи така. Имате чаша със 100 или 250 милилитра вода и в нея може да се разтопи една бучка захар, но двеста бучки захар не могат да се разтопят. Значи някои неща са определени, някой път не могат да станат така, както искате, понеже нямат тази възможност. Сто бучки захар са близо килограм. Колко грама е една бучка захар? (– „Повече от 5 грама.“) Случва ви се нещо и вие мислите, че всякога се случва така. Една опитност, която ви се случва, втори път не може да ви се случи така. Може да се случи в друга форма. Например една мисъл, която ви измъчва, втори път ще се яви в друга форма. Всяка мисъл, която прониква в човешкото съзнание, има известно предназначение, също така и всяко желание, и всяко чувство. Вие трябва да разбирате добре предназначението им, но някой път не го разбирате.

Желанията имат смисъл и вие трябва да го знаете. Например вие срещате един, втори, трети, четвърти човек, но с много малко хора може да се запознаете. Някой път те укриват своите сили. И вие се укривате. За да се запознаеш с един човек, откъде трябва да започнеш? Аз ще ви покажа естествения път. За да се запозная с една

бучка захар, трябва да имам слюнка в устата си, трябва да взема нещо от захарта и да ѝ дам нещо. Ставаме съквартиранти – захарта идва да живее в мен и аз в нея. Когато се запознавате с някого, трябва да знаете дали ще живее той във вас, или вие трябва да живеете в него. Сега кое бихте обичали повече: захарта ли да живее във вас, или вие да живеете в захарта? Захарта във вашия ум ли да живее, или във вашия стомах? (*– „По хубаво е в стомаха, понеже той по-лесно ще усвои соковете ѝ.“*)

Представете си, че имате известна идея в ума си. Ако тази идея стои като едно умствено понятие, като една концепция във вашия ум, трябва да я изнесете, трябва да я облечете, трябва да я свалите в по-нисък свят. За тази цел мисълта трябва да слезе в света на чувствата, а пък всяко чувство, за да се реализира, трябва да слезе в света на волята, да стане ваше желание и тогава да се реализира. Как ще познаеш, че си станал добър певец? Първо ти пееш пред твоя учител по пеене, но един ден се съберат 1000 души да те слушат. Ти им пееш разни тонове с пермутации и тези хора могат да се възхищават от твоето пеене. Но за да стане певец, човек трябва да има един отличен ум, една добра мисъл, която може да се реализира, едно отлично желание, което може да се реализира, и една отлична постъпка, която може да се реализира – три неща трябва да дойдат в съприкосновение за един добър певец. Този закон важи и за научните изследователи. Законът е същият, но има различно приложение.

Да допуснем сега, че някои от вас са неразположени. Да кажем, че аз съм студент и мисля да напусна следването, но не трябва да го напускам. Какво ще правя? Първо аз трябва да мисля, че съм даровит певец, че отивам при виден професор и започвам да изучавам пеене, после, че давам концерт и всички хора се занимават с мен, вестниците пишат за мен. Аз съм бил неразположен, но като си представя това, моето състояние се изменя. Някой ще каже, че това е илюзия. Един живот на Земята е в относителната реалност. Реални са само свършените работи. Например нощем вие сънувате, че сте в някой палат, а наоколо ви

слуги – вие сте цар, вие сте на един трон и сте уважаван, но като издрънка звънецът, събуждате се и виждате, че не сте цар. Имаше един Наполеон, който беше прост офицер и стана император, но от това състояние той се пробуди на остров Света Елена и не можа да разбере как се озова там. В съзнанието си той си каза: „Работата започна добре, но свърши зле“. А пък може да има друг човек, който започва много зле и свършва много добре – Христос започна с остров Света Елена и свърши със славата. Наполеон започна със славата и свърши с остров Света Елена. Това са пътища, които може да избирате.

Кой е правият път, който човек трябва да избере? В Природата съществува един закон: човек трябва да започне с пътя на най-малкото съпротивление, с най-малките несполуки, за да дойде до сполуката. Ако започнете с несполуките, с нещастията, ще влезете в областта на щастieto. Онзи, който започва с богатството, ще свърши със сиромашията, а онзи, който започва със сиромашията, ще свърши с богатството – със статистика може да се докаже това. Статистиката е една отвлечена наука. Всяка година има статистически данни колко парахода трябва да потънат, колко къщи трябва да изгорят, колко хора трябва да умрат, какъв брой хора трябва да се родят. Защо – не се знае. Вземете един голям параход, например Титаник – считаха, че е невъзможно да потъне, че всичко може да стане, но той не може да потъне. След като потъна, някои астролози казаха, че времето на неговото пускане не било благоприятно, понеже тогава имало лоши планетни влияния – съчетанието на планетите било такова, че било писано Титаник да потъне. Тогава лесна работа: щом се построи един кораб, да повикат астролог, да види от хороскопа каква ще бъде съдбата му. Ако астрологът каже, че ще потъне, трябва да обясни при какви условия ще стане това. Астрологът казва, че ще стане нещо, параходът ще потъне, може би в мъглата ще се сблъска с някоя ледена планина и някакъв взрив ще стане отвътре.

Какъв е изходът за онзи, който започва добре и свършва зле? Всички умни хора започват зле и свършват добре,

а всички глупави хора започват добре и свършват зле, статистиката показва това. Тогава глупавият човек трябва да стане умен. Всеки, който започва добре, трябва да знае, че е глупав, трябва му знание – като има богатство, трябва да отиде да се учи. Онзи, който е богат, трябва да раздава богатството си, трябва да стане филантроп и да раздава. Ако не раздава, нещастieto му ще дойде изведнъж. Апашите ще го хванат и ще го вържат, както в турско време. Един богат човек закопал златото си в земята, но дошъл турчинът и казал: „Стоянчо, дай парите“. Богатият отвърнал: „Нямам, нямам“. Онзи запалил голям огън, нажежил една верига и тя светнала. Богатият тогава казал: „Чакай, има едно гърне“ и после показал още няколко гърнета. Като нажежил турчинът веригата, богатият извадил всички гърнета. Защо ти ще чакаш апашът да дойде с веригата и да те кара да дадеш парите? Дай ги преди това, извикай крадците и им ги дай. Тогава те ще кажат: „Той е добър човек, не му правете зло“. Аз така разрешавам нещата, а как вие ще ги разрешите, то е друг въпрос. Богатият трябва да стане филантроп. Не трябва да разчита на своето богатство, ако иска да се избави от този огън.

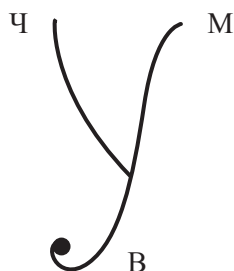
Но ние влизаме в една отвличена област на неща, които по-рядко се случват. За всички, които сега ме слушате, няма опасност от това. Вие не сте от щастливите, не сте от богатите. Понеже глупавите са от богатите, то считам, че не сте от глупавите, понеже започвате със сиромашията. Една погрешка намирам във вас – вие сте недоволни от вашата сиромашия. Казано другояче, считам, че в сиромашията са най-добрите професори. Те ви преподават, а вие се занимавате с богатството. Може да сте силни за това богатство. Например един студент, който е сиромас, си представя, че е пръв министър в България, но се събужда и вижда, че не е пръв министър – не се става така министър. Като средство за лекуване може да станеш пръв министър, но като реалност не го желай. Като лекарство го приеми, не като подарък; като лекарство може да го приемете, за изпитание, но като подарък не го приемайте. Ако ми дадат богатство като едно изпитание, изпитанието ще

го приема, но като подарък ще го откажа. Ако ми дадат богатството като идея, ще се откажа от него.

Да направя моята идея малко по-ясна. Допуснете, че аз съм един отличен, пръв певец в света – при всяка моя песен дърветата израстват, къщите се съграждат, мъртвите възкръсват. Но има друго пеене, при което, щом запееш, дърветата изсъхват, къщите се събарят и хората умират. Ако ви дадат първото пеене, приемете го, но ако ви дадат второто пеене, какво ще правите с него? (– *„Ще го откажем.“*) Като цяр ще го вземете. С него ще отидете в един свят, където хората са лоши, и ще им пеете. Като отидете в един затвор, ще изпеете една песен и той ще се разруши. Бият се хората, но като им запеете една песен, битката ще престане. Крадат хората, но ще изпеете една песен и те ще се поправят. Човек трябва да бъде умен. Добрата поезия е за добрите хора, а пък лошата поезия е за лошите хора. Това, което разрушава, е за лошите, а това, което съгражда, е за добрите. Такъв е методът на Природата. Когато намери, че сте готов, че това, което ви е поверено да изпълните, ще го изпълните, Природата ще ви запее песента на доброто. А ако види, че не изпълнявате това, което ви е поверено, тя ще ви запее другата песен и като ви изпее арията, всичко ще изгубите, нищо няма да ви остане.

Сега, от практическа страна, това, което искам да остане във вашия ум, е следното: вие имате тяло, имате всичко, а сте недоволни от себе си; може да имате право да сте недоволни, но трябва да имате предвид, че Изворът на реалното в света – това, което наричаме Бог – ви е дал всичко и вие досега нищо не сте направили за Него. При всички тези подаръци, които ви се дават – въздуха и всички други условия в света, вие сте едно същество на недоволството. Някой път има нещо, което ви безпокои, и казвате: „Не си струва човек да живее“. Първото нещо за придобиване на характер е да бъдем толкова щедри, колкото е Този, Който ни поддържа.

Та какво богатство искате вие? Някой иска да отиде в рая. Като видите изгрева на Слънцето и изпитате хубаво

Фиг. 3

чувство, тогава вие сте в рая. Когато изгрее Слънцето, аз съм в Рая. Когато отида сред природата, сред дърветата и чувствам аромата на цветята, аз съм в Рая. Когато чувам най-хубавите мелодии, които се пеят някъде, аз съм в Рая. А ние чакаме, като умрем, да влезем в Рая. В думата *умира* буквата *У* показва еволюционен път. Това състояние при египтяните, които бяха философски народ, е слизане – λ , там се върви по един инволюционен път. *У* показва еволюция (фиг. 3) – тук имате човешката мисъл,

имате и човешките чувства, имате и човешката воля. *М* показва реалните условия, които трябва да намериш, показва онези благоприятни физически условия, при които вашата мисъл може да се прояви – има условия за вашите мисли; вие имате градини, полета, ниви, които обработвате. *И* показва условията на влага, показва пътя, по който животът може да дойде; това е законът на влагата, на водата. *Р* показва силата на Слънцето – това, на което човек дължи силата си. Буквата *А* значи, че ти си бременен с известна идея. Сегашната еволюция показва, че човек е бременен с известна идея, но на тази идея трябва да се даде нова форма. Това е идеята: да разбереш естеството на своите мисли, чувства и воля. За старото трябва да умреш.

Някой казва: „Искам да умра“. Той казва така, но не знае каква идея се крие тук – да умреш, за да изгрее Слънцето, да изгрее Ра²⁴. Като умреш, да дойде Ра – това, което държиш в ръката си, тази идея, която е бремна в теб. Ра значи изгрев на Божественото, на разумното в теб. Ние казваме: разум. Разум – ум. Българите имат думата *ум*; при индусите е *ом*. Ум – ом. В индуската философия *ом* е свещена дума, означава *това, което съдържа всички богатства, които са в Природата*. Човешкият ум, качества, дарбите, с които човек е роден – това е *ом*.

Трябва да бъдете много внимателни, когато произнасяте думите. Всеки ден трябва да се спираш и да казваш думата *ум*, да изпиташ желание да се прояви това, което е вложено в теб. И само когато човешкият ум започне да действа, да работи в човека, тогава всичко ще е постижимо. Мисълта всякога подразбира онова състояние на ума, което може да те извади от най-неблагоприятните условия и да те постави в благоприятни условия, или да те изкара от неблагоприятния път и да те вкара в друг път, благоприятен. Това, което ти показва истинския път, е умът. А пък това, което не ти показва истинския път, то не е човешкият ум. Когато си мислиш за ума, ще знаеш, че умът е онова, което е поставено в душата и при всички условия може да ти показва изходния път. *Му, ум, ом*. Знаете ли сега какъв е тонът на ума? Тонът на ума е еволюцията. Умът не се занимава с бъдещето. Умът на човека се занимава с миналите работи, с това, което индусите наричат *карма*. Човек мисли за своята карма, за това, как да подобри положението си.

Някой път у вас има една идея: мислите, че не сте щастливи. Какво разбирате под думата *щастие*? Така, както вие схващате думата *щастие*, първата буква означава щастieto на Земята, означава материалните блага. За да бъдете щастливи, първо трябва да имате отличен организъм – отлични бели дробове, стомах, ръце, крака. Щастieto на човека е много конкретно нещо. Щастливият човек трябва да има условията на щастieto. Ако нямаш тези условия отвътре и ако нямаш Слънцето и други условия отвън, ти не можеш да бъдеш щастлив. Щастieto е едно съчетание. Всеки човек е щастлив, но не оценява своето щастие.

За да бъдеш щастлив, трябва да бъдеш умен, трябва да бъдеш добър и трябва да бъдеш силен. Силата аз поставям във волята, добротата – в сърцето, а разумността – в ума. Който има тези три качества, той всякога може да има щастие. Защото доброто е ключ, с който човек може да разреши всички мъчнотии.

Щастливият човек не е в статично положение. Където и да се намира, той ще се справи с условията. Добрият човек всякога си създава приятели и неговите приятели няма да бъдат бедни, а богати – те ще му помогнат. Добрият човек не може да бъде самотен и силният не може да бъде самотен. И ако вие нямате приятели, това значи, че не сте проявили ума си. Ако сте самотни, своята доброта не сте проявили, своята сила не сте проявили. Тогава казвам: проявете вашата сила, доброта и ум, има хиляди методи. Това е един психологически път, в Индия от хиляди години го изучават. Така се идва до благоденствие – англичаните го наричат *prosperity*, на български език е *благуване, благоденствие*.

На вас ще кажа: молете се на Онзи, Който ви обича и Когото още не познавате. Вие търсите един, когото да обичате. Намерете Онзи, Който и досега е Първият, Който ви обича и Когото не познавате. Всичко, което имате, дължите на Онзи, Който ви обича и Когото не познавате. За Него не сте мислили. Вие досега не сте мислили за Онзи, Който ви обича. Вие мислите за баща си, за майка си, но това не е реалното. Един ден баща ти и майка ти умират, имаш един брат, и той умира. Всички умират, ти оставаш сам и казваш: „Колко нещастен е животът“. Не че баща ви е лош, но трябва да се запознаете с Абсолютната реалност, с Онзи, Първият, Който ви обича. Ако се запознаете с Него, баща ви, майка ви, брат ви никога няма да умрат на Земята, никога няма да загубите братята си.

В моя ум има една друга идея, тя е следната: вие искате благо. Представете си, че се влюбите в снега, в най-хубавия сняг. Като дойде пролетта, казвате: „Дано да се стопли времето“, но не знаете, че топлината ще произведе най-голямото нещастие за снега. Топлината ще го стопи и вие ще се окаляте. Вие искате да се стопли времето и снегът да остане. Питам: това може ли да стане? Че това е същата идея: снегът, това е богатството. Ако вашето богатство не се стопи, времето не се подобрява. Когато човек изгуби своето богатство, аз казвам, че е настанала една промяна в неговия живот, настанали са благоприятни условия за

неговото развитие и за неговата работа – сега се изисква една разумна работа. Като се стопи снегът, привидно могат да дойдат големи пакости – кал и други неща, но след това се създават условия за голямото щастие. Та когато дойдат големи кризи във вашия живот, на вашите планини нищо няма да остане, ще има такива пороища, че ще се чудите.

Когато започне да се стопява вашият сняг, какво трябва да правите? Вие ходили ли сте на екскурзия в планината, когато снегът се топи? Преди няколко години ходихме на Мусала през зимата (21, 22, 23 февруари 1926 г.). От Чамкория²⁵ ходихме 4–5 часа до мостчето, но като стъпвахме, краката ни затъваха и мъчно ги изваждахме; най-после се върнахме. Казвам: когато дойдат щастливи дни, човек не може да ходи горе, нависоко; той трябва да се върне и да чака да се стопи снегът, да се отвори път, иначе може да си създаде голямо нещастие. Щастието седи върху гърба на нещастieto, а пък нещастieto се подхранва от щастieto. Най-добрият слуга е нещастieto, то ще каже: „Толкова години съм ти слугувал, какво ще ми платиш?“. Като дойде нещастieto, то е един слуга, който иска да му платите, прави една сметка, която му дължите. И някой път вие трябва да учите езика на вашия слуга, нещастieto.

Сега оставим тези метафизични работи. Колко души от вас са нещастни? При колко души е дошъл техният слуга? Как ще разрешите въпроса? Как е на френски език *нещастие* – *malheur*. Как е на немски език – *unglück*. Българинът казва: „Не е щастието, което носи живота“. Ами кой го носи? Казва: „Нещастieto“. А то казва: „Не, щастието“. Кой прави живота щастлив? Аз казвам: неразбраното нещастие докарва нещастие, а пък разбраното щастие докарва щастие на човека. Ние сега живеем, за да разберем нещата. Не търсете щастието, а търсете благото, помнете това. Щастието е нещо, което не може да се разбере. Вашето щастие е нещо външно, то е външната страна. Вътрешното съдържание на щастието е важно. Ние търсим щастието заради благото, което се крие в него. Външната

опакровка на ореха е щастието, черупката, а пък благото е съдържанието. Защото, ако щастието е в обвивката, то не може да се яде.

Думите *благо* и *щастие* са силни думи. *Б, Л, А* – тези три букви показват пътя, по който благото идва. В дадения случай *Б* показва, че умът трябва да работи, *Л* показва, че сърцето трябва да е в нормално състояние, *А* – това е човекът като разумна воля. Като произнесеш думата *благо*, ще видиш, че *Б* е умът, който трябва да работи, *Л* е сърцето, което трябва да работи, *А* е волята, която трябва да работи – това е *бла*. После идва законът *го* – *Г* е символ от египетските йероглифи, който означава натоварена камила; *О* означава благоприятните условия откъдето Вечното Начало носи. Значи благото се връща към онова Вечно Начало, в което то е скрито. (*Учителя пее сричката „бла“ първо ниско, после една октава по-високо.*)

Както ви гледам, вашата работа прилича на следното. Един пита: „Какво да се прави, как да се подобрят условията?“, а друг му казва: „Вместо да ме учиш как да боядисвам, по-хубаво ми дай пари“. Боядисването е дълга работа; да се учиш, то е цял бояджилък. Георги, колко неща сте записали? (– *„Да мислим за Онзи, който винаги ни обича.“*) Не сме Го виждали, но всичко досега на Него се дължи. Ние за всичко мислим, а Него сме оставили на заден план. Разправяше ми една българка: „Майка ми е по-стара от мен с 30 години, а изглежда по-млада, лицето ѝ е по-светло. Аз съм по-младата, а съм остаряла. Защо е така?“. Казах ѝ: „Майка ти не се безпокои. Тя уповава на Бога. А пък ти искаш да хванеш света от четирите краища. Единият край като хванеш, стига“. Вие не правете тази погрешка.

Отива един на фурната и казва: „Дайте ми един хляб“. Дават му. Но пак казва: „Дайте ми още един за брат ми и още един за баща ми, за майка ми“. Взел ги той под мишница, но не бил свободен, не могъл да върви свободно. А пък друг отива и взима само един хляб и върви свободно. В първия има неразбиране. От своя хляб, който носиш, дай на баща си. Не ти трябва да носиш под мишница чети-

ри хляба. Мнозина носите по четири хляба в ръката си. В Природата за онзи, който носи един хляб, едното винаги се увеличава, а пък четирите създават мъчности на човека. Вие сега искате да ви докажа това. Например ти си сам и искаш да бъдеш щастлив. Турците казват: „Едната глава не тегли, но двете глави ще теглят“. Жениш се и имаш четири деца – за всяко едно от тях трябва по четири хиляди лева на месец, за да завърши университет. Трябват ти общо два милиона лева, но откъде ще ги изкараш?

Ти, като родиш една идея, сложиш ѝ един апанаж²⁶ от 500 лева. Колко ѝ трябва на идеята? Идеите в света не се нуждаят от почти никаква помощ. Като дойде до теб една идея, остави я да шета. Не шетай ти, но остави тя да работи вместо теб. Под *идея* аз разбирам нещата да са така, както Бог ги схваща в ума си. Както Бог схваща една идея, така я остави да работи в теб, не се меси в нейната работа. Ти искаш тази идея така да направи, иначе да направи – не се меси, само наблюдавай. Върви по нейните пътища и ще успееш. Не ѝ давай директиви. Идеята е една реалност, която е пренесена в теб, тя е Божествена реалност.

Под думата *идея* какво трябва да разбирате? Гърците взеха тази дума от Египет. Адептите разбират под *идея* реалното, на което всякога може да се разчита. Някой казва: „Аз имам идея и съм нещастен“. Човек, който има идея, не може да е нещастен. Щом имаш идея за света, за човешкия живот, то самата идея вече има едно Божествено направление, ти не ѝ давай директиви. Ще ѝ се оставиш, както ще се оставиш, когато се качиш на един параход. Не давай директиви на парахода, това не е твоя работа. Той си има един капитан, има си и прислужници, всичко е предвидено. Ти ще си платиш билета, параходът ще пристигне на мястото, ще слезеш на брега и въпросът ще свърши.

Отче наш

9. лекция, 7 декември 1934 г., София, Изгрев

ФИЛОСОФИЯ НА ТРЕПТЕНИЯТА

Добрата молитва

Прочете се резюме на миналата тема: *Съществените качества на свободата*. Чете се темата: *Разлика между минерали и растения*. Пишете върху темата: *Отличителните черти на гръбначните животни*.

Ако изучавате малко окултна литература, ще си съставите по-ясно понятие за органическия и неорганическия свят. Учените сега вървят по правия път и може би след хиляди години ще имат правилни схващания, но всичко е в степента на трептенията. Херметическата философия²⁷ обяснява, че животът се появява само при известни трептения. Звукът се проявява при известни трептения. Всичко в света трепти. От трептенията произтичат движенията. Всички неща, които имат трептения, имат свои движения. Степента на движението зависи от количеството на трептенията.

Човешкият звук, човешкият глас е трептение, което се извява в нашето тяло. Кристалите имат ли звуци? („*Не можем да знаем това.*“) Човек, който има съзнание, който изучава Природата, знае, че не само растителното царство, но може би и минералите имат живот. Този живот представлява за съзнанието на човека, който изучава Природата, един затворен, непознат свят. Това остава за в бъдеще като една област за научни изследвания. Какъв е животът на ангелите, човек също не може да си представи – това е затворен за него свят. Може да си помисли, че ангелът е подобен на човека. Художникът ще нарисува ангелите с птичи крила. Какво свойство ще дадат птичите крила на ангелите? Птицата в едно отношение е по-умна, създала си е крила да хвърка във въздуха. Крилата означават една специфична интелигентност.

Сега нас не ни интересува каква е разликата между минерали и растения. Съществува разлика между минералите и растенията според степента на техните вибрации. Органическият свят има по-силни вибрации от кристалите – това са различни степени. И всички животни се нареждат според степента на своите вибрации. Това, което ни интересува от този закон, е следното: херметическата философия представя трептенията като едно общо явление в Природата. Изучаването на трептенията представя третия от великите херметически закони.

Третият херметически закон е закон за трептенията в света. Херметическата философия обяснява всички състояния с трептения. Вие имате едно приятно или неприятно състояние в зависимост от трептенията. Ако сте зле разположени, особени трептения имате; ако сте добре разположени, количеството на трептенията е друго. Когато човек е зле разположен, има по-слаби трептения; когато е добре разположен, има по-висши трептения. Но за да може да осъзнаете това, трябва да се знае, че има и друг, четвърти закон: той е законът на полярността. Положителните и отрицателните сили в Природата се намират на полюсите. По-нисшите сили се групират в отрицателния полюс, а положителните сили се групират в положителния полюс. Злото се групира в отрицателния полюс, а доброто се групира в положителния полюс, следователно имате два полюса.

От това гледище умът е единият полюс, сърцето е другият полюс, а волята е направление, резултат от действието на тези два полюса. В даден случай онова, което човек мисли, и онова, което човек чувства, ще определи какъв ще бъде физическият външен резултат, понеже волята се занимава с резултатите на нещата. Волята ще се появи само когато си намислил и пожелал нещо и искаш да го придобиеш. Например искаш да ядеш, искаш да знаеш дали твоето ядене е вкусно – ще започнеш да ядеш.

Това, което може да ви ползва, е да сменяте едно ваше лошо състояние с едно добро състояние. Представете си, че в музиката имате тон, който е основен – аз го наричам

тона *C* в дадения случай и имам предвид едно положение: основният тон, откъдето започва човешкото съзнание, или основният тон, откъдето започва първата човешка мисъл – тази, която отличава мисълта на човека от мисълта на животното. Мислите на животните също се отличават по своите трептения. Следователно *C* е преходен период. Казвате, че тонът *C*, или тонът *до* в музиката, е основа, от която човек се е повдигнал над животинското царство. Ако задвижите един цилиндър и в началото движението му е бавно, няма да чуете никакъв шум. Но ако постепенно усилите движението, ще чуете един звук, който отначало ще бъде неопределен, и после, като усилвате още повече, ще чуете един ясен тон. Това е вече светът на човека. Първият тон *C* показва човек, който е излязъл от животинското царство и слуша вече първия тон. Ако влезете в ангелския свят, ще видите, че и те имат музика. Пак имате *C*, но трябва да изминете две октави.

Вие може да концентрирате вашето съзнание по закона на светлината – такъв опит правят сега окултистите. Дълго може да се опитвате и някой от вас, ако е силен, може да го направи. Може да се концентрирате, но гледайте да не заспите, защото, щом човек започне да се концентрира, има опасност да заспи и тогава опитът не може да стане. Ще се концентрирате и ще отдалечите всички впечатления, които отвличат вниманието ви.

Да допуснем, че гледате дъгата – може да е ясен ден, когато правите опита. Ще си представите, че гледате дъгата, и по едно време ще ослепеете, ще потъмнее всичко, вие ще се намерите в мрак. Може да минат 10–20 или 40–50 секунди, а може да минат и от 1 до 3 минути. Колко секунди правят от 1 до 3 минути? (– „От 60 до 180 секунди.“) Повече от 180 секунди не трябва да минат и веднага ще забележите, че у вас се пробужда една тъмна краска, червена краска, но не вече в тази дъга. Много е хубава тази червена краска, много е приятна. Вие се намирате вече в другия свят, в света на четвъртото измерение. След това, като продължавате да се концентрирате, ще видите, че краските ще се наредят по същия ред: червена, пор-

токалена, жълта, зелена, ясносиня, тъмносиня, морава. И след това пак ще се върнете назад, и пак трябва да е концентрирано съзнанието ви – става обратният процес. Колко време ще ви отнеме да направите такъв един опит? Какво предполагате според вашата философия? Повече от 30 години в Европа правят опити и още нямат първия сполучлив опит. Не че е невъзможно, но има причини да няма сполучлив опит. Ако не можеш да изолираш физическия свят от своето съзнание, всичко това препятства да се прояви това, за което говоря. Но казвам, че е възможно. Някои от вас имат пробудено съзнание. Ако вие можете да минете от единия свят в другия, тогава мъчнотиите, които сега имате, няма да бъдат големи за вас.

Философията е следната: има смяна на състоянията. Да допуснем, че един банкер има състояние на скъперничество. Това състояние има два полюса. Отрицателният полюс е скъперничеството, а вторият полюс кой е – щедростта. Може да превърнете скъперничеството в щедрост, защото щедростта притежава повече трептения. Следователно, ако отидеш при един скъперник, можеш да измениш неговото състояние. Но първо ти трябва да си щедър човек, за да измениш неговото състояние, да го направиш щедър. Щом измениш неговото умствено състояние, той ще стане щедър, ще дава дрехи, злато, ще е готов да направи каквато и да е услуга. Но и обратното може да стане: ако дойде един скъперник, той може да превърне състоянието на някой щедър човек в скъперничество.

Този закон се отнася не само за скъперничеството. Например има омраза – това е състояние, има и обикновена човешка любов – и това е състояние. Вие може да превърнете омразата в любов, защото това са степени на трептения. Омразата е най-малката любов, а пък любовта е най-голямата любов. Под думите *човешка любов* разбирам най-големите трептения, които човек може да прояви. Като се влюбиш, ти си проявил най-много трептения в степента, на която си дошъл. Човешката любов, в сегашната форма, е граница на трептенията. В любовта имаш най-силните трептения.

Понякога вие искате да ви обичат хората, нали така? Правила ли сте опит да смените едно състояние на омразата? Вие считате, че омразата е от едно естество, а любовта е от друго естество. Не, това са полюси: омразата е отрицателният полюс на живота, а Любовта е положителният полюс на живота. Висшият живот, Божественият живот, използва еднакво и двете – за него няма разлика, но за хората това е цял въпрос. Имате студено и топло, но всъщност такива работи като студено и топло в Природата не съществуват в абсолютен смисъл – това са степени на трептения. В студа има топлина и в топлината има студ, то е до количеството на трептенията. Студа може да превърнем в топлина. Как го превръщаме? Това е първото изкуство, което правите. Например вие превръщате температурата в тази стая: запалвате малко въглища, става разместване във въздуха и температурата в цялата стая расте, изменя се, става малко по-приятна – с тези въглища може да измени- те атмосферата. Значи трябва да внесете нещо ново вътре.

В омразата какво трябва да внесете, за да придобиете любовта? Под думата *любов* разбирам едно топло състояние. Любовта наричаме *топло състояние*. Любовта има две състояния: има студена и топла любов. Тук, в стаята, внасяте въглища, а какво трябва да внесете в омразата? Първо разгледай омразата – защо мразиш човека? Нека разгледаме при какви условия се поражда омразата. (– „*Мразят се лошите качества на човека.*“) Оставете тази философия, сега въпросът е да разгледаме научно нещата. Какво е лошото в човека? (– „*Това, което не е в хармония с доброто.*“) Това е схоластична философия²⁸, няма наука в нея.

Представи си, че мразиш някого. И двамата сте чиновници или учители, ти си искал да станеш директор, но той те е изпреварил и е взел директорството. Ти храниш едно горчиво чувство към него, защото той става директор, а пък ти оставаш обикновен учител. Или да допуснем, че и двамата сте поети. Определена е някаква премия за поезия, ти си написал едно съчинение и считааш, че заслужаваш премията, но другият я е взел – в теб се заражда

едно чувство на омраза. Питам: в дадения случай какво трябва да направиш, за да смениш това чувство?

Да допуснем нещо друго, по-конкретно. Досега не разбирахте толкова, но сега ще ме разберете. Представете си, че сте един богат търговец, имате 500 хиляди лева в банката, но идва някой и ви взема парите насила. Какво ще се зароди във вас? Непременно ще се зароди омраза. Ако имаш сила, ще го хванеш за гърлото и ще му дадеш да разбере, че така не се вземат пари; ще го удариш, ще го събориш на земята и ще си вземеш парите. Представете си сега, че този човек е въоръжен и казва: „Няма да мърдаш, дай насам парите“ – в теб пак ще се появи омраза. Всеки ден го срещаш, знаеш, че ти е взел 500 хиляди лева, и мислиш за начина, по който да си вземеш парите обратно. По кой начин ще си върнеш парите? Аз лесно разрешавам въпроса. Представете си, че хващат този човек и го осъждат на 20 години затвор за друго някое престъпление. Ти отидеш и му кажеш: „Слушай, аз мога да те извадя от затвора, ако ми върнеш 500-те хиляди лева“. (– *„Такива хора прахосват парите.“*) Прахосват ги, но казвам това, за да обясня работата. Един евангелистки проповедник доказвал на хората по кой начин китът е погълнал Йона и цял час се аргументирал, докато най-после го доказал. Каза му: „Ти много измъчи Йона, докато го погълне китът“. Йона бил глътнат веднага, а пък този проповедник чакал цял час, докато китът го погълне – тази е разликата. Ние задържаме работите.

Та в теб ще се зароди омраза. Някой ще ти каже от християнско гледище: „Трябва да забравиш парите“. Не е въпрос да забравя парите, но аз искам да изменя моята омраза в любов. Какво трябва да вложя в себе си, за да изменя омразата в любов? Ако тези пари стоят в моето съзнание, не мога да изменя състоянието си. Казват: „Обичай го“, но да приемем, че не мога да го обичам. Вижте, ще ви кажа научно: този въпрос може да се разреши. Представете си, че трябва с хартия да пренесете огън от една стая в друга. Какво трябва да направите, за да не изгори хартията? (– *„Ще я намокрим.“*) Това сега са научни работи. Ако

се обърнеш за тези пари към полицията, то със стражари работата е много дълга, с години ще ги търсиш. Един ловец в Индия гони сърна. Тя се хвърля в някаква лодка, където един индус я спасява и казва: „В тази сърна е скрит баща ми. Аз не давам да я убивате“. Ловецът казва: „Тази сърна е моя“. Завеждат дело пред английски съд, но съдията решава да вземе сърната за себе си. И който я е гонил, и който я е спасил, остават без нея. После какво става? Някои подозират, че съдията може би е пуснал сърната, но той може и да я е заклал – не се знае какво е направил.

Когато в теб се зароди състояние на омраза, как трябва да си помогнеш? Искат ли да ти се понякога да убиеш някого, да направиш някоя голяма пакост. По какъв начин трябва да си помогнеш? (– *„Ще храним чувство на любов към този, който е взел парите, за да се превърне омразата в любов.“*) Сега да ви представя въпроса малко по-конкретно. Представете си, че аз съм взел от някой човек 500 хиляди лева, но той не иска да ме дава под съд, а ме мрази. Аз създавам омразата му към мен. Какво трябва да направя, за да премахна неговата омраза? (– *„Ако искаме да превърнем омразата в любов, ще си послужим с топлината или с щедростта.“*) Помнете, че щедростта не може да превърне омразата в любов. Ако искаш да повлияеш на другите, трябва непременно да създадеш в себе си състояние на щедрост, но не привидно. Тогава можеш да повлияеш на скържавия човек.

Някой път аз слушам вашите разисквания – много се разгорещавате, като че светът вече се свършва. Казвам: на два полюса сте. На положителния полюс много се дава, а на отрицателния полюс се чува. Турците имат една поговорка. Като бият магарето по задницата, то казва: „Тъпан бие в долната махала“, а като го бият по главата, казва: „Тъпан бие и в горната махала“. Горната махала е положителният полюс. Само че магарето, като го бият в долната махала, ще го бият и в горната. Човек в своята философия може да преживее миналите си състояния, в своята мисъл може да мине състоянието на растение, на животно. Всеки ден може да се изменят състоянията на човека. Например

някай път дойдеш до безразличие в живота. В какво седи безразличието? Защото в омразата човек е поляризиран – който мрази, има два полюса. Който мрази, той търси пътя на любовта. Един мрази някого, за да намери пътя на любовта. Питам сега: как да се смени омразата с любов? Кой е пътят от омразата към любовта? Вие казвате: „Ако мразите някого, трябва да бъдете много щедри към него“. Само богатият може да бъде скържав, сиромашът не може да бъде скържав. А пък аз все трябва да отварям тази каса. По кой начин мога да я отварям? За да разчупия касата, закон има. Но човек трябва сам да си отвори сърцето и сам да започне да дава.

Сега идват празнични дни. Какво трябва да правим? За да помагат на другите, хората трябва да станат по-щедри. Вие имате ли някоя опитност, как сте постъпвали, когато сте били скържави? Дойде някой при теб и ти иска 5 лева. Ти казваш: „Много са 5 лева“. Даваш му 1 лев, но той иска 5 и ти казва: „Малко даваш“. Тогава ти му даваш 2–3 лева. Какво трябва да направиш, за да дадеш 5 лева и да се радваш, да не съжаляваш, че си ги дал? Какво трябва да направиш, за да се освободиш от това скържаво състояние? (– *„Да се поставиш в състоянието на другия.“*) Представете си, че вие сте професор, който иска да изучава небето, но нямате една съвременна тръба. Значи, за да видите далечните звезди и да си съставите понятие, трябва да имате телескоп – той е едно средство. В окултната наука има пособия, които ни се дават и които можем да използваме. Има една практическа страна в приложението.

Интересна е разликата между минералите и растенията. Човек, който иска да продължи живота си, непременно трябва да изучава кристалите и растенията. Онези, които се занимават с възстановяването на дългия живот, трябва да изучават процесите на растенията, за да видят кои са многовековни, кои живеят дълго време. Растенията знаят повече, отколкото човек знае, и минералите също. Човек трябва да се занимава с тези две царства. Онези, които са се занимавали с еликсира на живота, винаги са изучавали кристалите и растенията. И друго нещо са изучавали, но и

това са изучавали, за да може да се добие този, по-устойчивият живот, за да може да се измени едно състояние.

Следващия път ми кажете по кой начин може да се прояви щедростта в един скъперник. (– *„Като мислим за добрите страни в него.“*) Съгласен съм. Един младеж отишъл при баба си и тя му дала три молитви, които да чете, когато дойде мечка. Като отишъл в гората, той видял мечка, уплашил се и прочел първата молитва, но мечката не спряла. Прочел втората и третата молитва, мечката пак не спряла. Четвъртата формула била той да се качи на дървото. Представете си, че ви давам една задача, пращам ви да направите един опит: да поискате пари от някой банкер в София и с вашата мисъл да му въздействате така, че да ви даде без никакви гаранции. Като му кажете: „Вие сте добър човек, дайте тези пари без никакви гаранции“, той да ги даде и да каже: „Върнете ги, когато можете“. Вие се молите с три молитви, но не става. (– *„Ако банкерът има любов, ще даде.“*) Въпросът е до вас, вие трябва да направите опита.

Как да изменим състоянието на един скържав човек? Или да допуснем, че аз имам едно скържаво състояние – как ще се справя с него? Аз знам, че една проява на скържавост всякога ще ми донесе много голяма загуба, защото помнете, че Бог благославя щедрите, а скържавите хора поставя на голямо изпитание – дава им, но ги поставя на изпитание. На скържавия богаташ Бог дава, но го поставя на изпитание, а пък щедрия богаташ дарява и го благославя. Вие може да имате знание и да имате изпитание, а пък може да имате изпитание и да бъдете благословени. Единият път е низходящ, а другият е възходящ. (*Учителя отива при един брат и показва горната предна част на темето.*) Тук е центърът на щедростта. (*След това показва отстрани на главата, над ушите.*) Скържавостта е тук. Когато този център над ушите е развит, човек не дава нищо. Когато и двата центъра са развити, енергиите минават от долу нагоре. Разстоянието от единия център до другия е почти 90 градуса. Ако поставиш скържавия човек в магнетичен сън, тогава кръвта от този център над ушите

ще я отбиеш по пътя и ще я прекараш горе, да действа в горния център. Това няма да стане за една минута, но който е майстор, може да го направи за една минута. Може да уплашиш скържавия, да му кажеш: „Бързо!“, но това е механично. Аз искам да постъпя по един органичен начин и той да е доволен. Като го убедя, че съм му направил добро, като стане щедър, да каже: „Благодарен съм, че ми се отвори сърцето“. Ако го уплаша, след като си отида, той може да каже, че съм разбойник, че съм такъв-онакъв, всичко може да каже. Значи това е работа на опитен окултист. Чевие сте опитни окултисти! По-опитни от вас кои са?

Първо трябва да изучавате себе си, вътрешните си състояния, и постепенно да правите смени. В старо време са правени опити по един начин, а сега – по друг начин. В старо време са работили само по закона на обобщението, не са се спирали върху научните работи. На скържавия ще измениш културата. Когато си щедър, културата ти ще бъде различна. Ти искаш да си щедър, искаш да даваш, но казваш: „Зима иде, дърва трябва. Брат имам, сестра имам, деца имам – пари трябва“. А пък щедрият човек е свободен от всички тези посторонни влияния. Понякога те са намаесто, но човек, който иска да бъде щедър, е свободен от посторонни влияния и ще даде място на щедростта в себе си. Като пристъпиш към щедростта, като направиш една смяна от скържавост към щедрост, след това ще превърнеш омразата в любов. Ако ти можеш да превърнеш омразата в любов, ще продължиш живота си. Животът ни се съкращава по причината, че не можем да превърнем омразата в любов. Омразата винаги съкращава живота. Когато мразим, при резките промени, които сега имаме, трептенията са дисхармонични. Смяната на дисхармоничните трептения с хармонични, това е средство, за да продължим живота си. И не само това, но като смениш омразата с любов, ще подобриш и здравето си. Омразата е родила много болести. Щом измениш това състояние, непременно ще се прояви като резултат здравето.

Аз ще ви представя работите от мое гледище само за да ги обясня. Представете си един свят, в който с тези

неща разполагат професорите. И ако искаш да ти послужи някой професор, добре ще му слугуваш. Скържав си – има един професор, който сменя скържавостта с щедрост, ти ще му слугуваш една година и той ще ти послужи. След това ще отидеш при друг професор, неговата специалност е да знае как да сменя състоянието на омраза в любов.

(В стенографските записки тук липсва страница.)

Ако си направил добро, ще кажеш, че твоята щедрост е била положителна. Когато има правилна обмяна между скържавостта и щедростта, тогава е добре. Щедростта дава, а скържавостта приема; после скържавостта трябва да даде, а щедростта трябва да приеме – трябва да стане обмяна, за да се смени състоянието. Но този въпрос е малко по-сложен, това става малко по-мъчно.

Да кажем, че вие сте тъжен, нямате радост. Какво трябва да правите, за да станете радостен? Вие все казвате: „Нямам приятели, нямам майка, баща, брат, сестра“ – тъжен сте. Това не е наука. Причината за тъгата ви не е там. Къде е причината за вашата тъга? Ниски трептения имате, нищо повече. Имате една лъжлива идея в ума си. Тази идея ще я изхвърлите, но не като непотребна, а ще я сложите в печката, ще я запалите, ще превърнете енергията на тъгата, за да стане тя радост. Представете си, че имате един подут цирей на врата си, който вече е пожълтял, узрял е като ябълка или като круша. Той ви причинява болка и вие се мъчите – какво трябва да направите, за да се освободите? Всичката тази маса ще трябва да изтече, за да се освободите и да дойде едно облекчение. Значи трябва да се извади нечистото, за да влезе чиста кръв на мястото на цирея.

В тъгата има нещо нечисто. Първо имате една нечиста мисъл, която трябва да изхвърлите, и веднага трябва да сложите на нейно място една съответна мисъл. Представете си, че вие сте ученик, който е тъжен – вашите домашни, майка ви, братята ви не ви обичат. Вие сте отпаднали, защото нямате тяхната любов. Обаче идва един човек, който ви носи чек за 10 000 лева от баща ви, заедно с едно любовно писмо, и лицето ви засиява. Питам сега: в такъв свят, в който вие живеете, има ли причина да сте

тъжни? Кои условия стават причина, като живеете в такъв свят, да сте тъжни? Кореспонденцията идва на сто години веднъж. (– „*Защо радостите идват мъчно, а противоречията – бързо?*“) Това е вашето възпитание. Вашите учители не са ви учили да вземате верни тонове. Човек, ако иска да успява в материалните работи, трябва да взема вярно тона *фа*. Да вземете вярно тона *фа*, това е мярка, но вие не сте правили опити. Скъса ви професорът – не сте могли да вземете вярно *фа*. Щом издържите изпита, ще видите, че можете да го вземете вярно.

Музиката е един метод за възстановяване на естествените състояния, които Природата е вложила в нас. Това е най-красивият метод за придобиване на естественото положение, което трябва да имат вашите ум, сърце и воля. Сегашните певци не пеят както трябва, те са чрезмерно нервни – честолюбиви и нервни. Аз съм срещал много певци, но това не е пеене. Пианото свири едно, а той пее друго – някъде съвпада, а някъде не съвпада. И затова в човека се усеща дисонанс, а след като е пял, вие се чувствате уморени. Публиката, и тя не разбира. Много мъчно може да се понара един певец на публиката – като излезе пред нея, той трябва да намери фокуса. Ако го намери, трябва да концентрира песента само към него и оттам песента ще отиде към другите. Но ако не намери фокуса, ще има подигравки и дюдюкане. Това са практически, материални работи.

Първо проучете философията на трептенията. Ти си неразположен духом – по кой начин ще промениш това състояние? Трябва да повишиш трептенията си. Ако ви дам два опита, ако ви кажа да си направите две касички и всеки ден да пускате по един лев в тях, аз знам какъв ще бъде резултатът. Ако ви кажа общо да отделяте по един лев на ден и че в края на годината тази сума ще ви бъде полезна, вие ще направите опита. А ако ви кажа, че тази сума ще бъде за благотворителни работи, пак може да направите опита, но във вас ще се зароди едно противоречие, ще си кажете: „Защо тези пари да не са за мен?“.

Да допуснем, че като станете сутрин, искате да пеете. Изпей първо един тон, пусни един лев. Започни с тона *до* – това е един лев, *ре* е два лева, *ми* е три лева, *фа* е четири лева, *сол* е пет лева, *ла* е шест лева, *си* е седем лева. Ако се качиш на горната октава, ще се увеличи сумата, ще я умножиш. Горно *до* колко ще бъде? $1.7=7$. Едно зърно, като го държите в хамбара, не може да го умножите, то всякога ще си остане такова. Житото не може да се увеличава в хамбара, но ако го посеете на нивата, ще се умножи, може да стане до 30 пъти в повече. Като посеете житото на нивата и едно зърно даде 60 зърна, ще спечелите, ако го държите после в благоприятни условия в хамбара. Това е един доста силен аргумент, върху който може да работите. Някой път казвате, че имате много неблагоприятни условия – приличате на едно житно зърно в хамбара и няма да спечелите, ще останете такъв, какъвто сте. Пък може да имате най-благоприятни условия и ако ги използвате разумно, ще имате печалба. Значи излизаш от неблагоприятните условия на хамбара и те поставят в най-благоприятни условия, за да спечелиш.

Христос казва: „Ако житното зърно не падне на земята, остава само“. Няма по-страшно нещо от самотията, когато човек не иска да остане сам. Следователно, ако не искаш да останеш самотен, ти трябва да излезеш от най-хубавото състояние. Най-хубавото състояние, това е омразата. Като мразиш, ти всякога оставаш сам. Романистите, които не разбират този закон, казват: „Трябва да мразите“. Ти ще мразиш колкото искаш, това са най-хубавите условия, но ти си сам и никой не може да те обича. А при Любовта ти си посят в земята и след време ще имаш плод: 30, 60, 100; така се разбира законът. Ти някой път трябва да излезеш из благоприятните условия и да влезеш в Любовта, която има разумност. Ако няма да влезеш в Любовта, това не е любов. Пък ако останеш в най-добрите условия на живота, тогава оставаш сам и плод няма. Може да стоиш в омразата, но там ще бъдеш сам, ще имаш най-голямата скука и по никакъв начин няма да можеш да излезеш от

нея. Понеже всичко имаш, непременно трябва да влезеш в областта на Любовта, а там има скръб.

Вие искате да минете от състояние на омраза в състояние на любов. Те са несъвместими, те са от два полюса на едно и също състояние: от единия полюс нещата изтичат, а от другия полюс се възприемат. И както е казал Христос, като влезе любовта в омразата, тя я обира. Силният хваща слабия и го обира. Тогава, като дойде любовта, ще събере богатството и ще го остави навън, а слабият, като остане сам, ще каже: „Обраха ме“. Любовта се връща като натоварена камила и откъдето мине, всичко раздава. Тя пак наблюдава този, който мрази, и го утешава, казва му: „Нищо, ще забогатееш пак“. Само че този, който мрази, никога не вярва, че любовта го е обрала. Никога не може да убедиш онзи, който обича, че любовта му е дала. Постарайте се да убедите хората, че този, който ги обича, ги е обрал. Омразата никога няма да повярва, че любовта ѝ е направила пакост, защото тя има за идеал Любовта. Като я види, трепери ѝ сърцето и казва: „Като теб искам да стана“, а Любовта ѝ казва: „Ще ти покажа един начин, ако ме слушаш“. Сега ние влизаме във философски неща, които са верни.

Има един спор за приложението на законите в обикновения, ограничения живот. При сегашните условия трябва да изучавате, като влезете в обществото между хората, как действа този механичен закон. Аз бих ви казал един метод, но не смея, защото вие ще издържите на обещанието си толкова, колкото пчелата може да издържи на обещанието си, че като ѝ покажа къде е медът, тя няма да повика другите – бъдете уверени, че тя всичко ще каже на другите и те ще вдигнат всичкия мед.

Философията седи в следното: трябва да се запознаете с изменението на трептенията. Силата е в това, всеки ден да увеличавате трептенията. Като имате омраза, да смените омразата; като имате една крива мисъл, да смените кривата мисъл – щом измените състоянието на кривата мисъл, вие ще измените мисълта. Право мислете. Има един пример, ще ви го приведа. Пътува Христос с учени-

ците си и като минават някъде, Той вижда едно конско петало и казва на апостол Петър: „Вземи това петало“. Петър казва: „Не искам с петала да се занимавам“. Христос се обръща и без да види Петър, взима петалото със себе си. Минават през едно място, където вижда един кон, натоварен с череши, дава петалото на коняря, а той му дава половин килограм череши. Христос върви и пуска по една череша по пътя, а апостол Петър се навежда и ги взема. Докато му пускал череши, Петър се навел повече от 20–30 пъти. Та казвам: има един закон – ако вие не искате да вдигнете крака си, Природата по един изкуствен начин ще ви накара 20–30 пъти да се наведете. Имате едно състояние и казвате: „Не мога да направя нищо“. Може, и не само веднъж, но 30 пъти може. Ако има една череша, тя привлича. Първото нещо – Христос казва: „Като станете, гледайте да внесете поне една мисъл, която да повиши състоянието ви, защото, ако не се повиши състоянието ви, дарбите, които имате, не може да се проявят“. Всички дарби, които човек има, се проявяват при красиви състояния.

Да ви дам един опит за една седмица: когото и да срещнете от класа, да му кажете най-хубавата дума, да му кажете един поздрав. Като срещнете някого, да му кажете такова изречение, че да го насърчите – ще му кажете изречението и ще си заминете. За една седмица, като се срещате през деня, да има нещо да си кажете – ще си го кажете и ще си заминете. Всеки един да си запише каквото е казал – може да е една дума, две думи, десет думи. Нали можете да го направите? Лесно е да се спрете при този, когото обичате, но опитът е там, да се спрете при някого, когото не обичате. *(Учителя се обръща към една сестра: „Ти какво ще направиш, като срещнеш някого, когото не обичаш?“ Сестрата отговаря: „Няма някой, когото да не обичам“.)* Като го срещнеш веднъж през деня, ще му кажеш нещо, но втори път ако го срещнеш, само ще си вдигнеш ръката. Пък ако искаш, може и нищо да не му казваш, може да се отбиеш някъде, но ще пишеш в тетрадката, ще бъдеш искрен. Да бъде човек последователен, то не е насилие, защото другояче ще се насили. Ако можете

да надделеете над себе си, веднага ще се спрете, ще си кажете: „Сега ще му кажа нещо“. Но тогава ще пишете в тетрадката: „При изключителни условия се намирам“. Каквото ти е казал другият, и той ще си го запише. Всеки ще си запише онова, което е казал, всеки своите думи ще държи. Аз ви давам този опит като свободна тема. Ще срещнеш някого, ще му кажеш: „Чакай, имам да ти казвам нещо важно“. Какво би му казал? *(Учителя се обръща към една сестра: „Представи си, че ти срещаш някого. Какво ще му кажеш?“ – „То ще е според лицето, което ще срещна. На всички едно и също няма да кажа.“)*

Да видим сега кой какво ще каже. Ако аз съм на ваше място, ето какво бих направил: като срещна някого, ще извадя едно бонбонче, една ябълка, една круша, една мандарина или нещо, което да фрапира. Някой от вас може да носи една кутия локум – извадете я, дайте едно локумче на човека. Всички, като носите по една кутия локум, давайте на всеки, когото срещнете – няма противоречие. Сега вие се плашите, че може да не срещнете никого. Аз мога да ви сложа в друга форма, в която всички ще може да направите опита, много лесен е въпросът. Но това е вече втората фаза на опита: срещате някого, изпращате му една мисъл и си заминавате, без да го спирате. А сега, по-неже сте на физическото поле, ще го спрете и ще му кажете: „Нещо хубаво имам да ти кажа“. Като срещнете един, кажете: „Всеки, който добре яде, здрав бива. Сбогом!“. На друг кажете: „Който работи, богат става“. Срещнете трети: „Който учи, учен става“; или кажете каквото и да е.

Сега къде е мъчнотията според вас? (– „*Няма мъчнотия.*“) Ако някой счита, че може да направи опита, свободен е. Опитът е по свободен избор. Ще кажете две-три думи на някого, на друг – един поздрав. Кажете така: „В днешния ден Слънцето за теб изгря. И звездите ще изгреят за теб“. Или кажете: „Днес всичко е разцъфнало, израснало, затова бъдете щедри“.

В света съществува един закон: един човек ще помисли нещо, а друг ще го направи, защото общото е важно. Каквото намислим ние, други вече го правят. Божестве-

ните работи са така: с това, което намислиш в своя ум, ти може би си първият, който дава един стимул на хората да направят нещо. Може да е една дума, но твоята дума може да произведе преврат. Ти не знаеш защо и за какво, но целта ти е вярна. Затова казвам: важно е да се прилага. Като се колебае в себе си, човек се неутрализира и тогава мисълта може да стане бездейна. Но щом прилагаш каквото и да е, ако не се раздвоява умът ти, тази мисъл се реализира.

Като срещнеш някого, кажи му: „Ти си поет, напиши най-хубавата книга“. На друг кажи: „Ти може да станеш голям банкер, да помагаш на бедните студенти“. Вие сега се чудите какво да кажете, мислите дали от Писанието, или от другаде да вземете някой стих. Кажете нещо от себе си. Сега въпросът остава неразрешен. В мисловния център има поляризиране. Двоен е този център. И в музикалния център има смяна. Понякога центровете не работят. Ако разбирате законите, тогава ще работят. Някой път се опитваш, опитваш, но не можеш да събудиш музикалното си чувство. Това, което е в теб, естествено трябва да се смени. Мнозина от вас имате неща в зародиш, но трябва дълго време да работите, за да събудите мисловните си центрове.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

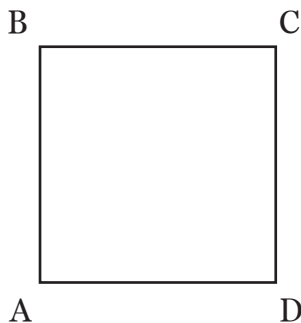
10. лекция, 14 декември 1934 г., София, Изгрев

ЕСТЕСТВЕНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ

Отче наши

Чете се темата: *Естествени размери на свободата*.
Още една тема имате: *Отличителните черти на гръбначните животни*.

Какво трябва да се разбира под думите *естествени размери на свободата*? Ако някой математик иска да докаже, че 4 е равно на 1, ще повярвате ли в това? Няма да повярвате, но той може да докаже, че 4 е равно на 1 – тук се крият вече две различни идеи. Възможно ли е 1 да е равно на 4? Имате четири точки – какво образуват те, на какво са граници? Те образуват един квадрат (фиг. 1). Четирите ръба са граници на квадрата. Тогава мога да ви докажа и че 6 е равно на 1. Какво ще образуват 6 плоскости – един куб, значи те са граници на куба.

Фиг. 1

Казвам: за умрелия човек има само едно положение – да лежи по гръб, а за живия човек има много положения – той може да лежи и по гръб, и по корем, и на едната, и на другата си страна, но може и прав да бъде; за живия има падане и ставане, всички положения може да има. Тогава как наричаме онези тела, които се отличават с малки промени? Всички искате да бъдете щастливи, да бъдете здрави, да бъдете умни. Това са идеи. „Стани добър човек“ – да бъдете добри, то е нещо много неопределено. Какво добро има в даването на един лев на някого? Казвате: „Добро му направи, даде му един лев да си купи хляб“. Добре, с един лев се купува малко хляб, но въздух може ли да се

купи? Ако някой каже, че съм му дал пари да си купи въздух, ще повярвате ли? Може да се купи въздух. В големите градове, като Париж и Лондон, където въздухът е нечист, събират планински въздух в особени батерии и богатите хора го пускат в къщите си, да дишат планински въздух в стаите си. Когато ми кажат, че някой е направил добро, казвам: „Той си има една батерия, с която е пренесъл доброто отнякъде“.

Каква беше основната мисъл? Допуснете сега, че един човек е доволен, а друг е недоволен. Доволството и недоволството какво съставят? Откъде започвате движението? Да кажем, че един недоволен излиза от дома си, излиза вън от мястото на недоволството – докъде отива? До мястото на доволството. Тогава сиромашията е един подтик, една изходна точка – излизаш от сиромашията и се движиш към богатството; значи изхождаш от две идеи, които едновременно занимават ума ти. Считааш, че сиромашията е нещо лошо, казваш: „Не се живее в сиромашия“. Някой път сиромашията е необходима, за да стане човек щастлив. При обикновените разисквания, при които няма сложни разглеждания на въпроса, това изглежда парадоксално – та на кого сиромашията е допринесла нещо?

Представете си, че сте поканени на богато угощение в един български дом, където са направили баница, но брашното, маслото, сиренето, с които са я направили, не са били хубави. От пръв поглед вие се полакомявате, но после ви става тежко на стомаха, започва да ви боли и вие искате да повърнете всичко това, да дойдете до първото си положение – искате да станете сиромаси. След като се освободите от богатството, казвате: „Слава богу, едва се освободих от това голямо нещастие“. Това се случва с хората, които имат съзнание.

Някой взима две хиляди лева, има голямо богатство, но не може вече да спи – мъчи го това богатство. Аз съм ви привеждал примера за онзи религиозен човек, който бил на събрание – вечерно време в Америка имат такива съживителни събрания, и видял как един богаташ си забравил на прозореца торбата с доларите. Религиозният

си казва: „Този човек има много пари, той е забравил торбата заради мен“. Взима торбата, мисли, че работите му са уредени, и си казва: „Какво от това, че съм я взел?“. На другата сутрин става да се моли, но молитвата му отива до торбата и се връща назад. Той си казва: „Това ще мине, аз още не съм свикнал с парите“, но и на следващата сутрин, като става да се моли, парите пак са пред него. Цяла седмица, като рече да се моли, торбата е все пред него. Религиозният си казва: „Тази торба ме спъва, не я искам“. Взима я, отива при богаташа и му казва: „Видях, че ти си остави торбата на прозореца и я взех. Намислих да ти я върна, защото, като река да се моля, торбата е пред мен, не ми пуска молитвата да иде горе. Вземи си я, за да мога да се моля както трябва“. Значи торбата става едно препятствие за неговата свобода. За да придобие свободата си, той трябва да върне тази торба.

Казвам: често свободата е опасна, ограничението е по-лесно. Свободен си да задигнеш торбата, но тази свобода те ограничава, произвежда известни пертурбации в съзнанието ти. Върни торбата, за да придобиеш първата свобода. Значи свободата не е от естеството на торбата. Каква граница има свободата? Казвам: страхливият бяга, а смелият стои, не бяга. Питам: кой е свободен – този, който бяга, или този, който не бяга? Единият казва: „Господ ми е дал крака, свободен съм да бягам“, а другият казва: „Аз съм свободен да стоя на едно място“. Единият усеща, че има опасност, другият, който не е в състояние да съзнае това, остава на мястото си. И единият е свободен, и другият е свободен: единият е свободен в бягането, другият е свободен в стоенето. Значи при известни условия за предпочитане е да си свободен в бягането, а при други условия за предпочитане е да си свободен в стоенето.

Не всякога трябва да приемаме, че човек е свободен да прави каквото иска. Това е едно разбиране на свободата: човек е свободен да прави това, което не иска; свободен е да прави и това, което иска. Свободен си да правиш това, което не искаш, защото при самовъзпитанието си трябва да вложиш нещо – някой път ще жертваш нещо от себе

си, ще дадеш яденето си. Имаш известно благо, даваш го на друг, лишаваш се, но това лишение е свобода в теб. А пък в някои отношения отиваш при някого, за да го обещеш. Свободен е онзи, който прави каквото иска; свободен е и онзи, който не прави каквото иска. Защото, ако човек всякога прави това, което иска, той става роб на своите желания. И ако прави всякога това, което не иска, той пък става роб на други състояния – от страх може да направи нещо. Може да направиш нещо от идеята, че ще спечелиш нещо. В даден случай човек трябва да върви по пътищата на разумния живот, да знае кога трябва да се ограничи и кога не трябва.

Движите се между точките A и D – имате свободата AD , но тази свобода е съвсем ограничена. Най-късото разстояние между две точки е правата линия. Като се движите по една права линия, с какво ще я измерите? Тогава имате свободата на една плоскост. За да любите, за да може да любите, вие се движите по границата на една плоскост. Вие се движите в един видим свят – как ще представите тази свобода? AD е успоредна на BC , имате вече съотношение, имате две същества, които са свободни – как ще ги представите? Аз не зная как да представя това, кажете ми вие как. BC и AD са свободни – тези точки в дадения случай, когато нямат отношение на пресичане, са свободни. Две същества, които са свободни, същевременно ограничават други две същества. Когато две същества са свободни, за да се проявят, трябва непременно да има други две същества. Изобщо тяхната свобода образува ограничение, но това ограничение не е препятствие – това са случаи, възможности за опознаване.

Всяко едно ограничение е точка, или условие, за опознаване. Ограничаваш ли един човек, ти се опознаваш с него. Например ти си тръгнал някъде, срещне те един приятел и те спре – като те срещне любовта, ограничава те. Любовта ограничава хората. Какво загубва човек в това ограничение? Вие правите едно намаляване на движението. Да разгледаме свободата. Да допуснем, че пътувате свободно, като някой кон, в пространството – какво ще

се ползвате от това? Силата на свободата седи в нейното ограничаване. В разумния живот ограничението е висша сила, която ограничава това, към което се стремим, да се реализира по-добре.

Следователно при всяка една среща, като се говори за ограничение, подразбираме една по-висша сила, която ограничава човека. Всякога естествените ограничения подразбират по-висши същества, които ограничават човека, и той няма избор да вземе друго направление. Например като влезеш в света на плоскостта, света на двете измерения, ти нямаш избор да вземеш друго направление. Това е по-добре, отколкото да влезеш в света на правата линия. В света на плоскостта имаш много по-големи възможности за своето развитие, отколкото ако би живял в продължението на правата линия.

Казваш: „Това е право, това не е право“. Всичко е право, ако го разбираш; всичко е криво, ако не го разбираш. Вие казвате, че човек трябва да има един приятел – съгласен съм с вас. Какво разбирате под думата *приятел*? Хората говорят за тази идея. Тази идея е права само при едно условие: в едноизмерния свят един приятел трябва да имаш, там не може да имаш двама приятели. A и D – A е единственият приятел на D , D е единственият приятел на A . Щом влезете в квадрата, всеки един в него вече има по трима приятели. A има приятел D , но и B и C са негови приятели и вървят успоредно с него. В D в дадения случай има възможност да се пресекат, той върви в друго направление. Забележете, че D не може да върви в една и съща посока с C . Един ден ще тръгне в тази посока, но засега това е само вътрешна възможност. Поради това някой път те са преплетени във вашия ум, във вашите чувства. Вие не можете да обясните какво преплитане става.

Понякога ви мъчи някое състояние, някое желание. Вие се усещате ограничени, притеснени от неразбирането на онзи закон, който работи в естеството ви. Природата иска да ви застави да мислите малко по-сериозно. Сега какво разбирате под думата *приятел*? В дадения случай тези двама приятели са ограничени в един свят, те са гра-

ници на една реалност. Ние взимаме правата линия, която може да стане мярка за измерване на всички промени във физическия свят. Правата линия е почти като мярка – право трябва да вървиш. Значи този приятел има същите качества като теб. По какво ще се различите? Ще се различите само по своето положение. Вие имате две ръце – по какво се различават лявата и дясната ръка? По това, че с лявата ръка вземаш, а с дясната даваш. В Природата е така, ръцете показват, че от едно място трябва да вземаш. Лявата ръка, това са катодните лъчи. Катодът е място, където трябва да възприемаш, катодът е негативната страна. Сега вие изучавате какво нещо е негативното. Мислите, че негативните сили са лоши, но не е така. Това зависи от пътя, по който идват силите, които могат да се проявят. В дясната страна е мъжкият принцип – непроявените сили.

Какво представлява ръката? Засега знаем какво нещо е лявата ръка. Ние познаваме човека по неговата лява ръка, която взема. В лявата ръка винаги се изразяват наследствените черти, това, което сме изработили от ред поколения в миналото, а на дясната ръка се отпечатва това, което изработваме сега. Ако изследвате линиите и строжежа на ръката, ще видите, че има много линии и знаци, които ги няма на лявата ръка, а ги има на дясната; при някого наследствените черти са по-хубави, а при друг дясната ръка има по-хубави очертания. Например отношението между първия и третия пръст показва музикалността на човека. За да бъде човек гениален музикант, непременно третият пръст трябва да бъде много дълъг. Първият пръст трябва да бъде поне половин, най-много един сантиметър по-къс, за да бъде човек музикален. Освен това дължината на третия пръст показва обич към изкуството, към хубавото, обич към Природата. Разбира се, може да се направи възражение: човекът, на когото третият пръст е дълъг, може да не се проявява като такъв музикант, но той цени музиката, има разбиране. Не че други, на които пръстите не са дълги, не са знаменити, но тези, на които са по-дълги, са на по-добър път.

В математиката има известни съотношения. Късите пръсти са свързани с обобщението. Човек, който има къси пръсти, не се интересува от подробности, а се интересува от целокупността. Като види някоя къща, той казва: „Хубава е“ и не се интересува от подробностите, нито как е направена къщата; интересува се дали е голяма. А пък човекът, който има дълги пръсти, ще иска да види къщата, навсякъде ще влезе да я разгледа. Някои хора с дълги пръсти обръщат внимание на дребните работи, на подробностите. Тези, с късите пръсти, обръщат внимание на големите работи, на хубавите книги. В дадения случай пръстите са един резултат на човека, който е работил в миналото. Когато той е работил в една посока, пръстите са образувани по един начин, когато е работил в друга посока, пръстите са образувани по друг начин.

Не само това, но и работата на ума се отразява върху пръстите. Ако умът е работил във философията, пръстите веднага ще получат съответен оттенък. Ако някой е бил търговец или архитект, или в каквото и направление да е работил, професията му се отразява на пръстите, но трябва много тънки наблюдения, за да се види на кое място в света е работил. Освен това, ако човек дълго време е обръщал внимание само на физическия живот, ако в ред поколения – 10, 20, 40 поколения, се е занимавал само с ядене, неговите пръсти са дебели в основата. Масивните пръсти показват една хубава стомашна система, развит апетит. Пръстите на онези, които не са се занимавали само с ядене, са тънки в основата, стомашната им система е деликатна. Това е резултат, който е отразен не само в пръстите, но и в лицето, във всички области.

Всички съвременни хора се спират върху резултатите от миналото на европейската култура. Всички са недоволни от резултатите на сегашната култура. Какво трябва да се прави? По един или друг начин трябва да се излезе от лошите резултати. Вие не разбирате основния закон, по който може да се променят резултатите.

Някой човек е по-честолюбив, личните му чувства са по-развити, като кибрит е – малко като го бутнеш някъде,

докача се. Като погледнем главата на този, който се докача, и главата на този, който не се докача, кой печели? Някой път е хубаво да си честолюбив. Аз съм гледал малки деца как се карат. Едното е честолюбиво и другото е честолюбиво – главите им са развити при ушите. Едното казва: „Удари ме веднъж“ и другото го удря. После пак му казва: „Още веднъж ме удари!“ Като го удари пак, първото започва да плаче и казва: „Като дойдеш в нашата махала, ще ти дам да разбереш“. Какво ще направи? Ще го набие. Това се дължи на честолюбието. И с възрастните, и с децата е същото. Едното дете като погледне кръвнишки, и другото поглежда така.

Трябва да освободим врага си. Понякога ние се оплакваме от съдбата. Срещнеш съдбата като един човек, който е намислил да те набие. Вие казвате, че законите са неизменни за човека. За онзи, който не знае, законите са неизменни. Там, където има много закони, може да има ограничение. Има и други закони. Например има закон на теготението – според него всички тела падат. Въпреки този закон, ти може да вземеш едно тяло и да го хвърлиш, където искаш – не че нарушаваш равновесието, законът си е закон. Този закон ни най-малко не подразбира, че телата трябва да останат в една и съща посока – защо? Защото в Природата всички тела падат към един център, но се движат в разни посоки в пространството. Някъде виждаш две тела да вървят успоредно, след това виждаш едно тяло да се движи в една посока, друго – в друга посока. И ти виждаш, че в този водовъртеж има закони, които управляват движението: няма никакво стълкновение, а има съразмерност на движението.

Нашите мисли, нашите чувства и нашите постъпки могат да се движат в разни направления, но трябва да има едно съответствие между законите, които направляват целия живот. В дадения случай *AD* кога трябва да се ограничи? Някой път казвате: „Изгубих свободата си“ – искате да бъдете свободни. Какво разбирате под думите *изгубих свободата си*? Богатият изгубва свободата си, когато изгуби свободата на своето действие; и ученият изгубва

свободата си, когато изгуби свободата на своето действие. Здравият загубва свободата си, когато загуби свободата на своето движение. Много пъти болният, който изгубва свободата на здравето си, печели нещо. Като е боледувал 2, 3, 4, 5 месеца, като е бил ограничен и след това като се е върнало здравето му, той вече има една печалба – има нещо ново, някакви нови схващания за живота.

Някой богаташ осиромашава и после отново става богат – той вече има една опитност, много по-голяма от първата. Всяка загуба на свободата на действие е една възможност да придобиете свобода в нова форма, с нова придобивка. Да допуснем, че вие сте загубили свободата си, защото сте длъжни да работите за вашите родители. Може ли да схванете, че като сте загубили тази свобода, не сте могли да придобиете нова свобода, не сте могли да продължите вашето образование? Тогава човек се утешава, че е направил услуга на домашните си. Има и други причини, които спъват човека и не допринасят нищо.

Сега как бих ви обяснил правенето на добро? Направиш едно добро, но то всякога ще те ограничи. Може ли да е добро това, което те ограничава? Всяко нещо има две ограничения в света. Ти носиш едно ограничение, което не става по волята на Бога – в него ти губиш, съжбяляваш, че си се ограничил. А има едно ограничение, в което ти печелиш, радваш се, че си се ограничил. Добре е това. В даден случай, при известни условия, човек може да не се ограничи. Например в закона на Любовта вие може да бъдете ограничени, най-голямото ограничение става в Любовта. Няма друга сила, която така много да ограничава, както Любовта, но и като искат да те освободят, ти не искаш да те освободят. Човекът, който се е влюбил, не иска да го освободят. Опитвали ли сте да освободите човек, който се е влюбил? Какво трябва да разбирате под *влюбване*? Разбирайте, че влюбване може да има във всичко – в един кон, в скъпоценни камъни, в книги, в шапка, в обувки, в палто.

Каква беше първата тема, от която излязохме? 4 е равно на 1 – четирите прави линии съставят един квадрат. Те

са равни, те съставят границите на едно число, едно число, в което има четири възможности. Онези, които са изучавали Кабала, определят отношенията на човека в дадения случай. Казваме: 2, 4, 8 са четни числа. Трябва да ги преведете в геометрична форма, да видите в 2 какво се крие, в 4 какво се крие и в 8 какво се крие. Или имате числата 6 и 7, 3 и 9. Човек има пет пръста, две очи, две уши, две ноздри, но има една уста – значи има три двойки и единица отдолу. Но устата вътре има две отворстия – едното за стомаха, другото за дробовите. С едното ухо приемаме нещо, а с другото предаваме. Ако слушате повече с лявото ухо, ангажирано е повече сърцето ви. Ако слушате повече с дясното ухо, ангажиран е повече вашият ум.

Човек дълго време трябва да се възпитава. Има изключения в подсъзнанието ви. В подсъзнанието ви и в съзнанието ви стават известни движения. Някой път вие мислите чрез дясното си ухо. Но човек има много обвивки. Правили ли сте опити с някои по-нискостоящи животни, като жабите например? Като сложите известна киселина на гърба на жабата, не сте ли забелязали с кой крак иска да я махне? Някой път парализират единия ѝ крак и не може да ѝ дойде наум да употреби другия си крак, за да махне киселината. Човек трябва да върви не праволинейно, но по пътя на най-малкото съпротивление. На човека са дадени препятствия, но в тези препятствия има ред причини, които са накарали или лявата ръка да работи, или дясната ръка да работи. Казвам: при самонаблюдението трябва да имате една основа на самовъзпитание. Природата постоянно учи. Представете си, че ви дадат малко сух хляб или нещо друго, което не е влажно, за да го дъвчете дълго време. С дъвкането ще дойде слюнката, за да направи този хляб мек. Ако не го намажете, не може да го глътнете. Трябва дълго време да дъвчете хляба в устата си, за да ви бъде полезен. Ако слюнката не дойде, работите не вървят.

Да допуснем, че вие имате в живота известни мъчности, но искате да постигнете нещо. Имате корав хляб – трябва да дъвчете, да дойде слюнката, да се намаже хлябът малко и пак ще дъвчете. Какъв е законът на дъвче-

нето в храносмилането? Много хора бързат да се наядат, да свършат тази работа. Казват: „Нямам време“, но после години наред страдат. Как да нямаш време? Имаш достатъчно време, не бързай да се нахраниш, седни като чорбаджия. Сега ако не дадеш това време, след време ще го дадеш. В Природата съществува един закон. Природата е определила колко време да употреби човек за ядене; това е определено. Ако човек пристъпи нейните закони, тя ще го застави в края на краищата да намери време отнякъде. Ти десет години си бързал в яденето, разболееш се, лежиш 2–3 месеца и вече имаш свободно време. Искаш да направиш нещо и казваш, че нямаш време, но въпросът е в правилното разрешение на нещата, а не в бързането. Не мисли, че губиш времето си, защото Природата ще те накара да наваксаш изгубеното. Онова, което си спечелил, ще те накара да го прахосаш, а онова, което си прахосал, ще те накара да го наваксаш. Та бъдете внимателни, не си играйте с нея.

Разбира се, това са отвлечени работи. Казвате: „Така е наредено за човека, съдбата му е била такава“. Понеже умният човек има много помощници, все умни хора му уреждат работите. Глупавите хора, понеже всички слушатели са все глупави, само ги матахерят. Глупавият между глупави не може да живее. Трябва да гледате да вървите в пътя на добрите служители в света. В света има едно заведение за забавление. Природата има едно учреждение, в което всички са шегаджии. Като влезеш там, ще те заведат в една банка, в друга банка. Американците често правят такива шеги. Много българи, които са ходили в Америка, са били изненадвани от тях. Някой получава един чек за 25 хиляди долара и като го даде в някоя банка за осребряване, погледнат го, усмихнат се и кажат: „Излъгали са те“. Чекът е недействителен, никъде не може да се осребри. В Природата има два вида чекове: едни, с които можеш да вземеш всичко, и други, които никой не осребрява. Кой ли не е останал разочарован от чековете си?

Аз съм представял примера за видния евангелски поповедник, който отишъл в един квартал на богаташи и

видял там една затворена църква. Той искал да покаже, че има дарба. Работил два месеца и като си тръгвал, очаквал някой поне да му благодари, но никой не се явил при неговото тръгване. Отишъл на пристанището и по едно време видял, че към него се приближава един човек. Казал си: „Той идва да ми благодари“. Но човекът му казал: „Трябва да платите за електричеството на салона“. Питам: какви са били подбудителните причини на този проповедник? Всички разочарования, които претърпявате в живота, не са нищо друго, освен нарушение на естествените закони в Природата. Всички страдания, които идват, не са нищо друго, освен малка корекция. Понеже, ако не коригираме една погрешка, за в бъдеще, в ред други състояния, животът ще стане много по-тежък. Всякога, когато се случи една малка корекция, вие не съжалявайте. По-добре е сега да дойде корекцията, отколкото после.

Ако попитате какво трябва да правите, за да ви върви, мога да ви кажа: пейте, нищо повече. – „Ама сега ние не можем да пеем.“ Ще пееш колкото можеш. Каква песен ще избереш? Да допуснем сега, че аз ви кажа да пеете, но да оставите онези песни, които вече са се пели – с каква дума ще започнете? Думата е основата за сегашната музика. При разни условия разни песни са създадени. Но сега трябва да създадем една песен, с която да ни тръгне напред. Представи си, че те заболи корем. Искаш да пееш, но коремът те измъчва. Как ще пееш на стомаха? Щом го заболи корем, човек трябва да сложи върху него ръцете си като две батерии и да се лекува. Ако сложиш ръцете си и му пееш, по-лесно може да се трансформира енергията. В сегашния свят музиката не е поставена като средство, като правило за поправяне на погрешките.

Музиката, това е едно естествено положение. Каквото и да е това естествено положение на човешката мисъл, по пътя на мисълта ти ще дойдеш до света на музиката. За да бъде мисълта ти естествена, ти трябва да дойдеш до областта на музиката. Здравословното състояние е музиката. Щом пееш, ти си вътрешно здрав. Щом ти вътрешно можеш да пееш, правилно можеш да мислиш и да чувстваш.

Този музикален стремеж е едно естествено положение на мисълта ти. Затова може и да не пеете, но мислете за музиката. Да мислиш, това значи да слушаш не само когато ти пееш, но и когато другите пеят. Всякога се вслушвайте. Където и да минавате, щом чуете някои да пеят, вслушвайте се; изискват се две-три секунди – вслушайте се с едното или с другото ухо. Ако така постъпвате, ще си създадете един навик. Един извор шуми – вслушайте се, има един музикален тон. Да ви дам едно правило: вслушвайте се има ли нещо музикално в какъвто и да е шум; във всяко едно движение, във всеки един звук се вслушвайте. В свободното си време вие може да си създадете един хубав навик. Аз обръщам вниманието ви към този музикален свят. Музиката е естествено положение на човешката мисъл, тя е здравословно състояние. Ще намерите естественото положение.

Да ви дам един пример. Представете си, че ви трябва един художник, за да ви нарисува. Вие имате желание да ви нарисува така, както той мисли. Природата обича да я рисувате такава, каквато е. Ако не можете да я нарисувате, ще намерите онези, които могат. Природата ви заставя някой път и казва: „Нарисувай ме каквато съм“. Ти ще седнеш в този момент и ще нарисуваш основните ѝ черти, а тя, като намери, че си я нарисувал такава, каквато е, ще се зарадва. Питаш: „Какво мога аз да направя?“. Ще нарисуваш Природата. После тя ще постави въпроса в умствено отношение, ще ти каже: „Определи как ме схващаш“. Сега вие казвате: „Може ли човек да рисува Природата?“. Може. Всеки един от вас не е нищо друго, освен художник, който рисува Природата. От това зависи вашето щастие. Вашето бъдеще зависи от това, да нарисувате Природата. Ако я нарисувате добре, вашето бъдеще е определено; ако не я нарисувате добре, спъвате своето бъдеще. Нарисувате ли я добре, тя ви повдига, насърчава ви, дава ви сила, мощ, всичко. А щом не я нарисувате добре, ще дойде обезсърчението. Щом се обезсърчиш, ти не си добър художник.

Ще ви попитам: на кой език трябва да ви говоря? Английският език не е правилен и българският език не е

правилен. Защото английският глагол *pass away*, който означава *умирам*, на български се превежда още и като *минавам*, *заминавам*. Как е възможно на един език една дума да значи *умирам*, а на друг да значи *заминавам*? Думата трябва да има едно значение, а не две значения. Тогава каква дума трябва да употребим?

Та сега се изисква да научите езика на Природата. Каквато и работа да вършите, не я вършете в едно възбудено състояние, с едно горчиво чувство. Постарайте се всякога да имате добро разположение – то е говор на Природата. Да имате добро разположение, а не да кажете: „Не съм доволен“. Да имате добро разположение да мислите, да чувствате и да постъпвате. Ако имате добро разположение, говорът ви е правилен, ако го нямате, говорът ви не е правилен. При всяка една работа, каквато и да е тя, човек трябва да има едно естествено разположение и никога не трябва да го губи. Всякога трябва да има една мярка.

Разположение аз наричам мярката, с която се мерят нещата. То не е разположение, което произтича от яденето – след като се наяде, човек се усеща разположен. След като е получил пари, усеща се разположен. Аз говоря за разположение, което предшества парите. Има разположение, което се явява след резултата – за него аз не говоря. Говоря за едно разположение, което всякога предшества резултата. Следователно онзи, разположението на когото предшества резултата, всякога може да бъде богат и никой не може да му вземе богатството. Разположението, което се явява след резултата, то е временно. При временните работи разположението отпосле идва. Трябва да знаеш как това, което си, да остане – то е важно. И ще дойде време, когато това, което имаш, ще трябва да го дадеш. Това е философия, приложението остава.

Знаете ли какъв е основният тон на здравето? Трябва да се правят опити. Накарайте един болен човек да пее и като оздравее, пак да пее – ще забележите каква разлика има. Помислете известно време какъв е основният тон на здравето. Здравето спада към мажорните гами. Изпейте думата *разположи се*. Тя има четири гласни. Как ще из-

пеете тази дума на един човек, че да ви разбере? Как ще започнете – нагоре или надолу? (– „Нагоре.“) Колко да вдигнем тона? Знаете ли защо трябва да вдигнете тона? Защото най-малкият подтик много малко ще ти коства. Малко разположение. Аз не искам много от теб, а само малко да си разположен. Малко естествено разположение – нищо няма да ти коства.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

II. лекция, 21 декември 1934 г., София, Изгрев

ПОГРЕШКА И СПЪНКА

Отче наши

Чете се темата *Отличителните черти на гръбначните животни*. За тема ще имате *Разликата между птиците и рибите*.

Може ли да намерите някаква подбудителна причина за създаването на гръбначните животни? Може ли човек да създаде нещо, което няма в себе си? Представете си, че сега ви фотографират. Да кажем, след хиляди години имате тази картина, както сте седели тук фотографиращи, и ви се задава темата *Кои са били подбудителните причини да се фотографирате*. Как бихте разбрали тази тема? Съвсем други са били обстоятелствата, когато са ви фотографирали, вие сте ги забравили.

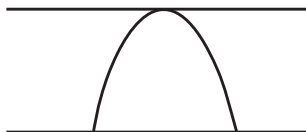
Пътят на гръбначните животни е вашият път, по който някога сте минали; пътят на рибите е вашият път, по който някога сте минали. Като същество в Природата, вие сте забравили този път и той трябва да се докаже. Доказателството е вашето съществуване. Ако вие не съществувате, и тези форми нямаше да съществуват. Значи цялата Природа пред вас, или вън от вас, това е вашият минал живот. Животът е написана история, която вие сте писали някога. Сега се чудите на онова, което сте писали, не можете да си го обясните. „Който сам пише, сам не може да го чете“ – казват турците.

Вие задавате въпроса: „Защо Господ създаде света така?“. Това е една много неопределена идея, макар че то е вашият път. Някой може да зададе въпроса: „Защо му трябва на Господ да се занимава с такива работи, да прави глисти?“; или: „За какво му е на Господ да прави риби, за какво ли ще му трябват те?“; или: „Защо му трябва на Господ да прави тия коне, волове, членестоноги?“. Даването на дрехите се оправдава с живота на човека. Бащата създа-

ва дрехите на сина, той ги прави по единствената причина, че са необходими за сина. Питате: „Защо са създадени всичките костюми?“. Това са формите, които са необходими за неговите деца. Всички животни, това са костюмите, които са останали като изложение. В животните вие проучвате вашите минали костюми. Кое ги е задържало? Или ще ви попитам по друг начин: каква нужда имате от старите навици? Можете ли да ми посочите един стар навик, от който нямате нужда, а го проявявате?

Ще ви приведа пример за един стар навик. Знаете какво е казал Христос: „Ако те ударят по едната страна, обърни и другата“. Вярно ли е? Вярно е, така казва Христос. Един човек удря една плесница на друг и последният го ритва, после пак му удря една плесница и онзи пак го ритва. Първият пита: „Защо риташ?“. Защото няма закон, писан за това. Законът е: ако те ударят от едната страна, обърни и другата. Трябва да знаеш, че за всеки твой удар идва един ритник – това е, което наричат *последствие*, *карма*. Кармата е обратният процес на дихармата²⁹. Това, за което няма закон, ще се провери.

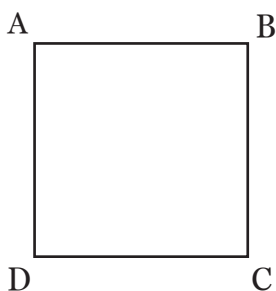
Има неволни движения. Пуснете един кон, и той ще ритне; или пуснете една пружина, която се крепи при известни условия – тя непременно ще направи реакция и ще заеме своето първоначално положение (фиг. 1).

Фиг. 1

Сега може да ви се даде такава тема: *Ползата от изучаването на миналото*. Каква е ползата? Миналото е това, което е станало. В него има две положения: някои неща са станали добре; някои неща не са станали добре. Настоящото е, което става сега, което може добре да стане и може зле да стане. Бъдещето е, което не е станало още, но може да стане и може да не стане. Думата *става* е малко двусмислена. Тя има значение на *събдва се*, има и второ: *изпълва се*, има и трето: *стана от стола*, например. Да допуснем, че от научно гледище може да се обясни

един сложен въпрос – човешкото развитие е един сложен въпрос, както и появяването на всички съществуващи животни. Не е лесно всичко да се обясни, но да допуснем, че имаме една точка. Тази точка в органическия свят я наричат *клетка*. Първо ние имаме външната форма, а трябва да знаем какви са вътрешните стремежи. В геометрията възприемаме тази точка като силов център, който има известно напрежение, известен подтик.

Фиг. 2

Предполага се, че тази точка може да се движи в една посока – знаете, че правата линия е най-късото разстояние между две точки. Имаме правата линия *AB* (фиг. 2). Пита се: защо се проявява правата линия? Проявяването е необходимост. То е една необходимост за тази силова линия да излезе от една посока и да тръгне в друга. Щом *A* дойде в *B*, тя назад не може да се върне, ще тръгне в друга посока, точно перпендикулярно

на себе си. Тя ще дойде в точката *C*, назад не може да се върне и тогава ще тръгне пак по точно перпендикулярна посока, ще заеме друго положение, ще дойде в точката *D*. Щом дойде в *D*, заема отново перпендикулярно положение – следователно имате четвърто движение, образува се цял квадрат.

Правата линия е движение на точката *A* към *B*, от *B* към *C*, от *C* към *D* и от *D* към *A* – така се образува квадратът. И тогава, при първата възможност, *AB* е пътят, който става граница на квадрата. Ние можем да кажем, че квадратът не е нищо друго, освен ред прави линии, които са съединени и го образуват. Обаче тази точка не се спира в този квадрат – след като го обиколи, тя не може да се върне. Щом дойде за втори път в *A*, невъзможно е вече да се върне в този път. Следователно тя пак ще има едно перпендикулярно движение, ще образува едно тяло, ще образува три измерения. Перспективно как ще покажете, че се движи в перпендикулярна посока – накъде ще се движи?

Тези животни, тези форми, които виждате, не са нищо друго, освен материалите, които влизат в самия градеж. Човекът е сбор, човешкото тяло е сбор от всички животни, които съществуват на Земята. Животните, които съществуват въвн от човека, това, което виждате, е човекът, разложен на своите части. Всички животни са частите на човека, изложени в Природата. Всички животни, събрани в един човек, външият свят, събран в един човек, съставлява човешкия организъм. Всички неорганични форми са материалите, от които е съградена сегашната форма на човека. Разбира се, като говорим за човека, ние нямаме предвид само сегашния. Защото вие знаете само за тия хора, които виждате, не знаете за цялото човечество. Цялото човечество не е на Земята. Аз говоря не само за човечеството, което населява Земята, но и за човечеството, което населява другите светове – то е нещо велико.

Понякога ние се чудим защо е създаден един червей. Не може без него, той е материал. Някоя малка буболечница, някое насекомо или птица, това са материали, които са били необходими, понеже постоянно става градеж на по-възвишени форми. Аз ви привеждам този пример, за да обясня някаква философия. Човек не трябва да презира тия малки форми. Ако посегне да ритне някоя малка форма, той рита себе си – няма защо да рита. Виждал съм как котка хваща опашката си, но като не знае, че е нейна, като я мисли за някой външен предмет, стисне я, заболи я и измяучи. Като стисне няколко пъти опашката си, разбира, че има някаква връзка с нея.

Вие сте забравили, не разбирате защо Природата ви е създала така, не можете да си представите какво отношение имате с нея. Срещнете някой човек и кажете: „Той не ме интересува“. Вие не разбирате въпроса, всеки човек за вас е много важен, всичко е важно. За този, който разбира, всичко е важно. Като се срещнете, като се съберете, трябва да разбирате вашите отношения. Например в музиката може да имате тона *до*, може да имате *ре* или *ми* и т.н. Ако имате *до* цяла нота, това са отношения, пътища, степени.

Какво показва тонът *до* в дадения случай? Кой е най-ниският тон в музиката, как го наричате? Който има 32 или който има 16 трептения? *Основен тон* аз наричам този, който не може да отиде нито по-горе, нито по-долу. Този основен тон създава всички други, той е особен тон в музиката. Философски аз го разбирам така: той е като семе, като го посееш, той ражда дървото – музиката се развива.

Под *основен тон* разбирам тон, който съдържа всички тонове в себе си. Нали в Природата има такива примери? Например дъгата от колко цвята е? – „От седем цвята.“ Във физиката се казва, че като се съберат тези седем цвята, образува се белия цвят. Белият цвят е създаден от тези цветове. Значи това, което ние наричаме бяло, съдържа в себе си другите цветове. Белият цвят е основен на червения, портокаления и т.н. Но ако започнете да разсъждавате, ще станете като един английски философ, мисля, че се нарича д-р Браун, от Бостънския университет. Държи той лекция на студентите, говори за човека, разграничава го, но най-сетне се обърква и вече не може да разбере каква е разликата между студентите и него. Казва: „Сам се обърках – аз д-р Браун ли съм, или не съм д-р Браун? Ще ме извините, ще прекратя лекцията. Така, както развивам този въпрос, става едно объркване, не мога да го обясня“.

Понякога и вие може да се обърквате, да изгубите своята мисъл. Умът ви не работи, има едно ужасно объркване – изгубвате онази мисъл, онези отношения, които съществуват, намерите се на тъмно. Вие трябва да изучавате този закон психологически. Често губите връзка, по някой път не можете да се познаете. Например аз съм слушал много пъти как някой кротък човек, като се разгневи, казва на някого: „Ще те убия!“. Някое малко дете говори кротко, но и то, като се разгневи, казва: „Ще те убия!“. Детето не може да го убие, но откъде идва това понятие, та то тропва така с крак? След малко го прегръща и казва: „Аз само исках да те сплаша“.

Сега ще ви запитам: може ли яйцето само себе си да счупи? Не може. Друг може да го счупи, но то само никога

не се чупи. Може ли яйцето да е виновно, че е счупено? В човека има една погрешка, която не е негова. Това е оправданието на човека, то е само едно: става една погрешка, но тя не е негова. Това, което става в човека, той го предава. Но философският въпрос е: защо става тази погрешка? Ако яйцето само по себе си не може да се счупи, има друг, който ще го счупи. Възможността да се счупи е погрешката. Ако вие посеете семето в земята, то ще изникне. Изникването не е нищо друго, освен една възможност да се направи една погрешка – в тази погрешка има растене. Следователно защо трябва да правиш погрешки? За да растеш. Така е, ако искаш философски да разсъждаваш. Някой казва: „Аз направих една погрешка“. Ти си се преместил от *A* в *B* – ще благодариш на тази погрешка. Направиш втора погрешка – преместиш се от *B* в *C*; направиш трета погрешка – преместиш се от *C* в *D*; направиш четвърта погрешка – преместиш се от *D* в друга посока. Погрешката, това е път, по който трябва да вървиш. Има една погрешка, за която човек не е отговорен, благодарете, че е така. Защото, ако тази погрешка я нямаше в човека, нямаше да има и растене.

– „Как трябва да гледаме на спънките?“ Спънките са резултат от черупките на счупеното яйце. Погрешката е в счупването на яйцето, а спънката е в черупката на счупеното яйце – от невнимание ти ще се спънеш. Това, което засега ви смущава, то е една хубава идея. Тя е съществувала, посветените са я знаели. Смущавате се, че имате една погрешка, и питате: „Защо съществува?“. Вие не сте отговорни за нея. Направиш една погрешка и бързаш да кажеш: „Аз не съм виновен“. Не си виновен, но те съдят за нея – и в съденето има растеж. Погрешката е само една, не са две. Тя е обоснована на това, че яйцето само не може да се счупи. Вие искате да знаете кое е погрешка. Погрешка е тази, в която растете. Погрешка, в която не растете, е спънка. Що е една спънка? Това, което спъва растенето, е спънка. Духовно не се спъвайте. Спъването е от вас. Спънката е от вас, погрешката е от другите. Всяка спънка е ваша, основната погрешка не е ваша.

Сега аз ви давам тази максима, за да можете да поставите равновесие. Много пъти вие се намирате в затруднено положение, казвате: „Защо стана така, не може ли другояче?“. Не може. Има неща, които трябва да станат, защото, ако не станат, лошо ще бъде. Ако станат, ще бъде погрешка, ще има растене; ако не станат, ще бъде лошо, ще има спъване. Злото в света аз обяснявам така: то е процес на гниене, в който нещата не стават. Доброто е процес на растене, в който нещата стават. Правете разлика сега: злото е процес, в който не става погрешка, а става гниене; доброто е процес, в който става погрешка, но има растене, няма гниене. Така че онази максима се явява между две противоречия. Малкото противоречие е за предпочитане. Погрешката е за предпочитане пред гниенето. Доброто е за предпочитане пред злото, защото в злото няма растене, а има гниене.

Когато ние разглеждаме злото, то се оправдава дотолкова, доколкото дава материал за доброто, за растене в доброто – тогава злото е намясто. Казваме, че злото е намясто, когато дава материал на доброто в процеса на растенето, на съграждането. Значи злото може да се превърне в добро. Доброто може да се гради от тия гниещи материали, от които се образуват всичките спънки в живота. Да излезеш от едно безизходно положение, да използваш процеса, в който има растене, то е наука. Процесът, в който растенето е спряло, от него трябва да се пазите. Трябва да се пазите да не спре вашето растене. Има една философия, която като разбере човек, му става неприятно. Тя е философията на падението. След като си ял храна, която е подходяща, усещаш едно удоволствие, във вкуса усещаш едно вътрешно подновяване и казваш: „Много хубаво ядене!“. Но ако си ял храна, която не е намясто, съжالياваш, че си ял. Ако яденето е хубаво, тази философия е разбрана; ако не е хубаво, философията не е разбрана. В живота има една философия разбрана, пък има и една философия неразбрана. Представете си сега следното положение: един петел се покачва на една височина и пее, гласът му се чува надалече, а друг петел е долу и неговият глас не се чува.

Каква е разликата между тия два петела? Гласът на всеки, който се качи на високо място, се чува.

Питам: кое е по-важно, почвата или семето? Семето ли е създадено за почвата, или почвата за семето? (– „Почвата за семето.“) Вие ли сте създадени за света, или светът е създаден за вас? Този свят да грешите ли е създаден, или да правите добро? Въпросът трябва да се разреши, научно трябва да се гледа на него. Защото, ако светът е създаден заради нас, това е едно условие, в което ние може да растем. Тогава задавам другия въпрос: да грешим ли в света, или да правим добро? Две положения има: или ще грешаш, или ще правиш добро. Кое трябва да се направи по-напред, погрешката ли? След като се направи погрешката, престъплението ще дойде. Ще се спъне някой в черупката, която остана, ще си пукне главата, а теб ще те хванат – ще хванат яйцето, което не е направило погрешка. Ще кажеш: „Защо останаха тия спънки? На мен през ум не ми е минавало да пукна главата на този човек, но той се блъсна, пукна му се главата. И мен ме блъсна някой. Здрав бях едно време, а сега, както виждате, съм разделен на две части“.

Защо е създаден светът? Светът е създаден, за да грешим. Светът е създаден, за да направим само една погрешка, не много – другото е развиване на погрешката. Ще забележите, че в този психологически процес първо има усилване. Например вие се разгневите на някого, гневът ви започва да се усилва, размахвате ръце, казвате: „Аз ще направя това, ще направя онова“, идвате вече до върха. Най-после стане една смяна – помислите, помислите, пък започнете да слизате надолу, все по-надолу, докато кажете: „Хайде да се примиря с този човек“. Като слезеш от този уровень, ще придобиеш пак същото състояние. Имаш едно възходящо състояние, но после, като една пружина, дойдеш в първоначалното си положение, дойдеш до естествения развой на нещата. И в доброто е така, и то се развива по същия закон. Ти вървиш по пътя на доброто, все по-нагоре се качваш, но кажеш: „Аз ли ще оправя света?“ и така пак слезеш. Може да растеш и в доброто, но

като дойдеш до върха, започва обратният процес и казваш: „Друго да направя“.

По какво се отличава доброто? Доброто трябва да го направите в основата. Не мислете, че ще го направите, когато се качите на върха като този петел. Погрешка е това. В самата погрешка е спънката. Идваш до една спънка, в която си блъскаш главата и я пукаш. След това ще идеш при един лекар, ще платиш двеста лева, за да ти превърже главата, ще му благодариш, ще направиш добро, без да знаеш. Този лекар отдавна се е молил някой да те набие, за да направиш едно добро. Защото, ако главата ти не беше пукната, нямаше да видиш лекаря и добро нямаше да направиш. Пък и той е направил добро, без да иска. Ако нямаше нужда, щеше да каже: „Аз ли ще се занимавам с неговата глава?“, но понеже има нужда, ще ти я превърже. После ще каже: „Превързах му главата за двеста лева“.

Казвам: трябва едно пресяване. Житото се отвява и пресява. Нещата трябва да се отвеят и да се пресеят, за да се сложат в житницата само чисти неща – това е една чудесна философия. Като пее някой, понякога не може да вземе верен тон – или *фа*, или *ми* не може да вземе вярно. Много е мъчно да направиш разлика между *си* в първа октава и *си* във втора октава, между *ла* в първа октава и *ла* във втора октава, или в трета, четвърта, пета, шеста, седма, осма, девета, десета, единадесета, дванадесета октава. В музиката се показва колко е ограничено нашето съзнание. Някои от вас искат много работи да свършат. Казвате: „Аз искам да направя нещо“ – говорите така, но това са забавления. Вижте какво е разстоянието от единия тон *си* до другия тон *си* – такава е работата, която може да свършите. Не се самозаблуждавайте, големите работи, които може да свършите, другояче трябва да ги разглеждате. Една работа колко хиляди години може да преживее? Може да напишеш една книга, но след две-три години тя се забравя. Това е една работа, която служи за благо на човека.

Когато някои от вас се намират в голяма мъчнотия, да гледат колко октави могат да вземат. Ясно ще взимате тоновете. Не само да е ясен, но и мек да е тонът. Понякога

взимате тона вярно, но много кресливо. Зад всеки един креслив тон има спънка. Добрите певци правят погрешки, обикновените певци се спъват. Че ти, ако не можеш да вземеш основния тон, какъв певец си? Щом си могъл да вземеш основния тон, това е най-хубавото състояние, което си имал в живота. Най-хубавото, което си имал в живота, то е тонът *до* – аз го наричам основен тон. Най-хубавото състояние, което някога си преживял, не излиза от ума ти, сънуваш го и на младини, и на старини, все за него мислиш и в един живот, и в друг живот – това е основният тон, музикалният тон. Животът е свързан с малките работи, с хубавите работи, заради които човек почита нещо хубаво, което мъчно може да се опита. Направената погрешка да не ви смущава, но в живота ще се пазите от спънки. Така се обяснява онази максима, която е дадена в свещените книги, че всичко работи за добро. Първият човек направи една погрешка. Защо я направи? За да има растеж. Първият човек направи една погрешка, а сегашните поколения се спъват. Злото не е в погрешката, злото е в спънките. Човек пита: „Това защо е, онова защо е, другояче не може ли?“

Ако сега попитам всинца ви каква буква искате да ви напиша, колко мнения може да има? Може да има много различни мнения, толкова, колкото букви има в българската азбука. В нея има 32 букви³⁰, а вие тук сте повече от тридесет души; най-малко двама души ще пожелаят едно и също нещо, без да искат. Според вас коя буква е най-важна в българската азбука? (– „*Буквата А.*“) Защо? Евреите например нямат *А*. В еврейската азбука има 22 букви, но са все съгласни, гласните се подразбират – и първата буква *Алеф* не е гласна. Евреите могат без гласни букви. Българите имат гласни: *А, О, Е, И, У, Ъ, Ю, Я*. Кои букви са по-важни: гласните или съгласните? На български език в името Иван има две гласни и две съгласни, а на еврейски в него има четири съгласни. Това са второстепенни работи, дреболии, това е мода в писмената реч. Българското име Иван на френски е Жан, на английски е Джон, а на турски как е?

Има един закон на човешката мисъл, който трябва да имате предвид. Правилно трябва да се мисли, защото има една мисъл, един път, който не е правилен. И в мисленето хората имат толкова дефекти, колкото в ходенето.

Фиг. 3

Някои хора не могат да ходят правилно. Ако някой човек ходи с левия си крак и постоянно се завърта, какво бихте казали? Ако има дефекти в човешката мисъл, в човешките чувства, какво бихте казали? Всяка една мисъл не върви в правилната посока. Хиляди години тази човешка мисъл е вървяла в известна посока, та е огънала човешкия нос и той е добил тази форма (фиг. 3).

Преди хиляди години носът е изпъквал. Какво въздействие е оказала човешката мисъл върху човешкия нос? Има закони, по които може да се чете човешката история на човешкото лице. Това е един начин на изследване в какво направление е вървяла мисълта в различните епохи. Ако една ваша мисъл не е права, тя един ден ще окаже влияние върху обкръжаващата среда.

Във вашия живот вие сами можете да се спънете. Например в мнозина от вас има неестествено любопитство. Говорят двама души, а вие идете да подслушвате. Какво ще чуете? Когато двама души разговарят, каква тайна може да има? Абсолютно никаква тайна няма, говорят за толкова обикновени работи, че трябва да ги знаете. Каква мисъл може да има, която да не е била? Аз ще ви дам сто лева, двеста лева, ако можете да кажете нещо, което да е тайна, което да не е било. Някой казва: „Ще ти кажа нещо: много те обичам!“. Че каква тайна има в това? Няма никаква тайна. Един наш приятел, Граблашев³¹, държал сказка и един господин му казал: „Ще ти кажа една тайна“. Доближил се до ухото му и казал: „Страшен вагабонтин си!“. Няма скрити работи, няма тайни работи. Но като няма скрити работи, защо пак подслушвате?

Един извор от високо извира и кряска, друг извор от ниско извира и почти никакъв шум не вдига. Каква е разликата между този, който кряска, и този, който никакъв шум не вдига? Вие при кой извор бихте отишли: при този, който вдига шум, или при онзи, тихия? Това, което в тайно се казва, то е тихият извор. Реката, която вдига шум, ни плаши; до тихата река се приближаваме повече.

Кое е основното нещо, което да остане и което може да приложите? Ще кажете: „Трябва да се правят погрешки“. Има една погрешка, за която човек не е отговорен. Това е тайната. Единственото нещо, което не знаем, е, че тази погрешка е направена. Сега тя ни интересува и може да има много преводи. Има една погрешка във вас, за която вие не сте виновен. Защо направихте тази погрешка? Нямаме предвид погрешката, самата тя е скрита, това са последствията ѝ. Да кажем, кармически нещо се случва – може тази погрешка да е станала преди хиляди години, а сега имаме резултата. Някой казва: „Няма погрешка“. Погрешката е станала преди хиляда години, сега имате резултата. Направената постъпка наричат спънка, а погрешката не е направена сега, тя е станала в далечното минало. Благодарение на тази погрешка вие сте човек, дошли сте до това положение. Тази погрешка ви е повдигнала, а ако не беше се случила, вие нямаше да съществувате. Самото ваше появяване в света се дължи на тази погрешка.

Ако не беше направена тази погрешка, нямаше ли да бъде по-добре? Нямаше. Ако ви дам едно златно яйце, което не се чупи, и ако ви дам едно кокоше яйце, кое е за предпочитане – кокошето или златното? Кокошето – него може да изядете, да ви ползва нещо. Защо хората обичат повече златното яйце? Помнете едно нещо: всички купени яйца се развалят. Най-хубавите яйца никога не се купуват. Всяко яйце, което веднъж е купено, се разваля. Например вие се страхувате от вашата погрешка. Ако баща ви не беше направил хиляди престъпления, вие нямаше да бъдете живи. И пралядо ви, и дядо ви, и баща ви, който е

изял хиляди кокошки, прасенца, агънца, са направили хиляди престъпления, за да дойдете вие да живеете. Вие сте причина за всички престъпления. Това е само за разсъждение, наполовина е вярно, привидно така се обяснява.

Аз поставям въпроса така: ако човек е отлял хиляда монети, има ли право да ги похарчи? Има право. Това, което е създал, може да го харчи. Нарисувал е една картина, втора, трета, четвърта, пета, десета – има ли право да ги продава? Има право. Какво престъпление има в това, че ги продава? Няма да плачеш за картината, която си продал. Кога човек извършва престъпление? Когато не прави погрешки. Ти, ако не направиш погрешка, ще извършиш престъпление. Ако извадиш от касата пари и ти олекне, това е погрешка. Някой казва: „Баща ми направи голяма погрешка, раздаде парите си на хората, пък на нас не ни остави“. Ако бащата остави парите на синовете си, хората ще кажат: „На нас не остави, остави всичко на синовете си“. Така и едните го обвиняват, и другите го обвиняват. Къде е правото? Ако направи добро на синовете, съдят го ближните; ако направи добро на обществото, съдят го синовете. Какво трябва да прави бащата?

Правите ли погрешки, ще се избавите. Човек трябва да прави погрешки в света на две страни: половината ще раздаде на ближните, половината ще даде на синовете си, а за себе си нищо няма да остави. Ако остави за себе си, ще направи една погрешка: сто лева за сина, сто лева за ближните и сто за себе си. Хората не знаят как да правят погрешки. Да направиш една погрешка, но такава, в която има растене. Ще ви дам пример за погрешка. Едно момче дебне, иска да открадне нещо, но идва един човек и му удря плесница – това е погрешка намясто. Защото след няколко минути там щеше да стане експлозия и това дете щеше да бъде убито. Онзи казва: „Ти искаш да откраднеш нещо, но не си избрал момента“ – удря му плесница; тази плесница е намясто. Всички страдания в живота не са нищо друго, освен плесници. Седиш, захласнал си се някъде – дойде някоя плесница и ти, като не разбираш защо идва, се смущаваш. Някоя кола щеше да мине и да

те прегази. След време ще кажеш: „Тази плесница беше намясто“. И побутването е пак погрешка. Ако ти си една царска дъщеря, облечена с копринена рокля, като те побутнат и направят едно петно, не е ли това една погрешка? Но може би това малко петно на дрехата ти спасява един живот.

Дали погрешката е голяма, или малка, е все едно. Всяко нещо, което може да привлече нашето внимание в даден случай, може да е погрешка или да е спънка. Някой човек ни е обидил или е направил нещо не както трябва – ти ще обсъдиш въпроса дали това е погрешка, или е спънка. Ако е спънка, ще я отмахнеш, ти си се отклонил от пътя; ако е погрешка, ще благодариш. Аз не говоря за спънките. Всяка погрешка е процес на растене. Говоря ви на един разбран език, понеже вие все питате: „Защо съществуват погрешките в света?“.

Ние не можем да разберем света без погрешки. Как ще си представите един безпогрешен свят? Как ще си представите един свят без форми? Той е непонятен за вас. Светът на формите е свят на погрешки. Във всяка форма има една погрешка. Всяка форма има възможност да се измени. Човек постоянно се мени. Мениш ли постоянно характера си, това е погрешка. Дойде един човек в къщата ти, ти си доволен от него – след няколко дни не си доволен. Видиш някой богат човек, привличаш се от него – там е твоята погрешка. Видиш някой сиромаш, искаш да се махне от теб – това е погрешка в твоето съзнание.

Ти не разбираш закона на растенето. Богатият те привлича, това е една погрешка; сиромашът те отблъсква, това е една погрешка. Богатият ще те повдигне, но и сиромашът ще те повдигне. И в единия, и в другия случай ти растеш, защото в единия случай се пазииш от сиромашията, а в другия случай се привличаш от богатството. Богатият привлича, сиромашът отблъсква. И двамата мислят добре: този, който те привлича, и този, който те отблъсква. Ти може да се спънеш в сиромашията, може да се спънеш и в богатството, това е друг въпрос. Или може да си недоволен от някого – това е спънка, трябва да разбереш защо не

си доволен. Или казваш: „Аз не обичам този човек“ – това е една спънка, трябва да се обясни философски защо не го обичаш. Трябва да определиш спънката, тогава може да се образува естествено разумно отношение между вас.

Понеже вие поставяте спънката за погрешка, в това е психологически цялата спънка. Спънката е станала, защото човекът не е могъл да прогресира. Например вие искате да бъдете добри. Другояче трябва да поставите въпроса: искате да бъдете добри, но и без това сте добри. Искате да бъдете добри, за да се поправите на някого – на някой господар, на баща си, на майка си. Ако мислите така, това е една спънка. За баща ви, който ви е родил, сега ли ще станете добри? Вие носите доброто в себе си. Щом искате да се поправите на баща си, това е една спънка. Ако искате да изпълните волята на баща си, това е една погрешка, защото, щом изпълните неговата воля, вие се ограничавате. Това е погрешка, но в тази погрешка ще израснете и ще влезете в положението на баща си. Той казва: „Вземи колата, иди на нивата да работиш!“, а вие искате да отидете на театър, на забавление. Трябва да впрегнете воловете, да отидете на нивата, там цял ден ще работите и ще научите толкова много. Като отидете на другото място, ще се разочаровате – там ще видите толкова хора, по-хубаво облечени от вас, по-учени от вас, по-силни – вие ще бъдете десетото колело. На нивата ще заповядвате на воловете, на ралото, ще сеете добро семе в земята. Погрешка е, като ви накара баща ви да идете на нивата, но погрешка, която спомага за вашето растене. Другото, което вие искате, ще ви спъне. Сега по-ясно ли е? Малко по-ясно.

Това, което освобождава човека от обкръжаващата среда, са спънките. Погрешките са едно благо, а спънките? Трябва да правите разграничение. Според мен доброто е една погрешка, грехът е една спънка. Следователно от погрешките произтича доброто, от спънките излиза зло. Не приемайте тази мисъл на доверие, разгледайте я. От това, което запомните, направете едно, второ, трето разсъждение, сравнете с живота, докато мисълта ви „легне“, за да може да работите с нея. Тя е като един инструмент

– трябва да правите опити да свирите, да пишете, докато дойдат условията. Колкото и да е хубав един инструмент, ако не свирите, каква полза? Колкото и да е хубаво перото, с което не можете да пишете, то е безпредметно. Инструментът, с който можеш да свириш – ето една идея, която разбираш и която можеш да приложиш в живота си; това е целта. Сама по себе си идеята е цел, но ти не можеш да се ползваш от нея. Та по този начин ще имате по-малко страдания, по-малко неразбрани страдания.

Когато говоря за страданията, те трябва да се осмислят, да знаем защо страдаме – от погрешки ли страдаме, или от спънки. При всяко страдание има ли растеж в живота, или не, това е важното. Някой казва така: „От мен нищо няма да стане“. Аз казвам: този човек се спъна. Друг казва така: „Макар да правя погрешки, аз ще ги изправа всичките“. Този човек прави погрешки, той расте. Човек, който не се обезсърчава и съзнава, че прави погрешки, той не се спъва, той расте. Който расте, той е в правата посока. Който казва: „Не може от мен нищо да стане“, той се спъва. Когато съзнаваш, че си направил една погрешка, ти растеш, от теб нещо ще стане. Щом правите погрешки и има растене, ще стане нещо от вас. А щом правите по-малко погрешки, вие се спъвате. По възможност с по-малко спъване! Погрешката е една необходимост в живота. Ядеш, това е една погрешка; спиш, това е една погрешка; ставаш, това е една погрешка. Работиш, това е една погрешка; мислиш, това е една погрешка. Обичаш, това е една погрешка; мразиш, това е една погрешка. Разни погрешки има, те са резултати. Ставаш учител, погрешка е. Ставаш чиновник, погрешка е. Отиваш да пееш, погрешка е. Не искаш да пееш, спънал си се. Не искаш да спиш, спънал си се.

В погрешките има растеж, това е хубавото в Природата. Погрешките са от Природата, спънките са от нас. Погрешката е една необходимост, Природата те тика към една погрешка, за да растеш. Спънката е от нас. Всичко седи в изправянето на спънките. Ние искаме да изправим погрешките, но те сами по себе си ще се изправят. По-

грешката е непоправима, а спънката е поправима. Затова възпитанието седи в изправянето на спънките. Погрешката е от Природата, неизбежна е. Погрешката от Природата ще дойде, спънката иде от теб. Погрешката е един неизбежен процес на растене. Това, което е от теб, можеш да го поправиш, а за погрешката ще кажеш: „Божия работа е“. Ние сега говорим за наше добро. Спънката е наша, тя трябва да се поправи. Човек сам се спъва от своето немислене, или от кривото мислене, от недоволството, от кривото разбиране; хиляди неща има, от които човек може да се спъне.

Следователно радвайте се, когато Природата ви е поставила в пътя на погрешките. Пазете се, когато влезете в пътя на спънките. Тия положения ще ги проверите, ще намерите, че са верни. Кажете сега тази лекция погрешка ли е, или е спънка? Погрешка е, че ви говорих два часа. Аз съзнавам, че е погрешка, понеже много време отне, но не е спънка. Два часа да говориш за една погрешка е много. Някои от вас може да се спънат, а аз не желая това. Ако се спънете, да се поправите. Това, което ви говорих днес, няма да го разправяте десет дена. Ще го проверите, за да не би да направите една спънка. Ако ви питат за какво съм ви говорил, ще кажете: „Учителя ни каза десет дена да мълчим“. Като излезете оттук, ако говорите, ще направите една спънка – себе си ще спънете и другите ще спънете. Ако мълчите, ще направите една погрешка. Искам десет дена да мълчите. По-добре да направите една погрешка, отколкото да говорите и да направите една спънка.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

12. лекция, 4 януари 1935 г., София, Изгрев

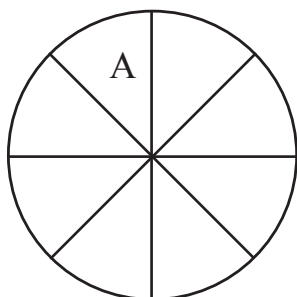
ЕСТЕСТВЕНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Добрата молитва

Пишете по темата: *Понятията добро и зло.*

Човек еднакво се привлича от доброто и от злото. Като гледа и двете, приятно му е. Понякога му допада да направи и добро, и зло. Един добър човек е склонен да направи някой път една пакост – приятно му е. Злото се отхвърля, но в крайните му последствия. Може да си послужите с тях, те са двама пътници, които тръгват на път. Единият се отбива насред път, а другият продължава да пътува – злото насред пътя оставя човека, до средата на пътя носи.

Каква тема имате? (– „Разликата между рибите и птиците.“) Онези, които са естественици, да четат. Изкуството на плуването го създадоха рибите, хвъркането го създадоха птиците, лазенето – влечугите, ходенето – четириногите. Човекът какво създаде? Ако се намира в условията на рибите, какво трябва да прави? Човек е преминал през тия условия. Това, което той е преминал в миналото, сега го минава в друга форма. Някой път прави погрешки, понеже се връща назад, в някои стари форми, които не са му потребни сега. Рибите дъвчат ли храната си? У тях има едно усилие, с малко вода поглъщат храната си. Когато човек се храни, дъвче и после гълта храната. Навикът на рибите иска гълтане. Често ние минаваме през това, което се създава в света. Кои са причините? Защо е трябвало органическият свят да минава от формата на рибите в друга форма? Можеха ли рибите да минат по път, различен от този, по който са минали? Някои риби още са в същото положение. Да допуснем, че външният кръг на фигура 1 представлява възможностите, чрез които центърът може да се прояви, да прояви силите си.

Фиг. 1

От сегашно гледище да допуснем, че силови линии излизат от общия център, изявяват се в окръжността, която е първата възможност, и не могат да идат по-далеч. Вземете например пчелите – каква форма имат килиите им? Шестоъгълна. Защо? Това е най-подходящата форма за граденето на килиите с най-малко разходи. Ако бяха направили малки кръгчета, щяха да останат празнини, а така всичко е запълнено. При

сегашните условия, в които човек се намира, с преходните форми, независимо дали са риби, или птици, пътят, в който светът сега върви, е губене на време.

Ние сме заети с ежедневния си живот, с прехраната си. Вие казвате: „Човек трябва да намери прехрана, трябва да намери някое занятие“. Но това е едно микроскопическо усилие. Колко енергия се изисква, за да намери прехрана? Между едно месоядно и едно тревопасно животно, кое харчи по-голяма енергия за намирането на храна? Месоядните изразходват повече енергия: мислене, стратегия, дебнене, търсене, а и в самото ядене, при асимилирането на храната, изразходват повече енергия. Тревопасните намират своята храна с по-малко усилия, но при дъвченето ѝ се изисква един по-дълъг процес. Ако зададете въпроса: „Какво са допринесли месоядните животни и какво – тревопасните?“, онези, които не разбират закона, ще кажат, че не са допринесли нищо. В борбата между тревопасните и месоядните животни какво са научили едните и какво – другите? Месоядните развиха зъбите си, дадоха им една особена форма; тревопасните също ги развиха, но по друг начин. Тревопасните, като мислеха за самозащитата си, какво образуваха? Първо те сложиха на краката си и на главата си защита. Обикновено тревопасните се защитават с главата си и краката си, а в краен случай прибегват до начините, с които си служат месоядните животни.

И децата по някой път си служат с методите на някои животни – удрят с ръка. Ръцете на човека са устроени по-различно, но са като задните крака на коня. Интересно е как са минали задните крака на коня напред. Краката на човека са като предните крака на коня, а ръцете му са като задните крака на коня. Човек си служи със задните крака на коня, затова той току изведнъж удари с ръката си, както коня изведнъж ритне с краката си – а видимо те нямат никаква връзка. Кои са били причините, които са заставили Природата да направи това, какви са били нейните съображения? Може да предполагате. Вземете например развитието на автомобила или на самолета – то е цяла история. Какви са били подбудителните причини за създаването им? Колата не е създадена изведнъж, хиляди умове са работили върху нея. Всеки е внесъл едно нововъведение, за да имаме една модерна кола. Ако решим да изучим типа на колата, едва ли ще намерим каква е била първоначалната кола. Онази, която първоначално са направили, е била кола с две колелета.

Питам: защо човек се спира върху своята храна, а не мисли за други работи? Има два начина на мислене. Например ако в теб влезе нещо, което не ти причинява никаква болка, ти го забравяш, не мислиш за него. Но ако влезе един трън в ръката ти, ти постоянно мислиш за него. Където и да ходиш, все за него мислиш. Значи само онези неща, които се намират в краен контраст с човека, които са в противоречие с насоката на неговото движение, предизвикват неговия ум да мисли, заставят го да мисли. Ако имате някой приятел, който не знае как да ви направи или едно добро, или едно зло, вие го забравяте. Какъв е произходът на приятелството? То си има произход. Имате един приятел, който е добър, и един, който е лош, и двамата са ви приятели. Единият приятел е много добър, но е и лош; другият – обратно.

Имате понятието *добро* – добрият приятел по какво се отличава? Вие, ако искате да бъдете добри, по какво ще се отличавате? Представете си, че искате да се покажете добър. Послужете си с едно сравнение: искате да облечете

най-хубавите си дрехи, да се представите с тях. Да допуснем, че тези най-хубави дрехи са доброто. Но представете си, че искате по някой път да се облечете в най-лошите си дрехи; най-лошите дрехи, това е злото. Най-хубавите дрехи в празничен ден се обличат, а най-лошите – в ежедневната работа. В ежедневната си работа вие сте облечени с едно изцапано, закърпено палто.

Питам сега: каква е разликата между доброто и злото, или каква е разликата между хубавите дрехи и ежедневните? Разликата седи в това, че празничните дрехи са по-хигиенични, а ежедневните не са така хигиенични, понеже с тях работите. Има една опасност с ежедневните дрехи да си създадете някоя неприятност, следователно тях често трябва да ги перете. Като съблечете тези дрехи, трябва да ги изперете. Културните хора перат. Но некултурните народи по колко пъти перат на месец или в годината? Вие още не сте проучили. Някои от вас даже не си перат ризата – понякога, като се облечете в някоя идея, не я събличате, за да я изперете. Дрехите се нуждаят от пране. Като ви казват, че сте добри, и най-после като ви омръзне, не искате да слушате, не искате да ви кажат, че сте добри. Някой път ви е приятно, но някой път, като ви кажат, че сте много добри, стане ви тягостно, ставате раздражителни. Казвате: „Аз съм изгубил смисъла на това, какво нещо е добрината“. Ами ако някой ви срещне на пътя и ви каже: „Вие сте много добър човек, може ли да ми услужите, да ми помогнете, да вземете от моя товар?“. Ти, ако не се откажеш от доброто, ще вземеш от товара му, но тогава ще носиш пет крини. Тъкмо ги оставиш, дойде друг и каже: „Ти си много добър!“ – и пак вземеш да носиш. Най-после казваш: „Оставете, не съм толкова добър. Тази работа не е практична“.

В сегашната култура сегашните хора се отказват да бъдат добри. Ако срещнете един културен човек, който е завършил четири факултета, и му кажете: „Ти си много добър“, дали ще ви носи товара? Даже един пакет да носи, той ще счита това за обида. Казва ви: „Как така смеете да ме спирате на пътя, да нарушавате свободата ми!“. Сега

въпросът е за свободата, не е за доброто. Коя е основната идея на сегашната култура? Всеки търси свободата. В какво седи свободата – в това, да няма никой на пътя ти. Където искаш да минеш, никой да не те спъва да минеш и каквото искаш да направиш, никой да не те спъва да го направиш – да не правят въпрос за това. Например като пишеш нещо или говориш нещо, да си кажеш каквото искаш. Сега вие, като ме срещнете, всички сте заети, имате разни стимули, не мислите за едно и също. Някои от вас, които сте учители и трябва да пътувате, мислите: „Сега времето е студено. Като се връщам, какво ли ще бъде времето?“. Някои от вас нямат пари. Аз тук ви изнасям лекция, пък вие въглища нямате, казвате си: „Ако продължи тази зима, въглища нямам, има да се трепери“. Аз ви развивам теорията за разликата между доброто и злото, а вие казвате: „Остави доброто и злото, аз зъзна“.

Ако хората бяха мислили правилно, тези въпроси щяха да бъдат разрешени. Сегашните въпроси, които трябваше по-рано да се разрешат, са останали неразрешени. Хората са изостанали ученици в своето занятие, които сега идват на поправителен изпит. На матура ще ги пратят и трябва да повторят въпросите. Всички държите матура. Студеното време, това е матура. Ти си станал беден, това е матура, трябва да учиш. Или богат си станал – това ни най-малко не е за твое щастие. Станал си силен или учен човек – изпитваш се. Тези неща можеш лесно да загубиш. Ученият човек лесно може да изгуби наученото – някой някъде като го удари по главата, изгубва паметта си. Може 20–30 години да е работил, да е учил, но след един удар всичко потъмнява, той изгубва учението. Не че учението се изгубва. Силният човек с един удар може да изгуби своята сила. При една криза човек може да изгуби богатството си.

В дългия път на човешкото развитие са създадени известни способности. Едни способности са създадени при едни условия, други способности, други чувства са създадени при други условия. Да кажем, че човек има морални чувства. Какъв е произходът на моралните чувства? В животните има ли ги? В човека едва сега се зараждат. Това е

една нова област, в която човек влиза и трябва да се приспособи. Вземете за едно просто обяснение способността на човека да пее. За да пее, му трябва една среда. Някой път искате да пеете, но се стеснявате. От какво произтича стеснителността? Първо, страхувате се, че няма да можете да пеете – едно животинско чувство се появява; второ, във вас се появява едно чувство на тщеславие – ще ви сочат за невежа; трето, не сте подготвени. При какви условия човек може да пее? Трябва да имате разположение; този, на когото ще пеете, трябва да ви обича, да не ви критикува; да знаете, че ще оцени пеенето ви.

Понякога, понеже е ленив, човек не иска да пее, но Природата го заставя чрез страдание. Страданието не е нищо друго, освен метод за пеене. Като започнеш да страдаш, ще започнеш да пееш по минорната гама, ще пееш опера, с движения – ще издадеш един звук, втори, трети, ще направиш оперни движения. Опера има в Природата! Например болният, който е слаб, лежи на гърба си – опера е това. Природата е заставила сега разумните хора, които не искат да страдат, да дойдат до един метод – доброволно да пеят. Ще бъде много интересно, ако някой път употребите музиката, за да опитате какво е вашето настроение. Направете следната маневра: искате да пеете за себе си, но като си представите, че пеете пред голяма публика, веднага във вас ще се зароди едно стеснение, веднага ще се спънете. Казваш: „Тази работа, да пея пред хората, не е за мен“. Първо започнете да пеете за себе си, да видим как бихте пели – с коя песен бихте започнали? Не мислете, че има някои основни песни. Ако пеете религиозна песен, вие сте религиозно настроени, ако пеете обществена песен за герои, вие сте войнствено настроени. Ако искате да станете богат, тогава ще пеете пред богати – и те имат песни. Или ако сте млади, ще пеете как на хорото ще идете. Но всъщност с каква песен бихте започнали? Вие сте учител – с каква песен започват вашите ученици? Коя е най-обикновената песен? Най-достъпната песен за децата коя е?

Понякога лошите състояния, които се зараждат в човека, не са нищо друго, освен набрана енергия в човешкия мозък, в центровете. Човек не знае как да се освободи от тези набрани енергии и те създават голямо напрежение, произвеждат болезнени състояния. Чувстваш, че не си разположен – то е една енергия, от която не можеш да се освободиш, то е товар вътре. Човек трябва да знае как да освободи мозъка си в даден случай. Има известни енергии, които образуват изстудяване, има и други, които образуват повишаване на температурата. Затова някой път вие усещате изстиване, като че нещо ви свива – това се дължи на известни енергии. Искате да направите нещо, стягате се отвътре. При сегашното си развитие трябва много добре да разбирате състоянието на вашия мозък.

Цялата съвременна философия и окултната наука са науки за човешкия мозък – да знаете как да разполагате с енергиите, които Природата ви дава. Всяка една енергия може да причини страдание във вашия организъм. Допуснете, че в някои са се набрали излишни страхове, излишна енергия на страха, а пък в други го няма това чувство за предпазливост. Има хора, в които чувството за предпазливост е слабо развито, и те попадат в много страдания. Онзи, който е страхлив, той е внимателен, вижда опасността, взема я предвид – като минава отнякъде, ще разгледа пътя си. Онзи, в когото страхът не е развит, върви безразборно. Та единият страда повече – онзи, невнимателният, страда повече. Онзи, в когото осторожността е силно развита, като ходи между хората, ще ги вижда, ще разглежда пътя, а пък онзи, в когото това чувство не е развито, ще бута хората, този ще мушне, онзи ще мушне. Казвам: тези хора, в които чувството на осторожност не е развито, не са разумни; центърът на причинността, и той не е развит.

Във вас се ражда и друго чувство, например чувството да се изолирате, да влезете в себе си. Казвате: „Самичък искам да бъда“. Обикновено детето, след като направи погрешка, иска да се скрие. Скрива се в плевнята и седи там 3–4 часа, мисли какво да прави, как да излезе от трудно-

то положение. Ако е откраднало ябълки, ще ги скрие в сламата, ще излезе навън, ще размишлява. Щом човек се намери в някоя голяма тънотия, той ще се изолира, ще мисли дълго време. Защо се изолира? Изолирането произтича от факта, че човек е направил една погрешка. То произтича от онзи закон, според който, ако имате едно въздухообразно тяло и го превърнете в течно, а после и в твърдо тяло, веднага неговата тежест се увеличава. Това тяло се стреми постепенно да завзема малко пространство, да се отдели, да бъде инертно. След като направите погрешка, вие ставате инертни, вследствие на този закон искате да се уедините. Това уединение не произтича от вас. Във вашето съзнание има известни сили, които ви тласкат в известна посока – към единственото място, където искате да застанете. След като седите там един или два часа, един или десет дена, пак добивате първото разположение. Щом станете радостен, радостта е разширение, искате да влезете между хората. Щом изгубите разположението си, богатството си, вие искате да идете някъде, където никой да не ви вижда. Щом излезете от високото положение, веднага искате да се ориентирате в новото положение. Това е моралният крах, който сега претърпявате. Всеки път вие претърпявате по един морален крах.

Как обяснявате един морален крах, как обяснявате един социален крах? В какво седи погрешката на един министър, когото сменят? Този министър не е бил умен човек, искал е да управлява. Тези, които е управлявал, го снемат долу и поставят друг на неговото място. Вас всеки ден ви снемат от министерския пост, правят ви обикновени граждани и поставят други на вашето място. Това положение вие наричате крах. Сега аз се интересувам как възвръщате вашия министерски пост, след като сте го изгубили. Имате ли някаква система за гласуване? По какъв начин постъпвате? Понякога има гласоподаване, но във вашата система на гласоподаване има ли лъжа? В държавата има някои, които послъгват избирателите. Правилни ли сте сметка колко от вашите избиратели са честни? Да бяхте се освободили от несъзнателната лъжа! Има една

съзнателна лъжа, една самосъзнателна и една подсъзнателна – три вида лъжи има. Подсъзнателната лъжа е останала от миналото, съзнателната е наследство от животните, а самосъзнателната е в човека.

Ако можете да се освободите от лъжата, деветдесет и девет на сто от сегашните нещастия, които имате, ще изчезнат. Толкова е естествено! Например ти обичаш някого, но намериш една бяла лъжа, за да покажеш, че не го обичаш; лъжа е това. Че обичта, това е едно благородно чувство! Друг пък лъже, защото иска да покаже, че много обича; там е другата лъжа. Единият се крие, да не се издаде, че обича, а другият иска да покаже, че много обича – и в единия, и в другия случай има лъжа. Ти обичаш едного и не знаеш защо го обичаш. Ти, за да обичаш някого, трябва да знаеш защо го обичаш. Казваш, че изхождаш от еди-какво си. Аз оставям това, има една психология, която е доста трудна. Аз разглеждам въпроса другояче: обичам една ябълка по единствената причина, че между мен и нея има влечение, привличаме се; и тя ме обича. Тази ябълка е парфюмирана. Усещам с обонянието си, че има една хубава миризма, привлича ме, както една дама, която е напарфюмирана. Като минаваш, ябълката първо те привлича с нейния аромат, след това – с нейния цвят, и най-после с нещо друго – с вкуса. Усещаш, че тази ябълка трябва да е сладка, искаш да я пипнеш. Като погледнеш, като хванеш ябълката, има нещо, което те привлича.

Обичта е същото нещо: като обичаш, ти искаш да вземеш. Не може да обичаш някого и да не вземеш нещо от него. Ако не можеш да вземеш от всеки човек, когото обичаш, ти ще престанеш да го обичаш, нищо повече. Ще кажеш: „Аз мога да обичам идейно“. Но ти първо искаш този, когото обичаш, да е малко топличък. Ако той е малко студеничък, неприятно ти е, като го бутнеш. Като го бутнеш, той трябва да те погледне, да се поусмихне – една малка светлинка ти дава. От онзи, когото обичаш, в психологическо отношение излиза една топлина, която е приятна. Ти искаш да те лъхне от него една малка светлинка. Ти се намиращ в тъмна нощ и като те лъхне тази

светлинка, тя е приятна, има защо да обичаш. Обичта не е празна работа. Да се обичат хората, това значи да се освобождават взаимно от тягостите на живота.

Като срещнете едно, когото обичате, и той носи два килограма ябълки, вземате половината и ги носите. Като дойдете до къщата му, давате му ги. Нали така правите услуга? Или ако той носи две палта на рамото си, вие вземате едното, искате да му услужите. Хората взаимно си услужват. Този, когото обичате, като ви види обременен, пита: „Какво ти е?“. В него веднага се заражда желание да ви помогне и ви казва: „Ще се уреди тази работа“. Значи законът на обичта, в своя първоначален произход и в своето първоначално проявление, е взаимно помагане, взаимно освобождаване от тягостите на живота. Обичаш ли някого, ти ще можеш да му помогнеш и той ще ти помогне. Този закон и в умствено отношение се прилага: двама учени, и те го прилагат. В морално отношение е същата работа: повдигат се хората. Но в морално отношение има три вида въпроси за разрешаване, има големи спънки.

Какъв беше основният въпрос? Откъде започнахме? Защо Природата не е създала едно квадратно Слънце, а е създала валчесто? Какви са нейните съображения? Къде е сложила кръглата форма? Една идеално кръгла форма е окото, другите форми я наподобяват. Окото, което е свързано със Слънцето, има същата форма като него. Тази форма е най-износната, най-практичната, с най-малките разноси. Всички кръгли тела имат по-малко съпротивление и по-мъчно се справят с мъчнотиите в живота. Как е създадено човешкото лице? Ако беше създадено кръгло например, кои щяха да са причините? Защо очите не са изпъкнали навън, а са малко вдлъбнати? Защо е това различие между носа и очите? Защо Природата не е запълнила тези работи? Носът е навън като Месечинката. Това са много дълбоки въпроси. И освен това, както са наредени, имате първо зрението, после идва обонянието, после – вкуса. Първо е зрението, после слушането, обонянието, вкуса и осезанието.

Казвам: при сегашните условия, като оставите закона на еволюцията и въпроса как са се развивали формите, вие трябва да се занимавате с тези енергии, които се набират в човешкия ум. Когато ви мъчи нещо, трябва да знаете как да се освободите. Съвременните окултни науки ни дават научните методи за правилното освобождаване от ненужните енергии, които измъчват човека. Може да те измъчва една мисъл, едно чувство, една несгода в живота. Мъчиш се за нищо и никакво. Според вас коя е най-малката мъчнотия, която мъчи човека? Лично във вашия живот коя мъчнотия считате за най-малка – че нямате една диамантена карфичка.

От ваше гледище какви са първите признаци на приятелството? По какво познавате, че някой ви е приятел? Вие казвате: „Аз го чувствам“. Това, което вие чувствате, не показва приятелство. Кой е белегът на приятелството? Труден въпрос е. Понеже искате да имате един приятел, и вие трябва да бъдете приятел на някого. Коя е отличителната черта на един приятел? (– *„Добре разположен и безкористен човек. Има готовност да помага винаги.“*) Право е това, но отношението, което човек има с приятеля си, не трябва да е неестествено. Естествено отношение е това, в което няма никакво препятствие. В присъствието на един свой приятел ти никога няма да усещаш стеснение. За да ти бъде приятел някой, не трябва да имаш стеснение нито в ума си, нито в сърцето си – да не се стесняваш. В присъствието на приятел да нямаш стеснение нито в ума, нито в сърцето, да не се заражда никаква отрицателна мисъл. Щом се заражда каквато и да е малка отрицателна мисъл в твоето съзнание или в твоето подсъзнание, той не може да ти бъде приятел. Истинският приятел не дава никакво отражение нито в подсъзнанието, нито в съзнанието, нито в самосъзнанието. Вашият приятел седи в най-хубавата област, богат одарен, богат с всичко. Затова всеки търси такъв приятел, но рядко се намира. Има приятели, които приличат на някоя биволска или конска кола без пружини – като слезеш, заболят те краката, не са

от удобните превозни средства. Чувството на приятелство, то е отношение между двама, трима, четирима души.

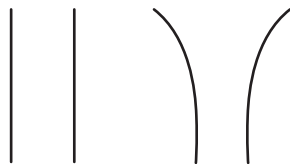
От какво произтича лъжата? Какъв е нейният произход? Лъжата винаги представя, че имаш това, което нямаш – започваш да лъжеш. И в Природата има маскиране. Има насекоми, които заемат позата на някой лист, на някой стрък – така се приспособяват. Правят го, защото имат врагове. За да заблудят враговете и да се избавят, заемат разни форми. Това е атавизъм от миналото. Понякога и човек се преструва, казва: „Не го нося отсега. От милиони години го зная“. Например ти се преструваш пред един свой приятел или че го обичаш, или че не го обичаш. Трябвало да се преструва човек? Трябвало да се научиш един ден да ходиш без никакви преструвки; да имаш поза на светия, без преструвки. Дайте едно положение, в което да няма преструвки. (*Учителя показва разни положения.*)

Казвам: създайте си едно естествено положение. В дадения случай ето какво аз разбирам под „естествено положение“. Имам да давам на един човек, на когото дълго време съм задържал парите. За да заема естествена поза, аз трябва най-първо да мисля. Ще мисля да му върна парите, да му дам и лихва. Всичко това едновременно ще мисля – естественото положение е това. Човекът ми е дал 5 хиляди лева, обещал съм преди месеци да ги върна, но ако мисля да го изиграя, лицето ми ще мине през разни фази, според вътрешните ми мисли и чувства, докато дойде до едно естествено положение. Когато имам всичката добра воля да му се издължа, без да го ощета в нещо, когато имам разположение в себе си, това е признателното, естественото положение. Тогава ще видя, че имам в лицето си един елемент.

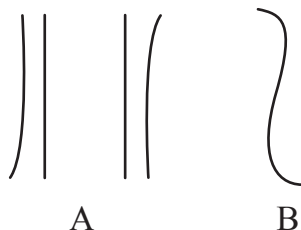
Някой път вие казвате: „Не мога да видя човека в естествена форма. Кога ще го видя?“. Или казвате за някого: „Той прилича на ангел“. Вие виждате човека в един момент, когато той има хубаво, естествено изражение на доброто отвътре, но после се изгубва това изражение. След това пак идват онези фази като вълни. Хубаво е понякога да си ги създадете, и не да ги създадете, но да дойдете в

естественото положение, което Природата изисква от вас. Ще премахнете страха, ще премахнете користолюбието, ще премахнете високомерието, честолюбието, раздразнението. Много неща трябва да се премахнат и да остане онова естествено положение, в което е човек. Ако искате да се подмладявате, това трябва да знаете. Всеки един от вас, който иска да се подмладява, трябва да разбира този закон. Защото тези вътрешни постоянни напрежения, тези постоянни страхове, тези безпокойства се отразяват в лицето. Користолюбието се отразява, страхът се отразява, гневът се отразява и най-после цялото лице става външен израз на твоя вътрешен живот. Ако човек не се оправи, трябва да се прости с живота, да дойде пак и на ново да започне.

Вие трябва да бъдете художници, трябва да имате един модел, който всяка сутрин да рисувате. Като станете сутрин, да се стремите във вашето съзнание да нарисувате приблизително един идеален човек, който не се намира в никакво противоречие с живота. Не да бъдете като него, а да се опитате да го нарисувате. Като се опитате да нарисувате неговите черти, вие ще се възпитате. Първото нещо е да нарисувате една черта на добрият живот. Ако искаш да станеш добър, първо се научи, постарай се да нарисуваш една черта на доброто или една черта на справедливостта. Кои хора вие наричате справедливи и честни? Успоредните линии, това са честните линии в света. Като нарисувате хубаво успоредните линии, имате същевременно нещо честно (фиг. 2). Във втория случай на фигура 2 правата линия има едно малко отклонение; ще забележите, че тази крива линия, като дойде в

Фиг. 2

Фиг. 3

края, е почти изправена. Защо горната ѝ част е малко вляво? Може да я нарисувате така (фиг. 3 – А), а някой път тази линия е завита и вземе такова направление (фиг. 3 – В).

В Природата всяко чувстване, всяка мисъл се определят от известен брой трептения, хармонични или дисхармонични. Законът на графологията³² е закон на хармонията, на хармоничните трептения. Когато трептенията са по-хармонични, те се предават и тогава външните линии, които ние рисуваме, ще бъдат по-правилно определени. За всяка една умствена или чувствена проява съществува определен път по известни линии. Ако един човек има твърдост в себе си, ще забележите, че когато решава нещо, се получава едно свиване на устните му. Първо човек държи устните си свободно, но щом има мъчнотии, започва да ги стиска и те се прилепват. От стискането на устните човек е загубил тази полярност, загубил е смисълът на живота. На устните трябва да е дадена свобода, те са възприематели на известни енергии в Природата. Ако са съвсем стиснати, това не е здравословно. Ако са малко дебели, една опасност има, а ако станат чрезмерно тънки, друга опасност има. Има значение какви са ти устните, каква е горната и каква – долната устна. Те не трябва да губят своята естествена широчина, която Природата им е дала.

Забележете и веждите какви са. Веждите на хора, които влизат в обективния свят, са станали дебели и груби – те вярват в грубата материя. Тънките вежди се отнасят към субективния живот. Човек с тънки вежди трябва да намери приятел с по-дебели вежди. Единият работи във външния свят, другият говори за вътрешния живот и тогава има хармония. Ако се съберат двама с дебели вежди, работата не върви; ако се съберат двама с тънки устни, работата не върви. Трябва често да оставяте устните си свободни, да не ги стискате. Човек има едно здравословно състояние – устните трябва да се намират в естествено положение. Ти не давай на волята си да ти стиска устата, не си свивай устата. Вие сте накарали вашата уста да работи за усиляването на волята ви и сте си развалили устните. Като дойде до волята, свийте си ръката, не си свивайте

устните. Аз забелязвам как някой си свива устните от време на време като машина – това не е естествено положение. За да си починете, оставете устните си едва допрени и пазете съзнание за това. Устните трябва едва да се докосват. Трябва да контролирате вашата мускулна система, като че съзнанието е вътре, в горната и в долната устна. Няма да ги стискате, няма и да ги отваряте, ще оставате спокойни. Когато устата се намира в такова състояние, вие ще почивате.

Вие мислите някакъв „долап“, но това са фалшиви, патологични състояния, от които трябва да се освободите. Ще държите очите си в едно весело положение, като че имате придобивка и се радвате. За да имаш хубаво разположение на очите, ще гледаш света и ще се радваш на доброто, което е в хората, което те са придобили. Виждаш някой хубаво облечен – ще се радваш, че този човек е много хубаво облечен. Всяко едно положение да ти е приятно, а не като видиш някого, да се свиеш. За да имаш полза, ти трябва да се радваш на известни блага. Като видиш, че някой човек е пострадал, не казвай: „Горкичкият човек“, но кажи: „За добро е“. Той е герой, че страда. Счупил му се е кракът – кажи: „За добро е“. Виж хубавото! А ти веднага влизаш в едно положение, което е неестествено. Съжаляваш го, но пакостиш на себе си. Ти виж хубавото и като го видиш, може да помогнеш на човека. Един ден той ще ти каже: „Аз съм ти благодарен. Ти ми даде хубав урок“. Този човек, с изкълчения крак, е разположен; моят крак е здрав, но аз съм неразположен – един ден ще му занеса подарък.

Вие някой път наблюдавате като детективи кой докъде е стигнал. Един американец е измислил уред, с който се хваща лъжата³³. Банкови чиновници фалшифицирали всякакви документи и като ги слагат на уреда, те започват да се изповядват. Така хващат лъжата, разбират кой е крал. Казвам: ще сложите уреда. Срещнеш някого, трепне ти сърцето. Уплашил си се – това е една лъжа в подсъзнанието. Защо те е страх? Като го срещнеш, понеже е силен, той веднага ще направи нещо. Първо ти бъди в едно

естествено положение. Аз трябва да се радвам на ръката, че е здрава, че в дадения случай мога да ви помогна, но трябва да имам естествено положение към ръката. С всеки човек вие трябва да бъдете в едно естествено положение. Например вие често трябва да се извинявате. Ще кажеш на една сестра: „Ще ме извиниш, че като те срещнах, не те погледнах“. Ти, като срещнеш някого, нямаш топли чувства. Ще попитате: „Какво е топлото чувство?“. Топлото чувство е най-благородното. Ако имаш едно топло чувство, то ще се възвърне. Като срещнеш един човек, длъжен си да го погледнеш както трябва. То е за един момент, може би една десета от секундата, но да бъдеш верен на онова, което носиш в себе си. А ти срещнеш един човек и кажеш: „Откъде дойде на пътя ми?“, но така си развалиш работата за целия ден.

Вземете пример от Слънцето. То, като срещне най-големия грешник, свива ли си очите? Не ги свива, а го поглежда, поусмихва се малко и казва: „Това е един от големите герои“. Слънцето се усмихва и на праведника, и на болния, на всички се усмихва. Болният се оплаква, а Слънцето му казва: „Няма нищо, тази работа ще мине“. На праведния то казва: „Върви по този път на героя“. Какво мислите, че ще каже на един лъжец? Казва му: „Кажки само, че лъжеш. Отвори си сърцето“. Сегашните хора проповядват, че трябва да бъдем добри, но има една лъжа. Един проповедник, като проповядва, маха с ръка. Той иска да говори красноречиво, иска да го одобряват. Такава проповед е цяла лъжа, светът така не се оправя. Първо трябва да каже: „Слушайте, братя, аз съм проповядвал, но много „долапи“ съм образувал. Сам не се харесвам. Да ви кажа как се проповядва“. Той трябва да държи една проповед, без да преувеличава нищо.

Дайте на хората хляб, за да се наядат и всеки да е доволен, да изпълнява хубаво своята длъжност. И като ядат, да ви е приятно да ги гледате. Ето едно естествено положение. Ако аз бих държал една изправителна проповед, бих започнал темата си така: „Почитаемо събрание, днес

ще се постарая да ви говоря с най-малките преструвки, с най-малко лъжи“. Така ще кажа. Сега вие ще кажете, че проповедникът не е бил сериозен, това е направил, онова е направил. Всички бяхме несериозни. Някъде бяхме сериозни, защото условията го изискват, а другаде бяхме несериозни. Човек трябва да бъде искрен. В даден случай наричам искрен човек този, в когото Божествената енергия изтича по нормалния път, така че всички да се ползват еднакво. Има нещо, което този човек трябва да даде, да излезе от него навън, и всички да се ползват от изтеклото от него. А не да се затегне, да образува вътре една система и да каже, че нищо не трябва да излиза, че не трябва да похарчи това и онова – това са „долапи“. Какво е „долап“? Първо ще сложиш кафето в долапа и ще кажеш: „Това кафе е за вас“. Ще сложиш долапа на огъня, ще започнеш да го въртиш, ще опечеш кафето, то ще почернее, ще започне да цъпри – кафето говори. След това ще го смелиш, ще сваршиш една чаша кафе и най-последно ще ти гадае по кафето.

Всякога се старайте да имате едно естествено положение, то е хубаво нещо. За да се възпита човекът, нужно е това естествено положение. То съставлява най-интересният модел за самовъзпитание. То е здравословно състояние. Подмладяването при развиване на човешките способности зависи от разположението на духа на човека. Нас за актьори ни бива, но до естествения живот още не сме дошли. На сцената играем много добре, но в обикновения живот не ни бива. Казвам: ако днес хората биха се представили такива, каквито са, всички щяха да се скарат. Не, нямаше да се скарат, но щяха да се подобрят. *(Учителя се обръща към една сестра: „Направи две движения – едното движение да показва, че моите чувства не са такива, каквито трябва да бъдат, че трябва да направя нещо, за да се поправят“.)* Някой път човек прави известни движения. Всички неверни движения в света са движения за лекуване, за рехабилитиране, за поправяне на много погрешки. Много от движенията, които ни се виждат безсмислени, понякога са лечебни средства.

Казвам: изисква се да държите естествено устните си, да не ги стискате, да бъдете по-свободни. Потребна е хигиена на устата. Знайте, че устните са една област, където се възприемат почти най-фините чувства на живота. В обикновения живот чрез устните си, ако са в естествено положение, ще възприемете най-фините чувства, а ако устните са в неестествено положение, не можете да ги възприемете. Трябва да възприемате тези чувства, трябва да мине едно отражение, но първо устните ви трябва да останат естествени. Устите на хората трябва да придобият едно естествено изражение. Кой е първоначалният им израз, вие не сте наблюдавали. Понякога човек прилича на дядо, кисел е, току търси виновник наоколо – в майка си, в баща си, в обществото. То е така, но важната причина е неговото разбиране. Кажете си: „Слушай, дядо, тази работа няма да я бъде така. Ще се опретнеш да работиш. Ще хвърлиш патериците“. Да допуснем, че вие сте навели глава, въздишате, поглеждате нагоре-надолу. Среща ви някой човек, поглежда ви главата, поглежда ви краката и вече има едно понятие за вас.

Трябва да знаете, че актьорите са облечени с разни костюми и не се познават на сцената. Ще изхвърлите костюмите и ще влезете в естествения живот. Понякога са потребни, разбира се, и костюми: ще влезете в някоя аудитория, професор има там, не може да се смеете, ще заемете една сериозна поза. Аз съм бил в Америка и съм правил наблюдения. Някой път ще намериш аудитория, където публиката е заела естествено положение. Всяко едно събрание е училище за психологическо наблюдение, ще видиш всякакви хора, чешити от всички цивилизации: древна, предисторическа, историческа и сегашна. Като погледнеш, ще видиш много интересни неща, разни пози, а като излезе проповедникът, ще знаеш какъв е жрецът.

Някакво чувство на страх се развива аномално и вие харчите известна енергия излишно, за нищо и никакво. Вие днес ще се уплашите 500 пъти – няма нищо, но защо ще харчите толкова енергия? Говорим, че светът е разумен, че има закони, а ти 500 пъти се плашиш на ден – то е

харчене на известна енергия. След това излишно харчене какво ще бъде яденето ти? Някъде ние харчим излишна енергия, безпокоим се за нищо и никакво, правим чрезмерни усилия или правим усилия безразборно. В цялото възпитание има безразборност. Коя е основната мисъл? За някого казвате, че е много сприхав. (Учителя се обръща към една сестра: „Понеже ти си по-близо до Месечината, ще дадеш по-вярно отражение на слънчевата енергия, по-отзивчива си. Ти си един инструмент, който казва: „Зън!“.) Тя е един инструмент. Като я бутнеш, казва: „Зън!“ – отзвук има. Вие ще кажете: „Много сприхав отзвук“. Майстор трябва да я бутне – някой брат, но без преструвка.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

13. лекция, 11 януари 1935 г., София, Изгрев

ОБЕКТИВНИ И СУБЕКТИВНИ РАЗСЪЖДЕНИЯ

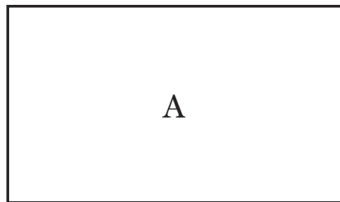
Отче наши

Четоха се резюмета на темата: *Разликата между птиците и рибите*. Четоха се работи по темата: *Понятията добро и зло*. Пишете за следващия път върху темата: *Отличителните черти на грозотата и хубостта*.

Обективни и субективни разсъждения. Нещата в света се създават при известни условия. При какви условия се създават скъпоценните камъни, диамантите? Диамантът при обикновени условия не може да бъде създаден. Какво се изисква, за да се създаде диамант – голяма топлина и налягане. При какви условия се е явило доброто? Явило се е при известни условия, трябва да разсъждаваш. Вие вземате като дадени числата 1, 2 и т.н. Как ще определите свойствата на 1, 2, 3, 4, 5, 6? При какви условия се е явило числото 4 или числото 3, или 2, или 1? Вие ще ги вземете в тази форма, в която сега съществуват, и оттам ще проследите техния произход.

Сега представете си, че имате един съд, да го наречем *A* (фиг. 1).

Ако в този съд наливате чиста вода, тя няма да има никакви утайки. Но ако във водата има известни твърди

Фиг. 1

вещества, какво ще стане с тях, къде ще паднат? Ще се утаят на дъното. Значи най-тежките вещества падат на дъното, леките ще бъдат по средата, а пък най-леките – горе. Ако сложите пясък и налеете вода, какво ще стане? А ако налеете спирт? Нещата се утаяват. Кое се утаява – по-рядкото или по-

гъстото? В тинестата вода водата ли се утаява, или тинята? Водата ли напуска тинята, или тинята – водата? Кое пада – по-тежкото, нали? При дадени условия тежките частици, които са във водата, постепенно падат на дъното и се утаяват. Фактите са разпокъсани.

Ще кажете: „Какво ни интересува сега, че водата се утаява?“. То е цяла наука. Има четири неща, които трябва да ви занимават: светлината, въздухът, водата и храната. Тези четири неща никога не трябва да излизат от ума ви. Не да мислите за тях, но вие трябва да разбирате техните закони. Ако не разбирате законите на светлината, винаги ще се спъвате. Ако не разбирате законите на въздуха, винаги ще се задушавате. Ако не разбирате законите на водата, винаги ще съхнете. И ако не разбирате законите на храната (...)

Ако някой от вас би казал, че без светлина може, без въздух може, аз бих желал да направя един опит. Някой може да каже, че и без вода може. Не може. Казвам: когато едно вещество се утаява, къде се утаява то? Първо ние виждаме, че водата се повдига във въздуха във вид на пара. Когато тези пари станат на капчици, постоянно се утаяват от високите пластове на въздуха и водата постоянно пада във вид на капки. Ако въздухът не съществуваше, а само водата съществуваше, тя би ли се вдигнала горе, в пространството? Не би се вдигнала. И ако нямаше твърдо вещество, каквото е сега нашата Земя, то къде би се събрала водата? Следователно твърдата материя е основа за събиране на водата. Каква е основата на въздуха? Въздухът на какво се крепи? По аналогия ще кажете, че въздухът се крепи върху водата. Ако водата се крепи върху твърдата почва, то въздухът крепи ли се върху водата?

Твърдото, течното, въздухообразното и светлообразното състояние, това са форми на едно и също вещество. Някой може да ви каже сега: „Твърдата почва, това е замръзнала вода“. Какво трябва да разбираме под думите *замръзнала вода*? Според сегашните разбирания, според сегашната наука от какво е направен въздухът? (– „От кислород и азот.“) Водата е съединение на кислород и

водород. А твърдата почва, твърдото вещество? Когато се разглежда този въпрос, има една щекотлива страна. Вие се намирате в едно състояние, подобно на състоянието на много певци, събрани на едно място. Преди да са се опознали, всеки певец го е страх да стане да пее, защото може да го критикуват, не иска да си създаде неприятност. Ако някой е уверен сто на сто, че ще пее добре, ще стане, но ако има малък дефект, ще чака да станат другите. А след като са пели един, двама и т.н., ще му дойде разположение да пее. В началото казва: „Не съм разположен да пея“ – не че не е разположен, но го е страх. Неразположението показва страх. Когато казват: „Аз нямам вдъхновение“, то е страх. Страхът парализира всички неща. При неразположението той казва: „Среда нямам, вдъхновение нямам“ – това са разни имена на страха. В дъното е страхът. Защо ви е страх? Страх ви е от мечка – защо? Какво прави мечката? Страх ви е от нейните лапи и зъби. От какво ви е страх при змията? От нейната отрова. От какво ви е страх при човека? Страх ви е някои писатели да не напишат нещо във вестниците срещу вас. Страх ви е да не каже някой обидни думи за вас. Страх ви е от силния, защото може да ви набие, да ви счупи ръката. За силния юнак е лесно да ви разтърси, да ви счупи крак.

Казвате: „Добро и зло“. Допуснете, че някой ви попита: „Какво нещо е обективно добро и какво – обективно зло? Съществуват ли те?“. Някои от вас ще кажат, че съществуват, а други ще кажат, че не съществуват. Как е възможно да се говори за това, което не съществува? Злото и доброто имат отношение към човека, към разумното в света. Разумните същества са разделени на два лагера. Едните се занимават с рядката материя, с най-фината материя, която е възможна в Битието, а другите се занимават с най-гъстата материя, която учените на Земята изучават. Други се занимават с една гъста материя, която учените на Земята не познават. Злото е най-гъстата материя. В тази материя нашата светлина е като смола.

Аз ще ви дам сега тези контрасти. Злото е най-гъстата материя, по-гъста материя от него няма в света. А пък по-

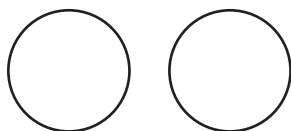
рядка, по-фина материя от Доброто няма. Да бъде по-определено, по-конкретно – казва се в Писанието: „В който ден ядете от този плод, ще умрете“. Щом тази гъста материя влезе във вас, ще разруши вашето устройство. Това е истина. Ако ви дадат една доза отрова, какво ще стане с вас? Гъста материя е тази, в която въздух не може да проникне. Водата може да проникне в твърдата почва, в твърдата материя; въздухът може да проникне във водата, а светлината прониква във въздуха – те се проникват едни други. Така че, ако вие сте умен човек, може да извадите водата от твърдата почва, може да извадите въздуха и светлината, а пък ако сте глупав, при тази твърда почва ще умрете като един светия. Хората ще ви считат за светия, а пък вие ще сте умрели от недоимък на ум.

Разбира се, сегашното съзнание, което съществува в света, не е произволно. Количеството на водата, която съществува на Земята, не е произволно; тежестта на нашата Земя не е произволно количество; въздухът не е произволно количество; светлината, която постоянно иде към Земята, и тя не е произволно количество – тези количества са определени. Но сега този предмет не ви интересува, по-неже в дадения случай ви интересува друг, по-съществен за вас въпрос. Аз разсъждавам: вас може да ви интересува твърдата почва, може да ви интересува въздухът, може да ви интересува светлината. Ако някой се интересува от светлината, ще видите, че постоянно е пред огледалото – маже се, кичи се. Щом се интересува от водата, постоянно е в банята – мие се, чисти се. Щом се интересува от твърдата почва, седи на някой стол, сложил си е краката върху нея. Вие учите сега свойствата на твърдата почва. Твърдата почва е устойчива. Като седнеш на нея, не можеш да потънеш, утаява се. Що е утайка? Веществото от някой планински връх е слязло и се е наслоило долу, значи от горе е слязло към ниското. Утайка от горе надолу може ли да отиде?

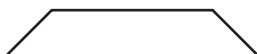
Сега интересно е кое е онова във вас, което ви заставя да разсъждавате. Кой е центърът, около който вие се въртите? Щом срещнете едно разумно същество, ще видите дали носи разумно число, или не.

Фиг. 2

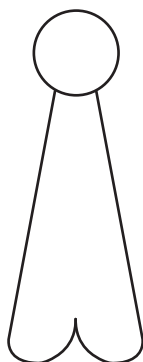
Фиг. 3

Фиг. 4

Фиг. 5

Фиг. 6

Това щастливи числа ли са (фиг. 2, фиг.3, фиг.4)? Съществуват известни числа в Природата, които са нанесени на човешкото лице – числата 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Това е странно, нали?

Как се пише думата *зло* на български? Като разложим думата, ще имаме следното (фиг. 5).

Тук са трите букви *З, Л, О* – значи този човек има крака, но няма ръце. Злото е човек само с крака: може да рита, но не може да работи, липсва му нещо разумно. Ръцете всякога представят разумното в човека. Човек се отличава от животните по своите ръце. Животните имат четири крака, а човекът има ръце, които изразяват неговата воля. В злото, както се пише на български език, ръцете ги няма, а ги има само краката (фиг. 6).

Злият човек винаги има стремеж към добрия. Злият ще потърси добрия, за да има на разположение неговите ръце. Злият, като намери един добър човек, какво ли няма да направи, за да го привлече на своя страна и да се възползва от ръцете му. Всички хора искат да подчиняват другите, да им заповядват, а те да изпълняват. Вие искате да заповядвате на други хора, казвате: „Направете това!“. Питам тогава: когато искате да заповядвате, вие добри ли сте, или сте лоши?

Сега да разложим думата *добро*. Това, за което говорим, не е абсолютна истина, това са относителни неща. Доброто представлява човек с ръце (фиг. 7), съзнателен човек, който вече разбира законите.

Фиг. 7

Доброто е онзи метод, чрез който човек може да прояви своята воля във висшите светове. Добрият човек, при каквито и условия да го поставиш, и при най-мъчните, той може да излезе от тях. Добър човек е онзи, който може да излезе от най-лошите условия. А лош човек е онзи, който не може да използва и най-добрите условия. Лошият човек, като го пратят при най-добрите условия, не може да ги използва. Искаш да напишеш на някого: „Искам да бъдеш добър“ и ще му нарисуваш тази фигура. Той ще се посмее и ще каже: „Детински работи“. Може някой художник да направи от това цяла картина. Някой учен човек, като гледа фигурата, ще се хване за корема от смях, а един художник може да направи от нея отлична картина. Другите ще мислят ден-два, ще се питат: „Какво ли иска да каже?“. След десетина години мислене ще кажат, че това е много дълбока работа. Когато знаеш как да го направиш, работата е дълбока, а пък когато не знаеш как да го направиш, работата става плитка.

Разбраните работи са онези, с които в даден случай можеш да направиш един малък опит. Вие всинца сте имали опитности. Някой път седиш, имаш желание да отидеш някъде, но в теб има нещо, което ти противодейства. Нещо ти казва отвътре: „Стани, тръгни еди-къде си“ и ти станеш, погледнеш какво е времето – облаци, вятър, и се спреш. Не че външните неща те спират, но казваш, че вътре нещо те спира да не ходиш. Едното нещо казва: „Ходи!“, а другото казва: „Спри!“. Спираш се и си казваш: „Няма да отида сега“. След като си решил да отидеш някъде, кое е правото положение: да отидеш, или да отложиш?

Аз говоря сега за един нормален свят. Според мен има състояния здравословни, има и състояния болезнени, те се различават. Здравословните състояния на живота представляват една област, а нездравословните – друга област. Здравословните състояния са една широка област, нездравословните състояния са болезнени. Например ако сте болен и лежите на легло, при вас ще дойдат лекари, сестри, ще се обхождат много добре с вас, но все пак в тази болница вие нямате условия. Ако стоите в една болница десет години, какво ще научите? И там ще научите нещо. Ако десет години учите в университет, това, което ще научите там, и това, което ще научите за десет години в болницата, ще си приличат ли? Злото е болница. Като си лош, ти си в болница. А като си добър, ти си в училището.

Казвам: изучавайте здравословните процеси. В човека има два процеса, единият от тях е болен. Болезненият процес всеки ден се случва. Ти вървиш, удариш си крака – това е болен процес. Дойде комар и те ухапе, муха кацне някъде по теб, волът те мушне с рогата си – това са все болезнени процеси. Някой учител ви скъса в училище – това е болен процес. Пишат ви една ниска бележка – това е болен процес. Не ви приемат някъде – това е болен процес. В живота отделяйте болезнените процеси от здравословните. Не ви приемат някъде – в болница сте. Писали са ви слаба бележка – в болница сте. Оплакват се от живота си – в болница сте. Не сте причината вие за това; погрешката е във вас, но причината не е във вас. Причината е в баща ви, в майка ви, а погрешката е във вас. Да обясня малко въпроса. Представете си, че вашият баща ви е дал да занесете някъде един тежък предмет. Той ви казва, че желязото е остро и трябва да внимавате, за да не го изпуснете. Но по невнимание от ваша страна то пада на крака ви – и какво става? Баща ви става причина. Вие казвате: „Ако баща ми не беше сложил това желязо на гърба ми, нямаше да ударя крака си“, не казвате: „Ако аз бях внимавал...“. Като отидеш при баща си, той ще ти каже, че си бил крайно невнимателен, че те е предупредил да носиш желязото внимателно.

Вие може да носите злото на гърба си, без да ви причини някоя вреда, а може да го носите и да ви причини голяма вреда. Може да носите в торбата си една замръзнала кобра и да я бутате колкото искате, няма опасност, а ако стоплите малко тази кобра, ще ѝ направите добро, но вече има опасност. Всички вие искате да направите добро на злото. Щом направите добро на злото, то ще прояви своето естество към вас – ще си причините зло. Кобрата ще покаже как може да ви ухапе и ще ви ухапе, ще се свърши работата. Когато имате едно неприязнено чувство, вие сте направили едно несъзнателно добро. Когато имате една несполука в живота, вие сте направили едно несъзнателно добро.

Някой път, като не сте имали опитност, искате да направите добро на някого. Бащата иска да набие детето, което стои зад майка си, гони го с тоягата ту от едната, ту от другата страна, но така някой път удря и майката. Та и вие като искате да направите добро на някого, възможно е тоягата на този баща, който иска да даде морал на сина си, да падне върху защитника на доброто. Всякога, когато имате неразположение, то е удар отнякъде, понеже сте искали да направите добро на някого – ударът, който щеше да падне върху злия човек, пада върху вас. Злото в света е в това, че майката крие детето зад гърба си – тогава нито майката, нито детето се научават. Детето, което се крие зад гърба на майка си, е страхливо, от него нищо няма да стане. Самият син трябва да каже: „Татко, съгреших“. Ако ти не искаш майка ти да те пази, баща ти няма да те удря много, ще те удари един-два пъти, най-много десет пъти. След като бащата удари десет пъти, синът ще каже: „Много ме удари“, ще започне да се разкайва. Като се крие синът, бащата казва: „Този страхливец няма да стане човек“. Майката крие сина зад гърба си и се върти. Не крийте вашите погрешки зад гърба си. Извади тази погрешка и я сложи отпред, остави бащата да я бие.

Вдадения случай погрешката е вашият син – нека бъде налагана. Майката е сърцето, а бащата е умът. Когато сърцето не работи съобразно с ума, раждат се противоречия,

от които идват всички неразположения. Имаш вътрешна борба между ума и сърцето, с ума противодействаш на сърцето. Ако сърцето ти прави нещо добро, то умът трябва да бъде съгласен. И когато умът иска нещо добро, то сърцето трябва да го подкрепи. Имаш едно желание, което е право – умът трябва да го подкрепи, макар това желание да струва милиони. Но ако желанието ти не е право, нищо не харчи за него. Това е закон в Природата. Когато имаш едно право желание, за да го постигнеш, тя ще ти даде милиони. Природата никога не е против хубавите желания, които имаш, а ако ти противодейства, то желанията не са хубави. Някой път Природата се възмущава от нашата страхливост, тя не иска да бъдем страхливи.

Природата е най-добрата майка, аз я харесвам. Като отидеш при нея, тя те държи, а бащата удря, не позволява да се криеш, няма криене. Детето е човешката воля. Човешката воля трябва да бъде пердашена. Погрешките не са в човешкото сърце, нито в ума, а в човешката воля. Погрешката на сърцето е в това, че някой път защитава човешката погрешка на волята. Ние, с нашето сърце, някой път защитаваме волята си. Добър човек е онзи, който, и при най-мъчните условия да е поставен, ще излезе от тях, ще може да ги преодолее. А лош човек е онзи, който при най-добрите условия не може да преодолее мъчнотиите, не иска да ги преодолее.

Сега вие трябва да измените вашите възгледи. Не е така лесно човек да се справи със себе си. Има някои вещества, които трябва да разтопиш, за да се справиш с тях. Вие трябва да изучавате свойствата на твърдата почва, на водата, на въздуха, на светлината, за да разполагате с тях. Ако имаш известни утайки от твърдата почва, ще употребиш водата; ако тя не ти помогне, ще употребиш въздуха; ако въздухът не ти помогне, ще употребиш светлината и топлината. Няма неща, които да не можеш да премахнеш, ако употребиш светлината.

Вие казвате: „Да обичаме“. Любовта е метод, чрез който в бъдеще ще се справяте с най-мъчните работи в света. Когато има най-мъчни работи и не можеш да се справиш,

употреби Любовта. Любовта е един от най-великите методи за разрешаване на най-мъчните въпроси. Доброто е вечният огън, чрез който се разтопяват всички неща. Ще разтопиш нещо на огъня на Любовта, ще бъдеш ковач. Най-гъстата материя, която не може да се разтопи при никакви други условия, при огъня на Любовта ще се разтопи. Любовта е закон за освобождение. Вие трябва да търсите любовта като щастие. Любовта първо трябва да уреди онзи живот, от който сега имаме нужда. Знаете ли, че старият дядо, който е на умиране, кръвта на когото е изгубила жизнените си сили, може да продължи живота си, ако от млад момък му прелеят половин литър кръв?

Само от Любовта можем да вземем необходимата енергия, която може да продължи живота. А безлюбие то скъсява живота. Ти трябва да любиш. Любовта е, която продължава живота, и любовта е, която скъсява живота, ако не знаеш как да постъпиш. Когато във вас се раждат и добри, и лоши чувства, аз не съм против това. Добрите и лошите чувства са признаци: добрите чувства показват, че имате добри условия, а лошите чувства показват, че имате лоши условия. Лошите условия показват, че имате една материя, един свят, с който трябва да се справите. Тогава вие трябва да нагласите ума си според лошите условия и ако не сте разумни, ще останете на същото място.

След потъването на „Титаник“ моряците научиха един закон. Те бяха толкова самоуверени, че казваха: „Няма нищо опасно за сегашните параходи“. Но вече, щом усетят, че има ледена планина, айсберг, щом атмосферата на 4–5 километра разстояние е изменена, намаляват хода на парахода. Капитанът трябва да намали хода на парахода. Ще намаляваш бързината на движението, понеже се намиращ в една почва, където ще се сблъскаш с големи противоречия, и съдът, с който пътуваш, не може да издържи. Много пъти ние мислим, че нашето верую може да издържи на всичко. Веруюто може да издържи при най-добрите условия, но когато в ума няма светлина и в сърцето няма топлина, то няма да може да издържи. Силата на волята зависи от светлината на ума и от топлината на сърцето,

тогава волята ще се прояви. Понякога в човека се заражда едно състояние: хваща го дрямка, не го интересува нищо. Щом не те интересува нищо, щом започнеш да заспиваш, ти си станал еднообразен, в твоя ум няма разнообразие, мислиш за едно и също нещо.

Даваш на един човек хиляда лева и постоянно мислиш как да си ги вземеш. Ако мислиш за тях, ще си причиниш по-голяма вреда, отколкото ако ги забравиш. Обиди те някой – можеш ли да го набиеш? Ако можеш да го набиеш, възможно е да опиташ; ако не можеш, забрави за обидата – в това отношение бъди силен. А сега ти мислиш за това, казваш си: „Защо ме обиди той? Нямаше право!“. Питам: в какво седи обидата? Някой ти казва: „Ти си едно магаре“. В какво седи обидата в тези думи? Къде е слабата страна на магарето? Ти отговори: „Да, аз съм едно магаре“. Магарето има качеството да пие хубава вода, то никога не остава на опашката на едно стадо, а го води, то не е пияница, не се опива, скромно е и е много самостоятелно.

Казват за някой човек, че има магарешки характер. Хората страдат от това, че не са магарета. Ако хората бяха с магарешки характер, то светът щеше да се оправи. Кое е лошото на магарето? То води овцете, не се захласва, не остава някъде, но върви напред. Ако магарето имаше толкова долен характер, то Христос даже пръста си не би допрял до него, а Той избра магаре и го възседна. При това ти казваш: „Онзи ме обиди, като ме нарече магаре“. Обиди те заради кривото ти разбиране. Има едно криво разбиране на нещата. Ако някой ти каже, че си много учен, умен няма да станеш – то е само един подтик. В живота трябва да се научите да мислите право. Трябва да бъдете много умни, за да отстраните някои удари. Когато искате да ударите някого, той си закрива главата и вие го удряте по тялото, т.е. той предпочита да страда във физическия свят, отколкото в Духовния.

Допуснете, че някой художник ви нашари със своята четка и вие погрознеете. Той направил ли ви е някое зло? Физическо зло ви е направил, но вие може да се измиете. Може да стане и вътрешно нашарване, а именно в света на вашите мисли и чувства – ако погрознее лицето на вашата

мисъл. Как трябва да поправите тази грозота? На физическото поле за лицето ще помогне водата. Ако е грозна мисълта ви, ще приемете повече светлина, за да махне грозотата. Правилното, хубавото дишане е един процес, чрез който да възстановите процеса на светлината. А пък пиенето на вода е необходимо, за да пазим количеството топлина в нас. Ако правилно дишате, ще регулирате светлината във вас; ако правилно пиете вода, ще регулирате топлината във вас. Животните неправилно дишат и неправилно регулират топлината.

При един съзнателен живот трябва да ви е приятно, че дишате. Например като дишате и усещате, че приемате светлина, и като пиете най-чистата вода, усещате топлината на живота, която идва, вие ще имате най-отлично състояние, което с милиони не може да се купи. Това може да го опитате някой път. Когато сте гладували 2–3 дни, пийте най-хубавата вода на глътки и ще видите какво разположение ще имате – най-хубавото разположение. Само човек може да жадува десет дни, за да оцени водата. Аз говоря за водата, която е свързана с Разумния свят. Има една вода, която е свързана с обикновения материал, която никак не ползва. Във водата има вода и в живота има живот.

Питам: къде седи силата на малкото семенце? Силата на това семенце седи в една микроскопична частица. Тази микроскопична частица, като започне да гние семенцето, ще организира силата на семката. Та казвам: онзи живот, който ще приемете, ще ви организира, като влезе във вас. Вие няма да му давате директиви. Не се мъчете да бъдете добри, невъзможно е да бъдете добри по този начин. Досега всички сте се мъчили да бъдете добри и кой от вас е станал добър? Някои хора, вместо да станат добри, стават по-лоши. Ти си богаташ средна ръка, но искаш да станеш богаташ с 200 милиона. Като станеш такъв, ще бъдеш ли добър и справедлив човек – не. Ти хиляди хора ще лишиш от насъщния хляб, за да станеш богат. Заради богатството си станал причина хиляди хора да страдат. Околните ще те хвалят, но хиляди други ще бъдат нещастни заради теб.

Има едно богатство в света, но трябва да знаеш начина, по който се добива това богатство. Когато един добър човек бие и когато един лош човек бие, има една разлика. Олга, каква е разликата? (– *„Когато бие един добър човек, другият става светия, а когато бие един лош човек, другият се разваля.“*) Някой път и доброто те наказва. Някой път злото те наказва отвътре. Направиш някоя погрешка – разкайваш се; направиш добро и се радваш.

Всеки един от вас е една държава. Всеки един от вас може да има няколко престъпни мисли и желания – те са граждани на вашата държава. Една твоя мисъл, едно твое желание е гражданин на твоята държава. Ти мислиш, че една твоя престъпна мисъл няма нищо общо с теб – че тя е твой гражданин! Ще хванете този гражданин и ще му проповядвате малко, така човек може да се поправи.

За следващия път направете резюме на онова, което сте разбрали досега – може да е от 20 реда, може да е от 30 реда, но да не е повече от 100 реда. Искате ли да пеем сега? Има една музика, която носи светлина и топлина, и нея трябва да проучвате. (*Учителя изважда цигулката и свири соло.*) Ако пеете с цели ноти, каква музика ще бъде? Представете си, че имате седем цели плода и от всеки плод вземате по едно малко парченце. Музикално вие искате да кажете: „Малко искам да ви дам“. Как ще изпее-те тези думи? Представете си, че има една премия от десет хиляди лева, която ще се даде на онзи, който изпее най-хубаво думите: „Малко искам да ви дам“. Или да изменим думите така: „Искам да ви дам, но не зная как“. (*Учителя изпява тези думи няколко пъти.*) Давай без страх! (*Учителя и учениците изпяват заедно тези думи.*)

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

14. лекция, 18 януари 1935 г., София, Изгрев

ЗАКОН ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ

Отче наши

Пишете върху темата: *Качествата на силния и на слабия човек.*

Вие сте учили за топлината. Можете ли да ме осветлите научно какво нещо е топлината, по какво се отличава? Учените какво качество ѝ придават? Физиката има думата. Как ще определите вие това, което в света се нарича *щастие*? То се счита за идеал, към който светът се стреми. На какво се основава щастieto? Някой човек е щастлив, всичко му върви, а на друг не му върви. Вие казвате, че този човек е щастлив, а онзи е нещастен. По какво се отличават те? Отличават се по това, че единият има частицата *не*, а пък другият я няма. Този, който има частицата, е нещастен, а който я няма, е щастлив.

Например някой те пита: „Имаш ли да ми дадеш 1000 лева?“. Ти казваш: „Имам“, но след като кажеш това, какво чувство ще изпиташ – чувство на щастие, или на нещастие? Като ти кажат: „Ти си длъжен“, какво чувство изпитваш? В някои случаи можеш да кажеш: „Не“, а в някои случаи можеш да кажеш: „Да“. Щастливият човек знае кога какво да каже. Питаш щастливия човек: „Имаш ли да давам?“. Той казва: „Не“. Щастливият човек никога не признава, че има да дава на някого. Той казва: „Ако давам, аз давам от добра воля“. Щастливият човек всякога на никого нищо не дава, няма на кого да дава. Щом имаш да давам и щом давам по задължение, ти не можеш да бъдеш щастлив.

Има знание за топлината. Какво нещо според вас е топлината? Тя съществува в Природата. И простите, и учените хора я знаят, оперират с нея. Простите хора казват: „Когато е топло, аз съм разположен, а когато не е топло, се свивам“. Това е външната страна на топлината. Ако вие

разбирате законите на светлината и на топлината, много ваши неприятности ще премахнете. Представете си, че имате числото 1 – какво число е то? Ние разбираме, че 1 е цяло число. Не, не е цяло число. Казваш: „Един вид светлина, друг вид светлина“. Може да се каже *една светлина*, но това не е цялата светлина. Може да се каже *единица*, но тази единица по какво се отличава? Представете си, че имате една топка, например златна – по какво ще я оцените, как ще определите нейните качества? Трябва да определите колко е тежка. Някой път вие казвате за някого: „Неговата дума е тежка“. Казвате така, когато човекът мисли добре и постъпва добре.

Нещастieto в света произтича от пресищането. Щастливи са непреситените хора, а нещастни са преситените хора. Разбраните неща в света носят благо на хората. От неразбраните неща произтичат нещастията. Ако някой човек е нещастен, той има нещо неразбрано в живота. Той не разбира своите сили и своя ум, своето сърце и своите стремежи; не разбира условията, при които живее; не разбира как да постъпва с хората и на това отдава причината, че условията са лоши. Вие казвате, че животът е лош – значи не разбирате живота. Да го кажем обратно: за да направите нещата, трябва да ги разбирате, но за да се разберат нещата, трябва да има една мярка. Коя е мярката, с която трябва да се разбират нещата? Дали нашите разбирания са прави, или не са?

Аз считам, че нормална топлина има онзи човек, който никога не се чупи, а се огъва. Щом се чупи, топлината му според мен не е нормална. Аз считам, че нормална светлина има онзи, който никога не се спъва в живота си. Всеки човек, който се спъва, всякога има нещо аномално в живота си. На онзи, който се спъва, му липсва светлина, а пък на онзи, който се чупи, му липсва топлина. Но това определение е в противоречие с вашите разбирания. За онзи, с когото не можеш да живееш, казваш, че е лош. Един богат човек не иска да те види, защото е лош, но той живее добре с другите. Къде седи тайната? Вие казвате: „Този човек е лош“, защото не го разбирате. Всички хора,

които не разбирате, са лоши за вас. А всички хора, които разбирате, са добри за вас. Разбраното нещо е добро, а пък неразбраното е лошо. Вие някой път казвате: „Хората разбраха“. Отивате при бакалина и искате той да ви кредитира, да ви дава на вересия. Защо искате да ви кредитира? Кой бакалин ще има по-добро мнение за вас: този, който ви кредитира, или този, на когото плащате? Като отидете да купите нещо и платите почтено, всякога бакалинът ще има за вас по-добро мнение. Защо ще вземаш нещо на кредит? Щом имаш пари, не вземаш на кредит. Когато нямаш пари, не вземай на кредит. Ти нямаш пари, а отиваш да купуваш на кредит дрехи, обувки, шапки. Минават месеци, два, три, четири, пет и ти не минаваш вече по улицата, откъдето си купил на кредит, заобикаляш наоколо по други улици. Някой ти казва: „Да минем по тази улица“, а ти казваш: „Не, тази улица не ми е приятна“ и заобикаляш по друга улица. Направиш заем от някого и после казваш: „По тази улица не ми е приятно да минавам“. После направиш три-четири заема и тези улици стават неприятни за теб. Ти казваш: „Без кредит не може“.

В цялата сегашна култура все се кредитират, но работите с кредити не вървят. Вървят донякъде, но има едно нещо, което куца, когато е с кредит. Разбира се, аз разглеждам нещата от гледището на Природата. Природата не обича да вземаш на кредит. Може да вземеш, но тя не гледа с добро око, щом вземаш. Природата дава даром, понеже е богата. Тя пита: „Какво искаш?“ и ти дава. Да вземеш на кредит от нея, това е изключено. Може да ти даде даром, но да изкопчиш от нея нещо на кредит, то е много трудна работа. И често хората загазват, когато Природата ги кредитира. Тази погрешка правят лекарите. Като заболее един човек, те го карат да го кредитира Природата. Понеже Природата сама по себе си е много учтива и добра, лекарите казват на болния: „Слушай, ти по-добър начин от Природата не можеш да намериш. Ще тропнеш, ще кажеш малко рязко, тя тогава ще ти даде“. Лекарите ще ти дадат един горчив хап и като го вземеш, Природата

ще усети, че има нещо горчиво в теб. Щом усети, че ти си направил това, тя те хване и тогава лекарите писнат. На какво основание ще те кредитира?

Двама от Христовите ученици дойдоха при Него с майка си. Майката поиска от Исус да кредитира синовете ѝ – единият да седне отляво на Него, а другият – отдясно, когато Той дойде в Царството Си. Христос ѝ зададе въпроса: „Могат ли твоите синове да направят това и това?“. – „Могат.“ Христос каза: „Всичко могат да направят те. Но единият да седне отляво, а другият – отдясно, това Аз не мога да направя. То е за онези, които го заслужават“. Думата *заслуга* какво означава? *Заслужил* значи, че известна работа ти е била поверена и ти си я направил добре. Някой казва: „Този човек това и онова може да направи“. Всичко може да направи, но не може да го направи както трябва. По какво се отличава един обикновен човек от човек, който е запознат с окултната наука? Например вие имате известни окултни познания. Окултният ученик хваща змията за шията, а който не е окултен ученик, я хваща за опашката и тогава змията се обръща и го ухапва. Ти не може да убедиш този човек, че не може да я хване за опашката, защото ще го ухапе.

Човек, който не може да се справи със своите мъчнотии, той не е окултен ученик. Първата стъпка на един окултен ученик е тази. Същото може да се каже и за добрия човек: този, който не може да се справи с мъчнотиите в живота, той не е добър човек. Един човек, който не може да се справи с любовта, той според мен не е добър човек. Кой е добър? Който знае как да се справи. Един човек, който не може да се справи със своята разумност, не е добър човек. Каква беше другата основна мисъл? Окултният ученик, който не може да се справи със своите мъчнотии, не е окултен ученик. Защо ви е окултизъм, когато не можете да решите една задача? Ако ви кажа да разделите 10 на 3, как ще го разделите? Може да се раздели без остатък, но трябва да знаете как. Математически да се раздели, това е трудна работа, дълъг процес.

Ще ви приведа един пример. Един мъдрец попаднал в едно царство. Завели го при царя, при държавния глава, който управлявал това царство. Царят казал: „Вие откъде попаднахте?“, а мъдрецът казал: „Защо вашето царство пропада?“. – „Защото бяхме много добри.“ Мъдрецът разказал на царя следното. Като орал нивата си, намерил в нея богатство – един котел със злато. Отишъл той при бившия стопанин на нивата и казал: „Аз купих нивата от теб, а не златото. Да дойдеш да си го вземеш, да не ми пречи“. Другият казал: „Не, аз ти продадох нивата и всичко, което е в нея. Вземи си златото, то не ми трябва“. Спорят: единият не иска да вземе златото, и другият не иска. И двамата са добри. Най-после купувачът казал: „Ако не дойдеш да си вземеш златото, ще те дам под съд“ – и го дал под съд. Златото му създавало голяма мъчнотия, не можел да работи, докато то стои там. Отишли при съдията да се съдят. Съдията мислил, мислил – вижда, че и двамата са прави. Продавачът казва: „Аз му продадох нивата и всичко, което е в нея“, а купувачът казва: „Аз му дадох пари само за нивата, това злато е негово“. Царят попитал мъдреца: „Съдията как реши въпроса?“. Съдията попитал първия, който продал нивата: „На колко години си?“. – „На 45.“ Пита другия: „Ти на колко години си?“. – „На 40.“ – „Женен ли си?“ – „Женен съм.“ – „Жива ли е жена ти?“ – „Жива е.“ Пита първия: „Жена ти родила ли е?“ – „Родила е момче, на 20 години е.“ Пита втория: „Жена ти родила ли е?“ – „Родила е момиче, на 19 години е.“ Парите дават на сина и на дъщерята, те да се оправят с тях.

45 – ж – 20

40 – ж – 19

39

Вие сега как бихте разрешили този въпрос? С този пример, който ви дадох, каква е целта? Даден е за известно насърчение, защото тези хора са много добри. Често в живота има такива противоречия, които не знаем как да разрешим. В даден случай ти не знаеш как да постъпиш. Имаш да вземаш от някого 100 или 200 лева, но не знаеш

как да постъпиш – по добър или по лош начин да ги вземеш. Николай, кажи кой начин е най-добрият. (– „Добрият начин не всякога е най-подходящият.“) Представи си, че имаш да вземаш от този човек – това е изкопаното богатство в нивата. Представи си, че имаш да даваш – това е продадената нива. Умният човек трябва да даде на някого нещо или да го държи отговорен, че има да взема нещо от него.

Всеки човек, който дава на кредит, умен ли е? И всеки човек, който взема на кредит, умен ли е? Имате и другото положение: да дава без кредит и да взема без кредит. Кое положение е по-добро – на кредит, или без кредит? (– „Без кредит.“) Аз не говоря за външните отношения, които сега съществуват между хората. Не, аз говоря за нещо по-дълбоко. Кредитирането в света произтича от някои причини, които съществуват в Природата. Но дали тези причини са правдоподобни, или не, това е въпрос. Някои хора казват, че ние сме заставени от държавата да воюваме. Или някой е заставен да напусне дома си. Щом човек е заставен насила, това е един произвол. Когато казваш: „Аз съм заставена да го направя“, това е произвол.

Казваш: „Пет минути не можеш ли да задържиш въздуха си?“. Ако един обикновен човек задържи въздуха си една минута, ще му се завие главата. Един обикновен адепт, който е запознат с окултните науки, може 20 минути да задържи въздуха си и да запази съзнанието си, но след 20 минути ще трябва пак да издиша. Има някои адепти, които могат за цял ден да задържат дъха си, други – за един месец, а има такива, които могат за една година, за 10 години, за 15 години, за 120 години. За 120 години той прави една вдишка и една издишка. Това са непонятни работи – в 120 години едно поемане на въздух и едно издишане. Но нека вземем най-малкото: 1 минута или 20 минути. Който може да задържи само за 1 минута дъха си, при 20 минути какво ще стане с него? Ще изгуби съзнанието си. Коя е причината? Той не е свикнал, не разбира законите на Природата. Онези хора, които много се безпокоят, бързо дишат. За такъв казват: „Как се е запъхтял“. А пък

онзи, който е спокоен, диша бавно. Щом се успокоиш, дишаш бавно. Бързото дишане показва, че има нещо анормално в теб. Ти трябва да се успокоиш. Човек трябва да внесе известно успокоение в себе си.

Някой казва на друг: „Измени мисълта си“, а той казва: „Не мога да я изменя“. Коя е причината да не можеш да измениш мисълта си? Самозаблуждение е, че не можеш да измениш мисълта си. Минава някое дете и фиксира на дървото узрелите ябълки. Казват му да не ги гледа. – „Докато има ябълки, не мога да не ги гледам. Нямам ли право да гледам?“ Има право да гледа, но след като гледа, у него се заражда желание да вземе една ябълка. Ще вземе камък, ще хвърли веднъж-дваж и някоя ябълка ще падне. Значи на това дете, което има желание да вземе ябълки, не можеш да му кажеш, че като минава покрай дървото, не трябва да гледа. Като му кажеш да не гледа, то, като минава, все ще се обърне. Ако няма нито една ябълка на дървото, няма да гледа.

Имаш да вземаш от някого хиляда лева. Казват ти: „Прости му“. Ти казваш: „Не мога, понеже парите ми трябва“. Прав си в дадения случай. Докато мислиш, че парите ти трябва, ти доброволно не можеш да направиш това, да му опростиш тази сума. Всяко нещо, което доброволно не може да се направи, е произвол. Ние страдаме от това. Казват ти: „Прости му“. Това би било произвол, понеже не е доброволно, не ти е приятно да простиш. След като простиш хиляда лева, ти ги помниш с години и казваш: „Аз го кредитирах и най-после му простих“.

Има един анекдот за един български чорбаджия. Това било в турско време, във Варненско. Чорбаджията срещнал един беден българин и му купил един агнешки бял дроб. Онзи, който взел дроба, как да го кръстим? Нека да му дадем името Станчо, понеже става, а чорбаджията ще кръстим дядо Стоян, понеже стои. Станчо върви из улицата, а Стоян го води. Който ги срещне, пита чорбаджията: „Къде?“, а той все така отговаря: „Рекох да направя добро на Станчо. Купих този дроб за децата му, да ядат, да живеят“. Най-после Станчо излязъл от търпение, хвърлил дроба

на чорбаджията и въпросът се свършил. Първо, дядо Стоян няма право да прави добро, като купува дроба на едно агънце и го дава на Станчо. Нито пък Станчо има право да вземе този дроб, понеже произволно е взет. Стоян казва, че е направил едно добро. И ние сега правим едно добро, което е произволно от единия край до другия. Някой е заклал едно агне и после виждаме лошите последствия.

Нещата в света не са направени разумно. Неразумни са тези неща, които не са обмислени. Ние можем да кажем: „Той няма ли право да заколи едно агне?“. Той има право да заколи едно агне, както има право да извади кесията си, да бръкне в нея и да даде една монета. Имаме ли право да бръкнем и да извадим нещо от кесията си? (– „Имаме право.“) А от чуждата кесия? (– „Нямаме право.“) Ти, като заколиш едно агне, трябва да знаеш твоето ли е, или не е. Ти не трябва да купиш агнето и да го заколиш, това не трябва да бъде твоето право. Или другояче казано: имаш право да продадеш едно агне, което сам си направил.

Някой направил гърнета и ги продава. Чуждите гърнета продават ли се? Като продадеш чуждите гърнета, ще отговаряш за тях. Ти не си ги пекъл и не знаеш тяхната стойност, не знаеш дали са здрави, или не. Утре онзи, който ги е купил, ще каже: „Не са хубави тези гърнета“. Оттам е безпорядъкът, който съществува: известни идеи, които днес, в съвременната епоха, така силно възприемаме, не са изпечени, не са изпитани; известни максими не са изпитани. Купиш едно гърне и после трябва да купиш друго.

Искам да ви обърна внимание на тази мисъл: вие имате известни схващания за живота, искате да живеете, да се наредите според сегашните ваши разбирания, но вие сте на кривата посока. Най-първо вие не сте авторитет. Имате известни разбирания, нещата трябва да се случват така, както вие искате. Отивате при един човек да ви кредитира, искате той да има относително доверие във вас. То е негова работа, защо ще искате доверие? Вие ще кажете: „Без доверие в света не може“. Ти ми казваш: „Аз имам известно убеждение, дай ми хиляда лева назаем“. Аз искам от теб полица. Тогава ти казваш: „Доверие нямаш

ли в мен?“. Ако аз искам полица, значи се осигурявам, нямам доверие в теб. А пък ти, щом не искаш да ми дадеш, нямаш доверие в мен. Тогава къде седи погрешката? Как може да се построи един свят там, където хората нямат доверие един в друг? Който взема пари, няма доверие; който дава пари, и той няма доверие.

Според окултната наука в човешкия ум има известни черти, които показват дали човек е честен. Челото, носът и брадата ще определят качествата на неговата честност. Много пъти челото кредитира, а носът – не. Има някои носове, които не са честни. Има бради честни и бради нечестни, има чело честно и чело нечестно. Как ще познаеш къде са тези черти на носа? Как ще ги поставиш? Тези черти са външни, но те съществуват в духовния живот, в човешката мисъл, в човешките чувства и в човешките сили, в това, което прави човек в дадения случай. От това зависи честността на човека. Но честността на човека още не показва, че той е морален човек. Честността е преходно състояние към моралния живот.

Някой е честен. Дадеш му сто лева, честен е, дадеш му хиляда лева, честен е, дадеш му 10 000 лева, честен е, но като отидеш от 100 000 нагоре, като дойдеш до 150 000 лева, тези линии се пречупват. Тези линии до 100 000 лева издържат тежестта, но при 150 000 лева те се огъват от тежестта, става едно огъване и честността не функционира. Една кола е натоварена и като върви по пътя, се счузва. Натоварена е повече, отколкото трябва, не може да функционира. Целият сегашен свят, всички хора са натоварени с известни идеи. Това е един объркан свят, понятията са такива – объркани. Един мисли за доброто едно, друго мисли за честността, за живота, за щастieto, мисли как да си нареди живота. Един за друг вие сте чужди, понеже не се разбирате, понеже всеки гледа на живота със свое становище.

Вие не може да имате нормални отношения към света, към хората, ако нямате нормално отношение към Природата – това е първото нещо. Всякога трябва да имаш нормални отношения към Природата – това трябва да го

съзнаваш. Ако нямаш нормални отношения към Природата, не можеш да имаш нормални отношения и към хората, те ще бъдат за теб нещо неразбрано. Нормалният живот в света зависи от едно – от това, което в света се нарича така: „Даром сте взели, даром давайте“. Ако ти не разбираш закона на даряването, не можеш да имаш нормални отношения. Само при закона на даряването, навсякъде като даваш от себе си, ти живееш един нормален живот. Щом престанеш да даваш, ти не си в един нормален живот. Този закон съществува в Природата.

След като сърцето ти бие нормално, ти си в нормално състояние. Щом сърцето ти бие неравномерно, ти си в едно аномално състояние. Щом започваш да се обезверяваш, ти си в аномално състояние. Казвам: нормално състояние е, когато това, което човек даром е взел, даром го дава – както един извор, от който изтича излишната вода и в който се втича вода. Човек трябва да бъде един струящ извор. Та ще си правите диагноза. Не да ви сложа сега едни помпи, това е насилие. Аз съм против кладенците, против помпите в живота. Аз съм за водите, които текат. Не да отидеш да въртиш колелото и да изваждаш вода с помпа, но да отидеш при извора, който тече, и изворът свободно да ти дава.

Може да попиташ: „В старо време хората как са живели?“. И в старо време, и днес хората живеят един изкуствен живот. Някой може да ме пита: „Ти женен ли си?“. – „Два пъти съм се женил. И двете жени умряха.“ – „Деца имаш ли?“ – „Четири.“ – „Къде са те?“ – „И те умряха.“ – „Ами мислиш ли да се жениш и колко пъти?“ – „Колкото жени намеря.“ Един мъж за колко жени може да се ожени? Ако живее 120 години и ако всяка година си позволява по една женитба и по една жена? Ти ще кажеш: „Какъв морал може да има в това? Всяка година по една жена!“. Да кажем, че вие сте се прераждали сто пъти и във всяко прераждане сте имали по една жена, значи сто жени сте имали. И от всяка жена ако сте имали по 4 деца, значи сте имали всичко 400 деца, прав ли съм? Това е външният

свят. Но този външен свят е израз на вътрешния живот. Вътрешният живот се проектира навън. В нас има неща неуредени – стяга те нещо отвътре, плашиш се за своето бъдеще.

Какво има да се плашиш за своето бъдеще? Казваш: „Защо да тегля аз?“. Не се безпокой за бъдещето си. Вие, щом мислите за вашето бъдеще, гледайте дали водата тече, или трябва да я вадите с някаква помпа. Ако вашата вода тече като извор, не се плашете от него, работите ви са уредени. А пък ако за вашето бъдеще искате да вадите вода с помпа, това е сериозно. Питам: вашето бъдеще прилича ли на вземане на вода от извора, или искате да вадите водата? В последния случай работата ви е сериозна, тогава ще се намерите в трудното положение да извадите това, което искате. Казвам: няма какво да се плашите за вашето бъдеще. Ако е извор, това е нормално за вас, няма какво да се безпокоите. Какво ви носи бъдещето? Носи ви живот и щастие. Казвате: „Хората остаряват и умират“ – това е вашето минало. Да кажем, че аз имам да давам. Дойдат кредиторите и ме изпъдят от къщата, вземат я – това е моето минало. Казват: „Той е нечестен човек. Това и това му се случи“. Случило му се е много добре.

Иване, разреши един въпрос: ако ти дадат един малък нож, с който е убит човек, ти би ли си рязал хляба с него? (– „Никога!“) Дават ти един нож, с който е прободен някой човек. Една мисъл, с която някой е пробол някого, не е допринесла добро на никого – не я дръж в ума си. Да допуснем, че вие имате желание да бъдете учени хора. Какво е качеството на учения човек? Има учени хора, чието знание е построено така, че те са кладенец, трябва да се тегли, а пък има и учени хора, които са извори. Един човек не иска да бъде слаб, иска да бъде силен – силата му е необходима, за да се справи с мъчнотиите в живота. Мъчнотиите в живота произтичат от съвсем други съображения. Силата някой път се справя с тях, но предназначението ѝ ни най-малко не е да се справя с мъчнотиите в живота. Силата, която ние имаме, трябва да служи на живота. Тя е

най-добрият слуга. Следователно трябва да имаме сила, за да служим на живота. Учен човек е онзи, който служи на живота. Учен човек е онзи, който служи на Възвишеното, на Доброто, и знае как да постъпи в даден случай.

Да ви дам сега едно правило, което трябва да имате и от което може да извадите друго правило. Това е само теоретично. Представете си, че двама млади хора, които са заболели, са в една стая. Казвам на единия от тях: „Ти един час ще се печеш на слънце, ще си сложиш гърба на прозореца и ще си почиваш“. Другият седи на кревата, не се пече на слънце. Онзи, който се пече, постепенно оздравява, а пък онзи, който не се пече, боледува. Какво правило може да извадите от това? Болният трябва да възприема нещо. Болестта идва по единствената причина, че на човека му липсва нещо. Щом даде на организма това, което му липсва, човек оздравява.

Вие сте млад, седите и казвате: „Съвсем я закъсах, работа нямам. Днес съм гладувал. И обувките ми се съдраха“. Плашите се. Как няма да се зароди във вас едно болезнено състояние! На 20 години сте, но Сатурн е дошъл във вас и от страх започва да се сковава сърцето ви. Мислите какво ще се прави. Питам: щом се страхувате, какво ще правите? Страхът има смисъл само когато можеш да бягаш. Няма по-опасно нещо от него, щом не можеш да бягаш. При страха можеш само да бягаш. Идва една мечка, а ти си се вцепенил, трепериш – по-ужасно от това няма. При такива вътрешни сътресения какви ли не страховити мисли идват, не можеш да бягаш.

Кога страхът е нормален? Когато можеш да бягаш. Ако не можеш да бягаш, трябва да се научиш, ще слушаш специална лекция за бягането. Ако не можеш да бягаш, значи спирачките са силно сложени. Природата е предвидила тези работи. Когато човек се уплаши, тогава Природата вдига всички спирачки и той хуква с каквато бързина иска. Светлината бяга ли, или се движи? По какво се отличават хората, които бягат, и хората, които се движат бързо? По какво се отличава онзи, който бяга от страх, и по какво – онзи, който го гони? Страхливият прави по-го-

леми крачки от онзи, който го гони и не може да го стигне. Кой от двамата е по-голям герой? Страхливият е герой.

На мен са ми правили разни възражения. Аз им се чудя. Казват ми: „Не си ли бил при лоши условия?“. Допускам, че не съм живял в тях. Питам: какво нещо са лошите условия? Представи си, че имаш добър баща, добра майка и живееш в отлична обстановка. Един бръмбар влиза в ума ти: мисълта, че баща ти и майка ти могат да умрат. Казваш си: „Какво ще правя сам?“ – това е вече едно смущение. И казваш още: „Възможно е баща ми да не ми остави нищо. Възможно е майка ми да не ми остави нищо. Знам, че бащата и майката на този и онзи умряха, а едικοί си обедняха“. Тези разсъждения са прави, но аз поставям въпроса малко по-другояче.

Ако онова Начало, от което всеки е излязъл, е баща на човека, и ако онова Начало, в което човек живее, е неговата майка, която е създала всичко, тогава какво има да се безпокоиш ти, който си излязъл от тези две Начала? Къде е поводът да се безпокоиш? Ако първото Начало, от което ти си излязъл, умре, твоята работа е свършена; и ако второто Начало, в което ти живееш, умре, тогава всичко е свършено. Смъртта в света не е закон, тя е едно изключително условие, при което хората живеят. Вие вземате изключителните условия за правило. Умира някой – то е изключително условие; обеднява някой – то е изключително условие; заболява някой – то е изключително условие. Оставете изключителните условия, не се безпокойте.

Първо си задайте въпроса защо се безпокоите. Стариият се безпокои, че е остарял, че е станал на 80–90 години, а младият се безпокои, че ще остарее. Питам: защо старият трябва да се безпокои, че е остарял? Николай, защо? (– „Защото изгубва всички сили за борба в живота.“) Срещал съм хора на 85–90 години, които казват: „Съжалявам, че едно време не постъпих както трябва, трябваше да постъпя малко по-различно“. Едни съжаляват, че не са постъпили както трябва, а пък други съжаляват, че са постъпили както трябва. Един казва: „На 85 години съм. Много помагах на домашните си и много съжалявам, че

направих това“. Друг съжaliaва, че не е помагал на домашните си. Кой е на правата страна – който е помагал или който не е помагал? (– „*На правата страна е онзи, който е помагал.*“) Защо съжaliaва, че е помагал? Защото е давал, но никой не му е върнал това, което е дал. А пък другият съжaliaва, че не е давал, защото, ако беше давал, щеше да забогатее. Той казва: „Аз станах сега сиромас“. Кой е на по-правата страна от двамата? Единият е давал и нищо не е взел, а пък другият казва: „Ако бях давал!“. Но и той можеше да даде и да не вземе. В дадения случай какво е трябвало да прави? Кой има повече опитност – който е давал или който не е давал? (– „*Който е давал.*“)

Окултните ученици не трябва да държат сметка за бъдещето. Желязото, колкото и да се безпокои, пак ще ръждяса. Освен ако дойде някой много учен човек и направи така, че да не ръждясва, но то е друг въпрос. А на златото казвам: „Няма да се безпокоиш. Каквито и да са условията, ти няма да ръждясаш“. Вие някой път правите криви заключения. Мислите, че когато страдате, сте на крив път, а когато сте щастливи, сте на прав път. Страданията не показват, че сте на крив път. Щастията не показва, че сте на прав път. Вие сте изпратени на Земята да извършите една работа, която не знаете. Всеки от вас е изпратен да извърши една работа. За какво е изпратено ралото – да оре. За какво е изпратена мотиката – да копае. За какво е изпратен ножът – да реже. За какво е изпратено перото – да пише. За какво е създадена ръката – да работи. За какво е създаден кракът – да ходи. За какво е създаден езикът – да говори. За какво е създадено ухото – да слуша. За какво е създадено окото – да гледа. За какво е създаден носът – да възприема миризмите.

Всяко нещо си има своето предназначение. Бъдещето на носа зависи от функциите, които изпълнява. Ако носът възприема миризмите както трябва, той е в нормално състояние. Ако ухото възприема звука както трябва, то е на място. Ако окото възприема светлината както трябва, то е на място. Питам: кое е онова, което трябва да коригирате в

себе си? Някои от вашите възгледи за живота не са прави. Вие ще кажете така: „Много съм страдал“. Страданието е труд, ти си работил. За какво може да страда човек? Три неща има, за които човек може да страда: на физическото поле – че не е имал достатъчно работа, за да яде и да пие; в духовния свят – че не е имало кой да го обича; в умствения свят – че е нямало кой да мисли за него. За три неща страдате вие: че няма кой да мисли за вас; че няма кой да ви обича; че няма кой да ви даде да ядете. Страдаш, че няма кой да ти даде да ядеш, страдаш, че няма кой да те обича, и страдаш, че няма кой да те буди.

Сега вие сте пратени в света него ли да реформирате, или себе си? Света ли да уредите, или себе си да уредите? Разбира се, себе си – първата държава е това. И ако вие се вслушвате в себе си, ще знаете, че Природата е вложила едно чувство във вас, което предсказва какво ще бъде вашето щастие, и ако го слушате, няма да грешите. Това чувство ще ви покаже, както Природата показва, че времето ще се развали – тази развала ни най-малко не е зло. Ако времето не се разваляше, щеше ли да бъде добре за хората? Големият живот седи в развалянето и оправянето на времето. Кога времето се разваля? И кога то е в нормално състояние? Ако времето не се разваля, трябва да те е страх, защото всичко изсъхва. И ако не се поправя, всичко изгнива. Когато времето не се разваля, има повече светлина и топлина, отколкото трябва, и всичко изсъхва. А ако не се оправяше, нямаше да има топлина и всичко щеше да изгние от влагата.

Нормално е, когато времето се разваля и оправя. Нормално е, когато има промени. Скръбен си – развалило се е времето. Радостен си – оправило се е времето. В радостта и скръбта е смисълът на живота. Ако ти искаше да живееш, без да се разваля и без да се оправя времето, такъв живот не съществува и тогава животът ти щеше да бъде само нещастие. Ако животът ти е само нещастен, то е аномално състояние. Ако животът ти е само щастлив, и то е аномално състояние. Нещастие, което не влече след себе си

щастие, и щастие, което не влече след себе си нещастие, и двете са аномални. Когато щастieto влече след себе си нещастие и когато нещастieto влече след себе си щастие, това са нормални състояния. В сегашното състояние това е пътят.

Само при една такава философия няма да се безпокоите, другояче въпросът остава неразрешен. Например на някого от вас може да му хрумне мисълта да стане певец. Обикновен певец може да стане, както една жаба, която пее, но да стане певец, който да привлече вниманието на света, това са изключителни условия. Или ако вие станете голям философ, който привлича вниманието на света, това са изключителни работи. Великите работи в света са изключителни работи. Защо искате да станете философ, който всички в света да признават? Защо имате тази амбиция? Коя е интимната тайна? Защо искате да станете виден певец, всички да ви признават – интимната ви мисъл коя е?

Представете си един човек, който е толкова силен, че само като бутне някого, ще го търколи на земята. Представете си и друг, който казва: „От десет метра разстояние като духна, онзи ще се търколи на земята“. А пък трети човек, който е на другия край на Земята, само като помисли нещо, работите стават. Кое е по-хубаво сега: като бутнеш, като духнеш или само като помислиш, да станат работите? Да помислиш и да станат, то е най-хубавият метод. Някой казва на някого: „Помисли, че си здрав“. Онзи казва: „Не мога“. Казва му тогава: „Духни“. Той пак казва: „Не мога“. Казва му: „Бутни го“. И онзи пак казва: „Не мога“. Щом казваш, че не можеш да го бутнеш, тогава какво ще бъде разрешението на въпроса?

Вие разсъждавате, казвате: „Не може да се оправи животът“. Един адепт завързал един свой ученик само с конец и му казал: „Не можеш да скъсаш този конец“. Ученикът седи завързан и казва на другите: „Не може да се скъса този конец“. Друг му казва: „Слушай, скъсай конца“. Ученикът отвръща: „Не мога да го скъсам“. Другият

тогава казва: „Или ще скъсаш края, или от теб нищо няма да стане“. Той взема тоягата си, удря го 4–5 пъти, скъсва края и казва: „Ти можеше да скъсаш края, без да те ударя. Но аз ти нанесох четири удара, за да го скъсаш“. В математиката как се нарича едно число, което е пред другите – коефициент. Ако го повишите в четвърта степен, усилвате го. Така е и когато някой човек ти каже нещо веднъж, два пъти, четири пъти. Следователно всички страдания в света са онези тояги, с които ти казват: „Скъсай края!“. Идва едно страдание, идват четири страдания – това е коефициентът, придобива се сила.

Вие ще направите резюме на това, което съм казал. Следващия път ще продължим, ще проточим края. Направете едно малко резюме, докато скъсате края. Конците още не са скъсани, така че въпросът не е разрешен. Един стар живот и един нов живот се различават. Старият живот си върви по старите пътища. Някой път ние мислим, че вървим по нов път. Трябва да се научим да вървим по нов път. Вие поглеждайте някой човек и казвате: „Не ми хваща окото“. Много повърхностно го разглеждате. За да познаеш един човек, трябва да разгледаш устата му, брадата му, носа му – това са три основни неща. После му погледни окото, ухото, скулите, шията, ръцете, краката, гърба, рамената. Всеки един човек има скрити неща. Всички хора са дегизирани. Ние никога не виждаме хората в тяхното естествено положение. За едни ти минаваш за груб и хладнокръвен, за други минаваш за умен и добър. Някой вижда нещо хубаво в теб, а пък друг не вижда.

Питам: ако вие не разбирате законите на Природата и сте взели един плод, който едва е завързал от един месец, какъв ще бъде той? Отначало е стипчив, след известно време ще бъде кисел, а по-нататък, когато узрее, ще го намерите вкусен. Нещата трябва да се разглеждат, когато са узрели, а не когато завързват и не са узрели – тогава имаме незавършен процес. Ние разглеждаме живота като един незавършен процес. Той завършва, за да започне втори. На всички незавършени процеси резултатите са в за-

вършените процеси. Ако се обезсърчите, то е незавършен процес. Ако скърбите, то е незавършен процес. След завършването на един процес, ще започне един нов процес.

Та ще направите резюме – какво сте разбрали от тази лекция. От вашето резюме ще разбера какво мога аз да разбера и после ще продължим. Тази лекция е, за да имате правила как да се справите с ежедневния живот, с днешния живот, с днешните мисли, чувствания и несрепти. Защото, както сега вървите, вие ще остарееете. Млад сте, а преждевременно сте остарял, грохнал сте. Някои от вас приличат на 85-годишни старци. Вие отсега нататък трябва да живеете. Вашите страдания са страдания насън. Нито един от вас няма страдание. Вие всички сънувате, че страдате. Сега аз бих ви дал много примери. Събуждаш се от страх и казваш: „Мечка ме гони, разбойници щяха да ме оберат. Едва се спасих“. А сърцето ти тупти, тупти – това ти отнема един час. Казваш: „Щяха да ме убият“. Това, което опитвате в живота, и то е насън. Реално няма, теория има. Това не са реални страдания.

По какво се отличава едно реално страдание? Страдание, плодовете на което не могат да узреят, е фиктивно. Когато едни хора страдат, други са щастливи – такъв е законът. Едни работят, а други почиват. Тези, които почиват, после ще работят. Обмяна има, и промяна има. Природата е правила много опити с разни животни, правила е опити и с всички степени. Човекът е най-последният модел. На човека казвам: „Ако не искаш тази форма, има по-долна форма“. Някой човек не че страда, но застарява, като мисли, че всичко знае. Виждал съм и малки деца, които са стари. Човек да не мисли за работи, за които не трябва да мисли. Например той мисли, че е учен, че е красив, мисли какво ще кажат хората. Има много работи, за които не трябва да мисли. Да мисли за съществените работи.

Един болен не можеше да яде. Дадох му един лек: да повика един човек, който е здрав, а не болен, и който може да яде добре; четири пъти да го нахрани, да го гледа

като яде, и ще оздравее. И той оздравя. Но болният, за да оздравее, не трябва да разсъждава. Трябва да се отвлече психологически вниманието му от това състояние, което ражда болезненото състояние. Защо остарявате преждевременно? Влюбил си се преждевременно в старостта. А пък в когото се влюбиш, на него приличаш. Не се влюбвай в старостта, а се влюбвай в младостта.

Понякога в човека има известни тъжни, стари чувства. Като дойдат тези чувства в теб, тогава остаряваш. Някой се чувства на 85, на 90, на 120 години. Всеки ден може да ти дойде на гости някой умрял стар човек и да ти разправя за положението си. Най-долният духовен свят е полуматериален и умрелите са нито в този свят, нито в онзи; някои от тях ще ти дойдат на гости. Дойде ти една мисъл и казваш: „Остарях“. Веднага се махне тази мисъл, виждаш, че си млад. Вие, младите, сте стари подмладени – в миналото сте били стари. В бъдеще ще става лесно подмладяването. Ще поставите човека в магнетичен сън и ще му внушите, че е млад, стига да мисли за 19-годишната възраст и за нейните качества. Блажени, които вярват! Най-напред кръвта остарява. В старите хора има преобладаващо влияние на венозната кръв – стават утайки, наслоявания.

Всички планети трябва да бъдат 12. След Сатурн откриха Уран, Нептун и Плутон. (Учителя се обръща към една сестра: *„В теб има несъответствие между лицето и пръстите. Каквото си намислила, не го правиш така, както го мислиш. Твоите пръсти трябва да станат най-малко с половин сантиметър по-дълги, за това ти трябва 10 години труд“*.) Някой има валчесто лице и дълги пръсти. Този човек иска да прави много работи, които не може. Той може да удължи лицето си с половин сантиметър, понеже пръстите му са дълги. Първо ще седнеш и ще си представиш, че всичките ти работи са уредени – ти ще сънуваш, ще мислиш, че си в палат, разхождаш се в градина, живееш, заповядваш на слугите, качваш се в автомобил.

(Оттук до края е разговор.)

В звука има пречупване. Когато музиката влезе в погъста среда, в нея идва тъга.

Когато човек възкресява мъртвите, показва, че в него става пробуждане на съзнанието, съзнанието заема по-широка област.

В църковното пеене много тонове не са никак реални, няма никаква реалност. В католическите църкви музиката не е реална. В религиозното пеене всички трябва да вземат участие, а не едни да пеят, а други да са публика, защото е казано: „Хвалете ги“. Всички трябва да хвалят, а пък някои мълчат като риби.

С малките скърби се лекуват по-големите. А с големите скърби се лекуват по-малките.

Една мишка била хваната и казала на един човек: „Освободи ме и аз ще мога да ти направя една услуга“. „Какво ще ми направиш?“ – казал човекът и я освободил. После разбойници го хванали, вързали го и мишката прегризала въжетата. Някоя малка мисъл може да прилича на малката мишка, която може да те освободи.

Един ден пари ще давате за страданията, ще искате да ги купите, но няма да можете. С години чака някой да му дойде ред да си купи щастие. А пък един ден ще бъде обратното: ще чака за една малка скръб 2–3 години. Ще ви домилее страданието един ден. С радостите и страданията става нещо разнообразно. Някои страдания те избавят от някои големи нещастия. Например някой те бутне и те събори в тъмнината, нищо не ти казва. Ти паднеш, а по пътя по-нататък има разбойници. Ако беше вървял по-нататък, щеше да срещнеш разбойниците.

Всеки ден идва комисия и пита какво искаш днес. Ти не казваш какво искаш, комисията отминава и ти оставаш без нищо. Един човек тръгнал в турско време за Цариград. Пашата му казал за 40 дни да пристигне, иначе ще го убие. Той се забавил тук-там, закъснял и се помолил на Бога да му прати някое конче, да се качи на него. Вижда едно заптие с едно конче и си казва: „Благодаря, че Господ ме послуша“. Заптието му казва: „Носи кончето на гърба си“.

Тогава човекът казва: „Господи, ти не разбра моята молитва“. Когато човек закъснее, не е господар на съдбата си и ще носи кончето.

Лотарийният билет с три деветки има възможност да спечели. Когато човек е раздвоен, да не взема билет. Като нямаш никакво раздвоение, ще спечелиш, а като си раздвоен, няма да спечелиш.

Отче наш

15. лекция, 8 февруари 1935 г., София, Изгрев

ПЪРВОТО И ПОСЛЕДНОТО МЯСТО

Добрата молитва

Ще прочета няколко стиха – от 5. стих нататък, от 16 глава на *Евангелие от Матей*. Те се отнасят само за тези, които искат да учат, не са за обикновените хора. (*Учителя прочита от посочената глава от 5-ти до 12-ти стих включително.*) Всеки човек се спъва в себе си от своите садукеи³⁴ и фарисеи³⁵. Който разбира, разрешава добре въпроса, но който не разбира, нищо не разрешава. Вие всички сте запознати с числата. Числото 1, единицата, може да представлява една сянка, а може да представлява и една реалност. Единицата може да представлява една пещчинка, от която, както и да я въртиш, нищо не можеш да направиш, но може да представлява и една клечка, една възможност, с която вие, при известни условия, може да запалите огън. А огънят ви е потребен.

Значи в даден случай единицата може да ви помогне, а в друг случай не може да ви помогне. Но това *едно* може да се измени. Да допуснем, че поставям знака плюс след единицата и след това поставям друга единица, получавам едно равенство: $1+1=2$. Като притурите на числото *едно* още една единица, стават две. Но числото 2 в единия случай, в известно отношение, е изгубило от своите качества. Две вече не е едно, а какво е? Ще ви обясня малко. След като сложите яйцето под кокошката и след като излезе пилето, това яйце остава 2. Черупката остава отвън, то е 1, а пилето е 2. Преди да се излюпи пилето, яйцето беше по-силно от него, а след като се излюпи пилето, то е по-силно от яйцето.

Това са ред разсъждения в живота, които трябва да приложите, за да разбирате същността. Вие казвате: „Говорете нещо реално“. Някой може да говори нещо реално, но ако ти си сянка, а пък той е реалност, то как ще говори

реалността на сянката? Може ли и сянката да говори на реалността? Светлината е за всички, но има нещо в нея, което не е за всички. Животът е за всички, а любовта не е за всички. Да ви изясня това. Вие имате една свещ и тя не е за всички, всички не могат в дадения случай да я имат. Вие всички не може да имате свещта, но всички може да имате нейната топлина. Вие, десетте, в дадения случай не може да имате в ръцете си тази свещ, но от светлината ѝ всички може да се ползвате. Казваш: „Аз мога да имам тази свещ“. Щом можеш да имаш тази свещ, ще се роди спор между десетте души. Десет души искат да делят една свещ – ако я разделят, те ще я развалят.

Реалността не се дели. Реалното не се дели. Делят се сенките. – „Този, който е по-близо до свещта, ще има повече светлина.“ Близко и далече – то е заблуждение. Слепият може да е близо до свещта, а пък онзи, който гледа, може да е по-далече. Тогава кой ще има повече светлина? Възражението аз ви го давам. Аз не искам да ви оберя, но искам в дадения случай нещата да са поставени най-естествено. Някой казва: „Аз искам да бъда близо“. Ти трябва да бъдеш реален, както и аз съм реален – това е близост. Две реални същества са близо. Когато едно същество е реално, а другото не е реално, те не могат да бъдат близо, те са толкова далече, колкото Небето от Земята. Щом кажеш, че си далече от някого, ти си сянка. Щом кажеш, че си близо до него, подразбира се, че си една реалност.

Сега за числото 2 – по какво се различава то? Представете си, че с един литър вода напълваме шише, побиращо един литър. Допуснете, че ние увеличаваме обема на шишето. Да кажем, че то вече ще побира два литра, и след като налеем един литър вода в него, какво ще стане? Един литър вода може ли да запълни цялото шише – не може. Какво е станало с водата? Да обясня повече. Представете си една стая, половината на която е отоплена с печка. Ако увеличим размера на стаята, то може ли със същото гориво да я стоплим на същия градус? Значи, ако увеличим формата, то единицата се е увеличила, станала е 2, но нейните качества са се намалили. Две вече не е така силно,

както единицата, напрежението е по-слабо. Да представим друго едно сравнение. Някой път вие чувствате, че във вас е станала някаква промяна – не сте така смели. Преди да обичате някого, вие сте много смели – може да го нахокате, да свиете вежди, но щом го обикнете, не може да си свиете веждите пред него. Като ви се придаде едно качество на обич към известен предмет, този предмет не можете да го нагрубите.

Да ви обясня малко, понеже сте реалност. Представете си, че вие имате една печка, която е студена. Щом е студена, може да я пипате. Пипането е хокане. Но представете си, че я нагорещя до 200 градуса – тогава може ли да я пипате? Ще попитате: „Защо не може да хокаме този, когото обичаме?“. Защото е нагорещен. Ти казваш: „Аз не искам да го хокам. Той пари. Пръстите ми ще изгорят“. Тогава може да го буташ отдалече с дилафа. Казвате за някого: „С дилаф го бутай“. Добре, но представете си, че аз увелича топлината на 1000–2000 градуса. Тогава как ще го буташ с дилафа? Казвам: „Не го бутай, ще отиде дилафът“. Какво ще правиш със стопения дилаф?

Това са неразрешените въпроси, мисли, желания и постъпки, които понякога се случват във вашия живот. Погледнеш нещо – стопи се, не става това, което желаеш. И тогава казваш: „Това е съдба, несгода“. Топлината е голяма, стопил се е дилафът. Трябва ли всяко нещо, което човек мисли, да го постигне? Не, защото радостта седи в непостигането на нещата. Скръбта седи в постиженията. Радостта седи в това, че не си постигнал някои работи, а скръбта седи в постиженията.

Двама души искат да купят един и същи кон, но не знаят, че е сляп. Външната форма на коня е красива и най-после единият успява да го купи. Онзи, който го продава, не казва, че конят е сляп. Човекът, който го купува, се радва, а пък другият, който не е могъл да го купи, скърби, че няма кон. Обаче когато онзи, който го е купил, разбира, че конят е сляп, започва да скърби, а другият, като узнава това, започва да се радва. Това са ред разсъждения. Трябва да разсъждавате правилно. (– „Това за коня е изключение.“)

В Природата няма изключение. Да ви кажа какво означава изключението. В едно общество приемат един човек, после го изключват. Ти сянката можеш да изключиш, но реалността – никога. Ако искаш да изключиш един човек, ти казваш: „Аз не искам да го държа в съзнанието си. Ще го изхвърля от ума си“. Но мислиш ли, че като го изхвърлиш от ума си, той не съществува? Реалността не се изхвърля. Ти казваш за някого: „Той е изгубил любовта си“. Това, което се губи, не е реално. Това, което изчезва, не е реално – то е сянката. Вие се мъчите някой път за сенките, а пък естеството на сенките е, че те се явяват и изчезват.

Има един закон за постижения в света. Постижението седи в разбирането на основните закони. Вие се смущавате за онова, което не разбирате, безпокоите се, че нищо няма да постигнете в живота си – това е едно заблуждение. Какви са постиженията на рибата? Да плува във водата, нищо повече. Ако тази риба започне да мисли, че може да стане птица, да лети във въздуха, тя се заблуждава. Какви са постиженията на птицата? Да хвърка. Какви са възможностите на човека? Човек трябва да мисли. Аз определих какво нещо е мисълта. За какво е даден умът на човека? Какво ни ползва мисълта? Мисълта, умът на човека е даден, за да се избави той от своето животинско естество. Сега да допуснем, че 1 и 2 ги увеличаваме с още една единица.

$$1+1=2$$

$$2+1=3$$

Ако е по отношение на материалния свят, яйцето – 1, означава киселина, творческа сила, 2 е основа, а 3 е един резултат. От киселината и основата какво излиза? Сол. Тройката е солта в дадения случай. След като се увеличи единицата, вие имате основа. Когато сложите единица при двойката, вие получавате числото 3 – това е солта. По какво се отличава киселината? (– „Тя разяжда.“) А основата? (– „И основата разяжда, но по-малко.“) Солта е неутрална. В дадения случай вие трябва да разбирате,

че това е един процес във вас. Някой път имате киселина – енергия имате, искате да работите. Казват: „Киселина имаш“. Сега ви трябва основа – как да я увеличите? Или да допуснем, че имате повече основа, отколкото ви трябва – какво трябва да правите? Трябва да увеличите силите си. Всякога, когато човек има повече, отколкото трябва, той усеща едно напрежение.

От това гледище какво нещо е скръбта например? Скръбта показва, че имаш повече киселина. Хората казват: „Кисел е станал той, не го бутайте“. Утре може да стане сладък. Виждаме същия процес в Природата. Ние казваме, че Слънцето не е разумно, но това неразумно Слънце, тази неразумна сила, след като дълго време грее един плод, който е кисел, превръща го в сладък. Кое е онова, което е превърнало киселината в сладчина? Сладчината в слънчевите лъчи ли се намира, или в самото растение? Сладчината в дадения случай е придала единица на растението, на плода. Вие как ще си образувате вашата захар? Да ви кажа как, то е специална работа. Химиците знаят как се образува захарта. (– *„От захарно цвекло, от захарна тръстика чрез пресоване.“*) Значи сладчината съществува в Природата. Ние ли образуваме сладчината, или тя съществува в Природата? Съществува ли сладчината в Природата, или тя е наше понятие? Възможността за сладчината съществува в Природата, но сладчината съществува в нас чрез сетивата, чрез усещанията; две възможности има.

Реалното е условие за реалното. Трябва да съществува една реалност. Едно семе е реалност. Когато семето расте, казваме, че трябва да има условия. Какво разбираме под думата *условия*? Светлината, влагата, топлината, това са условия. Какво друго се изисква? Реалността е условие – подразбираме нещо разумно. Защото реалността е резултат на реалността, на разумното, а пък условията са резултат на нереалното. Реалното съществува по единствената причина – разумното, а условията съществуват по единствената причина – нереалното.

Понякога съвременните хора влизат в сътъкновение с някои понятия, с известни стари разбирания. Да кажем,

че всички вие имате стари разбирания, които отдавна са отживели, останали са като сянка. Например вие пазите черупка от яйце, от което преди десет години се е излюпило едно пиле. Каква реалност има в черупката? Знаете, че в нея вече няма нищо. Че пилето е излязло навън, това е един факт. То се е освободило от този вътрешен затвор. Вие носите затвора на реалността и казвате: „От този затвор е излязло пилето“. Пилето се е освободило от ограничението, което е имало. Но представете си, че това пиле един ден се променя: от него излиза човек – една красива мома, която ходи. Първо от яйцето излиза пилето. После, като излезе красивата мома, имате друга черупка. Реалността излиза. След като излезе реалността от черупката, то тази черупка е мъртва, стои като мумия. Момата казва: „На мен черупки не ми трябва, пиленце не ми трябва“ – защо?

Все пак човек не може да се разправя със своето минало. За да покаже своя произход, той си прави една чаша и пие от нея – чашата е яйцето, от което е излязъл. Искам да ви кажа: от онези ваши черупки, които са станали безполезни, направете си поне чаши, от които да можете да пиете вода. Единствената философия е това, другояче ще се спънете. Това е философия, ако си ученик, но ако си обикновен човек, това са празни работи за теб. Тези неща не са за обикновения човек. На обикновените хора няма какво да се разправят.

Конят, който е впрегнат да тегли каруцата, докато е кон, ще я тегли. Ако иска да се освободи, трябва да стане човек. Дотогава, докогато в себе си не можеш да разрешиш една мъчнотия, ти си един кон. След като разрешиш тази мъчнотия и разбереш законите, то ставаш човек, ти си вече над мъчнотиите. Сега не съжaliaвай, че теглиш каруцата – съзнай факта, че си кон. Щом превъзмogneш мъчнотията, ще признаеш факта, че си човек. Ако можеш да се освободиш от каруца, човек си, ако не можеш да се освободиш, кон си.

Знаете ли какъв е произходът на думата *кон* в българския език? Това е една българска дума. Вие искате да си

установите известно убеждение – кон трябва да станете. Ако някой ти каже: „Ти си кон“, отговаряш: „Обиждаш ме“. Но в какво седи обидата, като кажат на един човек, че е кон? Ти се обиждаш, като ти кажат, че си кон, а не се обиждаш да се качиш на един кон – то е също толкова обидно. Казваш, че не искаш да бъдеш кон, а имаш нужда конят да ти помага. Смяташ, че е глупав, а искаш да се ползваш от глупавия. Значи глупавото е разумното. Сега това беше за изяснение, думата *кон* не е толкова обидна.

Казвате на някого: „Пиленце, гълъбчето ми“. Всеки от вас може да носи, като му кажат, че е гълъбче. Защо думата *гълъбче* не е обидна? Гълъбът е характерен. В него има нещо много характерно, не красиво, но характерно. Хиляди години, при най-лоши условия, той е останал вегетарианец. Като ти кажат *гълъб*, значи ти имаш характера на гълъба. Ако не можеш да победиш условията, не можеш да бъдеш гълъб. *Гълъб* означава нещо устойчиво в характера. А като кажем, че някой е кон, разбираме, че той се е загнездил на някое място и казва: „Не мърдам оттук“. Знаете ли колко упорито същество е конят? Той е по-упорит от човека.

Аз имах един случай. Идвам от града към Изгрева, минавам по главната улица „Граф Игнатиев“ и после нагоре, по шосето. Гледам: един полковник, заедно с вестовоя си, се вози на файтон с два хубави черни коня, но там, където пази стражарят и започва наклонът, единият кон спира. Аз се заинтересувах защо конят не иска да върви. Войникът го бие, но този кон не мърда. Слиза полковникът от файтона – конят върви. Войникът спира файтона, полковникът се качва – конят не върви. Най-после полковникът, като се качи и слезе 4–5 пъти, каза на войника: „Ти карай, пък аз ще вървя пеш“. И досега аз разсъждавам: защо конят не искаше да носи полковника? Дали е едно съвпадение? Като се качва полковникът на файтона, конят не мърда; като слеза, конят върви. Този полковник по-лесно се справя с войниците, отколкото с конете. С коня по никакъв начин не може да се справи.

Щом не обичаш някого, ти вече имаш характера на коня. Не искаш да го носиш, нищо повече. Не можеш да заставиш човека да извърши една работа, която той не обича. Да кажем, че някой има отвращение към известна храна. По никакъв начин не може да заставите човек да яде храна, към която има отвращение – за него тя е цяла отрова. Има нещо, което за човека е толкова отвратително, че даже ще предпочете смъртта, отколкото него. Има два вида отвращение: някой път имаш отвращение от човек, който не те обича, а някой път имаш отвращение от човек, който те обича. Тогава какво трябва да правиш?

Когато имаш отвращение от погрешките, ще ги изправиш. Но когато имаш отвращение от своите добродетели, какво трябва да направиш? Някой път вие не разчитате на някоя способност, която имате. Някой път си казвате: „Аз съм първокласен невежа“. Благодарете за това, защото само невежите хора се учат. Всички деца, които се раждат, знаят ли да говорят, не са ли невежи? Всички музиканти не бяха ли невежи? Всички оратори не бяха ли невежи? Всички хора, които са развили своите заложби, са имали това състояние.

Нека дойдем до неща, които са реални. Да допуснем, че искате да поправите себе си. Представете си, че сте беден човек и искате да поправите вашия живот. Да ви приведа един пример. Един студент в Америка съвсем бил закъсал. След като ходил навсякъде да търси работа, отишъл в един ресторант и казал: „Ще ми направите голяма услуга, ако ми дадете да върша някоя работа“. Притежателят му казал: „Нямаме нужда от работник. Имаме толкова хора, колкото ни трябва, нямаме бюджет“. Студентът казал: „Аз не искам никаква заплата. Даром ще служа само за храната. Ще давам на клиентите да си обличат палтата, без пари, само за храната. Поне тази работа да върша“. Всички се подсмиват: „Дошъл един, който ще работи без пари. Ще го видим този студент какъв е“. Но студентът, след като даде палтото на някой благородник, каже му някоя хубава дума и онзи, като го погледне, бръкне и му даде нещо. На друг клиент пак каже сладка дума и той пак

го погледне, бръкне и му даде нещо. На края на първия месец студентът вижда, че неговата заплата е четири пъти по-голяма от заплатата на платените служители. Питам сега: вие поне толкова, колкото този студент, не можете ли да направите? Какво е казвал студентът на клиентите, не зная, но фактът е, че всеки е изваждал и е давал. Американците не обичат прости думи, но ако им кажеш нещо, което им допада, те поглеждат, поусмихват се и са готови да дадат.

Понякога вие се намирате в трудните условия на този студент: не можете да намерите работа, не ви върви в нищо. Поне намерете един ресторант, в който да давате палтата на хората, да им казвате по някоя хубава дума. Представете си, че имате заложенa дарба да свирите на цигулка. Дават ви една цигулка – вие не можете ли с нея да изкарате прехраната си? Може да се спъвате от мисълта какво ще кажат хората, като свирите навън. Срам ви е навън да свирите, а не ви е срам да излизате на сцената. На сцената обстановката е друга, ще се поклоните, ще свирите – считате това за чест, а свиренето отвън считате за безчестие. Аз се чудя защо там, на сцената, е чест, а отвън е безчестие. Съгласен съм с вас само в едно отношение. Ако ти излизаш да свириш на сцената като някой профан цигулар и те освиркват, тогава е срамота. Но ако си първокласен цигулар и излизаш на улицата да свириш, ти си един почетен цигулар, нищо повече. Работата е в това, да свириш – дали на улицата, или на сцената, но да свириш.

Аз разбирам по-дълбоко работите, обяснявам ги сега от мое гледище. Онзи цигулар счита, че е почит да свири в една зала. Аз считам, че залата, това са хубавите условия, това са разумните хора. Ако хората в залата са разумни, те разбират цигуларя и му дават вдъхновение; те са му полезни и той им е полезен. А пък на улицата е срамота да се свири, понеже там са простаци, никой не разбира от музика. Да кажем, че всички, които са на улицата, са глухи – какво ще им свирия аз? Ще ми кажат: „Не си хаби времето, глухи са тези хора. Нека прочуят“. Ако мога да ги накарам

да слушат, добре е, но ако моето свирене не може да им отвори ушите, тогава това показва едно от двете: или хората са глухи, или аз не разбирам какво нещо е свирене. Аз давам това за обяснение, вземам го в широк смисъл.

Вие казвате: „Трябва да се живее“. Но разумно трябва да се живее. Никога не се възмущавай от живота, който е вътре в теб. Не се възмущавай от условията, в които си поставен, понеже те са една възможност за теб, една малка възможност. Може би си поставен да живееш при тези условия за един час, за един ден, за един месец, но това няма да продължи много – условията ще се изменят. Ако ти не разбираш условията като една възможност за теб, ще попаднеш в една погрешка. Оттам се явяват сегашните противоречия. Например вие искате да бъдете богати и едновременно да имате някои постижения. Богатството, това е един резултат. Ако една държава е богата, подразбираме, че хората в нея са били честни ред поколения наред: сто, двеста, триста поколения са живели честен живот. Богатството на тази държава е резултат на добрия живот на всички нейни членове. Следователно всеки член има право да използва това богатство, но никой няма право да го обсебва.

Същият закон съществува и в Природата. Ние имаме право да използваме въздуха, но нямаме право да го обсебим. Като излезеш навън, никой не ти забранява да използваш въздуха. Ако си умен, можеш да го използваш, можеш да се качиш на планината или да идеш в полето, но този въздух не можеш да го обсебиш. Това, което приемеш, ще го пратиш навън и ще има обмяна между Природата и теб. Хората говорят за условия. Условията имат две страни. Добрите условия за мен са във вдишката, която правя, но ако не зная как да дишам, тя е безполезна. Онзи студент в ресторанта, като издишал, казал на американеца една много сладка дума и тогава той сложил нещо в джоба му. Ти не знаеш как да издишваш. Твоето издишване трябва да засегне някого. Всяка ваша издишка е много важна.

Сега само за обяснение ще ви кажа нещо, което прилича на *Приказки от 1001 нощ*. Има разумни същества, които считат за привилегия да събират това, което вие издишвате, те стоят при вас и току хванат издишката ви и я носят. За тях вашето издишване е толкова важно, колкото за някого е важно да отиде при извора, за да налее в стомната си от водата, която тече. Някое същество, което не разбира, ще се чуди защо този човек слага стомната си там. Той налива вода в стомната. Вие издишвате онзи въздух, който е излязъл от други същества. Чистият въздух е излязъл от по-висши същества, които го приемат по един начин, а ние го приемаме по друг начин. Ако дишаш правилно, ти трябва да влизаш във връзка със същества, от които този въздух е излязъл и при които пак ще се върне.

В Природата има постоянен кръговрат. Никога не се смущавайте, че вашите работи няма да се оправят. Ако вие спазвате онзи, разумния закон в света, вашите работи ще се оправят. Ако седите на мястото, където са ви поставили, добре, но ако измените мястото си, тогава работите ще закъснеят.

Олга, ти как римуваш твоите думи? Римувай ми думи. (– „Какви думи?“) Каквито и да са – едносрични, двусрични. Ако имаш нещо в запас, кажи го. А пък ако нямаш, други думи намери. (– „Вие само фразата ли искате, или рима? Когато имам идея, римите идват, но когато нямам, не идват.“) Може да римуваш първия ред с втория, а може да римуваш и през два реда. На вас е потребно следното: отношението, което съществува между вашите мисли и чувства. Може вашата мисъл да е реална, а може и да не е реална, да е сянка. Може чувствата ви да са реални, а може и да не са реални. При съчетанията на мислите и чувствата ви някой път нещата са постижими. Но когато съчетавате една реална мисъл с едно нереално чувство, тогава не може да имате постижение. Или когато съчетавате една нереална мисъл с едно реално чувство, и тогава нещата са непостижими.

Ако съчетавате една реална мисъл с едно реално чувство, тогава нещата са постижими. Законът на Любовта съединява мисълта с чувството. Когато дойде Любовта, тя има условия да действа само при реални мисли и реални чувства. Тя е сила, която гради. Ако вашият материал е здрав, Любовта ще гради. Ако ли не, тя ще мине и тогава във вас ще остане една празнина, вие ще имате неразположение и ще кажете, че животът няма смисъл. Някой път животът ви е обезсмислен – защо? От неразбиране.

Аз се чудя на хората. Говорят за Бога, но в моя ум и досега има един въпрос, който разрешавам. Хората ги обича едно Същество, което ги е създало, То има Любов към тях. При тази Божествена Любов, при всичката хубост, която Природата е създала, хората са нещастни и казват: „Мен няма кой да ме обича“. Как могат да те обичат? Ти трябва да имаш едно реално чувство, една реална мисъл, за да те обичат. Не може да бъдеш обичан, ако нямаш реална мисъл; не може да бъдеш обичан, ако нямаш реално чувство. Сянката не може да се обича. Ти сам ще се разочароваш от себе си. Реалността аз определям така: човек, който живее в реалността, никога не пада духом. Щом си свършено паднал духом, трябва да констатираш факта, че си извън реалността и няма на какво да разчиташ. Обезсърчен си, казваш: „Не си струва да се живее“. Не, ти се върни в живота. Не трябва да живееш в това състояние, което имаш, а се върни към реалността на живота. Това разбиране, което имаш, не може да ти донесе едно благо.

Питам: кое е по-хубаво – да се влюбиш в една свещ или да се влюбиш в Слънцето? Аз не казвам, че е лошо да се влюбиш в свещта – тя е полезна, най-малко 4–5 часа ще ти свети. Въпрос не правя, че е глупаво да се влюбиш в една свещ. Но кое е по-хубаво – в Слънцето ли да се влюбиш, или в свещта? Аз отначало съм се влюбил в Слънцето, а после постепенно се влюбвам в свещта. Според мен, от мое гледище, привилегия е да се влюбиш. Когато се влюбиш, е щастие, а когато не можеш да се влюбиш, е нещастие.

Всички казват, че страдат, защото са се влюбили, а всъщност те любовта не са я сънували. Някой казва, че любовта е изгорила душата му. Какво е изгорила? Любовта не изгаря никого. Тя действително запалва хората, гори ги, но да ги превърне в пепел – никога. Любовта никога не превръща хората в пепел, но ги изгасва. Не съм намерил досега нито една скара, направена от любовта; където и да съм ходил, не съм намерил. Тези изгаряния се дължат на съвсем други причини, не на любовта. Казва някой: „Изгоря ми душицата“. Че е изгоряла, вярно е, но че от любовта е изгоряла, не е вярно – не е от любовта. Някой казва: „От много вяра дойдох до този хал“. Това е друго заблуждение, оставете го. Ти страдаш от своето безверие, а не от вярата. Някой казва: „Много съм доверчив“. От вяра човек не може да страда, а от други неща може да страда. Трябва да разбираме нещата.

Сега трябва да дойдете до онова, което е вложено във вас. Интересувайте се всички не само от онези заложи, които са във вас, но и от заложите, които са в другите хора. Защото онзи, невежият ученик, който изучава изкуство, ако не се интересува от заложите на своя учител, той като художник никога не може да успее. Същото е и за цигуларя. Ние всякога трябва да се интересуваме от заложите на другите хора, защото в реалността нещата взаимно си помагат. Интересувай се от любовта на хората, от тяхната вяра, понеже тяхната любов ще допринесе и за твоята любов. В реалността така седят нещата.

Ти казваш: „Защо трябва да си губя времето?“. Един човек декламира някъде, говори красноречиво – спри се, послушай. Свилят някъде – спри се, послушай. Разглеждай Природата, тя е цяла художествена изложба. Аз не искам да кажа, че това, което имате, е лошо, но вие сега оперирате с един капитал, който не е ваш. Христос, като разрешава този въпрос, казва, че на едного дали пет таланта, на друг – два, а на друг – един. Онзи, комуто дали пет таланта, спечелил още пет. Онзи, комуто дали два таланта, спечелил още два. А онзи, който взел един талант, го скрил – защо го скрил, кои са подбудителните причини?

Защо в него не се е зародило желание да работи? Кой е единият талант, не ви ли е идвало на ума?

Човек, който живее само за себе си, той е единият талант, друго разрешение няма. Онзи, който взема двата таланта, той не живее вече за себе си. Онзи, който взема петте таланта, има по-широко разбиране. Онзи, който има само един талант, той е с много ограничени разбирания за живота. Той казва: „Аз нямам никакви дарби, не искам да уча. Нека се учат другите, аз поп няма да ставам“. Но човек не трябва да разбира така нещата. Всеки човек най-малкото никога не оперира само с един талант. Къде седеше погрешката на онзи с единия талант? Той трябваше да се помоли на господаря и да каже: „Дай ми още един талант“. Господарят опитваше и умовете. Човекът, който взе единия талант, каза: „Аз ще го заровя“. Той не мислеше да го употреби за добро, а за себе си. Зарови го в земята и каза на господаря си: „Понеже знам, че си жесток човек и жънеш, където не си сял, аз зарових таланта“. А господарят му каза: „Лукави рабе, защо поне не го даде на някой банкер? Та ако не можеш да го използваш, да има някой приход“.

Това има дълбок смисъл. Някой казва: „За себе си трябва да живее човек“. Ако ти употребиш числото 5, няма ли да живееш за себе си? Много по-добре може да живееш за себе си. Човек, който живее за другите, много по-добре може да живее за себе си. Бог, Който е създал всичко, за себе си ли живее? Той живее за всички и за всички мисли. Господ не мисли само за своето величие.

Сега аз ви обръщам внимание на следното: вие сте тези със заровените таланти. Предупреждавам ви да ги извадите и да работите и с единия талант. Започнете сега да работите. Внесете го в някоя банка, да има лихва, не го дръжте заровен. Срещал съм мнозина даровити, които могат да станат отлични певци, но казват: „Кой ще се занимава сега с пеене?“. Мнозина от вас могат да бъдат оратори, но казват: „Кой ще се занимава, оратор няма да стана“. Мнозина от вас могат да станат поети, могат да станат добри писатели, а казват: „Писател, поет няма да ставам“. С какво трябва да се занимавате най-после?

Соломон казва: „От многото говорене грехът е неизбежен“. Сега вие какво разбрахте от казаното? Вие сте музиканти, всички имате понятие от музиката. Какво иска да каже музикантът, като е сложил една осминка нота с точка и след нея – половин нота? Половината нота, това е любовна работа, това е рандеву – трябва да се срещне с някого. А пък осминката нота с точка, това са бързи работи, бързо трябва да станат нещата. Човек казва: „Изведнъж трябва да станат работите, бързо, бързо“. А после, като дойде до рандевото, има достатъчно време, докато чака. Та понякога, когато слушам бързо свирене, казвам: бърза той, любовната работа идва. А когато свири бавно, казвам: те разговарят вече. Идеята е следната: когато се сложи бързо време, първите бързи ноти показват, че след тях иде това нещо, към което се стремим. Бързите ноти показват, че целта, към която се стремим, е далече. Ударенията в музиката, това са силните положения – сме сега близо до целта, която искаме да реализираме. Та някъде трябва да бързате, някъде трябва да се забавяте.

Един човек, който знае да свири, може да изсвири осминките като четвъртинки, може и като шестнайсетинки; той може да продължи времето. Но в музиката има относително определено време, което трябва да се спазва, има един вътрешен ритъм. Някой път наблюдавай как, като свириш някое парче, не ти е приятно. Защо не ти е приятно? Защото ритъмът на това парче, времето, което е определено, не е в хармония с онези трептения, които са вътре в твоя организъм – в теб има дисонанс. А някой път музиката ти допада, понеже трептенията ѝ съответстват на трептенията на твоето тяло. Нашето тяло има музикални трептения. И нашата мисъл, и нашите чувства са музикални – те идват от един музикален свят. Ако ние свирим нещо, чиито трептения не съвпадат с трептенията на нашите мисли и чувства, то ни е неприятно.

Трябва да мислиш право, да имаш музикален ритъм. Ти някой път имаш известна мисъл, от която не можеш да се освободиш. Имаш мисълта, че някой не те обича. Какви са аргументите, какви са доказателствата, че той

не те обича? Казваш: „Не ме поглежда“. Нима поглеждането е доказателство? Ако пък те поглежда, казваш: „Не ми говори“. После казваш: „Той никаква услуга не иска да ми направи“. Но това още не значи, че не те обича. Човекът, който те обича, знае, че ти имаш слаб характер, и не ти дава, защото, ако ти даде например пари, ще отидеш да се напиеш. Ти казваш: „Той ме измъчва“. Ако ти каже една дума, ти криво ще я разбереш. Ако аз ти кажа, че си даровит, ще разбереш криво това. Като се каже, че си даровит, под това се разбира, че трябва да учиш. Ако свирия, тогава съм даровит. Ако се упражнявам да свирия, добре, но ако само мисля, че съм даровит, тогава? Колкото и да са даровити семената, ние не можем да проявим тяхното естество, но ако ги посеем, естеството им ще се изяви. Една дарба, ако я посееш в почвата, ще бъде полезна, а иначе, ако остане в хамбара, ще бъде безполезна. Дарбите трябва да ги пратим на работа.

Например, за да бъдеш търпелив, ти трябва да се упражняваш. Казваш: „Дотегна ми търпението“. За да търпиш, трябва да разсъждаваш, трябва да правиш сравнения, трябва да предвиждаш бъдещето, да предвиждаш какви ще бъдат резултатите, ако кажеш нещо по един или по друг начин. Ако си музикант, ще излезеш на сцената, ще направиш един опит, втори опит, за да знаеш как трябва да свириш. Защото свиренето трябва да бъде нагледно към трептенията на публиката. Музикалната публика има импулс. Ако ти схванеш този импулс, тогава твоето свирене ще бъде намясто.

Някои птици 20–30 дни по-рано предчувстват промяната на времето и отлитат към топлите места. И човек има такива чувства, които показват, че условията на живот ще се изменят, и той трябва да вземе мерки. Щом условията се изменят и станат лоши, ще измениш езика си. Един пъдар все биел хората. Идва веднъж един при него, а пъдарят носи тоягата и е готов да бие. Онзи казва: „Нося ви едно писмо. Има един подарък за вас“. Пъдарят оставя тоягата, иска да се запознае с него; започват да разговарят и стават приятели. Малкото дете казва на друго: „Я ме

удари веднъж, я още веднъж ме удари“. После казва: „Като дойдеш в нашата махала, ще ти дам да разбереш“. Онова му казва: „И във вашата махала като дойда, пак ще те бия“.

Бъдете умни и разбирайте вътрешните условия. Сега ви трябва една практическа школа. Имате една мисъл, която ви мъчи, и мислите, че е невъзможно да се смени. Представете си такъв случай. Дал си 1000 лева на някого. Този човек е женен, има 4–5 деца и съвсем е загазил, обеднял е, няма нищо. Той казва: „Нямам нищо, нямам пет пари“. Ти си мислиш: „Защо бях толкова глупав?“. Безпокоиш се, че си му дал 1000 лева, но каква полза има да се безпокоиш? Да допуснем, че си направил една погрешка – защо трябва да правиш втора погрешка и да губиш цял месец, да мислиш защо си дал тези пари? Първата погрешка си я направил, защо сега ще правиш втората погрешка? Какво ще ти допринесе втората погрешка и какво трябва да правиш сега? Учениците имат гуми, с които изтриват написаното, щом са сбъркали. И като рисуват, пак изваждат гумата и изтриват погрешката.

Никога не съжелявай, че си направил една услуга, макар и да не е дала някакъв резултат – когато и да е, резултатът ще дойде. Не считайте, че ще изгубите едно добро, което сте направили. Ще приведа един пример. Това се случило преди 70–80 години във Варна. Един българин завършил на Запад музика, а същевременно бил поет и философ. Идва във Варна и за известно време преподава френски език на дъщерите на варненските чорбаджии. Скарва се с тях и никъде не може да свири, нито да преподава нещо. Обеднява, но е честолобив, и няма къде да иде. Казва: „Няма работа за мен. Така не може да се живее. Искam да се самоубия“. Среща го един от добрите свещеници в града и му казва: „От толкова време не съм те виждал, ела ми на гости“. Онзи три дена е гладувал, тръгва със свещеника. Свещеникът започва да го разпитва и онзи му казва: „Случи ми се голяма неприятност с варненските чорбаджии“. Свещеникът му казва: „Няма нищо. Стават такива работи“. Тогава онзи му разправя цялата история, а свещеникът казва: „Докато се оправят работите ти, всяко-

га, щом се намериш в нужда, заповядай в моя дом“. После изважда и му дава едно меджидие за харчлък. След 4–5 месеца този човек става секретар на турския валия, понеже знаел френски език. В това време някой наклеветява попа, че бил комита, че някакви писма му носили. Турците правят обиск в дома му и задигат всичките му книжа, а действително имало някои писма, които го компрометирали. Търсят някой да прегледа книжата му. Най-после намират същия българин, той преглежда писмата и тези, които компрометират свещеника, ги отделя. Среща се със свещеника, дава му писмата и му казва: „Дядо попе, ако не беше онзи обяд, който ми даде, и онова меджидие, щяха да те закачат на въжето“. А на валията казва: „Няма нищо особено в книжата“.

Човек трябва да прави добро. Направи доброто, то е най-силното нещо за човека. Всички вие сте пратени на Земята да извършите нещо, не сте пратени да живеете за себе си. Човек за себе си трябва да вземе последното място. Когато мислите да живеете за себе си, вземете последното място. На първото място трябва да сложите идеята, да сложите това, за което сте дошли. Само тогава човек няма да се обезсърчи в живота.

Приложете сега онова, което може да се приложи. Във всяка една лекция има някои неща от личен характер, те са като опаковка. Не се обезсърчавайте, не се обезверявайте. Някои ваши таланти не са заровени, а някои са заровени. Христос е дал на някои от вас пет таланта – четирите от тях сте разработили, а единия сте заровили; на някои е дал два таланта – единия сте заровили, а другия сте разработили. Всички таланти на работа!

Отче наш

16. лекция, 15 февруари 1935 г., София, Изгрев

ПРАКТИЧЕСКА ФИЛОСОФИЯ

Добрата молитва

Четоха се работите по темата: *Отличителните черти на слабия и на силния*. Пишете върху темата: *Функции на голямото и на малкото*.

Искате да знаете нещо за цветовете. Буквата *А* е свързана с червения цвят, буквата *Е* – с портокаления цвят, буквата *И* – с жълтия цвят, буквата *О* – със зеления цвят, буквата *Ю* – със синия цвят; буквата *У* – с виолетовия цвят. Трябва ви малко практическа философия. Какво да разбираме под думите *практическа философия*? Философия, която има приложение. Има една отвлечена, метафизическа философия, има и една философия, която може да се приложи в ежедневиия живот.

Някои от вас кашляте и сте неразположени от това. Защо сте неразположени? Защото този, който кашля, знае, че дробовете му не функционират правилно и вследствие на това има известно неразположение. Ако пък ви боли глава, имате друго неразположение. Неразположението, което произтича от неправилното функциониране на вашите дробове, е едно, а което произтича от главоболието е друго. Ако ви боли стомах, пак имате едно неразположение, но и то се различава. Когато го заболи коремът, човек става много мек, когато го болят гърдите, става раздразнителен, а когато го боли главата, не мисли. Казваш: „Боли ме коремът“ – ставаш мек. Когато те болят гърдите, нервен си, сърдиш се, а пък когато те боли главата, казваш: „Да става каквото ще“, не мислиш. Когато казваш: „Да става каквото ще“, значи глава те боли; ако си нервен, на дробовете ти им има нещо, те не функционират правилно; когато си мекичък, значи стомахът те боли.

Онзи, философията на когото е метафизическа, ще попита: „Защо е така?“. Може да се обясни. Ако ви вържат

краката, какво влияние ще упражни това върху вас? Няма да можете да се движите. Ако ви вържат ръцете, няма да можете да работите, защото с краката се ходи, а с ръцете се работи. Защо човек, когато го заболи стомахът, става мекичък? Когато сте изгубили своята мекота, невидимият свят ви завързва малко стомаха, за да станете по-мек. Щом се придобие мекотата, вашият стомах придобива своето нормално състояние.

Нека вземем числата 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Като ги поставите в този ред – 123456789, какво число се получава? 123 милиона 456 хиляди 789. Числото 1 е първото, а 9 е последното число в тази система. Числото 9 е по-малко от 10, но ако го сложите на мястото на единицата, числото с колко ще се увеличи? Ако сложите 2 на мястото на 1, ще имате два пъти по-голямо число; ако сложите числото 3 отпред, ще имате три пъти по-голямо число; ако сложите 4 отпред, ще имате четири пъти по-голямо число. Всяко едно число увеличава, но вие трябва да знаете функциите на числата, на живите числа. Трябва да знаете как функционира всяко число в дадения случай, как функционират числата в Природата.

Ако изучавате химия, как ще намерите каква е пропорцията, кои са частите, които влизат в образуването на водорода? Колко йони влизат в образуването на водорода? За да съедините водород с кислород, колко атома водород трябва и колко – кислород? (– „*Два атома водород и един атом кислород.*“) Имате съотношението 2:1. За да уравновесите кислорода с водорода, потребни са два атома водород и един атом кислород – тогава се образува отношение.

По силата на същия закон, защо на човека са потребни два крака, а не три? Защо има две ръце и два крака, а не повече? Някои същества, например стоножката, имат сто крака, нали? Природата е правила своите опити и казва: „Аз направих опитите. На някои животни, на млекопитаещите, дадох четири крака, а на човека дадох два, защото условията се измениха“. При тези условия водородът и кислородът са поставени така. Какви са условията, не

знаем, но те съществуват. Защо на човека не са потребни четири крака? Защото, ако имаше четири крака, гръбнакът му щеше да бъде не перпендикулярен спрямо повърхността на Земята, а хоризонтален. Но като има два крака човек, мъчнотията е в това, че движението е неустойчиво. Затова, като ходи, трябва много да мисли, ако не мисли, веднага ще се спъне.

Правата мисъл е, която може да държи тялото право. Ти не може да бъдеш прав, ако не мислиш. Хора, които са се прегърбили, са престанали да мислят. Щом човек започне да мисли много за това как ще живее, как ще прекара на стари години, превива се гръбнакът му, прегърбва се. Някои искат да бъдат прави – правотата се образува от човешката мисъл. Когато мисълта господства, когато тя е силна, не чувствата да липсват, но мисълта да господства, тогава човек е прав. Когато чувствата вземат надмощие и човек започне да мисли как ще прекара, тогава ще си изкриви гръбнака. Някой човек е изкривил пътя, защото е напуснал правата мисъл. За да спаси човека от това положение, Природата поставя на кривия път един център, от който излизат радиуси. Следователно, ако вие се движите по крива линия, пак трябва да имате един център и кривата линия да е в зависимост от него. Всяка точка на окръжността образува с центъра права линия. А пък правата линия е човешката мисъл – тя трябва да има господство. Цялата крива повърхност трябва да е под влияние на мисълта. И целият ви живот трябва да се обгръща, или да е свързан, с правата мисъл.

Ти питаш: „Как ще живея?“. Ако имаш формата на вол, ще живееш като вол. Ако имаш формата на мечка, ще живееш като мечка. Ако имаш формата на змия, ще живееш като змия. Ако имаш формата на риба, ще живееш като риба. Ако имаш формата на птица, ще живееш като птица. А щом имаш формата на човек, ще живееш като човек. – „Как ще живея?“ Като вълк, като риба, като змия, като птица няма да живееш, а ще живееш като човек. Човекът е същество, което мисли. Ще обмислиш всяко нещо, което правиш; не го прави, без да мислиш, не давай ход на

своите чувства. Ти казваш: „Аз така чувствам“. Животното има право да каже: „Аз така чувствам“, а човекът казва: „Аз така мисля“. Понякога ти чувстваш и казваш: „Аз така мисля“. Не, не се заблуждавай, ти първо чувстваш и после мислиш, а пък трябва първо да мислиш и после да чувстваш. Животните първо чувстват, а после мислят.

Вие свързвате любовта с чувствата – това е едно заблуждение. Чувствата се подкрепят с любовта, но любовта не започва с чувствата. В животинското царство любовта функционира в чувствата, а в човешкото царство любовта функционира в мисълта. Това са твърдения. Ще кажете: „То е така, но аз чувствам това и това“. Напуснете това положение. Ти чувстваш, че времето ще се развали – много добре, но какво ще направиш? Като чувстваш, че времето ще се развали, ще го промениш ли? Няма да го промениш. Какво показва чувстването ти – че си бос, че си тънко облечен. Значи трябва да вземеш предпазни мерки за тялото си: веднага да намериш някаква дреха, някакви обувки, иначе ще се простудиш, ще дойде някоя болест. Казваш: „Аз така го чувствам“ – щом така го чувстваш, трябва да вземеш предпазни мерки. Ти чувстваш, че ще заболееш, но при това не можеш да предотвратиш болестта. Трябва да мислиш и да вземеш някакви предпазни мерки. Само чрез мисълта можеш да предотвратиш едно болезнено състояние, което ще дойде.

Изобщо всички болести се дължат на човешките чувства. Ако изгубиш сетивата си, няма да чувстваш. За да си изгубил зрението си, за това има ред разумни причини. Ако не спазваш разумните закони, ще си изгубиш зрението. Ако всеки ден се втрещаваш в Слънцето, след няколко години ще изгубиш зрението си. Ако си при голяма горещина, при огън, може да изгубиш след време зрението си. Или при какви условия може да изгубиш сетивата си? При падане, при удар. Например човек от страх се парализира. От много големи безпокойства, плачове и грижи отслабват очите му. Умрели са баща му или майка му, той плаче, плаче и очите му отслабват. Като плаче дълго време, ще върне ли баща си – не.

Какво може да допринесе плачът? Ще плачеш, за да те чуе някое разумно същество и да те освободи. Например ти си изгубил пътя в гората, седнеш и плачеш. Като плачеш, какво ще допринесеш е това? Плачът е радио – ти съобщаваш на невидимия свят, че си изгубил пътя и тогава, като те видят, ще ти помогнат. Ако плачеш разумно, някое същество по радиото ще се привлече, ще види, че си се изгубил и ще ти помогне. Това същество ще каже: „Аз зная пътя“. Когато детето плаче, това е зов към онази разумна майка. То казва: „Аз съм слабо същество и ако ти не се грижиш за мен, не ще успея. Както съм увито в люлката, в това безизходно положение само ти ще ме извадиш в правия път“. Щом детето излезе от люлката и се освободи от тези ограничения, не плаче.

Казваш: „Аз изгубих вярата си“. При какви условия може да се изгубят сетивата? Аз съм един разумен човек – мога ли да изгубя сетивата си? Умен човек съм, гениален съм – при какви условия мога да изгубя сетивата си? Ако ти се движиш по един път, хубаво послан, може ли да счупиш каруцата си? Ако я караш лудо, може да я счупиш. Ако влезеш в един път неравен, с много дупки, ти по-лесно ще счупиш каруцата си, но при добрия път по-малка е вероятността да я счупиш. Или казваш: „Аз мога да умра“. При какви условия може да умре човек? Научно казано, ако човек престане да яде, ще умре; ако престане да диша, ще умре. Питам: човешката мисъл зависи ли от човешкото ядене? Яденето ли създава мисълта, или яденето е създадено от мисълта? Мисълта създава яденето.

Винаги нисшето произлиза от висшето, а висшето никога не произлиза от нисшето. Кое седи по-високо: чувствата или мисълта? Бог, за да създаде света, Той през цялата вечност мисли, мисли, мисли – и намисли света, и го направи. Бог направи света и ние го чувстваме. Следователно нашите чувства не са нищо друго, освен отражение на Божествената мисъл в нас. Под *чувства* ти трябва да разбираш Божията мисъл. Трябва да знаеш, че твоите чувства са отражение на Божията мисъл, значи в малък размер имаш неговата мисъл. Когато чувстваме някоя

промяна, значи става нещо извън нас и ние го чувстваме. Ти чувстваш, че обичаш някого – ако този „някой“ не съществува, ти не можеш да го обичаш. Значи чувстваш нещо, което съществува вече някъде.

Има известен род риби, които са живели хиляди години в подземни пещери и са изгубили зрението си, деформирали са се очите им. Казваш: „Ако изгубя условията...“ – ти говориш за една предпоставка. Казваш: „Мога да изгубя...“ – това са предположения. Или казваш: „Мога да забравя“ – можеш. Казваш: „Мога да осиромашея“ – можеш. Можеш да предположиш. Но разумното кое е? Бог е създал света и светът е разумен. Питам се: каква опасност има ти, който живееш в един разумен свят, да изгубиш онова, което Бог ти е дал? Ако го изгубиш, това показва, че не вървиш в правия път на постановленията, които съществуват. Например ти учиш в едно училище и не се съобразяваш със законите на училището или не спазваш правилата на математиката – тогава всякога ще има погрешка. В българския език беше много мъчно едно време да знаеш къде се пише *Е двойно*, *Ер малък*. В английския език и сега е мъчно писането – някои букви не се произнасят, непотребни са, но трябва да ги напишеш. Ще поставиш две-три букви, които никак не функционират, те са на хартия, но ако не ги поставиш, думата не може да се прочете. Трябва да впрегнеш паметта си, да запомниш как се пише, защото, ако не запомниш, ще правиш погрешки.

Как е по-правилно да се пише: *обичам* или *убичам*, *обичен* или *убичен*? С какъв цвят започва думата *обич* – със зелен цвят. Може да обичаш някого – има значи какво да вземеш. Ти казваш *Аз*, започваш с *Аз*. Когато в хората се развие *Аз*-ът, те дохождат в стълкновение – идва червеният цвят. Един казва: „*Аз* ще взема“ и друг казва: „*Аз* ще взема“. Тогава има стълкновение, кръвта излиза навън – има разбит нос, червен цвят. При какви условия може да употребите гласната *А*? Някой път може да имате повече кръв, тогава сложете *А* на заден план, но ако сте анемичен, пейте: „*А-а-а*“. (*Учителя пее гласната А ниско и после ви-*

соко.) Лекуваш анемията си. Анемичен си, нямаш никакъв подтик да работиш, тогава ще започнеш една разумна работа. (*Учителя пее гласната А високо и после ниско.*) Това е практическа философия. Не ти върви напред в живота, закъсал си, трябва ти парици, зелен цвят ти трябва – пей: „И-и-и“! (*Учителя пее: „И-и-и“.*) На вас може да ви се вижда малко глупаво да пеете „и-и-и“. Тревожиш се откъде да вземеш хляб – мислиш ли, че тревогата е поумна? Ти започваш да пееш „и-и-и“ – това е магия. Ако погледнете философската страна, това е едно приложение. Има приложение на червения цвят, на зеления цвят, има много методи, с които можеш да си служиш. Ако дълго време пееш за зеления цвят, ще образуваш силна вълна, ще привлечеш много хора, които могат да ти помогнат.

Когато цветето цъфне, ще привлече много същества, много хора да го миришат. Най-напред ти трябва да съзнаеш, да образуваш нещо в себе си, за да привлечеш вниманието на хората. Ти искаш да добиеш вяра, слаб си във вярата – ще употребиш Ю. „Ю-ю-ю!“ (*Учителя пее гласната „Ю“ високо и ниско.*) Казано е: „Придай ми вяра“. Ти трябва да развиеш вярата. Ще пееш в себе си тихо, да не те знаят хората. Ще вървиш и ще си пееш, и ще видиш, че след време това неразположение ще се махне, ще дойде повече светлина в твоя ум.

Щом дойде повече светлина в ума ти, ще дойде и вярата. Да направим едно сравнение. Да кажем, че един възрастен човек води кон и лесно може да се качи на коня, а пък малкото дете само може да води коня, но не може да се качи на него. Ако ти имаш една мисъл, която можеш само да развеждаш, но не можеш да се качиш на нея, тогава ти си малко дете. Децата докарват коня до някоя канара, хвърлят се от канарата върху него и го възсядат. Ти като мислиш върху нещо, водиш коня, а трябва не само да го водиш, трябва и да се качиш на гърба му, да те слуша. Ако едно дете се качи на коня, какво зло има в това? Няма никакво зло, това е нормалното състояние. Ако една мисъл се „качи“ на твоя мозък, какво лошо има? Ако ми-

сълта не е в твоя мозък, опасно е; щом влезе в мозъка ти, тогава вече е добре.

Понякога вие мислите върху някой въпрос. Една дама ми разправяше следното: „Десет години аз мислих защо умря мъжът ми и заболях. Постоянно мислех за мъжа си. И нещо ми каза: „Ти десет години като мисли защо мъжът ти умря, какво спечели? Оправиха ли се работите ти? Затова ли си родена в света, само за мъжа си да мислиш? Само твоят мъж ли съставя целия свят?“. Нещо ѝ говори отвърне: „Само твоят мъж ли съставя целия свят?“. Даваш на мъжа си една функция, която не е права. Ти само за Бога може да мислиш така. Мъжът ти е един слуга, отишъл си е, пък ти мислиш защо е умрял. Той не е умрял, а само се е освободил от теб. Дамата каза още: „Нещо ми говори: „Той се освободи от теб. Сега живее по-добре, а пък ти да се спретнеш да работиш и да не разчиташ на мъжа си“. Дамата продължи: „Като започнах да мисля така, работите ми се оправиха. Като започнах да работя, престанаха безпокойствата в мен. А по-рано работите ми бяха неуредени“.

Казвам: не разглеждайте случайните неща в един порядък, който не съществува. Считай, че помощта, която ти дава всеки човек, е случайна – не че е случайна, но спада към временния порядък. Услугата, която може да ти направи един човек, както и онова, което може ти да направиш за другите, то е временна услуга. Не очаквайте постоянни услуги от когото и да е. Сега не отивайте в другата крайност, да кажете: „От никого да не очаквам услуга“. Ти работи, пък остави онзи въпрос за услугата – остави тя да дойде сама.

Ето каква е разликата между един постоянен и един преходен, случаен ред на нещата. Да кажем, че се задушавате в една стая от нечист въздух. Могат да дойдат хора и да ви донесат чист изкуствен въздух и да ви свестят, но не очаквайте винаги това. Вие излезте вън от стаята, на чист въздух. Този чист въздух съществува. При известни условия могат да дойдат хора и да донесат чист изкуствен въздух. Но ако всякога чакате да ви донесат чистия въз-

дух, ще чакате другите хора да ви направят щастливи и весели. То е така, но първо вие сами създайте едно общество весело и щастливо.

Щастлив ли е направен светът, или нещастен? Злото ли е по-голямо, или доброто? За онзи, който е задлъжнял, светът е лош; за онзи, който е богат, светът е добър. Единият мисли, че светът е много лош, че хората са много лоши, защото този или онзи искат нещо от него. А от богатия никой нищо не взема, хората се отнасят добре към него и той мисли, че светът е добър. Когато ние говорим, че светът е добър или лош, това са неща относителни. Светът сам по себе си е добър. Вие сте част от света. Казвате, че светът е лош, но вие сте част от него и тогава питам: лош ли е светът? Та правата философия е да имате права мисъл.

Вие сте музиканти, нали? Тонът сол какъв цвят има? (– „Син.“) Тонът си какъв цвят има? (– „Виолетов.“) А тонът до какъв цвят има? (– „Червен.“) Тези музикални тонове как ще ги съедините? (Учителя свири на цигулката и учениците пеят следните тонове: сол, фа, до, ми, ре, до, ми, сол, до, ми, ла, сол, ми, ре, горно ре, долно ре, сол, си, ла, сол, ми, фа, сол, ла, си, ла, сол, си, ла, си, ла, сол, фа, ми, долно ре, горно до.) Тази песен е за трансформиране на известни състояния. (Учителя свири и пее мелодия със следните думи: „Нашите работи вече се оправят. Ние сме вече свободни от световните грижи. Няма вече да правим старите погрешки“.) Искаш да се оправят работите, нали? (Учителя свири нещо живо и весело.) Като пееш, ще се оправят работите ти. Някой път идваш до тъжните песни. (Учителя свири и пее: „Ако стане промяна, ако се изменят добрите условия на живота, ще загазим, ще страдаме. Не зная как ще се оправят работите тогава“.) Сега това са въображаеми работи, които не съществуват. Този човек си създава цял един свят на нещастия. В музиката има тонове, които могат да те отбият от пътя. (Учителя свири.)

Препоръчвам ви винаги да пеете. Човек постоянно трябва да се учи да пее в душата си, после трябва да дей-

де външното пеене, да дойде резултат. Първо мисли върху пеенето, върху музиката. И дълго време като мислиш, тази мисъл ще произведе едно състояние на обич към музиката. Тогава ще дойде втората степен: ти ще привлечеш музиката към себе си и след като я чувстваш дълго време, ще дойде външното изражение и ще пееш. Онзи, който дълго време не е мислил върху музиката и после дълго време не я е чувствал, не може да я изрази.

Човек с външното да изрази това, което е мислил и чувствал. Мисълта създава, чувствата привличат, а постъпките изразяват нещата. Тава са три положения, които при сегашната система на музиката трябва да приложите. Трябва да използвате богатия материал, който има в музиката. Всеки от вас да си избере свои песни. Почти навсякъде има малки пасажи за лекуване, има някои весели парчета – трябва да знаете какви да си изберете.

Това, което ви спъва, е, че всички се стремят към завършените работи. Завършените работи за хората, които не ги разбират, са много опасни. Да допуснем, че вие сте певец. Ръкопляскаат ви, дават ви букети, но то е външната страна. Ако с вашето пеене не можете да добиете добродетели, вие не сте разбрали какво нещо е пеенето. Ако влезете в един съвършен свят, ще видите, че е свят на пеенето, навсякъде ще видите музика във всички степени. Понеже работите в онзи свят са уредени, времето, което имат, го употребяват за пеене, но то не е кряскане, както тук се разбира. Там и като ти говорят, говорът е музикален. Всяка дума, която ти казват, я изказват музикално, без никакъв дисонанс; всяка дума е музикално изразена. Всички неща там вървят по законите на музиката.

На вас казвам: музика за изглаждане на състоянията, та да не ви боли главата, да не сте нервни. Ако сте нервни, причината е в дихателната система, ако сте меки и страхливи, стомахът е причината, а ако му отпуснеш края, боли те главата. Музикално трябва да лекуваш главата си. Като пееш, трябва да мислиш. Ако искаш да лекуваш дробовете си, като пееш, трябва да чувстваш. Като чувстваш, ти помагаш на дробовете си. А пък като пееш на стомаха си,

там трябва да работиш, не само да чувстваш нещата, но да ги реализираш, да добият известна форма, да имат реален израз. Когато пееш външно, това се отнася до физическото тяло. Когато пееш вътрешно, това се отнася до твоята дихателна система. Човек, който пее външно, той си образува една външна аура и много малко е разположен към заболяване, и ако заболее, лесно ще оздравее. И не само по принуждение да пее, това е външен подтик. Обезсърчиш ли се, започни да пееш; ако нямаш пет пари, започни да пееш; гладен ли си, започни да пееш – ще се измени състоянието ти.

Сега ви давам общи правила, върху които да мислите. Които се интересуват, тук може да намерят един метод за самовъзпитание. Вие искате да пеете – ще пеете за главата си, за дробовете си и най-после за цялото си тяло. Ще пееш за главата си, за мисълта си, за да станеш умен. Ще пееш, за да станеш добър, защото от добрината зависи да не си нервен. После ще пееш за стомаха си, та храносмилането да става правилно, да няма никаква лакомия. И най-после ще пееш за тялото си, за да функционира добре.

Вие казвате: „Господ ще оправи работите“. Как ще ги оправи? Ще пееш за главата си, за да мислиш правилно. Например всеки от вас трябва да има една песен с думите *аз да мисля право*. Направете си една песен с тези думи. Когато кажеш: „Чакай да питам другите хора дали мисля право“, тогава влизат чувствата, то е вече чувстване. Ти кажи: „Аз ще мисля право, няма какво да питам хората дали мисля право“. Правата мисъл не зависи от хората, а зависи от един висш свят. Значи аз ще дам всички добри условия, при които правата мисъл идва, няма да допусна никакви мрачни предмети. Защо да пускам в ума си нещо грозно, което ще ме смущава? Нищо грозно няма да пусна в ума си. В ума си ще поставя най-хубавите картини. Щом една картина ми е неприятна, не е мисъл, а е чувство. Срещна ли един човек, който ми е неприятен, това действа на дробовете. Като погледнеш един човек, да не мислиш, че е добър, а че е умен. Първо търси умните хора, после търси добрите хора, после – силните хора и най-

после – обичните хора. Някои знаят повече, други – по-малко. Едно знание, което носиш на гърба си, то е товар. Ако ти носиш един товар на гърба си и не можеш да го използваш, какво те ползва той? Нищо не те ползва. Знанието е полезно дотолкова, доколкото може да се ползва. Вие всякога трябва да превеждате нещата, да ги поставяте в известно съотношение.

Неделчо, какво запомни от лекцията, кои неща ти станаха ясни? Онова, което твоите другари разбраха, го остави, то не е меродавно за теб, а онова, което в теб е останало, то е меродавно за теб, то ще ти бъде полезно. При един кладенец колко неща са ти потребни? Първо кладенецът трябва да е изкопан, после трябва едно въже, свързано с една кофа, и най-после трябва един, който да върти ръчката и да изкарва вода. Трябва да са там кладенецът, въжето, кофата и онази ръчка, на която може да се навива въжето. Всеки един от вас трябва да има едно въже и една кофа, с която да почерпва, да изважда вода. Какво е човешката мисъл? Ти трябва да мислиш. От Природата ще си изваждаш това, което нямаш. Природата никога не кара човека да работи там, където няма условия. Тя казва: „Ще си изкараш вода от този кладенец, ще си изкараш толкова, колкото можеш“. Много пъти ние в света се спъваме по единствената причина, че изваждаме повече вода, отколкото ни трябва. Ще си изкараш толкова вода, колкото ти трябва за път.

Аз уподобявам съвременния живот на следното. Седи един човек с изкълчен крак и казва: „Боли ме крака“. Минава някой и болният му казва: „Не ми пипай крака“. Онзи не смее да пипне, но при това положение кракът няма да се оправи. Най-после идва един, който иска да му направи добро, и казва: „Аз няма да пипам крака ти“. Показва му един лесен начин за оздравяване. Той има едно въже, с което му връзва ръцете отзад. Има и друг начин. Казва: „Ако ти вържа краката, лесно ще оздравееш“. Връзва ги и онзи започва да вика, изпъкват му очите. Този, който помага, казва: „Викай колкото искаш“ и оправя изкълче-

ния му крак. Болният казва: „Ти човещина нямаш, измъчи ме“. Онзи казва: „Аз човещина нямам, но пък ти нямаш ум. Ако имаше ум, нямаше да изкълчиш крака си. Ти станай причина да изгубя човещината си, понеже, ако беше вървял по правия път, нямаше да изкълчиш крака ти. Аз дойдох да изправа тази погрешка“. За да се изправи една погрешка, трябва да ни вържат. Ще ти вържат ръцете, ще работят, а на теб ще ти изскочат очите, докато се поправи погрешката.

Сега у всинца ви има желание работите ви да са наредени. Аз мисля, че по-наредени работи от вашите няма, не съм виждал по-наредени. По-обезпечени хора от вас не съм срещал, а при това вие седите и си уреждате работите. Вие се спъвате. Когато един баща праща сина си на училище, синът не трябва да мисли за материалното. Той трябва да каже: „Аз трябва да уча“, нищо повече. Материалните работи са уредени. Той трябва да учи това, което изисква програмата на училището. Човек трябва да мисли, трябва да чувства, трябва да действа. Това е голяма философия: да мисли право, да чувства право и да действа право. Тези думи може да ги вземете за правило. Човек затова е дошъл, а не да си урежда работите. Той е дошъл в света, за да мисли право, да чувства право и да действа право. Другите неща ще дойдат. Но не мислиш ли право, не чувстваш ли право и не действаш ли право, твоите работи не могат да се уредят. Ние, без да мислим право, без да чувстваме право и без да действаме право, искаме да уредим живота си. Ти казваш: „Хората не се отнасят към мен добре“ – тогава не мислиш право, не чувстваш право, не постъпваш право. Това е единствената практическа философия. Има и други методи, но с това трябва да започнеш. Ти не може да постъпваш право, ако не мислиш право, ако не чувстваш право. Не поставям нещата с главата надолу обърнати.

Коя е основната мисъл? Три неща трябва да спазваме. А е началото на нещата, а краят кой е? В математиката имате X , Y , Z . Началото на нещата е A , краят е U . Как ще преведете това? A означава един бременен човек, който трябва да роди. Ти носиш една идея, която трябва да ро-

диш, и тази идея трябва да израсте отвън. Като родиш една идея в себе си, само тогава ще дойде твоето спасение, а ако не родиш тази идея, твоето спасение не може да дойде. Дошъл е човек в света – какво е родил? Кое е детето на човека, какво трябва да роди той? Христос казва: „Ако не се родите изново, не може да влезете в Царството Небесно“.

Човек трябва да роди една идея. Или другояче казано, какво трябва да направи човек, като дойде в света? Какво трябва да направите на вашата къща, за да бъде удобна? Трябва да ѝ отворите една врата и два прозореца, това е най-важното. През вратата ще влизаш и излизаш, а двата прозореца са за светлината. После ти трябва едно огнище, една камина; трябва и да има откъде да излиза димът, човек като пали огъня. Кой е човешкият комин? (– „Носът.“) Това е вашият комин – той приема въздуха, въздухът слиза надолу в дробовете, после коминът издиша. Ако горенето става правилно, няма кадеж, тогава човек мисли добре, но ако има кадеж, то този човек не мисли добре. Това е едно оприличаване донякъде.

Човек, когато не чувства правилно, става нервен. Когато главата не функционира правилно, човек не мисли. Когато стомахът не функционира правилно, човек става много мек, без идея, отпуснат, флегматичен, нехаен. И когато човек стане съвършено мек, ленив, мързелив, то това произтича от недоброто функциониране на стомаха. Мозъкът трябва да се лекува чрез стомаха, нервността – чрез гърдите, а правата мисъл – чрез мозъка. Затова човек трябва да държи мозъка си в правилно положение, да мисли правилно, да държи дробовете си в изправно положение и като чувства правилно, да не се нервирва. Какво има да се нервираш, че си изгубил сто хиляди лева?

Един американец при катастрофа изгубил първия си пръст и благодарил на Бога, че му останали другите пръсти. Той бил умен човек, казал: „Благодаря на Бога, че не изгубих цялата си ръка“. Дойде ли малкото зло, трябва да благодарим, че не е дошло голямото зло. Винаги при малките тревоги благодари, че си се избавил от голямото

зло. Окултният ученик така трябва да разсъждава. Скъсал те е учителят или ти е писал тройка – благодари. Като ти пише единица, пак благодари и кажи: „Благодаря, че не ме изпъди от училището“. След време и единицата, и двойката можеш да поправиш, стига да не те изпъдят от училището. Нулата може да стане шестица, като ѝ сложиш една опашка отгоре.

Колко неща ви казах? Какви бележки си направихте? Ако не мислиш право, ако не чувстваш право, а ако мислиш малко, ще се изкривиш. За да ходиш право, мисълта ти трябва да вземе надмощие. Човек се изкривява всякога, когато не мисли право. Всякога забелязвам в Природата, че онези, които искат да имат права стойка като свещ, трябва да мислят право. Някои от вас не мислят, че са загазили, а казват: „Искам да живея“. Това е чувство. Важно е не да живееш, животът ти е даден вече. Ти не си пратен да живееш, а си пратен да мислиш. Щом си пратен да живееш и не си пратен да мислиш, тогава положението ти ще се обезсмисли. Някой си свил раменете и ходи така свит. (*Учителя показва такова ходене.*) Казва си: „Какво ще се прави?“. Ако си цигулар, ще вземеш цигулката си и ще свириш. Ако си здрав, ще вземеш мотиката и ще отидеш на лозето. Ако е лятно време, ще вземеш сърпа и ще жънеш. Ако е пролетно време или есен, ще вземеш ралото и ще ореш.

Светът е разумен и ти не мисли, че си пратен да страдаш. Страданието е нещо временно. Всички вие сте пратени да се научите да мислите. Невидимият свят има всичкото разположение към вас. По хиляди начини, по кои ли не начини ви утешават: „Ще се оправят работите. Мислете, мислете право“. Ти казваш: „Аз съм загазил“. Всяко нещо, което се газе, може да се изгази. Ако напред, където отиваш, е дълбоко, върни се назад. Ако можеш да плуваш, влез навътре; ако не можеш, върни се назад. Ако товарът ти е голям, остави част от него. Вземи само тази идея, която можеш да носиш, а пък мрачната идея я остави на втори план.

Та по кой начин трябва да се въдвори правата мисъл в мозъчната система, за да се предотврати сегашната неврастения? Дихателната система трябва да предотврати онази леност, или мекота, при която човек няма инициатива да работи, отлага работите от ден за ден и най-после изгубва всички условия.

Всеки ден напиши по нещо. Ти казваш: „Кой ще го чете?“. Ти ще го четеш. Ти напиши нещо за себе си и ако ти харесва, пак го прочети. Пиши за себе си, а не за другите. Ако това, което пишеш, не те ползва, защо ще го дадеш на другите? Това, което пишеш, да измени твоето състояние.

Първо мислете за себе си, чувствайте за себе си, постъпвайте за себе си, защото това, което е добро за вас, е добро и за вашите близни. Правилото е да обичате вашите близни. Ако аз мисля, чувствам и постъпвам право, това е добро за мен, това е добро и за моите близни.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

17. лекция, 22 февруари 1935 г., София, Изгрев

ГОЛЯМОТО И МАЛКОТО

Отче наши

Прочетоха се работите по темата: *Функции на голямото и на малкото*.

Някой богат няма ли да си вложи капитала? Значи сте бедни. (*Защото се четеха много малко теми.*) В познатата система на броене (1 – 10) единицата е най-малкото. Малкото се стреми. Голямото, и то се стреми. Един е стремежът на единицата към десетката, друг е стремежът на десетката. Всъщност, ако ги оставиш, те все си остават същите, нямат никакъв стремеж. Десетката ще се увеличи ли след десет години? Това, което се увеличава, нито е голямо, нито е малко.

Голямото и малкото, това са два резултата на един вътрешен процес в Природата. В научно отношение може да кажете: „Докажи това“. Всяко нещо, което доказваме, не е реално. Нещата, които се нуждаят от доказателства, не са реални. Каква нужда има да доказваме, че съществува Слънцето, че съществува водата? Някои искат да доказват истината. Каква нужда има истината от доказване? Може да има доказване на отношението ѝ към нас, но това е друг процес. Имаш една глава, една уста, две ръце, пет пръста. Петте пръста имат отношение към ръката, те са заловени заедно към нея. В палеца има ли съзнание, че е палец? В първия пръст има ли съзнание, че е първи пръст? Нямат съзнание. Има много прости процеси, с които ние си служим и не си даваме за тях ясен отчет в себе си.

Вземете например знаците за събиране, изваждане, умножение и деление (+, –, :, x). Ти казваш: „Много просити работи са те – събиране, изваждане, умножение и деление“. Но питам: можеш ли да извадиш, преди да си събирал? Ти можеш да извадиш това, което си събрал; това, което не си събирал, никога не можеш да го извадиш.

Между събирането и умножението има известно съотношение. След като си събирал, можеш да изваждаш. Как се познава, че си събрал числата? Ако съберете числата 1 и 10, какъв ще бъде резултатът? Числото 10 ще се увеличи с единица. При събирането числата се увеличават, при изваждането се намаляват. Ако извадите 1 от 10, тогава ще имате втория процес, ще получите числото 9. Защо, като прибавим към 10 единица, става 11, а като извадим единица, става 9? Как ще си обясните разликата между 11 и 9? Прибавяме единицата към десет и изваждаме единицата от десет. Разликата между двата резултата е две: $11-9=2$.

Например като дадете 5 стотинки на едно дете, то ще се зарадва, като му дадете и един орех, пак ще се зарадва. Дайте 5 стотинки или един орех на някой старец, и той ще мисли, че това е унижение. Защо 5-те стотинки и орехът радват детето, а старецът го счита за унижение? Кой е прав – детето, или старецът? В дадения случай кой има по-прави понятия: детето, или старецът? Кой има повече право – който събира, или който изважда? Детето винаги събира. Като му даваш, то събира. Старият се е научил повече да изважда, при всички процеси той все изважда. Петте стотинки са малко за стария, а пък детето вижда, че с пет стотинки или с един орех много работа може да свърши. Като дадеш един орех на детето, то, като един мъдрец, си мисли, че може да посее този орех.

Нали знаете историята за циганина, който носил един съд с мляко на главата си? Вървял той и си мислил: „Като продам това мляко, ще си купя кокошка, после ще развъдя много кокошки. И тях ще продам. Ще си купя теле, ще стана княз, ще се ожения за царската дъщеря“. Подскочил от радост и разлял млякото. Вие може да се смеете на циганина, но той много хубаво мисли. Циганинът е едно дете. Направил е само тази погрешка, че не е дочакал и е подскочил. Децата не дочакват завършването на процеса. Те чакат да намерят този процес в старите хора. Старите хора, тези песимисти, казват, че това е глупаво, онова не струва – те намират, че всяко нещо в детето е глупаво.

Защо старият е недоволен? (– „*Защото иска винаги да му служат.*“) Не го обичат, затова той е винаги недоволен. Старият е против много официалности. В душата му има нещо – той е крайно недоволен, понеже няма кой да го обича. Друго е, като знае, че някой го обича. Старите имат една слаба страна – смеят се понякога, че младите са глупави, но те са два пъти по-глупави. Някой казва: „Аз не искам да бъда глупав“. Всички искате да бъдете от умните, а при това си служите с глупостта; не искате да бъдете глупави, а играете ролята на глупавите. Тогава преведете: каква е разликата между мъдреца и глупавия човек? Кога човек става глупав? (– „*Когато има да дава.*“) Човек, когато има да дава, става много глупав, пък щом има да взема, става друг. Като има да дава, той не знае какво да прави. Глупав процес е, когато човек има да дава. Всеки човек, който има да дава, е глупав. Всеки, който има карма, е глупав. Тук не ти върви в живота, там не ти върви – ти казваш, че причината е в Провидението, в обществото, в майка ти, в баща ти. Нито в баща ти, нито в майка ти, в никого не е причината – ти си направил една погрешка.

Малките неща създават погрешките, а големите работи създават добродетелите. Малките неща винаги създават погрешките. Правете сега превод. Всичко ви се вижда малко тъмно, но няма време да се доказват тези работи. Например един брат може да ти направи една услуга и ти може да го обидиш. Той може да ти даде един малък подарък, а ти го захвърляш – обиждаш го. Или някой път той може да ти каже една дума и ти да не я оцениш. Само малките неща създават погрешки. А пък при големите работи се създават добродетели. Като си човек добър, с големи работи се занимаваш. За да се познаете дали сте добри, вижте с кое число давате – дали с голямо, или с малко.

Искаш да направиш добро – срещнеш беден човек, бръкнеш в джоба, извадиш 20 лева. Казваш си, че е много, и извадиш 10 лева. Пак си казваш, че е много, и най-после намериш 1 лев или едно десетаче и казваш: „Това му стига“. Същевременно с това ти определяш и характера си. В Природата има един закон: тя всякога наблюдава постъп-

ките ти. С малки работи се занимава тя. Има си справочна книга и както постъпиш, хроникира всичко и го пази. Един ден, като идеш при нея, тя постъпва по същия начин спрямо теб.

Ще ви приведа един пример. Един богат американец умрял и отишъл на Небето. Започнал там да разправя, че е направил училище, църква и други неща. Казали му: „Като направи църквата, нали всички хора разбраха това?“. Той отговорил: „Да, писаха вестниците“. – „Значи платено ти е за църквата, за училището. Кажете едно добро, за което не са ти платили.“ Той мислил, мислил и му дошло на ума, че една вдовица, като минавала по пътя, му поискала нещо. Той бръкнал и ѝ дал един долар. Тогава ангелът намерил, че той е направил едно добро и отишъл при Господа да каже, че е направил добро, за което не му е платено. Господ казал: „Дайте му два долара и да си върви в другия свят“.

Вие казвате, че малките неща се увеличават, нали така? Как е възможно малкото да се увеличава? Как е възможно голямото да се смалва? Голямото и малкото са два процеса. Има процес на голямото, което нито се увеличава, нито се намалява – то увеличава малкото. За да увеличите единицата, ще вземете от десетката една единица и ще я направите два пъти по-голяма. Ако увеличавате едно число, това става, като вземете от едното и прибавите на другото. Както при числото 10 – то най-после ще вземе функцията на единицата, ще се сменят.

В Природата има положителни и отрицателни величини. Вие ще дойдете до закона, който функционира в органическия и в разумния свят. *Малкото* винаги означава условията, при които можем да се развиваме. Малкото не може нито да се увеличава, нито да се намалява. Малкото показва пътя, по който можем да се развиваме. Голямото число има простор. Допуснете, че има една голяма къща, в която живее само един човек, и друга къща, в която живеят сто души. Къде ще предпочетете да живеете? Там, където има само един човек, защото там, където живеят сто души, ще бъдете ограничени. Обаче там, където живеят

сто души, има друго преимущество: тези хора взаимно си помагат, споразумяват се, там работите стават по-лесно. В къщата на единицата ще имаш някои удобства, но има една мъчнотия: когато искаш да извършиш някоя работа, ще ти бъде по-трудно. Някой път имате мъчнотии и казвате: „Моите работи не вървят“. Защо не вървят? Вие сте в къщата на единицата. Някой път ще кажете: „Моите работи вървят“. Тогава сте в къщата на стоте – разбиране има между тези хора, те си помагат взаимно.

Понякога вие не правите аналогия между процесите. Считате, че нещата стават произволно. Казваш: „Аз съм много нещастен“. Баща ти не е умрял, майка ти не е умряла, братята ти не са умрели – как си обясняваш това, че си нещастен? – „Нещастен човек съм аз, не намирам никакъв смисъл в живота.“ В какво седи нещастieto? В дадения случай нещастieto седи в това, че вие сте остарели. Има едно моментално остаряване. Има и едно моментално подмладяване. Вие в дадения случай сте недоволен от живота – стар сте. Усещате, че сте стар, като че оставате самичък в живота. Вие не сте в състояние да измените вашата съдба. Какво правите, като се намерите в това положение? Как излизате от задънени улици? Казвате: „Ние в задънени улици не влизаме“.

Вървят двама студенти, и двамата са закъсали в университета, но са с два различни възгледа за живота. Единият казва: „Пари трябват, без пари не може да се учи. Като има пари, човек може да завърши, а без пари не може“. Виждат те, че един богаташ, милионер, върви по пътя и кесията му пада. Първият студент се навежда и я взема. След това виждат, че друг милионер идва, нещо пада и от него. Другият студент вдига неговата кесия, бутва го и му казва: „Нещо падна от теб“. Милионерът му казва: „Много ти благодаря! Ела с мен, аз се нуждая от един човек. Ти си беден човек, който може да върши моята работа“. От двамата студенти кой е спечелил? Този, който взема кесията с парите, или другият, който връща парите и си намира работа, чрез която може да завърши учението си? Всички хора закъсват по единствената причина, че искат да уре-

дят своите работи по-рано, преди да уредят чуждите. Ние не сме дошли да уреждаме своите работи, но да уреждаме много работи на другите.

Ти, като дойдеш на Земята, трябва да свършиш първо работата на Бога, а после своята работа. Например едно дете, като се роди, като работи дълго време в Природата, свършва една работа не за себе си, а за Природата. Това дете изревава – изревяването е една работа не за него, а за Природата. При този рев въздухът влиза в него и детето се научава, че трябва да върши чужди работи и тогава му се плаща. Какво му се плаща? Това дете започва да живее. Като свърши детето чуждата работа, животът ще дойде. Като плаче, влиза въздух и животът започва да функционира. Ако едно дете ви хване за гърлото и ви стисне, нали ви става тежко? Вие искате да се освободите. Подобно на това, като имаш някои тъжни, мрачни чувства, нещо те души, сякаш някой те е стиснал за гърлото. Щом си тъжен и скръбен, това показва, че не работиш за другите. Щом си тъжен и скръбен, ти не работиш за Бога, ти мислиш да уредиш своите работи.

Искам оттук да се извади един правилен процес. Правилен процес е, когато ние работим за Бога. Този процес е непреривен. А когато работим за себе си, процесът е преривен. Например някой човек забогатява, става милионер, но идва един съдебен пристав и му конфискува имота. Викат човека пред Бога за това, че не е изпълнил работите си, има заведено дело против него. Една вдовица му поискала пари, но той не ѝ дал. Той казва: „Тези пари са мои“ и никому не дава, нищо не изпълнява. Най-после от невидимия свят изпращат един съдебен пристав, а вие казвате: „Ето, горкият човек умря“. Не е умрял, но е отишъл там да го съдят за неизпълнение на някоя длъжност. Вас ви е страх, че ще умрете. Ще умрете, разбира се. Аз да ви кажа: ще умрете. Щом не живеете добре, ще ви съдят, веднага ще дойде ангелът – съдебният пристав; някой път той може да се задоволи, но някой път – не. Ако живеете добре, ще минете без съдба.

В невидимия свят едно нещо е различно: когато съдят някого за неизпълнение на длъжност, без автомобил го водят – той напред, ангелът след него. Когато не те съдят, а те завеждат в онзи свят заради изпълнението на твоята длъжност, тогава те завеждат с автомобил. Например за Илия³⁶ дойде един огнен автомобил и той замина за онзи свят – хвърли си кожата на Елисей и замина с колесницата за онзи свят. А пък другите хора все на обществени разноски ги карат, на много прости каруци ги слагат. Който отива пеш в онзи свят, върви след погребалното си шествие. Какво е понятието на живите хора и какво е понятието на този човек, който върви след тялото си? Той разсъждава след като е заминал за онзи свят. Какво е неговото разсъждение? Трябва да знаете, че и вие ще вървите след ковчега си, ако не разбирате – ковчегът отпред, вие отзад.

Три неща трябва да пазите в ума си. Мисълта ви да се пречиства от Божествения Дух. Ако Духът ръководи вашата мисъл, той ще ви храни с най-хубавите плодове. Първият плод на Духа, това е Любовта. Следователно Духът, за да почисти вашата мисъл, ще ви храни с Любовта. Мисълта може да е чиста само когато се храните с първия плод на Духа, когато се храните с Любовта. А за да бъдат чисти вашите чувства, за да се поправят, Божествената мисъл трябва да ги ръководи. Следователно чувствата ви трябва да служат на Божествената мисъл. И за да се усили вашата воля, за да бъдат вашите постъпки нормални, трябва да са ръководени от Божествената воля – ние казваме: „Да бъде волята Божия на Земята, както е горе на Небето“.

Казвам: ако човешката мисъл се повдига от Божествения Дух, от плода на Любовта, ако човешките чувства се повдигат от Божествените чувства и ако човешките постъпки стават нормални чрез Божествената воля, това е правият път, по който човек може да бъде силен. Вие всички искате да бъдете силни. Човек не може да бъде силен, ако неговата мисъл не се храни от плода на Любовта. Човек не може да бъде силен по сърце, ако чувствата не се ръководят от Божествената мисъл. И човек не може да

бъде силен в своите постъпки, не може да има характер, ако не се ръководи от Божествената воля. Всички други правила, които може да имате, нямат значение без тези правила.

Каквото искаш да направиш, все го отлагаш. Не отлагай! Минаваш по един път и виждаш едно камъче. Вземи го и го отстрани от пътя, не считай, че това е маловажно. Отместването на един камък от пътя има сила, то може да внесе нещо хубаво в теб. Малките работи играят важна роля. Ти питаш: „Защо трябва да се спра в пътя си?“. Ти имаш една малка погрешка, която трябва да поправиш. Тази малка погрешка е един камък – вдигни я и я сложи настрани от пътя. Не се занимавай с нейното естество, нито с това, как е станала, но я сложи настрани от пътя.

Направил си например една погрешка в музиката, не си могъл да вземеш правилно тона *до*. Нали тук има музиканти, солфежирайте, вземете сега долно *до*! За да вземеш правилно тона, три неща трябва да станат. Не бързай да пееш. За да изпея правилно тона, аз първо трябва да помисля, да видя какво съдържание има той и после да го изпълня – това е моята постъпка. За да изпея правилно тона *до*, трябва да произведа червения цвят. Щом взема правилно тона *до*, то моята мисъл ще се усили, ще се усилят моите чувства и ще се яви един подтик за работа в мен. Може да пееш *до*, може да правиш опити, докато го вземеш правилно. С известен интервал ще вземаш тона. Има едно място, където ще изпееш правилно *до*, защото ще произведе това, което ти търсиш. Колко трептения има в *до*?

Искаш да държиш една реч, да говориш на един твой приятел, за да му повлияеш. Той се е ожесточил и ти искаш да смекчиш неговото чувство. В дадения случай трябва да вземеш *до* много вярно. Започни сега приложение. Всеки от вас може да пее, но първата дума трябва да е в такъв тон, че да имате резултат. Как ще познаеш резултата? Искаш да започнеш да му говориш, но имаш безпокойство – изчакай тогава. Искаш да говориш по един начин, но нещо ти казва: „Не!“, искаш да започнеш по друг

начин, но нещо пак ти казва: „Не!“. Може да минат 10–15 минути, но ще дойде момент, когато в теб ще утихне. Тогава ще започнеш речта си много музикално и работите ще се наредят много добре.

Мнозина са идвали при мен и са ми казвали: „Каж ми нещо“. Искат да им се каже нещо утешително. Помнете едно: вие, за да се ползвате, трябва да приличате на едно тихо море, с една гладка повърхност, за да може да получите онова, възвишеното, което ще ви се даде. Щом повърхността ви малко се вълнува, вие няма да имате едно правилно отражение на нещата. Та първо съзнанието ви да бъде тихо като огледало, за да могат отраженията да бъдат правилни. Не да владее човек себе си, но в даден момент съзнанието му да прилича на гладка повърхност, така че да отразява нещата. Щом съзнанието ви е развълнувано, ще има неправилно отражение и ще имате криви заключения за Природата, за отношенията между хората и т.н.

Срещам един човек и му казвам: „Всички твои нещастия в живота зависят от числото 3“. Срещам друг човек и му казвам: „Всички твои нещастия произтичат от числото 5“. Срещам трети и му казвам: „Твоите нещастия зависят от числото 2“. Направете сега превод на числото 3: челото, носът и устата. Това е всичко: не мислиш право, не чувстваш право и не ядеш правилно. Ти не мислиш както трябва, не чувстваш както трябва и не ядеш както трябва. Или направете превод на числото 5: то значи ръката. Не се упражнява нещо без пръсти. Ти искаш да свириш, искаш да пишеш, да работиш, но искаш всички хора да работят за теб – тогава ще страдаш, нищо повече.

Много пъти вие може да смените едно ваше чувство, едно ваше неразположение, като потъркате двата пръста – палеца и показалеца на дясната ръка, и после като ги сложите на слънчевия възел. Ще потъркате палеца и показалеца, ще ги приближавате и ще ги отдалечавате, и ще се смени състоянието ви. Отварям с два пръста тази книга (Библията). Показвам с показалеца – употребявам единицата. Олга, ти чети, аз ще ти показвам. – „Пазете се да ви не излъсти някой.“ Аз отварям с две ръце Библията, по-

казвам с един пръст; ти казваш, че законът работи произволно. Не е произволно, има един разумен, органически закон. Този пръст е жив. Този пръст е слуга на другите ми пръсти. Те показват кой е праведен и кой не е праведен.

Онзи, Който ни е пратил на Земята, има всичкото разположение да бъдем ние добри. Много пъти казвате: „Ти не постъпи с мен добре“. Отиваш при една своя приятелка и ѝ казваш: „Ти не постъпваш с мен добре“. Защо твоята приятелка не постъпва с теб добре? Защото и ти не постъпваш добре с Онзи, Който те е пратил на Земята, нищо повече! Хората постъпват зле с теб, защото и ти постъпваш зле спрямо Онзи, Който те е пратил. Щом ни се даде крив тон, нашето съзнание може да ни предаде криво тоновете на Природата и оттам нататък ние мислим, чувстваме и постъпваме криво през деня. Ще се спреш в дадения случай, за да имаш ясна представа за нещата.

Пазете се от недоволството в себе си. Като дойде едно недоволство, не искате да го изгоните, но съблечете всичките му дрехи. Вие го питайте откъде идва, коя е причината да сте недоволни – нека то да се поразговори, да ви разправи защо е недоволно. Не свързвайте недоволството със себе си, не казвайте: „Аз съм недоволен“. Недоволството е нещо отделно от човека. Да ви приведа един прост пример. Майката, преди да се ожени, е била отлична мома; много е била доволна, със съседите е живяла много добре. Оженва се, ражда едно дете, веднъж то се прибира вкъщи и казва на майка си: „Едно друго дете ме наби“. Никой не е бил детето, но то е паднало и се е ударило. То лъже майка си, че го е набило друго дете. Тя трябва да попита детето си как е станала тази работа, защо то е недовошно.

Казвам: в съвременната наука трябва да преведем всички числа. Ти казваш: „Трябва да изваждам“. Не, трябва да събираш. Олга, ти как би събрала една добродетел с още една, как би събрала два тона? (– „По съзвучие.“) Например тоновете *до* и *сол* са хармонични. В терца като се събират, какво ще дадат? (– „Съзвучие.“) Добре, имате цяла нота *до* и цяла нота *сол*. Тук имате един процес: *до* е посятото семе, *сол* е цвят, който е цъфнал; имате двоен

акорд. Да кажем, че имате троен акорд като вземете *си*. Това е един завършен процес: *до, сол, си*; имате вече узрял плод. Трима души взимат тези тонове: единият взима *до*, другият – *сол*, а третият – *си*. Като пеят тези трима души, образува се акорд; това е завършен плод. Как се образуват обертонове? Тези трима души ще усетят, че са зависими един от друг, и си помагат. Всеки от тях ще почувства една приятност, ще почувства, че другият допълва неговото пееие. *До* ще даде на *сол*, *си* ще даде обмяна. Всяка една нота ще даде обмяна – увеличават се те, събират се. Имате цял процес, завършен процес: *до, сол, си*.

Вие може да вземете в себе си едновременно двоен акорд и троен акорд. *До* ще вземете със своя ум, *сол* – със своите чувства, а пък *си* ще вземете със своите постъпки, със своята воля; едновременно ще поставите нотите. Вие не сте правили опит едновременно да слушате и трите тона в себе си: да слушате *до* в ума си, *сол* – в сърцето си и *си* – във волята си. Вие може да мислите, че *до* може да поставите във волята. Не, волята е последен процес в нас. *До* може да бъде в нашия ум, *сол* – в сърцето ни, а *си* – в нашата воля. Но за това трябва една дълга школовка. Теоретично може да ви се даде пример, но и опит трябва да се направи. Най-напред направете опит с трима души. Първият да вземе *до*, вторият – *сол*, третият – *си*. После да се сменят – първият, който е взел *до*, ще вземе *сол* и т.н. Колко пермутации тогава ще има с тримата? (– „Шест.“)

За да се образува завършен психологически резултат, непременно трябва три основни тона. Процесът трябва да мине най-малко през три тона: *до, сол, си*. Непременно трябва да мине през три тона. (– „Между *си* и *до* има дисонанс.“) Дисонансът показва, че този завършен плод ще се изяде. Значи намясто е този дисонанс. Щом вие искате животът ви да тече по мед и масло, гладен ще ходите. Философия на музиката е това. Ще допуснете дисонанс, както става и в Природата, за да бъдете благодарни. Сега трима души да вземат тези три тона, за да се види къде е дисонансът. Камертон нали имате тук? Къде е дисонансът? (– „Когато *до, сол* и *си* се вземат едновременно.“) Някои

от вас вземете *до*, други – *сол*, трети – *си*, едновременно ги вземете. Има дисонанс, но това е от хубавите, меките дисонанси. Има два вида дисонанси. Този е от пасивните дисонанси. Този дисонанс е само в това, че има полутон. При полутоновете всякога става изтичане. Това, което се дава от теб, се смалява, а това, което се възприема, се увеличава. Когато се смаляваш, даваш, а когато се увеличаваш, вземаш. Ти да даваш толкова, колкото си взел. Никога няма да даваш повече и няма да вземаш повече.

Допуснете сега, че имате една премия от 100 хиляди английски лири стерлинги, а аз ви предлагам да ви дам опитността на червения цвят в Живата природа. В дадения случай кое ще предпочетете: да научите какво влияние има червеният цвят, да научите как да го употребявате, или да вземете 100 хиляди лири стерлинги? Колко кандидати ще има за червения цвят? За стоте хиляди лири стерлинги всички може да сте кандидати. С червения цвят ще продължите живота си, много работи може да направите. Със стоте хиляди ще имате удобства, автомобили, зальгалки. И в едното, и в другото има удобство. Но в дадения случай хубавите работи Природата ги е скрила, направила ги е много скромни. Трябва да знаеш дали скромното има съдържание, или не. Някои неща може да са скромни, но това, скромното, носи мощното, силното в себе си.

За някого казват, че е скромен. Ако носи мощното, силното в себе си, той е скромен; ако не го носи, той не е скромен. Мъдрецът остава винаги последен, не се състезава с никого, той има на какво да разчита. Онзи, който на никого не разчита, той винаги излиза пръв навсякъде, той няма в себе си нещо силно, мощно. Трябва да знаете, че в бързите работи процесът не е завършен. А пък в скромността вие сте свързани с реалното. Скромният човек няма да остане така. Вие какво искате: първи ли да излезете, или последни да бъдете?

Да ви дам пример. Представете си, че автомобилът на един цар се разваля по пътя. Вие сте десет техници и излизате да го поправите. Идва първият, не може да го поправи; излиза вторият, и той не може; най-после остава

само десетият. Деветте души царят ги чака цял час, но все не могат да поправят автомобила, а като идва последният, той го поправя. Кой е първият сега? Кой излезе последен и пръв? Който го поправи, той е пръв. Ти може последен да излезеш, но ако поправиш автомобила, пръв си. Вика царят десетия техник при себе си и му казва: „На мен ми трябва такъв техник, като теб, че като се развали автомобилът ми, да го поправя“.

Трябва да се сте сигурни в онова, което знаете, не само теоретично, но да имате и една опитност, да не се колебаете. Вие имате известни възгледи, казвате: „Толкова време съм учил окултни науки!“. В какво седи окултната наука? В известно познание, което може да употребите. Не всичко да знаете, но да има някои неща, в които да сте сигурни. Вие искате да утешите някой човек. С кое число ще го утешите? Числото 2 утешава човека. Като дойде друг човек при този човек, той се утешава. Или вие търсите утеха в Природата. Числото 2 утешава. Ще знаете стойността на това число. Числото 2 е силата на човека. Ако не знаеш как да го употребиш, то е число на противоречие. Ако знаеш как да го употребиш, то е сила.

Сега аз искам да ви попитам нещо. Олга, ти можеш ли да ми опишеш какво нещо е нещастieto? Как ще опишеш нещастieto? Ти виждала ли си го? (– „Да.“) Нещастieto е оскъдност във всяко отношение: в здраве, в учене, в блага, в умствено отношение, в братство, във всичко. Как това, което е оскъдно, се натрапва? Като е толкова глупаво това нещастие, как е съумяло да се натрапи на умните хора? Нищо няма, пък се е наложило и на царе, и на всички. Не може да се обясни как това, което е лишено от всичко, е завладяло света. Ти си мислила право. Оскъдността не е в нещастieto, оскъдността е в нас. Като дойде едно същество, с което не си хармонираш, явява се едно чувство в теб и ти казваш: „Този човек не ме обича“; то е нещастие. Има човек, когото ти не обичаш. Не че той не е добър, но ти не го разбираш, казваш: „Не ми е приятен“. Дойде втори, и него не разбираш и си нещастен. Не че той е беден, той има богатства, но ти не го разбираш и не го обичаш.

Може някой да ме апострофира. Николай, какво означава *апострофиране*? (– „*Апострофиране е да прекъснеш говорещо лице, за да изразиш отношение или да дадеш оценка.*“) Един апострофира друг, като казва: „Ти нищо не знаеш“, а той му отвръща: „Тогава ме остави, нали нищо не разбирам!“. Нищо не знае, а онзи го държи на пътя. Този, който апострофира, винаги е слаб човек. Силен е онзи, когото апострофират. Някой път може да апострофираш, но да не мислиш, че онзи, когото апострофираш, е слаб човек. Ако той те хване и те държи за ръцете, ще видиш, че не е слаб. Тогава ще кажеш: „Ще ме извиниш, аз направих една малка погрешка в своите изчисления“. Ако апострофираш, ти трябва да хванеш другия за ръцете и да го държиш, да знаеш, че е намясто твоето апострофиране. (– „*Някой път не е позволено апострофирането. Вчера например един професор излезе с крива теория и студентите го апострофираха.*“) Този професор го апострофират богомилите студенти, те го хващат и го държат. Сега той апострофира, той не е от умните професори. Има 500 години, откакто богомилството уж е умряло, но то е още живо.

Злото не трябва да се апострофира, дайте му място. Оставете силния с по-силен да се бори. Ти, слабият, не искай да се бориш със злото. Идеята да се борите със злото оставете настрана, нека по-силният да се бори със злото. Доброто и злото се споразумяват. Ако искаш, хвани доброто и му направи една услуга, но не се занимавай със злото, защото ще се намериш в цяла беля. Там е философията. Англичанинът казва: „Да се почистя“. Почистване трябва на всички наши понятия и разбирания. Цялата философия, религиозните вярвания трябва да се почистят, те са били намясто едно време. Всички форми, в които сега живеем, са остарели. И всички тези стари форми и понятия трябва да ги отхвърлим и да възприемем новите форми, които Природата е създала. Природата е създала нещо ново. Новите форми на живота трябва да възприемем. Животът за нас се е обезсмислил. Не че се е обезсмислил, но формите на мислите, чувствата и постъпките

са се обезсмислили. Понятието за доброто, понятието за благородството, всичко това трябва да се измени. Те са били досега за децата, но вече трябва нови понятия за тях, децата са израснали. Това е нужно, за да създадете един импулс в тях. Като приемете новите идеи, ще имате импулс. Когато човек не добива смисъла, то формата е стара. Щом внесеш нови форми, които Природата сега ти дава, непременно ще се зароди в теб едно вдъхновение.

Вие, младите, като отидете между хората, обменете си с тях идеите. Първо ги изслушайте и като ги изслушате, подхвърлете една ваша идея. Не да искаме хората да станат членове, но ние трябва да направим така, че те да мислят, да чувстват и да постъпват право. Дали ще дойдат хората при нас, това е второстепенно. Ние трябва да научим хората да чувстват право, да мислят право и да постъпват право. Вас ви е страх да не би да се излъжете. Ако не знаете да говорите, може, но щом знаете да говорите... Сега вие казвате: „Аз съм от Бялото Братство“. За Бялото Братство ще кажеш най-накрая. Ти направи услугата на човека и след години той ще знае името ти какво е. Направи му една услуга като човек, когото той не знае. Тогава той ще каже: „Не съм срещал такъв човек, името си да не казва“. И след 10 години като го срещнеш, казваши името си и той се интересува от теб. Ние трябва да заинтересуваме обкръжаващите с онези идеи, които носим, понеже са Божествени. Ние трябва да бъдем като слънчевите лъчи – където отидем, да събудим хората и да кажем: „Станете! Не спете повече!“.

Кои са главните неща, които останаха от тази лекция? Страданието е път за Любовта. Нещастieto е в неразбирането на благата, които Бог е дал. Например аз казвам, че съм нещастен. Животът в мен е едно благо, което ми е дадено, но този живот е такова съчетание, че аз се считам за нещастен. Яденето ми не е такова, каквото аз искам, условията – също, и аз се считам за нещастен; това е мое разбиране.

„Ела с мен, когато Слънцето изгрява, да излезем горе, на планината. Аз ще те направя щастлив.“ (Учителя пее.)

Това значи следното: всички Учители, които са идвали в света, не са казвали друго, освен: „Елате с мен, ще ви изведа, опит ще направим“. За това са разговаряли. Христос е казал така: „Аз не отричам нещата, но искам да ви отклоня от кривите разбирания. Те съществуват, но тяхното съществуване е временно“.

Някой човек се намира в оскъдни условия. На какво се дължи беднотията? Бедните условия са за ленивите, а пък оскъдните – за мъдреците. Вземете следния случай: ти наследяваш добре уредена градина, а един мъдрец наследява градина, на половината на твоята, която с нищо не е насадена. Той изкопава дупки, седи плодни дръвчета и след 10–15 години има градина, десет пъти по-хубава от твоята. Ти си наследил благо, а той е станал проводник на благо. Хубави са богатите условия, но при оскъдните условия можем да произведем по-хубави неща. Бог, като е създал в света оскъдните условия, Той е внесъл в тях едно благо. Например неблагоприятният климат, който англичаните имат, е създал характер в тях. Онези народи, които са поставени при много по-добри условия, отколкото англичаните, не работят да развият характер. Неблагоприятните условия в Англия развиха този характер.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

18. лекция, 1 март 1935 г., София, Изгрев

ДВАТА УНИВЕРСИТЕТА

Отче наш

Пишете по темата: *Отношението между целите и дробните числа.*

Каква е разликата между двата процеса изваждане и деление? Има една съществена разлика между тях. Делението е съкратен процес. Ако извадим 2 от 2, колко се получава? (– „Нула.“) Но ако разделим 2 на 2, колко се получава? (– „Единица.“) Защо? По вид някои процеси са много прости. Например някой може да ви доказва, че 1 е равно на 2 или че 2 е равно на 1. На вас това ви се вижда смешно, но има една област на живота, където не винаги 2 е равно на 1 и не винаги 1 е равно на 2 – само при известни условия. (Учителя рисува на черната дъска долния чертеж.)

Фиг. 1

Фиг. 2

Какво има на дъската? Едно лице (фиг. 1). Във философията вие може да употребите израза *права линия*, но какви свойства имат правите линии? И какви свойства имат кривите линии – вдлъбнатите и изпъкналите? (– „Когато се изразява психическо състояние, горната линия, изпъкналата, изразява напрежение, а долната – отпускане.“)

Нали хората имат два клепаща: долен и горен (фиг. 2). Понякога ви се струва, че една линия е права. Всъщност в Природата има ли прави линии? Права линия има само между две точки, щом има повече от две точки, тя вече не е права. Правата линия е един процес. На какво е

процес? На точката, нали? Точката, сама по себе си, не заема никакво пространство. Заема ли тя според математиката някакво пространство? (– „Теоретически не заема.“) А при това тя се проявява и образува една линия – с това заема една малка част от пространството. Правата линия няма свойствата на плоскостта, не е плоскост, но като се движи в известно направление, перпендикулярно на себе си, образува плоскост. Самата плоскост има друго едно свойство. Тя няма дебелина, но ако се движи в посока, перпендикулярна на себе си, образува дебелина.

Често вие питате: „Как е възможно добрият човек да греши?“ или: „Как е възможно лошият човек да прави добро?“, защото и едното, и другото е възможно. Добрият може да греши и грешният може да прави добро. Каква е научната основа на това? При какви условия добрият човек може да греши? При какви условия лошият човек може да прави добро? Сега не мислете, че въпросите всякога трябва да се разрешат. Например едно дърво има плод. Този плод седи 10–15–20 дни, седи няколко месеца и вече е склонен към гниене. Представете си, че плодът е едно благо, едно добро – той има възможност да изгуби това добро. Когато плодът гние, какво губи? Когато тялото умре, какво губи – живота. Тогава тялото вече е подложено на разлагане. Нищо не умира в Природата. Общата форма се разпада, но нищо не се губи. Гниенето не е нищо друго, освен анархия – всички части вдигат шум, казват: „Дайте ми моето!“ и си заминават. Миризмата не е нищо друго, освен сражение, в което всеки си взима своето и си заминава.

Щом ставате лоши, нещо във вас е умряло и слугите си делят тяхното. Щом ставате добри, нещо ново се е родило във вас. Това са новите разсъждения. Станал си лош: умряло е нещо в теб; станал си добър: родило се е нещо в теб, направил си нещо добро. Който и да е от вас не може да направи добро, ако нещо не се роди. Не можете да направите престъпление, ако нещо във вас не е умряло. Следователно престъплението е резултат на нещо, което е умряло, а доброто е резултат на нещо, което се

е родило във вас. От ваше гледище злото може ли да се роди, как мислите? Ако сте поет, как бихте изразили това в поетична форма? (– *„Не, то е резултат на неправилно отношение към живота.“*) Често казват, че лошите хора успяват. Лошите хора могат ли да успеят? Или казват, че лошият човек забогатява. Лошият човек може ли да забогатее? Това е привидно.

Нека вземем като пример българската гайда. След като одерете кожата на някоя овца или на някое агне, правите от нея гайда. И като надуете гайдата, тя става толкова голяма, колкото е било агнето, нали така? Гайдата може да да бъде като агне с глава и крака, ако така е одрана кожата, и да свири, не е мъчна работа това. Но после виждате, че това агне се изгубва – гайдарят свие гайдата и я сложи под мишницата си. Каква е разликата между първото агне, което се надува, и второто, което се свива? Злото в света привидно прилича на една надута гайда. Злото в дадения случай само привидно произтича от реалността на доброто, привидно има формата на доброто, но има друго съдържание. Първо, тази гайда е пълна с въздух, който е нечист и е вкаран в нея от гайдаря. Гайдарят заблуждава хората и казва: „От това, нечистото, което вкарах в гайдата, излиза нещо хубаво“. Хората забравят за лошия въздух и казват: „Много хубаво свири“. Не можеш да свириш, докато не направиш едно престъпление. За да свириш, трябва да одереш кожата на едно агне и след това да вкараш нечистия въздух в агнето и да го изкараш. Тези разсъждения са верни само при известни условия. Често всеки един от вас има някоя гайда. Сега другата страна на тая философия: извършено е престъпление, щом е заклано агне, за да се вземе кожата му за гайда – има ли човек право да одира кожата на агнето? (– *„По принцип не трябва да одираме кожата на животните.“*)

Ще ви задам друг въпрос: вие откъсвате една диня и одирате кожата ѝ, изваждате съдържанието ѝ и го изяждате – имате ли право да одерете кожата на динята? (– *„Имаме право.“*) Защо? (– *„Защото тя има много семки.“*) Защото и без да я одереш, кожата сама ще се одере, ще

изгние. (– „Така се оправдават и месоядците – агнето така и така ще си умре.“) Това е така, но месоядството трябва да се постави на друга почва. Месоядците се троят от месото. Месната храна съдържа отрова – можеш да ядеш, но ще се отровиш. Можеш да вземеш пари назаем, но ще станеш роб на условията. Лихварят може да ти даде пари първо с 1, 2, 3 процента лихва и да дойде до 25, 40, 50 процента. Един българин взел назаем 1 лев от един banker и го попитал: „Колко лихва да ти дам?“. Онзи казал: „По една стотинка на седмица“, но не му сметнал, че за една година, т.е. за 52 седмици, това са 52 стотинки. Ако дължиш пари една седмица, нищо не е, но щом ги дължиш цяла година, тогава става скъпо.

Сега тези процеси, тези неправди, вие ги виждате в света. Умният човек не оставя един процес на времето, той съкращава времето. Там, където лихвите са високи, всякога трябва да съкратиш времето. Да кажем, че аз ти искам 100 процента лихва – само за един ден вземи пари назаем. Или да кажем, че ти взимаш заем от 1000 лева за една година и ти искам 50 процента лихва – за годината лихвата е 500 лева. За един месец колко е? (– „41 лева.“) За един ден колко е? (– „Около 1,5 лева.“) Ще съкратиш процеса на един ден. Всяка една мисъл или всяко едно желание в света е един процес, който действа в теб. Има процеси, които не са зависими от вас, но има процеси, които са зависими от вас. С един процес, който е с висока лихва, какво трябва да правите – изтълкувайте ми.

Някой път вие се възмущавате от сиромашията – имате ли право да се възмущавате? Някой път се радвате на богатството – имате ли право да се радвате? Богатството и сиромашията са два процеса. Богатството не е благо. И сиромашията не е благо, но не е и нещастие. Аз разглеждам въпроса така: сиромашията е един необходим процес. Ти никога не можеш да научиш какво нещо е търпението, ако не си бил сиромаш; никога не можеш да се научиш на трудолюбие, ако не си бил сиромаш. Чрез сиромашията научаваш две неща, които са необходими в живота: търпение и трудолюбие. Това са две лекции, които тя ти

преподава. Щом ги научиш, сиромашията ти казва: „Няма какво да ти преподавам повече“, вдига си парцалите и си заминава. И богатството е процес, и то ти преподава две лекции: да бъдеш щедър и чист. Не можеш да научиш щедростта, ако не си богат – трябва да има какво да дадеш. Не можеш да научиш чистотата, ако не си богат – затова в живота богатите хора са чисти. Сиромаси има ли чисти? Добрият сиромаш всякога е търпелив и трудолюбив.

Казвам: богатството се отнася към търпението и трудолюбието, тъй както сиромашията се отнася към щедростта и чистотата (Б:ТТР; С:ЩЧ). Ще обърнем процеса: богатият, който е търпелив и трудолюбив, е минал вече през сиромашията. Богатият, който е станал сиромаш, иска да бъде щедър, но няма с какво, няма какво да харчи вече и започва да се смущава. Бил си богат и си осиромашал, понеже си изгубил търпението и трудолюбието. Всякога, когато човек изгуби търпението и трудолюбието, той осиромашава, в това е причината за осиромашаването. Придобиеш ли щедростта и чистотата, богатството ще дойде. Ще кажеш: „Как така?“. Ако си щедър, сееш на цялата нивата. Ако си скържав, трепериш, посяваш само едно житно зърно и очакваш от цялата нива – така какво ще добиеш? Ще сееш щедро, ще хвърляш щедро на нивата! Онзи, който сее щедро, той всякога ще има. Вие често сте скържави и казвате: „Защо ще правя добро?“. Сей, нищо повече!

Един българин върви по нивата и бие вола си. Спри се при него и му поговори, но майсторски му поговори – посей нещо! Как бихте говорили на тоя българин, откъде трябва да започнете, ако той бие воловете си? Представете си, че има една премия, ако го убедите да не ги бие. Аз имам само един пример. Минавам веднъж по един път и гледам как един каруцар налага коня си. Конят е много натоварен, не може да върви – поглежда към каруцаря, иска да му каже: „Имам всичкото желание, но товарът е тежък“. Аз казвам на каруцаря: „Добър ден! Много породист кон имаш, много хубав, от много добра порода. Помни, че всичкото ти щастие зависи от него. Ако умре той, всичко ще хвъркне, и жена ти, и децата ти. В този кон е

щастieto ти!“. Изменя се състоянието на човека и казва: „Много ви благодаря. Извинете ме, аз съм много груб човек. Да ме прости Господ, каквото съм правил досега, повече няма да го правя. Няма да бия коня си“. Аз му казвам истината. Виждам, че в този кон е щастieto му и мога да му докажа това. Има поверие, че като си направиш нова къща и дойде една котка в нея, ще имаш сполука. Щом дойде котката, радвай се, всичко ще тръгне напред; може да се мисли, че това е суеверие.

Вие, младите, някой път мислите по старому. Всички млади сте богаташи, но сте кандидати за сиромашия – ще остарееете. Младостта е богатство, а старостта е сиромашия, нищо повече. Защо остаряват хората? Младият остарява по единствената причина, че е изгубил своето търпение и трудолюбие. Ти, като не си търпелив, като се тревожиш, като не можеш да пазиш самообладание, остаряваш. Ако човек е трудолюбив и търпелив, може да живее 200, 300, 500 години. Човек да има търпение, но не стоическо, а търпението на един адепт.

Ти всякога можеш да помогнеш. Вървиш и виждаш, че един човек онеправдава друг – налага го с тояга. Питаш: „Каква погрешка е направил този?“. – „Хиляда лева има да ми дава. Една година ме лъже и не ми ги дава.“ За хиляди лева го налага: една, втора, трета тояга... Аз се спирам при тях, в дадения случай съм съдия. Мога да освободя този, когото налагат, но трябва да платя за него. Сега другата философия е: защо трябва да платя за него? Ти ми казваш: „Ако имаш пари, ти непременно трябва да разрешиш това. Тази работа не е моя.“ Да кажем, че в къщата ти е дошъл един паяк и си е направил паяжина. Ти чуваш, че някоя муха бръмчи – хванала се е в паяжината. Намеси се в тая работа, вземи си бастуна и кажи на паяка: „Пусни мухата!“, изпъди го навън, да си върви. Не допускай в стаята ти да стане престъпление, макар и с една муха.

Когато спорите върху някой въпрос, какъв език трябва да употребявате? И младите, и старите употребяват почти един и същи език. Двама спорят – единият казва: „Ти си невежа! Тоя въпрос не го разбираш!“ и другият казва: „И

ти си такъв невежа!“ . Какво значи *невежа*? *Невежа* произлиза от думата *веди*, която означава *който знае*. С частицата *не* се получава обратното значение. Спорят двама души дали на Слънцето има хора, или не. Единият казва, че на Слънцето няма хора, а другият казва, че има. Първият казва: „Ти си голям простак!“ и доказва научно, че на Слънцето не може да има живот, там има 10–20 хиляди градуса топлина. Питам: как учените хора са намерили, че на Слънцето има такава топлина? Ако от едно оръдие се изстреля граната и тя уцели някое твърдо вещество, от енергията, с която се движи гранатата, колко градуса топлина ще се образува? Ще се образува голяма горещина. Но не всякога топлината е признак, по който можем да съдим за характера на първоначалната енергия. Топлината е резултат на по-висока енергия, която се е превърнала.

Например гневът във вас на какво се дължи? Един ваш стремеж, една ваша мисъл действат в известно направление, но щом им се сложи препятствие, ще се превърнат в гняв: ще имате чувство на раздразнение, злоба, желание да си отмъстите и т.н. Представете си, че вие двамата – А и Б – сте кандидати за богатство, но само единият от вас може да стане богат, а другият – не. Какво трябва да правите в дадения случай? Често наблюдавам следното: хората се занимават с големи работи, някой иска да управлява света. Желанието не е лошо, но трябва да имаш известни познания, за да управляваш. За да бъдеш капитан на някой голям, модерен, 50–60–70-тонажен кораб, нали трябва да разбираш от корабоплаване? Знания трябва да имаш, за да управляваш. Някой път искаш да управляваш даден човек, но той е още по-голям кораб, трябва да разбираш неговото вътрешно съдържание. Или искаш да влияеш. Не е лошо влиянието, но някои се плашат от него. Хората взаимно си влияят, няма човек, който да не се влияе. Онези хора, които минават за най-упорити, които казват, че не се влияят, те най-много се влияят.

Всеки човек си има една слаба страна. Слабата страна на захарта коя е? Водата. Слабостта на децата къде е? В плодовете. Слабостта на котката къде е? В мишката. Един

имал много възпитана котка, научил я да носи табла с кафе. Веднъж, когато пак носела таблата с кафе, някой му казал: „Да я видя твоята възпитана котка“ и пуснал една мишка. Котката хвърлила таблата и хукнала да гони мишката. Защо има такова отношение между котката и мишката? Често и вие така хвърляте вашите табли и проявявате естеството си. Колкото и да говорите на един човек, който обича да яде месо, можете да му повлияете за в бъдеще, но не можете да спрете желанието му да яде месо. Според вас по какъв начин може да се откаже човек от месото? Развалете храната му, нищо повече! Лесно може да го отучите: сложете много лютиво, сложете горчицина в месото, за да повърне. Като повърне един, два, десетина пъти, щом види плодове, ще стане вегетарианец.

Какво прави Природата? Тя постъпва по същия начин. Например един богат човек постъпва несправедливо – как ще го реформирате? Може да му приказвате, че има закони, че Природата, че Господ казва така и така, но той не иска да знае. Вземете му цялото богатство, направете го сиромаш – там е всичката философия! Вие искате да повдигнете някой човек, от сиромаш да го направите богат. Кога трябва да го направите богат? Когато видите, че този човек е търпелив и трудолюбив, върнете му богатството. Всеки търпелив и трудолюбив човек е заслужил богатство. Всеки човек, който не е щедър и чист, той си заслужава сиромашията.

Ти искаш да станеш богат – първо откъде трябва да започне богатството? Богатството е резултат на човешките чувства, резултат на човешкия ум. Ти не можеш да бъдеш богат, ако не си умен човек – не само в обикновения смисъл. За да бъдеш богат, ти първо трябва да бъдеш наблюдателен, да имаш способността да наблюдаваш, след това трябва да разбираш причините и последствията. За да бъдеш богат, трябва да бъдеш смел. Богатият човек, понеже е школувал в сиромашията, е търпелив и трудолюбив, за него казват, че става рано и работи. Всичко това той е научил при сиромашията.

И освен това, в Природата има закон: с каквито хора дружиш, такъв ставаш. Ако в теб няма желание да дружиш с богати хора, богат не можеш да станеш; ако в теб няма желание да дружиш с учени хора, учен не можеш да станеш; ако в теб няма желание да дружиш с музиканти, музикант не можеш да станеш. Щом дружиш с музиканти, музикалното чувство в теб има условие да се развие. Същият закон е и за другите области: добър не можеш да станеш, ако не дружиш с добри хора. Доброто не го разбирайте повърхностно. Доброто, това е един целокупен резултат.

Има някои неща, които са резултат на миналото. Има някои неща, на които вие не сте господари. Има много идеи, заложени, посяти във вас от миналото. Трябва да бъдете много умни, за да знаете как да се справяте. Ако ви поставят в един хипнотичен, или магнетичен, сън и ви вложат идеята да извършите нещо след 3–4 месеца, вие, дори да сте много умен човек, като дойде определеният момент, ще извършите това нещо, у вас ще се зароди импулс да го извършите. Вие може да не сте пили никога вино, но ако ви се внуши идеята да искате да пиете, вие ще имате това желание. Често у вас се заражда някое чуждо желание – идеята не е ваша, а чужда. Какви ще бъдат резултатите, не знаете, но казвате: „Аз имам такива и такива идеи“. Има много желаня и идеи във вас и вие трябва да изучавате техния произход, това е възпитание. Имате известно неразположение на духа – изучете произхода му.

Питате: „Защо светът е направен така?“. Аз отговарям: защото не можеше да бъде направен другояче. – „Защо колата е с четири колела?“. Защото местността е такава. – „Защо е с две колела?“. Защото местността е такава. – „Защо е без колела?“. Защото местността е такава. Има места, където колата върви с четири колела; има места, където върви с две колела; има и места, където върви без колела. – „Защо е така?“. Местността е такава. Вие влизате в сегашния свят и питате: „Как трябва да се живее?“. Първо, трябва да имате ясна представа какво нещо е човекът. Това се отнася до тези, които искат да имат един съзнателен живот. Например вие сте богат и искате да имате

касиер. Ако не познавате човека, ще намерите някой слуга, у когото стяженолюбието е толкова силно развито, че прибягва дори до кражба. Виждате, че е интелигентен, но след време виждате, че този слуга е станал господар, а господарят – слуга.

Сега това, което е потребно на всинца ви, е следното: търпение и работа. Малко търпеливи хора има в света. Искате да бъдете богат, но сте сиромаш, защото нямате търпение. Много лесна работа е да станете богат – хванете се на работа. Аз богат всякога мога да стана и сиромаш мога да стана всякога, когато искам. И на вас ви казвам, макар и да сте сиромаси, как да станете богати. Представете си, че живеете в една модерна къща, разполагате с всички удобства, имате няколко милиона английски лири стерлинги в банката. Бъдете щедри! Веднага извикайте у дома си бедните, дайте им едно угощение. Вие ще кажете: „Как да се занимавам с тия празни работи?“. В ума си извикайте не всички бедни, само някои от тях. Да допуснем, че сте в лошо настроение на духа – беден сте и гладувате три дни. През тези три дни си представяйте, че сте богат, че сте поканен на богато угощение, седите на изобилна трапеза и ядете. Казвате: „С такива въображаеми работи аз няма да се занимавам!“. Но ако проектирате в света мисълта си за един хубав обяд, то е все едно да телеграфирате същото на някой ваш приятел. Тази мисъл ще му дойде на ума, ще си каже: „Я да го повикам днес на гости, да го нагостя“.

Това, което човек проектира, почти всякога става, с малки изключения. Това, което сте проектирали в ума си, всякога ще стане – може би в същия ден, може би след една седмица, след един месец, след една година, след 15–20 години, след 200 години; макар и след хиляда години, но ще стане. Проектираш една мисъл – след хиляда години ще дойде реализирането. Много пъти вие страдате от мисли, които сте проектирали преди хиляда години и сега стават. (*Една сестра казва: „Не я приемам тая формула.“*) Няма какво да я приемате, но трябва да вярвате. (*– „Вярвам, но не приемам – чак след хиляда години.“*) Какво са хиляда години? (*– „Десет века.“*) Хиляда години

при щастието са като един ден; и един ден при нещастие-то е като хиляда години – това вече не е въпрос на продължителност на времето, а е въпрос на интензивност. В един ден можеш да преживееш интензивността на хиляда години. Има животни, които за хиляда години ще съберат такава опитност, каквато ти ще придобиеш за един ден. Можеш да прекараш хиляда години в един ден и обратното – това зависи от интензивността. Това малко ви допада вече! (*Сестрата казва: „Това го разбирам“.*)

Сега можете ли да ми посочите една отличителна черта на търпеливия човек? Вие мислите дали онова, което ще кажете, е право, или не. Трябва да изучавате търпеливия човек. Да кажем, имате едно тяло, което трябва да изучите – първо трябва да видите каква е основната му краска. (*Учителя показва един молив, който в едната си половина е със синя краска, а в другата – с червена краска. Учителя закрива синята половина и се вижда само червената.*) Този молив с какво се отличава? (– „Той е червен.“) (*Учителя закрива червената половина и се вижда само синята.*) Този с какво се отличава? (– „Той е син.“) С този молив може да се пише от едната и от другата страна. Има ли съществена разлика между едното и другото писане и каква е тя? Може да напишете с червената страна: „Обичам ви“, а със синята страна: „Не ви обичам“. Но може да напишете със синята половина и едното, и другото – в какво седи разликата?

Никога не можете да сложите на действителния живот една черна краска. На живота ще сложите най-малко червена краска. Щом му сложите черна краска, тя веднага се стопява в него. Каквато и краска да сложите, в началото на живота се явява първо червената краска и естествено изпъква. Ако сте ясновидец и погледнете човек, чийто ум е добре развит, ще видите жълтия цвят в най-хубавата му форма. Ако погледнете един високо развит човек, ад-епт, ще видите, че целият е в светлина, тя излиза от него. Всички цветове се сливат в него в една не бяла, а блестяща светлина, това е светлината, която излиза от него.

Когато носът на човек се зачерви, това нормално състояние ли е? Когато и лицето му е червено, добре, но когато лицето е жълто, а носът – червен? Вие толкова години сте в този клас, трябва да знаете да изменяте цвета на лицето си, на очите си, на устата си. Олга, дай ми сега формата на Доброто. (– *„Красива форма, жива.“*) Как ще представиш един искрен, честен, отворен човек? Как ще покажеш, че си крайно честен човек? Отидеш при някой banker, но той няма доверие в теб. Ако имаш вид на честен човек, ще ти даде пари; ако заемеш поза или вид на нечестен човек, няма да ти даде и стотинка. Отива друг човек и bankerът му дава пари. Единият се представя за честен, а другият – не. Единият се представя така, че казва с вида си: „Не съм толкова честен. Обичам малко да вземам“.

И на най-големия скъперник можеш да отвориш кесията, но трябва да знаеш как. Един апаш казва за един скъперник англичанин: „Аз ще го накарам да даде пари“. Влиза той с два револвера и се скрива под масата. Онзи е натрупал златото, но като се появява апашът, казва му: „Вземете колкото искате“. Значи той цени своя живот повече от златото. Апашът държи револвер и си пълни джобовете. След като си тръгва, скъперникът казва: „Слава на Бога, че не ме уби“. Има ли право апашът да постъпва така? Той прави един опит. И проповедници ходили при скъперника, но той никому нищо не давал. А апашът казва: „Аз мога да го накарам да даде“, отива със своя револвер, насочва го и после казва: „Убедих го!“. (– *„Тоя апаш честен ли е?“*) Разбира се, че е честен. Този, който може да накара най-големия скъперник да даде, е честен човек. Апашът му показва кобурите, поглежда го в очите и му казва: „Слушай, ти от тези пари ще дадеш. Ако не дадеш, ще те убия“.

Кога нещо е престъпно? Щом вземеш онова, което ти е необходимо, потребно, няма престъпление. Щом вземеш онова, което ти е непотребно, има престъпление. Господ ти е дал живот, ти си гладувал 3, 4, 10 дена, минаваш покрай една фурна и взимаш един хляб – това не е престъ-

пление. Хлебарят, ако разбира закона, трябва да благодари, че си взел този хляб. Ако рече да те настигне и да го вземе от теб, то цялата фурна ще отиде по дяволите, този хлебар ще фалира.

В света съществува един порядък, в който няма престъпление. Човек има право! Ние имаме един нов морал. Казват: „Това няма да направиш, онова няма да направиш“. Така е, но има неща, които аз трябва да направя, те не зависят от заповедите на хората. Да ви приведа един пример. Представете си един цар, който напуска трона си и раздава всичките си богатства на своите най-видни поданици. Идва той предрешен при тия, на които е раздал богатството си, и взима по нещо. Където го хванат, ще заведат дело против него, защото е направил престъпление. Питам: има ли тук престъпление? От формално гледище има, но всъщност направил ли е царят престъпление?

Престъпление има само когато вземеш нещо, което не е твое. Срецаш един апаш, който ти е взел часовника. Трябва ли да го даваш под съд? Ти си по-силен, ще го хванеш за ухото и ще си го вземеш, нищо повече! Ще го дадеш под съд, ако си слаб. Щом са взели часовника на слабия човек, този часовник не е негов – така трябва да се подразбира. Ако човек има нужда да го защитават другите хора, правото не е на негова страна. Срещат се двама души. Единият казва: „Ти си голям простак“. Другият отговаря: „Знаеш ли кой съм аз? Аз разбирам законите. Ще ти докажа, че не съм простак“. Насочва ръката си към корема на човека, той извиква и ляга на земята. – „Простак ли съм аз? Вземи си думите назад!“ – „Моля те да ме извиниш.“ – „Ти трябва да знаеш, че не съм простак.“

Теченията на живота могат да се спират и да се отбиват като водата на воденицата. Можеш да отбиеш половината вода на воденицата, можеш да оставиш да тече малко вода, а можеш и съвършено да спреш водата ѝ. За онзи, който разбира, воденицата не умира. Сега във вас остава следната мисъл: „Говори, говори, но как се добиват пари?“. А някой казва: „Вместо да ни говориш, по-добре е да ни дадеш!“. Има неща, които не могат да се дават. Например здравето зависи от дишането, от храната. Аз не

мога да дишам и да ям за вас. И това може да стане, но казвам: когато майката е бременна и има правилно дишане и правилно хранене, детето в нейната утроба се храни; когато това дете излезе от утробата на майка си, законите се изменят. Някой път ние искаме да имаме лесни условия. Ти си имал условията на малкото дете в утробата на майката, но сега условията са се изменили, не можеш да живееш както едно време. Било е време, когато човек не е грешал, но като е излязъл веднъж от утробата на майка си, има възможност да греши. Но и грехът е до известно време. За хората грехът е в известна област, щом излязат от нея, няма да имат възможност да грешат.

Представи си, че си сам в света и имаш една градина, обикаляш от дърво на дърво и ядеш – какви престъпления ще правиш? Ако тази градина има стотина притежатели, които са я разделили помежду си, и ти влезеш в чужд парцел, за да си вземеш плодове, ще кажат, че си престъпник. Ако цялата градина е твоя, ако всички блага са твои, къде и как ще направиш престъпление? Значи щом хората разделят благата в света, има възможност за престъпления. При сегашния живот има възможност да правиш престъпления. При сегашните условия трябва да бъдеш последен. Щом си последен, престъпления не можеш да правиш, а щом си пръв, имаш възможност да ги правиш.

Вие искате да бъдете богати, нали така? Станете лекари, изучете изкуството да правите хората красиви. Хората искат да станат органически красиви. Ако бихте имали това изкуство, колко биха ви плащали за това – 40 000, 50 000, 100 000 лева? Или ако знаехте как се усилва човешката памет, или как да направите хората музиканти, какво ли не биха ви платили! Като направиш някого гениален музикант, той ще ти плати. А сега, с това знание, което имате, вие очаквате нещата само изкуствено да дойдат при вас. Ако ти, Олга, знаеше как да повикаш щастието! (– „Кажете ми как.“) Колко ще платиш? (– „Колкото искате!“) Знаеш ли закона на щастието? Буквата *Щ* е човешката ръка, това са петте пръста на ръката, *А* – това е човешкият ум, *С* – човешкото сърце, а буквата *Т* обърни надолу и

ще направиш един кораб. Ти си вече в света на желанията, ще направиш един параход. Да можеш да направиш с ръката си едно толкова красиво писмо, че да се запали от четирите страни къщата на онзи, комуто си го писал – като получи такова писмо, вече съм да не го хваща.

Някои от вас се усмихват. И Сара едно време се усмихна³⁷. Когато се усмихва, човек казва: „Я бъде това, я не!“ – усмивката всякога показва това. (*Олга казва: „Аз всичко ще дам!“*.) Ти най-първо ще ми докажеш, че си нещастна. (– „Това не мога.“) Какви са качества на щастливия човек? (– „Той има много възможности.“) Не много, а всички възможности. (– „В миналата лекция питахте кое е отличителното за нещастieto. Аз казах: „Оскъдността“. А сега казвате, че щастieto има всички възможности.“) Знаете ли песента на щастieto? Има станции, откъдето започва щастieto – на коя от тях трябва да се качите? Никой не може да бъде щастлив, ако не обича. Представете си сега, че един царски син е умрял. Умрял е, понеже няма кой да го обича, но ти, със своята обич, можеш да го възкресиш. Ти знаеш, че с любовта си, с обичта си, ще го съживиш и той ще стане – тогава твое то щастие не е ли в ръцете ти?

Ако вие разбирате съвременния живот и някои закони, много противоречия ще станат ясни в ума ви. Има много въпроси, за които казвате: „Не ме занимавайте с тях. Това са празни работи!“. Има едно знание, което е само за да се отклони ума ви – то е като залъгалка, то е като филмите. Но има и едно знание съществено. Ако можеш да обикнеш умрелия царски син и да го съживиш, щастieto ще дойде. Ако не можеш да го обикнеш, царският син ще бъде нещастен, а ти ще бъдеш недоволен, че не си могъл да го съживиш. Вашето нещастие не е нищо друго, освен това, че царският син плаче вътре във вас, а пък вие сте недоволни, че не можете да го съживите.

Сега най-хубавият извод, който може да се направи от горното, е: на Небето има същества, които плащат много скъпо за едно нещастие – само за да го имат така, за чешит! Ако можехте да продадете всичкото нещастие, което имате, вие щяхте да бъдете много богати. Но вие сте

богати с нещастие, много се е натрупало, понеже не сте го продавали – трябва да го продавате. Казвам: натоварете си камилите и колкото нещастия имате, да ги продадете. За следния път всички напишете буквите на българската азбука на един лист. Ще направим анализ как пишете всяка буква. Да допуснем сега следното: като срещнете някой човек, вие започвате добре, много сте любезен с него, но с минаването на времето вашето разположение се изменя; или пък като дойде някой при вас, първо сте студен към него, а после имате добро разположение. Откъде е проникнала у вас идеята, че не сте щастливи? При дадени условия всеки един от вас може да има някои мъчнотии, но сегашните дадени условия са неща временни.

Да допуснем, че вие сте актьор и играете на сцената ролята на цар – ставате ли цар? Или ако препишете няколко стиха от някой виден поет и ги декламирате, ще станете ли като него гениален? Хубаво е да декламирате стихотворенията на някой виден поет. И може би в бъдеще, може би след три прераждания, след 100, след 300 години, ще станете такъв талантлив, виден поет. Но това е за далечното бъдеще, нали?

Да кажем, че вие сте неразположен духом. Направете тогава един опит, направете следното упражнение: пръстите на дясната ръка се прекарват по показалеца на лявата ръка от основата му към върха на пръста; после, по същия начин, пръстите на дясната ръка се прекарват по средния, безименния, малкия пръст и палеца на лявата ръка. Наблюдавайте какво може да стане. Някой път може да направите опита с пръстите на лявата ръка върху пръстите на дясната. Ако правите опита с дясната ръка върху лявата, ще имате едни резултати, а ако го правите с лявата ръка върху дясната, ще имате други резултати.

След като направихте горното, направете второ упражнение: съединете ръцете си пред устата, като показалците се допират с върховете си, същото правят и средните, безименните и малките пръсти – между съседните пръсти да останат широки междини. Двата палеца са хоризонтални и се допират с върховете си, като образуват горе-долу една

Фиг. 3

права линия; последната образува един триъгълник заедно с двата показалеца, с връх, обърнат нагоре (фиг. 3). Духнете сега през триъгълника три пъти. (Всички правят това упражнение – духане през триъгълника.)

Ние се намираме в голямо противоречие. Човек е изгубил вярата. В съвременната наука е натрупано много знание, но то не е свързано, няма приложение. Трябва да знаеш кога можеш да събиращ и кога можеш да изваждаш. Кога можеш да изваждаш – когато си събирал. Кога можеш да делиш – когато си умножавал. Ти не можеш да изваждаш, когато не си събирал. И колко можеш да дадеш – изваждането е равно на събирането. След като си извадил всичко, имаш право пак да събиращ всичко, и след събирането пак иде изваждането. Това е един бавен процес в живота, векове отнема, за да събиращ. А при умножението и делението имаме съкратен процес. Първо имайте желание да събирате нещата и после ги изваждайте. Какъв е процесът на изваждането? Изваждате от някой кладенец вода за пиене, нали? Изваждането всякога е свързано с процеса на даването. Събирането е процес на вземане. За да имате истинско събиране, каквото ви дава Природата, трябва да го съберете. После ще дойде у вас друг процес: каквото ви е дала Природата, каквото сте събрали, да го дадете. Ако това, което си събрал от Природата, не го изваждаш по същия начин, то тогава ти не постъпваш справедливо и ще дойдат всички страдания.

Всички страдания идват от това, че ние събираме и не сме научени да изваждаме. Всички хора събират, но насила изваждат. Малко хора доброволно изваждат. Изваждането у вас не е правилно. Аз виждам, че в процеса на събирането много добре вървят работите, но щом дойде изваждането, не вървят добре. Щом дойде изваждането, има един процес на затягане. Има особен израз, особен

термин за това: когато нещо не функционира правилно, не върви гладко, ти отлагаш. Всички отлагания стават все при изваждането. Отлагаш, отлагаш, но когато човек отлага, той не е в хармония с Природата. Отлагането не е процес на Природата. Един процес в Природата, който започва с изваждане, всякога завършва със събиране и един процес, който започва със събиране, трябва да завърши с изваждане. Ако не вървиш по този път, ти не можеш да бъдеш щастлив човек.

Природата обича да бъдем като нея. Какво значи да бъдем като Природата, като Бога? Да вървим като нея. Не в голям, а в малък мащаб да вървим по нейните стъпки. Това е път за развитие на дарбите, на заложите – всички заложи вървят по този закон. Вие тепърва трябва да учите събирането. При събирането Природата дава, а ти взимаш и се радваш. Но трябва да знаеш, че това, което си събрал, по същия закон трябва да го дадеш. Природата ще изпрати някого при теб да дадеш. А ти спиращ това, казваш: „Аз не давам“. Така ние не вървим по пътищата на Природата, така спираме процеса на Природата. Взимаме от Природата и не продължаваме нейния процес с изваждане.

Казвам сега: изваждайте! Мнозина казват: „Давайте!“. Ще дадеш толкова, колкото си взел. Щом дадеш толкова, Природата пак ще ти даде същото. Щом в едно корито тече вода, която от едната страна изтича и то се изпразва, това корито пак ще се напълни. Не мислете, че след като давате, ще осиромашеете – това е немислимо. Коритото на онзи, който дава, всякога ще бъде пълно. Който не дава, той може да стане сиромаш. Аз говоря за законите на Природата. В Природата щом даваш, сиромаш не можеш да бъдеш, но ако не даваш, сиромашията ще дойде. Това го запомнете: да давате, колкото Природата дава. Давайте колкото сте взели – в следващия момент вие ще имате толкова, колкото се нуждаете.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

19. лекция, 8 март 1935 г., София, Изгрев

НАЙ-МЛАДИЯТ В СВЕТА

Отче наши

Прочетоха се работите по темата: *Отношението между целите и дробните числа.*

Цяло число, умножено с дробно число, се намалява, полученото показва каква лихва може да даде цялото. Как бихте написали единица гняв и дроб гняв или единица съмнение и дроб съмнение? Каква е функцията на цялото число и каква – на дробното? Дробите са функция. Ако имате 4 дробни – на 4 места по $1/4$, колко правят? (– „Едно цяло.“) При събирането на дробни с еднакви знаменатели, кое се увеличава – числителят или знаменателят? (– „Числителят.“) При събирането на такива дробни кое събирате? (– „Числителите.“) Като събираме $1/4$ и $1/4$, събираме числителите, а знаменателят остава същият. Понякога философските заключения са много особени. Всички блага идат от философията, но и всички хора в света страдат от философията.

Сега да разгледаме от друго гледище кои са съответните качества, които отличават дробното число от цялото. Кажете едно свойство на цялото и едно свойство на дробното число. (– „По вид дробното число не прилича на цялото.“) Една дроб, колкото и да се увеличава, може ли да стане по-голяма от цялото? (– „Не може.“) Едно цяло, като го делим, може ли да стане по-малко от една дроб? (– „Не може.“) Тогава защо една дроб може да ви създаде тревога, защо може да ви изкара из релсите на живота? Вие ще кажете: „Как така?“. Например задигнат ви $1/5$ от богатството и веднага изменяте състоянието си. Или в джоба си имате един лев, който представлява дробното число $10/10$, бръквате, но левчето го няма – то ви е необходимо за един хляб и веднага тази дроб ще произведе във вас цяла тревога.

Докогато не можете да владеете себе си вътрешно, дотогава дробите ще ви влияят, ще нарушават целия ви живот. В същото време те всякога могат да ви зарадват. Например вие сте гладен, някой има един хляб, отчупва половината от него и ви го дава – от дробното число $1/2$ вие веднага ще се зарадвате. Хубаво е човек да бъде математик, но какво трябва да смята? Има неща, които не трябва да смята. Например не трябва да правиш статистика колко пъти на ден си плюл или колко пъти си се почесал, или пък колко пъти на ден са ти дошли известни отрицателни мисли. До какъв резултат ще дойдеш, ако смяташ това? Няма да дойдеш до никакъв резултат. До резултати могат да дойдат хора, които знаят, а които не знаят – не могат. Какъв ще бъде резултатът за умния човек и какъв – за глупавия? Какъв ще бъде резултатът на една суха година и какъв – на една влажна година?

Казвам: има едно знание, което за хората е развлечение. Развлечение и почивка, това са наглед синоними, но само в почивката се придобива, а в развлечението – не. Кой си позволява развлечение – богатият. Кой си почива – сиромашът. Почивката е на сиромаша, а развлечението е на богатия. Сиромашът никога не си позволява развлечение; само като забогатее, той си го позволява. Нали някой път се казва, че трябва да се говорят умни работи? Ако глупавият говори умни работи, умен не става; и ако умният говори глупави работи, глупав не става.

В съдилището един съдия разглеждал дело. Подсъдимият напсувал някого и съдията го попитал: „Какво му каза?“. Подсъдимият отговорил: „Така му казах“ – и напсувал съдията. Съдията казал: „Хубаво, запишете това!“. И въз основа на това осъжда подсъдимия. Съдията не счита псувния за обида, понеже за тази обида му плащат. Аз правя следното уподобяване: човек винаги прави една погрешка като съдията. Извиква дявола, започва да го съди и го пита: „Кажи какво каза?“. И дяволът го псува на общо основание. Често, когато най-лоши мисли ви минават през ума, вие ставате като съдия, слушате и питате: „Как му каза ти и как ти каза той?“. И онзи казва: „Така казах!“.

Във Варненско съдят одного за кражба. Съдията му казва: „Не те ли е срам, вместо да отидеш да работиш, ти ходиш да крадеш овце!“. Подсъдимият отговаря: „Господин съдия, ние сме прости хора, говеда, а пък вие сте наши братя“.

Философията на живота относно дробите е: не търси дребните погрешки на хората, те са дробни. Да не те интересува кой какво е направил! Някои са ми казвали: „Искам да знам какво си говорят онези“. То е много лесна работа: двама души, като се съберат, или добро правят, или зло, или добро говорят, или лошо – няма среден път. А пък доброто има степени. Искате да знаете какво се говори – приближавате се, чувате думите. Знаете ли колко е силна една дума? Думите, които човек говори, цели числа ли са, или дробни? (– „Дробни.“) Има само едно цяло число – теоретически е така, но фактически? (– „Има много цели числа.“) Цяло с цяло като се умножи, какво става? (– „Увеличава се.“) А когато цяло се умножи с дроб? (– „Намалява се.“)

Вие имате жито в хамбара си и много пъти ходите там, изваждате по един килограм. Като умножавате вашето ходене в хамбара, какво става? Извадили сте житото от хамбара и сте го продали – става една обмяна. Парите във вашата каса се увеличават, а пък житото във вашия хамбар се намалява. Умножавате ходенето в хамбара, но се умножават и парите в касата. Същевременно изваждате от хамбара, житото се намалява. Вие казвате: „Аз толкова пъти съм правил добро, но добро не съм намерил“. Значи много пъти сте правили добро, а после намирате, че хамбарът ви е празен и казвате: „Не си струва човек да прави добро, да изважда житото от хамбара“.

Така се намирате в стълкновение със старите и с новите разбирания. Каква е разликата между едно старо и едно ново разбиране? Например ти си млад, имаш здрави зъби, не му мислиш много – ядеш, дъвчеш. Щом остарееш и ти изпаднат зъбите, пазиш се, ставаш философ, започваш да разсъждаваш колко мъчно се яде, мъчно се дъвче храната. И още разсъждаваш: „Трябва да бъдеш много учен човек“. Старият човек знае как трябва да се яде, но какво струва

знанието му, като няма зъби? Или казваш: „Човек трябва да бъде много умен“. Някой се учи през целия си живот и на стари години забогатее – защо му е богатството на стари години? Фрак да си облече или украшения да си сложи, на млади години както и да е, но на стари години, след като се е попрегърбил, каква е ползата?

Защо ти е едно знание, което не можеш да използваш? Да допуснем, че един човек е добър, а друг е лош. Каква полза има от това, да знаете кой е добър и кой е лош? Но аз сега говоря за случая, когато имате едно състояние в себе си, да знаете как да си помогнете. Представете си, че сте беден, но и крайно страхлив човек – толкова ви е страх, че от сянка се пазите. Идва вечерно време при вас някой и ви казва: „Ще идеш до еди-къде си, еди-колко си хиляди лева ще ти дам“. Отваряте вратата, излизате навън, в тъмното, и пак се връщате. Няколко пъти правите така и казвате: „Нека се съмне“, а онзи казва: „Като се съмне, и аз си отивам“.

В математиката коя задача минава за най-мъчна? (– *„Определянето на движението на Луната минава за най-трудна задача.“*) Да допуснем, че тая задача можете да я разрешите. Разрешавате я, но какво ще се ползвате? Знанието трябва да принесе някоя полза, макар и микроскопическа. Знание, което не принася микроскопическа полза, не е потребно – то е излишно харчене на енергия. Коя е най-мъчната задача в живота? Да разрешаваш религиозни въпроси. Луната е емблема на религиозните въпроси.

Няма по-мъчна задача, няма по-мъчна работа от тази, да разрешаваш въпроса: има ли Господ, или няма Господ, какъв е този Господ, кой е на правата страна? Съберат се двама души, искат да разрешат въпроса кой е на правата страна, чие верую е по-право. Единият казва: „Аз имам верую. Аз вярвам“, другият не вярва – две неизвестни има. Тези хора решават една задача. Към коя област спада тая математика, в какво седи тя? Важно ли е, че някой вярва? Че аз вярвам в Слънцето, вярва ли е това? Някой казва: „Аз се убедих“. Допуснете, че аз не вярвам в огъня, но

се допра до него и се опаря – това вярва ли е? (– „Това е опит, не е вяра.“)

Какво трябва да разбираме под думите *той вярва*? Да кажем, някой вярва, че е глупав; ако и ти вярваш, това е вторият път. Първият път е знанието, че огънят пари; ти вярваш, че ако си сложиш втория пръст на огъня, пак ще се опариш. Тогава откъде произтича вярата? Ти не можеш да имаш вяра, ако нямаш опит. Ти не можеш да вярваш, ако не си опитал паренето на огъня. Следователно вярата винаги произтича от един малък опит. Човек е уверен, че и втори опит да направи, ще бъде пак същото. Опитът дава подтик на вярата. Например някой човек е взел пари назаем от теб и не ти ги връща. Понеже веднъж не ги е върнал, ти вярваш, че ако втори път му дадеш, пак няма да ги върне. Веднъж си се излъгал и ставаш безверник спрямо него. Значи и вярата, и безверието почиват на един малък опит.

Имате известно настроение – кажете на какво се дължи то, нали сте учили психология? Вие сте малко дете и ви казват, че ще ви ушийт дрехи за Великден, но не ви ушиват; казват, че ще ви купят обувки, но не ви купуват. Какво настроение ще имате? (– „Лошо.“) Може би шивачът и обушарят са имали много работа и не са могли да ги пригответ навреме. Но детето не се занимава с голяма философия, то е неразположено и се сърди на майка си и баща си, защото дрехите не са готови за Великден. Та сега и вие, които сте завършили университет, се сърдите, че дрехите ви не са готови за Великден. Казвате: „За Великден ги искам“. Не е виновен баща ви, а шивачът. Представете си, че баща ви е заминал в чужбина, но преди това е дал пари на шивача и му е казал, като ушие дрехите, да ви ги даде. Баща ви го няма на Великден и шивачът не ги ушива. Защо ще държите баща си отговорен? (– „Трябвало е да даде пари на добър и честен шивач.“) Първо трябва да намерите извинителната страна. Правите си едно заключение и затова трябва да намерите същинските причини.

Много пъти ви се привеждат примери от духовния свят, които трябва да се разбират. В онзи свят, ако двама души намерят една кесия със злато, те не спорят и не я де-

лят наполовина – там никога няма делене. Оставят кесията и единият тръгва в едно направление, а другият – в друго; след когото тръгне тази кесия, негова е. Аз привеждам този пример, за да обясня, че в онзи свят работите стават много лесно по тази единствена причина. Ще каже някой: „Как ще тръгне кесията? Този пример не е верен, така не може да се разсъждава. Ти мен, учения човек, не можеш да заблуждаваш“. Привеждам му втори пример: един човек намира теле в гората, същевременно идва майката на телето и започва да го ближе. Човекът казва: „Телето е мое. Аз го намерих“. И кравата казва: „Телето е мое“. Тогава съдията казва: „Хубаво, ще видим чие е телето“. Човекът тръгва в една посока, а кравата в друга – към кого ще отиде телето? Това е другото обяснение за изгубената торба. (– *„Този пример с телето е необорим.“*) Първият е оборим, а пък вторият става малко по-ясен. Това са само преводи, за да се изяснят известни противоречия. Вярно е, че торбата не може да тръгне, но телето непременно ще тръгне след майка си. Кравата като намери телето, то е нейно, а човек като намери телето, не е негово. Не всяко нещо, което човек намери, е негово.

В живия свят само това, което тръгне след теб, като го намериш, е твое – то има еднакво естество с теб. Значи една мисъл, която върви с теб, е твоя; едно желание, което върви с теб, е твое. Но във вас се заражда друго едно противоречие: някой път не искате някоя мисъл, а тя ви се натрапва; вървите, и тя върви с вас. Тия мисли, които не искате, а вървят след вас, към кой род мисли спадат? Едно просто обяснение: вие сте дипломат, един просяк не знае това, тръгва след вас и ви казва: „Моля, моля!“. Вие му казвате: „Не знаете ли, че съм дипломат?“, но той продължава: „Моля, моля!“ – вървите и той върви. Просякът ви казва: „Вие ми се виждате много учтив. Повече дайте!“. Някой път дипломатът много мъчно бърка в джоба си. И в този случай не бърка в джоба си, върви малко по-бързо, не обръща внимание на просяка. Той ще върви, онзи ще иска, той ще върви, онзи ще иска, докато влезе в посолството, а просякът остане отвън. Вие сте дипломат и тия мисли ще вървят след вас. Вие ще вървите, те ще вървят

след вас; вие ще вървите, те ще вървят след вас, докато влезете в посолството.

Трябва ли човек винаги, когато някой просяк върви след него, да се спре и да му даде малко стотинки? Как мислите? Сега ще ви приведа един пример. Един богат човек, който е осиромашал, отива да се съди с някого за едно голямо наследство. Върви един просяк след него и го врънка. Той му казва: „Слушай, отивам да се съдя. Нямам пет пари в джоба си. Моли се на Бога да спечеля делото. Като го спечеля, ще ти дам нещо“. Какво казва просякът? Първо той започва да разсъждава: „Не зная! Да се помоля, но не зная дали ще спечелиш делото. Ако не спечелиш, молитвата отива напразно“. Първото положение е едно малко съмнение: „Не зная! Ако съм уверен напълно, че ще спечелиш, това е добре, но може да не спечелиш“. Така мисли просякът. После онзи човек се обръща и казва: „Непременно ще спечеля, понеже правото е мое“. Какво казва просякът? – „Истината ли говориш?“ – „Непременно ще спечеля!“ – „Ти уверен ли си в това? Уверен ли си на сто процента, че ще спечелиш? И после да не ме излъжеш?“ Психологически това положение е вярно.

И ние понякога постъпваме така. Вървиш ти и искаш нещо от напредналите същества. Те ти казват, че имат много важна работа, отиват на дело и като го спечелят, тогава ще ти дадат. Макар че са богати, нищо не носят в джоба си. Някой път вие искате от някое напреднало същество пари. Напредналите същества не носят пари. Имат само една златна монета в джоба си, но тя функционира само в другия свят – в този свят, материалния, не функционира. Например ако вие сте един честен, добър човек, като отидете в духовния свят, всички банки веднага изваждат и ви дават, всякога сте добре дошли. Но тук, на Земята, като отидете при един банкер и кажете: „Аз съм честен, добър човек“, за вашата доброта и честност ще ви даде ли пари? Банкерът ще каже: „Ти си добър за себе си, честен си за себе си, но тук работата седи другояче“. Отивате в една заложна къща и носите някой пръстен, някоя огърлица. Търговецът ще погледне, но ще даде ли колкото струват? Колко ще даде една заложна къща за пръстен, който стру-

ва 100 000 лева? (– „20 000 лева.“) За една огърлица, която струва 100 000 лева, колко ще даде? (– „Една четвърт.“)

Има едно състояние, при което всичко, което чувстваш в дадения случай, моментално може да се изпълни. Но такива случаи са много редки, понеже хората никога не идват в това състояние. То е едно състояние, при което в съзнанието ти съмнението изобщо не идва и няма нито сянка от колебание. Една сестра скоро представи един пример. Тя се задължава на хазайката си в Германия с 20 марки. Ако не ги внесе, трябва да напусне къщата. Излиза на улицата, мисли да намери от някого пари. Исква да ги намери, уверена е, че непременно отнякъде ще намери. Вижда един свой познат и си казва: „От него ще взема 20 марки“. Поглежда – на земята има 20 марки; и познатият, и сестрата ги виждат. Той ѝ казва: „Да ги разделим“. А тя отговаря: „Можем да ги разделим, но на мен ми трябва за хазайката точно 20 марки. Съгласна съм да ги разделим, ако ми дадете назаем 20 марки“. Той казва: „Вземете ги вие тогава“. Това е много рядък пример. Познатият на сестрата се съгласява да ѝ даде 10-те марки – казва: „Вземете тия пари, за да не искате от мен“.

Ние, хората на Земята, сме се обезверили. Кой са причините за обезверяването? Трябва да се възстанови онази първоначална вяра. Ние имаме едно съмнение, едно безверие, което не почива на никаква основа. Природата, когато е пустила човека да живее, го е осигурила с необходимите неща – със светлина, въздух, вода и храна, с почти всичко го е осигурила. Щом го е осигурила с най-важните неща, мислите ли, че когато човек се обърне за нещо към нея, няма да му послужи? Ще му послужи, стига тези неща да са му потребни, а не да са залъгалки. И ако някой път не ви услужва, тези неща са ви непотребни в дадения случай. Олга, ти си имаш философия, с която някъде не си съгласна, не си съгласна някъде и с онова, което си научила и получила. Ще ти кажа защо срещаш мъчнотии в живота си – ти още не си разрешила задачите на Луната.

Човек, който не е разрешил задачите на Луната, не може да се справи с работите. Пак ще се справи, но така,

че ще му побелее главата. Някой казва: „Ще ми побелее главата, докато разреши задачите“. Щом разрешаваш задачите с побеляване на главата, това никакво разрешаване не е. Да разрешиш задачите, без да ти побелее главата! Ти не знаеш защо ти побеля главата – не е от големи мъчнотии. Да ти кажа кое ти беше спънката: черната коса те беше спънката. Черната коса значи, че искаш да станеш каквото ти искаш. Черната глава ти казва, че трябва да се осигуриш за сто години. Бялата глава ти казва: „За един ден“. Бялата глава ти казва, че ти трябва само 10 лева на ден, а пък черната глава ти казва, че ти трябва няколко милиона; бялата ти казва, че ти трябва малко знание, а черната ти казва, че ти трябва четири факултета – това са все възгледи. В света мнозина имат бели глави, без да знаят тази философия; имат бели глави, а носят стремежите на черните глави. Някои намират, че хората с черните коси мислят по-добре от тези с белите коси. Черна му е косата, но казва: „Няма какво да се смущавам“.

Срещнах един момък във Варна, който ми каза:

– Аз съм въздържател, не пия.

– Кой те научи? – попитах го аз.

– Баща ми, който беше пияница, ме научи да не пия.

– Как така?

– Като се напиеше, той идваше и биеше и майка ми, и нас, децата. Правеше това постоянно. И в мен се събуди отвращение, зароди се желанието да не вкусвам вино. Като ми дойде наум за вино, в мен изпъква гледката как баща ми биеше майка ми.

Не е ли хубаво понякога баща ви да бие майка ви, та вие да се научите да не пиете? Една придобивка е това. Момъкът може би нямаше да бъде въздържател, ако баща му не беше бил майка му, ако не беше ги ругал. Баща му умря беден, но този момък се издържаше и всичко имаше. Той ми каза: „Никой не ми е проповядвал за въздържание, но това, което видях в баща си, произведе в мен противоположни резултати“. Понякога злото произвежда в нас един резултат на трезвеност. Като страдаш, не страдаш ти, а баща ти, който бие майка ти, а теб изгонва на двора – има един такъв баща вътре в нас.

Двама бащи има човек. Богомилите са били прави, че дяволът е направил човека. Като го направил, всичко му сложил, но не могъл да му даде душа. Човекът тръгнал след дявола и му казал: „Дай ми душа!“. Където и да отивал дяволът, човекът бягал след него и му говорел: „Дай ми душа! Дай ми душа!“. Като вървял той с години след дявола и го смущавал, дяволът най-после се помолил на Господа: „Дай ми душа, че ме измъчи, не ме оставя да си почина!“. Тогава дяволът и Господ били ортаци, понеже Господ турил душата в човека, дал му божественото, а дяволът само направил тялото. Та богомилите така са обяснявали противоречието, което съществува.

Някой път и вие се чувствате така, сякаш нямате душа – тогава дяволът ви е баща. Тръгвате след него и започвате да псувате, защото сте нещастен. – „Щастие искам, пари, пари, щастие!“ Нищо не дава той. Нищо не може да даде, само обещава и залъгва – има доста долапи. Дяволът казва някому: „Дай пари на онзи, а аз ще ти ги върна после“. Той, откъдето вземе, не връща и никога няма и пет пари. Най сиромаш е дяволът! Назаем да вземе, е майстор – обещава много лихви. Как ще си обясните всичко това?

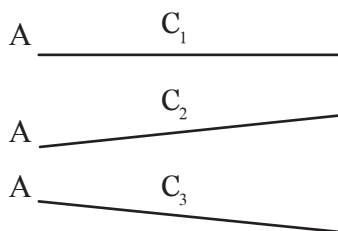
Вие понякога имате известно противоречие, едно състояние, което ме учудва. След като Бог ти е дал всички добрини, след като имаш това, което искаш, ти казваш: „Защо на еди-кого си е дал повече, а на мен не е дал? Как така!“. Започваш да се сърдиш на Господа. Не ти е длъжен за нищо – на какво основание се сърдиш? Ако така разсъждаваме, кой ще е доволен в света? Заекът доволен ли е от своето положение, рибата довольна ли е от своето положение? Посочете ми някой човек, който да е доволен в света. Доволен си, докато използваш хората, а щом започнат хората да използват теб, тогава е друго. Докато печеш рибата – „охо-хо“, а щом теб пекат, казваш: „Вай-вай-вай!“. Много добра философия. Казвам: няма да печеш! Не печи рибата, и теб няма да пекат, нищо повече. Законът е такъв: не прави това, което не искаш да ти правят. Но това трябва да започне в човешката мисъл.

Сега на вас ви трябва няколко изпита. Можем да ви изпитаме кой какъв е и в какво направление. Можем да изпитаме всички от класа, за да разберем какво ви липсва. Ако ви дам да посеете по една ябълка, след една година аз вече ще знам какво ви липсва. Като се види как растат ябълките, от това ще се разбере какво ви липсва. След 4 години, като започне ябълката да дава плод, пак ще кажа какво не ви достига. На някого му върви, като сади ябълка, на друг – като сади круша. Ще посадиш ябълка, круша, слива – ще видиш на какво ти върви. Например посадиш праскова и след 1–2 години тя изсъхне – липсва ти нещо; посадиш круша и след 1–2 години тя изсъхне – липсва ти нещо; посадиш цвете и то изсъхне – липсва ти нещо! Искаш да знаеш дали ще бъдеш здрав. Много лесна работа, посади малко здравец и го сложи в стаята си – ако здравецът вирее, ти си добре, но ако започне да изсъхва, това показва, че страдаш от безлюбие и трябва да вземеш мерки за подобрението на своя организъм.

Когато цветята съхнат при човека, това е признак, че има сухота в неговата любов. Това е краен процес. Най-напред ще добиете навик да обичате най-малките работи – да имате разположение към едно цвете. Затова в окултната наука често има малки примери, с които се възстановява равновесието. Имаш неразположение на духа – иди при карамфила, ще се занимаваш 5–10 минути с него и всичкото ти неразположение ще изчезне, ще се върнеш ободрен. По някой път ще се занимаваш с дърветата – ще отидеш при прасковата, при ябълката, при крушата. Всички тези плодни дървета при болезнени състояния могат да ти помогнат, те са проводници. Или пък ще потърсиш хора, които вървят добре в морално, в духовно отношение. Някои хора приличат на карамфили, някои приличат на теменужки, някои – на рози. Например розата е добра, но има шипове, бодли, хаплива е. Хората приличат на различни видове цветя, или на различни плодни дървета, или на различни скъпоценни камъни. Ние влизаме в една област, която аз наричам отвличена, нещо като философските системи, които сте изучавали.

Трябва да изучите условията, при които сега се намирате. Намирате се, да кажем, в бедност и не искате да занемавате ума си с друго, освен с оправянето на икономическите условия на живота – откъде може да си изкарате прехраната. Как ще си изкара човек прехраната? Може да се каже: най-лесната работа най-мъчно се върши. За онзи, който знае как, няма по-лесна работа от тази, да си изкара прехраната. И няма по-мъчна работа от изкарването на прехраната за онзи, който не знае как. Ето един въпрос, който е най-лесен и най-мъчен. Какъвто и пример да се даде, той само обяснява, а не е знание. Къде е мъчнотията? В незнанието ли е мъчнотията – не. Зависи ли доброта на човека от многото знание?

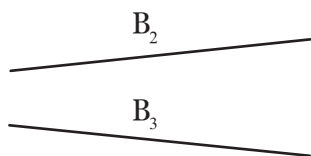
Един прост пример: имате една чешма, която е съградена с канализация – ако тръбите са почти хоризонтални (C_1), какво ще бъде изтичането? Трябва да има много голям напор, за да тече чешмата (C_2). Но ако има малък наклон (C_3), тогава изтичането е по-лесно (фиг. 1). Представете си, че точка А е изворът – при C_3 имаме естественото

Фиг. 1

положение, при C_2 имаме обратни състояния, негативни, и тогава там трябва да има голямо напрежение, за да тече водата; при хоризонталното положение (C_1) водата върви с малко напрежение. Причината да не ви върви в света е в положението на пръчицата С. Щастието ви зависи от това, как ще наклоните пръчицата С. Всичко зависи от нейното положение, според това ще си създадете щастие или нещастие.

Един българин, който си избирал служба, минавал веднъж през градската градина, където свирел оркестър. Видял, че капелмайсторът клати една пръчка, и си казал: „Това е най-лесната работа. Тая служба е за мен, мога да я работя“. По закона на равновесието ще наклонявате палката в едно или в друго направление. Когато дойде една

Фиг. 2

отрицателна мисъл, ще наклоните наляво, когато дойде една положителна мисъл, ще наклоните надясно (фиг. 2). Сега аз представих нещата много лесно. (Учителя държи в ръката си молив и го наклонява вляво и вдясно) Значи в опитната наука има закони как да се справиш със своите

мисли и чувства, това е много лесна работа.

Един студент във Варна отива при един богаташ и му иска помощ. Онзи му казва: „Да се махаш отгук!“. Аз пошепвам на богаташа: „Виждаш ли този момък? Той ще стане пръв министър на България, не гледай, че е беден“. Богаташът веднага поправя грешката си: „Ще ме извиниш, човецино!“ – щом студентът ще става пръв министър, ще му помогне. Ние всякога се ползваме, когато кажем нещо хубаво, нещо навреме и намясто.

Защо пострадаха българите след войните? В 1912 година, когато дойде Венизелос³⁸, българите не го посрещнаха и той, отивайки си, каза: „Аз ще накарам вас, българите, да ме помните!“. Всички нещастия след войните се дължат на това, не си правете илюзии. Венизелос не е единствената причина, но е една главна причина. И върху Венизелос сега виждаме същите последствия заради погромите, които причини на България. Но той вече е на правата страна, вече е от новото учение – отказва се от властта.

Малки неща във вашия живот могат да ви дадат подтик да направите нещо. Вие мислите, че сте отмъстили, но помнете, че има възмездие. Сраданията, които причинявате на другите хора, ще се върнат върху вас. Сега не ви говоря тези работи, за да станете умни. Аз не искам да ви побелеят главите, че тогава да станете умни; искам да станете умни с черни коси. Не чакайте да остарееете, че тогава да поумнеете. Аз се чудя на вас, младите, защо искате да остарявате – откога ви дойде тази идея? Малкото дете, като прегръща дядо си, му казва: „Аз искам да бъда

като теб“. А дядо му, като го погледне, не иска да му каже истината. Той трябва да каже на детето: „Не ставай като мен, не ти трябва. За предпочитане е аз да стана като теб, но ти да станеш като мен – да те пази Господ!“.

Старостта е за боговете – те да остаряват. Но вие като остареете, това не може се да поправи с нищо. Единственото нещо, за което трябва да се молите, е да не остарявате. И като се молите, кажете: „Господи, всичко да бъде в света, но само да не остарявам“. Ще се молите да не остарявате. Никакви стари идеи! Никакви стари чувства! Никакви стари постъпки! Едно правило: с всичко старо се простете, оставете го настрана. Вие искате да станете стари хора, да бъдете почитани. Много привидна е тая почит, аз не зная какво ще ви струва тя. Казваш за някого: „Стар човек е, но пари има, трябва да се приближа до него, да му кажа една блага дума“. Но като се приближиш до него и му вземеш парите, и ти остаряваш. Остарееш ли, парите не ти трябва, нищо не ти трябва.

Кой е най-младият в света – доброто. Кой е най-старият – злото. *Млад* – това означава да бъдеш добър; *стар* – това означава да бъдеш зъл. Причината на остаряването, на изгубването на всяка сила вътре в човека, това е злото. Щом дойде злото, човек остарява. В практическия живот дръжте в ума си доброто, за да подкрепите младостта в себе си и бодростта на ума си; тогава животът ви ще бъде успешен. Дръжте злото настрана. Вие не можете да изхвърлите злото, но да не ви привличат богатствата или придобивките, които може да имате от него.

(Учителя поглежда листовите с написани букви – задача, дадена в предходната лекция, и казва: „Следващия път ще видим буквите, ще видим кои от тях са стари, кои – нови“.)

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

20. лекция, 15 март 1935 г., София, Изгрев

ДА МИСЛИ

Този ден – 22 март, съвпада с лекцията на специалния клас, той е и денят, в който човек е създаден.

Кои са първоначалните, най-елементарните, най-съществените работи в живота, които човек трябва да знае? Най-елементарното нещо за човека е да се научи да мисли. Но човек никога не може да се научи да мисли, ако няма някакъв идеал. Детето, като го пратят в училището, има за какво да мисли, но онова дете, което не е в училището, няма за какво да мисли. Човек трябва да има идея за Бога, за да мисли. Следователно идеята за Бога вече е влязла в човешкия ум, но не да мисли за Бога и да се страхува. Страхът има съвсем друг произход. Човек започва да се страхува, когато е нарушил някакъв закон, създаден от Бога. Щом го наруши, страхът естествено ще се проявява в него. Човек трябва да мисли не когато се страхува. Някои хора казват: „След като се намери в трудно положение, човек мисли“. Не, да мисли, без да се намира в трудно положение.

Една ябълка кога ражда – когато е здрава или когато е болна? Когато е здрава. Кога тече изворът – когато има вода или когато е пресъхнал? Когато има вода. Мисълта трябва да бъде свободна да констатира фактите, не да бъде наложена. Най-приятната мисъл е тази, която освобождава човека. Сега, при изучаването на растителното, на органическото царство, ви трябва и работа, за да видите, че човешкото тяло физически е много добре построено, но няма равновесие. Човек трябва да мисли, за да пази равновесие. Някой път вървите по пътя, но се сгъвате и падате – това показва, че не мислите. Сполети ви нещастие – това показва, че не мислите. Казвате за нещо в света, че е съдба – това показва, че не мислите.

При човек, който мисли, нещастие не идва. Понеже хората не искат да обяснят нещата, казват: „Нещастие

има, съдба има“. Нещастieto и съдбата идват всякога за онзи, който не мисли. Щом не мислите, ще дойдат противоречията в живота. Като ви говоря, аз не искам да разрешите изведнъж сегашните си противоречия. Всичките ви противоречия се дължат на това, че не мислите – приемоте го така. – „Ама да се докаже.“ Да докажем защо един човек е задължиял – защото не мисли. Да докажем защо един човек боледува – защото не мисли. Може да се направи друго възражение: „Онези, които са мислили, какво са направили?“. Единственото същество, което мисли, е Бог и Той е най-щастлив. Бог, Който мисли, е направил света съвършен и следователно, ако ние вървим по Неговия път на съвършенство, няма от какво да се оплакваме. Но понеже ние не мислим както Бог мисли, затова идват и всичките ни нещастия. Ние се спираме върху въпроса: защо светът е направен така? Бог е направил света, защото мисли право, и ние трябва да мислим защо го е направил, а не да Му търсим погрешките. Той няма погрешки и в света няма погрешки – погрешките са в нас.

Като изучаваш едно човешко лице, опитай се да го нарисуваш и ще видиш колко погрешки е направил този човек. Помъчи се да произнесеш някои свещени думи. Колко хора правят погрешки като произнасят даже думите *добро, любов*! Така, както ги произнасят, няма никакъв смисъл. Казват: „Човек, като се влюби, прилича на оскубана кокошка“. *Любов* – това значи оскубана кокошка, никак не е любов. За да покажеш, че обичаш, трябва да учиш. Щом се учиш, имаш любов; щом не се учиш, никаква любов нямаш. Пробният камък на любовта е учението. Щом запламти сърцето ти да учиш, няма никакви страдания; щом не учиш, страдания има.

Като ви говоря така, не искам да приемате догматично думите ми. Ще кажете: „Трябва да мислим“. Щом говорите, че трябва да мислите, то е само на думи, вие не разбирате. Трябва да се яви процесът на мисълта, за да влезе човекът в своето битие. Като станете сутрин, кажете на себе си: „Трябва да мисля така, както Бог мисли. Трябва да обичам така, както Бог обича“.

Бог, като е обичал, е започнал да твори и работи и няма миг, в който да е престанал да работи. Той е създал Вселената и е взел предвид всички нужди, които имат и най-дребните същества; не е оставил нищо непредвидено и всичко е наредил точно както трябва. Той е мислил милиони години и като е мислил, е наредил нещата. А вие сега намирате, че щом страдате, не е промислил за вас нещо както трябва. Щом не учите, нещастieto идва, вие страдате; щом учите, щастието ще дойде. Ако в теб се яви най-малкото недоволство, няма да се мине много време, ще те сполети нещо.

Да допуснем, че седите отвън и уж ме слушате, но всеки разглежда другия. Гледате кой как е облечен – какви са му дрехите, обувките, шапката, вратовръзката; гледате, че някой се е обръснал или си е подстригал косата. Всичко забелязвате, но това не е мисъл, това е сравнение. Човек, който мисли, не обръща внимание на външния свят, не го разглежда. И аз, като гледам човека, първо се интересувам мисли ли той, обича ли. Ако обича, той ще учи и ще бъде постоянно на работа. Човек, който мисли, дългове не трябва да има, болен не трябва да бъде. Човек, който мисли, е щастлив. Щом имате сегашното положение, ще се научите да мислите добре – как? Щом започнете да мислите правилно, всички тези неща като сняг ще се стопят. Може да остане онова естествено положение на цъфтенето на цветята, на плодните дървета – всичко ще се смени и ще видите света съвсем другояче, най-после ще се намерите в един човешки свят.

Някой е облечен с онези дрехи, които Бог е определил за човека. Но сегашните ви дрехи приличат на меча козина; и най-хубавите дрехи, с които хората сега са облечени, приличат на меча козина. Понякога нито кройката е кройка, нито цветът е цвят – нищо не е намясто. Като си ушиеш една дреха или една шапка и я носиш една година, дотяга ти и казваш: „Да се отърва от тази овехтяла дреха, от тази шапка. Друга мода има“. Щом с тази шапка, която носиш, не можеш да мислиш, хвърли я, ходи гологлав! Щом с палтото, което носиш, не можеш да мислиш, хвър-

ли го! Ако можеш да мислиш без палтото, ти си на права-та посока – важното е да мислиш, а не с какво си облечен. Ако при мен дойде един ученик, аз няма да обърна внимание нито на шапката му, нито на дрехите му, нито на ланеца на часовника му, а ще обърна внимание на неговия ум – способен ли е той. А да ви питам за нещата отвън – те са боя, отвън всеки може да нашари нещо с боя.

Вие понякога искате хората да ви обичат. Питам: за какво могат да ви обичат? Да допуснем, че аз искам да ме обичате – за какво ще ме обичате? Като учител, ако постоянно се отнасям грубо с вас, за какво ще ме обичате? Ако един слуга, или който и да е, постоянно е груб, за какво ще го обичате? Много е мъчно да се обича. Много е мъчно да се преподава на болни деца: на едно ръката му е счупена, на друго – кракът, трето има язва в стомаха или нещо в мозъка. Вие трябва да преподавате на някого урок и му говорите за мисълта, а той ви казва: „Какво ще ми разправяте за мисълта, сърцето ме боли, стомахът ме боли!“. Казвам: боли те корема, защото не мислиш. Ти трябва да възприемеш, че Бог, като е създал човека, е казал: „Дете мое, научи се да мислиш! Това е най-хубавото, което съм създал за теб – да мислиш!“.

Когато Бог дал на човека първата заповед като едно ограничение, Той му казал: „Ще мислиш, от това дърво няма да ядеш, ще мислиш“. А човекът не мислеше – отиде да яде, без да мисли. Ако мислеше, нямаше да яде. Например някой път вие се разгневите – кипнете, лицето ви се зачерви, заканите се: „Аз това ще направя, онова ще направя“. Кажете ми какво ще направите? Какво ще направите, като хванете един човек, направил малка погрешка? Какво ще направи господарят с една крава, която прека-турва гърнето с млякото и го разсипва? Ще ритне гърнето, ще набие кравата и пак ще я издои. Да ритнете гърнето, това не е мисъл.

Снощи една млада сестра плачеше, че не можели да се погодят с една стара сестра – спорели защо Господ е създал света. Казвам: и старата сестра не мисли, и младата не мисли. – „Ама кой е прав?“ И двете сестри не мислят.

Ако мислеха, нямаше да направят това. Дойде младата сестра в стаята ми, чете ми една молитва. Знаете ли каква молитва ми чете? – „Ти си жесток, с другите си такъв и такъв, а с мен се отнасяш по друг начин.“ Младата сестра най-после ме изкара от търпение, казах ѝ: „Да се махнеш оттук! Аз съм дошъл да върша волята Божия, а ти искаш да служиш на себе си, пък и другите да ти служат“. Всеки човек, който не мисли, да се маха!

Сега противоположното: ако съм лош, и аз не мисля. Ако съм прав, аз не искам да се оправдавам. Въпросът седи така без разлика. *Не мисля* означава: *това, което Бог е създал, не мисли*. Когато някой човек е при мен, трябва да се отнесе към него не външно, а вътрешно – да му дам истинската цена, която Бог е вложил в него. Ако някой от вас дойде при мен, аз трябва да му дам истинската цена. Един добър цигулар вземе ли в ръцете си най-хубавата цигулка, направена от Страдивариус³⁹ или от друг голям майстор, само като я пипне, веднага разбира каква е цигулката – той мисли.

Питам се: какво искате вие? Говорите за Любовта Христова, но какъв е Христос в своята Любов? Този човек, като Дух, беше богат. Слезе, раздаде всичкото си богатство на света и остана бедняк, без нищо в джоба си. И след това хората казаха: „Голям будала е този човек. Не искаме човек, който раздава всичкото си имане. Понеже Той ни го раздаде, нека да си върви, че каквото остави, ние да го ядем и пием“. Аз прибавям: не сте ли вие в положението на човека, в когото Бог е вложил живота и едно велико благо – мисълта? Вие казвате: „Аз искам да живея“. Вие искате да ядете, да се обличате, да върви всичко по вашия кеф – сърдите се, че този ви обидил, онзи ви обидил.

Човек прогресира дотолкова, доколкото мисли – аз говоря за вътрешния живот. Може да питате кого визирам. Когато и да визирам, аз ще му кажа: „Не мислиш! Всичката философия е там“. Щом човек не мисли, може да каже груби думи, може да направи какво ли не. След като си тръгна сестрата, която ми чете половин час за другата, старата сестра, аз разсъждавах. Истинската филосо-

фия е, че аз трябваше да я изслушам и да кажа: „Благодаря ти, това е твое схващане. Ако си права, да дойде всичкото Божие благословение за теб, пък ако си крива, и другото да дойде. Така е: ако си права, всичкото благословение на мисълта да дойде, пък ако си крива, всичките криви дървета да дойдат на гърба ти“.

В какво седи злото? В непослушанието. А кой е непослушен? Който не мисли. Тази, младата сестра, ме гледа и казва: „Аз искам да бъда свободна. Ти няма да ми заповядваш“ – това е нейно схващане. Че който мисли, ще бъде свободен! Сега вие ще ме питате: „Коя е сестрата?“. Мога да ви кажа, но не искам, понеже е все едно кой ще направи погрешката – тя или аз. Въпросът не седи в Петко, Драган или Стоян, защото всеки един от нас е без търпение. Защо сме нетърпеливи? Защото не мислим. Първо, мен никой не може да ме обиди, защото аз оставям нещата да вървят така, както Бог ги е направил. Аз знаех за младата сестра, знаех какво щеше да направи и можех да не я приема. Понеже знаех, че ще ме безпокоят и други, повиках един млад брат, поставих го на стълбата и му казах: „Който дойде, не го пускай горе“. Идват няколко души, братът казва: „Не може“. – „Как така?“ Слушам един глас: „Учителю!“. Едва дочувам отнякъде брата: „Няма го“, а другият: „Учителя е вътре“. Трябва да се мисли! Учителя мисли сега какво да прави.

Аз оставям погрешките, но по този път, по който сега вървите, светът не може да се оправи, помнете това. – „Ама да вярваме, да се обичаме, да правим добро.“ По тези стари начини като постъпвате, вие ще имате старите резултати. Светът така не може да се поправи. Светът може да се поправи, но как? Мисъл трябва, нищо повече! Ще мислите – така е направил и Бог. При най-големите противоречия човек трябва да мисли. Ако Учителя ви даде една трудна задача, вие ще мислите ли, че ви обича? Щом имате задача, значи трудното е в света. Ако дойде едно нещастие, то е задача, която ви се дава, за да мислите, не е нещастие. Вие всички считате, че е нещастие, защото не мислите. Слушате, че едно агне блее – колят го. Радвате

се и казвате: „Ще го яде някой!“ – това е гледището на хората, които не мислят. Защо колят това агне? Те не мислят, искат да се удоволстват. Агнето казва: „Помислете малко!“. „Няма какво да мислим“ – казват хората, теглят му един нож и въпросът се свършва.

Онези от вас, които не мислят, очаква ги страдание, нещастие, очаква ги смърт, ад – всичко лошо, което може да се случи в света, ги очаква и ще го опитат. Онези от вас, които мислят, очаква ги живот, блаженство, любов, очакват ги безбройните Божии блага – те ще ходят навсякъде по света със свободен билет. Казвам ви за тази година: научете се, като станете сутрин, да казвате: „Да помисля така, както Бог мисли“. Мислете, че всичко е добро, не слагайте в ума си отрицателното. Казвате: „Много е лоша тази сестра, много е лош този брат“. Ако аз мисля какво мога да добия от някого, нищо не мога да добия. Единственото нещо, което е за придобиване, е да мисля върху това, което Бог е създал: небето, звездите, чистата вода, чистата храна; за това ще мисля.

Срещнеш ли един човек, считай това за привилегия. Седят двама български селяни близо до гората и делят нещо. Единият казва: „Аз трябва да взема повече“, а другият: „Знаеш ли, че мога да те претрепя?“. „И аз ще те претрепя“ – отговаря първият. Делят и не могат да разделят, ще се претрепят – и двамата свили лицата си, огън изтича от тях. Една голяма мечка ги е подушила, идва и тя да дели. Двамата се качват на една круша и питат кой от тях има право; и двамата казват: „Ти имаш право“. Единият казва: „Слез и утрепи мечката вместо мен“, а другият казва: „Слез ти!“ . Долу е мечката, тя е един ангел, преоблечен в мечка дреха. Вие бягате от мечката, а това е един ангел.

Веднъж на Рила слизам от Мусала с един виден евангелистки проповедник, който проповядва за вяра, за любов, какво е направил Господ и т.н. Минаваме през Маричината долина. Аз вървя и си разсъждавам, гледам – една мечка върви над долината, слиза. Казвам си: един ангел върви. Вече приближаваме доста до мечката и тогава проповедникът я вижда, разширяват му се очите и казва:

„Гледай!“. Аз казвам на моя език: „Един ангел иде – една мечка“. Трябва да се справим – тя да мине пред нас или ние да избързаме напред и тя да мине зад нас. Тръгвам напред, за да може да мине зад гърба ни – тя нещо си мисли, жадна е, отива да пие вода. Прескачам едно дърво на пътя, а проповедникът в страха си мисли, че бягам от ангела. Аз искам да дам почитание на този ангел, а проповедникът се препъва и пада така, че си вдига краката насреща му. Спирам се и гледам – ангелът си вдигнал очите и казва: „Много съжалявам, че уплаших този евангелистки проповедник“. После мечката хукна нагоре по пътя, по който беше дошла. Питам проповедника: „Какво чувстваш?“. – „Помислих, че ти ме оставяш и мечката ме натиска.“ Някои ще си помислят, че разказвам този случай тенденциозно, за да уроня престижа на проповедника. Какво ме интересува да говоря за този проповедник?

С този разказ казвам: когато един ангел дойде, ние си вдигаме краката насреща му. За мен това е ясно: щом не мислим, вдигане на крака навсякъде ще има. Защо проповедникът не може да мисли? Какво ще направи мечката? Мечките са много добри същества. Мечка да те залюби – по-вярна от нея не може да има, но ако те намрази – да те пази Господ от нея! Ако си от онези, които не знаят как да мислят, по-отмъстително същество от мечката няма – тя никога не забравя. Ако постъпиш добре с нея, и това помни. Разправяха за едно младо мече тук, в България, откърмено от една жена в Карнобатско. След десет години мечето вижда жената, която го е отгледала, ляга пред краката ѝ и започва да се гали, да ѝ казва: „Много ти благодаря!“. На мечкаря казва: „Какво ще ме извеждаш да ти играя!“, а на жената казва: „Ако ти не беше ме откърмила, щях да умра. Сега благодарение на теб, както виждаш, хората ме разиграват“. Ако една мечка е признателна на една жена, която ѝ е направила това добро, колко повече ние трябва да бъдем признателни на Бога, Който ни е дал всичкото благословение! Кое е по-хубаво: да мисля какво са направили Драган, Петко, Стоян или, като дойда до това, да кажа: колко ни любя Господ! Заради Петко, Драган или Стоян трябва ли да загубя своя мир?

Най-правата философия е да мислите. Ще мислите за великите Божии блага, които Бог е вложил във вас. Мислете за вашата душа, за вашия ум, за вашето сърце, за вашия дух – за това мислете сега! Мислете за хубавото, за великото и като мислите поне 35 години, ще сложите една основа – да станете търпеливи. Търпелив човек е този, който мисли, а нетърпелив е, който не мисли. Няма друга възможност. Христос, като дойде на Земята, знаеше за всичките свои страдания, които трябваше да мине. Петър каза: „Господи, да Ти не бъде това!“. – „Не – каза Христос, – аз до този час дойдох, за да мисля. Ще има да страдам, те са малки работи, ще минат.“ Едно страдание ще продължи час, два, три, цял ден – от сутринта до вечерта, а на другия ден ще мине. Вие сте изпратени на Земята да разрешите една работа и си казвате: „Христос колко е страдал!“. Христос беше изпратен да мисли: „Както ме е Отец научил, така и правя“. Сега ето простата философия: научете се всички да мислите.

Ако дойде един човек при мен и направи нещо, което не е естествено, аз казвам: този човек не мисли, нищо повече. Може да питате: „Каква трябва да бъде мисълта?“. Чиста. Като започнеш да мислиш, ти ще се освободиш. Ако си болен и започнеш да мислиш, ще оздравееш; ако си сиромаш и започнеш да мислиш, ще се уредят работите ти; ако си чиновник и са те уволнили, като започнеш право да мислиш, ще те назначат на служба. Ти си една млада мома и нямаш кандидат – като започнеш да мислиш, ще дойде твоят възлюбен. Бездетна майка си – щом започнеш да мислиш, ще дойде едно отлично дете. Всичко това не е привидно, не е пробен камък, а магическа тояжка. Вие питате: „Кога, утре ли?“. Не, моментално.

Само ако можете да мислите правилно, всичко ще имате. Ако благото закъснява, това показва, че не сте се научили да мислите. Някой казва: „Аз се молих на Господа, но няма отговор на молитвата ми“. Ако се молиш и веднага има отговор на молбата, ти си се молил правилно; ако отговорът закъснее ден-два, това показва, че бързи-

ната ти е била малка. Ако някои неща не стават, то е по единствената причина, че не мислите.

Ще кажете, че трябва да се сложи талисман или да се напише нещо, или да се вземе лекарство, за да оздравее някой. Хубави са тези работи, не ги отричам, но според мен, като ме сполети някакво голямо нещастие, трябва да кажа: „Добро е всичко, няма никакво нещастие. Аз живея в Бога и Бог живее в мен“. Например дойде един човек и започне да ме обижда – аз казвам: „Този човек не мисли, не се е научил да говори“. Понякога си запушвам ушите с един специален памук, който имам. Аз не го чувам, но човекът седи близо до мен и понеже е енергичен, като говори, ме плюе. Щом престане да вали по лицето ми, взимам малко вода, измивам се, изваждам памука от ушите си и тогава в човека дойде друго едно състояние – казва ми: „Извини ме, моля ти се, прекалих“. Като започне да говори сладко, аз слушам и казвам: „Колко хубаво говориш!“. Та като дойде дяволът вътре във вас, сложете си памук в ушите, а като дойде Господ да ви говори, извадете памука от ушите си. Като дойде дяволът, мислете! И дяволът казва: „Какво трябва да мисля?“. Казвам: „Опитай тази работа“. Ще опитваш нещата, една добра мисъл всякога донася нещо.

Една хубава мома иска да бъде щастлива. Един момък ѝ предлага: „Ожени се за мен“. Ще опиташ, ще видиш! Ти не опитвай човека, но ако имаш добре развито обоняние, ще разбереш карамфил ли е, или роза. Ако е добър и може да мисли, от човека излиза особено ухание. Аз добрите хора ги чувствам, ухание излиза от тях. И лошият човек си има ухание. Който мисли, той има ухание. А на онзи, който не мисли, му казвам: „Щом не мислиш, училището не е за теб. Училището е за онези, които мислят. Ти ще бъдеш навън, отивай си“.

И когато Адам престана да мисли, Господ го изпъди, понеже Раят беше място само на учение. – „Извън Рая – казва Господ. – Там ще идеш, там ще опиташ нещата. Когато се научиш да мислиш, ще се върнеш в Рая!“ Вие искате да се върнете в Рая. Още днес може да се върнете –

как? Като мислите. Сега някои от вас искат да знаят дали с този костюм ще се върнат в Рая. Не, няма да е с този костюм, с който сега сте облечени и с който ви изпъдиха от Рая. Тези дрехи показват, че не мислите; тези дрехи, работните, ще ги хвърлите и официално ще се облечете.

Сега ще приключа с примера за един много гладен човек, който три дена не е ял, а друг му разправя една много интересна приказка. Гладният си казва: „Дано по-скоро свърши приказката“. Та и аз ще свърша приказката си. Гладния човек първо го нахрани, но с какво? Умният човек казва: „Виждам, притесняваш се малко, но понеже зная, че не можеш да ядеш варен боб, заповядах на възлюбената да ти свари пиленце. Та затова ти разказвам приказка, докато се свари пиленцето“. Ако някой път една реч е продължителна, то е, защото не можете да ядете боб. Сега и аз продължих, докато се свари пиленцето. Та кой от вас не иска да яде пиленце? Кой от вас не иска да бъде облечен хубаво – то е пиленцето, пък аз ви занимавам. Вие казвате: „Слушали сме ги тези работи, но искаме черно на бяло да има“.

Аз ви питам: как добих това положение, в което се намирам? Като мислих, нищо повече. Ако вие трябваше да минете по пътя, по който аз съм минал, сто пъти щяхте да се върнете от този път. Аз съм минал по един трънлив път, сам трябваше да го оправям. Вие мислите, че съм минал по право шосе. Аз трябваше да си проправам път през драките, през джунглите, докато изляза на царското шосе. Мисъл трябва. Казвам: доброто ще дойде, след като се мине този път. И на вас казвам: не се връщайте от този път! Някой се е спрял и пита: „Този път, по който вървим, прав ли е?“. Аз ви отговарям едно: досега нито един от вас не е вървял по правия път. И вашият дядо, и вашата баба вървели ли са по правия път? Всички хора, които са нещастни, които умират, вървят не по правия път.

Аз бих искал да бъдете щастливи. Щастието е закон за Божествената мисъл. Божествената мисъл, която Бог е вложил в нас, е ценната за нас. Да мислим! В мисълта е великото благо, което съществува. Да съзнаваш, че преди

теб едно Същество е мислило и направило света съвършен и че всички блага, които очакваш, се намират в този свят. Но ти, за да намериш своето благо, трябва да мислиш. Трябва да учиш много, докато намериш благото си. Това Същество казва: „Ти сам ще намериш благото си!“.

Сега да изчетем *Добрата молитва* с мисъл – веднъж в живота. Десет неща има в тази молитва, тя е едно малко резюме на онова, което човек трябва да върши. В *Добрата молитва* е вашето щастие. Ако това, което е написано, го четете с мисъл, вие ще бъдете щастливи. Ако Господ е нашият Баща, можем ли ние да бъдем сиромаси? Ако сме сиромаси, значи Господ не е станал още наш Баща, нищо повече. Сега ще четете молитвата с мисъл, понеже искате да бъдете щастливи. Аз ви дадох пътя към щастieto. Който от вас е готов, да влезе. Който не е готов, да прави каквото си иска. Сега ще четем *Добрата молитва* с мисъл – всеки да се вгълби, да забрави другите.

21. лекция, 22 март 1935 г., София, Изгрев

ЗНАНИЕ И ВИЖДАНЕ

Отче наши

Резюмета има ли? Прочетоха се три резюмета на темите: *Отличителните черти на силния и на слабия човек; Функции на голямото и на малкото; Отношение на целите и дробните числа*. Пишете на тема: *Свойства на глаголите*.

Какво се говори в миналата лекция? (– „*Да мисли човек.*“) Разлика между знание и виждане. Кога човек се подмладява и кога остарява? Виждането подмладява, а знанието състарява човека. Младият човек се отличава с виждането – всичко забелязва, има подвижност. Старият всичко знае, но нищо не вижда. Знанието зависи от неговата опитност, от вътрешното преживяване. Някой път вие искате да знаете какво ще добиете от знанието. Например искате да знаете как ще се отразят 20 тояги върху задницата ви. Или този пример е малко груб? Искате да знаете как ще се отразят 50 килограма злато на вашия гръб. Идеята за доброто и злото искате да знаете. Искате да знаете какво нещо е престъплението. Да извършите едно престъпление, това е цял един процес вътре във вас. Или искате да знаете какво нещо е доброто. Злото може ли да се види? Злото е невидимо и доброто е невидимо, резултатите са видими. Какво е понятието у вас за злото? Човешката мисъл има спомагателни процеси, които първа трябва да учите.

Има аритметични числа и алгебрични числа. $A+B$ на какво е равно? Какво означава, когато две числа се сложат в скоби? Защо математиците слагат скоби, каква роля играят те? Осведомете ме сега, дайте малко светлина върху въпроса от ваше гледище, той е един незавършен процес. (– „*Когато трябва да се умножат няколко числа с друго число, то първите се поставят в скоби.*“) Като се съби-

рат, право ли е да се поставят в скоби? (– „Ако трябва да се събират, няма нужда.“) Значи тук скобите са излишни. Тогава $A + B = C$. В алгебрата A какво означава? (– „Някакво число, цяло или дробно, положително или отрицателно.“) Да кажем, че имате двама добри работници. Ако и двамата работят, то на какво ще бъде равна извършената работа? Събрана, тяхната дейност ще бъде ли равна на C ? Каква е разликата между аритметичните и алгебричните числа? Алгебричните числа са общи, те са символи на известни числа.

Всякога можем да кажем: „Ти знаеш ли?“. Какво трябва да разбираме под тези думи? Онзи, който не разбира вътрешния смисъл на думите *ти знаеш ли*, казва: „Обясни ми това“. Има някоя идея, която трябва да изпъкне при тези думи. „Ти знаеш ли?“ – за мен тези думи са едновременно и математически величини. *Ти* – това е едно число. Когато кажа *T*, изпъква едно същество, което има мъчнотии. Мъчнотиите не са преодолен и то трябва да ги преодолее. *И* показва посоката, при която мъчнотиите могат да се разрешат. *Ти* винаги има отношение към великото в света. Когато кажа *Ти*, в моя ум подразбирам великото, което ражда всичко. Щом кажа *Аз*, подразбирам нещо, което е излязло от *Ти*.

Когато едно разумно същество ти говори, какво ще ти каже? То ще ти каже *Ти* и след това ще сложи името ти. Може да каже *Аз*. *Ти* може да бъде на твоето място. Имате идеята *Аз* – така е на български език, а в английския език *Аз* се пише само с една буква: *I*. На български вместо *Аз* може да се каже *Я*. Значи това местоимение едновременно е едно разумно същество, което има известна работа. В думата *ти* изпъква буквата *T*. Тя показва, че имаш трудна работа, която трябва да извършиш. Буквата *И* показва начина, или метода, по който извършваш тази работа. Говориш на някого и му казваш: *Ти*, а за себе си казваш: *Аз*.

Какво подразбира думата *Аз*? *Аз*, който съм излязъл от *Ти*. С правилата и силата на *Аз* мога да извърша това, което *Ти* върши, не в същия размер, а в малък размер. Защото всички хора в света, които казват: *Аз*, *Аз*, *Аз*, като

се обърнат към Бога, няма да казват: Аз, но ще казват: *Ти, Господи!* Сега всички онези, които казват на Господа: *Ти*, колко души са? Може да проверим и да намерим едно число. Ако едно същество се обръща към синовете си, какво ще каже? Ще каже: „Вие“. Какво означава *вие*? (– „*Означава множество.*“) Каква е разликата между *вие* и *ти*?

Фиг. 1

Фиг. 2

Когато бащата се обръща към сина си, казва: „*Ти, сине*“. *Вие* е местоимение, но какво означава още? (– „*Казваме: „Кучето вие*“.) Как се е писало по-рано местоимението *вие*? (– „*Писало се е вий*“.) В дадения случай думата *вие* за мен е една формула, един процес на развитие. В буквата *В* имате диаметъра на кръга, двете половини на разделена окръжност (фиг. 1). Тук е посоката на движението. А пък дъгите, те вече са резултат. Какво означава това? Буквата *З* – човешката уста (фиг. 2).

Тук са двете страни на устата, които се отварят, тук се възприемат нещата (където сочи стрелката на фиг. 2). В тази посока е движението. На всяка една идея *вие* трябва да знаете посоката на движението. Имате ли една мисъл, трябва да знаете посоката ѝ. *Вие* считате, че мисълта е нещо като ябълка и може да я държите; това е механично схващане. *Вие* мислите, че я държите, но един ден тази мисъл изчезне от вас. Грешно ли е това положение? Представете си, че едно дете държи ябълка, но отваря ръката си и вижда, че ябълката я няма. Какво ще помисли това дете? Представете си, че аз му давам една ябълка от сняг. То я държи, но без да забележи, ябълката се стопява и формата ѝ изчезва – отваря ръката си, няма я. Едно дете колко време може да държи една ябълка в ръката си? То ще я изяде. Ако не я изяде, тя ще се развали. Колко време може да остане една ябълка неразвалена? Сегашните обикновени ябълки колко време

могат да издържат? Ако детето изяде ябълката, то ще я консервира. Изяждането е процес на консервиране.

Яденето и мисленето са почти синонимни процеси. Ние трябва да мислим, за да не би нещата, които имаме, да се развалят. Ако не мислиш за някои работи, те сами по себе си ще изчезнат. Вие мислите, че някои мисли ги имате и може да постъпите с тях както искате, но всяка мисъл си има известен път. Мисълта е семка, която може да посеете. Известни мисли могат да ви послужат. Дайте ми сега само една дума, която изразява един спасителен метод. Имате ли такива магически думи, с които работите се отварят, тръгват, като ги кажете? Какво разбирате под думата *светлина*? Колко идеи изпъкват едновременно от думата *светлина*?

Сега ние се натъкваме на мъчнотии, както понякога готвачът се натъква на големи мъчнотии. Някой готвач, за да се научи да как да сготви едно хубаво ястие, ще плати 4–5 хиляди лева на един майстор. Да кажем, че готвачът получава 30 хиляди лева на месец и трябва да плати 4–5 хиляди от тях, за да научи едно царско ястие. Ако вие имате такова ястие, което сте научили за 4–5 хиляди лева, как ще го продадете? Ако не знаете такова, аз ще ви кажа някой път, но няма да го съобщавате. Как се готви едно ястие, което струва 5 хиляди лева, и на кого ще го продадете? Колко готвачи има в България, които биха платили 5 хиляди лева, за да го научат? Но ние се отклоняваме от главната мисъл.

Вие казвате: „Трябва да се живее“. За да живее, човек първо трябва да бъде млад. Младият се отличава по това, че вижда. А в какво седи виждането? Ти трябва да възприемеш светлината, но едновременно трябва в тебе да има светлина, да разбираш тази светлина, да разбираш приложението на светлината. Кое е първото, което трябва да видиш? Кое е онова, което трябва да вижда младият в светлината? Ако дойде светлината при гладния човек, кое ще му разкрие? Ще му разкрие къде се намира храната. Под думата *светлина* аз разбирам това, което дава възможност на човека да постигне желанията, които той има. Всякога,

когато можеш да постигнеш едно свое желание, ти имаш светлина. А когато не можеш да постигнеш едно свое желание – аз говоря за разумните желания, това показва, че нямаш светлина на пътя. Там, където няма светлина, нещата са непостижими.

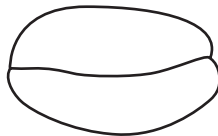
Представете си, че вие искате да бъдете земеделец. Трябва да виждате нивата, но важни са и условията: трябва да имате светлина, топлина, влага и други условия. Ако нямате светлина, топлина и влага, вие никакъв земеделец не може да бъдете. И онова, което желаете, трябва да бъде за вас постижимо. Например вие сеете семе, но това семе без топлина, светлина и влага не може да расте. Казвам сега: вашият мозък е една нива – същия метод имате. Вие имате вече нивата, вие сте земеделец. Трябва да знаете как да орете вашия мозък, трябва да използвате светлината и топлината. На какво може да уподобите светлината? На какво може да уподобите топлината? Топлината съответства на топлите чувства. Топлото чувство служи като едно условие за възрастването, за оплодяването на една мисъл. Чувствата служат като условие за израстването на мислите. Мислите, като израстват, носят плодове в себе си, а тези плодове са необходими за самия живот.

Кое е онова, което ви заставя да мислите? Един ден у Бога се ражда желание да създаде нещо в Себе Си, да създава същества така щастливи, както е Той. Дали е така, не съм видял, но предполагам сега. За да можеш да предполагаш, трябва да имаш една малка своя опитност. И на какво се основава тази опитност? Откъде са взели философите тази идея? Младият е сам и по едно време си казва: „Не си струва да се живее“. Идва му идеята да си има другар. Така философите са дошли до тази идея, предполагат това. В ума на философите я има идеята, че това същество е било само и му е дошло наум да създаде нещо. Но вие имате за създаването едно понятие съвсем не такова, каквото е било първоначално.

Например като се ожени човек, какво добива? Каква е била първоначалната идея? Вие не схващате първата идея. Схващате само един резултат, че се събират двама души на едно място. Вие трябва да мислите за женитбата. Когато

престанете да изопачавате идеята за живота, тогава ще я разберете. Ти казваш: „Ще се родя и ще умра“. Ти не знаеш истината. Имаш идеята, че всеки, който се роди, трябва да умре. Всеки, който умре, трябва да се роди. Смъртта подразбира живота и животът подразбира смъртта. Този, който умира, трябва да се ражда. На Земята всеки, който се роди, трябва да умре; всеки, който умре, пак трябва да се роди. Първото положение – че всеки, който се роди, трябва да умре, е по-ясно, понеже всички, които се раждат, умират. А че всеки, който умира, трябва да се роди, това може да се докаже. Едно житно зърно, като го поставите в почвата, започва да се разлага, да умира, но идва до положението наново да покарва. Когато житното зърно е в почвата, една микроскопична част в него организира другите части и новото се ражда. Процесът на раждането кое е? (– „Поникването.“) Ако посееш едно житно зърно, то само ли ще се яви? Вие казвате, че за да се роди едно житно зърно, трябва да има баща и майка. Питам тогава: кои са неговите баща и майка? (– „Топлината и светлината.“) Те са условия. Кой е бащата на житното зърно? Човекът, който го сее. А земята е майката в дадения случай, тя му дава условията и утробата. Бащата – човекът, го хвърля в нивата и завлича отгоре. Посява се житното зърно в земята и израства, но става ли като баща си? Всъщност човек не е баща на житното зърно, понеже то не е като човека. Човек прилича ли на житното зърно? Може ли да ми нарисувате житно зърно? Житното зърно носи само устата на баща си (фиг. 3) – като се роди, в средата има един ръб. То изниква благодарение само на това, че човек го е сял, но житното зърно не го е създал човекът.

Питам тогава: една мисъл, която не прилича на теб, твоя ли е? Казвам: в даден случай само това, което прилича на теб, е твое. А пък щом прилича на теб, то всякога ще те придружава, не можеш да го из-

Фиг. 3

губиш. Това, което е подобно на теб, не може да се изгуби. Идеите, които са се изгубили, не че изчезват всъщност, но не разполагаме с тях; те са само външни условия. Онези идеи, с които работим, трябва при най-усилните времена да останат. Някой път човек трябва да мине твърде много мъчности и страдания, за да види коя е онази, основната идея, на която може да разчита. В човека остават две идеи: злото и доброто. Кога? Когато изгладнееш, когато си в много лоши условия, то в теб ще дойде идеята да убиеш някого или да убиеш себе си. Човек, който е бил инертен до този момент, след като страда, страда, идва му идеята, че трябва да работи. И той взема мотиката и работи – то е доброто. А пък при другото положение казваш: „Няма какво да посея, няма работа. Ще го убия, ще убия и себе си“. Поляризиране има. Често, когато паднете в мъчности, две неща се явяват във вас. Като сте ученици, вие казвате: „Аз трябва да се стегна да работя, да уча“. Зароди се тази идея, но си казвате: „Кой ще ходи да учи? Най-после ще се удавя някъде, ще се самоубия“. Някой ученик, като се обезсърчи, иска да умре, друг иска да се самоубие, а трети иска да убие другия, тегли куршума на учителя си и се свършва работата.

Има един вътрешен процес: две идеи се раждат едновременно в човека. Ако не знае как да обясни нещата, той ще дойде в противоречие. Идва му идеята да убие някого, Природата иска да му покаже, че той е станал активен. Представи си, че ти си камък, който е стоял дълго време някъде, или че си някое дърво и стотина птички са направили гнездата си в теб и си мътят пиленцата. Ти си потънал във философски размишления. Ти си дърво, а дървото е един философ, който мисли; загнездено е то в материята и мисли, мисли. Като е забравил този философ да се движи, птичките са си направили гнезда в него. Философът един ден казва: „Тази работа няма да стане, ще се движа“. Но какво ще стане с птичите яйца на дървото? Той ще се освободи от чуруликането, но птичките как ще си обяснят този процес в това дърво?

Това е състоянието на един човек, в който, след като е минал през големи изпитания, идва идеята да стане активен. Той е бил обезсърчен, умислен, нито е учил, нито е работил. Но идват известни страдания и той идва до две решения: или да учи, или да се удави някъде. Който отива да се дави, той не е разбрал въпроса. Първият ученик, който се обезсърчил, докато мислил какво да прави, казал: „Ще отида да се удавя“. И като се хвърлил да се дави, станал риба. Сега всички риби са ученици, които не са искали да се учат. Това са мързеливите ученици, които искаха едно време да се давят. Те влязоха във водата и станаха риби. Какво ги правят сега? Изваждат ги хората, пекат ги на огън и ги ядат. Съвременната наука как обяснява произхода на рибите? Ще дойде другият въпрос: вярно ли е това? Факт е, че рибите живеят във водата, това е вярно. По-рано рибите не са живеели във водата. Те не бяха отначало риби, измениха се. Тези същества, които искаха да се самоубият, след като влязоха във водата, разбраха, че не могат да се самоубият, и измениха формата си – станаха риби. Като влязоха в лошите условия, във водата, роди се идеята да станат активни; започнаха да се ядат едни други, да се самоунищожават. Рибите са много активни. По-груби същества от рибите надали има. Гълтат се: една риба глътне друга, а пък друга, по-голяма, глътне нея. Като намериш една риба, в нея ще намериш друга, а в другата – трета. Тези риби изпитаха своята философия. И най-сетне, като се намериха в трудно положение, измъчваха се и им дойде наум, че трябва да излязат по който и да е начин навън от водата. Започнаха да се учат. Научиха се рибите, че могат да излязат от водата, и станаха птици. В първия случай те се обезсърчиха, отидоха да се давят във водата и станаха риби. После, като излязоха от своите условия, от водата, станаха птици. Това показва, че те поправят своята грешка.

Ти, щом не разбираш живота, риба ще станеш. Щом започнеш да мислиш, че има един изход от тези мъчности, в които се намираш, птица трябва да станеш, трябва да започнеш да учиш. Преходът от рибите към птиците

трябва да внесе идеята, че от тези мъчнотии, в които се намирате, може да ви дойде мисълта: „Да си тегля един куршум“. Тогава ще станеш риба, ще влезеш в лоши условия, ще опиташ най-лошите последствия на живота, немислени последствия. Животът на рибата е най-лошият. Първите християни имаха рибата като емблема. Рибата като емблема е тази, която мисли да стане птица, а не онази риба, която отива да се дави. Защо именно рибите са студенокръвни? Вие изменяте условията на живота, внасяте една мисъл да се самоубиете, и ще видите веднага, че пулсът ви ще започне да се забавя. Един човек, който изстива, има обратен процес. Внесете мисълта, че искате да живеете, и веднага температурата във вас ще се покачи. Щом имате обезсърчителна мисъл, температурата се понижава, щом имате насърчителна мисъл, ще има повишение на температурата. Нормалната топлина, която има човек, показва нормален процес на мисленето. А пък изстиването на тялото на човека показва аномален процес: вътре има бълникане, обезсърчаване, няма съгласие между мислите и чувствата.

Казвам: топлината на живота, или доброто кръвообращение, показва правилния процес. Всякога хубавата топлина на живота, доброто кръвообращение, правилното дишане показват един правилен процес на мислене. Те са външните изрази на мисълта. А всякога, когато мисълта не е права, ръцете ви изстиват. Някой път има повишение на температурата и втрисане, което е един временен пожар в човека. Едно изгубване на естествената топлина показва, че нисшите чувства в човека вземат надмощие. Та казвам сега: правата мисъл е необходима. Всички онези мисли, които произвеждат една нормална, естествена топлина, те са правите мисли.

Например вие казвате: „Аз трябва да съм добър“. Каква идея трябва да има в ума ви, каква конкретна мисъл, която може да бъде полезна за вас? Ако аз искам да направя едно добро, ето откъде ще започна. Като погледна някое ябълково дърво, ще кажа: „На това дърво аз ще направя добро“. Ще взема 3–4 ябълки, ще ги изям и ще

посея семките им. Това е едно добро. Плодът, който ще изям, това е заплатата, която ми плаща дървото, а пък семките ще посея. Щом ги посея, това посяване е добро. Когато от семките започнат да растат дървета, има вече отношение между мен и ябълките. Ако съм болен човек, щом започнат да растат семките на ябълките, веднага в мен ще започне здравословен процес. Когато посееш едно житно зърно, ти ще споделиш същите блага, които житното зърно има. Доброто е нещо конкретно. Не мислете, че като направите добро, няма да се ползвате. Комуто и да направите доброто, даже и на едно житно зърно да е, пак ще се ползвате. Даже да преместите един камък от едно място на друго, пак ще пожънете същите последствия.

При сегашните си мисли вие приличате на онзи старовременен ученик, който искал да учи тайните на окултната наука. Учителят му го завел в един палат, където били всички скъпоценни камъни, но той бил затворен на тъмно, всичко било в мрак. Като се разхождал, току ритвал нещо, спъвал се, на друго място пак се спъвал и т.н. Казал: „Като ме сложиха на това място, какво ще науча? Само ще се науча да ритам“. Не знаел какво да прави. Идва един ден учителят му и го пита: „Какво правиш?“. – „Спъвам се, където ходя. Все се спъвам, все ритам.“ – „Знаеш ли онОВА, което риташ, какво е? Защо не го пипаш, от пипането поне можеш да разбереш.“ Какво му е липсвало на ученика? Защо се е спъвал? (– „Той е нямал светлина в ума си.“) Защо е нямал светлина? (– „Не се е занимавал.“)

Понеже учителят му съзнавал, че в него има една користолюбива цел да обсебва всичко, той му казал: „Всичко това няма да го употребиш за своето благо, но за благото на своите ближни и за слава Божия“. Тъмно било и той казал на ученика си: „Аз ще ти покажа какви условия си изгубил, като си ритал“. Веднага завърта един ключ, цялото място се облива в светлина и ученикът вижда всички пакости, които е направил. Учителят казва: „Ти имаше всички условия да станеш знаменит в света, но не си готов“. Ученикът му казва: „Дай ми втори опит“. – „Ще ти дам втори опит, но трябва да чакаш сега.“ И сега хората

чакат. Всички съвременни хора са от тези ученици, с които учителят е направил така. Вие сте тези ученици.

Например един убива някого – ритане има в света. И уж вършат нещо – нищо не вършат. Ще кажете: „Като дойде Христос!“. Той, Учителят, ще дойде и ще види, че всички неща в света са обърнати с главата надолу. Какво ще им покаже? Възкресението показва втория опит. Тези погрешки трябва да се поправят. Възкресението е процес на разбиране. От живота трябва да разберем бъдещите условия. Аз ви говоря толкова години – до какви заключения сте дошли вие? Ако ви пратят в света, какво ще направите? Ако ви пратят две идеи, ще решите ли да работите, или ще решите да се самоубиете при едни от най-благоприятните условия? Аз знам, че ако изпратя когото и да е от вас, или ще решите да работите, или ще решите да се самоубиете. Питам: ако решите да се самоубиете, какво ще получите? Казвам: вие ще станете риби. Индусите казват: „Карма“. Кармата, това е риба, нищо повече. Щом имаш карма, ти си една риба в астралния свят. И като се намериш в лошите резултати, казваш: „От този трябва да открадна, от онзи“, мислиш да направиш някаква пакост.

Трябва да дойдеш до правата мисъл, да престанеш да бъдеш риба. Вие трябва да престанете да бъдете риби. Вие искате да уредите вашия живот, като се гълтате едни други. Някой казва: „Ще уредя своя живот, ще глътна онзи“. Ти ще го глътнеш, но и теб ще глътнат. Не си по-голям, за да глътнеш всички, ще глътнат и теб; тогава нищо не се разрешава.

Въпросът е сега да се излезе от тези трудни положения. Да имате една ваша идея, каквато и да е, за излизането от това положение. Няма никой от вас, който да не е чувствал желание някой път да се удави. Какво чувство сте изпитвали, когато сте искали да се хвърлите, да се удавите? Колко души от вас са искали? Може би малцина. Аз говоря за човешкото естество. Има известни сили в света. Самоубийството е нещо неестествено. Природата иска да покаже на човека, че той става активен. Той трябва да преодолее някои неща, трябва да убие нещо в себе си. Да

убие значи, че трябва да се откаже от нещо. Има известни желания, от които човек трябва да се откаже, за да се избави, това е правилното решение. Отказването, това е разрешението на въпроса – да знаеш как да се откажеш.

Допуснете, че имате желание да живеете на дъното на един кладенец и имате едно въже. Вие може да се спуснете с въжето в кладенеца, но ако отрежете това въже, което е връзката, питам: как ще излезете, не отрязвате ли пътя на вашето издигане нагоре? Ако скъсате въжето, вие ще се изложите на една опасност, не можете да се върнете назад. Не е лошо желанието да слезете на дъното на кладенеца, но не е разумно да скъсате въжето, с което сте слезли. Вие сте слезли в живота. Слизането в живота, това е слизането в кладенеца. Кое е въжето? Това е вашата вяра. Ако се обезсърчите и обезверите, ако престане всяка вяра във вас, тогава какво желание ще се яви? Вие ще искате да се самоубиете. Самоубийството е скъсването на това въже, с което сте слезли. Всяка една идея има своя резултат. Сега, като говоря, виждам вашето положение. Вие не разбирате работите. Не ги разбирате, понеже се смушавате, не знаете къде да поставите новите неща. Казвате: „Ако приемем новото, тогава с този сегашен живот какво трябва да правим?“.

Представете си, че имате едно празно шише – какво трябва да го правите? Трябва да го напълните. Представете си, че искате да налеете нова вода в едно пълно шише – тогава старата трябва да излеете. В дадения случай разумно ли е да кажете: „Дотегна ми да го напълнявам и изпразвам“ и да счупите шишето? Какво се ползвате, като счупите шишето? Вие вече създавате известна неприятност на другите хора. Счупеното шише какво е? Всяка една лоша мисъл е счупено шише, една форма, която е строшена. И всеки човек, като мине по пътя на лошите мисли, всякога ще се натъкне на някое парченце.

Новите идеи трябва да ги приемете. Всяка нова идея, след като сте я разбрали, донася радост във вас. Трябва да се роди радостта във вас, че имате една нова идея, която може да опитате. Тя е като една семка, която може да по-

сеете в земята – след няколко години вие ще имате един резултат. Имате едно състояние: животът ви се е обезсмислил. Тогава посейте новата идея. По кой начин може да посявате идеите? Вие всички искате да бъдете обичани – започвате с криви методи. Вие сте вече обичани, процесът на обичането вече го има. Бог, Който ви е изпратил на Земята, Той ви обича, а пък вие искате да ви обичат. Искате да ви обичат, искате да бъдете богати, щастливи, много работи искате. Но тези работи, които искате, вече ги имате. Вие имате вече един отличен ум, едно отлично сърце, една отлична душа, един отличен дух, имате дадени известни способности, чувства, грамадни богатства, но при все това искате да бъдете обичани. Какво разбират младите, че искат да бъдат обичани? Това е неразбрана идея. Кой е вторият процес? Единственото нещо е, че вие трябва да обичате.

Законът на обичането е изпразване. Да те обичат, значи да си напълнено шише. Някой казва: „Искам да обичам или да ме обичат“. Щом той каже: „Искам да ме обичат“, то аз си представям едно шише, което е пълно с вода. Щом каже, че иска да обича, това подразбира едно шише, което ще се изпразни. Това е покритата идея. Кое е по-добре засега? Като се напълни шишето, може ли да се пълни още? Като си обичан, вече не могат да те обичат, ти си едно напълнено шише. Какво ще те пълня аз? Един, който е обичан, не може да бъде обичан от втори. Питаш: „Двама души не могат ли да ме обичат?“. Двама не могат да те обичат, само един може да те обича. Като искате много хора да ви обичат, тогава аз подразбирам друго. Един човек ще налее един пръст вода в шишето, после ще дойде втори човек, той ще налее два пръста вода и т.н.; сто души като дойдат, ще напълнят шишето. А може да дойде един човек и той да напълни шишето.

Каква е разликата един да ви обича и сто души да ви обичат? Сто души като пълнят шишето, един от стотината може да го изгърве и да го счупи. Опасно е да ви обичат сто души. А един като ви обича, може да бъде внимателен, той може да задоволи вашите нужди. И вие може да оби-

чате само едного или мнозина. Как ще обясните вие сега това, едного да обичате? Някой човек е празно шише, ще отидеш да го напълниш – това значи да го обичаш. Но във вас този процес е неясен, не можете да схванете идеята. Вие не можете да схванете идеята, че Бог ви обича, това не е ясно във вас. Пък и вие как трябва да обичате, също не ви е ясно. Вие смесвате процеса да ви обичат и да обичате като едно и също нещо.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

22. лекция, 29 март 1935 г., София, Изгрев

МАТЕМАТИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ

Отче наши

Имате ли тема? (– „Имаме.“) Каква е темата? (– „Свойства на глаголите.“) Прочетоха се работите по темата *Свойства на глаголите*.

Някой казва: „Умирам“. Какво означава глаголът *умирам*? Това, което е в мира, не умира: у-ми-ра; у-мира. Аз не знам откъде са взели това значение на думата *умира*. Казват: „Умира човек“. Това има преносно значение. Кой е първият подтик на живота? Откъде е започнал животът? Коя е първата форма на речта? Съюзите. Първо са произлезли съюзите. След тях кое идва? Съществителните са най-накрая, техният произход е последен. Като заболее мозъкът, първо се изгубват съществителните, после местоименията и прилагателните, после глаголите. Като се изгубят глаголите, остават съюзите – тогава си съвсем потънал в болестта. Като започне да оздравява човек, първо се явяват съюзите, после глаголите, прилагателните, местоименията и най-последно – съществителните. Произходът на съществителните е в по-ново време. В ума на животните съществителни имена не съществуват. Разбира се, това трябва да се докаже. Можем да научим един папагал да произнася съществителни имена, а има и папагали, които пеят цели арии от Бетовен⁴⁰, от Моцарт⁴¹. Те пеят много хубаво, дори по-хубаво от някой певец.

Глаголите каква роля играят? Ако човек знае как да избира глаголите, той ще се справи с много мъчнотии. $1-1=0$; $0=0$; $1=0+1$; $2=2$; $1+1=2$. На какво е равно 3 – равно е на себе си, $3=3$. Още на какво е равно 3? $3=1+2$. Под *нула* се разбира неорганическият свят, пасивните състояния на материята. От *нула* започва увеличаването, от *нула* нагоре започва единицата, увеличаването на топлината. Каква е целта на математиците с тези задачи, които са положи-

ли? Имате ред математически задачи – например имате едно смущение в себе си. Добрите математици много мъчно стават меланхолици, у тях няма меланхолия. Един математик може да заболее само когато не може да реши една задача. Като мисли върху задачата, той не може да заболее, но като не може да я реши, заболява. Когато е уверен в своите задачи, неврастения няма у него. И при други условия това е също толкова вярно. Архимед⁴², когато намерил закона за относителното тегло, изскачил гол от банята. Значи толкова е бил съсредоточен в себе си, че най-важно за него било откритието – по-важно, отколкото да се покаже гол пред света.

Ако вие страдате от неврастения, не сте добри математици, не сте добри геометрици. Когато човек е неврастеник, когато се докача, когато е честолюбив, тщеславен, мисълта му не върви по един правилен начин. Например как ще обидите един гениален художник? Ще му кажете: „Ти си простак, нищо не можеш да нарисуваш“, но той може да нарисува нещо, не можете да го обидите, че не разбира предмета. Или как ще обидиш един силен човек, който вдига тежест от няколко тона? Като му кажеш, че е слаб, той ще се смее, ще знае, че има работа с един пигмей. Ще ви приведа някои мисли като пример как да мислите. Вие си задавате въпроса от какво произтича нещастieto в света. Произтича от учените хора – като изучаваха света, те създадоха нещастieto в него. Както математиците, които решаваха задачи и не можеха да ги решат, ставаха неврастеници. Защото всеки човек, който не може да разреши една задача, става неврастеник, а може и да полудее.

От какво произтича една пакост? Въздухът е приятен, но ако го съгъстите, какво ще стане? Ако съгъстите много пъти въздуха от този салон и го съберете в един кубически сантиметър, какво ще прави въздухът в тази черупка? Ще направи голяма пакост. Материя, която заема голямо пространство, като се съгъстява и после като се разширява, произвежда взрив. Една прашинка се намира на 4–5 километра над главата ви, но ако 10 милиарда или 100 милиарда такива прашинки паднат на главата ви, тя ще хвъркне.

Вие искате да знаете сега защо страдате. Мислите, и те се съгъстват. Ако съчтаете 500 или 1000, или няколко милиарда мисли, какво ще стане? Например вие мислите да бъдете от най-видните хора в света. Съберете мисълта на два милиарда души в себе си и тогава не ще можете да изтърпите. В окултната наука човек трябва да знае как да освобождава ума си от онези непотребни пращинки. Това е теория, която аз поддържам.

Наскоро при мен дойде една госпожица. Виждам, че тя е здрава органически и физиологически. Според моите разсъждения има само повишение на температурата в някои части на мозъка и предполагам, че това е в центровете на човешкото тщеславие и на човешката гордост. Поставям ръката си върху главата ѝ, движа си ръката и като идвам до тези центрове, където считам, че има повишение на температурата, питам я какво усеща там. Тя казва: „Усещам, че ми гори нещо“. Да ѝ меря температурата с някой инструмент, не може. При обикновеното мерене на температурата ти не можеш да намериш никакво различие, не можеш да измериш повишението. А пък има едно вътрешно повишение на температурата, това аз наричам напрежение на известни чувства вътре в човека. Тези чувства създават напрежение и вследствие на това, когато кръвта минава през капилярните съдове, температурата в съответните центрове се увеличава и хората заболяват. Но да оставим това, то не е заболяване, а повишение на температурата. Какво трябва да се направи? Единственото нещо е да се отвлече кръвта и да се прати в предните части на мозъка. Колкото пъти съм правил опит, веднага тези места са добивали своето нормално състояние.

Веднъж като се събуди мисълта, човек оздравява. Защото заболяването никога не започва от ума на човека. От много мисъл човек не заболява. Думите, че от много мислене човек заболява, не са верни. От чувствата човек заболява, например когато е засегнат, когато каже: „Аз се унизих“. Личните чувства са област, която най-много заболява хората. Честолюбието показва една фаза на развитие. Развитието на човешкото честолюбие трябва да вър-

ви паралелно, заедно с развитието на човешката мисъл. Вие може да разсъждавате. $1-1=0$. Ако поставя плюс между двете единици вместо минус, тогава резултатът нула ли ще е? Това е вече действие събиране, резултатът не може да бъде нула. Ако съберете 1 и 1, резултатът е 2, има едно различие. Да допуснем, че имате един килограм пшеница от средно качество и един килограм от добро качество. Като броите пшеничените зърна от средното качество и тези от доброто качество, ще бъдат ли те еднакви? Вторите ще бъдат по-едри, по-качествени. Представете си сега, че имате един килограм злато от 14 карата и един килограм най-чисто злато, от 24 карата. В какво седи разликата между тях? Даже първият вид злато да бъде от 18, 19, 20, 21, 22, 23 карата, пак ще има известна разлика. Разликата е динамична. Чистотата показва динамична разлика. Златото от 24 карата е по-добро, то е много по-добър проводник, отколкото златото от 14 карата до 23 карата. Не може ли златото да бъде по-чисто? Ако кажем, че има по-чисто злато, трябва да докажем, че има 25 карата, но дотам науката не е стигнала и няма да е научно, ще излезем извън научните възможности.

Съществуват обикновени и математически отношения. Всички временни процеси, които стават в нашите мисли, всички процеси, които стават в нашите чувства, и всички процеси, които стават в нашите постъпки, това са геометрични и математически отношения, които съществуват. Следователно те може да се превръщат. Щом са геометрични отношения, тогава геометрията ще я превърнем в звукова реч. Например ти си честолюбив, докачаш се. Какъв глагол ще сложиш, за да не се докачиш? Кое ще сложиш, за да уравниш нещата? Кой е докачливият глагол на личния елемент, онзи глагол, който показва докачание в българския език? Може ли да ми дадете един глагол? Глаголът *обидя*. *Би* означава *да бъде*, пред *би* слогите буквата *О*. Откъде знаеш, че си обиден? Ще преведеш. Математическите форми ще преведеш в геометрични форми. Имаш едно математическо отношение, което ще превърнеш в геометрично, а след това геометричното

ще превърнеш в животинско. С кой глагол ще заместиш думата *обидя*, за да смекчиш нещата? Слушайте сега да ви обясня. Ако един ти каже: „За твоето знание аз ти подарявам едно умряло магаре“, ще се обидиш. Но ако ти каже така: „За твоето знание аз ти подарявам едно магаре, натоварено с 80 килограма злато“, тогава няма да се обидиш. Този човек не е разбрал въпроса. Той ще ти каже: „Подарявам ти магаре, натоварено с 80 килограма злато“, но тогава питам: в какво седи лечебната сила на това магаре? 80 килограма злато колко струват? 200 наполеона умножете по 80. (– „Около 7 милиона.“) Не е много.

Сега вие минавате по един път във вашия живот. Трябва да мислите. Светът е едно училище. Да кажем, че искате да излезете от пътя на това училище и да влезете в друг път. Казвам ви: има влизане и излизане в света. Човек трябва да разбере какво значи да бъде в света и да бъде вън от света. Какво трябва да разбираме под думите *не трябва да вървим по стъпките на света*? Това са отвлечени работи. Да допуснем, че вие тръгвате по един път, който не е правилен. Ако не внимавате, може да се ударите, да паднете, да си счупите крака и да се върнете назад. Какво трябва да правите, когато пътят не е равен? Представете си, че отивате на Витоша и има поледица. Мислите ли, че ще се върнете здрав при тази поледица? Вие вървели ли сте по поледица? Опасна работа е това, не може да бъдеш своенравен. При поледицата човек трябва да бъде свършен акробат, еквилибрист – като върви, трябва добре да стъпва, като акробат по въже. Ще позная доколко си акробат. Щом паднеш, неврастеник си. Щом вървиш по леда и никъде не падаш, ти си човек с много здрава нервна система.

Някой върви по закона на търпението. Вие искате да се учите на търпение. Аз ще ви покажа как се учи то. (*Учителя върви полека, с много бавни стъпки.*) Тръгни по този начин, концентрирай мисълта си в пръстите на краката си и ще имаш търпение. Ти си неврастеник, боли те главата. Ще правиш тогава упражнения десет пъти, като прекарваш кръвта си към краката. Между пръстите на краката

и пръстите на ръцете има съотношение. Щом изстинат пръстите на краката и ръцете, тогава кръвта не функционира правилно. Някой път вие питате: „Какво трябва да се прави?“. Успехът на вашия живот зависи от следното. Мисълта ви зависи от количеството на фосфора, който е във вашия мозък, а здравето ви зависи от количеството на златото във вашата кръв (някой път зависи и от други неща). Кой е елементът на Юпитер? (– „Калай.“) Кой е елементът на Венера? (– „Мед.“) Медта е отровна и тогава трябва да съедините Юпитер с Венера, за да калайдисате Венера. Значи отдолу е Венера, а отгоре е Юпитер. Венера ще бъде на огъня, Юпитер не може да издържи толкова много огън, но тази богиня е голяма майсторка. Юпитер ще бъде отгоре, това е нещо, което той обича. Като минава топлината през Венера и отива в Юпитер, то тази топлина му е приятна. Венера е малко отровна. Сатурн какво има? (– „На Сатурн отговаря химическият елемент олово.“) Живакът на кого е? (– „На Меркурий.“) И в оловото има малко отрова. Тогава, ако събереш Сатурн с Венера, какво ще стане? (– „Ще се произведе отрова.“) Та казвам: ако всички бихте знаели законите!

Виждаш един човек – веднага трябва да знаеш какъв глагол да му кажеш, а не да си много затруднен. Аз ви приведох примера с магарето, натоварено със злато. Вие бихте желали всеки да има такова магаре, натоварено с 80 килограма злато, а не едно умряло магаре. Едно умряло магаре може да ви причини вреда, а пък едно живо магаре, подарено с 80 килограма злато, ще го посрещнете доволни и ще благодарите. Често вие може да кажете на някой човек най-хубавата дума, но тя да е мъртва, защото и думите умират. Човешките чувства умират, както организъмът умира, изменя се. В английския език имате думата *prevent*. Тази дума преди 200 години е означавала: „Застави ме, Господи, да го направя“, а сега, след 200 години, означава: „Забрани ми, Господи, да направя това“. Преди 200 години – едно, след 200 години – обратното. Как ще си обясните това? Или казват така: „Той бърка тази работа“. С какво я бърка, с ръка ли? Един идва при мен и ми

казва: „Сбърках тази работа“. Казвам му: „С едната ръка ли, или с двете, или само с единия пръст бърка? С кой пръст бърка?“. Той отначало не може да разбере, но след като му обяснявам, идва до едно положение, дойде в него светлината. Щом започнеш да мислиш за едната или за другата си ръка, то в теб ще стане един цял процес. Ще ви приведа един пример за обиждане. През 17. век един английски крал попитал своя свещеник: „Защо четеш проповедта си, защо не я знаеш наизуст?“. Свещеникът отговорил: „Срам ме е да гледам публиката, а като чета проповедта си, очите ми гледат все надолу“. Той е духовит. От срам чете, по-неже, ако говори, трябва да гледа хората в очите.

Когато ви се говори за окултната наука, вие чакате в последния момент да дойде магарето, натоварено с 80 килограма злато. Може да дойде, не отричам, има такава възможност, но това е един процес. Всяко благо в света идва постепенно, трябва да се работи. Ако вие всеки ден не прилагате и отлагате по малко, като казвате: „Не му е дошло времето“, на какво ще прилича вашата работа? Кокошката 21 дена мъти яйцата, за да се излюпят пиленца. Ако тя разсъждава като човека, като седне върху яйцата, ще ги мъти само един ден. Не, трябва още 20 дни да седи отгоре им, за да постигне излюпването на пиленцата. Мнозина от вас имате много идеи непостигнати, много желання непостигнати. Вие сте като квачка, която е мътила само един ден. За да постигнете нещо, трябва 21 дена да седите върху яйцата.

Нали е казано: *Крайт украсява делото*. Този край трябва да има начало, трябва да започне, за да свърши. Край, който не е започнал добре, не може да свърши добре. Аз някой път казвам, че човек трябва да започне зле. Какво разбирам под това? Като започне една работа, той среща подигравки, пречки, има съпротивление отвън, но вътре работи добре. Срещам подигравки от хората и работя. След 21 дена им казвам: „Елате да видите, моите пиленца ще се излюпят“. Когато пренесли картофите в Европа, имало противодействие. Свещениците казвали, че за тях не било писани в Евангелието, че те са дявол-

ски плод; имало кръстоносен поход срещу картофите. Вие някой път чакате последния момент, но всяка идея си има свое начало. $1+1=2$ – тези две единици равни ли са? $1=1$ – единицата е динамична сила и е равна на друга динамична сила. Може да имате една мисъл, която да е равна на друга мисъл. Кажете ми една такава мисъл.

Всички вие, които ме слушате тук, приличате на онзи турски ходжа, който знаел във всеки момент какво прави Бог. Султанът не можел да му каже нищо, защото той бил ясновидец, но един ден решил да го изпита какво знае. Повикал той шейх юл-исляма заедно с гръцкия патриарх, да ги гощава (и двамата знаели какво прави Бог). Донесли един голям съд и в него надробили хляба си и патриархът, и шейхюл ислямът. Като разбъркал хапките в съда, султанът им казал: „Всеки от вас да яде само своите хапки, които е дробил“. Те отвърнали: „Откъде да ги знаем кои са?“. Султанът им казал: „Че ако не знаете вашите хапки, които вие сте дробили, как ще знаете какво става горе?“. Вие казвате: „Така и така стават нещата в Природата, Слънцето така и така прави“, обаче един прост пример може да ви опровергае. Щом не знаете вашите хапки, които вие сте дробили, как ще знаете всички тези работи?

Ако нямате възвишеното в себе си, ако се докачате, какво знание имате? Вие не сте наблюдавали как идва докачението. Докачението идва спонтанно, вие веднага кипвате и реагирате. Например като видите да идва един ваш събеседник, трябва отдалеч да кажете: „Той идва“ и да се приготвите да го посрещнете с внимание. Но като дойде, вие не можете да се справите с честолубието си, държите мисълта, че той може да ви обиди, и вземате една позиция. Какво може да му кажете? Той може да ви обиди, но може да дойде и до бой. Това, което с думи не може да се разреши, може да се разреши с юмручно право. Какво трябва да се прави? Когато се обидите, как се лекувате? Как лекувате вашето честолубие? Понякога то заздравява само, но понякога трябва да се лекувате. Неделчо, ти как се лекуваш? (– „Не се обиждам, много лесно се лекувам.“) Не се ли обиждаш? (– „Някой път може да се обидя.“) Аз

смятам, че запален кибрит мъчно може да се гаси, но незапаленият трябва да се намокри. Ако един човек е запален барут, трябва ли да оставим да се запали и онзи, който не е запален, или да вземем предохранителни мерки? Трябва да се вземат мерки, понеже има десет хиляди килограма барут, но дори да е сто килограма или само сто грама, ако избухне, ще стане цяла експлозия. В една окултна школа също има разнообразие. Човек трябва да мисли.

Във Франция издали някакъв закон, на който един офицер искал да се противопостави, да покаже, че законът не е намясто. Отишъл при един свой приятел и му казал: „Ще направя един опит със себе си. Оставам по долини гащи, а ти вземи сабята и ме удрий с плоската ѝ част, докато ти кажа: „Стига“. Той искал да знае дали ще може да издържи, ако трябва да устоява на своята идея – ако може да издържи, да прави въпрос. Като го ударил приятелят му няколко пъти, офицерът казал: „Стига!“ и вече си съставил един възглед. Човек трябва да провери своите сили, трябва да измери своите възможности. Като обещава нещо, да знае дали ще може да го изпълни, или не, да мисли дали ще може да го направи. Някой път човек обещава нещо, каже нещо повече, отколкото може да направи.

Казвам: човек първо трябва да се справи с онази енергия, която се развива в неговия мозък. Ако целият мозък би функционирал правилно, няма никаква опасност, но иначе има опасност от много недъзи. Всеки човек трябва да се научи на тези закони. Вие разглеждате един предмет, един факт от много гледища, от много становища. Например доброто го разглеждате от 10–15 гледища. Разгледайте себе си от много гледища, да видите каква е вашата възможност. Някой може да мисли, че е много паметлив. Но нека да му прочета 10–15 реда, да видим колко думи ще запомни от тях. Ако вие кажете едно изречение от двадесет думи, ще запомните ли всичките? Зависи от вниманието, а вниманието зависи от обичта, която има човек. Ако обичате един език, много лесно

може да го научите. Език, който не обичате, мъчно може да го научите. Един предмет, който обичате, много лесно може да го научите.

Какъв е изводът от сегашната лекция? До какво се добираме ние? Виждали сте проста воденица, знаете законите на движението там: едно келяво се върти отгоре, а друго – отдолу. Как ги наричат? Там има кофи. Ако водата е много, кофите се напълват и колелото се върти, но ако водата е малко, кофите не могат да се напълнят лесно. Ако една ваша мисъл е слаба, не можете да напълните кофите на това колело и то не се върти, следователно работата не става. Не сте ли правили наблюдение колко време трябва да мислите, за да постигнете една работа? Правили ли сте опит да снемете една ябълка от дървото с мисълта си, колко време ви трябва за това? Вие не сте правили опит. Децата не си концентрират ума. Те хвърлят един камък и улучват, а някой път не улучват, удрят близо до ябълката, втория път удрят по-близо и като концентрират ума си, могат да я улучат. Ябълката може да се улучи с мисъл. Друг опит може да направите. Да ви дам сега един предварителен опит. Представете си едно дърво с круши, което е, да кажем, с диаметър 60 сантиметра (доста високо стрелям!). Удряте с крак веднъж, круши не падат, втори път удряте, не падат. Колко удара трябва да направите? (– „Ако ударите са хармонични, ще падат круши.“) Един инженер направил опит с един мост: с хармонични удари успял да го събори. Ако ударите са хармонични, то може да се получи интерференция на вълните⁴³ и крушата може да се разклати.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

23. лекция, 5 април 1935 г., София, Изгрев

НАСОКА ОТВЪТРЕ

Отче наши

Прочете се резюмето на темата *Свойства на глаголите*. Сега пишете върху темата *Положителни и отрицателни състояния*.

Какво разбирате под едно положително състояние и какво – под едно отрицателно? Самите думи *положително* и *отрицателно* са разбрани, но трябва да имате ясна представа за положителното. Една свещ, която е запалена и гори, в какво състояние е? (– „*В положително.*“) А която не гори? (– „*В отрицателно.*“) Представете си, че имате два хамбара, единият от които пълен с жито, а другият е празен. Пълният какъв е? (– „*Положителен.*“) А празният? (– „*Отрицателен.*“) Имате едно житно зърно, което расте, и друго, което не расте. Едното има условия да расте, а другото няма. Това, което расте, какво е? (– „*Положително.*“)

Как бихте представили едно положително число? Казвате някой път, че обикновеният човек е положителен. Глупавият какъв е? (– „*Отрицателен.*“) Тогава гениалният какъв е, талантливият какъв е? Обикновеният човек, гениалният и талантливият са степени на положителността. Да предположим, че вие спорите кой е положителен и кой не е. Кой е положителен според вас? Коя е отрицателната черта на положителния? (– „*Той има повече вътрешни възможности.*“) Това е така. Като се разсъждава по този начин, казваме, че има повече възможности, и мислим, че тези възможности са някак произволни. Каква възможност има гениалният човек? Много общо е казано това. Коя е отрицателната черта, с която той започва? (Един брат казва: „*Аз мисля, че гениалните хора създават опорни точки в света, а пък талантливите градят върху тези точки в дадена област. Например в математиката, за да може тя да се изгради, трябва*

да има някои аксиоми. Гениалните създават такива опорни точки.“) Сега тази теория може да я приложите на опит. Представете си един гений, един виртуоз на пианото, който е стигнал дотам технически да направи така, че едно дете да свири всички парчета, които той свири, като вземе една ръчка и я завърти. Гениалните работи, които свири виртуозът, детето може да ги свири, като завърти ръчката. Мислите ли, че тези гениални хора, които свирят, са действително гениални?

Някой ще ми даде възражение: „Гениалните не са прости хора“. По-прост човек от гениалния няма. По-големи будали от гениалните хора няма. Как разбирате това? Ами че гениалният човек най-първо не мисли гениално, той влага вяра в нещо, което не става. Когато един невежа каже, че това не може да стане, как ще му докажете, че не е така? Гениалният човек прилича на натоварена камила, но щом я разтовариш оттук-оттам, тя олеква. Като достигне разтоварването докрай, той става обикновен човек. Той е като кораб, който пътува тежко натоварен, но като го разтоварят и не го натоварят, олеква, изпъква навън. Когато гениалните хора изпъкнат и хората говорят за тях, бъдете уверени, че те са разтоварени. Днешните гениални хора в какво са разтоварени? Казвате, че те са създали нещо. Например казвате, че гениални хора са открили кръвообращението. Преди да открият кръвообращението, те са гледали по-невярно на този въпрос, а пък сега гледат по-право. Обаче гениалните хора ли създадоха кръвообращението?

Аз искам да ви накарам да мислите. Аз не искам отрицателни неща, но казвам: в сегашните условия културата и всички вие минавате по един път, който ви спъва. У всинца ви има желание да станете гениални. Казвате: „Човек трябва да е роден гениален“. Няма някой, който да не е роден гениален, само че гениалният човек знае, че е гениален, а пък вие сте гениални и не знаете, че сте такива. И като ви обяснят, вие казвате: „Не ми говорете за това, аз съм един обикновен човек“ – не съзнавате, че сте гениални. Най-първо това, с което се определят гениалните хора, са външните им страни. Има една външна страна

на гениалния човек: и при най-силните положения, и при най-слабите той прави еднакво усилие. За да обясня това, допуснете, че ви говоря за музиката. Музиката има практическо приложение, което хората сега не употребяват. Те я употребяват в религията, за да добият известно настроение, употребяват я в обществото при известни условия, но музиката не се използва като един възпитателен метод, като един вътрешен подтик. Някой казва: „Какво ще му пея сега!“. То е вътрешната страна на музиката.

Представете си, че сте ученик от седми клас и нямате разположение да учите; искате да учите, но във вас има едно неразположение, не ви се учи. Питам: в дадения случай какво трябва да правите? (– *„Едно усилие.“*) Да допуснем, че не ви се работи, не ви се яде, не сте разположен да ядете, а пък е необходимо да ядете. Щом имате неразположение за ядене, какво трябва да правите? Един българин имал хубав кон. Качил се на коня си, отишъл в кръчмата и се напил. Като излязъл от кръчмата в пияно състояние, качил се на коня вместо с лице към главата му, с лице към опашката му. Върви конят, а пияният се клати и си казва: „Какво му стана на този кон?“. Седи той и не може да разбере, че посоката не е добра, усеща, че е станало едно превръщане на нещата в света. Хваща опашката на коня и казва: „Тази работа съвсем се е променила, шията му съвсем е изтъняла. Божия работа!“. На едно място конят се спъва и човекът пада и се удря. Тогава съзнанието му идва и той си казва: „Какъв будала съм бил, че да се кача на коня с лице към задната му страна“.

Питам: от какво произлизат тези състояния? От едно чувство да иде да си пийне повече винце в кръчмата. Винцето е било по-силно от него и го накарало да седне с лице към задницата на коня. Смешно е това положение, но това често става с хората. На някой човек не му вървят работите и казва: „Чапрашък е тази работа“. Той се е качил с лице към задницата на коня, не се е качил както трябва. Започва разни теории, казва: „Докажи ми, светът не е направен както трябва“.

Вие питате: „Кога ще се уредят работите?“. Мислите ли, че работите в света не са уредени? Щом нямаш едно правилно положение в съзнанието си, ти виждаш, че работите в света не са уредени. На сегашното възпитание на хората трябва да се даде една нова насока отвътре. Когато се говори върху това, трябва да се знае, че е много мъчно да се даде насока на човека отвътре. Допуснете сега, че в училище не ви върви, паметта ви не е добра. Да кажем, че всичко се дължи на паметта – не можете да помните, по пет пъти прочитате урока си и едва го запомняте от тук-оттам, едва скърпвате нещата. Учителят ви изпитва и вие минавате за невежа – не сте невежа, но не можете да помните. Учили сте, разбирате предмета, но не можете да се изкажете, не помните. В такъв случай какво трябва да правите? Каква беше мисълта? Откъде започва обезсърчението на човека? Докато не знае, човек не се обезсърчава. Обаче като знае работите, обезсърчава се.

Вие сега мислите, че гениалните хора не се обезсърчават. Те много се обезсърчават. Имате една представа, че гениалните излизат от рамките на обикновеното. Прави сте, но приписвате на гениалните хора едно състояние, което е състояние на боговете; правите гениалните хора равни на боговете. Гениалният много лесно се обезсърчава. Той е като човек, който пада на тръни и се убожда. Като си отиде оттам, пада във втори шубрак, после в трети, хваща се и като се хване, мисли да излезе навън. Гениалните хора използват противоречията. Те имат големи невъзможности. По-големи невъзможности от тези, които срещат те, няма. Гениалният човек е изпратен да изправи гърбиците на много глупави работи. Докато ги изправи, го държат отговорен. Казват: „Колко глупав човек!“, но когато може да изправи погрешките, считат го за гениален.

В гениалните хора има едно свойство. Когато гениалният човек се обезсърчи, никога не си навежда главата. Като се намира в най-голямо противоречие, той си вдига главата. Тогава всички хора, които срещаме и които са вдигнали главите си, са все гениални, а всички онези, ко-

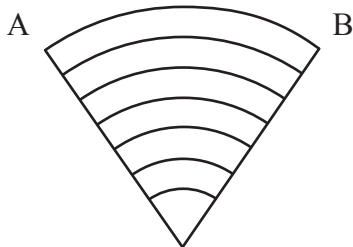
ито навеждат главите си надолу, са глупави. Глупавият си навежда главата надолу. Има два вида гениални: единият мисли какво да направи, а другият мисли как да се освободи. Но онзи, който си е навел главата, мислите ли, че е гениален? Той е натоварен, мисли как да се освободи. Яви се например един гениален крадец, разтичат се всички детективи и стражари, шум се вдига – не могат да го хванат. Че този, който краде, не е ли гениален? Вие мислите, че крадците не са гениални. (– *„Гениален човек е този, който има идея да направи нещо добро.“*)

Представете си един човек, който има жажда за знание. Тук иска книги, там иска, не му дават книги от библиотеките. Той иска една книга, но не му я дават, понеже я считат за свещена. Идва му на ума да я открадне и я открадва. От кого се извършва кражба? От гениалния. Само гениалният може да открадне. Питате: „Като хванат един гениален човек за кражба на книга, как ще го накажат?“. Някои момци отиват да крадат дини с чували. Като ги хване пъдарят, слага на гърбовете им пълните чували с дините, които са откраднали, и ги кара да вървят с тях.

Питам: в дадения случай къде е погрешката? В онзи, който е крал, в онзи, който го кара да носи, или в онзи, който е сял бостана? Трима виновни има: единият, който е сял бостана, вторият, който го пази, и третият, който отива да краде. Кажете ми сега кой е най-виновен от тримата? Кой е най-виновен от тези трима: който сее в земята, произвежда жито и го продава; който мели житото и го продава за хляб или който яде хляба? Вие всякога считате, че онзи, който яде хляба, е виновен – така е. Но другият, който мели житото и го прави на хляб, няма ли вина? А онзи, който сее житото, и той няма ли вина? Ще направите един малък превод.

Вие някой път мислите право, но някой път търсите вината там, където не е. Според мен причината трябва да се намери там, където започва едно явление, и там, където то свършва. Всяко явление има две силни точки. Имате точката *A* и точката *B* (*фиг. 1*) – това е проявление от точка *A* до точка *B*. Този момент *A*, където явлението

започва, какво е? Подбудителната причина. Да допуснем, че имате подбудителна причина да пеете. Вие сте певец – каква е вашата подбудителна причина да пеете? Първата причина може да е, че вие искате хората да знаят, че сте певец. Втората причина може да бъде, че вие имате нужда от хляб и пари, и затова пеете. Каква може да бъде третата причина? Може

Фиг. 1

да пеете от любов към пеенето. Имате три момента. Да кажем, че вие сте много амбициозен човек. Какво разбирате под думата *амбициозен*? Какво е лошото в амбициозния човек? Ако един човек е амбициозен, а друг не е амбициозен, каква е разликата между тях? Ние можем да употребим тази дума, но някой път си служим с думи, които не са разбрани. Ако слушате един музикант, един певец, той ще ви повлияе, но от разни гледища. Всички хора не се повлияват еднакво.

Представете си, че сте запалили огън. Слагате в огъня някакъв предмет, но той гори трудно – това е едно състояние. Като сложите друг предмет, стопява се. Имате две състояния: единият предмет гори при известни условия, а пък другият се топи. Каква е разликата между горенето и топенето? При горенето предметът изчезва, не може да се използва по-нататък, а при топенето предметът си остава. Ако топите мед на огъня, ще има какво да вземете, а ако изгорите един предмет, в края на краищата какво ще вземете – нищо. Това са два начина. Искате някой път да живеете само за да се освободите от някое голямо терзание, какъв метод трябва да употребите – топене или горене? Искате да се освободите от някоя голяма беля, с кой метод ще си послужите – с топене или с горене? (– „С горене.“) Често в обикновения език употребяват израза: „Топи се този човек“; или

казват: „Гори този човек“. Кое е по-хубаво: да гори или да се топи? Горенето образува дим, а пък топенето образува влага. Горенето образува индустрията, а пък топенето образува земеделието, дава плодове. Кое е по-хубаво: дим ли да имаш, или влага? Трябва да се преведе сегашното състояние в света.

Вие не може да прогресирате в света, докато съществуват сегашните процеси. Всичката погрешка е, че вие мислите, че животът не е такъв, какъвто трябва да бъде. Това е съвсем субективно схващане. Вие мислите, че съвременното общество не е уредено така, както трябва, но това е едно субективно схващане. Богатите хора казват, че животът е много добре уреден. Питайте управляващите – и те ще кажат, че животът е уреден добре. Сиромасите и тези, които не управляват, казват, че животът не е уреден добре.

Вие говорите за всичко това – за окултизъм, за знание, но каквото и да правите, пипате само джоба. Като пипаш парите си, тогава се дава подтик на знанието. Щом нямаш знание, нямаш подтик. Парите са един резултат на общото усилие на цялото човешко съзнание, от който всички хора трябва да се ползват, както всички трябва да се ползват от дърветата, които растат, защото от тях зависи щастието и животът им. Съвременните пари, както сега са направени, са динамични сили на ред условия. Те са разменната монета на известен труд. Събрани богатства има, но те се дължат на много хора, които са работили. Като е уредена държавата, казват, че тази държава е богата, но богатството ѝ се дължи на работните хора.

Като не разбираме закона, искаме изведнъж да станем богати. Да ви приведа един пример, който Природата употребява. При един богат човек вие трябва да бъдете много способни и много работливи. Ще видите тогава, че той ще ви ангажира на работа. Този начин да станете богати зависи от способността, която имате. Другият начин е да имате голямата привилегия да сте синове на богатия човек. Аз ви давам нов начин за разсъждение.

Казвате: „Той е син на богат човек“, но вие не знаете какво нещо е това. Онзи, синът на богатия, е първокласен невежа, нищо не знае и го приемат да учи. Баща му ще го изучи, ще харчи пари за него и след години този син на богатия човек ще стане учен. А пък онзи, когото богатият приема на работа, той е способен, без да е учен. Богатият казва: „Аз имам доста будали при мен, други будали не приемам. Ако е будала, да си върви“. Сега ви давам такава форма, за да разберете идеята. Богатият счита за благословение, че Бог му е дал деца. Той си представя състоянието на сина си и дъщеря си: те ще станат учени, способни, ще се издигнат. Но той иска слугите, които идват, да бъдат хора способни.

В света има две положения, два начина, по които да започнете: или трябва да започнете като деца, като будали, или трябва да започнете като слуги. Ако започнете като будали, ще кажете: „Татко!“, ще се учите да бъдете много мекички. Ако искате да започнете като слуги, тогава ще бъдете под команда. Ще ви казват: „Това ще направите, онова ще направите“. Това са две основни неща, две състояния, с които трябва да започнете. Някой път казвате: „Много голям будала съм, съвсем неспособен съм“. Не, не сте съвсем неспособни – силни сте, но не сте богати. Баща ви е способен. Щом усещате, че сте неспособни, пратени сте в някоя богата къща и в бъдеще ще се проявите. А пък щом се усещате способни, вие вече сте слуги. Противоречието произтича оттам, че вие разменяте двете състояния: слагате способността на слугата върху синовете и състоянието на синовете слагате върху слугата; обръщате нещата с главата надолу. Когато онзи българин се качил на коня с лице, обърнато към задницата му, казал, че светът не е направен както трябва.

Ако три дни сте гладували, какъв начин има да се справите с живота? Представете си, че сте един първокласен честолюбив певец. Искате да пеете в голям салон, хубаво отоплен, искате да има реклами. Но вие не сте дали още концерт и сте изпаднали в едно притеснено положение. Хората не знаят, че сте певец. Да просите, не искате, срам

ви е, и да пее ви е срам. А пък имате нужда, изпитвате глад, който ви заставя. Какво трябва да правите тогава? Да не дава Господ такава работа, но представете си, че ви е дал. Олга, какво ще направиш ти, ако си в такова противоречие? (– „Ще пея.“) Като се изправиш, тогава ще пееш. След като пееш, работата ще свърши. Щом се намериш в едно противоречие, ще кажеш: „Ще пея, ще работя, ще вървя напред“. Това са неща под един и същи знаменател. Думата *пея* в този случай значи следното: имаш една дарба, която в даден случай можеш да употребиш. Колко души има между вас, които знаят да пеят? (– „Класически песни не знаем.“) Вие оставете това класическо пеене. Аз бих ви обяснил какво нещо е класическото пеене, но това няма да ви ползва. Каква е отличителната черта на пеенето? Ти никога не може да заставиш един професор да пее. Малко професори има във външния свят, които пеят.

Ние се спряхме между две точки, нали? Едната наричаме *начало*, основна точка, откъдето човек започва своето движение, а пък другата е, където човек завършва своето движение – то е съдържанието на този процес. Например изкарвате едно житно зърно от хамбара, хвърляте го на нивата, започва разлагане, гниене, а на следната година прибирате събраното жито в хамбара. Колко време минава? Ако сеете житото есенно време, колко време минава, за да влезе то пак в хамбара? Ако го сеете по Димитровден, жънете го към Петровден, през август започвате да вършеете и към края на август житото влиза в хамбара.

Престъплението седи в следното: всяко нещо, което човек взима от Природата, вие го считате за престъпление. Представете си, че седите под едно дърво и не искате да прегрешите от човешко гледище. Яде ви се една ябълка, казвате: „Дано падне някой плод!“. Колко време трябва да чакате, докато падне плод? Вие казвате, че не трябва да чакате. Ако откъснете плод, ще се намерите в затвора, а ако падне, ще ядете и ще си вървите по пътя. Във всяка работа, която правите, ако мислите, няма престъпление. Във всяка работа, която правите и не мислите, има престъпление. За всички работи, които човек е направил, той е виновен, ако не мисли.

Вие, сиромасите, хора, създадени от Бога, искате да хвърлите върху Природата вината, че нищо не ви е дала – вие не разсъждавате, в това няма разсъждение. Казвате: „Пари нямаме, власт нямаме, това нямаме, онова нямаме. Тогава какво можем да направим?“. Мисълта ни не трябва да дойде до такова положение. Всички вие сте натоварени с много стари идеи. Човек трябва да ви разтовари напълно, за да се освободите. Някой път земеделецът сее нива, в която може да има цигански тръни, магарешки тръни, паламида и като израснат те, много мъчно се жъне тази нива. Жънали ли сте нива, обрасла с паламида? Много е мъчно, който е жънал, той знае. Във вашите ниви, в нивите на живота ви има много паламида, като ги жънете. Но това положение е произлязло от самите хора.

Сега ще ви дам едно правило, което може да упражнявате. Когато видите, че на един човек му върви, че му е тръгнала работата, не съжалявайте, че вашите работи не са тръгнали. Гледайте да се запознаете с хора, на които работите са тръгнали, и да ви е приятно. Ако вашите работи не вървят, не търсете хора, на които работите не вървят също като вашите, но търсете хора, на които работите вървят. И като ви разправят, че работите им вървят, да ви е приятно; 10–20 души като ви разправят така, ще се измени вашето състояние.

Ще ви дам и друго правило. Всеки от вас трябва да има по един пчелен кошер. Щом се обезсърчите, за половин час ще отидете при кошера, ще седнете и ще си допрете ухото, да слушате бръмченето на пчелите, след това ще си отидете. През лятото ще направите това. Като отидете при кошера, ще се роди някоя хрубава идея във вас, ще мине обезсърчението ви. Или когато цъфтят дърветата, ще ставате сутрин да ги наблюдавате. Те дават идеи, дават опити за мислене. Хубаво е да гледате пчелите, хубаво е да гледате една река как тече. Вие не се отказвайте да гледате една река как тече, понеже това дава подтик, това е животът, който се проявява. Казваш: „Да гледам реката как тече!“. Не целия ден да гледате, а 10–15–20 минути. Като наблюдавате реката, ще се върнете съвсем ободрен.

Като влезете в една градина, където цъфтят растенията, ще се върнете съвсем ободрен. И ако влезете в един пчелин, където пчелите са хубаво подредени, пак е същото.

Природата възпитава сега хората по един положителен начин. В съвременните градове хората са лишени от тези подбудителни причини. Земяделците имат тези условия. Българите се обезсърчават някой път по единствената причина, че няма кой да сее нивите. Някой има 10 декара двор и казва: „Кой ли ще ги чака сега плодовете!“. Не иска да сее, но като види плодовете на някого, казва: „Много е родила крушата му“. По някой път ви слушам да казвате: „Не ни върви, а толкова години се занимаваме с окултизъм“. Вие изучавате окултизма като лотариен билет.

Помнете едно: окултизмът не е лотариен билет. Такъв окултизъм има на Запад. Аз съм привеждал примера за един учител по окултизъм, който се явил във Франция, за да покаже чудесиите на окултната наука. Трябвало да му се дават пръстени, огърлици и други скъпоценности – видни парижани, хора от най-висшето общество, се подвеждат и му дават. Той се качил на експреса, но нали бил окултист, скочил от влака и после трябвало детективи да го търсят.

Щастието на човека е вложено в самия него. Искам само да ви покажа откъде може да отворите вашето щастие, да ви дам ключа, да знаете откъде да започнете. Единствената мъчнотия е, че вие не знаете къде да сложите вашето щастие. Но трябва да ви се даде този ключ. Следния път ще ми напомните да ви кажа, понеже сега Слънцето изгря и ми каза: „На тези хора после ще им кажеш къде е щастието, а пък сега да вървят на работа“. Следния път ми напомнете да ви кажа къде е щастието на човека. Сега вземете за упражнение до следния път следното: всеки един от вас да може да вземе вярно в първата мажорна гама горно до и долно до, само до.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

24. лекция, 12 април 1935 г., София, Изгрев

РАЗРЕШЕНИТЕ ЗАДАЧИ

Отче наш

Каква беше последната тема? – *Положителни и отрицателни състояния*.

Какво разбирате под *положително състояние* и каква – под *отрицателно*? Имате да се справяте с едно положително и едно отрицателно състояние – как бихте се справили? Защо положителни и отрицателни състояния се привличат, а положителни и положителни се отблъскват? Да приемем, че две състояния – положително и отрицателно, по естество се привличат. Вие казвате: „Пълно ми е“ или: „Празно ми е“. Какво подразбирате, като употребявате тези думи? В единия случай разбирате, че сте доволни от нещо, а в другия случай – че не сте доволни. От какво произтича недоволството, защо ви е празно? Какво става, ако един чувал е пълен, а друг е празен? Кое състояние е по-хубаво: да носите празния чувал или пълния? Да вземем пълното състояние – то е елементарна идея, не е сложна. Вашият чувал е пълен и вие мислите, че ще го натоварите на една каруца, ще го продадете, ще вземете пари. При пълния чувал разбирате, че имате добри условия.

Допуснете, че сте гладен. Гладът е отрицателно състояние. Казвам: имате едно отрицателно активно състояние. Като сте гладен, желаете да се нахраните – то е положителната страна. Аз казвам: имате едно положително пасивно състояние. Значи като сте гладен, то е отрицателно положително състояние. Най-после внасяте нещо във вашия стомах и той вече е пълен, нахранили сте се. Какво става? Работили сте и напълвате чувала. Виждате обаче една опасност: ако оставите вашия чувал 4–5 дни да стои в това състояние, веднага ще ви сполети някое зло. Природата се намесва, иска да изпразни този чувал и

започва, за 4–5 часа тя го изпразва. Това изпразване означава, че храната се е смляла. Стомахът остава пак празен. Изработеното, което е взето от стомаха, го прекарвате през белите дробове, но и там не остава дълго време – образува се известна енергия, която се изпраща в мозъка. Тази енергия не остава и в мозъка, тя постоянно се сменя, постоянно има една промяна. Когато стомахът е пълен, Природата мисли да го изпразни. Щом го изпразни, вие не се съгласявате с Природата. Тя казва: „С празен стомах е по-добре“, а вие казвате: „С пълен е по-добре“. Вие настоявате на вашето, тя настоява на своето – вие пълните, тя изпразва; вие пълните, тя изпразва. Има ли противоречие във вашите разбирания? Трябва да направите превод на *пълен* и *празен*. Колко превода може да имате?

Вие казвате така: „Този човек има благородни пориви“ – какво подразбирате? Откъде идат тези благородни пориви? Безразлично е. В какво седи един благороден порив? Да допуснем, че имате желание да четете, да се учите, или да станете голям, силен – това са пориви, но от само себе си ли са те? Има ред подбудителни причини. Сега това е един нов начин на разсъждение. Или например вие сте в тягостно състояние – трябва да намерите на какво се дължи. Може да се дължи на физиологически причини: заради някое ядене храносмилането става неправилно и вследствие на това се образува едно тягостно състояние. Може да се дължи на някоя външна, обществена причина. Имате нужда от пари, но няма откъде да вземете – явява се едно тягостно състояние. Да допуснем, че сте студент някъде и баща ви не е изпратил пари – имате едно тягостно състояние. Може да има ред други причини за вашето състояние. Какво трябва да правите? Как може да се измени състоянието?

Да започнем от най-елементарното: ако вашето тягостно състояние произтича от храната, трябва да я измените. Щом измените храната си, ще се измени душевното ви състояние. От вас зависи да направите подбор на храната. Или вие сте написали на баща си едно грубо писмо и той не ви е изпратил пари. С вашето писмо сте дали на баща

си горчива храна, той е ял от нея и е в лошо състояние. Трябва да бъдете лекар, да излекувате неговото състояние. Той не ви изпраща пари и неговото състояние се връща при вас. Какво трябва да направите? Ще напишете едно хубаво, едно отлично писмо, ще се извините, че сте били малко груб. Как ще се извините на баща си? Да кажем, че в първото писмо сте написали: „Вие сте ми баща, но сте много жесток, много лоши черти имате, не влизате в положението ми“. Как сега ще оправите тази работа?

Някой път, като не ви върви работата, надрънкате на Господа, на вашия Баща: „Не искам да живея, дотегна ми този живот, съжалявам, че съм дошъл на Земята“. Искате да заминете някъде, но не знаете къде; искате да умрете. Какво разбирате, като казвате, че искате да умрете? Едно говорите, друго разбирате. Търговецът иска да умре, защото няма пари; дайте му пари и няма да иска да умре. Той иска да избегне сиромашията, да се скрие под псевдоним. Той иска да живее, сменя си името, отива от една държава в друга, а вие мислите, че е умрял. Неговото име се е изменило, но той е пак същият. И вие, когато някой път искате да умрете, искате да смените името си, нищо повече. Да умреш, това значи да измениш състоянията на даване и вземане, да се освободиш, никой да не те търси. Когато хората имат да ти дават, ни най-малко не искаш да умреш, искаш да живееш. Всеки, който иска да живее, подразбира, че външните условия са добри. Всеки, който иска да умре, подразбира, че външните условия не са добри. Когато един човек иска да умре или когато иска да живее, коя е подбудителната причина, това какво показва в неговия характер?

Ако умножите 1 по 1, колко ще се получи – пак 1; като съберете 1 и 1, се получава 2. Защо при умножението единицата си остава същата, а при събирането се увеличава? Защо, като умножиш 2 и 2, се получава 4 и като ги събереш, пак е 4? Законът е такъв, че едното, ако се умножава на едно, дава пак едно, а 2.2 е равно на 4 и 2+2 е пак 4. Щом дойдете до другите числа, 2.3=6, а 2+3=5. В дадения случай 1.1=1 – това е положителен резултат. Всякога, когато едно

число не се мени, то е положително, а щом се мени, то е отрицателно. Положителните числа не се менят, а отрицателните се изменят; идеята е сложна.

Ситият човек няма защо да яде, това е положително състояние. Предложиш ли му ядене, казва: „Аз не съм гладен“ – той отказва, не се мени. Щом предложиш на гладния храна, той счита това за една привилегия. Богатият, и да му даваш пари, няма да отиде да работи, а бедният, щом му дадеш пари, е готов да отиде да работи. Сега ние правим сравнение. Например за какво считате болестта? Тя е един аристократ, а здравето е един демократ, преведено на политически език. Болният човек е аристократ, трябва да му услужват. Той ще седне, ще легне, ще казва: „Моля!“ – иска да му служат един, двама, трима души. Щом човек е здрав, той е демократ – сам си служи. Питам: в дадения случай какво разбирате под *богат човек*? Този човек е богат, но му липсва здраве. Като му служите, той ви плаща. Болният човек е много богат. Говори меко, говори сладко: „О, братко!“ – подкупва те отвън. Онзи, здравият човек, не е толкова мек, говори грубо, но е демократ, чака за работа.

Неразбраните работи са отвлечени работи. Числото 1 е положително число; 2, умножено на 2, дава пак положителен резултат – 4. Числото 1 е положително и второто число – 4, е положително. Числата, които се получават, са положителни. 2 и 2 са отрицателни числа, но те дават един положителен резултат. Може ли да обясните как 2 по 2 е равно на 4? Да кажем, вие се срещате с вашата приятелка и се хващате за ръце. Колко ръце стават? (– „Четири.“) Срещнете един ваш приятел, и с него се хванете за ръце – стават пак четири. Хващате се с един ваш приятел, имате четири ръце; хващате се с една ваша приятелка, имате пак четири ръце. В първия случай двете ръце са положителни и двете са отрицателни, а резултатът е пак четири. Ще се объркате малко. Вие се обърквате от формата на нещата.

Сега да ви обясня по друг начин. Представете си, че ви срещне един богат човек, а вие сте сиромас. Той ви хваща с двете ръце и вие го хващате с двете ръце. Какво мисли

богатият човек и какво мисли сиромасът, като се хванат? Богатият мисли да даде пари; сиромасът мисли да вземе. Но има и друго – богатият казва на сиромаса: „Аз имам работа за един работник, готов ли си да работиш на лозето ми?“. Сиромасът отговаря: „Готов съм!“. Тогава, като се държат за ръцете, правят пазарлък. – „Ще ми дадеш пари!“ – „Ще ти дам четири английски лири довечера, като се върнеш.“ Това е норма. Понеже ти имаш две ръце и аз имам две, стават четири. Колко пари ще ми дадеш? Четири е резултат на работата, която е свършена. Това е само едно обяснение.

Питам сега: ако вие имате едно състояние, което ви е хванало с две ръце, ако сте сиромас и сте се хванали с богатия за ръцете, какво трябва да направите? Каквото и да ви предлага богатият да направите – да работите на лозето или да учите в училището, или да преподавате, законът е все същият. Ако сте богат човек, какво трябва да направите? Трябва да бъдете готов да отделите нещо от себе си, трябва да се справите с едно ваше състояние. Вие имате нещо, не знаете как да го скриете, намирате се в трудно положение – какво трябва да направите? Първо ще потърсите помощ отвътре. Първо ще повикате на помощ вашия ум, след това ще повикате вашето сърце, вашите чувства. Щом повикате ума си и сърцето си на работа, ще имате резултат.

Какъв резултат ще имате, ако мъчнотията е от умствен характер? Как ще поставите математически отношенията? Ако мъчнотията е от умствен характер, тогава кой е богатият и кой е сиромасът? (– „Сърцето е богато.“) Съгласни ли сте всички? Ако човек се мъчи в умствено отношение, коя е причината? Вие още не знаете причината, но знаете факта. Кой ще плаща? Сърцето. Кой е богатият? Който плаща парите. Ако при една умствена мъчнотия нямате подкрепата на вашето сърце, вие няма да можете да свършите нищо. Сърцето ви трябва да бъде в едно добро разположение – богато трябва да бъде!

Да допуснем сега, че мъчнотията е от сърдечен характер. Тогава умът ви трябва да бъде в едно добро разполо-

жение, да разреши въпроса. Кой ще работи? Който работи, всякога страда. Страданието всякога идва от работата. Такива са процесите в Природата. Ние сега говорим за известни процеси, които се видоизменят. Има процеси, които вървят по правилен път, и има процеси, които не вървят по правилен път. Да кажем, вие имате едно лошо разположение във вашите чувства. Изменението на вашето състояние може да стане само под действието на вашия ум. Имате една неправилна мисъл във вашия ум – тя може да се смени само под действието на вашето сърце, ако нямате някой друг повод.

Ако мъчнотията е от умствен характер, тук влиза вече светът на Мъдростта. Трябва да се позовете на Мъдростта, за да ви даде един план, по който може да се оправят работите ви. А понеже Мъдростта е във връзка с Любовета, тя ще предизвика вашето сърце. И тогава сърцето ви ще помага на вашия ум. Това са колективни състояния. Мъдростта представлява една голяма група от разумни същества, които са минали преди вас по този път и са решили тези въпроси. Ако вие, които вървите по пътя на сегашния човек, не сте свикнали още да се справяте с тези състояния, ще страдате. Например някои от вас изучават астрология и знаят всички астрологични знаци, но колкото и да знаят, има още много неща да учат.

Да кажем, някой има Венерино влияние, но положително, сто на сто, може ли да кажете какво влияние ще упражни Венера при известни условия? Относително, донякъде може да кажете. Какво разбирате под *добро Венерино влияние* и какво – под *лошо Венерино влияние*? При доброто влияние Венера дава, а при лошото влияние взима. Тя е търговка, каквото има да дава – дава, а каквото има да взема – взема. Лошите аспекти не са нищо друго, освен това, че Природата взима от вас. Вие казвате: „Юпитер има лошо съчетание“. На какво се дължи лошото съчетание? – „Астрологически така е поставено.“ Това съчетание е разумно, то не е произволно. Кой ви е поставил в това лошо съчетание? Вие мислите, че зависи от деня, месеца, годината, но все таки това не е произволно, вие нищо не знаете.

Не сте ли вие тези, които избрахте деня, кога да се родите? Съзнанието ви казва: „Не съм го изблял аз“, но в съзнанието си вие не помните, че сте избрали деня. Роден сте например в 1831 година. На колко години сте сега – 104. Или роден сте в 1894 година – сега сте на 45 години. Това не сте го избирали вие, то е наложено от външните условия – от баща ви, от майка ви. А състоянието на баща ви и майка ви е наложено от вашите дядо и прадядо. Защото, когато са се родили баща ви, майка ви, това не е избрано от тях, а от дядо ви. Значи имате няколко поколения, които са взели участие в това състояние, при което се намирате сега, то зависи от положителни и отрицателни състояния.

Вие не можете да разсъждавате по единствената причина, че не разбирате. Щом се говори на момъка за една мома или на момата за един момък, те вече не могат да мислят правилно. Като се представи момата на момъка, той не може да бъде спокоен, хладнокръвен. Той иска да знае красива ли е, или не, богата ли е, или не, разговорлива ли е, или не, магнетична ли е, или не, дали е завършила училище, какви са баща ѝ, майка ѝ. И на момата като се представи момък, иска да знае какъв е. Представете на една мома портрета на един момък и тя ще се заинтересува не от научната работа – да разбере този портрет, какво е създала Природата, а ще иска да знае сегашните условия на живота.

Казвам: представете си казаното по отношение на търговията. Вие сте купили известна стока, която трябва да се продава през лятото, а тя е дошла през есента. Поръчали сте я, но не е дошла навреме. Следователно изгубили сте условията да я продавате – това е един лош аспект, нали? Това е една загуба. Това е едно отрицателно състояние, което показва, че сте бил непредвидлив. Не сте разбирали от тази работа, не сте съобразили много неща и вследствие на това претърпявате един малък неуспех. Не сте спечелили, имате една малка загуба като търговец. Или да допуснем друго, което може да се случи. Вие излизате на екскурзия, но не сте съобразили да вземете някои мер-

ки и се връщате малко неразположен, тръпки ви побиват, разболявате се. Казвате: „Не си струва да ходи човек на разходка, на екскурзия“. Къде е погрешката? Погрешката е в избора на нещата.

Първо, като излезете на екскурзия, трябва да изберете времето, да познавате местността, където ще ходите, за да знаете колко енергия може да изразходите. Трябва да вземете предвид и ред други съображения, да имате всички удобства. Един екскурзиант трябва да има хубави обувки. Той не може да ходи с папуци, не може да излезе в планината с клепките – сняг има там. – „Ама той може да е здрав.“ Колкото и да е здрав, трябва да има хубави обувки. През полетата може да носи клепките, но горе трябва обувки. После, той е отишъл в планината с тънки дрехи, с една копринена риза, без палто е и се връща болен. Екскурзиантът има ли нужда от копринена риза? Вие се обличате в копринени ризи за хората, а не за себе си. Когато искате да бъдете хубаво облечени, за хората се обличате – то е един външен подтик. Ако не живеете в общество, щяхте да ходите крайно неглиже, но понеже живеете в общество, то ви заставя да бъдете добре облечени – това е една положителна причина. Всеки, който ви срещне, ще обърне внимание на палтото ви, на връзката ви, на прическата ви, на обувките ви. Ако сте раздърпан, ще ви направят няколко забележки. Или ако вие сте сам, никога няма да се научите да пишете както трябва. Но ако пишете на ваш приятел, той веднага ще ви направи забележка върху написаното, върху изложението, върху правописа. Вие сте принуден да пишете хубаво – и така трябва да бъде.

Външният свят, Природата искат да ни заставят разумно да работим. Някои от вас искат да изменят темпе-

ратурата си. Какъв е начинът да търпиш? Нетърпеливият човек има такава линия: А (фиг. 1). Търпеливият човек има линията В. Щом се намерите в трудно положение, вие трябва да измените вашето състояние.

Фиг. 1

Представете си, че ви поставят на една квадратна плоскост на върха на една върлина и ви повдигнат на 1500 метра височина. Какво ще бъде вашето състояние – ще се страхувате, нали? Какво трябва да направите в дадения случай, за да се избавите от тягостното състояние на страх? Първо трябва да се научите да пазите равновесие. Ако поставите една птица на тази плоскост и я вдигнете нагоре, ще се уплаши ли? Тя ни най-малко няма да изпита този страх, не може да падне – в птицата има самоувереност. Като я вдигнете на тази височина, ще хвъркне. Ако е човек обаче, какво ще прави горе, на плоскостта? Птицата ще излети във въздуха, но вие нямате условията на птицата.

Сега вие не можете да направите тази аналогия: има състояния, които не можете да разрешите в човешка форма; ще ги разрешите във формата на една птица. Като ви вдигнат на 1500 метра височина и не ви дават никакви условия да слезете долу, какво ще правите? Ще зависите от милостта на тези, които са вдигнали върлината. Ако вземете положението на птица, ако имате състоянието на птица, вие ще бъдете независими от външните условия. Как ще преведете думата *птица* в дадения случай? Когато го качат на 1500 метра височина с една върлина, човекът е човек-животно; вие може да си представите тази височина. Ако поставите една овца на върлината, овцата ще скочи, ще се самоубие; ако и вие направите същото, ще имате еднакви резултати. Значи под думата *птица* аз разбирам в дадения случай да мислите. Мислите дават условия, крила. Крилата на птицата са условия, чрез които вие можете да преодолеете мъчнотиите.

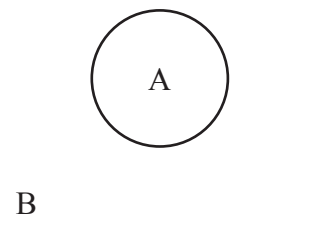
Така, както са поставени числата в Природата, те имат свой смисъл. Аз не говоря за числата, както вие сте ги изучавали. Ако имате едно житно зърно във вашия хамбар и ако не се изменят неговите условия, то ще остане само. Ако имате в хамбара две житни зърна и умножите едното на другото, колко ще имате? Пак едно ще имате. (– „Ако има две житни зърна в хамбара, пак две ще останат.“) Но умножете едно житно зърно, резултатът какъв ще бъде? (– „Ако умножим едното зърно само на себе си, ще

остане пак едно.“) Ако посееете едно житно зърно в земята и то започне да расте и да дава плод от 30, 60 или 100 зърна в един житен клас, по какъв процес идват тези плодове – по процеса на събирането или по процеса на умножението? (– „Този процес не е познат в математиката.“)

Вие казвате, че едно число може да се умножи само на себе си, но то е един процес: едно се говори, а друго се разбира. Да допуснем, че един човек е висок 2 метра – след като ги умножиш по 2, може ли той да стане 4 метра висок? Вярно е, ако имам една гумена връв от два метра, мога да я разтегля на три или на четири метра – тя се умножава. Има възможност гумената да образува четири метра дължина, това е крайният предел на умножението, до което тя може да дойде. Ако искате повече да я разтеглите, тя ще се скъса. А като я пуснете, тя пак ще бъде два метра. Или пък ако имате два метра връв и направите от нея една крива линия, едно колело, в какво ще бъде печалбата? Ако поставите една гумена връв в права линия и една – в крива линия, по какво ще се отличават? По мястото, което заемат правата линия и кривата линия. Кривата линия се завършва.

Имате кривата линия *A* – да допуснем, че този кръг е образуван от линия, дълга два метра (фиг. 2). Имате и правата линия *B*. Кой е богатият в дадения случай, кой има повече по отношение на пространството – кривата линия или правата линия? (– „Кривата линия е по-богата.“) Така е. Та математиката и геометрията, както се преподават в Природата, имат съвсем друго предназначение

– да научат хората да мислят. Щом хората се научат да мислят, Природата превръща известни математически отношения в геометрични форми. Всяко затруднение, което вие срещате в живота си, е математическо отношение на известно число – аритметично, алгебрично отноше-

Фиг. 2

ние, а може и да е геометрично отношение. Първо ще започнете с аритметичните процеси, после с алгебричните и като свършите с математическите отношения и процеси, ще минете в геометрията.

Как ще превърнете едно отношение във форма? Имате следното отношение: $A:B$, както $C:D$. Превърнете го в геометрична форма. A – Иван, който е сиромаш, няма ни къща, ни дрехи, голтак си е, се отнася към B – един ангел, както C към D . Питам тогава: какви са отношенията на A и B и на C и D ? (– „Това геометрически може да се изрази като два триъгълника – единият по-малък, а другият с по-голямо пространство.“) A е малкият триъгълник – Иван, който няма нищо, а B е големият триъгълник – другият, който е богат. A се отнася към B , както C към D – сиромашията към богатството. Казвам: щом се намерите в едно трудно положение, в сиромашия, значи ще накарате вашата сиромашия да работи. Ако сте богат, ще накарате вашето богатство да помага. Сиромашът ще работи, а богатият ще помага. Единият ще даде капитала, а другият ще даде работата.

Като знаете така хубаво да смятате, а при това не прилагате този процес в живота, вие ще работите. Ще работите или аритметически, или алгебрически, или математически. Сега казвате: „Този има лош аспект“. В астрологията какво се разбира под лош аспект? (Николай отговаря: „Всякога се разбира известна трудност, която човек може да срещне в своя живот.“) Това е външната страна, а вътрешната страна? (– „Нехармонично действие на силите в човека.“) Във вътрешната страна – ето къде се намират мъчнотиите.

Представете си, че сте беден и отивате при един богат човек, но се намирате в лоши вътрешни условия. Дядо ви или прадядо ви е направил една пакост на този богат човек и той помни, по никакъв начин не е разположен да помогне на тази фамилия – това е вътрешната лоша страна. А външната лоша страна е, че като отивате, вие сте болен. Гледа ви човекът и казва: „Вижда ми се, че сте доста слаб“. В него има желание да помогне, но мъчнотията

е във вас. А в другата лоша страна вътрешните мъчнотии са в дядо ви, който е направил пакост на този богат човек. Сега да вземем добрия аспект: дядо ви е направил някога добро на тази фамилия. Богатият казва: „Вашият дядо някога ми направи една голяма услуга. Искайте от мен, ще направя всичко, което е възможно, което е добро за вас“. Така се образува в кармическия закон добрата карма и лошата карма. Ето вътрешните обяснения и вътрешните отношения.

Казвам: вие сте дошли до едно място, където ви трябва практическа школа. Вие изучавате работите теоретично. Казвате: „Трябва да бъда добър“, но не знаете как да бъдете добър; „Аз искам да бъда даровит“, но не знаете как да бъдете даровит; „Аз искам да постигна това и това“, а нямате методи, не знаете как да постигнете нещата. Вие работите с обикновени методи. Трябва например да пренесете десетина килограма вода и взимате от нея с някоя чаена лъжичка. Работите цял ден, но водата не се свършва. Така не може да имате постижения. Ако имате една голяма лъжица, която събира по един килограм, ще свършите по-скоро.

Научете се на едно правило: носете всяка мъчнотия. На каквато и мъчнотия да се натъкнете, носете я, не мислете, че е неразрешима. Кажете: „Тя е разрешима, но аз не зная правилата, по които може да се разреши“. Мислете, че мъчнотията може да се разреши и само не знаете по кой начин ще се разреши. Съвременните хора, които не са окултисти, са започнали да прилагат този закон по-практически. Например някой, като не може да повлияе на един човек, ще намери един свой приятел и ще му каже: „Еди-кого си познаваш ли го, не можеш ли да му кажеш една добра дума за мен?“. Ако първият не може да повлияе, той ще намери втори, трети. Ако и третият не може, той ще му каже: „Не можеш ли да намериш някой друг приятел, който да каже една добра дума?“. Понякога може да намери 4–5 души, които да въздействат на този човек. Такива хора вървят по един много правилен път.

Ако вие искате изведнъж да разрешите някоя мъчнотия, тогава, без да знаете, приличате на един цариградски

арменец, който учил в „Робърт колеж“⁴⁴. Той имал нужда от три хиляди лева и му хрумнала идеята да ги поиска от един мисионер, който бил професор в колежа. Казал му: „Господ ми каза да ми дадеш три хиляди лева назаем“. Професорът се намерил в чудо, но му отвърнал: „Ако Господ ти беше казал, трябваше да ми даде тези три хиляди лева, пък аз ги нямам и няма откъде да ги взема. Така че, ако ти е казал Господ, не си Го разбрал – от другото ще ги търсиш“.

Всички задачи могат да се разрешат. Няма задача в света, която не може да се разреши, само трябва да намерите човек, който я е разрешил. Това и учениците го правят: не може някой да реши задачата си и ще намери друг, който да му я реши. А който не търси някой да му помогне, той ще се труди, труди и ще остави задачата неразрешена; необходимо е едно малко помагало в дадения случай. Та вие трябва прилежно да залегнете, трябва ви практически методи за приложение. Всяка задача може да се разреши. Николай, колко отношения има между *A* и *B* и *C* и *D*? Тук, в дадения случай, имате едно отношение. (– *„Да, може да има и други отношения, всичко шест отношения може да има.“*)

По какво се отличава един човек, който е съобразителен, и по какво – един, който не е съобразителен? Допуснете, че някой е оставил цветята си Природата да ги полива. Но тя не ги полива, има известни съображения. Има известна закономерност във времето, поради която пролетта или лятото са сухи. Този човек не се сеща да купи една лейка и да полее цветята, а казва: „Ще изсъхнат!“. Какво трябва да направи той? Да купи лейка, да полее цветята. Ако поливат от горе, добре, но ако не поливат, той да ги полее. Вие сте изнесли цветята навън и казвате: „Няма помощ, съдбата е такава. Астрологически условията не помагат“. Добре, условията не помагат, но ти можеш да си помогнеш.

Има един вътрешен Юпитер в теб, който може в дадения случай, когато външният Юпитер не помага, да помогне. Има един Сатурн вътре в теб – външният не по-

мага, вътрешният помага. Има една Венера вътре в теб – външната не помага, вътрешната Венера помага. Има два зодиака: един вътрешен, който всякога помага, и един външен. Когато външният не помага, вътрешният помага. Има един Сатурн, който е много благороден, а този, външния, вие го знаете – той и помага, и не помага. Но до тази астрология не сте дошли още. Поне половината знаете сега.

Човек може да преодолее всички задачи, всички мъчнотии, които го застигнат, макар и да поохлузи кожата си. Това го поставете като правило. Всичко, каквото човек желае, може да постигне, но не в един ден, не в един месец, не в една година – отношението е това: само в даден момент. Защото денят, седмицата, месецът, годината са една външна обстановка на нещата. Природата има един външен, обикновен начин и ако едно растение е поставено в него, изискват се 4–5–6 години, за да даде плод. Онзи, който разбира, знае, че има и един начин в Природата, при който всичко това може да стане в 4–5 часа.

Казвам: едно дърво в 4–5 часа може да израсне – като го посадиш сутринта, до обяд да ти даде плод. Ако посадиш портокалово дърво, по обикновения начин ще чакаш 5–6 години, а по онзи вътрешен начин за един ден ще израсне – от сутринта до обяд, и вечерта ще има узрели портокали. Но тези неща са изключение. Те са за в бъдеще. Това е златният век. Това е щастието на човека, за което вие постоянно мечтаете и за което все мислите, а вървите по онзи метод, дългия, който отнема 4–5 години. Всичко, каквото човек желае, може да се постигне, но трябва знание. Човек трябва да знае как да го направи. И да не се обленява, а да добие знанието.

*Само светлият път на Мъдростта вода към Истината.
В Истината е скрит животът.*

25. лекция, 3 май 1935 г., София, Изгрев

ОРГАНИЧЕСКИ, ДУХОВНИ И УМСТВЕНИ СИЛИ В ЧОВЕКА

Отче наш

Какви бяха основните положения на миналата лекция? (– „Природата има предназначение да научи хората да мислят. Всички мъчности, страдания и задачи са разрешими за човека, само той да намери метода, начина.“)

Как схващате вие мъчението и страданието? Има ли различие между страдание и мъчение? Човек се мъчи да постигне нещо и страда за нещо. Думата *мъка* се е раздвоила – мъчи се този човек или го мъчат. Можете ли да кажете *страдат го*? Не. Защо можеш да кажеш *мъчат го*, а не можеш да кажеш *страдат го*? Кое е по-благоприятно: да се мъчи ли човек, или да страда? Едни и същи ли са причините на страданието и на мъчнотиите? Според новото разбиране страданието по какви линии върви – по огънати, изпъкнали, или прави линии? И мъчението по какви линии върви, кои са най-подходящи за него? Специалността на мъчението каква е? Коя част от геометрията изучава мъчението?

Например аз взимам един музикален тон. (*Учителя взима един тон спокойно.*) Кой е тонът – на пианото го намерете. (– „Тонът е *фа*.“) Трябва първо да намерим в коя система е. Аз вземам *фа бемол* и *фа диез*, *сол бемол* и *сол диез*, вземам и *ла диез*. В една тоналност можеш да научиш тоновете; щом минеш в по-горна тоналност, не можеш да ги различаваш. Има една естествена тоналност, откъдето тоновете започват. Щом минеш в друга, трябва да се различават. При скръбта какво имаме – бемол. При мъчението има бемоли, които са влажни. Нали казват така: „Тонът е сочен“ или: „Тонът е сух“. „Сухо пее той“ –

значи тонът е сух. В музиката тонът може да бъде влажен и сух; или другояче казано: има известни тонове, които са остри и меки.

Страданието върви по изпъкнали линии, а мъчението – по вдлъбнати. Не можете да поправите едно мъчение в света, ако не разбирате закона. За да поправите мъчението, трябва да минете от едно състояние в друго: от състоянието на една огъната линия, където нещата се събират, в друго състояние, където нещата се разпръсват. Понякога човек от страданието може да мине в мъчението, а понякога от едно състояние на мъчение може да мине в състояние на страдание. Тогава хубаво е, че те мъчат – така ще те накарат да работиш. Например волът, като го впрегнат, страда ли, или се мъчи? Той с хиляди години е бил под крушата, ял е и е пил, въртял си е опашката, но най-после господарят казва: „Я вземете това дете и го накарайте да се учи!“. Впрегнали го и той се научил да работи нещо. Ние разглеждаме нещата някой път много повърхностно. Когато едно дете не иска да даде нещо, което е взело, майката му го взема насила от ръката и то плаче. Мъчението има повече физически характер. Когато човек се мъчи, той е на физическото поле. Страданието има повече вътрешен характер, по-дълбок, духовен характер. Човек, който може да страда, има нормален характер.

Сега не е въпрос за страданието, а от какво зависи силата на човека. Силата на човека зависи от неговата воля. Физическата сила зависи от мускулите му, зависи и от стомаха му. Стомахът е център на физическата сила на човека. За да бъде човек физически силен, непременно трябва да има един отличен стомах. Физическата сила на човека е в стомаха и в неговата симпатична нервна система. Физическото здраве зависи от силата на човека. А духовната сила на човека зависи от неговите чувства, от неговото сърце. Духовната сила на човека зависи и от неговата дихателна система – ако диша правилно, той е духовно силен. Ако функционира добре мозъчната система, нервната система на човека, той е умствено силен. От нервната система зависи силата на човешката мисъл.

Следователно, за да бъде силен, човек трябва едновременно да бъде силен и във физическия, и в духовния, и в умствения свят. Трите вида сили трябва да се съединят. Да допуснем, че понякога вие се усещате слаби да вършите някоя работа. Един човек, който има навик да пие или да пуши (някои придобиват тези наследствени черти), казва: „Слаб съм“. Във физическия свят ли е слабостта, или в духовния свят – в чувствата му, или в неговата мисъл? Причината е в сърцето – в удоволствието от пушенето и пиенето. Ти не знаеш откъде да започнеш, за да се поправиш. Физически не можеш да се поправиш. Не искаш да пиеш, мислиш, че не е право, че ще ти се смеят хората, но като отидеш на скришно място, вдигнеш чашата и пиеш. Не че нямаш сила, как да нямаш сила да се откажеш, но като че ли ръката ти не е в сила да стори това. Казваш: „Не мога!“. Значи можеш да пиеш, а не можеш да се откажеш да пиеш. Можеш да се откажеш!

Тази слабост – пиенето, по каква линия върви? По огънатата линия, или по изпъкнала? По огъната. Следователно, за да поправите пиянството, трябва да разберете закона на линиите. Ако можете да измените тази огъната линия в обратна посока, да направите състоянието си изпъкнало, вие ще се освободите от пиянството. Невъзможното за нещата в едно отношение е възможно в друго. Искате да прегърнете някого – по каква линия вървите? (– *По права линия.*“) Права ли е? Ръцете се огъват – по огъната линия вървите. Ако искате да се освободите от прегръдката, отстранявате човека с ръце – искате да кажете, че не е време за прегръщане.

Има известни закони, които функционират в човешкото естество. Трябва да дадете насока на силите, които функционират във вашия физически, духовен и умствен свят. И каквато насока дадете на вашите сили, такъв резултат ще имате. Ако вие се намерите в една долина със стръмни прегради, какво може да направите, как може да излезете нагоре? Отвесни стени има долината – какво може да изнесете нагоре? Трябва много да мислите. Всички мъчнотии произлизат от факта, че вие се намирате във

физическия свят и не знаете как да постъпвате; намирате се в духовния свят при известни външни мъчнотии и не знаете как да постъпвате; намирате се в умствения свят при известни мъчнотии и пак не знаете как да постъпвате.

Има обикновени работи, които са станали наследствени – например една птица много лесно може да се научи да хвърка. Но накарай един човек да хвърка – той трябва дълго време да мисли, не е лесно. Хората сега се учат да хвъркат и още не са се научили. Един, който разполага със средства, отваря училище и учи хората да хвъркат. Но това хвъркане е доста механично, защото, като се развали аеропланът, моторът не може да функционира и авиаторът веднага пада. При птицата това не се случва, много по-съвършено е хвъркането там. Аз искам да ви обърна внимание на отношенията, които съществуват. Човек може да се научи да хвърка, но трябва да мисли.

Въпросът е за силата. Трябва да разберете закона. Човек непременно трябва да има трите вида сили – физически, духовни и умствени, с които да се регулира. Искате духовно да бъдете силен – вие не можете със своите физически сили да работите в духовния свят. Физически силният човек може да постигне всичко на физическото поле, а в духовното поле не може. С духовните си сили не можеш да постигнеш нещо на физическото поле. С умствените си сили ти можеш да постигнеш нещо в умствения свят, но в духовния свят не можеш да постигнеш. Има обаче пътища, по които можеш в единия свят да победиш силата от друг свят. Заражда се въпросът: как? Например вие сте жаден и имате една буца лед – какво трябва да направите? Трябва да я разтопите. С какво – с огън, с топлината. Имате в джоба си една кутия кибрит, драсвате клечка и запалвате огън, слагате леда в една чаша и той се стопява.

Имате например навик да се сърдите. Няма някой от вас, който да не се е сърдил. Какво нещо е сръдната от психологическа гледна точка? Някой път подбудителната причина е много малка. По каква линия върви сръдната? Едно дете поисква нещо от майка си, тя не му го дава и то се разсърдва. Или ти искаш от свой приятел една малка

услуга, той не я прави и ти веднага се разсърдваш. Има степени на сръдната, понякога тя е по-благородна. Има една сръдня, която е естествена – някой се е разсърдил, понеже са му казали нещо и се е докачил. Но ако нещо не става както ти искаш, пак се сърдиш – например когато искаш да отвориш вратата, а тя се е запънала, разсърдваш се, дръпваш я. Когато се сърдиш на един човек, има смисъл, но да се сърдиш на вратата, какъв смисъл има – тя не те разбира. Или когато не можеш да си отключиш вратата, ти хвърляш ключа на земята, сърдиш се. Питам: „Защо хвърляш ключа на земята?“. – „Не зная.“

Единицата в числата от 10 до 20 колко пъти се повтаря? (– *„Единайсет пъти.“*) Ако едно число се повтаря 11 пъти, какъв закон има, какво число е то? Двойката колко пъти се повтаря в числата от 10 до 20? (– *„Два пъти.“*) Тройката колко пъти се повтаря в числата от 1 до 20? (– *„Два пъти – при 3 и 13.“*) Значи единицата се повтаря 11 пъти от 10 до 20. Двойката се повтаря също 11 пъти в числата от 20 до 30, а единицата от 20 до 30 колко гласа има? (– *„Само един глас, при 21.“*) Число, което 11 пъти се повтаря, каква роля играе?

Трябва да разберете закона: ако сте в една своя собствена гама, вие сте господар във вашия живот. Собствената гама аз я разбирам така: при условията, в които сте господар, вие имате 11 гласа. Числото 11 в дадения случай показва, че сте свободен. Защо имате 11 гласа във вашата гама? Числото 11 е гама на свободата. Но тази гама е закон само на света. Само законът на Любовта дава 11 гласа на човека. Само Любовта може да ти даде 11 гласа, а всички други, където и да се намират, ти дават по един глас, един път ти дават право. Щом си в една чужда гама, ти имаш само един глас; щом си в своята гама, имаш 11 гласа. Трябва да преведеш единия глас, който имаш. Някой път, за да влезеш в своята собствена гама, трябва да я разбираш – това е законът на разбирането. Отношенията, които съществуват, трябва да се разберат.

Някой път казваш: „Защо нещата стават така?“ – тогава ти си влязъл в една чужда област. Ще се върнеш в

света, към който принадлежиш, на който си член. Щом влезеш в един друг свят, ти ще имаш само един глас. Като гражданин на българската държава, колко гласа ще имаш, когато отиваш да гласуваш? Представете си, че гласувате за кмет на община. (– „По закон веднъж може да се гласува.“) Или отивате да ядете – колко пъти на ден може да се храните? Сутрин един път, на обяд един път и вечер пак един път, но сутрешното, обедното и вечерното ядене се различават. Има грамадна разлика в това, което ядеш сутрин, на обяд и вечер. Сутрин човек има едно разположение, на обяд има друго разположение и вечерно време – също друго; трябва да се разбира психологията на човешкия организъм.

Сега въпросът е за онези сили, с които човек разполага. За да се намери човек в своето здравословно състояние, непременно трябва да има едно вътрешно съчетание между неговите физически, духовни и умствени сили. Той трябва да разбира законите. Сръдната от какво произтича? Представете си как едно дете милва баща си. На бащата му е приятно, той седи и си работи; ако е някой учен, може да си пише нещо, не му прави никакво впечатление, че детето го милва, че го глади по главата. Но после детето започва да го дърпа, да тегли косми от брадата му. На бащата отначало му е приятно, но като му се отскубне един, втори, трети, четвърти косъм, какво ще направи той?

Първо в него ще се зароди едно чувство на недоволство, а недоволството ще се превърне в една малка сръдня. Защо детето си е позволило да изтегли един косъм от брадата на баща си и защо бащата не може да даде един косъм – във вас седи този въпрос. Ако знаехте как да го разрешите, ако знаехте дълбоките вътрешни причини, вие щяхте да прогледнете. Това дете идва и хваща един косъм от брадата на баща си, иска да го изтегли, а при това на бащата му е неприятно да му теглят косъм от брадата. (– „Детето има ли чувство, че създава страдание на баща си?“) Не, то за това не мисли, иска да знае има ли този косъм основа, или е залепен, иска да знае дали баща му е дегизиран.

Аз давам примера, за да обясня психологията на сръд-
нята. Ние се отдалечаваме от въпроса. Какви са вътрешни-
те подбуди на детето, ние не знаем; какви са вътрешните
подбуди на бащата, и това не знаем. Детето хваща един
косъм и си го дърпа, приятно му е, косъмът му трябва.
Аз съм виждал как някоя мома, с дълга плитка, тъкмо се
е разшетала, когато идва момъкът, хваща един косъм от
плитката ѝ и го изтегля – за работа му трябва. Нали ня-
кой път ви трябва едно въженце, един дълъг косъм? Кой
са подбудителните причини за това? Когато се изтегли
косъм от брадата на бащата, ще се яви едно чувстване в
него, което след време може да се превърне в една малка
неприятност, и ако се изтеглят 3–4 косъма от брадата му,
той може да се разсърди. Ако бащата обича много детето
си, какво ще каже? Вие теглили ли сте косъм от брадата
на баща си? Ако кажете, че не сте, разбирам, че баща ви е
бил млад и си е бръснал брадата.

На какво отдавате сръдната? Някой път вие може да се
разсърдите на детето, което тегли един косъм от брадата
ви. Но някой път може да дойде някой и да ви каже: „Аз
чух един ваш приятел да говори лошо за вас“ и вие пак
може да се разсърдите. Питам: на какво се дължи сръд-
нята в първия случай и на какво – във втория? В първия
случай се дължи на това, че искат да ви вземат един косъм
от брадата – това е на физическото поле. Във втория слу-
чай се дължи на това, че са казали за вас някоя лоша дума
– взели ли са нещо от вас? Брадата все се дърпа, засягат
се чувствата. В какво отношение се засягат? Това е вече
от духовния свят – казали нещо за вас. А сега ми дайте
пример за една сръдна от умствен характер, от умствения
свят. Вие може да сте поставили един счетоводител да ви
замества и той да е написал погрешни числа, да е задрас-
кал сметките в тефтерите ви. Ако обърка сметките ви, пак
ще се разгневите: „Обърка ми този човек сметката!“.

В първия случай бащата се сърди за един косъм от бра-
дата си, във втория случай вие се сърдите, че казали някъ-
де една обидна дума за вас, а в третия случай се сърдите,
че са забъркали числата в счетоводната ви книга. Какво

трябва да правите, щом ви забъркат сметките? Ще отидете да ги изправите. Забърканите числа ще се поправят с една червена линия. В умствения свят ще теглите една червена линия върху числата – ще поправите погрешката. Някой казал нещо лошо за вас – в духовния свят се разсърдите. В духовно отношение как ще поправите обидата? Ще теглите пак една линия – ще кажете: „Това, което той е казал, не е право“ и ще сложите отгоре каквото трябва се да каже. Казали са за вас, че сте един шмекер – ще кажете: „В мен няма никакво шмекерство, аз съм човек на истината. Право трябва да говоря“. Ще зачеркнете „шмекер“ и ще кажете: „Аз не съм шмекер, погрешно е“. Така трябва да поправяте, ако искате да се освободите от сръднията.

– „Ама аз чух за вас това и това.“ Точно заради тази крива дума сложете правата дума. Ако вие бяхте на негово място, какво трябваше да кажете? Трябваше да кажете: „Той е отличен човек, справедлив, много добър“. Щом не е така, вземете да коригирате в себе си тази погрешка. Вие някой път не коригирате вашите погрешки, а търсите хора отвън да ви ги коригират. Веднага сложете червената линия отгоре и кажете правата дума. А когато детето изтегли косъм от брадата на баща си, как ще се поправи погрешката? Ако вече е изтеглило пет косъма, как ще се поправи тази погрешка?

Много работи трябва да знае човек, за да може да се изправи. Някой път ние се стремим да оправим някои работи, искаме да оправим обществото, правим закони. Направим един закон, нищо не оправя, направим втори закон, и той нищо не оправя, после трети, четвърти закон... и така се наредят ред правила. Човек трябва да има едно разбиране на вътрешното естество. Този баща, при такова дете, трябва да е добър. Давам ви сега втори случай: бащата е богат, гледа си сметките, а касата му е отворена и парите са в нея. Детето, като види отворената каса и в нея много злато, банкноти, монети, бръква и си взема една монета, слага я в джоба си, бръква още веднъж и взема втора монета, после взема трета, четвърта и все ги пъха в джоба си. В първия случай детето идва и тегли космите от брадата на баща си.

Трябва да знаете да превеждате, ще преведете космите. Детето не пита: „Може ли, татко, или не може?“ – космите вече са изтръгнати от брадата на бащата. Същото прави и с монетите – не пита, взима две-три и ги слага в джоба си. Какво трябва да прави бащата сега? Още един пример. Ако парите в касата са на бащата, тогава нека детето да си вземе. Но тия пари не са на бащата, а са чужди. Бащата има да плаща някоя полица, определил е да даде тази сума и не трябва да липсва нито един лев. Но детето взима пет лева от сумата за полицата. Какво трябва да прави бащата с това дете? Ще го хване и ще изтръгне космите: ще бръкне в джоба му и ще върне парите обратно. В дадения случай ние представяме работите в най-лесния им вид. Детето не е толкова лошо, то обича баща си, но не му влиза в положението, когато той си гледа сметките. Много малка е погрешката на детето, няма никакъв морален умисъл.

Сега какво заключение бихте направили? Човек, за да оперира със своите сили във физическия, в духовния и в умствения свят, трябва да разбира законите, да знае в дадения случай как да употреби силата си. Къде е погрешката на детето, което е взело парите? Щом е взело от баща си пари без позволение, то не е от много умните деца. То трябваше да пита баща си да вземе ли, или не. Допуснете, че в дадения случай детето е причинило една малка сръдня на бащата. Но бащата, със своето поведение, като е дал един урок на детето, и то се е разсърдило. Питам: тия две сръдни от какъв характер са? Бащата се е разсърдил, понеже детето не е постъпило умно. И детето се е разсърдило, понеже бащата му е дал едно морално изправление. Детето разбира ли причините за боя? То изхожда от своето гледище, мисли, че има право да вземе тези пари.

Аз ви давам този пример, защото трябва да разграничите дали вашата сръдня е сръдната на един баща, или сръдната на едно дете. Трябва да разграничите, да поляризирате тази сръдня. Пък трябва и да знаете как да я изправите. Ако е сръдната на бащата, как ще изправи той своята сръдня? Бащата отива да плати една полица и вижда,

че пет златни монети липсват. Знае, че в къщата му никой не е влизал, а тези пари той ги е броил и ще започне да разсъждава къде са се изгубили. Той пита детето си дали ги е взело. Детето е бръкнало и е взело парите, без да каже на баща си. Ако ги е похарчило и го е страх от баща му, ще излъже, че не ги е взело. Но да приемем, че детето каже: „Аз взех парите“. Тогава бащата казва: „Дай парите!“ и взима златните монети – сръдната вече се лекува. Второто положение: ако детето си позволи да излъже и каже: „Не съм взел парите“, бащата може да употреби крути мерки и да го накаже. Тогава това дете може да се разсърди, че баща му го е набил заради парите, че не е щедър, не иска да му даде.

Това са погрешките, които вие постоянно правите в живота си, и казвате, че Провидението спрямо вас е жестоко. Всичко каквото желаете, искате да го имате. Задигнали сте пет златни лири – като ви ги вземат назад, като не ги оставят в джоба ви, вие се сърдите. Или някое ваше мимолетно желание не е постигнато, или някоя ваша мисъл, и вие постоянно се дразните. Трябва да се разгледа животът основно. Вие живеете в един разумен свят. Ако едно ваше желание не може да се постигне, няма условия – чакайте за условията! Пък ако едно ваше желание се постигне, условията са благоприятни. Но чакайте ден, два, три, четири, седем дни, има 365 дни в годината – може в последния ден да се изпълни желанието ви.

Имате например едно желание, което може да се изпълни в един ден. Тогава отношението е: денят има 24 часа, ще чакате един от тези часове; в 24 часа може да се изпълни желанието ви. Желанието ви може да се изпълни в една седмица – ще чакате седем дена. Желанието ви може да се изпълни в един месец – условията са 30 тогава. Желанието ви може да се изпълни в една година – условията са 365. Ако искате да постигнете едно желание в един ден – 24 часа ви трябва; в една седмица – 7 дни ви трябва; в един месец – 30 дни ви трябва; в една година – 365 дни ви трябва. Това трябва да го имате предвид. Човек,

който не мисли така, той всякога може да се разгневи, да се разсърди. Сръдната показва, че това дете не мисли.

И когато ми кажат, че някой се е разсърдил, аз казвам: „Не мисли той“. Щом мислиш, няма да се разсърдиш; щом не мислиш, ще се разсърдиш. Свършил си нещо, за което не може да се разсърдиш. Сръдната всякога произтича от основното положение: хората не мислят. Тогава, щом се разсърдиш, ще кажеш: „Трябва да мисля!“ – ето лекуването на сръдната. Защото днес се разсърдиш, утре се разсърдиш, но знаеш ли какви пакости прави сръдната? Грамадна енергия е тя, но и много микроскопична. Има такива сръдни, които са като едно лъхане, като веенето на дамите – поразсърдиш се малко, приятно ти е като да си вееш. Но в тази приятност ти вече си изхарчил доста енергия. И като се сърдиш така 10–15–20 пъти на ден, 365 дни в годината, ти един ден ще станеш неврастенник.

Като дойде сръдната, кажете: „Мисли, мисли, мисли!“. Така ще можеш по обратен път да възвърнеш онази енергия, която тялото е изгубило. Човек трябва да пази равновесие на вътрешните сили, които има в тялото си. Здравословното състояние на човека зависи от силите на неговото физическо тяло – от стомаха, от силите на духовния свят – на неговата дихателна система, и от силите на умствения свят – от функционирането на неговата нервна система.

Това е един начин за самовъзпитание, един правилен път за самовъзпитание, при който човек трябва да се постави, за да има постижение. Ако нямате предвид този закон и ако по старите пътища вървите, ще имате едни резултати. Ако по новите пътища вървите, ще имате други резултати.

За една седмица направете този опит: вземете си едно тефтерче и вижте колко пъти ще се разсърдите през седмицата. За седем дни ще е тази задача: колко пъти ще се разгневите. И си помагайте с най-кратката формула. Направете един опит.

УСЛОВИЯ И ВЪЗМОЖНОСТИ

Отче наши

Кои бяха основните положения на миналата лекция? (– „Трите вида сили в човека: органически – стомахът, духовни – чувствата, умствени – мозъкът. Причини за сръдната. Сръдната винаги показва липса на мисъл и цярът е правата мисъл. Щом дойде мисълта, сръдната се премахва.“)

Как може да се докаже, че това е така? Аксиомите нуждаят ли се от доказателство? Как ще докажете математически и геометрически, че един човек е по-тежък от друг? (– „Трябва да се пристъпи към претегляне.“) Как ще докажете геометрически, че един човек е извървял по-дълъг път от друг? (– „Трябва да се наблюдават движенията на двамата от някоя точка на Земята и оттам да се докаже, че единият е извървял повече път от другия.“) А как ще докажете, че единият е извървял по-бързо пътя? Пак чрез наблюдения, друг метод няма. Тогава всичко, което знаем, наблюдавали ли сме го? (– „Никой не знае това, но някои са го наблюдавали и са го оставили в наследство.“)

Да допуснем, че имате едно корито – три са начините то да се напълни с вода. Единият начин е човек да го напълни. Вторият начин е като е валил дъжд дълго време. Но ако нито човек го е пълнил, нито дъжд е валил, а коритото се е напълнило, значи някоя чешма е текла – това е третото положение. Да кажем: има три отношения в разумния живот. За едно и също явление има три обяснения. Първото обяснение: коритото е напълнено от разумен човек; второто обяснение: от Природата. Питам: Природата, като е напълнила това корито, мислила ли е за него? (– „Ни най-малко не е мислила.“) А как, без да мисли, го е напълнила?

Сега ще се отклоним от мисълта. Вие знаете онази поговорка: „Видяла жабата, че подковават вола, и тя поискала да я подковат“. Аз да ви поясня още: видяла жабата, че подковават вола, и протестираше, че не е право. В първия случай жабата искала да я подковат, но ѝ отказали: „Жаби не подковаваме, само волове“. Да вземем втория случай: жабата, като видяла, че подковават вола, протестираше за това, казала: „Не е право, Бог не е създал вола, за да го подковават“. Значи човешката култура изисква да подковават вола.

Да допуснем, че вас ви подковават. В дадения случай за хората ли е това? Вие имате идеята за морал. Какво нещо е моралът? Как се е образувал? Сега как го разбират хората? Нали казват: „Това не е морал!“. Кой неща са морални и кои не са морални в строгия смисъл на думата? Например вие сте при един камък, хубаво издялан, вземате го и го премествате от една страна на друга. Хваща ви законът, че сте направили нещо неморално – преместили сте камъка от една страна на друга. В какво седи неморалното тук? Бръкнали сте в една торба, взели сте хляб и сте го сложили в друга торба – казват: „Тази постъпка не е права“. Считат за неправда това, че сте преместили хляба от една торба в друга. Къде е нарушението? Този закон Божествен ли е? (– *„Щом се оценяват интересите на отделни индивиди или общество, това действие се смята за неморално.“*)

Като умре човек, заравят тялото му в земята, поставят отгоре едно растение и това растение изгражда своето тяло от тялото на умрелия. Никой не протестира за това. Защо хората не протестират, че растенията излизат от мъртвците? (– *„Може би умрелите протестират.“*) За човека това е малко неизвестно. Когато изиядат хората, растенията са превозни средства. Един умрял човек има интерес растенията да го изядат, понеже, като го изядат, го изваждат, покачват го по листата си отгоре и той минава някъде по дърветата. Този човек по растенията може да се качи в някой плод. И някой път, когато ядете този плод и го глътнете, умрелият започне да живее. Затова

умрелите не протестират против растенията, че ги ядат. Растенията са врата, една възможност, чрез която умрелите сполучват да влязат да живеят в живите хора.

Сега се изисква доказателство, нали? Нещата се доказват. Идваме до въпроса: кои неща се нуждаят от доказателство? В геометрията нали доказват известни теореми. Доказват, че вътрешните ъгли на триъгълника са равни на два прави ъгъла – има формули, с които се доказва, че тези ъгли са равни на два прави. Аз съм слушал как доказват това, но и сега не ми е ясно, тази работа е останала неразбрана в ума ми. Чертаят и доказват как вътрешните ъгли на един триъгълник са равни на два прави ъгъла. Това е право и не е право. Според мен, когато ми кажат тази геометрическа формула, тя трябва да се преведе. Аз привеждам тогава в движение.

Фиг. 1

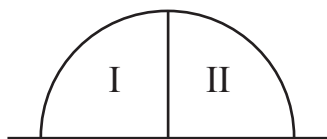
Вътрешните ъгли на триъгълника са равни на два прави. Аз разбирам, че това същество е извървяло 180 градуса, направило е една крива линия *М* – това са два прави ъгъла (фиг. 1). Вътрешните ъгли на триъгълника са направили едно движение, или това същество е направило

едно движение. В една фигура да станат ъглите два прави ъгъла, това е така, но в разумния живот, където фигурите постоянно се менят? Взели сте положението на един триъгълник – тогава този триъгълник е пак път на движението, но каква е идеята? Геометриците като доказват, че вътрешните ъгли на триъгълника са равни на два прави, какво доказват с това? (– „Констатира се един факт.“) Сега вие ще се намерите в чудо. Ще разберете това, което ви говоря, толкова, колкото аз съм го разбрал. Не че не съм го разбрал. Аз, като съм слушал, съм разбрал и се чудя на тази работа, че вътрешните ъгли на триъгълника са равни на два прави ъгъла. Не го отричам, понеже не го разбирам. Защото всяко нещо, което аз мога да отрека, трябва да го разбирам.

Някой казва: „Аз разбирам тази работа“. Тогава можеш да я отречеш. Но ако не разбираш тази работа, не можеш нито да я потвърдиш, нито да я отречеш. Та някои от вас отричат нещата, без да ги разбират – смешното е там. Как ще отречете това, което не сте разбрали? Като го разберете, тогава ще го отречете. Сега в чертежа кривата линия *М* права ли е? Под думите *права ли е* разбирам начертана ли е правилно. Не е начертана правилно, понеже перспективно е сложена така, че да е крива. Перспективно като я гледаш, не е начертана правилно, каквато е вътре в органическия свят. Ако е така, както е в органическия свят, ще извадите съвсем друго заключение, но сложена в статично положение, показва, че тези, които чертаят някакъв план, ако не начертаят и кривата линия правилно, може да се даде друга насока в някое здание. Тази линия може да даде повод за едно криво разбиране на нещата, ако не е начертана както трябва.

Вие казвате, че някои хора се гневят, понеже са нетърпеливи. Не, гневят се, понеже носят им е тесен. Много хора са нетърпеливи, сприхави, гневят се по единствената причина, че носят им е тесен. Ако тези хора са нетърпеливи, какви са причините – външни или вътрешни? (– „Причините са вътрешни.“) Когато носят на някой човек е сплескан, той не е използвал възможностите. Хора, които имат сплескан нос, имат богати условия отвън, но възможности отвътре нямат, значи вътрешните възможности са по-слаби. Когато носят е широк, условията са повече вътре, а възможностите са по-малко отвън. Как ще примирите тези хора? (– „Трябва да се съберат заедно.“) Допуснете сега, че на някой от вас се издига корубата на стомаха. Това се дължи на диафрагмата, на някое органическо развитие. В един момент може стомахът ви да се издигне с два пръста, да изпъкне, но една минута като мине, стомахът ви пак спада. Това става при дишането. Това издигане някакъв придатък ли е? То показва едно движение на дишането. Когато диша човек, неговата диафрагма може да се види в това положение. От това движение може да се покаже каква е силата на дишането.

Някой човек се гневи. Какво нещо е гневът? Сам по себе си гневът е нещо много хубаво. Яденето е нужно, но ако много ядеш, втръсва ти. Човек, който се гневи, е като пипер, който трябва да се сложи в яденето. Без гняв хората не биха се помръднали. Казваме: „Да не се гневим“, но няма същество, което да не се гневи. Проповядваме, че човек не трябва да се гневи, а той всякога се гневи, само че някой път ние не виждаме гнева. Някой човек прави усилие да прикрие, че се гневи. По какво познавате, че се е разгневил? Всички казват, че той не се гневи. Кои са признаците, по които познавате гневен ли е човек, или не? Какви са вашите наблюдения? Олга, ти кажи. (– „Аз, като се разгневявам, веднага давам външен израз на това. Винаги повишавам гласа си и се намръщвам. Наблюдавала съм хора, които се прикриват – по лицето им съм забелязвала едни трепвания, най-често около устата и носа, и че се изменя цвета на лицето.“) Значи ти повишаваш гласа си. (– „О, каква врява вдигам!“) Че повишил човек гласа си, какво от това? Или че маха с ръката си, няма нищо лошо в това. Да е само повишаването на гласа!

Фиг. 2

Сега да се върнем към първото положение. Как ще докажем, че 180 градуса са два прави ъгъла? (– „Не са прави ъглите, но ако пуснем перпендикуляр, те ще се образуват от само себе си.“) Значи не може да се докаже, че са прави, ако не се спусне перпендикуляр (фиг. 2). Лошото е не като се гневи човек, зад гнева седи нещо друго. Ние казваме, че гневът е виновен, но той ни най-малко не е виновен. От толкова години товарят гнева с едно престъпление, което той не е направил. Разгневил се е някой – няма нищо лошо в това. Къде е лошото в гнева? Ако човек говори високо и маха с ръка, това показва, че е жив. Значи този човек може да ни послужи – жив е той. Ами ако той никога не говори и не си маха ръката? Тогава кое е по-хубаво: да се гневи ли чо-

век, или да не се гневи? (– „Има и кротки хора.“) Как има кротки хора? Всеки човек, който се движи, е гневлив. Ще настъпиш някое живо същество, ще стъпчеш някоя буболечица, всичко това показва, че ти си гневлив. Вървиш по земята, газиш с краката си по тревата – самият живот е израз на гняв. И като вървиш, навсякъде има гняв. Като мислиш, и в мисълта има гняв, като чувстваш нещата, и там гневът е влязъл.

Сега къде е кривото на тази философия? Почти всички осъждат гнева, както в поговорката – видяла жабата, че подковават вола, и тя вдигнала крак да я подковат. Казали ѝ, че нейните крака не съответстват за такива подкови. – „Не си достигнала до тази култура, да те подковаваме.“ Обясняват ѝ: „Два вида животни се подковават – онези, които са еднокопитни, и онези, които са двукопитни. Ако можеш да си направиш крака да бъде еднокопитен или двукопитен, ще те подковем“. Всички учени жаби са мислили, мислили и не са измислили начин да направят крака си еднокопитен или двукопитен. Въпросът останал неразрешен за жабите. Виждали ли сте какъв е кракът на жабата? Какво животно е жабата – еднокопитно, двукопитно, трикопитно или четирикопитно? (– „Жабата има пръсти като човек.“) Човекът какъв е – петкопитно. Това са посторонни въпроси. Това, което ви привеждам сега, вече е хумор. В литературата може да се приведе хумор, за да изпъкнат по-ярко известни идеи. Някои неща могат да се изнесат като хумор, иносказателно. Питам: откъде е дошла в хората идеята, след като падне една подкова от някой кон, да я вземат и да я сложат в къщата си за късмет? За да забогатеят, слагат подковата на прага.

Как ще се поправи гневът? Гневът е динамичната страна в живота. Човек като си повиши гласа, това е вече динамично положение, мръдването на ръката – също. А някой път няма повишение на гласа, нито помръдване на ръката, но цветът на лицето се изменя. Искаш да покажеш, че си се разгневил на някого – не говориш, но така измениш лицето си, че му трепне сърцето. Лесно се поправя гневът. Колко ти струва да поправиш гнева си? Някой

се разгневи и това се отпечатва на лицето му – ако тогава едно дете е близо до него, то ще трепне. Какво ви коства малко да измените израза на лицето си и да се усмихнете на детето? После пак заемете първото положение, детето пак ще трепне. Детето не знае гневите ли му се, или му се усмихвате. Вие нищо не говорите, само изменяте положението на лицето си.

Погрешката, която най-лесно се поправя измежду всички съществуващи погрешки, това е гневът. Няма друга погрешка, която може да се поправи така лесно, както гневът. Тази погрешка моментално може да я изправите. Затова всеки, който иска да започне изправяне на погрешките, да започне с изправянето на гнева. Ще си носите винаги едно огледало и щом се разгневите, ще погледнете в него, ще се измените, после пак ще го поставите в джоба си. Една студентка в университета вижда един човек, но не му обръща внимание, защото не е толкова красив, намръщил си е малко лицето. Тя чува да казват за него, че е ректорът на университета, и веднага се усмихва и го поглежда. Той е грозен, но като казват, че е ректорът, тя му се усмихва – като че има някаква задна цел. (– „Значи тя признава в него едно вътрешно качество.“) Студентката знае, че ректорът е длъжностно лице и един ден ще се яви пред него. И ако покаже, че е недоволна от това намръщено лице, малко зле ще ѝ се отрази. Тогава и вие, когато погледнете към Слънцето и видите, че си е набръчкало лицето, защо му се сърдите?

Сега да дойдем до онези неща, които са ви потребни – дребни работи са те. Например вие често искате да бъдете красиви. Отлично изучаване на геометрията е нужно. За да бъдете красиви, ще поставите геометрията в движение. (– „Защо Природата прави така, че човек погрознява в края на краищата.“) Не, тя никога не е причина за погрозняването. Когато вземете бялата вълна и я боядисате черна, Природата ли е направила това? Ако аз взема призма и наглася слънчевия спектър на стената, боядисва ли той някого? Не боядисва. В Природата няма боядисване. Природата бои няма. Боядисва само човекът. В Природата

ти може в един момент да бъдеш боядисан, а в друг момент – да бъдеш разбоядисан моментално.

Човек всякога си остава такъв, какъвто е. Той нито е кротък, нито е лош, нито е добър. Може да взема вид на лошавина и на добрина, две външни неща са те. Но нещата отвън са в едно статично положение, а човек при известни условия може да бъде добър, при други – лош. Ако те ударят с камък, ти ще бъдеш лош, но ако ти дадат хляб, когато си гладен, ти ще се радваш. Стоите например под някоя круша, падне някой плод, защото вятърът го е разлюлял, и ви удари по главата – тогава не се гневите ни най-малко. Крушата е паднала, ударила ви е по главата, но вие я вземете, изядете я и не сте недоволен от това.

Има нещо, в което вярвате. Вие вярвате в лошите условия на живота, а лоши условия в живота няма; и добри условия няма. Това са две положения: добро няма и лошо няма. Това се дължи на вашето неразбиране. Казвате: „Лошо положение настъпи в света“ – във вашето разбиране е така. Показвате, че сте лош човек. Ще попитате някой друг: „Ти разбра ли, че съм лош?“. – „Не, това не съм разбрал, но така ми казаха.“ Тогава това, което не сте разбрал, не може да го твърдите.

Казват, че съм много добър. Вярвате ли, че съм много добър? По какво ще познаете, че съм много добър? Доброто в света е непреривно. Ти не можеш да си добър, ти можеш да покажеш доброто. Добрият човек от хиляди години е бил добър и не е било време, когато той да не е бил такъв. И никога не е било време, когато лошият човек да не е бил лош. Но законът е такъв, че в дадения случай ти можеш да проявиш само едното. Щом кажеш, че един човек е добър, а друг е лош, ние подразбираме, че само за известно време единият е лош и само за известно време другият е добър. Защото лошавината, която единият е проявил, се дължи на доброто, което е направил на другия. И понеже той е направил добро на друг, сега на вас е направил лошо; понеже си е позволил спрямо един да бъде добър, затова е станал лош за вас.

Например искам да направя добро на едни деца и обирам някоя круша – тогава на децата правя добро, а на крушата може плодовете ѝ да не са узрели още. В Природата има един морал. Ако ти откъснеш зелен плод, костилката на който не е узряла, това е престъпление. А щом плодът е узрял, в Природата няма никакво престъпление. В растителното царство какъвто и да е плодът, можеш да го изядеш, ако е узрял – тогава няма престъпление, няма закон в растителното царство, с който могат да те осъдят. Щом плодът е зелен и ти го изядеш, могат да те хванат, че си направил престъпление. На какво се дължи това престъпление? Костилката не е узряла.

Допуснете, че майка ви е направила една пита и я е заровила в огнището да се пече. След десет минути вие изваждате питата и си отчупвате. Майка ви дойде и каже, че сте направили една погрешка. В какво седи погрешката? Не сте оставили питата да се опече. И тя вземе питата и пак я зарови в огнището. Ако бяхте извадили питата навреме, майка ви щеше да каже: „Много добре си направил!“. Добрината е в това, че питата е извадена от жаравата добре опечена. А в какво седи погрешката в първия случай? Детето е извадило питата преждевременно, неопечена.

В сегашното предаване на морала има една неразбрана страна. Моралът трябва да се подведе към ония условия, от които е излязъл, да се вземе основата. В сегашния живот за неща, които преди са били морални, казват, че са неморални, моралът на хората бил паднал. Не, разбирането на хората се е изменило. Едно време беше мода хубавото ядене да е сготвено с добре опържен лук, но толкова добре, че нищо да не остане от него. Някои хора, и да не искат да ядат това ядене, като погледнат, че лукът е хубаво опържен, казват, че готвачът е добър, а щом не е опържен хубаво, значи яденето не е сготвено добре. Сега вече, в нови времена, ако лукът е много опържен, яденето не е хубаво; лукът трябва да остане малко суров.

Щом се измени моралът в една култура, това показва, че хората влизат в една нова обстановка. Нови условия са дошли, нови максими влизат в действие – старите фор-

ми се изменят. Докато се измени положението, всичкото това промеждутъчно състояние ще го считат неморално. Така например в сегашната култура считат, че няма честни хора. Аз не зная доколко са били честни хората някога. Някои казват: „Няма справедливи хора, няма добри хора“. Не че няма, това е едно особено разбиране. В света съществува някакъв друг морал. За Природата моралът е такъв: ако ти ядеш както трябва, стомахът няма да те боли; ако дишаш както трябва, дробовете ти няма да страдат; ако мислиш както трябва – право, мозъкът ти няма да страда. Всичко това е морал и метод в Природата. Ако нервната ти система функционира правилно, това е морално; ако дробовете ти функционират правилно, и то е морал; ако стомахът ти функционира правилно, то е морал в теб. Щом стомахът не функционира, има нещо неморално в теб; щом дробовете не функционират правилно, щом мозъкът не функционира правилно, това е пак неморално. Ти имаш главоболие – неморално е, имаш ревматизъм – неморално е. И сега трябва ли да хванем хората, да ги държим отговорни за това?

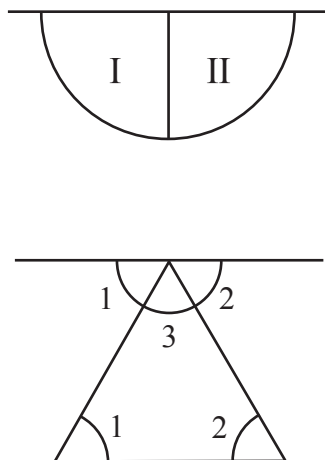
Да кажем, че има известен закон какво е морално. Щом някого го заболи корема, той е отговорен за това. Няма какво да го съжаляваме, а трябва да го дадем по съд – да бъде съден, защото го боли корема, да отговори на какво основание е позволил да го боли? Ако внесете такъв закон, тогава този, който го боли корем, няма да каже. Щом има наказание, ще кажете ли, че ви боли корема? Ще си мълчите. Има глоба от двеста, триста, четиристотин, петстотин лева, защото ви боли корема. Боли ви главата – глоба от хиляда лева. Ще кажете ли тогава, че ви боли главата? Говоря ви това, за да мислите. Представете си, че искате да кажете на хората, че ви боли корем – някой път може да се лекувате така. Но има такъв закон: 50 хиляди лева глоба се налага на този, който каже, че го боли корем. Тогава и въпрос няма да правите от това, че ви боли корема – ще кажете само на себе си, а ще се въздържите да разправяте на другите. Ако има такъв закон – 50 хиляди лева глоба, ще се научите да мълчите.

Ако със закон можете да мълчите, защо и без закон да не можете да мълчите по същия начин? Какво се ползвате, като кажете на другите, че ви боли корема? Щом кажете това, ще дойде един господин, ще ви окаже своите услуги, ще ви премахне коремоболието и след това ще ви представи своята визитка – трябва да платите сто лева за излекуването. Боли ви главата – пак казвате, той пак ще дойде, ще ви направи една услуга, но ще платите. Има лекари и между вас, ще ви поразтрият малко тук-там. Аз съм виждал доста млади лекари, даже и 15-годишни, които разтриват, и главоболието минава, без да им се плаща. На външните, дипломираните лекари, вие трябва да платите, щом ви разтрият и ви предпишат лекарство. За такава разтривка на лекари трябва да се плати, но това е един стар начин.

Лечението трябва да дойде от вас. Щом ви заболи главата, има повече електрическа или магнетическа енергия в мозъка ви. Ако някой сприхав човек разтрие друг, който е с главоболие, може някой път да му мине, а някой път не само че няма да му мине, но ще се усили още повече. Тогава трябва да се намери един човек пълничък, който да не е сприхав. Той придава от своята енергия и в случая главоболието минава. Главоболието произтича от факта, че единият придава, а другият отнема от човека. Някой път главоболието произтича от факта, че имаш много малко магнетическа сила в мозъка и става едно натрупване на електричество. Тогава от електричеството трябва да се отнеме, а да се придаде магнетизъм. А някой път главоболието произтича от натрупване на много магнетична сила. Тогава трябва да се придаде известно количество електричеството, а да се отнеме известна сила от магнетизма. Така главоболието може пак да се премахне.

Да се върнем на въпроса: да докажем, че вътрешните ъгли на триъгълника са равни на два прави ъгъла. Какво трябва да направим? Ти може да докажеш това само като се движиш. В науката как се доказва, че вътрешните ъгли на триъгълника са равни на два прави? (*Един ученик отговаря: „Има начини, по които се доказва това“.*) Можете ли да го докажете? Излезте на дъската.

(Ученикът говори: „Вътрешните ъгли в триъгълника не са прави, взети така разделени. Затова теглим една права, успоредна на основата, и тогава ъглите при основата – 1 и 2, като съответни, ще минат горе при построената успоредна. (Фиг. 3.) А ъглите горе – 1, 2 и 3, общо са два прави ъгъла: I и II в първата фигура. Тези два прави ъгъла показват, че половината от кръга е извървяна, че един триъгълник е символ на наполовина извървян кръг. То е цяла една линия“.)

Фиг. 3

Човешкото лице е успоредно на гръбначния стълб. Сега разбрахте, че трите ъгъла в триъгълника са равни на два прави ъгъла. Значи с това се доказва, че човек е извървял половината път – 180 градуса. В каква посока се движи човек? Всичката философия стои в това, че извървеният път е от 180 градуса.

*Само светлия път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

27. лекция, 17 май 1935 г., София, Изгрев

ФА – ФА ДИЕЗ

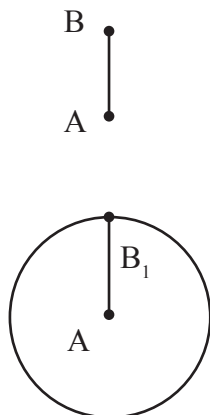
Отче наш

Пишете по темата: *Отличителните черти на умния човек.*

Сега вие какъв метод за работа имате? Какво разбирате под думите *методи за работа*? Всички хора страдат от нямане на методи. Човек не знае как да работи. Някой казва: „Дотегна ми да работя!“ – той не се е научил да работи, не може да работи и затова му дотяга. Всякога, когато човек не знае как да работи, се явява една болка. Щом се яви болка, това е признак, че не знаеш как да работиш. Казваш: „Дотегна ми вече!“. Щом не знаеш как да работиш, ще се яви у теб едно уморяване. Щом човек се уморява, той не знае как да работи. Има хора, които са много бързи. Като започнат една работа, мислят бързо да я свършат. Човек, който бърза, никога не върши работа. Когато не знаеш как да я вършиш, никога не се свършва.

Някой казва: „Да свърша работата“. Какво се разбира под това, да се свърши една работа? Самата работа е неразбрана. Той казва, че свършва работата си, но ако при това, след като я е свършил, остава недоволен? А недоволството в живота зависи от нямането на работа – скука, няма какво да се работи.

За да начертаете една окръжност, първо трябва да имате една точка (*фиг. 1*). Теоретически, точката не взема никакво пространство, безпространствена е тя. Значи тогава всички безпространствени величини нямат съществуване. Ние

Фиг. 1

предполагаме, че е безпространствена, а поставяме тази точка и произволно ѝ даваме една величина. Да кажем, имате точката A и от нея теглите нагоре една права – AB . Някой път AB минава само като една линия, но от тази линия може да начертаете и един кръг. Линията, която има отношение към кръга, как се нарича? Радиус. Разстоянието от центъра до окръжността се нарича радиус. Коренът на думата *радиус* означава *нещо, което излиза от центъра*. Значи този център има силата да изпуска прави линии от себе си – това е значението. Следователно една от тези прави линии определя това. Ако искаш да си послужиш с радиус, ще си направиш една окръжност. В дадения случай пергелът е по-умен от мен, по майстор е. Да ме накарате така хубаво да направя тази окръжност сам, няма да мога. Който и да е от вас не може само с ръка да направи един идеален кръг.

Вие някой път искате да пеете, нали? Започнете да правите кръг, да видите какъв певец ще станете. Колкото повече се приближавате до правилен кръг, пеенето ще бъде право, пък ако се кривите, и пеенето ще бъде такова. Има една философия: във всички неща има отношение. *Отношение* е непонятна дума. Отношението е връзка. A във връзката има известно практическо приложение. Имаш отношение към някого, но какво е то: добро или лошо? Може да имаш добро отношение, а може да имаш и лошо отношение. Самата дума *отношение* е непонятна и трябва да се преведе: *отнасям нещо*. Къде? Като бръкнете в някоя каса и отнесете нещо, имате отношение към касата. Казвате така: „ A се отнася към B , както B към D “. A е Драган, а B е касата; Драган се отнася към касата, както B към D . Тази пропорция каква е? Следователно единият е бръкнал в касата, извадил е нещо, а другият – D , казва: „Ти на какво основание бъркаш?“. Отношението иде – бъркаш в касата, но трябва да докажеш на основание на какъв закон си бръкнал, по какъв начин и защо си бръкнал. Следователно постъпката е постъпка, а престъплението – престъпление, трябва да докажеш защо си го направил.

Да кажем, че вие се сърдите. Защо се сърдите? Или подозирате някого, или не му вярвате, или нещо друго, но това са все отношения. Разсърдите се на някого, имате тази обхода – сърдене. Трябва да направите отношение, за да разрешите сръдната. За какво може да се сърдите? Сърдите се на майка си, че не ви е сготвила. Върнете се от работа и ако ястието не е сготвено, сърдите се. Това отношение откъде се породи? Откъде-накъде майката трябва да готви на сина? – „Но това трябва да е така.“ Не, трябва да го докажеш, ще намериш едно доказателство. Щом го докажеш, трябва и да го разрешиш. И като разрешаваш, трябва да направиш един опит. Ако не можеш да направиш един опит, казваш така: „Аз се разгневих“.

Какво разбирате под думата *гняв*? Вие пеете, но не можете да вземете вярно тоновете и учителят ви казва: „Много сте неспособен!“. Стане ви мъчно, разгневите се, разсърдите се, защото в себе си мислите, че един ден може да станете голям музикант. Вземете тогава *фа диез*! Излиза професорът и казва: „Неспособен сте“. От *фа* не можете да излезете – вземете *фа диез*! Но ти не можеш да вземеш *фа диез*, докато не знаеш *фа* какво е, защото *фа диез* е половин тон повече от *фа*. *Фа* е естествено-то положение, а *фа диез* е изключително положение на *фа*, крайният предел, до който може да се разшири тона. Нали тонът *фа* се увеличава с половин тон? Ти не можеш да увеличиш *фа* повече от половин тон. Ако го увеличиш повече от половин тон, ще имаш вече *сол*. Ако намалиш *сол* с половин тон, ще имаш *фа диез*; ако го намалиш още с половин тон, ще имаш *фа*, значи един тон намаляваш. Ако намалите тоновете, вие първо ще получите тяхното естествено положение.

От *А* до *В* какво ще стане? *А* в дадения случай е *фа* – естественият тон; *фа диез* е разширението на този тон. Мъчнотията в живота всякога седи в разширението. Защото разширението е едно неестествено положение на нещата, изключително положение е то. Например ти вървиш полекичка в живота, но някой път се забързаш – това е едно изключително положение, неестествено положение.

ние. Може в даден случай то да е потребно. Сега от какво произтича този спор между студента и професора? Как професорът позна, че студентът е неспособен? Аз съм наблюдавал как сега вземат тона *фа* и много малко хора съм срещнал, които го вземат вярно. За да вземеш *фа* вярно, най-първо в теб трябва да се роди едно движение нагоре и едно малко движение напред. Ако нямаш тези две движения – нагоре и напред, твоят тон *фа* не е верен. Имаш *фа* на камертона, но онова естествено положение, с което можеш да работиш, то е един резултат.

Без *фа* ти никъде не можеш да идеш. *Фа* е свещта, която гори – вечерно време къде ще идеш без свещ? *Фа* в света, това са своите очи – къде ще идеш без очи? *Фа* са твоите ръце – какво ще правиш без *фа*, без ръце? *Фа* са твоите крака, къде ще идеш без крака, без *фа*? Аз сега ви изнасям какво е *фа* в живота. *Фа* е един тон, който може да приведеш в действие в живота. Ти трябва да знаеш закона и пътищата, по които този закон работи. Не можеш ли правилно да вземеш *фа*, не знаеш как да използваш очите си, не знаеш да пееш *фа*. Сега разбирате ли какво нещо е *фа*? Без свещ по пътя не можеш да ходиш, без очи също. Без ръце не можеш, а с ръце – това е *фа*. Ако можеш да работиш, ти вече имаш *фа*. Аз поставям един естествен тон да гледаш – естественото зрение започва от *фа*. При сегашните условия, в които се намирате, органически вашето зрение започва от *фа*. Сегашното положение е започнало от *фа*. Следователно ти ще искаш да вземеш *фа* много вярно. Защото, ако не го вземеш вярно, ще имаш един недъг и в зрението, и в стомаха, и в краката; ще си навлечеш много бели в живота.

Казвам: истината е *фа*. Не знаеш как да пееш – има *фа диез* и *фа бемол*. Според моята система *фа бемол* има ли? (– „То е ми.“) Трябва да знаете, че в тази естествена гама имате две полутония. Това са изходните пунктове, отворените врати, през които вие може да излезете. Всички други цели тонове, това са затворени места. В естествената гама, както е сега, са сложени две полутония. В Природата полутонията са изходни пунктове, през които

може да излезете, а целите тонове са затворени места. Вие сега ще се спрете, защото тези работи не са ви ясни. Ще запитате: „Защо е така?“. Спрете се върху това, което аз ви казвам. Това е естественото положение на един орган, който в даден случай може да функционира, естественото положение, в което Природата го е поставила. И това още не е ясно, защото, за да бъде ясно, необходими са ред математически отношения, трябва да го преведеш в геометрия, трябва да го преведеш в органическия свят, трябва да го преведеш в практическия живот.

Казваш: „Откъде-накъде от тона *фа* ще зависят моите очи!“. Това ще бъде ясно за онзи мъдрец, който разбира. Невежиът, профанът казва: „Разправете ми, че от *фа* зависело моите очи да виждат. Откъде-накъде! *Фа*-то ние го пеем“. Много хора го пеят, но не могат да го пеят. Щом се разгневиш, ако вземеш вярно *фа*, веднага всичкият гняв се поглъща във *фа*. Ако не пееш *фа*, ти ще се разгневиш още повече. Какво означава *фа диез*? *Фа диез* значи: отиваш при вратата, излизаш навън за работа. Това е *фа диез*. Давам сега *фа* като метод за отваряне, това е от философията на музиката. *Фа* – ти си намерил вратата, вратата е това полутоние; *фа диез* – ти отваряш тази врата и отиваш на работа. Ако можеш вярно да вземеш тона, отворил си вратата и излизаш. Ако не можеш да намериш вратата, ти се намиращ в ограничение на живота. Като кажеш *фа*, ти намиращ вратата, а като кажеш *фа диез*, отваряш вратата и излизаш навън. И целия ден ще пееш, ще бъдеш весел. А не можеш ли да вземеш *фа диез*, цял ден ще обикаляш като кон и ще кажеш: „През днешния ден нищо не стана. Дяволска работа!“. Защо е дяволска работа – не можеш да вземеш *фа диез*.

Вие ще кажете: „Колко лесна работа!“. Много лесна работа е, но лесните работи са мъчни – поне докато човек ги усвои. Възпитание е музиката. Затова българинът, който има много голяма любов към *фа*, не може да вземе *фа диез*. Като дойде *фа*, той го взема, присърце му е, но обича външната страна. Българинът взема *фа* само като си е свършил работите. Той се е учил да пее *фа* и *фа диез* само

при свършена работа, а когато започва една работа, много нервно взема тона. Като си свърши работата, приблизително вярно го взема. Но като свърши работата, трябва да мине през друга една гама. В музиката изходният пункт е *фа диез*. После откъде ще се върне? (– „През ми.“)

Как ще обясните понижението на един тон? Увеличението знаете, понижението трябва да отделите. От *ми* какво ще отделиш? (– „*Ми бемол*.“) В този случай аз не ви казвам, вие още не знаете откъде ще излезете. Знаете как ще излезете, но не знаете как ще се върнете в гамата. Излязохте, но през *фа* не може да се върнете. Не искам да ви кажа откъде да се върнете, понеже вие не сте излезли, пък да ви кажа как да се върнете, то е неразбрана работа. След като сте разбрали добре излизането, тогава ще ви говоря за връщането. Как ще ви кажа как да се върнете от Витоса? То е изходно пространство и ще се върнете. Може да не се върнете по същия път. Вие казвате: „Ще се върна по същия път“. Никога човек не може да се върне по същия път – стъпка по стъпка не може да се върне. А може и да бързате. Как казвате тогава, че по същия път ще се върнете? Връщането не е *фа диез*. Излизането е *фа диез*.

Искам да ви обърна внимание на следното: щом известна работа във вас не върви, ще знаете, че *фа диез* не вземате вярно, не го пеете правилно. Вземете сега естественото *фа*. Иване, ти го вземи! (*Брат Иван, след малко обмисляне, взема фа*.) Проверете сега, камертон имате ли? (– „*Верен е тонът*.“) Вземете сега *фа диез*. Е, вярно ли е? Може ли да излезете с това *фа* от една мъчнотия? Трябва ви една философия за разсъждение, за да си уяснявате нещата. Един отличен въпрос е този – философия на музиката. Отвлечена философия, но философия, която разрешава живота в неговото сегашно положение. Музиката, това е една философия, едно правилно разрешение на органическия живот в даден случай. В съзнанието си казваш: „Ще ида сега да му пея!“. Ще пееш! Без музика, и да работиш, няма да имаш никакви постижения, а с музиката ще имаш.

Ако знаеш как да вземаш *фа диез* и *фа*, целият ти живот ще се оправи. От един тон зависи всичката ти работа. Сега си представете, че сте в един затворен замък, където няма прозорци, а има само една врата. Какво ще ви допринесе това *фа*? Въздухът там е задушен, много години си живял като затворник, но най-после един ден ти казват: „От този замък ще можеш да излезеш само ако вземеш *фа диез*“. Обикаляш наоколо и си пееш: *фа, фа диез*. Обикаляш, чакаш *фа диез*. Няма изходен пункт, един ден може да умреш в този музикален лабиринт. Но както вървиш в замъка, в мрачината се блъснеш в един камертон. Човек, като дойде в голямо нещастие, блъсне си главата в един камертон, а този камертон започва с тона *фа*. И като каже *фа*, веднага ще каже *фа диез*. Човек, като си блъсне главата, чува *фа* и гледа – вратата се отваря. Като излезе вън, той вижда един светъл свят от предмети.

Фа диез с какво се отличава? Излиза се вън, на светлина и топлина. Ти нищо не си достигнал още, но вече имаш простор за знание, за наука, да придобиеш нещо. Някой път си мислиш, че нищо няма да постигнеш – ти си в един затворен палат, не си си ударил още главата на камертона. Ако главата ти се блъсне в него, казва: „Погледи нагоре!“. Българите имат една поговорка: „Като си блъснеш главата на долния праг, ще намериш и горния“. Блъсването какво е? Като си блъснеш главата в естествения камертон на живота, като дойде крайното отчаяние, това не е нищо друго, освен *фа*, и като вземеш тона вярно, ще излезеш от това състояние. Този тон в теб се взема. Като се появи едно желание да работиш, щом вземеш *фа* правилно в себе си, тия органи, които могат правилно да го вземат, започват да функционират и в даден случай може да ти помогнат.

Питаш: „От какво зависи моето обезсърчение?“. Аз правя заключение: като се обезсърчиш, ти *фа* не можеш да вземеш, *фа диез* не можеш да вземеш. Пей *фа, фа диез*! (Учителя взема *фа* и *фа диез*.) Вярно ли е? При вярното положение ти най-първо оперираш с известни органи, а *фа диез* е крайната точка – възможността в радиуса *АВ*. Радиусът *АВ* е *фа диез*. През това място ти можеш да из-

лезеш, то е отворена врата. Но от *фа диез* повече не може да минеш; ако минеш повече, ще намериш *сол*. Функцията на тона *сол* каква е? Как ще я обясните?

Аз се спирам върху *фа* като изходен пункт. В съвременния живот хората казват: „Без хляб не може, без пари не може, без това-онова не може“. Всичко онова, без което не може, то е *фа*. *Фа* е основният тон, без който не може. *Фа* не се взема естествено. По никой друг начин като не може, с кое може тогава? С хляб може, а то значи правилно вземане на *фа диез*; с вода може, с мисъл може, с пари може – това все значи правилно вземане на *фа диез*. При сегашните условия всички възможности седят в правилното вземане на тона *фа диез*. Как ще вземете *фа диез*? Когато имате пари, как ще пее? Въобще хората, които имат пари, не пеят; които нямат пари, пеят. Защо тези, които нямат пари, пеят, а които имат пари, не пеят? Явява се едно противоречие, но то е привидно.

Едно посторонно обяснение ще ви дам: ти ядеш, защото си гладен, но щом се нахраниш, можеш ли веднага пак да ядеш? Това, че ти не искаш да ядеш, ни най-малко не подразбира, че няма вече да ядеш, че отричаш тази опитност. Ще дойде ден, когато ти пак ще огладнееш. Богатият не пее, защото се е наял; щом огладнее, той пак ще пее. Ти не искаш да пееш, но не може ли да ми покажеш някой, който знае да пее? Кой е онзи, който знае да пее? Сиромасът ли? Той е един профан, той не знае да пее *фа*, затова е сиромас. „Искам да пея, но нямам учител, да ме учи“ – казваш ти. „Добре, ще си блъскаш главата с камертона *фа*“ – казвам аз. Някой, като не може в нещо да успее, блъсне си главата: дано чуе някой тон *фа*. Ако излезе тонът, работата става добре, ако не излезе, пак си блъсне главата, но като се бутне с камертона.

Дайте най-верния тон *фа*! И той е неверен. Неверен е, плаши мечките. Ти носиш един дървен нож, който може да се счупи, няма да те спаси от мечката, но все пак малко кураж е това. Вземете сега *фа*, *фа диез*. Усилвайте и отслабвайте тона *фа*. Тихо да започнем и постепенно да го усилваме и после пак да го отслабваме тихо. Същото и

с *фа диез*: усилване и отслабване. Сега с тона *фа* казваме: „Ставам“. Аз ви давам една фигура: *ставам*. *Ставам* във *фа* е едно положение – развиване. *Ставам* – това е пробуждане на съзнанието. Значи от центъра се явява този радиус – *фа*. Излизането е *фа диез*. От ставането – *фа*, излизам навън – *фа диез*. *Фа диез* е взет правилно – излизам на работа. Вземете сега думите: *излизам с фа диез*. И вземете думите: *ставам с фа*. (Всички пеят: *фа, фа, фа; и после: фа диез, фа диез, фа диез*.) Правилен ли е тонът? Мисля, че е малко по-висок. Когато се разваля времето, гласът звучи по един начин, а когато се оправя времето – по друг начин. Когато работите се развалят, оправя се времето, а когато работите се оправят, времето се разваля. (Учителя взема с *цигулката си фа* – *ставам, излизам* – *фа диез*.) Както взех първия тон, намира се малко в дисонанс с времето. (Учителя свири с *цигулката някои тонове много бързо*.)

Всеки един тон има своето изражение. В случая с *фа*, вие трябва да вземете изражението вярно. Той е основен тон на живота при сегашното развитие. Всичката сила на *фа* е да се отвори вратата. Значи щом в ума на човека прозира известна идея, че може да се постигат някои неща, вие сте вече на път да вземете тона *фа* вярно. С този тон, в дадения случай, вие вече излизате навън от вратата. *Фа* ви е помогнал само да отворите вратата. Щом я отворите, вие с *фа* не можете всичко да постигнете. Чрез *фа* се постига само отварянето на вратата. Като излезете навън от вратата, то е *фа диез*. За постижение в работата кой тон ще вземете, щом с *фа* не може? (– „Сол.“) Не. (– „Ми?“) (Учителя свири.) *Фа* само отваря вратата. Тонът на движението е *ре*. Вече имате тона *ре*.

Йова и ре – знаете ли какво значи това? (– „Бог ще помогне.“) Вие нямате *Йова и ре*. *Ре* значи път. (Учителя свири нещо като на гайда.) Това свирене е българско, българинът като загази, тогава свири. Пък европейецът като загази, започва да трепери. (Учителя свири както европейецът свири.) Той вече малко е загазил. Та казвам: трябва да имате ред музикални упражнения, с които да

сменяте вътрешното си състояние. В музиката има сила. Засега всички хора минават през музиката, оправят се, без да знаят как.

Човек всякога трябва да си избере известни песни. Ще пееш една песен, основата на която е *фа диез*, за да излезеш навън. След това, ако искаш да започнеш работа, ще започнеш с *ре*. Трябва да знаеш да вземаш тона *ре*. Ти не можеш да вървиш правилно без *ре*. Той е определен тон, отмерено ще го вземаш. (*Учителя свири едно свое парче. И много пъти тона ре.*) Това е слизането в материалния свят – *ре*. Един, който е седял дълго време, казва: „След като изляза, какво ще направя?“. Не знае какво да прави, ще погледне нагоре, надолу, насам ще се обърне, натам, ще прави движения, ще се прегърби във всички тия движения (а те са музикални), докато вземе едно изражение и пак се оправи. Това движение е естествено.

Всички движения в света са резултат, защото Природата всякога коригира. Всяко едно движение е резултат на един основен музикален тон. Това е метод. Музиката е метод. Как беше определението? Музиката е правилно разрешение на органическия свят в даден случай. Вие имате положението: „Всичко в живота е постижимо“, когато знаете добре да вземате *фа* и когато знаете *ре* как да вземете. Но и *ре* частично разрешава нещата – след *ре* друг тон ще дойде. Как ще вземете „Всичко в живота е постижимо“? То е *фа*, от *фа* трябва да започнем. (– „От тона до започва.“) Като излезеш от *фа*, ще дойдеш до *до*. *До* е основа, откъдето ти излизаш, един център, който се развива. Значи животът в дадения случай се пробужда, съзнанието на човека се явява.

До е основният тон на живота, но в органическия е *фа*. Ако не можете да вземете *фа*, вие не можете да работите. Вземете *фа диез*. Вземете „Всичко в живота е постижимо“. Вземете сега *фа* по-ниско. (*Шеят повече братята от класа.*) Това е правилно. Изпейте сега с мен. (*Учителя свири „Всичко в живота е постижимо“.*) Право е, но никакви постижения няма вътре. Думата *всичко* не е изразителна, трябва да се измени. Трябва да се сложи някой глагол, който изразява определена идея.

Вие сте свикнали да вървите по един много определен начин, по най-лесния път. Имате пари в джоба си, бръкватте, плащате. Качвате се в един автомобил и питате шофьора: „Колко искаш?“. – „Петдесет лева.“ – „Нямам.“ – „Не мога да ви возя.“ Той ще тръгне, ако му дадете пари. Питам: кое е онова, което го заставя да ви вози? С петдесет лева отваряте вратата, излизате. Но и без петдесет лева аз мога да накарам този шофьор да ме вози. Ще кажете: „Как така?“. Мога. Знам, че три дни той е гладувал, няма хляб. Аз имам половин самун. Казвам му: „Ако ме возиш, давам ти този половин самун“. Той веднага отваря автомобила. Колко струва половин самун? Сега половиният самун е петдесет лева. Като му го покажа, човекът казва: „Заповядайте!“.

Следователно в живота има неща, които са по-ценни от парите. Хлябът в дадения случай е хиляди пъти по-ценен от петдесет лева. Една хапка хляб е много по-ценна от няколко поетични изречения. Някой казва: „Декламирай ми едно стихотворение“. Ако ти дадеш една хубава хапка хляб на един гладен човек, той веднага ще ти издекламира нещо. Като хапне, тогава има поезия, има декламирање. Ако прее, той не иска и да пее. Българинът някой път не обича да пее, защото е преял. Преяждането според мен е едно неестествено музикално положение. Никога не преяждайте. Всякога човек трябва да остане малко гладен. Гладът подразбира една вътрешна възможност за една следваща стъпка.

И затова в Природата човек никога не е беден, пълен е, но има нещо в него, което липсва. Не че липсва, но то всякога, в целия му живот, ще бъде така празно и ако го запълни, ще стане нещастен. Не се старайте да запълните себе си! И кокошката, като снесе едно яйце, знае закона. Какво остава всякога в яйцето? Пълно ли е яйцето? Не, в него има една малка празнина, едно малко празно пространство.

Ти си едно затворено яйце, имаш едно малко празно пространство. Не се старай да запълниш празното пространство, ще си причиниш вреда. Празнотата е условие за

бъдещия живот. Празнотата е едно условие. Не празнотата, която обикновено се разбира, но тази малка празнота, този малък недоимък.

Сега ще се спрете и ще разсъждавате върху тона *фа*, за да го приложите. Следващия път, ако пожелая да ви изпитам върху *фа*, не зная всички какво бихте изпели. Ще имате само един радиус и ако ви пиша бележка, дълго време ще трябва да чакате, докато превърнете този радиус в едно движение.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

28. лекция, 31 май 1935 г.

МАЛКИТЕ ЖЕЛАНИЯ

Отче наши

Чете се темата: *Качествата на умния човек*.

Каква е разликата между умния и мъдрия човек? Думата *умен* в българския език е произлязла от *ум*; английската дума *man* означава човек. *Умен* и *man* са синоними. *Ум* – така се пише на български език. *Аум* е произлязла от думата *ом*. В българския език се е махнал звукът *А* от *Аум* и се е образувала думата *ум*.

Какво се разбира под *качества* на един предмет? Какво разбирате под *качества* на един тон и *качества* на речта в най-простата форма? Вие не излизате всякога от едно философско гледище. Философското гледище е сложно понятие. Вие трябва да изхождате първо от най-простото положение, в което нещата са ясни. Как ще знаете например колко качества има един тон? Всеки тон трябва да бъде ясен, чист. *Ясен* и *чист* определят качества на самия тон. Чист и ясен едно и също нещо ли са? *Чист* значи да не е примесен. Все едно ли е да имате един чист или един ясен тон? Понякога смесват тези неща. Или вземете например думите *стегнат* и *разхлабен*. Какво разбирате под думата *стегнат*? В стегнатостта седи идеята за нещо ограничено. Казват: „Стегнат е той“. Това значи: ограничен е. Думата *разхлабен* е противоположна на *стегнат*. Стегнатите неща се разхлабват. Щом нещо не е стегнато, значи е разхлабено, а щом е разхлабено, не е стегнато. Ние в много отношения казваме за някого, че е стегнат човек.

Ако вървим според тази идея, какво представлява човешкият ум? Това е един принцип в човека. Под думата *ум* разбираме всички качества, които човек притежава в даден случай и с които може да работи. Казват: „Умен човек“ или: „Интелигентен човек“. Каква е разликата между

умния и интелигентния човек? Англичаните имат думата *map*. Както е съставена тази дума, придихателният звук *m* (*м*) показва, че умът слиза дълбоко – трябва да потъне в материалния свят, за да работи. Значи буквата *M* можем да считаме като символ – да слезеш някъде, където не ти е приятно. Казваш например *мъка*. Какво нещо е мъката? Слязъл си някъде, мъчиш се, за да вдигнеш един предмет или да разрешиш една задача.

Значи на човека е даден един ум, с който той се мъчи да разреши противоречията, които съществуват в неговия живот. Той има известни способности и чувства, на които се подчинява, и поради съчетанието на тези способности и чувства може да работи. Някои хора мислят, но не чувстват, а някои чувстват, но не мислят. Чувстване и мисъл не са едно и също нещо. Някои хора започват от мисълта и отиват към страданията. А някои започват да мислят чрез страданията, по обратен път вървят. Правете опити и ще се уверите в това. При един опит, какъвто и да е той, все ще се натъкнете на една мъчнотия.

Сега да оставим настрана онези философски въпроси, които не са за разрешение. Например вземете крайния въпрос – каква е целта на човешкия живот? Ако ви се даде такава тема, какво ще пишете върху нея? Или каква е крайната цел на яденето, каква е крайната цел на заспиването, каква е крайната цел на събуждането – ред такива въпроси могат да се зададат. Някои от тях могат да се решат по-лесно. Каква е крайната цел и какъв е смисълът на живота? Какъв е смисълът на пеенето? Защо трябва да пееш? Може да се зададе и обратният въпрос: защо да не пееш? Затова, когато някой каже: „Защо да пея?“, ти го запитай: „Защо пък да не пееш?“. Ако не иска да пее, трябва да си отговори защо не иска. Колкото е важно едното, толкова е важно и другото.

– „Не съм разположен да пея.“ Представете си, че устата на един човек е пълна с хляб – яде, а вие го карате да пее. Той казва: „Не искам да пея“ – не му е празна устата. За да пее човек, устата му трябва да е празна. Всеки, който не иска да пее, има нещо в устата си. Има случаи, когато

някой има нещо дисхармонично в себе си и не може да пее. Той казва: „Не искам да пея, защото не мога“.

Първо е мисълта, после – музиката. Пеенето и музиката са външната страна на мисълта. В човека първо се е оформила речта, а после е трябвало да придобие музиката. В общ смисъл, музиката е най-хубавата дреха, в която мисълта може да се облече, за да бъдеш приятен на хората. За да те обичат хората, ти трябва да говориш музикално. Който не може да говори музикално, неговата реч е тромава. А за този, който говори музикално, казват: „Приятно ни е да слушаме, когато този човек говори“.

Наистина, когато човек говори музикално, речта му е музикална. Когато в даден случай ние не можем да схванем никаква музикалност, това показва, че ухото ни не е така изтънчено. Ето пример за еднообразна реч: „Аз ходих на нивата, брах фасул, върнах се, времето беше облачно, кучетата лаеха, птичките хвърчаха, хората се караха“. А можеш да кажеш това нещо и в музикална форма: „Ясен беше денят. Едва появаше тих ветрец и галеше лицата на младите работници, които се бяха събрали на нивата да работят“. Това е музикална реч. Ще кажете, че това е декламирање. Не, декламирањето е музика в един тон.

Сега дайте ми според обикновения камертон должно до и вижте как съвпадат думите с тоновете. С коя дума в българския език съвпада музикалният тон *ла*? Казвате: „Кучето ла“. Как ще намерите *до*? За да го намерите, вземете първо *си*. Имайте предвид, че за да може да постигнете в света каквото и да е, трябва да притежавате известни качества. Вие искате да бъдете обичан. За да бъдете обичан, трябва да имате някакви качества. Не може да ви обичат, ако не притежавате известни качества. Певецът може да бъде обичан, ораторът може да бъде обичан, добрият човек може да бъде обичан. Любовта е качество, което ни се налага насила – Любовта е едно качество. Човек може да бъде силен.

За да обичате един човек, вие трябва да имате ясна представа за онова качество, което той притежава. Живия човек обичате заради живота, който се проявява в него.

Не може да обичате един човек, ако той няма какво да учи. Учителят всякога обича онзи ученик, умът на когото е гъвкав – каквото и да го попита, ученикът все се досеща. Има прости досещения, има и сложни досещения. Някои не могат лесно да се досещат, мислят, мислят – не се досещат. Например учителят пита учениците си каква е разликата между събиране и изваждане, между умножение и деление. Ще кажете: „Проста работа е това“. Що е събиране? Ученикът казва: „Учителю, като прибереш житото в хамбара, това е събиране, а изваждане – като извадиш житото от хамбара“. И това е събиране, но не е процесът на събиране, който вие знаете. Например вие пишете $2+2=4$, а понякога слагат знака отдолу и пишат $2/4$ – това е китайски метод. По какво се различават тези два метода на писане? Китайците пишат от горе надолу. Новото писане е от ляво надясно, а семитите пишат от дясно наляво.

Всяко нещо има причини, но се изисква дълго време, за да се намери кога и как са се създали тези причини. Всяка причина има свой разумен повод. Всяка проява на нещата е един малък разумен повод. Има причини, които може да скарат двама души. Какъв е поводът да се скарат? Двама души се карат, защото единият настоява, че пее похубаво от другия; или защото единият казва, че другият не може да чете хубаво; или защото единият настоява, че е по-богат от другия, и другият настоява същото. Значи и вие може да се скарате, защото единият казал, че е по-добър, по-благороден, по-голяма човещина имал, а другият нямал човещина. По какво се разбира, че единият има човещина, а другият няма? Какво разбирате под думата *човещина*? Това е въпрос, на който не може да се отговори. Човещината е един резултат, който не може да се разложи. Имате числото 24 например. Ако аз напиша единица с 20 нули след нея, какво число е това? Един квадрион. Но какво разбирате под това число? Ако ви дадат един квадрион жито да преброите, колко години ще ви отнеме? Такива задачи има понякога в живота.

Спирайте се върху основата на нещата. Животът е една велика възможност. Животът е най-великото благо

в органическия свят, но същевременно е и най-голямото нещастие, което може да сполети човека. Когато е добре организиран, по-добро нещо от живота няма, а когато не е добре организиран, по-лошо нещо от него няма. И когато казвате някой път, че животът ви е дотегнал, това показва, че не е добре организиран. Неорганизираният живот е една тежест – за да се организира, трябва да му дойде на помощ човешкият ум. Умът трябва да служи за организирането на живота. Най-големият организатор в живота е човекът, който може да уреди всички съществуващи противоречия.

Един човек в старо време отишъл да учи магия. Научил това, че като махне с ръка по един начин, всички неща идват при него, като махне с ръка по друг начин, всички неща си отиват; като каже нещо по един начин или като направи нещо с ръка по друг начин, всички неща стават. Този човек мислел, че всичко е разбрал, че всички задачи е разрешил. Излязъл от училището и влязъл в гората – насреща му излязла една мечка. Махнал с ръка по правилата, които знаел, но мечката не се върнала, а го наплюла хубаво. Тогава отишъл при учителя си и казал: „Тази мечка ме наплю. Не ме послуша“. Той казал на мечката да се махне от пътя му, да се върне в дома си, но тя не се махнала. Питам: защо не се маха тази мечка? Като дойде мечка насреща му, той трябва да сложи тоягата зад гърба си, да я хване за ушите, да я раздърпа и да каже: „Знаеш ли, че аз излязох от Окултната школа?“. Мечката ще каже: „Знаеш ли, че аз те посрещам?“.

Погрешката на ученика е в това, че е употребил своята тояга където не трябва. Мечката била много радостна, че срещнала един окултен ученик, който е завършил училище. – „Аз съм първата, която те посрещам, и ти отдавам цялото почитание като на ученик.“ Обаче ученикът ѝ казал: „Не те е срам, махни се от пътя ми!“. Като не издържал изпита, тя го наплюла. Кажете ми сега: какво е отговорил учителят на ученика, как го е утешил?

Ти си един млад ученик и казваш на друг ученик, че нищо не разбира от учението. След това той идва и те на-

бива хубаво, като ти казва: „Ти нищо не разбираш“. Как трябва да те утеши учителят? Срещаш един, който те пита: „Ти учен човек ли си?“. Как трябва да му отговориш? Ако той е горделив, тщеславен, ще му отговориш: „По-малко учен съм от теб, не съм като теб. Ти си по-учен от мен“. Като му кажеш така, той веднага ще се съгласи. Ако му кажеш, че си по-учен, той веднага ще скочи върху теб.

Казвам: и вие, като ученици, махате с ръка на мъчнотиите във вашия живот, но те не се махат от пътя ви. Какво нещо са мъчнотиите? Мъчнотиите в живота показват, че вие сте ученици. Мъчнотията идва да ви поздрави и казва: „И аз имам една мъчнотия, която не мога да разреши. Имам още една другарка, с която не мога да се разбера“. Значи мъчнотията е мъчнотия, понеже две мъчнотии се карат за един предмет. Две мъчнотии се карат за един млад момък – и двете искат да го възседнат. Едната казва: „Каж ми сега, кой беше по-напред?“ – иска тя да се качи първа. Но ти, като поносиш едната мъчнотия на гърба си, ще ѝ кажеш да слезе, да се качи другата.

Питате: „Има ли право една мъчнотия да се качва на гърба на един млад момък?“. Има право. Ако може да се качи на гърба му, той е учен човек; ако не може да се качи, той е един простак. Но ако и дълго време стои на гърба ви и не слиза, вие сте един простак. Като дойдете до известно място, ще кажете на мъчнотията: „Дойдохме до тази станция, моля, бъди така добра да слезеш от гърба ми, да дойде другата мъчнотия да се качи“. Ето какво правят двете мъчнотии: като се качи едната на главата ти, ще започне да те хваща за ушите, ще казва, че са много хубави, ще ги тегли оттук-оттам, докато ги рани; ти ще кажеш: „Не искам такава мъчнотия, да дойде друга“ и като дойде втората мъчнотия, тя ще бъде като мехлем, ще започне да ти намазва ушите. Ако си учен човек, ще знаеш, че втората мъчнотия иска да лекува погрешките, които първата е направила.

За всяка мъчнотия в живота има един разумен повод, който я създава. Ти си ученик, нямаш пари, нямаш обувки, бос си – ако е лятно време, може да ходиш бос, в сухо-

то време също, но във всяко време не може да ходиш без обувки и без шапка. Какво трябва да се прави тогава? Да отидеш в училището бос – не те приемат. Било е време, когато са приемали и боси, но ако времето е студено, не можеш да отидеш в университета бос. Казвате: „Той е бос човек“. Това е до разбирането на нещата. Здравословно е човек да бъде бос, но има условия, при които по никакъв начин не може да бъде бос.

Мъчнотиите в живота са задачи, които човек трябва да разреши. Мъчно ти е, страх те е – защо? Понеже не може да те разбере тази мечка. От какво те е страх? От глад, от сиромашия? Всяко нещо, което те разбира, дава радост за живота ти. Неприятно е да срещнеш един човек, който не те обича и не те разбира. Но и в многото работи, които може да ви каже приятел, който ви обича, все ще има нещо, което не ви е приятно. Когато носите една торба с барут, никакъв кибрит не слагайте в джоба си. – „Ама това, да се запали кибрита, е изключение.“ Не са изключени възможностите кибритът да се запали, всичко може да стане. Не слагайте кутията с кибрит на едно и също място с барута, понеже може да стане нещо; може да дойде едно дете, да драсне кибритена клечка и барутът ще се запали. Тогава във вас се ражда едно противоречие. Някое неразумно дете е драснало клечката, но не сте ли вие този, който е поставил кибрита и барута на едно и също място? Това е една неприятност.

Ти благодари, че кибритът не е бил на едно и също място с барута. Големите случки много скъпо струват на човека. Има случаи, които малко струват на човека, има и такива, които произвеждат цял пожар. Докато е нашироко, човек казва: „Така ще направя, иначе ще направя“, но след време усеща в себе си една реакция, едно униние в ума си. Няма защо да казваш какво ще направиш. Ти направи работите, без да казваш какво ще направиш. Който казва, че ще оправи работите, той не може да ги оправи. Ти не може да кажеш, че след една година ще ти дадат пари назаем. Кой от вас, ако му се обещае, че идната година, на този ден, ще може да даде сто лева назаем, ще

ги даде? Кой от вас може да се ангажира с това? Сто лева мъчно се дават, а десет лева – още по-мъчно. Ако е въпрос за хиляда, за десет хиляди лева, по-лесно се дават.

Мъчно се борави с малките величини – защо? Защото малките величини с пръст трябва да се хващат. Ако са много ситни, с увеличително стъкло трябва да ги хващаш. За да дадеш сто лева, ти трябва да се качиш при ангелите, да научиш законите как да ги дадеш. За да дадеш десет лева, трябва да отидеш при Господ, Той да те научи как да ги дадеш. За да дадеш хиляда лева, трябва да отидеш при разумните хора. Не е лесно. Сто лева, това са сто зрънца, които трябва да знаеш как и кога да посадиш, за да ги дадеш. Казваш: „Посей ги както и да е!“. Не е така. И хиляда лева, това са хиляда зрънца, Божествени зрънца, които трябва да знаеш как да посадиш.

Та когато някой казва, че трябва да се дадат сто лева, те мъчно се дават. Да дам сто лева, това е белалия работа. Като дойде някой при вас да иска пари назаем, знаете ли как да ги дадете? Знаете ли как се дават пари на учениците? Ако отидете при един американски богаташ, не може да му кажете, че сте беден. Може само да му предложите труда си – ще изработите тези сто лева и тогава ще ви ги даде. Така че, когато искате пари назаем, вие трябва да изработите нещо; докато не сте изработили нищо, не искайте.

Сега всички вие ще имате да давате нещо. Това е неразбиране на живота. Никога не вземайте пари назаем. Не вземайте пари назаем, когато не сте готов да ги отработите. Отивате при един приятел и казвате: „Дай ми пари назаем, искам да си купя една важна книга“. Слагате парите в джоба си, срещате друг приятел и отивате в една луксозна гостилница или в някоя сладкарница. Ядете с приятеля си, поглеждате – парите изчезнали, а книгата я няма. Този, който ви е дал парите, ви пита: „Купи ли си книгата?“. – „Е, после ще ти кажа.“ След като сте употребили парите на друго място, идва лъжата. Казвате: „Купих си книгата, много е хубава“, а всъщност нищо не сте купили. Може би и приятелят ви иска да прочете книгата –

намирате се в друго затруднение. Тогава отивате при друг приятел, искате от него други сто лева. Не, вземете ли сто лева назаем, употребете тези пари правилно. Законът е такъв. Не оставяйте една мисъл, едно желание неприложено. Не е въпросът за големите, а за малките ви желания – те винаги трябва да се прилагат.

Една мъчна задача лесно може да се разреши, но само от онзи, който знае, а не от онзи, който не знае. Например ти си сиромас – отиваш на едно място, не ти дават работа, отиваш на второ, на трето, никаква работа не ти дават, чудиш се какво да правиш. Но ти имаш едно изкуство, с което можеш да си оправиш работите. Отиваш при един banker, който има една единствена дъщеря – болна е, десет лекари я лекуват, но не могат да ѝ помогнат; тя е осъдена да умре. Тогава ти казваш на bankera: „Ще ви кажа една дума, която ще обнадее вашия дом“. – „Каква е тази дума?“ – „Аз мога да излекувам дъщеря ви.“ Мислиш ли, че като излекуваш дъщеря му, този banker няма да ти помогне? Ще ти помогне, но кога? Когато знаеш как да употребиш думата. Ще махнеш с ръка навътре и ще кажеш: „Вашата дъщеря утре ще бъде здрава“. Ако оздравее, всичко се нарежда добре. Не махнеш ли с ръка по този начин, не оздравее ли дъщерята, думата ти няма смисъл.

Ще ви кажа как аз правя работите. Казвам на един сакат човек: „Ти утре ще преминеш реката“. Той ме погледне, погледне краката си и ми казва: „Как ще я премина, тя е дълбока, ще се удавя!“. Казвам му: „По който и да е начин, но ти ще я преминеш“. На другия ден го вземам на гърба си, влизаме във водата и минаваме. Като му кажа: „Ти ще преминеш реката“, тогава вече аз мога да го направя. Той ще ми каже: „Не виждаш ли, че с моите крака е невъзможно?“, но аз го вземам на гърба си, пренасям го през водата. Аз мога да извърша всяко нещо, за което казвам, че може да стане. А за това, за което казвам, че ще стане, но то не става, не сме употребили закона както трябва.

Казвате, че трябва да бъдете добри. Какво подразбирате под тези думи? Добрият човек всякога е благодарен и за най-малката услуга, която му направиш. А този, който

не е благодарен, и със злато да го обсипееш, все ще намери някакъв кусур. Добрият човек се отличава с това качество: и най-малката услуга да му направиш, той е все признателен. По това се отличават всички добри хора. Вие ставате сутрин и не сте доволен – не сте добър човек. Казвате: „Не съм разположен“. Не сте разположен, защото не сте добър. Като ставате сутрин, трябва да бъдете добри, защото Слънцето изгрява, вятърът духа хубаво и приятно, растителният живот се развива, цветята цъфтят – всичко това е за нас. А какво виждаме? Виждаме, че всички хора се грижат. Аз трябва да се радвам, че даден човек се грижи за мен, за мен е добър. Какво правите вие? Като дойде някой добър човек при вас, когато четете някоя книга, казвате: „Защо дойде да ме смущаващ?“. Не, ще оставите книгата настрана. Казвам: този човек пее. Какво пее? Пее песента на вашата книга. Така пее човекът: „Ако четеш тази книга, тя съдържа всички правила на живота, всички блага на живота. И ако разбираш тази книга, ще бъдеш най-щастливият човек в живота“. Казвате: „Сега ли намери да пее?“. Бъдете внимателен, ще видите, че тази книга е най-хубавата.

Сега ще ви дам едно правило: като ставаш, ти трябва да бъдеш добър; като седнеш да ядеш, трябва да бъдеш добър; като те скъса учителят, ти пак ще бъдеш добър. Какво от това, че учителят те е скъсал? Ще признаеш, че не знаеш. Каква е разликата между 1, 2, 3, 4, 5, 6? Ученик, който не е започнал с единицата, който не е правил приятелство с двойката, който не е впрегнал тройката и четворката, и който не е ял и пил с петицата и шестидесетата, той нищо не знае. Който ти е писал единица, той ти дава магическата тояжка – казва ти: „Струва си единицата, работи тази тояжка, но всичко от теб зависи“. Но това е за истинските ученици. А ти се оплакваш, че са ти писали единица.

На сегашните ученици като се пише двойка, те считат, че са нещастни. Не, ще впрегнеш тази двойка на работа! Като ореш цял ден, ще имаш известни приходи. Какво показва тройката? Че едва минаваш. Какво трябва да направиш тогава? Вие не знаете, че тройката е най-щастливото

число, по-щастливо число от нея няма. Тя представлява бащата, майката и първото дете, най-любимото, което те имат. А вие казвате, че като имате тройка, едва минавате с нея. Да, това минаване е най-хубавото, най-спасителното. Четворката е сложна работа. Ти си един управител и трябва да отдадеш правото на всеки човек, не само в отделния живот на човека, но и в цялото общество – тогава ти имаш бащата, майката, брата и сестрата; това е четворката. Питагор⁴⁵ е дошъл до числото 4 и там се е спрял.

Ако със своя ум не можеш да обичаш своите желания и ако със своето сърце не можеш да обичаш своите мисли, ти не можеш да успееш в живота си. Умът е бащата, сърцето е майката, мислите са вашите синове, а желанията ви са вашите дъщери. Когато казвам *дъщеря*, разбирам, че у вас се е явило едно хубаво желание. Когато казвам *син*, това е една хубава идея. Значи най-хубавата идея, това е вашият първороден син, най-хубавото желание, това е вашата първородна дъщеря. Като имате една мисъл и едно желание, те са достатъчни.

В живота няма по-опасно нещо от вътрешното недоволство. То ще дойде, но трябва да скъсате с него. Сега не ме разбирате криво, не казвайте, че не може да се освободите от недоволството. Недоволството ще дойде не само един или два пъти, хиляди пъти може да дойде, но никога не правете приятелство с него. Всякога трябва да знаете, че светът е създаден за добрите и за умните хора. Къде може да приложите това, което сега ви говоря? Колко души от вас станахте тази сутрин по първото правило, с доволство от себе си, и като станахте доволни, след това не намерихте никаква погрешка и не казахте, че работата ви не е наредена както трябва?

В това седи голямата погрешка – да мислите, че работата ви не е наредена добре. Работата ви е наредена както трябва, но вие не сте я разбрали – станали сте от сън махмурлии. В думата *махмурлии* два пъти се повтаря буквата *М* – това значи: „трябва да отида да се напия“. С какво? Два пъти да се напиеш със студена вода или два пъти да се напиеш с гореща вода, или два пъти да се напиеш с

20-годишно вино. Хората разрешават въпросите по един от тези три начина. На едного майка му казала: „Стояне, Стоянчо, човек няма да стане от тебе, къща няма да завъртиш.“ – „Е, майко, все ще завъртя един ден къща.“ Той отива един ден с приятеля си в кръчмата, напива се хубаво и като се връща у дома, казва на майка си: „Мамо, ела да видиш как се върти къщата“. Когато виното върти къщата, то не е уреждане на къща – домът се урежда, не се върти. Това е един български израз, който не е правилен. Домът не е воденица, за да се върти. При това, домът се урежда от живота. Казвате: „Щастлив живот“. В съвременния физически живот щастие не съществува. Щастието е една велика задача. Щастието е постижимо, но въпросът е за уреждането на човешкия живот: като се уреди човешкият живот, и ти можеш да станеш щастлив.

За следния път ще ви дам една задача: нов начин за изпяване на песента *Всичко в живота е постижимо*. Ще се съберете 10–15 души, ще разделите думите на песента на срички, всеки ще вземе по една сричка да пее – ще започне оттам, откъдето другият свършва. Ще изберете такива, които могат да пеят.

Често съм ви говорил за вярата. Много дефиниции има за нея, но оставям всички дефиниции настрана. Ще ви дам едно практическо определение за вяра. Вярата в човека разбира една Божествена възможност. Най-обикновената възможност, която може в дадения случай да постигнеш, това, което е необходимо да постигнеш в дадения случай, е вяра. Представете си, че имате една кутия първокласен кибрит и искате да запалите една клечка от него. Изваждате клечката, драсвате и я запалвате. После взимате дърва, запалвате огън, след това искате да си сготвите. За да се сготви едно ядене, първо ви трябва огън. И затова, като ставате сутрин, тази кибритена кутия ви е необходима. Трябва да цъкнете една кибритена клечка и да запалите своите чувства. Тези чувства трябва да имат в себе си Божествени качества. Също така и за ума си трябва да имате кибритена клечка. Първото нещо: ще запалите клечката, за да дадете основен тон на чувствата си, после

– основен тон на мисълта си. Щом дадете този тон верен, нещата сами по себе си стават. Не излизайте от кръга на тази възможност, която работите съдържат в себе си.

Например днес сте изкарали сто лева, за по-нататък не мислете. – „Ами след двадесет години?“ Оставете двадесетте години настрана. Каквото сте днес, това ще бъдете и утре, и след хиляда години. Това е общият закон. Житното зърно каквото е днес, такова ще е и след хиляда години. В египетските гробници житото шест хиляди години е седяло, но пак съдържа същите условия в себе си. И всички наши идеи, шест хиляди години да седят, си остават същите.

Следователно всяко желание, което е посято при добри условия, ще даде своите качества, които могат да се проявят. Ако едно свое желание посадиш в добра почва, то ще даде добри резултати. Ако го посадиш в лоша почва, няма да даде никакви резултати или, по възможност, ще даде най-малките резултати. Днес бъди благодарен на най-малките възможности. Утре започни с други възможности. Всичките случаи в живота носят една възможност. Всеки ден носи една възможност – то е правото разрешение.

Вие считате, че днес не сте живели добре; мислите, че утре ще живеете много добре. Не, днес ще имате пълна вяра в Бога. Ще оставите настрана всички философски разсъждения за това, какво нещо е Бог. За вас е важна онази възможност, която се крие във всеки най-малък случай. И да не сте работили, това не е оправдание – не че не можете да разберете нещата, но не знаете как да погледнете на тях. Само да се намери един човек, който да ви покаже пътя на разбирането, веднага нещата ще се изменят.

За следния път напишете по девет глагола – най-хубавите в българския език, а може и от някои чужди езици. От тези девет глагола ще направим един малък музикален опит.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

29. лекция, 7 юни 1935 г., София, Изгрев

АУРАТА – КОЖАТА НА ДУХОВНОТО ТЯЛО

Добрата молитва

Коя беше основната мисъл от миналата лекция? (– „Всеки човек трябва да се стреми към реализиране на най-малките желания. Истински добър човек е само онзи, който може да се надява на най-малкото в живота. И само той може да се надява на постижения във всичко.“) Имате ли тема? (– „Да се напишат 9 глагола. Да се изпее песента „Всичко в живота е постижимо“ на срички и от повече лица.“) Прочете се резюме на темата: *Отличителните черти на умния човек.* Прочете се темата с глаголите.

Всяка дума е като един зародиш. Вие сте изучавали човешкото тяло. Коя е най-дейтелната част в естествено-то тяло на човека? Кожата, която възприема. Здравословното състояние на тялото зависи от кожата. Във връзка с кожата, често в окултната наука се говори за аура. Аурата, това е кожата на духовното тяло. Човек трябва да има здравословна аура. За каквото и да е семе трябва да изберете една подходяща почва. Ако почвата, в която е посадено, не съответства на семето, то не може да израсне и не може да се развие правилно. Трябва един вътрешен напор, трябва вътрешни и външни условия. Вътрешните условия са в самата почва, в това, което съдържа. А външните условия са въздухът, топлината, храната.

За да станат нещата ясни, вие трябва винаги да изхождате от физическия свят, понеже той е обективният, по-близо е до вас, по-понятен. Ако физическият свят е понятен, тогава може да пристъпите към духовния свят, понеже той е по-отвлечен, по-широк, по-голям, по-изтънчен. Ако човек не разбира физическия свят, мъчно може да разбере и духовния.

Често се говори за аурата на човека. Думата *аура* не е българска. Ако отделите първата буква *А*, ще остане *ура*, значи ще остане *да живее*. Някой път има известно съвпадение, казваме, че нещата съвпадат. Има един закон, който ръководи съвпаденията. Съвпадението не е случайно нещо. Под *случайни работи* ние разбираме работи, които не са предвидени. Случайните работи са глупави, но понякога може да се учудим, че са умни работи. Препъгваш се някъде и падаш – казваш, че случайно си направил нещо глупаво. Има едно съвпадение в случайността. Има един закон, който ръководи случайните работи. Ние няма да се спираме да обясняваме какъв е законът, защото има неща, които, колкото и да се обясняват, са непонятни.

Един ваш приятел ви е написал писмо. Четете писмото и се радвате, има нещо в него, което да ви радва. Но представете си, че този ваш приятел вместо писмо ви праща едно самунче, една хубава ябълка и една круша – и това е писмо, как ще го прочетете? Трябва да се разбира. Написаното писмо е запечатано в плик, вие разрязвате плика, изваждате го, четете съдържанието и ви става приятно. След като получите хубаво направения хляб, хубавата ябълка и крушата, как ще прочетете писмото, откъде ще започнете? Първо ще пипнете хляба, крушата и ябълката. След това ще пишете на вашия приятел: „Самунчето получих, беше отлично, пък ябълката беше сочна и крушата – също. Много ви благодаря!“.

Сега, като говорим за духовни работи, за духовния живот, има нещо друго, по-хубаво и от писмата. Кои писма са по-хубави – с пликове или със самунчета, ябълки и круши? Да допуснем, че вие сте един екскурзиант горе, в планината. Какво писмо е по-хубаво да ви донесат? Един плик, в който може да има и сто лева, или едно самунче, ябълка и круша? Кое писмо е по-хубаво на планината? Самунчето, с ябълката и крушата, е по-хубавото писмо. Имате един приятел, който ви е обещал пръстен с голям диамант за подарък. Имате и друг приятел, който ви изпраща една отлична, съдържателна книга. Кой подарък е по-добър – пръстенът с диаманта или съдържателната книга? Няма

съмнение, че съдържателната книга – тя струва повече. Но представете си, че имате и трети приятел, който ви праща едно житно зърно. Имате пръстен, книга и житно зърно – от трите подаръка кой е най-важният в дадения случай? Вие ще съедините и трите – между пръстена, книгата и житното зърно има известно съотношение. Пръстенът, това са външните условия на живота, книгата, това е разумното, което ще приспособи тези условия, а семето, това е онзи капитал, с който вие в даден случай може да разполагате. Който не разбира, ще каже: „Този пръстен защо ми е?“. Но това са условия. Тези условия могат да се използват. Вие имате разумната книга, след това идва семето – може да използвате семето, ако сте чели книгата. И трите неща са необходими.

В думата *аура* два пъти се повтаря буквата А. Аурата, това е здравословното състояние на човека. Без здравословна аура човек не може нищо да постигне. Аура – значи нещо се излъчва от човека. За да бъдете здрави, за да бъдете влиятелни, за да ви върви, за да идете при Бога, непременно трябва да имате аура, от вас трябва да се излъчва нещо. Например вие някой път искате да ви обичат. Но за какво може да ви обича човек? Един ваш приятел, който е закъсал в планината, може да ви обича, ако вашата торба е пълна с хляб, имате повече провизии и имате място, където да си почине – вие сте приятел на място, услужвате му. Но ако и вие сте закъсали като него? От три-четири дни и двамата не сте яли хляб, закъсали сте в планината. Къде седи приятелството тогава? Тези двама приятели не могат да се разберат и никакво приятелство не може да има (вие казвате някой път за нещата, че са така).

Вчера един студент ми се оплака. Забелязал, че има нещо в живота, което го преследва, че нещата се случват така, както той не иска. Работи, работи и все наопаки му върви – дошъл до заключението, че нещо го преследва. Чуди се от какво именно идва това преследване. Че как може сиромашията да преследва? Откъде идва тя? Кой човек е сиромаш? Който не работи. (– „Има хора, които много работят, и пак са бедни.“) Не, не, това е криво схваща-

не. Кой човек е прост, невежа? Който не учи. Кой човек не е здрав? Какви са условията за здравето? Човек, който работи, не може да бъде никога беден. Някои ще кажат, че работят и нямат нищо – тези хора не работят.

Представете си, че имате един приятел – един глист в почвата, на когото разчитате. Какво може да ви допринесе този глист? Вземате мотиката и работите, работите – какво може да постигнете с такава работа? Може да пее някъде, но ни глас, ни услишание; може и да пишете. Ако сте един говедар и пишете поезия, какво ще разберат говедата от поезията ви? Ако ви се предостави правото да избирате професията си, какво ще изберете: да бъдете говедар, овчар, учител, лекар? Каква е разликата между един овчар, един говедар и един учител на деца? Ако вие се занимавате с най-нисшите проявления на живота, не сте ли говедар? Ако се занимавате с нещо по-разумно, вие сте овчар. Ако се занимавате с разумни неща, ако искате да се повдигнете, да повдигнете и децата, вие ще бъдете един учител. Малките деца тепърва ще дойдат, те ще правят много глупости и вие ще се приспособявате към тях. Някои деца може да са ви приятни, а други няма да са ви приятни. Може да пофилософствате, защо някое дете така е родено. Условията са такива. Някой път вие се питате: „Защо така разбира това дете?“. Условията са такива.

Младият за какво мисли? Не е определена работата на младия, той още не е научен на никаква работа. Но гладният за какво мисли? Той е на служба. Жадният е на служба. Болният е на служба. Какво се разбира под думата *млад*? Какво усещате, като мислите за думата *младост*? Как определят младия човек? Могат да се дадат много дефиниции за младостта. Всички трябва да бъдем млади. В младостта не трябва да има никакво раздвояване на съзнанието. Млад човек е онзи, в ума на когото няма никакво раздвояване. Млад човек е онзи, в сърцето на когото, в чувствата на когото няма раздвоение. Млад човек е онзи, в постъпките на когото няма раздвоение. Това значи млад човек; той функционира правилно. Ще кажете: „А онези, на които съзнанието, мисълта, чувствата, постъпките са

раздвоени?“. Те са изложени на един посторонен живот, който скоро ще ги лиши от богатството. Това са пропуквания, това са изтичания, това са излишни разходи.

Някой път казвате, че не можете да търпите нещо. Стискат ви за ръката и не можете да търпите това. Вие, нетърпеливият, казвате за някого: „Не мога да търпя този човек!“. Но ако дойде една болест, която се усилва все повече и повече, какво ще правите тогава? Как ще се освободите от нея? Усилват се болките, започвате да се мъчите, да плачете и други идват да ви утешават, но вие си носите товара, носите си болестта. Как се справяте, когато имате някаква болест, някаква болка? Олга, ти кажи как се справяш? (– „Пъшкам, викам.“)

Една болка може да произтича от физически причини, но може да произтича и от духовна причина. Следователно, ако искаш да се освободиш от болката, ти трябва да знаеш причината ѝ. На когото и да е от вас аз мога да причиня болка. Като му дам да се наяде със сурови моркови и да изпие една чаша сладък чай или мляко, няма да мине и половин час, и той ще започне да се свива. Тази болка произтича от това, че в дадения случай се образуват известни отровни газове, които започват да действат върху имунитета, върху здравословното състояние на стомаха. Когато храносмилането не става правилно, образуват се газове. А щом въздухът влезе в стомаха, той винаги причинява болка. Следователно въздухът няма работа в стомаха, в червата – той има работа в дробовете.

По същия закон, ако внесете във вашето съзнание една нисша мисъл, тя ще ви създаде страдания, защото няма условия правилно да се развива в съзнанието ви; тази мисъл има друго съдържание. Следователно трябва да изучавате закона. Коя мисъл вие считате висша и коя – нисша? Кой са отличителните черти на една висша мисъл? (– „Нисшата мисъл се отнася до органическия свят, а висшата – до психическия свят, до по-висшите чувства.“)

Виждам, че един човек има орехи – чупи ги и ги яде. Не е лошо. Виждам друг, който също има орехи, но ги посажда. Той се лишава от това, да ги яде, и ги посажда в

земята. Коя постъпка е по-висша – на този, който изсяжда орехите, или на този, който ги посажда? На този, който ги посажда. Кой седи по-горе – онзи, който говори за любовта, или онзи, който я прилага? Който прилага любовта. В какво седи прилагането на любовта? За да се приложи любовта, изисква се съзнание, изисква се послушание. Без послушание в света нищо не може да се постигне. За да си послушен, нали трябва да се вслушаш в себе си? Има един учител вътре в теб, трябва да го слушаш. Ако ти не слушаш този, който те учи, и ако не постъпваш, както той те съветва, ще страдаш и нищо не можеш да постигнеш. Вие не слушате и всичките ви страдания в живота произтичат от непослушанието. Всички хора са крайно непослушни. Някакъв бръмбар е влязъл в ума на един човек и му казва: „Няма да вървиш в този път!“ или: „Не, в този път ще вървиш!“. Той не слуша, там иска да иде. Ще идеш до известно място и после пак ще се върнеш.

Проучвайте човешката аура. Има написани много философски трактати, може да ги четете. Кожата от какво е образувана? (– „От тъкани.“) Ако вземете една волска и една човешка кожа, ще намерите голямо различие в устройството им. Най-хубавата кожа е човешката, отлична е тя! Вие не сте я проучвали. Ако се проучи човешката кожа под микроскоп, ще видите каква хубава тъкан е. Ако разгледате кожата на един заек, ще видите грамадно различие в нейното устройство. Между заешката и волската кожа също има грамадно различие в строежа. И колкото кожата е по-хубаво устроена, толкова това същество е по-разумно.

Аурата на човека по същия начин се различава, така е изтъкана тя. Човешката аура се тъче. За нея човешката мисъл, човешкото чувство и човешките постъпки са храна, от която тази кожа, или тази аура, се образува. Това е физическото в духовния живот на човека. Само мислите трябва да дадат известна храна, за да се образува тази правилна аура. И когато имате правилна аура, вие се чувствате смели, решителни, но щом се разрани вашата аура, духът отпада, изгубвате вашето настроение. Когато кожата

е в своята целокупност, вие сте здрав и весел. По същия начин човек трябва да пази своята аура. Никога не допускайте нечиста мисъл да се допре до вашата аура, както не допускате нещо, което може да нарани кожата ви. Никога не допускайте това! Ще дойдат известни мисли, не ги допускайте да наранят вашето съзнание, вашата мисъл или вашата аура. Не допускайте едно желание да се вмъкне в съзнанието ви и да нарани вашата аура, не допускайте една постъпка да нарани вашето съзнание.

Вие сега ще зададете въпроса: „Как ще направим това?“. Най-първо, като дойде една мисъл, колкото и да е привлекателна, опитайте я, не бързайте да я възприемете. Да ви приведа един пример. Представете си, че се намирате в много затруднено положение. Идва един господин и казва: „Не бой се, аз ще ти дам хиляда лева!“. Проверете това, не вярвайте сто на сто, че той ще ви даде парите. Направете този опит. Вие не вярвате, дръжте се тогава така, сякаш не се отнася до вас, сякаш и без пари може да минете. Като ви каже господинът, че ще ви даде хиляда лева, вие започвате да си градите: това ще купите, онова ще купите. Но не минават и два часа, и той ви казва: „Ще ме извините, не мога да ви дам хиляда лева“. Тези два часа, когато вие вярвахте, ви изгубиха благоприятното време. Не ги слагайте в съзнанието си, гледайте си работата. Ако сте шивач, шийте си спокойно, не мислете за парите. Ако той ви даде пари, тогава да спре иглата да работи, но докато не ви ги е дал, иглата да върви. Ако пък пишете, не напускайте перото си. Вечерта, когато излезете от учреждениято си, тогава вижте какво може да направите. Но вие веднага прибирате писалката в джоба си и взимате парите, излагате се на едно изкушение.

Вие правите следната погрешка: един ваш приятел ви дава хляб, а вие го слагате в джоба си. Мислите ли, че така сте придобили нещо? Хлябът не трябва да влиза във вашия джоб. Но вие не искате да ядете хляб, сложите го в единия джоб, в другия, и в последния джоб като го сложите, все сте неразположен. Питате: „Какво трябва да се прави?“. Не дръжте хляба в джоба си, сложете го в стомаха

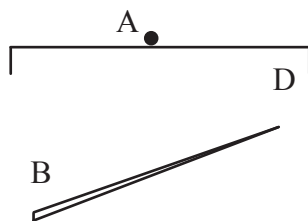
си – там му е мястото. Правилната философия е там. Хлябът не е направен за джоба ви, нито за торбата ви. Доброто в света не е направено, за да го гледате в ръцете си – то е храна, най-добрата храна. И доброто е храна. Вие държите доброто и казвате: „Аз искам да бъде добър“. Може да пишете колкото искате, но това е безполезно. Доброто в света е храна. Доброто е храна за човешката аура.

Вярата е повод, тя е пътят ви. Понякога се питате: „Има ли Господ, или няма? Разумен ли е животът, или не е разумен? Може ли човек да постигне всичко, или не може?“. Ти влизаш в един хор, в който пеят 40 души – четири вида гласове има в него. Питам: ти сам по себе си може ли да образуваш един хор? Певецът, сам по себе си, може ли да представлява един хор? Той може поотделно да пее сопрано, алт, тенор и бас, но едновременно четирите гласа може ли да пее? Значи, за да се образува един хор, потребни са най-малко четирима души – да има един акорд от четири тона. Сопраното какво представлява? Това е майката в музиката. Басът – това е бащата, тенорът – това е големият син, а алтът – това е дъщерята. Те са една цяла фамилия. Като се съедини бас със сопрано, ражда се тенор; като се съедини сопрано с бас, ражда се алт. Сега това са посторонни работи, но някой ден трябва да се обяснят.

Да се върнем към закона на човешката аура. Да имаш една отлична аура, това подразбира да имаш отлични условия. Ти искаш да създадеш условията. Условията не се създават, те могат да се използват. Условията сами по себе си съществуват и няма какво ти да ги създаваш. Ако трябва да създадеш сега светлина, при условията отвън, това е една неразбрана философия. Съществуват всичките условия. В този живот ти носиш всичките възможности за онова, което можеш да постигнеш. Може да искаш неща, които не са за този живот. Да допуснем, че в теб се зароди идеята да отидеш на Слънцето. Защо искаш да отидеш на Слънцето? Да видиш какво има там. Жителите на Слънцето са толкова учени, че могат да издържат на 25 милиона градуса топлина, а ти едва издържаш на 41 градуса, на 42

градуса умираш. Тогава какво ще търсиш там? Ти на Слънцето никога не можеш да отидеш. Има един начин за отиване на Слънцето. Ако намислиш да обиколиш Земята, колко пари ще ти трябват? (– „Много. Един милион.“) За колко време ще приготвиш един милион? Представи си, че имаш един приятел, който веднага ти дава един свободен билет и ти тръгваш. Тогава трябва ли ти един милион? Значи човек, който иска да обиколи света, трябва да има един свободен билет. Ако трябва ти сам да си приготвиш един милион, кога ще можеш да го обиколиш? Знаете ли колко струва един билет до Слънцето? Ще оставим тази работа за друг път. Лошите условия седят в неразбирането на онова, което имаме в нас.

Какво предполагате, че има на чертежа (фиг. 1)? Аз ще обясня. Представете си, че *A* е една билиардна топка. Тогава какво представлява тази пръчица *B*? (– „Щека.“) От какво зависи вашето изкуство? Вие гледали ли сте билиард? На една гладка повърхност е поставена една топка. Какво придобиват хората, ако играят на билиард? Ако разберете закона, вие ще се домогнете до известна светлина. Човек може да бъде майстор на билиард, ако знае да удря правилно.

Фиг. 1

Ами ако един музикант не може правилно да взема тоновете? От какво зависи силата на музиката? От слушането. Първо музикантът трябва да има отличен слух, при това трябва да знае как да си постави ухото, как да възприема. Много хора не са музикални, понеже не знаят как трябва да слушат. Има един начин за правилно слушане – в съзнанието на човека не трябва да има влияние от друг. В една зала ти трябва да бъдеш съвършено свободен, за да слушаш. Трябва да седнеш на хубаво място, за да възприемаш всеки звук и да го разбираш. А сега някой път обществото, околните ти влияят, не смееш да се обърнеш,

да мръднеш – то не е свобода. Как трябва да седиш, за да бъдеш свободен, да можеш под такъв тъгъл да си поставиш ухото, че най-добре да слушаш? Има един начин, но той е отвлъчало, не може да се покаже. Има само един начин, по който може да схващаш правилно тоновете на този певец или свирец. Или например когато някой ти говори относно една научна теория, ти трябва да знаеш как да се поставиш. Ако не знаеш как да се поставиш, темата, която той развива, може да остане съвсем неразбрана и неясна.

Аз искам нещата да бъдат правилно разбрани. Представете си, че влизам в една градина, където всички дървета са изсъхнали и всички цветя са клюмнали надолу, повехнали са. Градинарят ми се оплаква: „Не вали дъжд, не зная какво става с моите дървета“. Аз виждам една хубава река, напълвам прясна вода и поливам всичките цветя и дървета. До вечерта тези цветя и дървета са освежени и оправени. Разумност трябва. Ако ти си оставил реката на твоя живот да не полива твоите мисли и желания, за да растат, и всички те са изсъхнали, къде е причината за това? Причината е в теб. Ще вземеш мотиката си и ще копаеш, ще вземеш маркуча и ще полееш. Твоите цветя страдат от липса на влага. Ти седиш и казваш: „Пари ми трябва!“ Докато дойдат парите, ти трябва да ги поливаш и доста време трябва да мине, докато те се съвземат. Трябва да мислиш, умът ти трябва да работи – това се изисква. А ти гледаш да си купиш един цилиндър и да го сложиш на главата си.

Едно време аристократите в Русия са носели цилиндри. Руският цар искал да се освободи от цилиндрите, но упоритите аристократи не искали това по никакъв начин. Императорът си казва: „Ще си създам неприятност, ако им забраня“. Един ден му дошла една светла идея. Той закупил 60–100 хиляди цилиндъра и колкото кочияши имало в Петроград, дал на всички по един. Като видели това аристократите, веднага хвърлили своите цилиндри, защото не искали да бъдат като кочияшите, и тогава сложили руските шапки. Императорът по един дипломатичен начин ги убедил. Сега и вие не можете да се справите

с вашите аристократи. Опитайте този разумен начин! Ще купите 80 хиляди цилиндъра и ще ги дадете на кочияшите, за да се убедят аристократите сами. Има нещо във вас, което е упорито и твърдоглаво, не иска да хвърли цилиндрите, но като види, че всички носят цилиндри, казва: „До какъв хал съм дошъл! Този простак, и той носи цилиндър. А трябва да има едно различие между него и мен!“. Всякога трябва да има едно различие.

Казвам: потребно е да имате една отлична аура. Аура-та напълно зависи от човешкия ум. При каквито и условия да сте, не допускате те да ви измъчват. Условията ще дойдат и ще ви мъчат, но не допускате да ви мъчат. Пак ще ви приведа един пример. Вие някой път страдате от бездействие. Един американски студент, който обичал спортните игри, отишъл да се запише при един знаменит спортист, но направил някаква погрешка. Спортистът му ударил една плесница, а той се прекатурил три пъти и шапката му паднала настрани. Студентът станал, изтупал се и тръгнал, но си рекъл: „Чакай, аз на този искам да отмъстя!“ . И започнал да проучва как живее спортистът, как се упражнява. Десет години го наблюдавал какво прави и най-после дошъл до една светла идея. След десет години вече можел да вдига един кон и едно конче във въздуха.

Един ден той отива до този господин и му казва: „Ти знаеш ли кой съм? Някога аз дойдох при теб и ти ми ударил една плесница“. Тогава хваща този, големия юнак, за ръката и го вдига във въздуха. Спортистът му казва: „Признавам те!“ . Да, студентът му станал учител. Той му ударил една плесница, но студентът, когато го вдига във въздуха, му казва: „Не се отказвам, ако аз съм те научил!“ .

Ако вие при спортиста не можете да научите един урок, как ще придобиете сила, къде е вашето знание? Всяка една мъчнотия в живота, това е един спортист – къде седи неговата сила? Това, което ви мъчи, е по-силно от вас. А щом станете вие по-силни, то не може да ви мъчи. Една мисъл ви мъчи, докато не я разберете, едно желание ви мъчи, докато не го разберете, една постъпка ви мъчи, докато не я разберете. Щом разберете мисълта, желанието

и вашата постъпка, мъчнотиите изчезват. Всички мъчнотии произтичат от едно вътрешно неразбиране. А това неразбиране осакатява човешката аура, осакатява човешката мисъл и човешкото желание.

Ще знаете едно: с всичко в живота, чрез страданията, Бог иска да ви направи самостоятелни. Бог изисква чрез страданията да направи всички хора самостоятелни, свободни. Ще знаете едно: пътят на страданието е път за освобождение.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

30. лекция, 14 юни 1935 г., София, Изгрев

ФЕРМЕНТИ

Отче наши

Каква беше последната тема? (– „Всеки да напише по девет глагола.“) Главната мисъл от миналата лекция? (– „Аурата представлява кожата на духовното тяло. Аурата е здравословното състояние на човека.“) Кой човек е невежа? Който не учи. (– „И още няколко главни мисли имаше. Млад човек е този, в ума на когото няма раздвояване. Въздух трябва да има в дробовете, не в стомаха. Висши и нисши мисли: нисшите мисли се отнасят до органическия свят, а висшите мисли – до психическия, до по-висшите чувства. Прилагането на любовта зависи от съзнанието – изисква се съзнание, изисква се послушание. Как трябва да слушаш? Има начин за правилно слушане. Човек в съзнанието си не трябва да има влияние от другите. Пътят на страданието е път, който води към освобождение.“)

Представете си, че изпращате на разходка по поляните, където има тръни, две деца, от които едното е босо, а другото е обуто. След като се върнат децата, какво ще ви разправят за своята екскурзия, как ще я опишат? Босото дете трябва ли да ходи на екскурзия? Ако се оплаква от тръните, не трябва да ходи, ако не се оплаква – да ходи. На какво може да уподобите едното дете, което е босо, и другото, което е обуто? Има известни външни условия – как може да ги преодолее босото дете? Животните, които са по-нисши от човека, са преодолели тези мъчнотии. Птиците са ги преодолели, а човекът не ги е преодолял. Той има по-висока култура, но в някои случаи не ги е преодолял.

Някой път казвате, че вашето щастие или вашето добруване е нещастие за другите хора, за други живи същества – не изцяло, но отчасти. А пък вашето нещастие е

щастие за някои, които са изостанали, които седят малко по-долу от вас. Например ако една въшка се качи на вашата глава, то е едно щастие за нея, но ако вие стъпите върху въшката, тогава то е едно нещастие за нея. Ако вие сложите въшката между двата си нокътя, то е нещастие за нея, а ако е на главата ви, за нея е щастие, че е намерила една умна глава. Някой път вие се почесвате – защо въшката образува сърбеж върху човешката глава? Моите изследвания показват, че въшката, колкото и да е глупава, като се качи на умната глава, пуска малко киселина. Тази киселина създава сърбеж, да омекоти кожата, да се изважда по-лесно кръв. Там, където има такава киселина, човек усеща известен сърбеж.

Всяко едно висше или нисше желание има това свойство: да произвежда известна киселина. Законът е същият. Вие сте неразположени – има желания от рода на паразитите, които живеят у вас и произвеждат много неприятности. Питам сега: има ли право човек да убие една въшка? Има право да извади въшките с гребен, да ги сложи някъде да измрат – те нямат никаква еволюция. Тогава се задава другият въпрос. Имате в себе си едно желание или една мисъл, която е непотребна – трябва ли да я държите в себе си? Имате желание да станете богат. Мислите ли, че това желание е благородно? Вие започвате едно предприятие, имате няколко работници и всеки ден ги подяждате с един лев. От хиляда работници си вземате една заплата от хиляда лева на ден. От хиляда работници 365 дни като вземате по един лев, колко ще спестите за една година? Вие ще бъдете много добре облечен, ще имате хубави обувки, ръкавици, златен пръстен – всичко това е външната страна. Работниците, от които вземате тези пари, какво ще усетят? Всички ще усетят, че този господар е паразит, който живее върху гърбовете им. Те усещат един малък сърбеж. По един лев трябва да оставят уж за някакъв пенсионен фонд, за благотворителни цели и за други, все благовидни претексти. Едновременно с това в работниците се заражда недоволство, че господарят е несправедлив. А господарят, като си прави сметките, вижда,

че неговите работи се оправят: за една година – 365 хиляди лева, за две години – 730 хиляди, за три години – един милион и сто хиляди, след десет години – три милиона и половина. За какво му е на човек да има три милиона? Нали понякога казвате, че човек трябва да бъде морален?

Да кажем, някой от вас има едно скъсано палто. Друг някой отива в гората, разхожда се и си забравя там палтото. Минават ден-два, той разбира, че си е оставил някъде палтото, но не знае къде. Вие минавате, намирате палтото, зарадвате се, обличате го и казвате: „Господ е промислил!“. На другия, който е изгубил палтото, му е неприятно. А вие, с вашето скъсано палто, като обличате новото, ви е приятно. Когато Господ е промислил за единия, какво прави за другите? Според това, което вие сега мислите, вашият морал е почти същият. Вашите схващания са все такива. Вие събличате една овца – остригвате я, и казвате: „Слава богу, че са създадени овцете! Когато и да е, тази овца все ще си хвърли вълната“. И действително, като я острижеш, вълната ѝ пада. Човек остригва вълната на овцете и от нея прави цяло едно производство. Грехът не е много голям, това е малка погрешка.

Да оставим сега малките погрешки. Допуснете, че един човек е развъдил две хиляди овце, от които хиляда са мъжки и хиляда – женски. Той задържа хилядата женски, не ги коли – петстотин продава, петстотин оставя за себе си, а петстотин мъжки овце се колят, изаяждат се. Тук имате един закон в Природата: имате две женски и едно мъжко. Господарят има ли право да коли петстотинте? Той прави възражение, казва: „Ако не се ядат, ще се разплодят“. Той е разплодил овцете, от тях оставя хиляда женски и петстотин мъжки и те пак ще се размножават. Но се размножават, за да може мъжките да се колят. В Природата не страда женският принцип, страда мъжкият принцип. Жените се оплакват, че страдат, но те само тук-там страдат. Мъжете опитват на гърба си страданието, мъжкият принцип страда.

Когато страданието във вас дойде до гушата ви, искате да се самоубиете. Това е мъжкия принцип, който страда;

мъжът е, който страда. Една жена никога не се самоубива. Мъжът е дошъл до крайния предел и иска да се самоубие. Историята не помни жена да се е самоубила. Женският принцип не може да се самоубие, но мъжкият може. Вие не разбирате причината защо страдате. Казвате: „В лишение съм, обувки нямам, хляб нямам!“. Допуснете, че сте посели една нива, житото е поникнало, но е дошла градушка и е убила всичко. Вие гладувате, страдате. Обяснете ми защо Природата уби вашето посято жито? Когато в известно място мъжкият принцип взема надмощие, градушка може да се образува навсякъде в Природата. В Природата тези противоречия се дължат на преобладаващото влияние на мъжкия принцип. Вие считате, че мъжкият принцип има ред и порядък.

Давате на едно дете кутия с кибрит. То отива в една гора и си носи кибритената кутия. В тази гора три-четири месеца не е паднал дъжд, местността е суха. Детето извади клечка, драсне. Казва си: „Да видя как ще горят сухите листа“. Първо то се радва, когато запалва едно, две, три, четири, сто, двеста листа, но когато цялата гора пламне, детето хуква да бяга, пък и животните бягат, всички бягат. Умните хора вдигат тревога, започват да секат дървета. Ще секат 5–6 дни, но може да изгорят 20–30 хиляди декара гора. Къде е причината за горенето? Вие казвате: „Имаме чисто природно явление. Нали горенето е процес на Природата?“. Но къде е причината? Причината е в това неразумно дете, което запали цялата гора. Едно малко дете, което носело кибритена кутия, искало да опита как горят сухите листа.

Друг пример. Един посланик си позволява да каже някоя дипломатическа обида. Засегнатата държава вече се е обидила и иска извинение, но другата държава не иска да даде извинение. Веднага за една дума се отваря война. Идват чуждите кораби, самолети започват да бомбардират и най-после първата държава иска извинение. Коя е причината за войната?

Друго обяснение. Много ученички са изключени от гимназията, не могат да завършат, защото мъжкият прин-

цип им е писал писма. За да се освободят учителите от мъжкия принцип, който разстройва женските гимназии, разстройва умовете на момите, от училището се изключва тази мома, която е заразена с писмата на мъжкия принцип, и тя не може да следва. Когато ви говоря, вие разглеждате нещата много частично. Аз не се интересувам от писмата, не ги разглеждам, но казвам: някой път една малка причина може да даде много големи последствия.

Хората отдават всичко на Природата. Ако не може да се намери детето, ще кажат, че гората се е запалила от само себе си – това е причината, сухите листа имат свойството да горят. Това е явление на Природата, но причината къде се крие? Причината се крие в малкото дете, но се крие и на друго място. Причината е в онзи бакалин, който продаде кибритената кутия на това дете. Но причината не е само в бакалина, той иска да спечели. Причината е в онзи фабрикант, който произведе кибрита. Но причината не е и там, причината е в държавата, която иска да спечели. Причината е в онзи изобретател, който е искал да помогне, в онзи гений, който е измислил кибрита, за да направи едно добро, да покаже как се пали огън.

Какво може да се направи, за да не горят горите? Какви предпазни мерки трябва да вземете? Правя превод: и у вас често стават такива пожари. Човек се разгневи – горене е това. Някое дете запалило гората и тича, най-после утихне. Ти се разгневиш, хукнеш. Докато се гневиш, не можеш да си дадеш отчет как си се разгневил за нищо и никакво. Една кибритена клечка е паднала някъде, ти си мислиш нещо, стъпваш върху нея, завърташ крак и тя се запалва. Без да знае човек, клечката се запалва – това са неволните прегрешения. Някой ти казва: „Направил си едно неволно прегрешение. Искал си някак да си позавъртиш крака“. Сега да дойдем пак до малкото дете, което запалило гората. Това явление природно ли е? Това явление е на глупавата природа. В умната Природа такива пожари не стават, но в глупавата стават – има една глупава природа в света.

Как се е образувало пиянството, знаете ли природата му? Коя е причината за пиянството? Вие ще кажете: „Виното“. Но за да стане виното, коя е причината – ферментирането. Ами причината на ферментирането коя е? Микробите са причината. Един нисш живот влиза и този сладък живот, тези сладки плодове се превръщат в упоителни. Човек, като пие, казва: „Наздраве!“. От тази наздравица започва да му се върти главата. Виждал съм хора – имат наследствен навик, формени пияници са. Коя е причината? Малките микроби. Какво трябва да се прави? Не е виновен човек за пиянството. Микробите са виновни – ако ги нямаше, сладкото вино нямаше да се превърне в упоително питие. Къде е погрешката на човека, защо го съдят? Къде трябва да се търси причината за прегрешенията на хората? Съвременните хора, когато говорят за социални злини, именно те са от този род прегрешения. Това не е нещо, което вие можете да изправите.

Вие се занимавате с окултната наука, искате да прогресирате. Докато не изучите живота на тези ферменти⁴⁶, докато не можете да се справяте с тях, много пъти ще ви горят горите, много пъти ще ви се замайва главата. Докато вие вярвате в едно любовно писмо, хора не може да станете. Докато вярвате в човешките теории, създадени от учените, това не е никакъв окултизъм. Окултизмът не трябва да почива на теории, всяка теория е заблуждение. Теориите са предположения.

Казвате: „Две по две прави четири“. Какво означава това? Два дни работа се плаща по два лева на ден. Колко лева се получават – четири. Дай парите! Казвате: „Аз имам един съвременен факт. Два дни съм работил за два лева – общо четири лева“. И казвате на господаря: „Два дни съм работил за два лева, четири лева имаш да ми даваш. Ако съм работил пет дни за десет лева, петдесет лева имаш да ми даваш. Плати ми ги“. Господарят вдига рамене и казва: „Нямам“. Какво трябва да правите с господаря, който не иска да плати? Къде е погрешката? Погрешката е или в работника, или в господаря. В дадения случай, когато казвам на господаря: „Две по две прави четири“, погрешката е в мен. Да ви обясня защо е в мен.

Представете си, че някой иска от мен нещо и ми казва: „Не може ли ти да ми направиш едни гащи?“. Той да ми даде материала, а аз имам работник, който знае да шие гащи. Или ако съм майстор зидар, който знае да гради къщи, и някой иска да построя къща, казвам: „Нямам материал, не мога да изградя къщата“. Но ако съм един предприемач, господарят ми казва: „Ти направи тази къща. Вземи материал, всичко ще ти бъде доставено, ще направим сметка, аз ще ти платя“. Нали има такива предприемачи, богати фирми – някой им даде предплата и те строят. Някой път предприемачът остава недоволен. Има ли тук погрешка? Ангажирал си се да направиш една дреха – две по две прави четири – изхарчил си парите и не ти плащат. Ти трябваше да вземеш материала от тях, а труда да е от теб. Ако не ти плащат и ако материалът е от теб, ти си изгубил и труда, и материала.

Тогава защо ще вярвате на едно любовно писмо? Вие имате една полица, тя е едно любовно писмо. По-голямо любовно писмо от полицата няма. Това са най-глупавите работи, които хората са създали в света, защото след време господарят ще те принуди да си изплатиш полицата, като му работиш. С полица ще те принуди да си продаваш времето, което не съществува. Ти вземаш пари назаем и подписваш една полица – ще ги изплатиш след десет години. Полиците благо ли са? Не, нещастие са те.

Всички вие питате: „Какво нещо е кармата?“. Научно ще обясня какво е кармата: полици, с които се продава бъдещото време. Ти си ял и пил, правил си някакви сделки в миналото, и сега, в този живот като си дошъл, онези носят полиците – ще плащаш. Без полици, без карма! Освободете се от кармата. Кармата е полица, с която се продава вашето време за в бъдеще. Питате: „Как ще преживея в този живот?“. В този живот ще вземаш пари назаем, а в останалото време ще опъваш кайша да изплащаш изядените пари. Така какво придобиваш?

Вие питате: „Как ще се оправи светът?“. Да се изхвърлят полиците! Да се изхвърлят кибритите, пушката, ножовете. Да се изхвърлят теориите. Да се изхвърлят лъж-

ливите веруюта. Всичко, което не е вярно, да се изхвърли. Да се изхвърли „без вяра“. Някои казват: „На вяра“. Трябва да се напише: „Днес с пари, утре на вяра“. Като дойдеш на другия ден, пак казват: „Утре на вяра, днес с пари“. Може ли да кажеш: „Днес на вяра, утре с пари?“. Аз казвам: „Днес с пари, утре на вяра“. Какъв е този процес? Това е икономическо правило. По този начин човек никога няма да фалира. С другия процес: днес на вяра, утре с пари, човек ще фалира. Щом днес даваш на вяра, утре ще фалираш – понякога за това и вие сте виновни. Казвате, че някое дете запалило гората, вие не сте виновни за последствията. Не сте виновни, но носите природните последствия. Тази гора е изгоряла, материал за градеж няма. Някой път се случва цели ниви да изгарят, градини да изгарят – хората гладуват.

Следователно започва моралът в света. Някои питат: „Какво нещо е самоотричането, от какво да се отречем?“. Ще се отречеш да носиш кибритената кутия в джоба. Когато ходиш в гората, където има сухи листа, няма защо да носиш кибрит, да палиш листа. Ще се отречеш да носиш бутилка вино, с което хората се опиват; ако носиш едно шише вино, ще се напиеш. В пиянството, с този нетрезвен ум, ще кажеш обидна дума, ще ти пукнат главата. Казваш: „Биха ме някъде“. Защо те биха? Щом са те били, ти си пил от онова вино, което се образува от ферменти, от тези живи същества.

Ще кажеш: „Аз дадох някаква идея за човечеството, но те не разбират истината, пукнаха ми главата“. Минаваш за герой – лъжеш се. Ти си казал една дума не на място. Запалила се е гората и ти питаш: „Защо?“. Детето може да се изправи и да каже: „Аз запалих гората, за да се стоплят животните“. Представете си, че е зимно време и затова детето казва, че е запалило гората – толкова животни има, които треперят. – „Аз им накладох огън.“ Вие ще възразите, че това не е естествено логическо заключение – зимно време трева и листа няма, не може да се запали гората. Прави сте, че аз не мисля право. Но онзи,

който създаде кибритената кутия, мислеше ли право? За благо на човечеството ли създаде кибритените клечки, или за себе си?

Във вас има идея: искате да благувате, да уредите живота си. Намясто ли е тази идея? Вие искате всичко да ви е уредено, да имате първокачествени обувки, да сте с най-хубавите дрехи. Но да оставим това сега. Обувки, които са направени от най-хубавата кожа, какво говорят? Вие носите страданията на тези животни, които са заклани. В кожата е това страдание и затова усещате в себе си една тъга. Казвате: „Откакто взех тези обувки, съм малко неразположен“. Обувките хубави, а вие сте скръбен. Мислите ли, че и хората не си влияят един на друг? Мислите ли, че ако един човек, който страда от проказа, ви ушие най-хубавата дреха, ще благувате, като я носите? Щом ушие дрехата и я облечате, проказата веднага ще дойде във вас. Ако прокаженият ви шие новите дрехи, те благо ли са за вас? Нещастие са те! Известни социални добрини носят цяла проказа, от която са заразени умовете и душите на хората.

Как ще се оправи светът? Казвате: „Ти не мислиш право!“. Кажете ми сега: кой от вас мисли право? Вие мислите криво, понеже хиляди поколения преди вас са мислили криво. Къде е причината? Причината е в първата жена, която драсна една кибритена клечка в Райската градина. Тя запали цялата гора и побягна от Рая. Сега гората гори, още не е изгасена. Осем хиляди години вече гората гори и престъпленията продължават. Хората се раждат и умират със същите склонности.

Ако погледнете цялото човечество, ако изучавате съвременната медицина, ще видите какви страшни болести има; ако идете на война, ще видите разпокъсани хора, ако влезете в мините – също. Всички тези нещастия се дължат все на първоначалната причина. Целият свят, най-ученият свят, мисли как да поправи света. Създадат една теория, не върви; направят един закон, не върви. Правила, правила... Най-после казват: „Да го оправи Господ!“.

Сега представете си, че ви обещавам една премия – малка, не голяма, от десет хиляди лева, ако дадете една

теория за изправянето на човека. Как да се изправи един човек? Десет хиляди лева ще получите, ако дадете теория как да изправи човек живота си. Астролозите какво ще дадат? Веднага ще дадат Марс, Венера, Сатурн. Но те са големи грешници – Венера развъртава; Юпитер прави хората горделиви, да ходят да се бият за своята чест; Сатурн подозира всички хора; Меркурий те използва, лъже като търговец; Марс те кара да се биеш; Земята като те залюби, ще те научи на удоволствието на нисшия живот; Луната те праща за зелен хайвер. Само за Слънцето няма да кажа нищо. Всички бих ги нарязал, но за Слънцето ще мълча. Не искам да осъждам, но в астрологията има някои истини, които хората не са намерили. И като не знаят истината, говорят лъжи – аз ги наричам астрологически лъжи. Има френологически, физиогномически, химически, физически лъжи.

Навсякъде има неразбрани работи. Аз не съм за това да се изнасят, но казвам, че има известни неизяснени неща, това е едната страна. Така може да говорят зайците – те се оплакват, то е специфично за тях. Зайците доста са поумнели, в наше време те са еволюирали много повече, отколкото хората. В турско време, като подгонеха някой заек, след половин час той се връщаше пак там, където е бил, и ловецът знаеше, че тогава ще го удари. А сега ловците по цял ден ги гонят и не могат да ги ударят, дебнат ги, но зайците не се връщат на същото място. Защо не се връщат на същото място? Научете се и вие, като тях, да не се връщате на същото място, откъдето сте излезли. Зайците разрешиха въпроса. Те разбраха, че който се върне на същото място, откъдето са го вдигнали, ще го убият. Заекът казва: „Баба ми и дядо ми бяха убити все като се връщаха“. Кой откъдето е излязъл, да не се връща, като го гонят – върне ли се, ще го убият.

Вие сега казвате: „Да се върнем към старите навици, към старите привички. Към старото да се върнем“. Едно време хората живееха добре. Съгласни ли сте с това твърдение? Къде е прогресът тогава? Ако има еволюция, сега не е по-лошо, отколкото едно време. Казвате: „Днес е по-

лошо от едно време“. Едно време хората бяха яйца, много добри бяха в кошницата. Сега хората се излюпиха и се показа какво е естеството им. Сегашният свят опитва какво е заложено във всяко яйце. Външните условия винаги изпитват човека, какво е заложено в него. Природата няма никаква теория, пет пари не дава за теориите. Тя казва: „Да се излюпи яйцето, то не е лошо“. Едно яйце, докато не се излюпи, никога не знаеш какво е; няма факт, че има престъпление. Винаги вярвайте в онова, което става, а не вярвайте в онова, което ще стане.

В дадения случай вие вярвайте в онова, което имате. Вярвайте в щастието, което сега имате. Сега, в дадения случай, ти се помоли да имаш едно верую. Болен си – ако този Господ, това верую ти помогне, вярно е; ако не ти помогне, не е вярно. Причината или е вътре в теб, или е в Господа: или Той не те разбира, или ти не знаеш как да се молиш. Ако Господ не те разбира, не е много учен; ако ти не знаеш как да се молиш, ти си един простак. Под *простак* разбирам човек, който не разбира. Под *учен* разбирам: който всичко знае. Щом се молиш на Господ и Той те излекува, поумнял си. Ако не оздравяваш, ще знаеш, че не си говорил на Господа както трябва.

Питам: колко причини има за доброто? Човек трябва да бъде носител на доброто. Доброто трябва да има само една причина. Щом в доброто има две причини, ще се роди злото. Две причини за доброто няма. Какво разбираме под *причина* в дадения случай? Господ е добър, че работи много добре. Той е добър за теб. Доброто създава ли се в дадения случай? Това не е още добро.

Под *добър човек* в Природата се разбира онзи, който не разваля добрите условия, създадени за което и да е същество, та това същество да може да се развива. Това е добър човек. Всяко същество, което разваля дадените за него и за другите условия, е неразумно, лошо същество. Всяко същество, което спазва добрите условия, е добро същество. Значи доброто съществува като условие, не като причина. Доброто не е причина. Доброто е условие. Следователно доброто в себе си вие го схващате като условие, което трябва да използвате.

Представете си сега, че сте осъдени. Дадено ви е наказание да пренесете сто килограма злато на гърба си на един километър разстояние, с условието, че на никого няма да давате от златото. А вие сте човек, който може да носи 20–30 килограма тежест. Какво ще правите? Принудени сте да носите тези сто килограма на един километър разстояние. Нямате право да давате от златото на никого. Ако пренесете сто килограма, добре ще е. Ако не ги пренесете, ще умрете. Какво трябва да направите, за да се спасите? Ще ви оставя да помислите малко. Времето не ми позволява да говоря повече, защото ще запалим гората. Въпросът остава неразрешен.

Тези неща, което ви говорих, ги давам за размишление. Нека ви бъдат тема за следващия път. Всеки един от вас да извади не каквото аз съм казал, но общото заключение, което аз само засегнах. Може да образувате цяла една теория, но казвам: без теории. Как трябва да се разбира фактът за детето, което запали гората, фактът за въшката, фактът за ферментите, от които са произлезли всички съществуващи противоречия, фактът за осъдения, който трябва да носи товара, и ако го пренесе, ще спаси живота си, а ако не го пренесе, ще умре? Това ще бъде темата за следващия път. Извадете вашите конкретни заключения без теории.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

31. лекция, 21 юни 1935 г., София, Изгрев

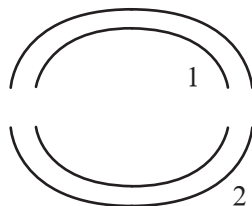
ДВАТА ЗАКОНА

Отче наши

Каква беше основната мисъл на миналата лекция? (– „Противоречията са създадени, за да накарат човека да мисли.“)

Какво се разбира под *възможни неща* и какво – под *невъзможни неща*? Да вземем едно просто сравнение. Ако стомахът е разстроен, яденето възможно ли е? Невъзможно е. Ако стомахът ви е разстроен, ще вземете яденето и ще го изхвърлите. Какви ще бъдат последствията от неяденето? А от разстройството на стомаха? Как трябва да се поправи? Да допуснем, че във вас има желание да ядете, но не можете – какво ще се яви тогава? Представете си едно същество, в което желанието за ядене съществува, а няма стомах. Какво ще прави това същество? Как бихте разрешили въпроса с яденето? Например невъзможно е да яде един човек, който е заминал за другия свят. Каквато и храна да му дадеш, желанието съществува, но той не може да яде, стомах няма. Живите хора имат стомах, а умрелите нямат стомах – по това се отличават. Често казвате: „Положителен човек“ или: „Той има положителен характер“, или: „Той мисли положително“. Кои хора наричаме положителни? Един човек на физическото поле, стомахът на когото е разстроен, може ли да мисли добре?

Какво представляват тези огънати линии – 1 и 2 (фиг. 1)? Направете един превод. Имате изпъкналата повърхност 1 и огънатата повърхност 2. По какво се отличават изпъкналите и огънатите повърхности? На една изпъкнала повърхност може ли да задържите вода или някаква течност – не може, на една огъната – може. На една изпъкнала

Фиг. 1

повърхност може ли да се удавите – не. В една огъната повърхност може да се удавите, защото в нея има условия за това. На една изпъкнала повърхност има условия да паднете и да си счупите крака. На една огъната повърхност нямате тази възможност; може да паднете, но да паднете и да си счупите крака, не е възможно. Като кажете, че при известни условия вие не може да се удавите, питам: на каква повърхност се намирате? – „На изпъкнала повърхност.“ Направете превода.

В Природата има преводи, които са далечни. Сравнете първия закон – Любов към Бога, с едно явление в Природата; по същия начин сравнете и втория закон – Любовта към ближния. Направете един превод. Щом не можете, аз ще ви направя превода, пък вие ще се научите. Първият велик закон – Любов към Бога, можем да го сравним с движението на Земята около Слънцето. Следователно Любовта към Бога има едно положение. Това е Любовта към Бога – тя постоянно приема такова количество от енергията, с което животът в нея може да се развива. Този е великият закон. Вторият закон – да любиш ближния си като себе си, може да уподобим на движението на Земята около своята ос. Във втория закон какви различия произтичат от първия закон? От движението на Земята около Слънцето какви различия произтичат? В умерените пояси имаме четири годишни времена. И когато Мойсей каза: „Да възлюбиш Господа Бога твоего“, с колко неща каза да Го възлюбиш? Пак с четири неща: със сърцето, с ума, с душата и със силата си. Сега направете един превод: да възлюбиш Господа с ума, със сърцето, с душата, със силата си – уподобете ги на годишните времена.

Любовта къде ще сложите в ума, в сърцето къде ще я сложите, в душата къде ще я сложите и в силата къде ще я сложите? В годишните времена любовта къде ще сложите? Коя е любовта на пролетта, на лятото, на есента и на зимата? Питате: „Има ли пролетна любов?“. И лятна любов има, и есенна любов има, и зимна любов има. Но сега да вървим по закона на аналогиите, а не по вашите схващания. Защото вашите сегашни схващания имат примери, които не са верни. Вашите схващания не са верни.

Вие гледате един предмет и питате колко е разстоянието до него. – „Двеста-триста метра.“ Това не е вярно, това е едно лъжливо понятие на окото. Този предмет е далеч, а на теб ти се вижда, че е много близо. Вижда ти се, че една звезда, която изгрява, е много близо на хоризонта, но като се опиташ да приближиш, ще видиш, че е толкова далеч, колкото си я видял в началото.

Противоречието в тези закони е там, че Земята, като се върти около своята ос, се образува ден и нощ. Следователно половината от Земята е осветена, а другата половината се намира в тъмнина, в сянка. Вие казвате, че в света съществува добро и зло. Ние правим следната аналогия: доброто – това е осветената страна на Земята, злото – това е страната, която е в сянка. Природата иска да избави Земята от едно зло, защото, ако не се въртеше Земята около своята ос, какво щеше да стане? Щяхме да се намираме в едно трудно положение. Но понеже Земята се движи около своята ос, има едно постоянно състезание – светлината гони тъмнината.

И досега тъмнината не знае кои са причините за това. И досега тъмнината не знае причината, поради която светлината я побеждава. Че тя не седи на едно място – защо я изгонват от едно място на друго? Като се върти Земята постоянно, тъмнината бяга. Защо бяга? Ако попитам тъмнината, и тя не знае. От какво произтича това? Произтича от съзнанието, че Земята се върти около своята ос. Според науката има ли тела, които не се въртят? Вие ще кажете: „Луната“. Уверени ли сте, че Луната не се върти около своята ос? Върти се. Това трябва да се докаже. За колко време Луната може да се завърти около Земята? (– „За 28 дни.“) А за колко се завърта около Слънцето? Тя върти ли се около Слънцето? (– „Посредством Земята.“)

Аз искам да ви обърна внимание на една друга мисъл: без любов към ближния имате едно противоречие, ти не можеш всякога да бъдеш на едно и също място. Следователно, в движението на Земята, разумният закон е направил тъмнината безвредна. Ако не се въртеше Земята, тъмнината щеше да направи големи пакости. А сега Природата е направила тъмнината безвредна. И понеже тъмнината

взема само 12 часа, то тя служи като една почивка. Всички същества, които са уморени от работа денем, почиват през нощта, понеже светлината гони, обезсилва тъмнината. В това движение, като не седи на едно място, тъмнината не може да причини пакост.

Има две противоположности: да възлюбиш Бога от всичкото си сърце, да възлюбиш ближния си като себе си. Сега къде ще поставите земната любов? Допуснете, че вие сте едно малко дете. В ранна възраст мислите едно, а като остареете, мислите друго. Кои възгледи са прави – възгледите на вашето детинство или другите възгледи? Апостол Павел казва: „Като бях дете, мъдрувах като дете, а като станах възрастен, напуснах детския живот“. Като дойде нощно време, трябва да се спреш; седнеш на едно място, работите не са ясни. Представи си, че Земята не се въртеше! Но Земята ще се обърне около себе си, ще даде възможност да станат нещата ясни – ще изгрее Слънцето. Е, добре, от това пък произтичат други неща.

Често вие употребявате думите: „Любов изгрива и залязва“. Като изгрее вашата любов, какво правите – снемате юргана от гърба си. Като залязва любовта ви, слагате юргана на гърба си. Защото с изгрева на любовта има едно малко повишение на температурата, а със залеза на любовта има едно малко понижение. Сега ние обясняваме думите *изгрев на любовта* и *залез на любовта*. Кой е изгревът на любовта? Когато Слънцето грее. Кой е залезът на любовта? Когато Слънцето не грее. За изгрева и залеза кой е виновен? Има ли някаква дисхармония от залеза? От какво произтичат изгревът и залезът? От въртенето на Земята около своята ос. А от въртенето на Земята около Слънцето се образуват четирите годишни времена.

Казвам: във вашия живот стават четири промени, които не зависят от вашето въртене около собствената ви ос. Коя е оста, около която човек се движи? Неговата личност. Когато човек каже в съзнанието си Аз, то е неговата ос, около която той постоянно се движи, обикаля. Вие постоянно, ден и нощ, мислите за себе си. Това движение е като движението на Земята около своята ос. Тя

има съзнанието постоянно да мисли за себе си. А пък от движението на Земята около Слънцето има четири състояния: състоянията на зима, пролет, лято, есен. С какво се отличават състоянията на пролетта? Нещата покълват и изникват. В лятото нещата зреят, в есента ги берем, а в зимата ги ядем. Често вие се намирате в едно противоречие: това, което през зимата става, през лятото не може да стане, но има подобие. Лятото е подобно със зимата, а пролетта – с есента. Имате тогава: лятото се отнася към зимата така, както пролетта към есента (Л:З, както П:Е). Но това не е положителен закон.

Като отидете на Екватора, лято и зима ще има ли, колко сезона ще имате там? (– „Само един.“) Като отидете на Северния полюс, колко сезона ще имате? (– „Там е сухота.“) На какво се дължи сухотата? (– „На липсата на влага.“) На какво се дължи това, че понякога хората са сухи, а понякога са влажни? Пипнеш някой човек за ръката и чувстваш, че е суха, а някой път чувстваш, че ръката му е влажна. Влажният човек къде живее? Умереният пояс е най-продуктивен, дава условия, в него има разнообразие. Екваторът, с полюсите, съставляват две крайности, други са там възможностите. Ако искаш чистота, ти може да я намериш на полюсите. Ако искаш нечистота, може да я намериш на Екватора – най-нечистите места са там; и най-лошите животни са пак на Екватора. На полюсите има ли отровни змии? Кои са там най-вредните животни? (– „Белите мечки.“) Къде е най-удобното място за вегетарианство? Ако се пренесете на полюсите, какви ще бъдат условията, можете ли там да бъдете вегетарианци? (– „По никакъв начин.“) Значи вегетарианството е възможно само в умерения пояс, на полюсите съвсем не е възможно.

Ако искате да се справите с доброто и злото, а не можете, причината е в движението на вашата ос. Има клаушкане в движението на вашата ос, затова не можете да се справите. И ако не можете с първия закон да се справите, причината е в движението ви – тогава нямате един център. Има такива планети, които се движат от една система в друга из пространството – нямат един център, око-

ло който да се движат. Съществуват такива скитащи тела, на гости ходят те; те са вагабонтите на Природата. Какво значи *вагабонт*? Скитник.

Някой път вие питате: „Може ли един човек да обича двама души?“. Аз ще ви задам друг въпрос, философски: възможно ли е Земята да има два центъра, около които да се движи? Не, един център има тя. Земята може да обича само Слънцето. И понеже обича Слънцето, движи се около него, обикаля около него. Вторият закон е произвел любов към ближния. Различава се любовта към ближния. Земята има едно движение, но за да има прогрес в самата нея, трябва да се движи около своята ос. Ти трябва да обичаш себе си – това е ближният, това е твоята обективна страна. И човек трябва да обича ближния си като себе си – то е противоположното. Това са полюсите на една реалност.

Кой е ближният? Ближният за теб е онзи, който е в тъмнота, в твой живот не го е огряло Слънцето – ти трябва да го огрееш. Ще се завъртиш около себе си. Като се завъртиш, това е любов към ближния. Огряната страна, това е твоето пробудено съзнание. Ближният е огряната страна. Как ще го обичаш? Ще се завъртиш около своята ос, за да дадеш на ближния си обич като на себе си.

Какво е любовта към себе си? Нали Слънцето може да освети само половината от Земята? Ако Земята не се движеше, ако не се въртеше около своята ос, щеше ли да бъде осветена от Слънцето и другата половина? Другата половина щеше да остане без осветяване. Какви щяха да бъдат резултатите, ако едната страна на Земята беше всякога осветена, а другата – не? Голямо противоречие щеше да има.

Аз сега ви обяснявам, като изхождам от онези явления, които съществуват в Природата, които, както движението на Земята около Слънцето, произтичат от някакво съзнание. Онези, които създадоха Слънчевата система и нагласиха Земята, какви подбуди имаха, като построиха Слънчевата система? Какви бяха подбудите на тези архитекти, като накараха Земята да се върти около Слънцето? Разбира се, тези техники имаха ясна представа за законите и те накараха Земята не само да се движи около Слънцето, но я накараха да се движи и около своята ос.

Сега за движението на Земята около Слънцето в нас. Живите същества произвеждат онези явления в живота, които ние само приблизително можем да обясним. Като видим в движението на Земята около Слънцето и около своята ос някои противоречия, ще можем ли да обясним защо стават така, а не другояче? Например осветената страна на Земята каква е? Положителна. А неосветената каква е? Отрицателна. Природата е използвала тези състояния. В една осветена страна ти само ще събираш енергия, но когато е светло, не можеш да работиш – можеш да работиш, но работата седи само в събиране на енергия, ти приличаш на един търговец, който купува, събира стока. Като дойде до страданията на живота, до тъмната страна на живота, тогава мислиш, но то произлиза от факта, че се движиш около своята ос.

Вие, когато страдате, мислите. И понеже са ви заставили да мислите, вие се бунтувате срещу страданията. Защо страдаме? Например аз не съм ви дал да ядете. Вие страдате, мислите защо не съм ви дал. Колко начина на мислене има? Представете си, че сте слуга при един господар, който не ви дава храна – какво ще мислите? Колко дни бихте стояли при такъв господар? Той иска от вас, а не ви дава да ядете. Има ли такива господари? Господарите, въобще, всякога дават храна, но сега казвам това като пример за едно противоречие. Щом не ви дава храна, ще си вземете дрехата и ще си вървите, нищо повече!

Когато някой не ви обича, защо тичате след него? Аз питам вас, младите: ако един момък не обича една мома, а момата тича след него, защо го прави? Господарят не ти дава да ядеш, а ти вървиш след него и му се молиш. Ти така гладен ще умреш – остави господаря, а си вземи дрехата и си върви по пътя. Не те обичат! Не намираш ядене в една гостилница, иди в друга гостилница. – „Но тази гостилница е много добра.“ Всички гостилници, в които готвят, са все добри. Няма гостилничар, който готви, да не е добър. Всички са лоши, когато няма какво да ти предложат да ядеш. Ние определяме така: всеки гостилничар, който има за ядене, е добър, а който няма за ядене, е лош.

Правете сравнение. Някои идват и плачат, че не ги обичали. Имате ли право в един град, където има 300 гостилници, да се оплаквате, че никой не ви обича? Ще умрете ли гладни? Имате ли право да се оплаквате? Сега във вас се заражда мисълта: някъде яденето е по-скъпо, всички гостилничари не готвят еднакво.

Аз искам да разрешите един въпрос. Има въпроси, които са детински – трябва да се справите. Не ви обича един, втори, трети – триста гостилници има, обиколете ги! И последната гостилница като намерите, влезте и се наяжете. Ама каква ще бъде неговата любов? Любовта в която и да е гостилница е една и съща. Водата от който и да е извор е една и съща. Вие сте чудни, като казвате: „Любовта на еди-кого си се различава“. Това са микроскопични разлики. Водата на всички извори е една и съща. Само фалиралите готвачи са друго, а онези готвачи, които не са фалирали, в тях любовта не се различава. И на фалиралите чешми водата се различава. Фалирали са тези чешми, канализацията на които е развалена, размътена е водата. Всички чешми, които са канализирани добре, имат една и съща вода.

Питам: Господ за това ли ви прати на Земята, да се влюбвате? За какво ви прати Господ? Влюбването е ваша работа. То е безделие. Когато човек няма какво да работи, той се влюбва. Според мен модата е безделие. Като нямаш какво да правиш, слагаш нещо отвън, някое бомбе. Когато имаш работа, без бомбе ходиш. Ако влезеш в някой рудник, бомбе можеш ли да носиш? Правиш научни изследвания, пълзиш в дупките – ако си с бомбе, какво ще стане него? С бомбе научни изследвания не се правят. Ще сложиш шапка, която се огъва навсякъде. По какво се отличава бомбето? То е аристократ, своенравно е. (– „Светът не може без влюбване.“)

Какво ще спечелиш, ако се влюбиш в себе си? Все ще се гледаш. Да се влюбиш, то е най-голямото заблуждение. – „Поговори ми малко, прегърни ме!“ Може ли този, който е влюбен, да те прегърне? По никакъв начин, невъзможно е. Момата иска да прегърне момъка, а той бяга, не иска да се приближи до тази мома, да го оцапа. Ако те прегърне

твоят образ в огледалото, той ще те опетни. Ти искаш да прегръщаш. Всякога можеш да прегръщаш: потупай ръцете си, помилвай лицето си. Гледайте обективно, тези условия са ограничени. Аз ви давам закона. Известни противоречия, които имате във вашия живот, как ще ги разрешите? Онази мома иска да се самоубие, защото момъкът, нейният възлюбен, не я обича. Много момци има! Тя си е създала идеал за момък и се е насочила към този, който прилича на нейния идеал. Идеалът е в нея. Този човек се чуди и казва: „Не съм аз този, когото ти мислиш“. Тя казва: „Не, ти си“. Идеалът ѝ е вътре в нея.

Не разбирайте буквално нещата. Аз искам да ви кажа, че всеки човек има установени идеи, които проектира навън, и иска да съвпадат с тези, които са навън в света. Невъзможно е да има такива точни съвпадения. Чудиш се: как можеш да обичаш този човек, който не те обича? Той казва: „Аз съм чиновник, ще ме уволнят“. Момата иска всеки ден да се среща с момъка и да си поприказват 10 минути. Тъкмо тя си отиде, срещне го друга и тя иска 10 минути. Ако го срещнат 10 моми – по 5 минути с всяка да говори, това са 50 минути. Той е чиновник, ще закъснее за работа. Ако закъснее, ще го уволнят. Защо искате да го спрете за 5 минути да си говорите?

Каква е сега вашата идея? Вие по някой път искате неща, които не са редни. Когато искаме някои неща да станат така, както ние мислим, аз наричам това „влюбване“ – то е вметнато приложение. – „Искам нещата да станат както аз мисля.“ Възможно ли е? Не е възможно. Влизам в един град и искам да ме посрещнат, да ми направят арка, да излязат със знамена, но не излизат хората. Как така, аз влизам в този град, и да не ме посрещнат?! Някой идва преди мен – посрещат го, аз влизам – никой не ме посреща, никой не ми обръща внимание. Кои са причините? Ами и мен можеха да посрещнат. Можех да тръгна след този, когото посрещат: като мине под арката, и аз ще мина след него, като свирят на него, и на мен ще свирят. Каква разлика има?

В този закон на посрещането има две противоположности. Аз изнасям известни неща за подобие. Агнето, което е угоено, мазничко, всички го посрещат, децата му слагат гердан. Какво е това посрещане? Бащата ще му отреже главата, ще го одере, ще се съберат с жената и децата и всички ще ядат. Мършавото агне никой не го поглежда, но то има условия да живее. Следователно на онзи, когото посрещат под арка, може да отрежат главата. Теб не те посрещат и може да считаш, че си унизен, но ще живееш. Отлагат, казват: „Мършаво е това агне“ – няма какво да те посрещат тогава. Казват: „Пуснете това мършаво агне да си върви“. Кое положение е по-добро? В света тържествува един закон. Невидимият свят, когато иска да избави една душа, или един човек, от противоположност, поставя го в лоши условия – в тези условия е невъзможно да изгуби живота си.

Справете се със закона на вашето влюбване. Не се влюбвайте! Любете, без да се влюбвате. Влюбването, казват, е една възможност. То е подхлъзване. Като се влюбиш, ще паднеш по гръб, ще слезеш долу, а качването е много мъчно. Влюбването е подхлъзване – няма къде да се задържиш, ще се влюбиш. Понякога има къде да се хванеш, има къде да работиш, но отгоре слизаш долу. Човек колко пъти може да се влюби в света?

Аз съм привеждал тази идея с един анекдот за прераждането на хората. За душите, които живеели в един свят, имало изложение на дрехи, с големи витрини, с най-различни костюми. Някоя щастлива душа, като види на някоя витрина костюм, който ѝ харесва, пита: „Колко струва костюма?“. Казват: „Лесна работа, само вижте дали ще ви стане“. Тогава тази душа взима костюма и го облича (по човешки говоря). След като го облече, вижда, че не ѝ прилича, но не може да го съблече. Душата, като започне да бута тези дрехи, ще се намери тук, на Земята – родила се е вече. И тук, на Земята, ще има костюма, който си е избрала. Някой път си е избрала костюма на някое животно, на някоя риба; някой път ще се намери в костюма на охлюв или на птица. Душата избере костюма, премени

се – без пари го дават. Тогава, на Земята, дойдат всичките страдания. Онзи, който ѝ е продал костюма, казва така: „Постоянно трябва да го изплащаш“. Това са вашите страдания – трябва да се изплаща костюма колкото и да струва. Всеки ден ти ще плащаш, ще плащаш, докато го изплатиш и заминеш за другия свят. Докато не си изплатил костюма, нямаш право да живееш. Сега, понеже живеете още на Земята, вие не сте си изплатили костюма. Някои от вас имат да плащат още 10 години, някои – още 15 години, други – още 50, 60, 70 години. Всички имате да плащате за костюмите.

Сега да минем към друг въпрос. Трябва да имате една установена идея за Любовта на Бога. Той е централното ваше движение. Вашето развитие зависи от онзи Център, около който се движите – Той обуславя великия закон. Вашият прогрес зависи от онова движение, което правите около себе си – то е вторият закон. Има главно две движения: едно около Слънцето и едно около своята ос. Те са диаметрално противоположни движения. От движението около Слънцето имате пролетна любов, лятна любов, есенна любов и зимна любов. От движението на Земята около своята ос имате ден и нощ.

Един човек е осветен повече, друг – по-малко. Това произтича от факта, че някой път вашето съзнание има повече светлина, а някой път – по-малко. От какво зависи това? То зависи от движението на вашето съзнание. Вие, като се движите около вашата ос, някой път съзнанието ви е ясно, повече светлина имате. Нещата са ясни, когато са поставени на Слънцето и то ги осветява – вие ги виждате ясни. Когато съзнанието потъмнее, вие се намирате в противоположната посока – лицето ви не е осветено; ще чакате известно време, не трябва да се отчайвате.

А степента на вашата любов от какво зависи? Някой човек иска да има пролетна любов. Той трябва да познава правилно законите, трябва да разбира правилно движението – всякога трябва да знае как да се движи около своя център. Като срещне един човек, трябва да знае как да се движи около своя център, трябва да знае кога ще бъде

пролет, кога ще бъде лято, кога ще бъде есен, кога ще бъде зима. Съобразно неговите движения, и вие ще направите съответни постъпки. Това значи да се изучава човешкият характер. Ще различавате човешкия характер, ще изучавате движенията на човека около неговия център.

Има четири състояния, те са разделени. Мъжът има положителни и отрицателни страни. По какво се отличава положителната страна на мъжа? Има едно различие – положителната страна на сърцето се отличава от положителната страна на ума. Положителната страна на душата се отличава от положителната страна на човешката сила (и силата има положителна и отрицателна страна). Който не разбира това различие, казва: „Положително нещо“ – мисли, че е все едно и също.

Голямо различие има в положителните неща. В положителните неща има известни възможности, но има и големи противоречия. От положителните неща произлизат най-големите противоречия. И в отрицателните неща има възможности, но и там има големи противоречия. Например едно отрицателно състояние е че си беден. Богатият е изпъкнал, бедният е вдлъбнат. Богатият човек е една гарафа или стомна, пълна с вода; бедният човек е празна стомна. Тогава на бедния човек какво му трябва? Да иде да работи, да иде да напълни стомната. Богатият, след като е напълнил стомната, трябва постоянно да пие от нея. След като я изпие, какво ще стане с него – той ще стане сиромах.

Има един закон на смените. Никога не мислете, че състоянието, което имате, няма да се промени. Вие сте забелязали, че стават резки промени. Когато имате едно приятно чувство в даден случай, то ще се промени. Вие трябва да изучавате закона на смените. Аз говоря за естествените смени. Смяна ще стане, един ден няма да виждаш светлината, ще се бунтуваш. Като настане тъмнина, няма да виждаш на една педя, ще седиш там, където си, ще мислиш, докато дойде светлината. Като се завърти, като дойде светлината, ще започнеш оттам, където си престанал. И после тази идея – служенето на Бога и служенето на ближния, другояче трябва да се обясни. Хората

имат представа какво нещо е служенето на Бога. Първият закон трябва да се обясни. И вторият закон трябва да се обясни, той има практическо приложение. Може да си обясните добре нещата, да ви станат ясни, но трябва и да имат приложение. Земята, в окултната наука, е място, където може да имате резултати, ако знаете законите и ако знаете как да ги употребите.

Вие искате да бъдете здрави. Здравето на човека зависи от неговата мисъл, на второ място зависи от неговите чувства. Два фактора има: трезвата мисъл и здравите желания. Щом дойде която и да е болест, човек да знае, че има нещо нетрезво в мисълта му, има нещо нетрезво в желанията му – той може и да не го е забелязал, но го има някъде. Трезво желание, това значи да се движите правилно около вашия първи център. Движете се правилно около вашия втори център. Годишните времена да се случват правилно. Ден и нощ да се редуват правилно.

Трябва да изучавате закона на движението. Трябва да се движите правилно. Да се движите правилно около своята ос. Оста ви трябва да бъде изправена – ще имате различни резултати, ако е наклонена или ако е изправена. Ако се движите около Слънцето по-бързо или по-бавно, пак ще имате различни резултати. Трябва да имате едно нормално движение около онзи велик Център, около който се движите. При сегашните условия Земята е най-естественото положение за човечеството. Трябва да имаме такова движение около великия Център на живота, каквото Земята има около Слънцето – то приблизително е една мярка. Движението на Земята около Слънцето е мярка за любовта ни към Бога. Движението на Земята около своята ос е мярка за любовта ни към ближния.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

32. лекция, 28 юни 1935 г., София, Изгрев

ДВАТА ПОЛЮСА

Отче наши

Как са изникнали нещата в света? Съществуват причини, които са ги извикали. Например кои причини са извикали азбуката? Човешката азбука съществува ли в Природата? Колко гласни звука има в българския език – А, О, И и други. Всеки гласен звук се отличава с особено свойство. Да вземем например А – той е най-свободният гласен звук, най-малко ограниченият. Когато произнасяш А, отворено е, няма никаква спънка. Всички други гласни са ограничени. При А вие усещате устата отворена, въздухът влиза свободно. Когато произнасяме У, устата има ограничение, когато дойде И, пак има ограничение. В А има ли ограничение? В А усещаш известен напън да излезе нещо, но то е широко.

И така, има един закон, който регулира нещата. Когато вие се учудвате, кой звук употребявате? А когато се страхувате? Има един страх на модата. Някой път се колебаете да изкажете един свой възглед – той може да е верен, а може и да не е верен. Ако не е верен, защо ви е този възглед? Ако е верен, изкажете го по един начин, който да бъде съобразен. Представете си, че вие не можете да изкажете звука А. Звукът А е закон на свободното дишане. Ако не можете да го изкажете, вашето дишане не върви правилно. Животните, които не знаят нищо за звука А в българския език или в другите езици, и те имат този звук.

Има един звук, който човек трябва вътре да произнесе правилно, то е като един резултат. Ако не можеш да го произнесеш, има нещо, което те спъва. Например има много певци, които не могат да пеят. Най-мъчният звук е А – не можеш да го произнесеш и вследствие на това се свива мястото около пъпа, както казват българите, или

стомашният мозък, симпатичната нервна система⁴⁷ – там се намира „българският път“. Този „път“ се обуславя от свободното дишане, което помага на въздуха свободно да излиза от дробовете. А този въздух е съединен с човешката реч. Първо човек трябва да се научи да диша свободно, за да може свободно да говори. Той трябва да започне с основния звук А.

А значи, че човек е бременен – има нещо в него, което той трябва да изкаже. Ако дойдем в българския език до звука У, той изразява един закон на неудоволствие и неодобрение. Когато страхливият хукне нанякъде, той извиква, употребява звука У. В какъв случай употребявате И? Щом нещата станат еднообразни, те омръзват. Звукът И в Природата показва разумното разнообразие. Защото има и глупаво разнообразие. Има също и едно умно еднообразие, и едно глупаво еднообразие. Еднообразни са нещата, когато не ги разбираш. Щом ги разбираш, ти вече можеш да влезеш в закона на разнообразието. Звукът И показва пътя, по който можем да влезем в закона на разнообразието. Той е път, посока на движение. Ако искаш да се освободиш от някое противоречие, което съществува в теб, трябва да започнеш да произнасяш гласния звук И дълго време и в теб ще се роди един вътрешен път – това противоречие постепенно ще се премахне.

Да допуснем, че вие имате известно недоволство. Какво нещо е недоволството? Какво нещо е физическото, личното, моралното недоволство? Има едно естествено недоволство. От какво произтича естественото недоволство? От яденето. Щом не ядеш както трябва, ти си недоволен. Някой път си недоволен от себе си, не се харесваш – има защо. Някой път морално не си доволен. Това са степени. На какво се дължи недоволството? Липсва ти нещо. Има един закон, който определя каква е липсата. В науката ние ще намерим причините, които обуславят нещата. Посоката на живота зависи от тези прости причини, които ние не знаем.

Коя е била причината, която е накарала Земята да се върти около Слънцето? Земята не е дошла от някое дру-

го Слънце. Предполагат, според сегашните теории, че е излязла от Слънцето. Кой са били причините, които са заставили Земята да излезе от Слънцето? И кои са били причините, които са заставили Слънцето да изхвърли Земята? Учените хора имат теории за това. Тази маса – Земята, не е била първата, която се е отделила от Слънцето. Аз наричам това един бунт. Слънчевата система е произведена от голям бунт. Кой се е разбунтувал най-рано? (– „Сатурн.“) Земята по-късно се е разбунтувала, но преди този бунтар, Сатурн, друг е излязъл. Бунтът е започнал, когато е излязъл Юпитер, понеже той е бил най-голямата маса. Започнало едно сражение между Сатурн и Юпитер. Юпитер атакувал Сатурн на неговия престол и взел първенството. Това са стари вярвания.

Но да оставим тези митове, които имат своята основа. Има нещо скрито, което съвременните хора не знаят. Как разбират те бунта на Сатурн? И какво е спечелил той в този бунт? Сатурн се отличава с това, че има три кръга, три венеца. Учените предполагат, че след около 200 години тези кръгове ще паднат, ще изчезнат; така изчисляват. Предполагат, че и Земята е имала едно време кръгове. Дали е имала, или не, това е въпрос, това са научни спорове. Кръговете на Сатурн съществуват като едно явление, което ние трябва да си обясним.

Около човешката глава винаги се образуват такива кръгове, както около Сатурн. Кога се образуват? Когато човек започне правилно да мисли. Значи, когато около Сатурн са се образували кръговете, движението е било много правилно. Това са обобщения, от които не може да се разбере един закон, и ние може да изпаднем в една разсеяност на мислите.

Сатурн е далеч. Каква е неговата отдалеченост от Слънцето? Може да не знаете точно какво е разстоянието от Сатурн до Слънцето. И учените не знаят точно това разстояние, има различие от един милион километра в изчисленията им. Това са научни данни, но не са точни, а само приблизителни – и тези изчисления минават за научни! Какво е разстоянието от Слънцето до нас? (– „194

милиона километра.“) Съвременните учени казват, че преди Сатурн трима души са се родили. Кой са те? (– „Плутон, Уран и Нептун.“) Има още една планета, но нея не я знаят. Сега ни трябва простите факти – дали е било бунт, или раждане на планетите.

Според научните вярвания Сатурн е бил крайният предел на Слънчевата система. Астролозите казват, че човек, като е излязъл от Слънцето, е живял на Сатурн. Сегашният човек е живял на Сатурн, след това на Луната и сега е слязъл на Земята. Това са астрологическите научни вярвания. (– „Казват, че Слънцето е източник на светлина – как са се родили тогава планетите?“) Излезли са, родили са се. Едно дете се ражда от майката, но как се зачева? Откъде идва зародишът, откъде го взема майката? Сега казват: „Майка му го роди“. В еврейската Библия ще прочетете, че мъжете раждат. Казва се: „Аврам роди този, този роди онзи“ – по мъжка линия върви раждането. В Евангелието се казва, че Мария родила сина си. В Стария завет се казва, че Аврам е родил. Това са догматически въпроси.

Догматически въпроси в науката са неразрешените въпроси. Догматическите въпроси са два вида: мъжки догматически въпроси и женски догматически въпроси. Те се различават по закона на движението. Мъжкият принцип е закон на праволинейното движение, женският принцип е закон на криволинейното движение. Следователно, за да станеш жена, движението трябва да бъде криволинейно, а за да станеш мъж, движението трябва да бъде праволинейно. Щом станеш праволинеен, ти си мъж. (– „Но това не е никакво обяснение.“)

Всъщност какво нещо е мъж и какво нещо е жена, това остава една дълбока загадка. Дълбоките причини за раздвояването не са обяснени. В окултната наука има много теории, но да обясняваш теоретично въпросите е едно, а да познаваш работите всъщност е друго. Колкото и да обяснявам теоретично какво нещо е хлябът, колко е вкусен, без да си го вкусил, е едно, а като го вкусиш, е съвсем друго.

За колко вида любов се говори в томчето „Трите основи на живота“⁴⁸? На колко категории се разделя любовта? На четири категории, които съответстват на четирите годишни времена. Първата, най-висока любов, е Любовта към Бога. Втората любов е любовта към ближния. Третата любов е любовта към себе си. Четвъртата – любовта към света, към всичко. Но любовта по какво се отличава? Какво е най-простото понятие за любовта? Не онова специфично положение, което хората дават, е най-простото понятие, не онова, което ние чувстваме за любовта. Ако изследвате човека, който има най-малкото проявление на любовта, всякога ще видите, че има една микроскопична промяна в топлината. Любовта във физическия живот се отличава по топлината. Тази топлина може да бъде явна, може да бъде и скрита.

При рибите, които са студенокръвни, топлината е скрита, при млекопитаещите топлината е отвън, на повърхността. Когато топлината се скрива вътре, вие придобивате качествата на рибите, ражда се едно неестествено положение. Щом човек се простуди, топлината е вътре. И затова лекарите имат метод да извадят топлината отвън. Старите баби ще разтрият този човек, за да може скритата топлина да излезе на повърхността. Щом се изкара скритата топлина на повърхността на тялото, възстановява се онова естествено положение. И при страха топлината се скрива вътре. Щом ръцете ви изстиват, това е признак, че във вас чувството на страх се увеличава. Когато хората са страхливи, подкосяват им се краката.

Щом имаш вяра, тя е възстановяване на топлината – топлината излиза навън. Тогава капилярните съдове функционират правилно, дишането е правилно, мисленето е правилно – човек е здрав. Вие не можете да бъдете здрави, ако нямате вяра. Вярата ще извади топлината на тялото навън, това е здравословно състояние. Някой път вие сте неразположени, вярата ви е слаба – възстановете закона на вярата. Докато не възстановите вашето естествено положение на топлината, вашата вяра е слаба. Вие ми казвате сега: „Защо да е така? Аз не съм съгласен“. И аз

не съм съгласен, но какво от това? Не е въпрос дали ти си съгласен, или не, въпросът е това вярно ли е, или не е вярно. Дали ти си съгласен, или не, то е личен въпрос. Важно е това, за което се говори, дали е факт в Природата, дали съществува, или го няма. Ти казваш: „Аз съм недоволен от моя живот“. Защо си недоволен? Понеже животът не е такъв, какъвто ти си въобразяваш. Дай програма какъв трябва да бъде животът!

Някой казва, че иска хората да го обичат. Знаеш ли какво нещо е любовта? Да ви дам един пример. Крушата казва: „Аз искам да ме обичат хората!“. Ако хората обичат крушата, какво ще стане с нея? Всички ще се качват по нея да берат плодовете ѝ и щом ги оберат, няма кой да се качва. Казваш: „Искам да ме обичате“. Ще родиш. И щом родиш, ще те обичат. Някоя птица ще кацне, някоя катеричка ще се покатери, някой човек ще се качи, някое дете ще дойде – ще те обичат. Ако се качи една катерица или един човек, както и да е, но ако се качи един слон горе, какво ще стане с теб? Ще се счупи някой клон. Аз мога да ви приведа ред факти, при които се образуват неестествени желания от неразбиране. Ако привлечеш един слон да се качи на теб, той, без да иска, ще строши някой клон и ти ще страдаш. Дайте си отчет защо човек иска да бъде обичан! Ти искаш да те обичат, за да ти дадат нещо.

Има едно естествено състояние: човек трябва да бъде обичан. Законът е, че ти искаш да продължиш своя живот и вследствие на това трябва да има обич. В обичта животът се продължава. Болният от кого може да бъде обичан? Болният всякога желае здрави да го обичат, а не болни. Вие искате по закона на късмета да стане нещо, че да се измени вашето положение. Действително има един закон на недоволството, който е неизменен, който идва периодично, на къси интервали. Има и периодичен закон, който идва на дълги интервали. Представете си, че този закон има отношение към една полярна година и че вие очаквате вашето щастие да дойде. Сега, според тази полярна година, кога ще дойде щастието на Земята? (– „В 25 хиляди години и нещо.“) Астрологически кои са най-хубавите ас-

пекти, кога ще започнат? В кой знак на полярната година сме сега? (– „Водолей.“) Колко години трае знакът? (– „2100 години.“) След него кой знак ще дойде? (– „Козирог.“)

Това са философски, астрологически положения, които имат съвсем други закони – те трябва да се тълкуват, изводите там са други. Например какво отношение може да имат Рибите, като зодия, към човека? Някой казва, че се намира във Водолей или в Риби. Хората, които са родени в Риби, топли ли са? Родените в Риби имат малко рибешки характер, малко са студени. Астрологически как наричат? (– „Те имат характера на водата.“) В тях топлината не се намира в едно естествено положение, от наше гледище, от гледището на сухоземните.

Но да се върнем на предмета. Казвам: всеки един човек търси Любавта, понеже оттам произтича животът, а животът е една необходимост за човешкото съзнание. Например хлябът е една необходимост за продължаване на живота. Защо трябва да ядеш? Защото уседаш, че ако ядеш, ще се продължи животът ти, а ако не ядеш – ще се съкрати. Животът е необходимост за човешкото съзнание. Съзнанието е необходимост за човешката мисъл. Има същества, които се хранят с много груба храна. Има същества, които се хранят с много по-деликатна храна, която по-лесно се доставя и в по-малко количество; сегашната храна те не може да я доставят.

Сега коя е онази мисъл, която ви спъва? Някой път вие имате едно неразположение – на какво се дължи то? Вие сте недоволен от себе си – от какво именно сте недоволен? Може ли човек да бъде недоволен от себе си? Какво нещо е човек сам по себе си? Може ли един ангел, който е свършен, да бъде недоволен от себе си? Човек може да бъде недоволен от една своя постъпка, от едно свое неразбиране – друго същество е, може да бъде недоволен от себе си. Недоволен сте от детството си, като го разглеждате от гледището на своята зряла възраст, понеже в детството не сте имали онези условия, които сте очаквали. В своята зряла възраст имате всичко, което желаете, и сте доволен.

По какво се отличава доволният? Всичко, което той в даден случай пожелае, всичко, което помисли, става. Искате да бъдете красив – красив сте; искате да бъдете силен – силен сте; искате да бъдете богат – богат сте; искате да имате отлична памет, да бъдете музикант, поет – какво то пожелаете, имате го. Доволен сте, имате в съзнанието си една голяма самоувереност – на какво се дължи това? Доволството подразбира, че любовта донася всичко онова, което човек желае. Апостол Павел казва, че на онези, които любят Бога, Бог ще даде това, което око не е виждало и ухо не е чувало. Бог е приготвил идеални блага, а не материални. Всеки един от вас иска да бъде обичан, но от кого? От онзи, който може да внесе това, което той иска. Това са общи заключения.

При сегашното разбиране на любовта хората се спъват. Ако влезе законът на Любовта в тях, те стават разсеяни, започват да боледуват, да страдат. Майката започва да мисли само тревожни неща за децата си. Всички стават разсеяни. Щом се яви тази разсеяност, имат едно безпокойство в себе си. Вие се безпокоите дали ще сполучите, или няма да сполучите; дали ще прогресирате, или няма да прогресирате; дали ще бъдете богати, или няма да бъдете; дали ще бъдете учени, или няма да бъдете. Такива противоречия имате. Религиозните хора мислят дали ще влязат в Небето, дали ще ги приеме Христос, или няма да ги приеме; дали Бог ги обича, или не ги обича. И в обществото се колебае, има във вас една вътрешна неувереност. Приличате на майката, която мисли тревожни неща, и вследствие на това се явява разсеяността.

Какво трябва да прави човек при тези условия? Трябва да бъде самоуверен. Самоувереността произтича от закона на движението на Земята около Слънцето и от закона на движението на Земята около своята ос. Ти не можеш да имаш самоувереност, ако не се движиш около Слънцето; не можеш да имаш самоувереност, ако не се движиш около своята ос. Самоувереността показва две правилни движения: едно движение неизменно около Слънцето и друго движение около оста.

Сега може да се каже, че няма какво да ви доказвам. Всички неща, които трябва да се доказват, са лъжливи. Онези неща, които съществуват, няма какво да се доказват. Как да ви докажа логически, че един хляб е добър? Този въпрос го разрешавам много лесно: вземете и яжте, няма да минат и 10 минути, и ще се уверите. Първо той ще бъде вкусен, после ще ви даде онази сила, от която се нуждаете. Пет-десет минути са достатъчни да разрешите въпроса дали хлябът, който ви се дава, е добър, или не. А вие ще употребите научна формула, за да доказвате.

На какво е равно $A+B$ – равно е на C . Тогава A на какво е равно? $A=C-B$. Ами C на какво е равно? В една аритметична формула как ще се изрази $A+B=C$? Например имате $1+2=3$, следователно C е равно на 3, B е равно на 2, A е равно на 1. Може A да е равно на 2, B да е равно на 1, C пак ще бъде равно на 3. В този закон, щом кажем, че A е равно на 1, качествата на 1 се отличават от качествата на 2, следователно C и 3 по какво са подобни? В тройката, по закона на химията, имате съединение от една единица и две единици (двете единици са два съединени елемента). По какво се отличава 2 от 1? Казвате: „Двойката е две единици, събрани на едно място“.

Двама мъже, като се съберат на едно място, какво ще образуват? Един мъж и още един мъж правят двама мъже. По какво се отличават двамата мъже от единия мъж? В Природата двама мъже не може да съществуват, то е немислимо. В Природата съществува една голяма единица и тази единица, като се дели, се образуват други единици. Във всяко едно деление има по една част, която представлява единица. Да кажем, че имате едно дробно число – разделяте го на десет части и всяка част е една дробна единица. Всяка част разделяте на още по-малки части и пак имате други дробни единици. Във всяко деление получената единица не прилича на първата единица. Първата единица е по-голяма. Става промяна по количество и по тежест при всяко деление на едно вътрешно свойство.

Да дойдем до друго положение. Някой не харесва, че е жена. Че в живота ти може да бъдеш и жена, и мъж – на

ден може по десет пъти да се променяш. Като искаш да бъдеш мъж, можеш да се промениш; като искаш да бъдеш жена, пак можеш да се промениш. Щом искаш да те обичат, ти си жена. Щом искаш да обичаш, ти си мъж. Ако мъжът иска да го обичат, той е жена. Ако жената иска да обича, тя става мъж. Някой казва: „Аз не съм доволен от положението“. Какво искаш? Ако желаеш да те обичат, жена ще станеш. Има едно неразбиране. Питам: всеки, който се движи около Слънцето, мъж ли е, или жена? Жена е. Значи Земята, която се движи около Слънцето, е жена; и като се движи около себе си, пак е жена. Кой я кара да се движи около своята ос? Кой е първият импулс, който кара Земята да се движи около своята ос?

От вас зависи какво ще бъдете. В закона на движението всякога и навсякъде ти ще бъдеш мъж и жена. Като стъпваш на десния крак, ти си мъж, като стъпваш на левия, ти си жена. Щом левият крак вече е стъпил, става мъж, десният – жена. Мъж – жена, мъж – жена, имате движение. Казвам: като жена ти си почиваш, възприемаш, като мъж даваш. Следователно ти си човек на изменението – в Природата има правилна обмяна. Ако можеш да ставаш и мъж, и жена, ти си в нормално състояние. Ако не можеш да ставаш и мъж, и жена, ти си в едно ненормално състояние. В човека мъжът и жената са два полюса: единият полюс е горе, другият е долу. На Земята къде е мъжът – на Северния полюс; къде е жената – на Южния полюс; къде е човекът – на Екватора. Това са формули – ако вие умеехте да разсъждавате, веднага щеше да блесне известна светлина в ума ви.

Питате: „Как ще се оправи моето положение?“. Някой път твоите работи не се оправят, защото не си мъж; някой път не се оправят, защото не си жена. Не можеш да учиш, защото не си мъж, но някой път не можеш да учиш, защото не си жена. Когато професорът преподава, той е мъж. Когато ти каже: „Стани ти да говориш“, професорът става жена, пък ти ставаш мъж. Когато държиш изпит, какъв ставаш – мъж.

Сега аз свеждам вашите отношения към Природата, не към хората. Какви трябва да бъдат отношенията ни към Природата в дадения случай? Когато ти не си в положението на жена, а искаш да разбереш закона на Любовта, трябва да станеш жена, да възприемеш това състояние. Тогава Природата ти говори като професор – ти седиш, слушаш, възприемаш. Като мъж ти никога няма да разбереш Природата. Ако слушаш Природата като мъж, когато ти говори, ти нищо няма да разбираш, ще бъдеш тъпак. Казваш: „Не разбирам“. Щом не разбираш, ти имаш неестествена форма.

Ти почувстваш някой път унижение. Когато жената се унижава, мъжът в нея се унижава, мъжът възприема. Тя е жена по форма, но има мъжки схващания, унижава се. Когато мъжът се унижава, жената в него се унижава. Може да се е унижила в теб любовта или може да се е унижила в теб мъдростта. Ти може да се унижиш по чувство или по знание. Така ги свеждам аз: любовта и мъдростта са се унижили. Човек трябва да намери законите, за да излезе по един естествен път. Унижил се той, понеже обикнал някого, който не отговорил на неговите чувства. Какво трябва да направи тогава? Тогава идваме до закона на Любовта или до закона на лъжата.

От какво естество е лъжата – женско чувство ли е, или мъжко? Кой греши в света? Всякога погрешките произтичат от един факт: щом едно и също удоволствие се повтаря два пъти, ти вече имаш една погрешка. Щом едно и също нещо желаш да го имаш последователно, то вече е погрешка. Един малък пример ще дам. От него може да се правят аналогии, които са относително верни. Да допуснем, че ти си имал един отличен обяд, добре си се нахранил. След това друг приятел ти изпраща още един обяд – печена кокошка. Втори път като ядеш, ти ще си създадеш една неприятност, ще усещаш тежест. Не трябваше да ядеш, трябваше да се откажеш от второто ядене. Всички хора правят погрешка, понеже ядат два пъти. Когато ядеш два пъти, какво чувство се ражда – лакомия. Лакомията значи, че ти искаш да имаш едновременно две блага.

Едновременно две блага ти не може да имаш – може да имаш само едно благо. Следващото благо ще дойде след 24 часа, след няколко дни ще дойде то. Следователно не повтаряй нещата, не искай нещата да се повтарят. В дадения случай бъди доволен от това, което имаш. Като закон считай това: да бъдеш доволен от онова, което имаш. Каквото и да е твоето състояние, каквото и да си ял, бъди доволен от онова, което си ял. Следващия път пак ще ядеш, след 4–5 часа пак ще ядеш. Втория път яденето ти ще бъде като първия, има съответствия на закона.

Затова аз казвам: не може едновременно двама души да те обичат. Писанието казва: „Не обичайте света!“. Ти не може да обичаш Бога и света едновременно, ще направиш престъпление. Щом обичаш Бога, не обичаш света. Щом обичаш света, не може да обичаш Бога. Щом обичаш света, ще си създадеш едно нещастие. Не че е лошо да ядеш – ще опиташ. Щом обичаш Бога, не обичаш света. Какво ще ти придаде светът, ако имаш Любовта на Бога? Нищо! Ако ти си ял най-хубавото ядене, какво ще ти допринесе второто ядене? Нищо няма да ти допринесе, но ще отнеме от онова, което имаш.

Сега колко неща научихте! Вече не сте същите хора. Сега имате повече обяснения на някои противоречия. Във вашия ум изпъква въпросът дали тези неща са верни, или не. Аз ще направя друго възражение: нещата, които вие знаете, верни ли са? Това, което ви говоря, е наука. Това е морал, който е обоснован на наука. Аз често си служа с тази наука. Другото е предположение, а предположението не помага. Това, което аз зная, лесно се случва. Мога много лесно да сменя едно състояние – една тъга, една скръб. Натоварен съм с неестествено състояние, ял съм два пъти – какво трябва да направя? Щом си ял две яденета, трябва да се освободиш от тях, да повърнеш. Искаш ли да се освободиш от нещата, а не ги повърнеш, ще те разтриват.

От какво произтичат големите нещастия в света? Всеки иска да спечели пари, да стане богат. Работиш два пъти повече, отколкото трябва, но тогава кръст те заболи, из-

кривиш се. Не работи толкова много, не работи шест часа, работи три часа, нищо повече. Три часа работи, три часа почивай. Малко ли е три часа работа, три часа физически труд? Три часа физически труд, три часа умствен труд, три часа духовен труд – да се молиш. За три часа каква работа може да свърши светлината? Ако човек реши да извърви този път, който светлината изминава за три часа, колко хиляди години ще му трябват?

Така че законите, с които Природата си служи, са мощни. Ако ние ги употребим, ще свършим това, което по човешки е невъзможно. Затова ви казвам: ако вие имате човешки разбирания, ако по човешки искате да оправите живота, да постигнете нещата, това е дълга работа. Когато казваме, че всичко е възможно, разбираме не човешкия закон. За три часа светлината стига до крайния предел на Слънчевата система, а по човешки хиляди години се изискват. Когато някои работи във вас са непостижими, то е по човешки. Постижимите работи стават по Божествено. Нещата по Божествено може да станат моментално. Затова непостижимото е човешкото, а постижимото е Божественото.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

33. лекция, 5 юли 1935 г., София, Изгрев

ПЪРВАТА ДУМА

Добрата молитва

Ще прочета 13. глава от *Първо послание на апостол Павел към Коринтяните*.

В живота има големи противоречия, на които всички същества са изложени. Противоречието различно се обяснява. Може да образувате цяла теория за противоречието, но както и да го обясните, нищо не помага. Някой се е разболял – важно е в дадения случай изгубеното да се възстанови. Защо се е разболял? Можем да кажем, че е нямал достатъчно храна, че е бил беден, че не е спазвал законите на Природата. Това са обяснения, които нищо не допринасят. Някои хора не живеят добре, други живеят добре и ние обясняваме техния живот с условията. Добрия живот обясняваме с добрите условия, лошия – с лошите. Това не е вярно. Не условията създават добрия живот и не условията създават лошия живот. Добрите условия ние ги създаваме и лошите условия пак ние ги създаваме. Добрия живот ние го създаваме и лошия живот пак ние го създаваме. Под *ние* разбирам ред поколения. Милиони същества, които са вървели по един път, са създали лошите условия. Кой са лошите условия?

Ние имаме едно криво разбиране в живота. Смисълът на живота не е разрешен, не търсим правилното решение. Не разбираме какво нещо е животът и как да живеем. Всички хора са дошли до положението да търсят удоволствие в живота и да бъдат осигурени. Всеки иска да бъде осигурен, всеки иска да бъде богат, да бъде силен. Когато човек не може да се осигури, става опозиционер. Безверниците, хората, които не вярват, са опозиционери. В какво не вярват? Казват: „Не е добър животът“. Защо не е добър животът? Понеже те не са осигурени, животът е лош. Не са осигурени, къща нямат, средства за прехраната

си нямат – целият свят е лош. След това иде разбирането за натрупване. Ние искаме да бъдем добри – това е една осигуровка, това е натрупване. Желаем не да разбираме живота, но да живеем добре. То е криво разбиране на живота.

След това ние искаме да придобием повече живот. Питаме колко време ще живеем – то е пак осигуровка. Искане да сме сигурни колко време ще живеем: 10, 20, 30, 40, 50, 100, 120 години. След като живее 120 години, човек заминава за някъде – казваме, че е умрял. Искане да разрешим въпроса къде е отишъл. Той е отишъл в другия свят, но къде е другият свят, не знаем. Понеже тук не може да живее, той отива да живее в другия свят. Значи животът продължава, но ние не знаем какви са условията на другия свят. Този свят, в който живеем, донякъде го знаем.

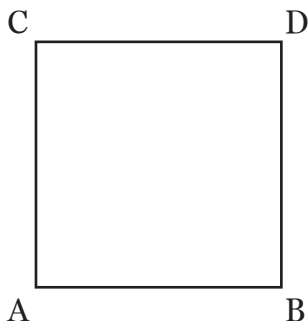
Ще ви приведа един пример. Представете си, че този живот, това са сиромасите, това са лошите условия, а другият живот, това са богатите – къщи имат, слуги имат, всичко имат. Сиромасът, като умре, къде отива? При богатите – богат става. Ами богатият, като умре, къде отива? При сиромасите – сиромас става. Когато сиромасите умират, отиват при богатите; когато богатите умират, отиват при сиромасите. Този е процесът, който сега виждаме. Когато праведникът умре, къде отива? При грешника. Когато грешникът умре, става праведник, отива при праведника. Това е разместване вътре в нашето съзнание.

Ние искаме да подобрим нашия живот, а работим за своето удоволствие, за своето желание, искаме да се отличим, да станем силни, учени, да станем център на целия свят. Това е желание на почти всяко същество, но е криво разбиране, защото Центърът на живота, това е Бог, Който създаде всичко. Всички хора, които създават, искат да заемат централно място в света, да бъдат като Бога.

Препоръчва се да бъдем силни, да бъдем умни – защо? За да се осигурим. Не търсим в своето знание разрешението на живота: да се намери смисълът не във външната страна, но във вътрешната страна на живота. Щом човек намери вътрешното разрешение, ще престанат всички противоречия. Дотогава, докато има противоречия в жи-

вота, той се намира във външната страна на живота.

В съвременната геометрия и в живота квадратът е най-устойчивото положение (*фиг. 1*). Има четири точки, четири центъра, от които той зависи. И онзи закон, който казва: „Възлюби Господа с всичкото си сърце, с всичката си душа, с всичкия си ум, с всичката си сила“, това е квадрат. Съвременната наука, която поддържа човешкото съзнание, самосъзнание, подсъзнание и свръхсъзнание, това е пак квадрат.

Фиг. 1

Говорим за съзнание. Съзнанието е полето, където се натрупват човешкото знание и опитностите. Ако човек не разбира този закон, той може да направи своето съзнание на един склад, където да трупа нещата; може да направи своето съзнание на един гардероб, където да прибира своите дрехи. Той може да направи своето съзнание на една кухня, където постоянно се готви, за да се яде и пие. Той може да направи своето съзнание на една градина, където да посажда своите цветя. Но това още не е разрешение. Той може да направи съзнанието си и на една плодна градина.

Положението, в което беше поставен първият човек в Рая, това е човешкото съзнание. Първият човек беше поставен да живее при най-добрите условия, но в него се зароди желанието да има повече отколкото му трябва. Ако в теб се зароди желанието да бъдеш светия, какво ще бъде твоето разбиране? Да се отличаващ от другите хора. За да бъде човек почитан от другите хора, трябва да има за какво да го почитат. Ако го уважават и почитат, той трябва да бъде щастлив. Майката, която иска да има уважението и почитта на своето дете, трябва да дава нещо от себе си. Майката, след като кърми детето си, изгубва всичката красота, която е имала. Децата живеят, майката умира. Какъв смисъл има един баща и една майка да народят деца, де-

цата да живеят, а те да умрат? Казват: „Трябва да умрем“. В умирането няма никакво разрешение.

Утешава се човек, че като умре, ще иде при Бога. И как ще иде при Бога? Бог не е същество, от което може да излизаме и в което може да се връщаме. Това е неразбиране на живота, така не може да се мисли. Ти може да мислиш, че ще излезеш от къщата си и ще влезеш в нея. Това става по твоята собствена воля. Ти си направиш една къща и влизаш в нея или излизаш по собствено желание. Какво може да ти допринесе една къща, в която влизаш? Влизаш в нея, за да си починеш от негодите на живота, да ти е мекичко, приятно, да гледаш през прозореца. Като гледаш как страдат другите хора от студа, казваш: „Слава богу, че имам една малка къща, където мога да си почина“.

Същото заблуждение ние сме го пренесли и в своята философия. На Земята гледаме да поддържаме тялото, за да може да си поживеем. Всеки казва, че иска да си поживее. Дойдат един ден неприятности в живота, развали се къщата, къде ще идеш? Нашето тяло представлява всички наши стари възгледи, в които сега сме вплетени. Ние носим в себе си всички заблуждения. От хиляди години носим в себе си същите заблуждения и ги повтаряме.

Ти вярваш в някого дотогава, докато той може да те осигури за твоето удоволствие. Ти вярваш в баща си, защото очакваш всичко от него. Не се стремиш да разбереш баща си, да го обичаш. Очакваш един ден баща ти да умре, да ти остави всичко, което е спечелил, за да ядеш и да пиеш, за да се осигуриш. И след като си живял сто години на Земята, ти очакваш да идеш в Небето със същото разбиране, да те посрещнат ангелите, да ти сложат венец на главата, да ти дадат най-хубавите удобства, да бъдеш облечен добре, да се покажеш светия в другия свят. Няма никаква философия, никакво разбиране в това. След като имаш всички тези криви разбирания, питаш: „Как ще се оправи светът?“.

Върхът *A* на квадрата, това е подсъзнанието на човека, *D* е свръхсъзнанието, *B* е самосъзнанието и *C* е съзнанието. *C* е противоположното на самосъзнанието. От съзна-

нието и самосъзнанието се раждат всички съвременни нещастия. Съзнанието е господар на животинското царство в желанията. Съзнанието, това е личният елемент в човека, че той е нещо повече от животните. Едно животинско съзнание служи само за да задоволи своите нужди.

Ти имаш в себе си нещо, което те измъчва. Всякога искаш да се избавиш от вътрешните страдания, но не търсиш онзи велик закон за разбиране на живота. Всички противоречия, които сега съществуват във вас, показват, че вие сте се отклонили от правия път. Защо сте се отклонили? Защото сте свободни. Свободата ражда противоречията в живота. Ако ти нямаше свобода, нямаше да имаш и противоречия. Човек е свободен. Всеки човек, който прави погрешки, е свободен. Не е виновен, че прави погрешки, погрешките показват нашата свобода. Всеки, който прави погрешки, е добър човек. Всеки, който поправя погрешките, е два пъти по-добър. Всеки, който не прави погрешки, е виновен. Човек, който не изправя погрешките, е два пъти по-виновен.

Казвам: първото противоречие е контраст. Противоречия и свобода. Всеки, който не прави погрешки, не е свободен човек. Щом не си свободен, не можеш да бъдеш добър. Доброто е израз на крайната свобода. За да бъде човек добър, той трябва да бъде свободен. Едновременно трябва да има възможност да направи една погрешка и да изправи една погрешка. Свободен човек е това! Ако той не може да направи погрешка, не е грях. Но ако не може да направи една погрешка, той не е добър; ако не може да изправи една погрешка, не е добър. Ако не може да направи една погрешка, той не може да обича; ако не може да изправи една погрешка, пак не може да обича.

Човек не може да обясни реалността, не може да обясни какво нещо е светлината. Някои мислят, че обясняват светлината. Светлината е нещо, което не може да се обясни. Ти не можеш да обясниш какво нещо е гладът – той е едно вътрешно състояние. Какво нещо е любовта? Едно вътрешно състояние. Какво нещо е разумността? Едно вътрешно състояние. Светлината е това, което ориентира

човека. Щом имаш светлина, ти ще бъдеш свободен да ходиш. Няма какво да доказваш, щом запалиш свещта, вече знаеш какво нещо е светлината. Това, което те освобождава, то е светлината. Това, което не те освобождава, то не е светлина. Ако имаш светлина в своето съзнание, ти си свободен. Следователно злото в света седи в лишаването на човека от свободата, която трябва да има. Човек сам се лишава от свободата. Щом пожелаеш, щом започнеш да мислиш да се осигуриш в света, ти изгубваш своята свобода.

Да ви дам един малък пример. Представете си, че седите на твърда почва. Дават ви десет килограма злато и вие се осигурявате на твърдата почва. Мислите, че сте осигурен за цял живот, като имате десет килограма злато. Добре, но условията се изменят. Пътувате с параход, той потъва и вие не знаете да плувате – как ще се осигурите? Това, което ви осигурява на твърдата почва, ще причини смърт във водата. Тези десет килограма злато ще ви завлекат на дъното, ще се удавите, ще изгубите своя живот. Това е законът на съзнанието.

Не считайте, че грехът, който хората вършат, е нещо външно. Това е нещо вътрешно, в съзнанието. Щом стане каквато и да е промяна във вашето съзнание, вие се ограничавате. Щом се ограничавате, изгубвате вашата свобода. Щом изгубите вашата свобода, идват всичките нещастия в живота. Изгубването на свободата показва, че вие сте далеч от Бога. Близко и далеч, това са разбирания. Ако разбирате Божията Любов, вие сте близо, ако не разбирате Божията Любов, вие сте далеч. Ние наричаме далечни работи тези, от които не можем да се ползваме. Ако не можеш да се ползваш, ти си далеч. Значи има известни признаци, по които човек може да познава дали е на правия път, или не.

Да ви дам една картина. Ако един болен човек са го сложили да лежи на легло в една добре обзаведена стая в някоя болница и ако този болен се държи за леглото и не иска да става, а иска да му шетат, него не го очаква нищо добро. Но ако един ден вече е недоволен от леглото и му се прииска да стане, ако най-после стане и каже:

„Дотегна ми да живея в тази стая, на това легло!“, тогава има надежда този болен да се спаси. Казва: „Дотегна ми! Няколко месеца съм лежал, заболя ме гърбът, не искам да лежа“. Ние казваме, че здравето на този човек започва да се подобрява.

Това са старите здания, в които вие живеете, това са старите възгледи, от които умираете. Казвате: „Аз държа вярата на дядо си, на баба си, на майка си“. Дядо ти е умрял, майка ти е умряла. Всички гробища с надписи за велики хора: *тук е погребан еди-кой си велик човек*, показват какви са нашите възгледи. Велики хора, пък умрели и погребани в гробищата! Гробищата, това са пътищата на човешкото отстъпление. Животът, който живеем, е място на нашето изправление. Умирането е признак, че не сме изправили своите погрешки. Връщаме се в живота, за да изправим своите погрешки. Защо идва човек на Земята? Да изправи своите погрешки. Той не е дошъл за удоволствие. Защо умираме? Защото не сме изправили своите погрешки. Казват: „Тук е умрял един герой“. Тези герои умират, защото не са изправили своите погрешки. Това е по отношение на човешкия свят.

Ще кажете: „Такъв е животът“. Не, такъв е за съмознанието на човека. Човек съзнава, че се е родил и ще умре, съзнава, че ще иде при Бога. Ако идете при Бога, там гробища няма. Ако влезете в другия свят, гробища няма да видите. По какво се отличава другият свят? Там гробища няма, болници няма, осигурителни дружества няма, заплати за работа няма, кухни, в които по цял ден да се готви, няма, слуги няма. Всеки трябва сам да живее. Не се позволява да товарите никакви магарета, никакви коне, не се позволяват никакви кокошки, дворът ви трябва да бъде чист навсякъде. Вие, с всичките ваши идеи на господарството, като влезете в този свят, където няма нищо, какво ще бъде вашето положение?

Някой пита: „Ще има ли идеи в оня свят?“. Това е стар възглед. – „Ама какви ще бъдат нещата?“ Това е пак стар възглед. Преди да излезете от Бога, къде бяхте, къде живяхте? Вие казвате, че от Бога сте излезли. Кажете какви

бяхте тогава, а не само да философствате и да се заблуждавате. Човек, който е излязъл от Бога, той е като ангел, щастлив, радостен; целият свят, целият живот има смисъл за него, той не се плаши, както сега се плашите за живота.

Сега на всинца ви трябва едно разбиране за живота. Не да натрупвате, а да бъдете добри. Да бъдете изпълнители на волята Божия, за да познаете закона на Любовта. Ако ти обичаш, ако ти имаш любов, придобиваш свободата си. Щом разбереш Любовта, всички страдания, които сега изпитваш, ще престанат, вътрешните страдания ще престанат. И за вас страданията ще бъдат една придобивка, няма да имате тези тъмни нощи. Някой казва, че цяла нощ е страдал, молил се е на Господа. По крив път е тръгнал. Вие може да страдате за свои прегрешения, пък може да страдате и за прегрешенията на другите хора.

Една майка се моли цяла нощ за своя син, а той отива някъде да пие. Тя се моли, а той е в кривия път. Майката трябва да го повика и да му каже: „Ти вървиш в кривия път, търсиш удоволствия. А всеки човек, който търси удоволствия в света, той намира смъртта“. Няма какво да се удоволстваш, ще оставиш удоволствието. Единственото удоволствие за човека е да се учи. Ти имаш един приятел не за да се удоволстваш с него, не за да се осигуриш чрез него. Ти имаш дом не за да се осигуриш с дома. Домът е емблема, домът дава идея за съвършен живот. Ако чрез любовта не можеш да намериш своя път, да се освободиш, какво верую имаш?

Хората се спъват със своите веруюта. Ние вярваме, че Господ ще ни прости. Кога? Трябва да изменим своите възгледи. Докато се плашиш, че може да сгресиш, ти считаш, че грехът е нещо външно, ти не разбираш; то е законът на твоето съзнание. Ти злоупотребяваш със своята свобода. Грехът оттам започва. Щом не пазиш своята свобода, щом не пазиш свободата на другите същества, на другите хора, ти вече имаш възможност да сгресиш – грехът иде.

Откъде произтича грехът? Адам не запази Божията свобода, която имаше. Той не запази свободата на Бога в себе си и съгреши. Жената не запази свободата на Адам, която имаше в себе си, и съгреши. И двамата съгрешиха, защото не запазиха свободата, която имаха. Адам не запази Божията свобода, която имаше в себе си. Жената не запази свободата, която Адам ѝ беше дал. Понеже тя излезе от човека, имаше неговата свобода. И двамата не запазиха свободата. Кой са причините? Казвате: „Защото са яли от забранения плод“. Болестта не произтича от яденето, а от желанието да ядеш. Престъплението в света не произтича от това, че има жени, а от желанието да имаш жена. Щом имаш желание, ти грешиш. Щом нямаш желание, не грешиш.

Мислите ли, че този порядък на нещата, който сега съществува, е правият? Тогава и рибите може да мислят, че са прави. Една риба ражда 500 хиляди деца – прав ли е този порядък? Това е аномален порядък на нещата, в него децата не познават майка си и баща си. Рибата хвърли яйцата, те се измътят и тя си отива по своя път. Ние имаме едно криво разбиране за живота. Всички страдаме и всички искаме да се избавим от страданията. Идва някой, казва ми: „Моли се за мен“. Защо ще се моля за него?

Ще ви приведа един пример. В една богата църква имало един християнин милионер, който бил толкова упорит, че всички тормозел. Пращат един да му говори, а той казва: „Свободен съм да правя каквото искам“. Най-после в църквата започват да се молят или да го изправят Господ, или да го задигне, за да се освободят от него. Ако един се махне, друг ще дойде. Злото е вътре в хората, не е в църквата. Заболява този богат християнин и вика проповедника. Проповедникът пита: „Защо ме викаш?“. – „Моля ти се, помоли се на Бога да ми върне здравето.“ Тогава проповедникът му казва: „Не мога да се моля за теб, ти нищо добро не си направил. Какво си дал, защо да върне Господ здравето ти? За един човек, който нищо не е дал, не се моля. Виж, ако раздадеш всичкото си имане на бедните, ще се моля. Ако не дадеш, няма да се моля, ще си вървиш откъдето си дошъл“.

Вие искате да направите добро. Мнозина идват при мен с голямо тщеславие и казват: „Този е наш познат. Да се помолим за него, Учителю!“. Да се помолим да стане член на църквата, то е изгубена работа. Ще дадете пари на някого, за да станете член на някоя църква. Всички църкви страдат от това, че Христос казва: „Парите да се раздадат на сиромасите“. Но другото е криво разбиране. Христос подразбира да имаш еднакво отношение към всички хора, в душата си да бъдеш готов да слугуваш на своите ближни; това е помагане на бедните. Ако в твоята душа няма любов, всичко, което направиш отвън, нищо не струва. Не мисли, че като си дал някому сто или хиляда лева, ти си направил добро.

Питат: „Какъв език говориш?“. За мен един език има в света. Многото езици объркват умовете на хората. Лошо е, че има много езици и хората не се разбират. Българинът казва: „Как си?“, англичанинът казва: „How are you?“, турчинът казва: „Как ти е разположението?“. Има само един език – езикът на Божествената Любов. Ако научите този език, ще бъдете щастливи, всички други езици ще създадат нещастие на човека. Ние всички произхождаме от една фамилия и сме братя и сестри помежду си. Това е вярно теоретически, не практически. Един брат яде за себе си и друг брат яде за себе си; една сестра яде за себе си и друга сестра яде за себе си. Всички ядат за себе си, а казват, че обичат другите. В какво седи любовта от това гледище?

Да обичаш някого, първо значи да му слугуваш. Когато господарят се върне от нивата, ще каже на слугата: „Хайде сега да ми служиш!“. Слугата обича господаря, на когото служи. Господарят седи, яде, слугата му служи. Като се нахрани, слугата тогава ще седне да яде. Това е правото, естественото проявление на любовта. Ако не можеш да служиш на един човек, за да се нахрани, ти не го обичаш. Ако той не ти служи, за да се наядеш първо ти, и той не те обича. Това е външната страна.

Ако първо нямаш в душата си идеята, че си Божи слуга, ти не обичаш Бога. Казваш: „Какво му трябва на Бог? Той всичко има“. Твоето разбиране е криво. Силата на

Бога не седи в онова, което е отвън. Това, което ние отвън виждаме, не е създадено за Бога, то е за нас. Бог създаде света за наше забавление, не го създаде за себе си. Той си има друг свят, който ние не разбираме какъв е. Та казвате, че Господ има нужда от този свят. Този свят е за забавление. Трябва да имаме разбираме.

Ти се мъчиш 40–50 години да спечелиш 10 килограма злато, но след като ги спечелиш, ще умреш. И ти считаш, че си спечелил много! Ако се мъчиш 10–20 години, за да станеш светия, ако 20 години изразходиш в пустинята, за да станеш добър, то е криво разбиране. Двайсет години изразходиш, изтощиш се и казваш: „Грехът е в многото ядене“. После ти мислиш, че човек не трябва да е много красив. Аз виждам много жени, които са като калутерки. Мъжът ревнува жена си, не иска да бъде красива, иска да е жълта, очите ѝ да са потънали – казва: „Не ми трябва красива жена, другите мъже да я обичат“. Такива са мъжете, но така и жените правят. Ако мъжът е много хубав, стегнат, малко е опасно да му се вярва. Щом е болен, жената не го подозира. Оставете това подозиране, което хората имат. В живота и религиозните хора, и вярващите, и светските имат едно и също подозрение. Казваш: „Този човек за любов говори, но има ли тази любов?“ – подозираш го. Говори за истината, подозираш го; говори за вярата, подозираш го. Не подозирайте!

Аз може да ви разправам как са се зародили болестите, но да нямам силата да лекувам. Представете си, че не говоря за болестите, но хвана болния за пръста и той оздравее. Аз имам един цяр. Болният казва: „Не мога да стана!“. Аз казвам: „Ти си се заблудил, като вярваш, че на този креват ще оздравееш. Ако станеш от кревата, ще оздравееш“. Ако той не повярва в това, аз имам един по-лесен начин да оздравее. Драсна една клечка кибрит, та запали дрехите му. На слугите казвам какво съм направил, за да не се месят. Като започне да гори, няма да мине и половин час, болният ще излезе. Ще видите, че ще се освободи. Щом изгори сламеника, той вече оздравява. Това е вярно. Щом човек заболее, става мързелив. Мисли, че в банката има пари, не отива на работа. Днес не отива, утре не отива, а като изгу-

би парите, казва: „Какво да правя?“. Иска да се учи, иска да се работи. Това са промени. Някой пита: „Защо идат тези страдания в света?“. – „Изгубил си парите.“ – „Защо?“ – „Господ иска да идеш на работа.“ Изгубили сте парите. Защо? Господ иска да идете да се учите. Всички нещастия, и най-малките, които идат, са промяна, за да излезете от едно лъжливо положение, в което сега се намирате. Това е път на изкупление. Докато дойдете до онзи мир, в който искате да живеете.

Идва един човек и иска да се нахвърли върху мен, да ме критикува. Каква е причината? Той мисли, че съм взел парите, че съм взел службата и съм някакво препятствие за него. Следователно той иска да се освободи от мен по единствената причина да бъде щастлив. Казвам: „Ако в моето присъствие ти си нещастен, като си замина, ще бъдеш два пъти по-нещастен“. Нещастие е да имаш два крака, които не устояват на човешкия организъм, но по-голямо нещастие е, ако единният крак си заминее – нещастията ще бъдат двойно. Нещастен е човек да има два крака, защото животните имат по четири, но те имат и четири пъти по-големи нещастия. Господ каза на човека: „Не ти трябва да искаш да имаш четири крака“. Той се държи за материалния свят. Господ му казва: „Ти трябва да напуснеш материалния свят на два крака“.

Външните форми не трябва да ни отвличат. Да разбираме съзнанието – това е нужно. Ние страдаме, но защо? Ще кажете: „Защото пари нямаме, приятели нямаме“. Това е заблуждение. Понеже не разбирате, искате да се осигурите, искате да се удовлетворите, искате всички хора да ви обичат. Не искате да работите за Бога, а искате хората да ви почитат, да мислят, че сте учен, че сте силен човек. Казвате: „Ако вие говорите това за мен, аз ще направя това за вас“. Не уповавайте на тези заблуждения! Майка ви временно може да ви помогне. Тя трябва да ви храни, но един ден сами трябва да ядете. Когато се отделите от майка си, какво ще правите? Сега някои от вас може да влязат в смущение от старите си възгледи. Но ще дойде един ден, когато старите ви възгледи ще се обезценят, тогава какво ще правите?

Има един пример за обезценяването на германската марка. Един българин вложил в банката 600 хиляди германски марки. Казва: „Осигурих се!“. Обаче германската марка се обезценява и от банката му пишат да дойде да си изтегли парите, понеже не могат да поддържат сметката за такава малка сума – 600 хиляди стрували 40 стотинки. Чиновникът му казва: „За да може да водим сметката, аз ви давам два милиона марки“ – те стрували колкото българските десетачета. Казвам: всичкото богатство, всичкото знание, което имате, ще бъде равно на 40 стотинки; това ще бъде вашата опитност. Какво ще правите тогава? Един ден, като не можете да имате това богатство, като изгубите 600 хиляди марки, във вас се заражда желание да си теглите куршума. Че какво разбиране има в това? И това са хората, които казват: „Ние сме хора на XX век, ние имаме свобода, ние сме християни“. Каквото е казал Христос, то е далечно разбиране, не е съвременно разбиране.

Всички казват: „Ти се осигури, пък си накриви шапката“. Тези накривени шапки нищо не допринасят. Сигурност в света няма. Това е осигуровка на опозицията. Защо си в опозиция? Защото не разбираш нещата. Някой говори, не ти е приятно, казваш: „Аз имам особено мнение“. За мен не е важно какво мнение имаш ти, нито аз какво мнение имам – безразлични са тези мнения. За мен е важно в дадения случай онова, което аз говоря, реално ли е, или не е, отговоря ли на истината, или не, съществува ли то в Природата, или не. Онова, което ти говориш, не ме интересува, твойт произход не ме интересува, но онова, което казваш, дали е вярно, и не само дали е вярно, а реално ли е, съществува ли като реалност.

Ти говориш за любовта, но като говориш, мен това не ме интересува. Някой казва: „Обичам те, искам да те прегърна, искам да те целуна“. При прегръдката той иска да вземе нещо от мен. Той казва, че ме обича, за да вземе нещо от мен. Един дойде – вземе, друг дойде – вземе. Питам: каква любов е тази, която взема, а не дава? Всички хора страдат от любов, всички хора страдат, че са неразбрани. Защо човек е неразбран? Защото не са му дали. Колцина ще намерите, които дават? Аз наблюдавам,

в Америка се проповядва на християните да дават. За да даде, човек трябва да бъде щедър. Едва му се откъсват от сърцето хиляда-две хиляди лева и казва, че много е дал. За едно удоволствие ще даде хиляда лева и няма да са много. Това е външната страна.

Ако за хората на новата епоха Любовта не стане като един закон, животът не е разбран. Първото нещо е свободата. Да бъдеш свободен. Човек да се освободи от всички свои ограничения, смущения, страдания, недоволство, гняв. От всичко това трябва да се освободи, да се почувства като новороден. Да се новороди човек, под това разбирам да се освободи от всички противоречия, които има в себе си. Всичко това, което съществува сега на Земята, е заблуждение, заблуждение за онази велика Истина, към която се стремим. Повоите, пелените са заблуждение за възрастния човек. Ако той уповава на тези пелени, на тези повои, това е заблуждение. Ако ти уповаваш на букварите, какво ще научиш? Каквото си научил преди, то е било намясто, но сега нищо няма да научиш. Какво ще уповавам на една граматика или на една читанка, или на една логика? – „Логика трябва да има човек.“ Аз може да ви говоря много логически и пак нищо да не казвам.

Някои казват: „Човек да има свободен поглед“. В какво се изразява свободният поглед? Свободният поглед на човека зависи от неговата права мисъл; свободният поглед на човека зависи от неговите прави желания; свободният поглед на човека зависи от неговите прави постъпки в дадения случай. Свободното съзнание седи само в едно Велико съзнание – Бог, като една Вечна неизменност, от която зависи неговото щастие. Нашето щастие не зависи от хората, от този, от онзи, от проповедници, от никого не зависи.

Казваш: „Аз вярвам в Бога“. – „Страдаш ли?“ – „Страдам.“ – „Ти се заблуждаваш. Трябва да търпиш.“ – „Не мога да търпя.“ – „Колко си нетърпелив?“ Ако дойдат хиляда въшки върху моята глава и ме безпокоят, аз роптая: „Защо създаде Господ въшките?“. Няма какво да питам защо Господ е създал въшките, но ще взема гребен, ще ги извадя,

ще ги пусна на земята и ще кажа: „Работете!“ – „Ние може да измрем!“ – „Може да измрете, но и моята глава не е място, където може да живеете. Ще работите, както и аз работя. Тази глава е родена да мисли, не е родена за въшки. На главата си не нося въшки.“ Всички неправилни мисли, всички неправилни желания, това са въшки, които живеят във вашите мозъци. Какви хора ще бъдете вие, ако в мозъците ви живеят такива въшки? Ще кажете, че сте окултисти. Благодарим! Вие сте роби на въшките. Казвам: долу въшките! Ще ми кажете, че не сте от тези хора. Аз се радвам, че не сте. Сега не искам да ви обвинявам. Ако дойда със своя гребен и не намеря никаква въшка, казвам: „Моите почитания!“ Но ако намеря, безцеремонно казвам: „Това не е за вашата глава“.

– „Ама ние се мъчим.“ Не е въпрос дали се мъчите. Аз не искам да се мъчите. Човекът на свободата не се мъчи. Ние се мъчим, когато не живеем по Бога. Без любов – мъчение има, с любов – мъчение няма. Всички хора, които живеят без любов, те са в свят на безлюбие. Раят е място на Любовта. Някой казва: „Ако имаш любов, в Рая ще бъдеш; ако нямаш любов, в ада ще бъдеш“. Ако нямате любов тук, на Земята, пак сте в ада; ако имате любов, в Рая сте – без разлика е това. Ако допуснете любовта само за една минута в себе си, от най-лошото положение ще излезете – в Рая сте; ако само за една минута се отпуснете, ще идете в ада. И тогава, щом страдате, извън Любовта сте, щом се радвате, вие сте при вратата на Любовта. Щом сте изгубили своя вътрешен мир, излезли сте из вратата на Любовта, щом мирът дойде, вие сте при вратата на Любовта. Закон е това, трябва да разбирате.

Ние сме в един процес на усъвършенстване. Съвършеният път е път на Любовта. Като влезеш в пътя на съвършенството, той е истинският път. За мен пътят за съвършенство е път на Любовта. Той е път, който никога няма да свърши. Той е път, по който човек ще придобие всичко. Този е пътят, в който вие ще намерите своята свобода, в него ще се научите да обичате Бога, в него ще се научите да обичате вашия ближен, в него ще се научите да разбира-

те смисъла на вашия вътрешен живот. Казвам: без опозиция, без осигуровки във вашето съзнание. Всяка опозиция е кривият път, всяко осигуряване е кривият път. – „Ама да бъде добър!“ Това са само спънки, не искайте да бъдете добър в този смисъл. Имайте желание да разбирате пътя на съвършенството. Не мислете дали сте добър, или не. Лош или добър, това са относителни работи. Добър сте, понеже сте свободен; лош сте, понеже не сте свободен. Но във ваша власт е да бъдете свободен. Във ваша власт е да обичате. Кой ще ви научи да обичате, кажете ми? Казвате: „Аз не мога да обичам“. Че кого ще обичате?

Писанието казва: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа, с всичката си сила и ближния като себе си“. В тези два закона седи благото на човека. Аз казвам така: да обичаш Бога и да обичаш ближния – в това седи разрешението, само това е пътят на съвършенството, в който можеш да влезеш. Като влезеш в този път сам да съзнаваш, като влезе в съзнанието ти това, сам да живееш, да няма хора около теб, сам да бъдеш, тогава ще чувстваш онази вътрешна свобода. Няма да бъдеш роб на съмнения, няма да те е страх от това, какво ли мисли Бог за теб. Това е много реалистично разбиране.

Питат: „Ще дойде ли Христос на Земята?“. Христос няма да дойде, както вие Го очаквате, отвън. Да дойде Христос, това значи да дойде Любовта. А Любовта е, която ще те свърже с Бога, за да познаеш, че Бог ти е Баща, не да се мъчиш. Всички вие, които се мъчите, не сте ли от онези блудни синове, които напуснаха бащиния дом, ядоха и пиха? Някои от вас едва сега мислите да се върнете у дома, разкаяхте се. Млади сте, като се върнете, ще разкажете на баща си всичко каквото научихте. Ще кажете: „Не сме достойни да се наречем Твои синове, съгрешихме пред Небето и пред Теб. Направи ни като един от твоите слуги“. Тези възгледи, които имате за Бога, ще ви препоръчат.

Какви възгледи имат хората за Бога? За себе си казвам какви възгледи имам. Ако ме безпокоят хората, това не е правилен възглед. Мен греховете на хората не ме безпокоят, нито пък техните милиони ме радват. Защото, ако се

радвам на една добродетел, има една опасност: аз ще я пожелаю. Аз не се радвам, че един човек има добра жена или че някой друг има лоша жена. Казвам: добрата е намясто и лошата е намясто, но и лошата, и добрата са спънка. Колкото и да е добра една жена, тя е спънка. Тялото, колкото и да е добро, е спънка за мен; колкото и да е хилаво, пак е спънка – свободен ли съм, не. Дотогава, докато си в това тяло – аз разглеждам въпроса малко по-другояче – ти не си свободен.

Както човек мисли, това е. В дадения случай нито една нечиста мисъл! Всичко това трябва да бъде чисто в мен. Такива хора сега трябва. Всички можете да бъдете такива. Право казва Христос: „Ако не се отречете от всичко старо...“. Какво разбира под това? Да се отречете от всички стари възгледи на миналото. Някой мохамеданин да се отрече от Мохамед, някой израилтянин да се отрече от Мойсей, някой от християнството да се отрече. Външната страна е това. Какво правят християнските народи – хиляди оръдейни гърла обърнали, един ден ще се бият. Какво християнство е това? Какво ще допринесе? То е криво разбиране.

Казвам: въпросите в света ще се разрешат, когато хората приемат Любовта. Аз проповядвам, че хората трябва да приемат Божията Любов. Тогава ще имаме държава. Не е лошо, че има държава, не е лошо, че има народност. Народностите в света имат свое предназначение. Като срещнете един французин, да го обичате; като срещнете един сърбин, да го обичате. Сега в света има много езици. Един нов език трябва да са внесе – езикът на Любовта. Българският език няма да бъде езикът на Небето, нито сръбският, нито английският, нито френският, нито руският, нито еврейският, нито санскритският.

Бог влезе в Рая и като каза: „Адаме!“, на кой език говореше? Ние го превеждаме на български език. Това бяха последните думи, това беше краят на Божествения език: „Адаме!“. Тези бяха последните думи, които Адам чу. „Чух гласа Ти, но се убоях“ – отвърна Адам. Господ го изпъди. Оттам нататък не му говори. Говори му по друг начин. Човек, като излезе от Рая, научи всичките езици. Сегашните

езици са извън Рая. Сега вие говорите езици извън Рая, забравихте езика на Рая.

Аз ви говоря, за да разберете като индивиди. Аз не разрешавам въпроса дали човек трябва да бъде богат, или сиромаш – за мен този въпрос е безпредметен. За мен е важно обичаш ли хората, или не ги обичаш, обичаш ли ближните, или не. Защото в това седи твоята свобода, твоето бъдещо повдигане. Ако това разбиране не дойде, свобода в света не може да има. Ако започнете да обичате, тогава ще дойде щастието.

Христос казва: „Когато Син Человечески дойде на Земята, ще намери ли достатъчно вяра в съзнанието?“. Защото вярата е път към новото разбиране. Някой път, като говоря, вие мислите: „Говори ли право, или не?“. Други искат да знаят дали съм Христос, или не. За мен това не важи. Дали съм Христос, този въпрос аз го зная, вие не го знаете. Дали говоря право, или не, аз зная, аз съм авторитет в дадения случай. Аз не обичам опозицията. Може да критикувам, защото критиката според мен е един метод за намиране на истината.

Опитайте нещата. Даден ви е хляб – не искам да вярвате, опитайте го! Ако отговаря на онова, което казвам, вземете го, ако не – оставете го настрана. Нещата трябва да се поставят на опит. Разбирането „Един е вашият Учител“ се отнася до вътрешната страна на живота. То е вътрешната страна, в която Бог се открива само по един начин на душата.

Единственият път, по който Бог се открива на човешкия ум, на човешката душа, на човешкото сърце, на човешката сила, е пътят на Любовта. Ако ти не можеш да опитаеш Бога, тогава Той ще ти се открие. Щом Бог ти се открива, ти си свободен и можеш да живееш в Него, както си свободен в себе си. Както Бог е силен и мощен, така Той и в теб ще бъде силен, мощен. Подразбирам: Бог като живее в теб, всичко е възможно. Той е Единство на съзнанието. Сега може да влезе едно малко противоречие – как да Го намерим? Не търсете нищо! Спрете се в себе си и се попитайте

защо страдате, защо се заблуждавате, защо се съмнявате, защо се страхувате, защо се сърдите и т.н. – малки неща.

Понякога някой от вас не е разположен да се моли. Молба може да има само когато ти обичаш. Без обич никаква молитва не може да има. Молбата, това е начало на правилния език. Ако ти не говориш истината, не може да се молиш. Всеки човек, който говори истината, може да се моли. Под думата *истина* разбирам правото разбиране, правия метод, в който няма никакви заблуждения, в който няма изключения. Истината, това е закон. Христос казва така: „Ако не простите прегрешенията на ближния си, вие не може да се молите, не може и да бъде послушана вашата молба“. Ще мислиш в съзнанието, да извършиш волята Божия. Не можем лесно да се освободим от миналото, но ние сме дошли да го изправим. За да не умрем, трябва да изправим миналото.

Ако дойде сега Мойсей, какво ще проповядва? Мойсей ще каже: „Изправете сега погрешките, защото всички ще измрете“. И Христос, ако дойде, ще каже: „Изправете погрешките, защото ще умрете“. Който и Учител да дойде, все същото ще каже: „Изправете вашите погрешки, за да не умрете“. Не е въпрос да вярваме в Мойсей, но да изправим погрешките. Ами че Мойсей казва: „Бог ще въздигне за в бъдеще един голям пророк. Който не го слуша, ще бъде изтребен от Земята, както първият човек беше изгонен от Рая“. Първият човек не послуша Любовта и беше изтребен. Ако не се подчиниш на закона на Любовта, и ти ще бъдеш изтребен. Така седи въпросът: всички тези, които не служат на Любовта, ще бъдат изтребени.

Сега вие сте призвани да изпълните този велик закон на Любовта, да изпълните този глас на Любовта, който казва: „Адаме, къде си?“. Всички вие сте скрити в шубраците, все правоверни – евреи, българи, французи, англичани. Бог казва: „Адаме, къде си?“. Ти казваш: „Господи, чух гласа Ти, но аз съм българин, аз съм англичанин, аз съм французин“. Казва Господ: „Кой ти каза, че си българин?“. – „Гол съм.“ – „Кой ти каза, че си гол? Да не си ял от забраненото дърво?“ Според мен българин е онзи, който обича. Кой е умен? Който говори истината. Французин е

онзи, който знае и говори истината. И англичанинът, и сърбинът, и руснакът е такъв, всички са такива, ако не са все голи хора. Единство трябва да има. Като се е родил, всеки един от вас има известни заложби. Трябва да вярвате в онова, което Бог е вложил във вас. Не вярвайте във външните работи, които ги няма. Вярвайте в онова, което е заложено във вас, него трябва да развиете.

Сега много работи мога да ви говоря, мога да ви дам два милиона марки, като на онзи българин, но ни най-малко няма да се измени вашият живот. Ако станете член на някоя църква, това няма да ви измени. Но ако влезете в пътя на Любовта, ще се измените – тогава ще се създаде новият човек. Трябва да се създаде в нас това, което Писанието казва: „Човек трябва да се роди изново“. Новораждането, това е влизането в Любовта. Да се освободи човек от всички несгоди на живота, не да напусне Земята, но да бъде тих и спокоен, да бъде господар. Човек да е готов да работи. Да бъде като един гърнчар, който прави каквито иска гърнета – най-хубавите гърнета, и ги раздава на хората.

Светът не е лош. Злото е в нас, в нашето разбиране. Ако ние разбираме нещата, ако ние разбираме света, ще видим, че имаме условия за добър живот. Ние чакаме светът да се подобри – това е едно заблуждение. За болните светът е лош, за здравите светът е добър. За богатите светът е добър, за сиромасите светът е лош. Понеже богатите вярват в богатството, светът е добър, понеже сиромасите вярват в сиромашията, светът е лош – това е в тяхната вяра.

Накарай бедния да вярва, и ще се измени неговото положение. Бедният казва: „Нямам пари“. Казвам: „В теб има една дарба – ти можеш да пееш, имаш отличен глас. Като дадеш един концерт, ще имаш два милиона. За половин час попей на тази публика, ще имаш нужното“. Дойде някой при мен, казвам му: „Ти имаш дарба, можеш да лекуваш болести“. Показвам му закона. Казвам: „Дъщерята на еди-кой си богат човек е на умирање. Излекувай я и ще се уредят работите ти“. Казваш: „Да имам“ – това са пак заблуждения. Вие имате всичко. Ако при ума, който Бог ви е дал, ако при сърцето, което Бог ви

е дал, ако при духа, който Бог ви е дал, ако при всичко това, което имате, се считате бедни, аз не зная какво да мисля – вие сте нещастни.

Без опозиция – с критика. Без търсене на удоволствия, на забавления в света. Всички сте нещастни, понеже няма кой да ви обича. Обичта е удоволствие. Ти не мисли дали те обичат – обичан си. Бог те обича и те е пратил на Земята. Ти се нуждаеш от това да обичаш.

Казвам сега: всички на работа! Да почистите вашето съзнание. Идете да работите на Божествената нива – тази нива е вътре във вас. Работете върху вашето съзнание, докато един ден съзнанието за Бога изгрее и всички мъчнотии, страдания, противоречия, които съществуват вътре във вас, като змийска кожа се смъкнат. Тогава вие ще се почувствате новородени. Детето ще прогледне, това дете, което ще управлява света. Вие ще бъдете господари на вашия живот. Тогава ще ви проговори Бог: „Адаме, къде си?“.

Вие не знаете каква е първата дума, която Господ е казал извън Рая. Не знаете онази магическа дума, която сте изгубили. Първата дума, която Бог ви е казал, когато се е събудило вашето съзнание – тази дума търсете, това е животът. „Като вдъхнал диханието в неговите ноздри – казва Мойсей, – казал му първата дума и той, като чул тази дума, станал жива душа“ – сега човек е животворящ дух.

Каква е тази дума? Тя е дошла по закона на Любовта. Думата, която освобождава човека от всички несгоди, от всички ограничения, от всички робувания на Земята, никой не я знае. Когато чуете тази дума, вие ще се освободите. Не мислете, че сте чули тази дума, не се заблуждавайте. Трябва да се научите правилно да мислите. Разбиране трябва!

Сега ви пожелавам да бъдете свободни, да чуете не последната дума – нея сте я чували, знаете я, а да чуете първата дума, която Бог е казал на човека. Желая на всички вас да чуете тази дума. Това е моето пожелание.

Божията Любов носи пълния живот.

34. лекция, 12 юли 1935 г., София, Изгрев

ДВАМАТА СПЪТНИЦИ

Отче наши

Размишлявайте върху стиха: *Всяко дърво по плода се познава*. Аз допълвам: всяка причина от своите последствия се познава и всеки човек – от своите дела.

Човек трябва да има нещо, на което да разчита. Научно казано, да знае качествата и свойствата на нещата. Какво трябва да разбирате под думата *качество*? От характера на буквата *К*, с която започва, има едно значение. Думата *свойство* от характера на първата буква *С* има друго значение. Думите *свойство* и *качество* имат от буквите, с които започват, две значения. Въобще човек трябва да има нещо, на което да разчита. Силният човек на какво разчита? На своята сила. Ако не може да разчита на силата си, това сила ли е? Добрият човек на какво трябва да разчита? За мен доброто е нещо неопределено. Какво е доброто в дадения случай? Какво е доброто качество или свойство на човека? Сладчината на един предмет свойство ли е, или качество? Определете добре.

Сега да се отклоним малко. В даден случай трябва да имате ясна представа за живота. В даден случай ти не можеш да бъдеш и господар, и слуга. По какво се отличава господарят? По какво се отличава слугата? Можеш да бъдеш господар отвън, можеш да бъдеш господар отвътре; можеш да бъдеш слуга отвън, можеш да бъдеш слуга отвътре. Вие поставяте една философия, която не е права. Казвате: „Тя е майка“. Какво разбирате под думата *майка*? Може ли да бъдете майка без дете? Жена, която няма дете, може ли да бъде майка? Не може. Мъж, който няма дете, баща може ли да бъде? Не може.

Вие искате да бъдете господар. Как – отвън или отвътре? Какъв е външният господар? При дадени условия ще бъдете богат, ще имате къща, ще имате нива, ще имате

обществено положение. Добре, вие сте господар, имате богатство, пари, обществено положение имате, но не сте умен – искате да си строите къща, но не ви стига ума как да я построите. Има един господин, който не е богат, няма това положение, но му стига ума да построи къща. Викате го: „Иване, ти хубаво строиш къщи, искам да ми построиш такава и такава къща“. Иван започва да разправя как ще бъде. Виждаш, че планът е хубав, и най-после казваш: „Направи я така, както казваш, аз ще платя“. Питам: този Иван слуга ли е, или господар? Иван строи къщата, другият дава средствата. Едновременно имаме двама господари: единият, който строи къщата, е вътрешният господар, а този, който дава парите, е външният господар. Тогава вътрешният господар е външен слуга, а другият – външният господар, е вътрешен слуга. Заплетена работа малко.

Може да нямате никакво богатство, и пак да бъдете добър човек. Може да имате всичкото богатство, и пак да не сте добър човек. Ще ви приведа един малък пример. Богатия човек винаги го представят голям. Не може да представите силния човек дребен като мушица, все ще го представите като някой слон. Такава е идеята – нещо грамадно, силно. Вие казвате: „Виден човек, силен, такива ръце има, такива мустаци!“. Първоначално героите са били много по-големи. Но както и да е, преувеличение има – ще намалите малко, като е преувеличено. Преувеличаването или намаляването зависи от очите. Някой път нещата са преувеличени – очите са такива; някой път нещата са намалени – очите са такива. Когато обичате някого, казвате: „Този човек е гений“. Щом не го обичате, вие го слагате надалеч. Две страни има: с едната страна увеличавате, с другата намалявате. Когато обичате някого, от коя страна го държите? Като сложите малката страна към него, а голямата към вас, увеличавате: „Гениална работа!“. Като обърнете голямата към него, малката към вас, казвате: „Не го бива“. Това се прилага в живота.

Ние се отклонихме от въпроса с посторонни работи. Направил си една дреха и мислиш ярка ли да бъде, синя ли да бъде, жълта, или бяла. Защо да не бъде ярка? От-

къде-накъде да бъде синя, бяла, жълта или пък зелена? Коланът какъв трябва да бъде? – „Жълт колан на бяла дреха.“ Жълтият колан качество и свойство ли е? С железен колан или със златен колан трябва да бъдеш? С копринена дреха ли трябва да бъдеш? Каква трябва да бъде дрехата?

Дрехата, която носиш, трябва да бъде добър проводник на всички онези сили, които изтичат от теб, да бъде и добър проводник на онова, което възприемаш. По това се отличава хигиеничната дреха. Щом е добър проводник, тя е дреха на един гений, на един светия. Щом не е добър проводник, тя е дреха на един обикновен човек, на един глупак. Дрехите на всички глупави хора са лоши проводници. Облечеш му една дреха, която е добър проводник, и този човек започва да поумнява. Но и на най-умния човек ако сложиш една дреха, лош проводник, и светия да е, той ще започне да се изменя.

Каквато е дрехата на човека, такъв е и човекът. Дрехата, това е неговата кожа, това е Божествената дреха, която той има. Тя е първата дреха, която Бог е сложил на човека. Всичкият живот на човека седи в неговата кожа. Щом промениш кожата на човека, да стане добър проводник, да дава и да възприема, от това зависи цялата му дейност. Мозъкът зависи от повърхността. Силата на мозъка зависи от повърхността, от тази дреха. Силата на Земята зависи от нейната кора, от външната страна. Кората, в която е огънатата Земята, това е дрехата ѝ отгоре – тя е, която ражда всичко, която крие всички богатства. Външната страна е тази, в която растенията растат; навътре Земята няма тази сила, тази плодовитост. Някой път вие изисквате дълбоки работи да ви се казват. Питам: ако аз извадя от един кладенец вода от 100, от 2000 метра дълбочина и ви я дам и ако ви дам друга вода, от повърхността, коя ще предпочетете? Коя вода е по-хубава? (– „От повърхността.“) Защо? Защото е по-близо до Слънцето и неговите енергии.

Кое е онова, на което трябва да разчитате? Трябва да имате в себе си нещо, на което да разчитате, което при всички условия да не се изменя. Ако е на физическото

поле, то да не се огъва, да не се чупи. По отношение на Духовния свят какви трябва да бъдат качествата? Това, на което трябва да разчитате, едновременно не трябва да бъде нито много студено, нито много горещо. Защото, ако е много горещо, ще ви изгори, ако е много студено, ще ви изстуди. Не трябва да бъде нито много горещо, нито много студено – а какво трябва да бъде? Една нова дума трябва да се измисли, която да изразява нито много студено, нито много горещо. Щом човек много се сгорещява, може да стане пакост. Понякога във влаковете взимат предпазни мерки, за да не се нагорещяват много: спира се движението, щом се нагорещят. Щом човек се нагорещи някъде, спира се движението.

За да се образува един подтик в света, за да се образува и във вас един подтик в каквато и да е посока, трябва да имате противоположности. Трябва да има една точка, откъдето да започва вашето движение, и друга точка, в която да свършва. Как наричате вие тези точки? Първата точка е един малък подтик, от който излизате навън – това го наричат *причина*. Там, където спирате, какво е? (– „*Последствие, резултат*.“) Значи правим един превод: там, където започвате, е причината; там, където свършвате, е последствието. Последствието винаги ще отговаря на причината и причината ще отговаря на последствието.

Питам: доброто на какво е последствие? Правите добро някому – това е последствие, имате известни съображения. Онези, които обичате, към тях сте добри; онези, които не обичате, към тях не сте добри. Следователно в дадения случай причината за доброто е любовта. Доброто е последствие на любовта. Не можете да бъдете добър, ако не обичате. Не можете да бъдете добър към този, когото не обичате. Когато обичате, вие естествено искате да бъдете добър. Когато любовта се проявява в съзнанието, от нея произтича доброто. Майката, като обича детето си, е много добра, тя му угажда във всичко. Доброто е един резултат, който произтича от любовта. Какво ражда любовта сама по себе си? Любовта е един вътрешен подтик, доброто е един резултат. Това е вярно.

За да имате наука, трябва да знаете какво нещо е доброто, как да го намерите. За да намерите доброто, трябва да намерите любовта. Значи любовта е чукът, с който се набиват гвоздеите. Ако нямате чук, с какво ще набиете гвоздеите? Набиването на гвоздеите ще бъде резултат. Трябва да имате една наука, на която да разчитате. В даден случай трябва да знаете да работите.

На какво се дължи обезсърчението? Обезсърчението подразбира, че вие сте далеч от любовта, далеч от знанието. Понеже нямате любов, нямате и знание. От любовта идва доброто в света. Щом дойде доброто, то е вътрешната връзка за онова, което искате да постигнете. Можете да постигнете това, което искате, само по пътя на доброто. То е крайният резултат, там е онова, което искате. Доброто е като касиер на една банка. Доброто е честно, не е справедливо. Какво подразбирате под думата *честност*? Честен е човекът, който устоява на думата си. Честният каквато дума каже, изпълнява я. Той не обещава онова, което го няма. Добрият, честният човек мисли. Не мислете за онова, което не можете да направите. Защо ще говорите за онова, което не можете да постигнете? Не говорете за онова, което не можете да постигнете.

Например казвате: „Ти светия ли ще станеш?“. Това е неопределено. Светията е един отличен слуга. По-добри слуги от светиите не зная. Светията работи и не прави никакви погрешки. Сега аз определям светията и гения: геният е господар, светията е слуга. Геният е отвън – той има всички неща отвън, има физическите работи. Светията е отвътре – той знае как да слугува. Геният знае как да заповядва, светията знае как да работи отвътре. Геният, ако няма качества на светията, нищо не може да свърши. Той има всички условия, но работа не може да свърши. Ако ти не си светия в даден случай, не можеш да свършиш работата, която трябва да се свърши.

Аз изваждам едно правило: никой от вас не може да успее, ако едновременно не е светия и гений. Не може да успее никой, който отвън не е гений и отвътре не е светия.

За да ти тръгне в света, трябва да бъдеш гений отвън и светия отвътре. Това са максими, това е наука.

Питате: „Какво е окултната наука?“. Окултната наука, това е да бъдеш гений отвън и светия отвътре. Светия да бъдеш – да знаеш да направиш работите, и гений да бъдеш – да заповядваш навреме, да дадеш разпореждане навреме. Щом не дадеш разпореждане навреме и не заповядаш навреме, ти не си господар. Да кажеш една дума намясто, това е гениалност, а за да дойдат последствията – това, което думата носи, трябва да знаеш как да заповядваш. Сега казвате: „Ние не можем да бъдем гении“. Че как ще бъдете гении, вие не знаете да управлявате езика си! Гениалността започва с управляването на езика, да знаете как да го мърдате.

Знаете ли как да си мърдате езика? Ни най-малко не мърдате езика си както трябва. Ако мръднете езика си както трябва, трябва да знаете какво ще произлезе. Някой път една дума, казана не намясто, може в ред поколения да ви измъчва. Някои думи, като се изкажат, не се връщат назад, имат лоши последствия. Всяка една дума носи известни последствия. Думата е следствие на една човешка мисъл и зависи от силата на мисълта и от силата на човешките чувства. Ако твоите чувства са взели участие в дадения случай, тогава думата ще бъде силна.

Сега въпросът беше за следното: човек трябва да има нещо, на което да разчита. Ще разчитате в себе си на любовта, ще разчитате на доброто, не на доброто, което хората мислят за теб. Представете си, че аз имам една магическа лампичка и я нося в джоба си: идвам до една заключена врата, изваждам лампичката, цъкам и вратата се отваря. Аз имам магическа лампичка: виждам човек, окован във вериги, изваждам лампата, запалвам я, веригите падат. После срещам един разбойник, който носи своите кобури. Той носи нещо външно, аз нося нещо вътрешно. Изваждам лампичка си: като я насоча, кобурите падат. Казвам: това е знание. Ако във вашия ум имате по една лампичка и като я насочвате, навсякъде да ви се отваря пътя, да падат веригите, кобурите, вие имате знание. Ако аз хлопам

и чакам да ми отворят, нямам знание. Няма да чакам, вътре спят – аз ще отворя вратата, ще мина. Даже ако на пътя ми има една стена, аз ще завъртя своята лампичка, ще направя дупка, ще мина през нея; ако има тел, ще я скъсам; ако има стълб, ще го съборя.

Страх ви е да не съборите вашите стари традиции. Някой път ви е страх да се понаведете, понеже дрехата на гърба ви може да се съдере или да се изцапа. Ще напуснете тези неща. Човек отвън цапа ли се? Какво разбирате под думата *цапане*? Да кажем, изцапали сте се с дървено масло. Едно време, като поставяха някого за цар, го поливаха с дървено масло. Нагълният един рог с дървено масло, полеят главата му и стане цар. Какво съдържа маслото в себе си? Кой са качествата и свойствата на маслото? Когато кожата на обувките е корава и убива на краката, след като се намаже с масло, омеква. В маслото има свойство да смекчава нещата. Ако твоите думи нямат масло в себе си, те не могат да бъдат силни. Масло трябва да има. Трябва да проучвате качествата и свойствата на човешката реч, да произнасяте известни думи.

В магията сега търсят една изгубена дума. Всички хора са изгубили една първоначална дума и вследствие на това казват: „Всичко си имаме, само едно нещо нямаме – парици си нямаме. Всичко си имаме, живот си нямаме“. Богати са, но живот нямат. Простите хора казват: „Всичко си имат: и ниви, и лозе, и добитък, и жена, и деца, но живот нямат“. Всичко си имат тези хора, но живот си нямат. Аз разбирам така: като имаш всичко, а живот нямаш, какво имаш? – „Всичко си имаме вкъщи, огънец си нямаме.“ Всичко имат, само хляб нямат. Всичко имат, само светлина нямат вкъщи. Това, което нямат в даден случай, то е важното, същественото.

Питам: какво си нямате? Вие всички сте недоволни, липсва ви нещо, но какво ви е необходимо, не знаете. В дадения случай какво ви липсва? Може да направите опит, да видите от какво зависят усилията на човека. Представете си един трап, широк един метър, после друг трап – метър и половина широк, трети – два метра, четвърти – три ме-

тра. Да вземем и един трап, широк половин метър – ще ви дам десет лева, ако прескочите този трап. Много кандидати ще се явят, лесно се прескача половин метър. Давам 20 лева, ако прескочите трапа, широк един метър – доста кандидати ще има. Давам 30 лева за трап, широк метър и половина, 40 лева за трап, широк два метра, и така увеличавам сумата за три, четири, пет метра трап. За трап, широк десет метра, давам десет хиляди лева на този, който го прескочи – на всеки метър по хиляда лева. Кой ще прескочи трап, широк десет метра? Колко кандидати ще има? Все ще има един човек, който ще направи усилие – прескача метър, два, три, четири, пет, за десет метра ще направи едно вътрешно усилие. Ако може да прескочи десет метра, ще вземе десет хиляди лева, а това е цяло богатство. Той казва: „Не може“. Птиците „прескачат“ големи разстояния, за тях това е играчка. Казвате: „Птицата хвърка“. Един кон колко може да прескочи?

За всичко има начин, има нещо, на което вие трябва да разчитате. На какво разчитат птиците – на своите крила. Млекопитаещите на какво разчитат – на своите четири крака. Кой може да „скача“ повече – птиците или млекопитаещите? Птиците. Разумната сила в крилата на птиците е по-голяма, отколкото в четирите крака, с които животните бягат. На птиците не трябва да се поставят мостове, те могат да минат преспокойно.

Сега пренесете това състояние. На вас много работи в света ще ви се покажат невъзможни, но вие трябва да мислите. Нещата са невъзможни, ако имате състоянието на едно млекопитаещо. Но ако имате състоянието на една птица, възможни са. Има обаче неща, които са невъзможни и за птиците. Кое е невъзможното за птиците? Птиците не могат това, което човек може. Птиците могат да подражават, като папагала например, но да мислят не могат.

По какво се отличават хората, които мислят? Да запомняш, това не е мисъл, това е нещо външно, това е като фотография. Кой може да бъде художник? Фотографът вземе своя апарат, цъкне и една картина е готова. Но това изкуство, фотографирането, не е твое. Има неща, които

съвременната фотография не може да схване, една снимка не може да даде отличителните черти на човека. Казват, че фотографията всичко хваща. Тя хваща физическото, но има нещо в човека, което от фотография не може да се хване. Ако се фотографира един светия, той ще прилича на арапин, пък един гений ще прилича на нещо обикновено, гениалното не може да го хванете от снимката. Фотографията не може да схване и цветовете, а и зад цветовете има други нюанси.

Вие всичко имате, само че не сте гениални, не сте светии. Трябва да изучавате живота на светиите и живота на гениите. Онзи, който се сърди, гений ли е, или светия? Онзи, който е слаб, гений ли е, или светия? Геният и светията трябва да си станат близки. Геният и светията трябва да ти станат като настолна книга. Те трябва да ти бъдат приятели, да ти бъдат близки. Защото цялото бъдеще на човека зависи от гения и от светията. Ако нямаш един приятел гений и един приятел светия, не можеш да успяваш в живота. Двама приятели трябва да имаш – ще ги намериш. Като не знаеш какво да правиш, ще идеш при тях да се допитаеш, да ти дадат съвет. Ако нямаш тези двама съветници, ти нищо не можеш да направиш.

Според вас кои са качествата и свойствата на единицата? Имате един цар, който заповядва, каквото каже, всичко става – той е първата единица. Вторият е този, който прави работите, царят не може да ги направи – аз така определям двойката. Кой е пръв, кой втори? Единицата на колко части може да се раздели? Първо, единицата се дели на две; това е едно свойство, едно качество на единицата. Всичката сила на единицата седи в това, че тя може и да се дели на две. Работата е отвлечена. Вие имате едно обикновено схващане на делението. Ако ти не можеш да отделиш доброто от злото, в теб знание няма. Не само че няма да познаваш доброто и злото, но гениалност и светийство не може да имаш, ако в даден случай не можеш да разделиш доброто от злото като две противоположности. Трябва да имаш знание да отделиш злото от доброто. Не само да отделиш, отделянето е външната страна

– делението и отделянето, то е един и същи процес. Много по-дълбоко е да отделиш злото в даден случай и да го употребиш в една посока, да знаеш как да постъпиш със злото и с доброто.

Във вашия ум вие как си представяте злото? Бих желал да ми кажете. Пишете върху темата: „Какво нещо е злото?“. Опишете го. Няма да описвате нещо метафизично, но какво представлява злото, във вашия ум какво е, как вие си ги представяте. Въпросът за злото е много дълбок. Казвате, че някой човек е много зъл или че е много добър. Господарят казва: „Иване, направи това!“ – слугата махне с ръка. Един опак човек, каквото и да му кажеш, не го прави. Добрият човек, каквото и да му кажеш, е готов да го направи.

Има художници, на които каквато и линия да дадеш, ще ѝ намерят място, ще нарисуват нещо. Като дадеш на такъв художник една права линия, веднага ще нарисува едно магаре, на което режат дърва; сложиш една крива линия, току изведнъж нарисувал една шапка. Каквато и крива линия, каквато и счупена линия да му дадеш, все ще ѝ намери място – умът му работи, майстор е човекът. Казва: „Дайте каквато линия искате“ – той ще направи нещо от нея и хубаво ще го направи. Художник е човекът!

Та казвам: гениалният човек и светията, каквото и противоречие да срещнат в света, току изведнъж ще направят нещо. Гледаш: на гения, на светията му стига ума да изкара нещо от противоречието, а за теб то е едно препятствие. Но за този гений, за този светия е привилегия, че му се е случило това нещо.

Пътуват двама души: единият е страхливец – страх го е от змия, другия не го е страх. Първият казва: „Змиите са лошо нещо“. По пътя виждат на едно място змия. Безстрашният я хваща и я слага в джоба си. Отиват в една гостилница, пълна с хора, няма къде да седнат. Искат да седнат, но всички места са заети. „Чакай, аз ще отворя място“ – казва безстрашният и кара змията да си покаже главата от джоба му. Всички около една маса стават, в 5–10 минути напускат и двамата седат свободно. Тази змия от-

вори път в дадения случай. На какво е подобна змията? Когато видиш, че един човек мисли здраво – каквото и да кажеш, мисли, значи той има змия. Змията е емблема на една хубава мисъл. Тази змия само като си покаже главата, всички отварят път, всички столове около масата ще се опразнят.

Вие се плашите от змиите, защото сте страхливи. Плашите се от една лоша мисъл, искате все добри мисли. В света има повече лоши мисли, отколкото добри – какво ще правите? Аз срещам тези големи змии. Такива големи, като боа, какво ще ги правите? Целият свят е пълен повече със змии. Дошла една мрачна мисъл на отчаяние – някоя змия те е стегнала. Искаш да се хвърлиш от една скала, да се самоубиеш, не искаш да учиш – змия те е хванала, опасала те е вече. Обезсърчил си се, не вярваш, че Господ ще оправи света – светът е оправен, хората са такива. Дойде една змия при теб и ти не можеш да се справиш с нея. Ще повикаш своя гений и ще питаш: „Какво да правя?“, ще повикаш светията и ще питаш: „Какво да правя?“. Те ще хванат тази змия и ще ти кажат какво да правиш с нея.

Един носи чук и наковалня в торбата си. Влиза в едно село, взима малко въглища, поставя наковалнята, забива с чука, започва да прави гвоздеи, обръчи, това-онова. Веднага си създава работа със своя чук и със своята наковалня. Казва само: „Огън ми дайте!“. Хората в селото имат нужда от гвоздеи, той започне да кове – направи им; трябват им шини за каруца – направи им, даде им, пробие си път. Който не разбира този закон, казва: „Условия ми дайте!“ – той търси благоприятни условия.

Ако при вашите лоши условия не можете да употребите вашия чук и вашата наковалня, дори и четири факултета да сте завършили, няма да можете да се справите с мъчнотиите. Например онези, които гадаят, някой път са много смешни. Те всичко разгадат, но не знаят дали този, комуто гадаят, ще им плати, или няма да им плати. Казвам: първо ти разгадай дали ще ти платят, или не.

Аз съм привеждал и друг път този пример: във Варненско преди години се яви една голяма гледачка, цялата

Варненска околия се стече да им предсказва. Пари ѝ даваха, други неща ѝ даваха и след като беше събрала доста, обраха я разбойници. Тя всичко предвиждаше, но не можа да предвиди, че разбойници ще я оберат. Онзи, който гадае, трябва да знае какъв ще бъде неговият живот. Ако не можеш да разгадаеш какъв ще бъде твоят живот, ти не си гадалел. Когато гадаеш някому, гадай дали той ще ти плати, или не, и още като се задава отдалеч, виж дали ще приеме, или няма да приеме гадаенето ти, че тогава му гадай.

За да придобиете тези качества, непременно трябва да имате един приятел гений и един приятел светия. Едновременно трябва да бъдете пълни с любов и да бъдете добри. Има едно състояние, от което всички трябва да се пазите. Кое е опасното? Когато един човек около теб се е обезсърчил, ако ти не внимаваши, той може да те спъне, понеже психическите недъзи може да се пренесат у теб. Някой път обезсърчението е отвън и тогава е безопасно, но когато обезсърчението влезе вътре, то има свойство да разめква. На онзи човек, който се е обезсърчил, мускулите отслабват, мисълта отслабва – той става безсилен. В онзи, който се насърчава, мускулите стават силни, всичко се засилва – краката, ръцете, главата, нервната система. При обезсърчението има обратен процес.

Следователно, за да се насърчи един човек, трябва да внесеш в него ония сили, които внасят насърчението. В какво седи насърчението? Да изчезне онази мекота. Някой казва: „Аз не искам да бъда толкова мек!“ – не трябва да се обезсърчаваш отвътре. Никога не допускай обезсърчението отвътре. Бог, Който е създал всички неща, е вътре в теб. На това основание ти си създаден от Бога. Той те е създал с едно предназначение: да стане нещо от теб. Ако допускаш обезсърчението, ти анулираш онзи Божествен план, противодействаш на Божественото начало. Няма да го спреш, но спираш своя прогрес, употребяваш свободата против себе си.

Ти казваши: „От мен няма нищо да стане!“. На какво основание казваши, че от теб няма нищо да стане? Кой са

данните, че няма да стане? Това е чужда мисъл. Ако в този път вървиш и мислиш така, постижения няма да имаш – ти вървиш в задънена улица. В задънената улица какво ще постигнеш? Всички задънени улици са човешки работи – дойдеш донякъде, не може по-нататък. В задънената улица не търси своя идеал, не върви в нея. Трябва да знаеш още от единия край задънена ли е улицата, а не после да кажеш: „Това е задънена улица“. Щом е задънена улица, какво трябва да правя? Изваждам своята магическа лампа, назад не се връщам. Аз съм човек, който назад не се връща – изваждам своята лампа, пробия си път. Минавам през задънената улица и всички, които са след мен, виждат, че може да се мине. Значи през задънената улица може да се мине, но трябва да имаш такава лампа. Казват: „Това нещо е невъзможно!“. Ако нямаш светийство и гениалност, не може да се мине, но ако повикаш своите приятели – гения и светията, може. Невъзможното нещо за човека за Бога е възможно.

Ще ви приведа този пример. Събрали се двама и единият се хвали със своята сила: „Аз с този камък мога да ударя когото и да е!“. Другият, който е светия, казва: „Аз всеки камък мога да направя ценен“. Първият хвърля камъка и пука главата на едного. Превързват главата на ударадения, а него го хващат и подкарват към участъка. Светията се приближава, хваща един камък, прави го златен и казва: „Това злато ви давам за пукнатата глава. Пуснете го!“. Искат повече. Взема друг камък, натиска го, прави още злато и им дава. Питам: кой е силен – който удря с камъни, или който може да направи камъните ценни? Хубаво е да имаш един светия, който може да стиска камъни и да прави от тях злато, за да те освободят.

Често са ми казвали: „Кажи ми нещо реално!“. Каква реално нещо мога да ви кажа – изкуството как да си направите злато. Искам да правите злато, не да хвърляте камъни. Един предмет да стане златен, това изкуство може да се придобие така лесно! Всички разказват как Христос взел един хляб, пречупил го на две и като започнал да го раздава на другите, хлябът започнал да се увеличава.

Откъде дойдоха тези частици, увеличаването на хляба откъде дойде?

Някои считат този факт за възможен, други – за невъзможен. Толстой, който минава за реалист, казва, че тези хора имали в торбите си хляб и като започнал Христос да им дава, те започнали да вадят от торбите. Всички извадили и разделили, та станало това чудо – така го обяснява Толстой. Понеже Толстой имаше много дебели вежди, интуицията му беше много слаба, а обективният му ум беше силно развит. Онази мисъл, която мина от Христа в умовете на хората, е била така силна, че да накара 5–6 хиляди души да си отворят торбите и да дадат. Това е пак сила. Той, като извади хляба, всички бяха готови да дадат от своя хляб.

Казвам: трябва да имате в себе си един Христос, Който, като разчупи хляба, хлябът да започне да се увеличава. Всичката мъчнотия е като казвате, че не може. Трябва да има нещо, на което да разчитате – трябва ли да му се сърдите? Може ли човек да се сърди на любовта? Може ли човек да се сърди на доброто? Ситият може да се сърди на хляба. Представете си един човек, който дълго време е гладувал. Давате му една пита, приготвена от най-хубаво брашно. Този човек е най-сръдливият, но в дадения случай може ли да се сърди на хляба? Ако се сърди, той не трябва да го взема. Гладният не може да се сърди на хляба. Жадният не може да се сърди на водата. Ако ти не гладуваш, ако ти не жадуваш, своята работа не върви по естествения път. Ако гладуваш и жадуваш, тогава ти вървиш по нормалния път, вървиш по един Божествен път, където всички неща се постигат.

Ако вървиш в един свят, където няма никаква жажда и никакъв глад, в този свят няма никакво постижение. Ако вървиш в един свят, където има радости и скърби, в този свят има постижения. Вие търсите вашето щастие къде – в един свят, в който няма никакви скърби и страдания. Сега, ако аз взема една хубава цигулка, изтегля всичкия въздух отвътре и започна да свиря, какво ще излезе? Според научните изследвания, ако изтегля всичкия въз-

дух от една стая, ако изтегля всички етер, светлината не може да се прояви. Първо в стаята е било светло, но като започна да изтеглям въздуха, светлината не може да се прояви и ще настане пълна тъмнина.

Има неща, които са проводници във вас. Всякога нещастията в света произтичат от това, че нещата не са еднакви. В дадения случай неестествените мисли са неестествените неща. Ако увеличите налягането на въздуха, вие правите пресилване на вашите мисли, пресилване на вашите желания. Не пресилвай желанията, но акумулирай желанията. Достатъчно е едно желание, достатъчна е една мисъл. В даден случай, в даден момент то е най-малкото, в което твоето съзнание може да бъде будно. Може да е в една десета от секундата, в един момент, по-малък от секунда, но на теб ти трябва само едно желание, в което твоят ум да е буден и твоето сърце да е будно. Това ти е достатъчно, не ти трябва две желания. В следващия момент ще бъде друга мисъл, друго желание. В този, дългия процес, ти ще дойдеш в съприкосновение с всички желания. По този път се постигат нещата. Ако имаш едновременно две желания, съзнанието ще се раздвои, ако имаш две мисли, съзнанието ще се раздвои и ти ще се разхлабиш.

Първо трябва да има единство на съзнанието, никакво раздвоение не трябва да има. Не допускайте никакво обезсърчение вътре в душата си. Аз не знам дали има друг човек, който да е имал по-голямо обезсърчение от това на Христа. Ако един човек е имал най-голямо обезсърчение в света, това е Христос. Никой в историята не е имал по-голямо обезсърчение от Него. Единственият човек, който е претърпял най-голямото обезсърчение, е Христос. По-голямо разочарование никой не е претърпял. Той разчиташе на Господа, но всички хора го оставиха и Господ го остави, и той се намери в чудо. Този човек не се обезсърчи, пак излезе и работи. Той, като мисли, мисли, не се обезсърчи и понеже не се обезсърчи, умря. Ако се беше обезсърчил, той нямаше да умре. Той казваше: „И да умра, ще оживея! И Господ да ме остави, и хората да ме оставят,

аз пак ще оживея. И всички да ме оставят, аз пак ще оживея“. Никой не е имал по-голямо обезсърчение от Христа. Характерът на Христа седи в това, че като го оставиха хората, като го остави Господ, той каза: „Аз ще оживея!“. На какво се дължи това, че не се обезсърчи? В мъчнотиите Христос повярва в това, което доказа – че животът не изчезва. Това обезсърчение не трае дълго, то е само една минута.

Понякога страданията не са много дълги. Вашите обезсърчения са много малки. Вие се обезсърчавате, че една шапка не ви е взета за Великден; че нямате обувки от камилска кожа; че сте допуснали една погрешка в съчинението; че не са ви приели някъде както трябва. За какво ли не се обезсърчавате! А се насърчавате за работи, в които всеки може да ви спъне. Не очаквайте нищо! Какво трябва да правите – използвайте всичко, без да очаквате. Ти вървиш по пътя, без да очакваш, и ще видиш добрите последствия на нещата. Сега ви привеждам този факт в живота: обезсърчението ще дойде, но не се обезсърчавайте, имайте нещо, на което да разчитате. Щом се обезсърчиш вътрешно, ти си нарушил един Божи закон. И Христос имаше големи противоречия, но вътре в себе си не се обезсърчи. Бог е отвътре и Той застави Христа отвътре да уповава на Него.

Да уполаваш на Бога отвътре! Да оставим всичко друго и всички да уповаме на Него. Вие всички като упоавате на Духа, тогава ще се оправят работите. Всички се научете да упоавате на Този, Който е дълбоко във вас. При най-големите противоречия има нещо разумно, на което можете да разчитате. Казвате: „Да бъде Твоята воля“. Онзи, Който седи дълбоко, Той е реалното, това, разумното, от което зависи всичкото щастие на хората, на цялото човечество, на цялото Битие. Като упоавате на Бог, Който е неизменен, няма да знаете как ще вървите и така ще се постигне всичко. Казвам: имайте нещо, на което да разчитате, нещо, което не може да се измени. Във всеки човек има неща, на които може да разчита.

Разчитайте на Божественото! Тогава ще имате за приятели гениите и светиите. Ако вие не можете да разчитате в себе си на Божественото, не можете да имате за приятели гениите и светиите. Щом разчитате на Божественото, ще дойдат двамата ви спътници – един гений и един светия. Каквото поискате от тях, ще ви бъде; всеки човек ги има. Вие имате дух и душа, имате ум и сърце. Духът, това е геният отвън, душата, това е светията отвътре. Имате не само гений и светия. Духът има един подобен на себе си – ума, душата има нещо подобно – сърцето. Ако вие не може да разчитате на вашия дух, на вашата душа, на вашия ум, на вашето сърце, какво ще постигнете?

Вие може да разчитате само на Този, Който е във вас. Вашият ум, вашата душа, вашият дух и вашето сърце ще разчитат на това, на което и вие разчитате – това наричаме Абсолютното, Реалното, Божественото. Само по този начин нещата в света са постижими. Ако човек уповава в себе си на Божественото, тогава трябва да престанат всички противоречия, които сега съществуват. Никакво дразнене не трябва да съществува в света. Да престанат дразненията, да престанат всички обезсърчения.

Сега аз ви давам опита за десет дни да прескачате трапове от половин метър до десет метра. Ще направите този опит. Който прескочи един метър – двадесет лева ще има на разположение; метър и половина – тридесет лева, два метра – четиридесет лева. Който прескочи десет метра, десет хиляди лева ще има на разположение. Ще ми кажете кой от вас е прескочил десет метра. Аз ще нося парите в джоба си и ако някой се опита да ме излъже, ще го заведа да прескочи трапа. Сега има една премия от десет хиляди лева за този, който прескочи десет метра.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

35. лекция, 19 юли 1935 г., София, Изгрев

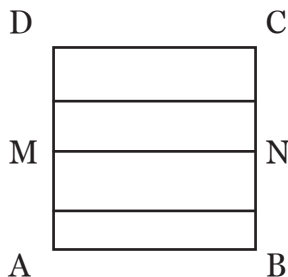
НЕЗАВЪРШЕНИ, ПРЕХОДНИ И ЗАВЪРШЕНИ ПРОЦЕСИ

Отче наш

Ще имате тема за размишление: *Качества на голямото и малкото и на силното и слабото.*

Ако ви запитам кое е най-положителното знание, как ще отговорите? Знанието трябва да има конкретен смисъл, трябва да знаете нещо положително, в което никога да не се усъмните. В което може да се усъмните, в него има нещо, което не знаете. Щом се усъмните, вие не знаете.

Как може да се раздели на равни части този квадрат (фиг. 1)? На око как ще го разделите, къде е половината? Точките *M* и *N* на половината ли са? Представете си, че това е четириетажно здание – вторият апартамент от долу нагоре е по-голям.

Фиг. 1

Какво бихте разбрали под думите *незавършен тон, завършен тон, чист или нечист, или преходен тон*? Има песни, които не са завършени. Може да ви дам два примера от българската музика – за завършена и незавършена музика. Аз считам съвременната европейска музика за преходна. Българската музика считам за незавършена, а европейската е към преходните. Не че онова, което ще ви разправам, ще го разберете. Няма да го разберете, то е нещо като от приказките *Хиляда и една нощ*. И не че ще научите нещо, само за развлечение може нещо малко да ви кажа. Нещата може да бъдат верни, но има вероятност да бъдат и неверни.

Разказват ви една приказка. Вие се увеличате от нея и създавате в себе си въображаеми същества, започвате

да мислите на основание на разказаното. Това, което ще създадете в себе си относно целите на приказката, то ще бъде реално за всеки. Онова, което са ви разказали, дали е реално, или не, то е друг въпрос, но онова, което вие сте създали, то е важното. Да обясня мисълта си. Някой ти разправя как са го угощавали някъде с една хубава баница, как са я направили. За теб не е толкова важно как е направена баницата, дали той е ял, или не, също не е важно. Но след като ти е разправял, в теб ще се зароди желание да си наточиш една такава баница. Ти си млад момък, казваш на майка си, че са ти говорили за една баница, и тя ти разточи. Баницата на майка ти ще прилича ли на онази баница, за която ти разправяха? Тези баници са различни. Условията, при които е ял този, когото са угощавали вълн, и условията, при които ти ядеш, се различават. Това, което той ти разправя, или баницата, която ти ядеш, е по-реално? Това, което ти разправяха, е преходно състояние. В дадения случай не е важно дали онова, което ми разправяте, е реално, или не. Да допуснем, че е реално, да допуснем, че той е ял от баницата.

Два случая ще изнеса – единият е положителен, другият е отрицателен. Представете си, че тази баница е реална. Човекът ти разправя, че е ял, но ти нямаш условия да ядеш, преглътнеш два-три пъти и си кажеш: „Как хубаво са го нагостили, а за мен такъв случай няма!“. Остане ти мисълта, че този човек има някаква привилегия. За него е реална баницата, а за теб реална ли е? За теб не е реална, тя е едно предположение. След като ти разкаже, ти отиваш и разказваш същата приказка на един твой познат: еди-кой си ял толкова хубава баница, друга такава не е ял никой. Познатият казва: „Не е вярно това!“. Идва сега спорът. Как ще му докажеш, че баницата, която първият е ял, е такава, каквато казва? Ти от втора ръка само си слушал за баницата, как ще разкажеш на трети, че тя е реална? Какви ще бъдат твоите аргументи?

Първото положение: аз не зная дали онази баница, която първият казва, че е ял, е реална. Второто положение:

ние: онзи, на когото са разправяли за баницата, казва на майка си да му направи подобна. Той не знае дали онази баница, за която са му разправяли, е реална, но тази, която е направила майка му, е реална. Представете си, че онзи говори за нещо въображаемо, че не е ял такава баница. Ти сега ядеш една баница, направена по примера на въображаемата баница. Коя баница е реална? Сега схващате ли моята мисъл? Баницата, която ти ядеш, за теб е реална. Ти минаваш от нереалното към реалното. Първо ти говориш за реалното, но после казваш: „Не, искам да дойдем конкретно на въпроса за реалното, как от нереалното може да излезе реалното и от реалното – да излезе нереалното“. Една баница, която друг е ял, реална ли е за теб – не е реална. А може баницата да не е реална за него, но за теб да стане реална – майка ти ще ти разточи баница по този нереален образ.

Казвам: има незавършени тонове. В Природата, в живота има незавършени тонове. Цитират едно изречение от книга Битие на Стария завет. Казва се там, че Бог направил Небето и Земята, а Земята била незавършена, неустроена; Дух Божи се носел по повърхността на Земята. Какво е създал Бог? Бог е създал Небето и Земята и Земята била неустроена. Има една тънка мисъл тук, която на вас не ви идва наум. Противоречието произтича от това, че има една мисъл в този стих, която не ви идва наум.

Защо Земята била неустроена? Представете си един извор как отначало извира, после как образувалата се река е прекопала коритото до морето. Представете си, че най-малко сто години са необходими на този извор, докато тръгне водата от него и стигне до морето. Водата, която е излязла от началото на реката, е незавършен процес. Там, където има едно корито, а няма вода, то е още незавършен процес – неустроена е, в проекция е. Когато казваме, че Небето било устроено, а Земята – неустроена, разбираме онези сили, които са действали в Небето, но не действат на Земята. Земята е само в проекция: „Дух Божи се носи“.

Често във вас – във вашето съзнание, във вашия ум, във вашето сърце, съществуват тези два процеса. Във вас

има известни процеси, които са незавършени. Има нещо, което искаш изведнъж да стане. Може ли изведнъж да стане? Сто години се изискват, докато стигне до края. Водата, като стигне до края, какво ще стане? Ще се образува река. Значи имате една река, която се влива в морето, по която може да плават кораби. Докато водата не е стигнала до края, по тази река не може да се плава. Питат: „Какво ще стане сега?“. След като реката е завършена, по нея ще може да се плава. Следователно, когато вие свържете едно начало с един завършен край, само тогава може да се започне един процес, по който вие може да работите. Имате една работа, един процес, но някоя точка от този конец не е достигнала до крайния предел. Питате: като достигне до крайния предел, какво ще започне? Корабите ще започнат да работят – това е вторият процес.

Да ви обясня. Допуснете, че един майстор прави цигулки по модела на Страдивариус. Работи година, две, три върху една цигулка и остава само полировката. Като завърши цигулката, какво ще направи? Ще дойде вторият процес – като я завърши, всички ще говорят за нейната направа. Някой казва: „Аз мисля, че като направи цигулката, след това няма нищо“. Като направи една цигулка, ще започне друг процес – ще опита какъв тон има тази цигулка. Ще дойде големият майстор, ще опъне четирите струни на направената цигулка, ще започне да свири: ще вземе един тон, втори, трети, ще опита всички позиции. След като я опита, ще намери, че е добре направена. Завършен е този процес. Какво ще стане? Ще свири едно класическо парче, второ, трето, четвърто. Колко време ще е необходимо да изсвири на тази цигулка всичките написани музикални парчета? Не се знае. Колко години ще ви отнеме да изсвирите десет милиона парчета?

Онзи, който разсъждава философски, казва: „Направил Господ Земята. Какво от това?“. Слушал съм някой да пита: „Човек, след като умре, къде ще иде?“. Ще иде в онзи свят. Някой живее хиляда години. След като е живял хиляда години, какво е постигнал? Дошъл е до края на хилядата години, значи от извора е излязъл, влязъл

е в морето – образувал е река. По тази река ще започнат да функционират кораби, ще има работа. Излязъл си, живял си хиляда години, направил си цигулка – ще свириш, ще слушаш, цигулката и цигуларят ще имат работа. След хиляда години някой казва: „Какво ще стане?“. Ето какво ще стане. Един господин в Америка, след като държал реч, попитал: „Какво ми остава сега?“. Казали му: „Иди си у дома да спиш“. Той мисли, че вече няма никакъв друг процес, но това е неразбиране. Ти не можеш да направиш прекъсване на една човешка мисъл. Някой казва: „След този живот няма друг живот“. Как ще преведеш думите *няма друг живот*?

Представете си, че *A* е едно начало, а *B* е край. В една работа може ли да има две начала – не. Едно начало може да има. Следователно има едно начало, има и един край. Питам сега: след това начало и след този край какво има, какво остава? Всяко начало и всеки край, след като се съберат на едно място, образуват движение. Всякога движението разбира събирането на едно начало с един край. Всякога, когато едно чувство дойде до крайния предел, дава ход на една най-елементарна мисъл на човека – така вървят. Казвате: „Отвлечени работи“. Ако една мисъл е отвлечена, какво от това? Какво подразбирате под *отвлечена мисъл*? Отвлечената мисъл не я виждаш, не можеш да си я представиш. В перспективната геометрия геометрикът чертае плоскости, завърта ги, прави картина – неговият ум работи. В неговия ум има плоскост, но ти забъркаш работата, не знаеш тази плоскост къде отива. Онзи, който разправя работите, разбира тези плоскости, те за него са определени.

Сега вие искате вашият живот да бъде успешен, да направите нещо. Необходимо е да знаете пътя, по който трябва да работите. Вие считате, че на някой човек всичко му върви в живота. Мислите, че това е нещо произволно – казвате: „Късметлия е този човек!“. Какъв късметлия? Онзи, който е направил цигулката, късметлия ли е? Той е употребил две-три години, за да я изработи тънко. Някой път може да оценят цигулката на няколко милиона, ня-

кой път може да оценят много малко работата му. Казват: „Как му е провървяло!“. Как няма да му провърви? Направил е нещо хубаво. Всеки от вас може ли да направи цигулка, ако вземе три-четири парчета дъски, сложи ги едно до друго и ги закове? Искаш да продадеш това за цигулка, не ти върви. Че как ще ти върви? Казваш: „Това е една цигулка, на която можеш да свириш“. Не отричам, може да е цигулка, но какви ще бъдат тоновете, които излизат от нея?

Всяка една мисъл, която се образува в човека, трябва да бъде завършена, хубаво направена. Всяко едно чувство, което се заражда, трябва да бъде завършено, а не четири дъски, заковани с гвоздеи. Завършени трябва да бъдат нещата, добре изработени, след това ще започне един процес.

Вие досега не знаехте, че българите имат една музика с незавършени тонове. Не знаете кои са тези тонове. Те може да са толкова тънки, че едва ли ще направите разлика. Ще има една разлика. Не мислете, че незавършените работи не са хубави – хубави са, но са незавършени. Началото е хубаво – започната работа, но незавършена. (*Учителя свири.*) Това е една песен с незавършени тонове, незавършена песен. Няма изходен път, то е замотан кръг. (*Учителя свири.*) Това е незавършена песен, тропаница има – незавършена работа, като тропа, вдига прах. Защото българинът, като тропа бързо, майсторски тропа. Какъв майсторлък има в едно тропане, в което се вдига само прах? Някой вдигнал прах и казват, че хубаво играл. Много повече прах е вдигнал, отколкото е играл. Когато във вашата мисъл вие вдигате повече прах, това са незавършените тонове.

Сега да дойдем до преходните тонове. Завършени тонове няма да ви свирия. За преходните тонове ще ви дам един модел от европейската музика. (*Учителя свири.*) Това е преходна музика, тук всички тонове са преходни – има стремеж нанякъде, към завършените тонове. Всякога, щом си в областта на един незавършен тон, ти усещаш недоволство. Най-първо си играл, доволен си. Като си играл толкова, след като спреш, казваш: „Уморен съм, много тропях, много играх, прах се вдигна, изгубих си

времето“ – недоволен си. В незавършените тонове ти всякога чувстваш недоволство. И незавършена работа няма край, не излиза. А пък в преходните тонове в теб има едно малко обнадеждаване. Щом минаваш от един незавършен процес към един преходен, ще има обнадеждаване – това, непостижимото в света, има надежда да се постигне. Аз слушам, някой път пеете незавършени песни. Кога може да определиш точно, че песента не е завършена? Завършените песни никой не може да пее. Как ги разбирате, кои песни са незавършени? Значи българинът, за да му върви, трябва да измени тоновете. (*Учителя свири и пее: „Не пей синко, какво правиш?“*.) Какво ще направи, ще тропа или ще плаче? Вие седнете и плачете – това какъв процес е? Незавършен. Плачеш ли, или кракът те боли, все е един незавършен процес.

В живота вие често идвате до обезсърчение, не можете да си дадете отчет и казвате: „Защо ми е?“. Това е според разбирането на хората. Сега всички, които изучават българска музика, казват: „Хубава е, гениална е!“. Тя е музика, която е незавършена – има колкото искаш образци, но незавършени. В тоновете трябва да се даде нещо. Някъде чувствата са завършени, тоновете не са завършени.

Първо вие слагате на една песен незавършени тонове, после преходни тонове, докато дойдете до положението на завършените тонове. Един завършен тон е мощна сила. Завършеният тон е една река, дошла в морето – кораби може да плават от единия ѝ край до другия. (*Учителя свири.*) Този тон е незавършен, непреходен тон, той е в трета позиция. По какво може да познаете? Липсва му нещо. Както и да го пеете, незавършен тон е. Това е преходен тон.

Следователно трябва да знаете, че незавършените положения на вашата мисъл са като едно преходно състояние. Вземате сега самото пеене. (*Учителя пее: „Господи, Който Си на Небето, да се свети Името Ти“*.) Аз бих дал на *Отче наш* друго пеене. (*Учителя го пее по църковно-му.*) Това е едно незавършено пеене на *Отче наш*. Дайте ми едно преходно състояние на *Отче наш*. Преходно

как трябва да се пее? Мъчна работа. Преходно трябва да се пее. (*Учителя пее „Отче наш“ с друга мелодия.*) Това е преходно състояние. Ти вече слизаш с това, можеш да работиш, имаш вдъхновение.

Когато опростявате работите, вие идвате до незавършените процеси. Там нещата не стават. Не че са лоши, но то е начало на нещата. Трябва да минете в едно преходно състояние на вашата мисъл, за да влезете в пътя на постижението. Казвате: „След като постигна, какво ще придобия?“. Чудни са хората, когато задават този въпрос! След като постигнеш това, което желаеш – още! Ако желаеш живота и го придобиеш, какво ще постигнеш? Някой, без да е постигнал живота, казва: „Какво от това, че съм придобил живота?“. Вечния живот ако е придобил, да пита: „Какво от това?“, но той още не е придобил живота. Това не е мисъл, това са спънки, това са бентове, турбини на човешката мисъл. Така не се разсъждава.

Някой казва: „Като знам да свиря, какво от това?“. Ето какво. Ако аз знам да свиря и имам една раница, която ми тегне на гърба, като изсвиря един преходен тон, раницата слиза от гърба ми. Ти, който не знаеш да свириш, като свириш, раницата ще седи на гърба ти, а аз, като изсвиря преходните тонове, ще имам нещо в джоба си. Ти, който не знаеш да свириш, като свириш, ще бъдеш гладен, ще бъдеш нещастен, ще бъдеш отчаян, около теб ще се заредят ред нещастия. Най-после ти ще се замислиш – по кой начин да се освободиш?

Представете си, че сте слуга и господарят ви праща да донесете една стомна, тежка десет килограма. Носите стомната и ръката ви отмалява, искате да се освободите от тази тежест. Разсърдите се, ударите стомната, счупите я. Какво ще направите със счупената стомна? Като се върнете вкъщи и кажете, че сте искали да я счупите, че нарочно сте я блъснали, какво ви очаква? Очаква ви тояга. Онзи ваш господар е сприхав човек и казва: „Аз нали те пратих за вода, на какво основание удари стомната?“. Какво ще допринесеш, като удариш стомната? Ще те набият. Правилно ли си разрешил въпроса? Не си разрешил

нищо. Второто положение: за да избегнеш боя, ти си излъгал. Какво си спечелил? Ти си спечелил една черта в характера си: ставаш страхлив. Като излъжеш, ти си един страхливец.

Мнозина от вас имате мъчнотии в живота. Какво е мъчнотията? Пратил ви Господ на извора със стомната, отмаляла ви ръката, казвате: „Не мога да занеса тази стомна, много е тежка“. Има и друго положение: десет литра вода като не можеш да носиш, вземи два литра. Да ви дам едно разрешение: сипи два литра вода в стомната, макар тя да побира десет. Като се върнеш, господарят може пак да те бие, че не си напълнил стомната, но все таки, ако му занесеш два литра вода, ще те удари само веднъж, а може и никак да не те удари. Ако той е сприхав човек, може да те навика, но може и да не ти каже нищо.

В едно нещо бъди уверен: понеже твоят господар няма опитност, ти не му казвай, че си сложил два литра вода в стомната. Той нищо не знае, няма понятие. Господарят никога не е носил стомна от десет литра, не знае колко тежи. Той вижда само формата, но колко тежи, колко вода съдържа, не знае. Ти занеси стомната като пълна, не му казвай, че са два литра вода. Той ще мисли, че десет литра вода си занесъл. Питате: „Не е ли това една лъжа?“. Питам: какво отношение имам аз, длъжен ли съм да му казвам, че в стомната няма десет литра вода?

Но аз ще ви покажа къде е погрешката. Едновременно вие сте и господар, и слуга. Казвате, че слугата не трябва да лъже. Съгласен съм. Но и господарят не трябва да бие слугата. Вие ще кажете, че господарят има право да наказва слугата. Или ще кажете, че господарят трябва да бъде много любезен със слугата. Но вие едновременно сте и господари, и слуги. Като направите една погрешка, ще си наложите наказание – колко тояги ще си ударите? Ако определите десет тояги, как ще си ги ударите? Ако вие едновременно сте и господар и слуга, какво ще правите?

В моя ум господарят е начало, слугата е край – двамата представляват едно цяло в мен. Следователно гос-

подарят никога не трябва да се сърди на слугата; слугата никога не трябва да одумва господаря си. Като сте едновременно и господар, и слуга, как ще се одумвате? Като господар ще се одумвате и като слуга ще се одумвате. Вие сте и господар, и слуга. Какво трябва да правите? Ако слугата е донесъл два литра вода, ще кажете: „Много голяма стомна му дадох, далеч е мястото. Трябваше да го съжаля. Аз, умният господар, трябваше да му дам една малка стомна. Втори път като дойде, ще му дам малка стомна, точно от два литра“. Сега обяснявам идеята за господаря. Искam едно психическо обяснение да ви дам какво нещо е господарят и какво нещо е слугата. Човек е и господар, и слуга – отвън е господар, отвътре е слуга. Слугата отвън е проекция на нещо друго.

Пак ще ви приведа още един пример. Вие не се познавате, понеже един ваш образ е взет от младините ви, когато сте били слуга, а образът на господаря е взет от старините ви, когато сте на 60 години, с брада. Струва ви се, че господарят и слугата се различават по форма. Но човекът е един и същ – на младини е слуга, на старини е господар. Всички стари хора са все господари. Всеки, който остарява, става господар. Всеки, който се подмладява, става слуга. Следователно младият не може да бъде господар, старият не може да бъде слуга. Когато нищо не можете да правите, ще станете господар, а когато всичко можете да правите, ще станете слуга. Това е правилното разрешение на въпроса.

Някой казва: „Дотегна ми да са ми господари хората“. Да не ви дотяга това положение. Вие сте един и същ, какво ви дотяга? Ако сте остарели, ще заповядвате, има на кого да заповядвате – нали сте господар? Казвате на краката: „Стоянчо, Драганчо, днес на работа!“. На млади години бързате, пък на старини едва пристъпвате. От вас зависи да разберете. Вие идвате до един социален въпрос. „Господар отвън.“ Ако нямате една права философия за живота, не може да се оправите. Светът не може да се оправи, понеже вашите възгледи за живота са криви. Ние

не мислим така, както Бог е създал света. Христос казва: „Отец ми работи и аз работя“. Не казва: „Отец ми господарува“. „Отец ми работи и аз работя.“ Господ работи, а вие искате да почивате – откъде-накъде? Ако искате да почивате, вие сте остарели.

Сега какво разбрахте? Каква беше темата? Всякога, когато имате едно начало, имате и един край. Трябва да знаете, че щом дойде краят, тогава започва истинската работа. Преди да дойде, преди да се съединят началото и краят, няма работа – това са състояния незавършени, преходни. Когато едно начало се свърже със своя край, започва истинската работа в живота. Тогава започвате да влизате в завършените процеси.

Незавършените, преходните процеси се стремят към завършените процеси, това е. Аз ви слагам една нова ос-нова, върху която може да градите, върху която може да постройте вашата бъдеща философия. Всичките ви работи ще тръгнат другояче, може да се спрем някой друг път върху явленията.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

36. лекция, 26 юли 1935 г., София, Изгрев

ОТРЕБВАНЕ, РАЗТОПЯВАНЕ, ОТВЯВАНЕ

Добрата молитва

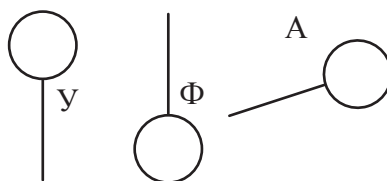
Ще прочета от 7. до 11. стих от четвърта глава на *Второ послание на апостол Павел към Коринтяните*.

Има три начина, по които погрешките могат да се поправят. Първият начин е чрез отребване, вторият начин – чрез закона на разтопяването, третият начин – чрез отвяването. Първият метод – чрез отребване, принадлежи на физическото поле. Нещата са твърди, с пръстите си ще ги вземате по един медлен начин, както отребвате ориза, както изваждате камъчетата от него. Другият начин – чрез разтопяване, принадлежи на астралния свят, на чувствата. Когато имате едно горчиво чувство, то трябва чрез закона на разтопяването да се разтопи. Ако не знаете как да топите, тогава няма да можете да се справите с мъчнотиите на чувствата. Третият начин е чрез отвяване. Ако не знаете как да отвявате, тогава сламата остава във вас. Трябва да се извадят непотребните работи от ума ви, да остане умът ви свободен.

Допуснете, че вие сами сте се ударили. Вечерно време вървите, блъснете се в някой камък или в някоя врата, или в някоя дъска, поглеждате – мястото посиняло. Една погрешка, направена вечерно време, на какво се дължи? Дължи се на голямата ви самоувереност. На пътя ви не трябва да има нищо, затова трябва да държите ръката си напред. А вие вървите и махате нехайно с ръце – разбира се, че ще се блъснете. Защо удареното място посинява? Ударът е привлякъл на даденото място повече кръв, вие сте отворили всички врати, през които кръвта да влиза, а сте затворили всички врати, през които да излиза. Ударът не е нищо друго, освен затваряне на пътя, през който кръвта излиза навън. Следователно кръвта се спира, става по-гъста, по-черна, явява се една синина. Такива удари

може да приемате навсякъде. И в астралния свят може да приемете такъв удар – някой път ударят вашите чувства и посинее сърцето ви. Това са много естествени неща. Човек, даже и да не е запознат добре с окултната наука, след като се удари, веднага ще сложи един топъл компрес, за да се отворят изходните места или да се изправят капиллярните съдове.

Астралните удари всякога са хоризонтални, твърдите, физическите удари са надолу, а умствените удари са нагоре (фиг. 1). Когато хоризонтално ви ударят, то е астрален удар. Когато ви ударят главата, искат да въздействат на

Фиг. 1

ума ви. Често майката удря детето. Един път може да е по гърба, друг път може да е по задницата, а някой път – по главата. Кога се научиха майките на това изкуство? Майките създадоха боя. От Рая излезе боят. Майката е първата, която употреби пръчката. Боят на бащата отпосле дойде. Когато майката употребила боя, не го употребила в този смисъл, както сега.

Допуснете, че имате приятелка, която ви казва: „Аз не ви обичам“. Това е един удар. Какво ще правите? „Не ви обичам“ към кои удари спада? (– „Астралните.“) Щом каже, че не ви обича, вие имате една синина, едно петно някъде, усещате болка. Как ще се излекувате, по какъв начин – чрез отребване, чрез разтопяване или чрез отвяване? Ще употребите метода на разтапянето. Не мислете, че единствено вашата приятелка може да ви обича. Тя не ви обича – добре, но в бялата раса има 500 милиона души, вашата приятелка е една петстотинмилионна част от нея. Имате отношението 1:500 000 000 – тя не ви обича, значи има друг някой, който ви обича. Защо се спирате и казвате: „Не ме обича“? Не ви обича – то е едно изключение.

Добре, получили сте един удар. Какво трябва да направите сега? Трябва да намерите някой, който ви обича, да ви сложи един компрес. Ще намерите втора приятелка, ще кажете: „Представете си, каза ми, че не ме обича“. Веднага вашата втора приятелка взима една кърпа, натопява я в топла вода, слага компрес на удареното място и започва по адрес на първата приятелка: „Тя не е справедлива, като е говорила това-онова“. Значи слага компреса на болното място, започва лекуването. Не е ли вярно това? Не зная дали аз го давам точно както е, но като ви каже някой, че не ви обича, той е едно число. Ако е от бялата раса, той е една петстотинмилионна част – 1:500 000 000. Нали ще се случи един да не ви обича от толкова хора?

Вие сте се сблъскали с вашата приятелка вечерно време. Ако тя ви каже, че не ви обича, коя е причината – вие или тя? Седнали сте някъде като чутура и тя, като върви вечерно време и си пее, току си блъсне главата във вас и ви каже: „Не ви обичам“. Това е само за изяснение. Вашата приятелка намира във вас в дадения случай нещо, което не е отзивчиво – дали е право, или не, то е друг въпрос. Тя намира една твърдост, на която се е натъкнала. Веднага казва: „Този, твърдия предмет, не го обичам“. Какви са подбудите ѝ, като казва, че не ви обича? Защо не си мълчи, защо трябва да ви каже, че не ви обича?

Сега вие малко ще ми помогнете. Какви са вашите съображения, вашите вътрешни подбуди, какви са причините, когато казвате, че не обичате някого? Представете си, че сте две сестрички и майка ви е оставила ябълки. Сестричката ви е взела повечето ябълки, а на вас е оставила само една. Вие изведнъж показвате негодувание – защо за вас да остави само една ябълка! Като ви даде половината от ябълките, изведнъж казвате: „Колко те обичам!“. Тогава другата сестра разбира, компрес е това. Да кажем, всичките ябълки са били десет, тя е взела девет, а на вас е оставила една – вие казвате: „Не те обичам!“. Тогава тя ви даде една ябълка – сложи ви един компрес, вие имате вече две. Даде ви втора – още един компрес, даде ви тре-

та – още един... Сложи ви пет компреса и пита: „Как се чувстваш?“. – „Много добре се чувствам.“ Махне се синината: „Обичам те“. Така лесно се лекува.

Има удари, от които минават месец, два, три, четири месеца, година, пет, десет, двадесет години – тогава стане рана, като болестта живеница, която лесно не се лекува. Аз не зная как се лекуват тези 20-годишни рани. Вие нямате такива удари, за тях се изисква по-специфично знание, но аз говоря за тези, които имате ежедневно. Известни погрешки имат физически характер, те могат да се вземат и да се махнат. Някои погрешки в живота са като онези малки пращинки, които влизат в окото и чоплят. Ти гледаш малката пращинка да я извадиш от окото си, да ти мине. Казват: „Ще мине!“. Не може, тази погрешка е твърда. Ако оставиш пращинката, тя може да разчопли окото ти и да направи рана. Всяка направена погрешка може да остави отпечатък в него, тя трябва да се премахне. Естествено, всяка погрешка трябва да се изправи.

Казва ви някой, че не ви обича. Отношението е 1 към 500 милиона – ако един не ви обича, ще дойде друг, който ще ви обича. Трябва да има съответствие, такъв е законът. Никога не затваряй вратата на онези възможности, чрез които душата живее. Всички страдания произтичат от това, че вие затваряте вратата на възможностите. Имате една несгода или препятствие в живота, която ви причинява страдание. Вие не затваряйте изведнъж, като кажете: „Свърши се тази работа!“. Не затваряйте възможността на душата! Когато един ви каже, че не ви обича, значи един от 500-те милиона хора не ви обича, а другите 499 милиона ви обичат. Какво сте изгубили? Ако във вас не влезе убеждението, че има кой да ви обича, какво убеждение ще имате вие?

Когато един ви каже, че не ви обича, вие му кажете: „Ти си сам. Има Един, Който ме обича. Бог ме обича, Той е повече от всички!“. Следователно трябва да отворите входа на вашата душа. Все има някой, който да ви обича. Казва някой: „Аз не те обичам, мразя те“. Може да говорят каквото искат. Тези неща ще се срещат.

Вятърът не може да не вее, малката прашинка не може да не влезе в окото. Ако си от умрелите, със затворени очи, прах няма да влезе в окото ти. Ако си от умрелите, удар върху сърцето ти няма да дойде. Ако си от умрелите, в ума ти никакво препятствие няма да дойде. Щом си от живите, ще дойдат тези работи. Неизбежни са ударите в света; големи или малки, те са неизбежни. Понякога човек върви из някоя гора захласнат. Клоните на дърветата се развяват, някой клон го блъсне и той изведнъж се хване за главата. Не че клонът му мисли някаква пакост, но казва: „Мен ме развяват и аз се развявам“. Като ходите между разветите хора, трябва да се пазите от онези амплитуди, които те правят. Една педя да сте далеч от тях, че като се въртят, да не ви ударят, а и вие да бъдете свободни.

Допуснете, че вие сте едно малко дете и се приближавате до огъня. Гледате, красиви са въглените, приличат на скъпоценни камъни, на рубини – искате да ги доближите. Първо в детето се заражда желание да види красотата, мисли, че въгленът е хубав рубин, много му харесва. Но като го хване, подскочи и вече не го бута. Вие ще кажете, че това дете е глупаво, не е свикнало, иска да бута въглените с ръка. Обаче следващия път то става умно, няколко пъти пита майка си по какъв начин да вземе въглен. Взима дилафа, за да хване огъня, да не го гори, и излива чаша вода. Въглените почернеят, станат ахати – детето иска рубини, те станат ахати.

Вашите погрешки са въгленчета и ако не знаете как да ги хванете, ще се опарите. Извадили сте въгленче, то станало ахат, после си нанизвате на една връв ахати. Казвате: „Аз имах един приятел, който направи това за мен. Имах и друг, който направи това за мен“ – все черни камъни. Трябва да бъдете практични. Представете си, че всяко въгленче тежи по 25 грама – за 365 дни 365 въгленчета правят 7 килограма и половина; по десет лева килограма – 70 лева. Че седемдесет лева звонкови пари, спечелени от погрешките, не са малко! Седемдесет златни лева колко правят? По тридесет лева всеки един златен лев⁴⁹ – 2100, една учителска заплата.

В Природата няма нищо излишно. Всичко в света върви по един закон. Следователно добрите постъпки, лошите постъпки, лошите мисли, лошите желания, погрешките, ударите – всичко това върви по един закон. Ако има статистика, ще видите, че има закон, който определя нещата. Да допуснем, че се удариш или някой друг те удари – това не е произволно, това са неща, които трябва да станат. Само че, ако си умен човек, ще знаеш кога ще станат и ще избегнеш удара; ако си глупав, ще се удариш така, че главата ти ще бъде пукната. Определено е да получите няколко удара. Онова жито, което са посели на нивата, след като го ожънат, прекарат отгоре конете или воловете, защото някъде с коне вършеят, другаде с дикани. Нали е определено колко пъти трябва да минат конете отгоре, за да извадят зрънцата? Вие сте съзнателно същество, били сте като царска дъщеря, спретната, хубаво облечена, но ако след това ви свържат в един сноп, оставят ви под конските копита и отгоре-отгоре започнат да ви вършеят, на какво се дължи това? Не че имат лошо разположение към вас – след като ви овършеят, ще ви сложат в хамбара.

Страданията и несгодите на живота трябва да се гледат от друго гледище. Ние мислим, че няма никакъв закон. Има закон, който определя колко страдания да има един човек. Определено е колко погрешки трябва да направи. Погрешката е едно малко изгубване на равновесието във физическия свят. Ако кракът ти хлътне някъде, може да го изкълчиш, да го навехнеш. Колко пъти сте имали навехване? Един оратор, като говори пред голяма публика, все ще закачи някого. Като свърши, най-малко десет души ще кажат: „Аз ще го науча, как така ще ни говори!“, веднага ще го критикуват във вестниците.

Вие, при сегашните условия, се сърдите на някое голямо препятствие в живота ви, роптаете. Във всички ви го има този навик. Вие сте ученици и мислите, че като излезете да ви изпитат, ще получите шестица. Случи се нещо и не издържите изпита, получите ниска оценка. Не можете да се съберете в кожата си, казвате: „Професорът, учителят е несправедлив“. Господ несправедлив, хората

несправедливи, целия свят несправедлив – за три единици, понеже са ви писали тройка. Учителят е крив, учениците са криви, Господ е крив – как така?

Представете си, че сте богат син и ви дават като задача да пишете тема за любовта. Започвате да пишете, описвате любовта с най-хубавите думи. Учителят ви пише тройка. Казвате: „Аз развих темата, всичките ѝ точки развих. Встъплението беше намясто, после първата точка, втората, третата. Този учител нищо не разбира“. Ако от вас искат тази теза в практическо отношение да я приложите, как ли ще я приложите? След като сте говорили за закона на Любовта, сега искат на практика да покажете в какво седи любовта. Каквото имате, трябва да го раздадете, тогава ще получите шестлица.

Щом сте свършили с тезата и всичко сте раздали, като дойде професорът и не намери нищо у вас, ще ви пише 6. Пишат ли ви 3, това показва, че практически не сте приложили както трябва любовта. Онези теми, върху които говорим и които теоретично развиваме, практически не са приложени – веднага получаваме ниска оценка. Всички страдания се дължат на това, че не сте приложили нещо в живота – ниска оценка имате. Дойде някой, оплаква се, плаче, защото тезата за любовта теоретично е развил, а практически нищо не е приложил. Цитираш един автор, но те не искат да се цитират автори, не искат само теоретични развивания.

Някой път казват: „Той не ме обича“. Защо да ви обичам? На какво основание да ви обичам? Коя вода се обича: замръзналата или незамръзналата, калната или бистрата? Първо се обича водата, която не е замръзнала. Която е замръзнала, ще я разтопиш. Водата трябва да има нормална температура. Ако е свършено студена, не може да се преглъща, ще ти замръзне устата. И врялата вода е опасна за устата, може да я изгори. Опасни са крайностите. Колко градуса има вашата любов, като я предавате на други? Защото има една замръзнала любов. Във физическия свят любовта е винаги в твърдо състоя-

ние, в астралния свят е във водно състояние, а в умствения свят е в паробразно състояние.

Кои са поводите да обичате един човек? Имате една тема: кога може да обичате? Може да обичате баща си и майка си, но защо? Любовта не става произволно. Ние обичаме Бога – защо? Обичаме Го, защото Той е направил цялата Вселена, направил е телата ни, очите ни, ушите ни, носа ни, всичко е направил за нас. Има защо да Го обичаме. Той е направил всичко, пък се е скрил някъде, не Го виждаме. Ние се ползваме от онова, което е направил за нас, опитваме го – има защо да Го обичаме. Бог преди нас е предвидил всички наши нужди и ние се ползваме от благата на този свят – това е Божественото. Бог е, Който е предвидил нещата преди нас и ни е оставил свободно да живеем в този свят. Ние сега имаме отношение към Него. Обичаме Бога от частта, от всяко нещо, което опитваме, и в нас се заражда желание да изкажем една дума на признателност.

Казвам: любовта почива на един закон. Ти не можеш да обичаш един човек, който нищо не е направил за теб. Не можеш да обичаш човека, който никога не е направил нещо за теб. Колкото повече е работил и дал за теб, толкова повече го обичаш. Но да обясня мисълта, малко е тъмна, нали? Ето какво подразбирам аз. Представете си, че идва един ваш познат, който ви дава малко, микроскопично бонбонче – тогава вие усещате най-малката сладчина. Ако ви даде две, три, четири, пет, шест, седем, осем, девет, десет бонбончета, сладчината се усилва. Същият закон е в любовта. Колкото повече е направил един човек за вас, толкова повече любов чувствате към него.

Питам: когато искате да бъдете обичани, какво трябва да направите? Сега във вас се заражда мисълта: не може ли да ви обичат, без да направите нещо? Може. Тогава ще спадате към друг един закон. За да има обич в отношенията, които съществуват между хората, между разумните същества, те трябва да са направили нещо; ако не са направили, трябва да приличат на плодове. Един плод, без да е направил нещо, като мине някой, хване го, изяде го –

обича го. Този човек е гладен, яде – плодът изчезва. Това за плода е страдание, а за онзи, който го е изял, е една радост. Вие страдате – защо? Защото не сте направили добро никому. За пръв път правите добро. Хване ви човекът, изяде ви – вие страдате. Страданието е изяждане. Какво трябва да правите? Ще кротувате в стомаха на човека.

Да ви дам друг пример. Вземете поука от децата. Майката, като вземе детето, го увива с повои, завързва му ръцете, никаква свобода не му дава – като войник. Какво ще прави детето? Ще мълчи. След година-две или три то ще се освободи от тези връзки. Трябва да знаете: щом дойде едно страдание, изчакайте. Колко време? Може един месец, може два, три, четири, пет месеца. Ако имате търпение, ще се освободите от страданията, от мъчнотията. Мъчнотията без закона на търпението не могат да се премахнат. Изяснявам ви един психологически закон. Някой път вие може да кажете: „Защо са тези ограничения в живота?“. Необходими са. Детето пита: „Защо са ме завързали, какво престъпление съм направил? Не съм разбойник!“. То седи завързано, плаче, моли се на майка си, а тя го отвърже, после пак го завърже. Някой път не е разположено да го къпят, кресне – тя го гмурне във водата, пак го извади; три пъти на ден го къпят. Иска или не иска, дисциплина има, докато разбере, че майка му има схващания, по-дълбоки от неговите.

Съвременните хора, също като децата, схващат, че има нещо против тях – определено е колко пъти да се къпят. Отначало детето го къпят най-много, а като порасне, никак не го къпят – казват: „Само да се къпе“. Ще дойде ден, когато никакви страдания няма да имате в света. Ще дойде този ден – кога? Когато станете на 21 години, никакви страдания няма да имате. До 21 години страданията ще се намаляват, от 21-годишната ви възраст няма да имате страдания. Тогава какво ще правите без страдания? До 21 години ще се научите на онзи живот, който е без страдания.

Може и без страдания. Страданията на човека в живота са един път до пълната зрялост на човека. Докога човек ще прави погрешки в правописа? Докато се научи да пише

правилно. Някой път вие пишете и мислите, че нямате погрешки; гледате, гледате, няма погрешка. Като дадете тетрадката на професора, той погледне и тук червено масило, там десет петна – двадесет погрешки намери. Сега и в българския, и в английския език и професорите правят погрешки. В английския език законът не е фонетически, две-три букви имат еднакво произношение⁵⁰. Понякога професорът отворя речника, защото, макар и професор, макар и учен човек, може да направи погрешки.

Погрешките, които стават в света, и страданията, които следват след тях, са един извод, едно последствие на самия живот, през който сега минавате. Щом дойде едно страдание на физическия свят, вие трябва да знаете, че то е в реда на нещата. Когато едно дете се опари, към коя категория спада страданието му? Когато детето изпусне захарта си във водата и тя се разтопи, погрешката към коя категория спада?

Значи на физическия свят детето ще отмахва погрешките от пътя си. Ще търсите истинския начин. Ръката трябва да бъде преди вас. В астралния свят, за да се избавите, ще гледате една вода дали оставя петно. В астралния свят погрешките оставят петна, във физическия свят оставят удари, а в умствения свят оставят обгаряне. В умствените погрешки винаги има обгаряне. Като направиш погрешка в умствения свят, широка площ взема – там са най-силните погрешки. Във физическия свят погрешката е удар. В астралния свят оставя петна, които трябва да се чистят. А в умствения свят има обгаряне. Тогава в умствения свят трябва да имате дилаф. *Дилаф* как е на български? *Маша* пак не е българска дума. Вижте в Богоровия речник⁵¹ как е преведена думата. (– „*Клеци за хващане на огън.*“)

Погрешните в света са един излишък от материалите, с които ние манипулираме в даден случай. Един предмет, с който имаш работа, всякога ще остави излишъци, които причиняват страдание. Една храна, която е мъчносмилаема, всякога ще остави в човешкия организъм условия за страдание. Всяка една светлина, която не е мека, а ярка,

може веднага да ви причини известно страдание. Всяко едно чувство, което е малко грубо, ще ви причини страдание.

Несъпоставените мисли, несъпоставените чувства, несъпоставените човешки постъпки всякога могат да ви причинят страдания, които не са нарочни, те са в реда на нещата. Човек трябва да бъде умен, да се запознае с тези закони. Сега вие се тревожите и много има да се тревожите. За какво ли не се тревожите: „Защо се случи така, защо ми казаха така?“.

Разказваше ми един господин един случай, когато бил ученик във Варна. Купил си той хубава шапка, сложил си я, облякъл се с хубави нови дрехи, тръгнал из улиците. Върви, обръща се да види гледат ли хората хубавите му дрехи, но по едно време цял котел вода се излива върху него. Една жена изкъпала детето си, изхвърля водата отгоре и го залива. Той тъкмо минава, тя хвърля водата – едно съвпадение. Господинът се чуди как жената не е предвидила, че той има нови дрехи, нова шапка: „Сляпа ли беше тази жена, да не изчака да мина?!“. Казва: „Не е умно от нейна страна“. После тя му се извинява, обяснява се, но шапката и дрехите са пострадали. Какво струва това извинение? Казвам му: „Благовари, че водата е била чиста, малко сапун е имало“. Смейте се на този случай, но и вие някъде може да попаднете под сапунената вода. Много пъти страданията, някои изпитания, някои изкушения, които има човек, вървят по един закон, който регулира нещата. Може да се определи на колко добрини ще дойде едно страдание.

Да ви приведа още един пример. Един приятел иска да се улесни и казва на друг приятел: „Заеми ми пари“. Отива веднъж, два, три, четири, десет, дванадесет пъти – все взема пари назаем, но нищо не връща. Най-после онзи, който дава, му казва: „Голям измамник си, само взимаш, нищо не даваш“. Като му дава, на двадесетия път му казва: „Върни парите!“ – „Ще ги върна утре.“ Дойде пак, но нищо не връща. Другия му казва: „Ти само взимаш, нищо не връщаш. Изкарваш хората от търпение, от равновесие“.

Вземеш веднъж, два пъти – считаш, че всички хора са задължени към теб. И ти имаш задължения към другите. Един към друг имате задължения. Не трябва да нарушавате закона на задълженията, трябва да мислите върху изпълнението на този закон. В съвременния свят ние страдаме, понеже има по-напреднали същества, които изправят нашите сегашни погрешки. Един ден, когато ги поправят, ще престанат страданията.

Пътувате с автомобил по някое българско шосе, което има трапчинки. Какво ще бъде положението? Ще бъде неприятно, ще има друсане; шофьорът кара добре, автомобилът е добър, но има подскачания. Хората не са поправили пътя. Ако шофьорът кара автомобила добре и пътят е добър, возенето ще е приятно. Когато един ден пътищата на живота се уредят и вашите автомобили минават, няма да има друсане. Наскоро пътувах с такъв внимателен шофьор – отдалеч вижда знаците за лош път, забавя хода, после пак засилва. Ще има противоречия в живота, пътищата не са така добре поправени – вашите шофьори трябва да бъдат много внимателни.

Има страдания физически, страдания астрални, страдания умствени. Те се управляват от известни закони. Като ги изучавате, ще търсите причината, ще видите откъде идват, за да намерите онази закономерност. Тогава животът ви ще стане малко по-сносен, отколкото сега. Човек не може така да си обяснява, той се намира в едно голямо противоречие.

За следния път пишете върху темата: *Изправянето на три физически погрешки*. Теоретично ще разгледате въпроса. Представете си, че имате една приятелка, която тегли една линия с тебешир върху дрехата ви. Тази погрешка лесно се изправя. Ако драсне с молив, пак се изправя. Ако драсне с химически молив или с мастило, там работата става малко по-сложна. Но кои са побудителните причини на погрешката? Погрешките винаги стават от любов. Любовта е причина за погрешките.

Всички погрешки произтичат от закона на Любовта. При незнанието правите погрешки. Дадат ви хубава бани-

ца, полакомите се, преядете, заболи ви корем – от обич е това. Или някой път от голяма обич се натоварите повече, отколкото може да носите. Всичките погрешки в света се дължат на закона на Любовта. Като не знаете как да постъпвате в даден случай, пак ще правите погрешки. Който много греши, много обича; който малко греши, малко обича. Майката като набие детето, пак е от обич. То е отишло някъде, а тя се безпокои. Като се върне, набие го – от обич е. Ако тя беше индиферентна, нямаше да се безпокои. От обич стават всички погрешки. Някой път майката бие, някой път не бие. Тогава набралата се енергия минава като благословение. Всякога, когато едно чувство произвежда един род енергия, тази енергия трябва да излезе от нас. Някой път погрешките са неестествените пътища, по които тези енергии се разпределят.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

37. лекция, 6 септември 1935 г., София, Изгрев

СТЕПЕНИ НА ЧИСЛАТА

Отче наши

Ще прочета втори стих от втора глава на *Второ послание на апостол Павел към Коринтяните*: „Защото, ако оскърбявам аз вас, то мене кой ще развесели, ако не този, който е оскърбен от мене“. Върху този стих ще мислите през цялата седмица. Да мисли човек, това значи да разгледа и приложи.

Кога слагате едно допълнение, на какво слагате допълнение? На сказуемото, на глагола? На този стих ще сложим едно допълнение: *Първо послание към Коринтяните*, втора глава, втори стих. Вие ще съпоставите тези два стиха. Да ви прочета и допълнението: „Защото решил бях да не зная между вас нищо друго, освен Исуса Христа и Него разпнат“.

Римската цифра за числото две е II, а арабската цифра е 2. По какво се различават числата 1 и 2? Има едно различие в писането, но вътрешното различие в какво седи? Двойката е два пъти по-голяма от единицата. С колко е по-голямо 3 от 2 – с едно. А 3 е по-голямо от 1 с две. Имате сега 4. Аз наричам това *степен* на числата. Следователно 1 е от първа степен, 2 е от втора степен, 3 е от трета степен. Преведете сега тези първостепенни, второстепенни, третостепенни числа. Къде ще приложите числата от първа степен? От втора степен и от трета степен къде ще ги приложите? Ако едно число е във възходяща и в низходяща степен, тогава каква ще бъде разликата? (– „*В знаците.*“) Направете един малък превод.

Представете си, че единицата е най-голямото число. Вие сега увеличавате числата, процесът е обратен. Но ако предположим, че всички числа произлизат от единицата, тогава двойката два пъти ли е по-голямо от единицата? Дъщерята, която произлиза от майката, два пъти ли е по-голяма от майката? Сега това е само едно отношение, а

много отношения има. Какво отношение има между числата в сегашното разбиране? Когато кажем, че 2 е два пъти по-голямо от 1, какво е отношението? Количествено. Имате една крина, после две, три, четири, пет крини – всяка следваща крина е с единица по-голяма от предната. Това е количествено отношение. Цяла наука седи в тези числа.

Астрологически имате едно число, да кажем 1935. От какво е съставено то? От числа – първостепенно, второстепенно, третостепенно и от четвърта степен – както са поред. Ако започнем обратно, 5 е първостепенно, 3 е второстепенно, 9 е третостепенно и 1 – от четвърта степен. Числото 1935, само по себе си, е съставено от четири степени, може да се степенува по два различни начина.

Един човек е роден в 1935 година. Ще разгадате какви са елементите, които влизат в устройството на човека. От какво е съставен този човек? От числа първостепенни, деветостепенни, третостепенни и петостепенни. Още от какво е съставен? В кой месец е роден – в осмия месец, в кой ден – в 24-ия ден, в кой час от 24-ия ден – в 23-ия час; в коя минута – в 50-та минута, в коя секунда от минутата – в първата секунда. Това са ред елементи, които вие трябва да разгадате. Разгадайте ги!

Имате един човек, който е създаден от първостепенни, деветостепенни, петостепенни, третостепенни елементи. Това показва общите условия, при които е дошъл. Осмият месец на годината е осмата степен. Кой е осмият месец? Август. Какво се прави през август? Нито се сее, нито се оре. През август се прибират плодовете. Човекът е дошъл в една епоха, когато се прибира – ще жъне това, което дядо му и баща му са сали. 24-ия ден на месеца е към последната част, когато месецът се разсипва – това е вече низходяща степен. Всичко в него се разтопява, губи се светлината на Месечината, следователно в нея нещо друго се събира, после става съгъстяване. При намаляването на светлината нещата се намаляват. Когато светлината се намалява, предметите се разширяват, в тъмнината всички предмети се свиват. Или при светлината всички предмети, които са направени от каквато и да е светлина, се видоизменят в една малка, нищожна степен. Това трябва да го вземете

предвид. Да приемем, че имате някакво неразположение. То е вложено там, във вашето раждане, в степените. Какъв ще бъде този човек, който е роден в петте степени на 35-та година – накрая? Какво ще му допринесе това?

С тази астрология вие съвсем ще загазите. Това са ред научни разсъждения. Аз разсъждавам, не ви казвам, че онова, което знаете, не е вярно – вярно е чрез степеня. Казвате, че 2 е два пъти по-голямо от 1. Тогава 3 колко пъти е по-голямо от 2? Не е два пъти по-голямо, но 3 е с едно по-голямо от 2. Сега да оставим тези работи.

Представям ви една права линия – от коя степен е тя? От втора степен. Но линията не е от степен, степенувани са точките. Колко точки има в една права линия? (– „Безброй много.“) Не е вярно. Правата линия има две точки, следователно правата линия е от втора степен. Имате две линии – това е плоскостта, но степенувана плоскост. Колко линии влизат в една плоскост? В една плоскост влизат две линии, но четири точки. Значи *второстепенна* какво показва? Първа степен – това са точките, втора степен – това е посоката на точките, движението на точките. Точката може да се движи само по права линия. Първа степен – това са точките, втора степен показва, че се движат. Но тези точки, във втора степен, се движат в две посоки. Втората степен показва разширението на линията.

В първа степен се разширява точката, във втора степен се разширява линията, в трета степен се разширява плоскостта. Точката, сама по себе си, нали не заема никакво пространство? Тогава как това, което не заема никакво пространство, като се движи, образува права линия, която може да се измерва? Линията, сама по себе си, като се движи, няма дебелина, има само дължина. Това, което няма дебелина, което няма никакъв обем, като го натрупаш, като натрупаш тези плоскости, образува се третото измерение. Как става тази работа? Как това, което няма дебелина, прави дебелина? Това, което няма никакво пространство, определя пространството?

Такъв вид разсъждения се наричат метафизически. Наглед, те нямат никакво практическо приложение. Но всъщност имат голямо практическо приложение. Кои

неща наричаме *безпространствени*? Аз разбирам друго нещо във философията. Безпространствени неща няма. Безпространствено е това, което никъде не може да го намериш. То е в пространството, но така бързо се движи, че не може да го намериш никъде. Безпространствени неща са тези, които не седят на едно място. Значи една жена, която не седи вкъщи, е безпространствена, не заема пространство. Една мисъл, която не седи в главата ти, не може да я намериш, тя ходи навсякъде. Това е движение.

Казвам: наричам *безпространствени* онези неща, които не можеш да намериш на едно място; *пространствено* наричам едно тяло, което заема определено пространство. Слънцето заема едно пространство. Но ако се движи така, че не можеш да го видиш, как ще определиш пространството? Това, което виждаш, ще определиш. Не мислете, че отричам, че има тела. Има неща, които са в пространството, това е права идея. Трябва да разберем какво нещо е пространството и какво нещо е безпространството – което не заема пространство. В даден случай една точка е безпространствена. Точката на физическото поле не заема никакво пространство, а образува правата линия, която е пространствена – нали има едно малко противоречие? Тя е пространствена – като се движи, образува пространство; като не се движи, не е пространствена. Като се движи, образува правата линия, по която ние се ориентираме. Числата, в това отношение, играят важна роля.

Кога изгрява сега Слънцето? В 6 часа и 6 минути. Не е в 6 часа и 6 минути точно; в 1 часа изгрява – това е по-друго определение. Да кажем, в 12 часа е ден, но в 1 часа Слънцето не е изгряло. Ние считаме, че в 1 часа е изгряло, преди 1 часа имаме 24 часа, имаме предходния ден. Казваме: в 12 часа е ден, в следния час Слънцето изгрява. Посреднощ Слънцето къде се намира? Значи Слънцето постоянно изгрява. Кога изгрява Слънцето? Постоянно изгрява по отношение на нас.

Ние какво разбираме под това, че в 6 часа изгрява Слънцето? Лятно време изгрява в 4 и половина часа, а зимно време изгрява в 7 часа. В колко часа изгрява Слънцето зиме? (– „В 7 часа и 52–53 минути.“) Слънцето из-

грява лятно време в 4 часа, а зимно време – в 8 часа, да допуснем една малка погрешка. Коя е причината лятно време да изгрява в 4 часа, а зимно време да изгрява в 8? Кой е виновен? Земята. Тогава какво е отношението на Земята към Слънцето в 4 часа и в 8 часа? Четиристепенни и осемстепенни числа имаме. Какво е положението на Слънцето, когато изгрява при четвърта степен, и какво е, когато изгрява при осма степен?

Лятно време Земята има добро разположение към Слънцето. Зимно време Земята се е поразсърдила на Слънцето, че гледа малко надолу, няма добро разположение към него – зима е, не е както лятно време. Някакъв конфликт е произлязъл между Земята и Слънцето, някаква малка сръдня има. Тогава, като има сръдня, като се разсърди Земята на Слънцето, то изпраща по-малко светлина и по-малко топлина – за наказание. Земята, като се сърди, сърди, после вземе, че се примири, разкае се, погледне го. Като се примири, Слънцето изпраща повече светлина и повече топлина. Кой опъва каиша, като се сърди Земята на Слънцето? Ние. Ние, живите същества, опитваме това. Станало е зима – защо? Разсърдила се е Земята на Слънцето. Станало е лято – защо? Сдобрили са се Слънцето и Земята. Като се сдобрят, приятно ни е. Настъпва една вътрешна промяна. Сега алегорично ви говоря. Този закон се обяснява малко по-другояче, сложно отношение е това в Природата.

Всички вие сте свикнали да мислите много обикновено, много обикновени мисли имате. Ти си гладен, искаш да се нахраниш и отиваш в гостилницата. Не обръщаш голямо внимание как е сготвено яденето, питаш гостилничаря: „Хубаво ли е сготвено?“ и той отговаря: „Много хубаво“. Ти ядеш, действително е много хубаво сготвено, приятно ти е, но след един-два часа усещаш, че в това хубаво сготвено ядене има нещо, което не му достига. Ти усещаш неразположение в стомаха си, в чувствата си, мислите се изменят, после и постъпките. Идеш в гостилницата весел, връщаш се след един час, не си разположен духом. Казваш: „Не съм разположен“ – защо? Защото не си ял добре.

Да определим какво става, когато се качваме на високите планини. Като слизахме от Мусала, с мен вървеше един приятел. Обръщам му внимание, че снегът не е навалял навсякъде еднакво, карам го да обясни. Някъде по пътеката е навалял така, че е побеляла. Вървим около половин километър, пътеката е покрита със сняг, но на едно пространство от сто метра снегът е стопен. Минаваме стотте метра, снегът пак е покрил пътя. Питам приятеля: „Как ще обясниш? Защо на това място снегът е стопен и защо извън него не е стопен?“. Казва: „Защото на това място е по-топло“. В планината колкото по-голяма става височината, толкова топлината се намалява; колкото височината става по-малка, толкова топлината се увеличава. В долината има повече топлина, а в планината – по-малко.

Сега ние искаме да знаем нещо от метеорологията. За да определим времето, трябва три степени. Трябва да знаем свойствата на въздуха, какво е налягането на въздуха в даден момент в Природата. Налягането е винаги надолу – това показва сгъстяване на материята. След това трябва да знаем има ли разширение. Ако има разширение, това показва количеството на влагата, която е в атмосферата. Три елемента трябва да знаем: какво е налягането, каква е влагата и каква е температурата. Следователно трябва да знаем какво е външното налягане на етера, външното разширение на етера и вътрешното разширение на етера – топлината. Количеството на топлината, която излиза отвътре навън, прави разширение.

Като знаем налягането, като знаем разширението – количеството на влагата, и като знаем количеството на топлината в дадения случай, можем да намерим, да определим ще стане ли промяна. Правили ли сте барометрични измервания и наблюдения⁵²? Занимавали ли сте се някой път с хигрометъра⁵³? Той е разделен на сто деления – 100, 90, ..., 50, 40, 30, 20, 10. Когато показва 10, количеството на влагата е малко. Но да кажем, че показва 50, 60 или 70 – когато имате 70 градуса в хигрометъра, непременно ще вали дъжд.

В София имаме налягане над 700 мм. Да вземем например налягане от 720 мм, термометърът показва 21–23

градуса или 35 градуса лятно време, количеството на влагата е 70 – ще настане промяна. Налягането за София е така. Като се качите на по-високи места, налягането става по-малко. Ако сте на Мусала, ще имате 500 мм налягане. Щом налягането се намали, имате по-голяма височина, щом налягането се увеличи, по-близо сте до морското равнище. Колкото налягането е по-голямо, мястото е по-ниско; колкото налягането е по-малко, мястото е по-високо. В ниските места имаме голямо налягане, във високите места – по-малко налягане.

Представете си, че един човек има високо положение в света: заема мястото на министър-председател. Къде се намира – в долина или на висок връх? На високо място е. Казват: „Високо място, висок връх заема“. Ще намерите какво му е налягането, какво му е разширението, каква му е топлината. Ако е на Мусала, този министър-председател не може да бъде с тънки дрехи, с копринени чорапи. Нали ще се облече спретнато, като за министър-председател, ще бъде с дебели дрехи, шапката ще бъде самурена – това е външната страна.

За да ви стане ясен един предмет, трябва да имате образи. Детето не може да мисли отвлечено. Вие сега не може да знаете какво означава *девета степен*. При девет градуса означава едно число от девета степен. От едно до десет колко степени има? Девет степени, повече не може да има. Защо не може да има повече? Ако на 1 поставите една нула, колко пъти сте го увеличили? (– „*Десет пъти*.“) Значи десет степени. Ако на 2 пак сложите нула, колко пъти ще го увеличите? (– „*Пак десет пъти*.“) Колко степени правят? А ако на три сложите нула? Сега вече това е раздробяване на числата. Тези частици са по-големи, другите са по-малки. Раздробяване става в Природата. Това също е само за обяснение.

Какво означава *степен на едно число*? (– „*Умножено само на себе си*.“) Количествено е така, но органически? Опитайте да повдигнете един организъм. В сегашното количествено понятие какво се разбира под *степен*? Сто лева се степенуват – имате сто лева в банката, степенувате ги във втора степен, стават десет хиляди. Едно число,

като го преведете във втора степен, се увеличава. Две във втора степен колко прави – четири. Десет във втора степен – 10 000. Имате две системи. Числото 10 е степенувано във втората система. Като степенувате числата от 1 до 10, имате един резултат; като степенувате от 10 до 100, имате втори резултат. В количествено отношение, като умножите 10 във втора степен, получавате 10 000. Като умножите 2 на себе си, 4 се получава – значи станало е два пъти по-голямо.

Понякога вие се учудвате, че някой човек е по-щастлив. Вие сте по-щастливи – как сте намерили щастието? Това, което не виждате, не заема никакво пространство и казвате: „Този човек е по-щастлив“. Че вие виждали ли сте щастието? Казвате: „Този човек е по-щастлив, онзи е по-нещастен“. С колко единици този е по-щастлив? Той е вложил 100 лева в банката, степенувал ги е във втора степен и са станали 10 000. Ти си вложил 2 лева в банката, степенувал си ги, станали са 4. Онзи, който има 4 лева, и онзи, който има 10 000 лева, нямат никакви възможности да работят. Казвате на някого, че му върви на пари – парите са степенувани. Той казва: „Парите са щастие“. Едно дърво расте. Казвате: „Щастливо е дървото“. Тогава между дървото и щастието трябва да има отношение.

За да бъде един човек щастлив, между щастието и него трябва да има отношение. Как си представяте щастието във вашия ум? Определете ми какво нещо е щастие – и аз искам да се науча. Вие искате да бъдете щастливи, но не сте опитали щастието. Имате ли ясна представа за него? Казвате: „Искам да бъда щастлив човек, дотегна ми да страдам вече“. В обикновения смисъл под думата *щастие* хората разбират да нямат никакви спънки в ума, да нямат никакви спънки в сърцето, да нямат никакви спънки в постъпките. Като тръгнеш, нищо да не те спъва; като си обуеш обувките, да не ти стягат, а да ти прилягат, да са меки; пътят, по който вървиш, да е гладък, да нямаш никакви препятствия никъде; навсякъде да се въртиш – това наричат щастие. Щом се спънеш някъде, щом се образува някой мазол, ти си вече нещастен. Щастие значи: без спънки, нещастие значи: със спънки.

Аз превеждам щастието на научен език. Щастлив човек е човекът с най-малките спънки. Нещастен човек е който има степенуване на страданията, който има много спънки. Всяка една мисъл произвежда една спънка в ума ти, не можеш да мислиш. Спреш някъде, направиш една погрешка. Една погрешка в смятането какво ли не прави! Не си разположен духом, трепери ти ръката, чувствата не са установени в теб. Може да замахнеш с нож някъде, възбуден си, гневен си. Ако си хирург, каква отговорност, какво внимание се изисква, за да направиш операция, която да е сполучлива. Или най-после, може да направиш една погрешка в своите постъпки. Казваш една дума не намясто, която може да ти развали целия живот. Че каква може да е тази дума? Кажеш на някого: „Царя ще го убия като куче!“ – сложат те в затвора за една дума. Ти не си го убил, но те хванат и те осъдят на 20–30 години затвор. Отиде всичката ти младост! За какво? За една дума, която си казал.

Сега питам: знаете ли защо страдате? Колко пъти казвате такива празни думи: „Аз ще го убия, аз ще му смажа главата...“! Казвали сте на някого, че ще смажете главата му като на змия. Говорите и против царя. Нямате право да казвате, че ще убие някого, защото Духът на Бога живее в този човек. Когато кажете, че ще убие, вие сте произнесли нещо, което не трябва, и ще намерите затвора за 10–15 години. За всяка дума, която казват, хората ще отговорят. Вие нямате представа какъв резултат произвежда всяка една дума. „Ще го убия, ще му смажа главата“ и т.н. – вие не знаете какво говорите. Утре някой ще говори за вас: „Аз не мога да търпя еди-кого си“.

Не сте се научили още на търпение. Какво значи търпение? Да имате търпение, това значи да можете да измервате барометричното налягане. Само ако имате търпение, можете да знаете какво ще бъде времето. Защото, ако вашият барометър не е чувствителен да определи какво е налягането, тогава не можете да определите дали слизате, или се качвате. Ако вашето барометрическо налягане се увеличава, какво става? Слизате надолу. Слизате, но вече имате условия – в долините растат много хубави плодове.

По високите върхове растат ли ябълки, круши? На Мусала може ли да растат ябълки? При сегашните условия жизнената енергия – праната, която е необходима, може да се обясни, но аз няма да обяснявам. Праната минава в по-нисшите пластовете, в по-високите пластовете тя не действа органически, затова там растения не могат да растат.

Предназначението на планините не е за произвеждане на растения. Планините представляват складове на енергия. Долините са места, където тези енергии се употребяват. Долините са житници, разплодници на Земята. Планините, това са складове. Там, горе, са хамбарите, семето. Планините не са направени, за да растат там растения. Те са хранилища. А долините са места, където могат да се свалят от планините семената и да се сеят. Затова в главата нищо не расте. Вие искате във вашата глава да израснат много работи – главата е хранилище, стомахът е консуматор. Научно казано, стомахът е Раят, където се проявяват всичките Божии блага. Стомахът е Раят, в който ние живеем. Стомахът е Раят, най-красивата долина. Който не живее в този Рай, той е нещастен. Било е време, когато човекът е живял в тази долина. После, като съгрешил, изгъдили го и тази долина се качила нависоко. Нали хората, като се разболеят, се качват нависоко, да дишат по-чист въздух! Дишат чист въздух, но не живеят в Рая.

Сега мисълта е тъмна по единствената причина, че вие не можете да видите връзката, която съществува в Природата между долината и планината. Например отивате в едно планинско място и забелязвате, че всички камъни са разхвърляни, но между тези камъни съществува връзка – и тази връзка е от друг порядък. Когато нашата мисъл е празна, нещата са разхвърляни и ние не можем да намерим опорна точка, не можем да определим дали налягането на нещата се увеличава, дали нещата се разширяват, дали се увеличава топлината. Като се качваме по високите места, налягането се намалява, влагата може да расте от нула до сто, топлината се намалява – значи имаме две намалявания, едно увеличаване.

Вие в живота нали се развивате в умствено отношение? Какъв е изводът? Щом един човек става по-учен, аз ще му предскажа, че ще страда повече. Защо за мен е ясно, а за простия човек не е ясно? Той си мисли, че като стане учен, ще стане щастлив. Аз казвам: като станеш умен, ще станеш нещастен. – „Невежият, простият ще страда.“ Аз считам, че като си прост, няма да страдаш – много неща няма да знаеш, няма да страдаш.

Ученият човек се качва нагоре, по високите места, там има по-малко топлина; щом има по-малко топлина, условията са по-неблагоприятни. Онзи ден се качихме на Мусала. Водата там, в бурето, беше замръзнала, имаше лед. Замръзването не беше гладко, повърхността беше вълнообразна – някъде издигната, някъде снишена. Аз не съм измервал дебелината на леда, но предполагам, че имаше два пръста. Хората, които работеха там, градяха нещо и трябваше да разбиват с чукове този лед.

Казвам, в умствено отношение, вие трябва да разбирате законите на мисълта. Щом влезете в умствения свят, разширява се вашият кръг на знание. Щом се увеличава вашият кръг на знание, непременно ще се увеличат и вашите страдания. Представете си, че имате един телефон, който ви съобщава какво става в света. На еди-каква си географска ширина – на 45 градуса, еди-кой си параход се намира в ужасно положение, да му се даде помощ. Чувайте, че в Ню Йорк еди-коя си къща гори – 10, 20, 100 души изгорели. Чувате и друго по телефона: че на бойното поле стават сражения, толкова хора са убити! Всичко това вие слушате. При това положение можете ли да бъдете щастливи? Там къща изгоряла, там параход потъва, там хора избити и т.н. После чуете, че земеделец в Америка набрал от градината си хиляди крини ябълки. Като чуете за ябълките, стане ви малко по-приятно, започвате да смятате кога може да дойдат при вас.

Тези разсъждения всеки ден ги имате. Вие мислите през коя година ще бъдете щастливи. Казват ви, че към 33-та ви година ще ви тръгне. Сега вие сте едва на 20 години, а след 13 години вашата градина ще ви роди хиляда килограма ябълки, ще ви тръгне. Казвате: „Тринайсет години

има да се опъва“. Едно пространство от 13 години, докато дойде щастието – може да пресметнете колко път има да извървите. 13 години, това е движение. Ако вървите по 20 километра на ден, за 13 години колко път ще изминете? Ако се върви с биволска кола, сметнете. За 30 години, по 20 километра на ден, колко път има да извървите до щастието? Значи след като извървите един път от 94 хиляди километра, вие ще дойдете до вашия Рай, ще дойдете до Обетованата земя. Някой път хората вървят по-малко. Когато Мойсей изведе израилския народ от Египет, колко години обикаляха – 40 години се лутаха, въртяха се на едно място, което може да се измине за три месеца.

При сегашните условия на вас ви трябва една философия. Знанието, което сега имате, е разхвърляно. Вие изучавате химия, физика, но много явления от физиката, зоологията, ботаниката, антропологията, биологията не ги свързвате. Важното във всички тези науки вие го знаете, но всичко онова, което знаете, няма връзка, от която може да се ползвате.

Вие казвате, че психологически сте изучавали темпераментите: сангвиничен, холеричен, флегматичен, нервнен темперамент, но в ума си пак нямате тази връзка. Какви са хубавите страни на един нервнен темперамент? Този човек мисли; нервнен е, но мисли. Какъв е сангвиничният темперамент? Той е въздухообразен, в него има повече налягане. Какъв е флегматичният? Разширение има в него. Ами холеричният? Той показва огъня, който е във вас. Сангвиничният показва барометричното налягане. Нервният темперамент какво показва? След като имате разширение, след като имате топлина, след като имате налягане, ще дойде дъждът. Колко дъжд се е извалял – това показва нервният темперамент. Нали имате наука за измерване на дъжда – как се нарича тази наука? Казвате, че на квадратен метър са паднали 10, 20, 30, 40 литра вода. Колко е паднало от разширението, от налягането, от топлината?

Ще преведете какви промени стават. По този начин като разсъждавате, всяка лоша промяна във вас не е лоша, ни най-малко. Вие криво тълкувате. Най-лошата промяна, която става във вас, това са най-добрите неща, които стават във вас.

Ще ви приведа един пример. Веднъж правех френологични изследвания. Имаше един знаменит българин, който се наричаше Шангов⁵⁴. След като му направих измерванията, говорихме си за някои научни работи и той каза: „В нашия род има наследствена черта: на всеки две години трябва да си пускаме кръв, иначе ни хваща лудория. Непременно, за да не направя лудория, трябва да си пусна кръв. Една година бях забравил да си направя тази операция. Написах една статия във вестника, та като ме срещнаха тези хора, за които бях писал, здравата ме наложиха с бастуни – пуснаха ми толкова кръв, колкото аз сам си пусках. Идват телеграми, писма от провинцията, хората ми изказват своите съжаления, а аз се радвам, че ми направиха операцията и моята лудория изчезна. В света има закон, има Провидение. Аз забравих да си пусна кръв и Провидението намери тези хора, за да бъде в едно нормално състояние“.

И на вас понякога, като на Шангов, ви пуснат малко кръв, случи ви се някое нещастие – какво лошо има? Ако не дойдат да ви пуснат кръв, някоя лудория ще направите. Следователно нещастията в света са предпазна мярка. Те са предвестници на голямо щастие, което Провидението ви е приготвило.

Искам да ви насоча да мислите по една тема, която има практическо приложение – темата за числата. Ако имате условия, мога да ви покажа начин, по който да се ползвате от тях при неблагоприятни условия, за да се сме ни едно ваше състояние и да използвате каквото Провидението ви носи. Ако не разбирате степените на числата във всевъзможни комбинации, вие не може да имате знание. Имате два крака – може ли да ги имате и да не сте щастливи? С тези два крака можете да отидете на Мусала. Вие няма да ги пресилвате, ще ги пазите. Двата крака са слуги и вие ще им бъдете отлични господари.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

38. лекция, 13 септември 1935 г., София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ *При тази криза в Америка...* – има се предвид тежката световна икономическа депресия през 30-те години на 20 век, известна като „Голямата депресия“. Началото на Голямата депресия е в САЩ със започналия на 4 септември 1929 година спад в цените на акциите, който се превръща в световна новина с краха на Уолстрийт на 29 октомври, станал известен като „черния вторник“. Кризата води до многобройни фалити на банки и компании, висока безработица, рязък спад на производството и цените на акциите.

² *...някоя Популярна банка* – препратка към известните в България по онова време банки с название *Популярни банки*, създадени в началото на 20 век като кооперации за кредитна, влогонабирателна и стопанска дейност. Първата *Популярна банка* е основана в София на 27 ноември 1903 година, а след нея са основани Кюстендилската популярна банка през 1906 г. и Сливенската популярна банка през 1908 г. През 1920 година 66 *Популярни банки* имат вече 27 млн. лева капитал. По време на световната стопанска криза *Популярните банки* са истинска крепост за дребните български занаятчии, чиновници и земеделци.

³ *...в 1871 година в Чикаго една крава ритнала свещ и целият град изгорял* – големият пожар в Чикаго от 1871 година е най-опустошителният пожар от края на 19 век, който оставя 90 000 души без дом и изгаря 17 000 сгради. Пожарът тръгва от една плевня, като така и не се изяснява как точно е пламнало сеното и затова възникват много легендарни версии.

⁴ *Александър III Македонски*, известен още като *Александър Велики* (356–323 пр.Хр.) – македонски владетел и пълководец, цар на древното царство Македония и хегемон на Коринтския съюз от 336 г. пр.Хр. до смъртта си в 323 г. пр.Хр. Създал една от най-големите империи на древността, включваща Гърция, Персия, Египет, други съседни територии и части от Индия.

⁵ **Караджорджевич, Александър I** (1888–1934) – наричан още Александър Обединителят, е крал на сърби, хървати и словенци и крал на Югославия от 16 август 1921 година до 9 октомври 1934 година, когато е убит в атентат в Марсилия от революционера на ВМРО Владо Черноземски.

⁶ **Физиогномия** – наука, позволяваща да се съди за характера на човека по чертите и изражението на неговото лице. За нейна родина се смята Древен Китай. За популяризирането и развитието ѝ в Европа са работили Аристотел и Питагор. През Средновековието, в 1540 г., французинът Мишел Леско издава своята *Физиогномия* в Париж. През XVI–XVIII в. с физиогномия се занимават английският философ Ф. Бейкън и швейцарският свещеник, поет и художник Йохан Гаспар Лафатер. Лафатер публикувал четиритомен труд *Физиогномически фрагменти*, който предлага нов подход към физиогномията. В средата на XIX в. известният психиатър и криминалист, професорът от Торинския университет Чезаре Ломброзо, създава трудове по физиогномия, които се превеждат и издават и в наши дни. Въз основа на изследвания на 4000 престъпници Ломброзо извел теория, съгласно която има цял ред черти на лицето, които показват предразположеността на човека към извършване на престъпления.

⁷ **Паганини, Николо** (1782–1840) – италиански композитор и гениален цигулар виртуоз. Прилага неподражаеми новаторски техники при изпълнението си. Автор е на сонати, шест концерта за цигулка, струнни квартети и др. Концертната му дейност из цяла Европа е поредица от триумфи.

⁸ **Илиада** – епическа поема от троянския митологичен цикъл, приписвана на Омир, който е легендарен гръцки епически поет (живял около втората половина на 8 век пр.Хр.). Едно от най-древните произведения в европейската литература.

⁹ **Вергилий** (70 г. пр.Хр.–19 г. пр.Хр.) – той е смятан за един от най-значимите поети на Древен Рим. Неговата „Енеида“ се превръща в национален епос на Рим и е изключително популярна от публикуването си до наши дни.

¹⁰ **Хораций** (65 г. пр.Хр.–8 г. пр.Хр.) – римски поет-лирик от „златния век“ на римската литература. Неговото творчество

обхваща революционната епоха на Древен Рим – края на Републиката и първото десетилетие на режима на Октавиан Август.

¹¹ **Наполеон Бонапарт** (1769–1821) – владетел на Франция след 1799 г. и първият френски император под името *Наполеон I Велики* – от 1804 г. до 1814 г. В течение на малко повече от десетилетие Наполеон установява контрол чрез завоевания или съюзи над почти цяла континентална Западна и Централна Европа до поражението си в Битката на народите край Лайпциг през октомври 1813 г.

¹² **Ефемериди** – сборник с таблици за определен период от време, съдържащ различни астрономически сведения, най-често координатите на небесните светила в определени дни от годината. Ефемеридите са неизбежен източник на астрономическа информация в астрологията при изготвянето на хороскопи.

¹³ **Логаритмични таблици** – шотландският математик Джон Непер (1550–1617) въвежда думата *логаритъм*, означаваща *число, което показва отношение*. Същност логаритмите са „изобретени“ освен от Непер, още и от Йобст Бюрги, швейцарец, кралски придворен часовникар в Прага и майстор на астрономически инструменти. Логаритмите започват да се използват от Непер в началото на 17 век като средство за опростяване на някои изчисления. Те бързо намират широко приложение в науката и техниката за изчисления със сметачна линия или с предварително подготвени логаритмични таблици. Съвременното означение на логаритмите е въведено през 18 век.

¹⁴ **Радев, Георги** (1900–1940) – един от най-изявените ученици на Учителя, учен с енциклопедични познания и интереси. Още като ученик усвоява превъзходно класически и модерни езици. През 1925 г. завършва математическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Георги Радев е главен редактор на списание „Житно зърно“, за което работи от основаването му през 1924 г. Той е преводач от френски, немски и английски език, а също така е автор на няколко книги и на десетки статии от областта на философията, астрономията, изкуството, окултните науки – астрология, физиогномия, графология и др. Пише цикъл статии върху темата „Жената в Евангелието“. Голяма е

работата му върху беседите на Учителя. Създава първата по рода си панорамна, представителна книга за учението на Бялото Братство, озаглавена „Учителя говори“. От него остава преработеното издание на книгата на Учителя „Науката и възпитанието“. Взима дейно участие в живота на Братството. Според казаното от Боян Боев, друг изявен ученик на Учителя, животът на Георги Радев може да се резюмира със следните думи: „работник за един нов свят, за една нова земя“.

¹⁵ **Английската банка** – най-вероятно става въпрос за Bank of England – Централната банка на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, въпреки че според името се отнася за Англия. Тази банка става модел, по който са изграждани съвременните големи централни банки.

¹⁶ **Забулената Изида** – древноегипетска богиня, покровителка на магията и на живота, на семейството и плодородието. Тя притежава способността да възкресява мъртвите. В древните египетски школи последното изпитание за ученика–посветен представлява изправянето пред статуята на богинята Изида, която е забулена. Предстои му да вдигне булото ѝ, под което е образът на богинята, вечната тайна, върховната истина и красота, която се разкрива само на посветените и свършените. Ако ученикът е стигнал до свършенство, като вдигне булото, ще има една жива, реална представа за истината и вечната красота. Обаче всеки ученик, който не е достигнал до висше посвещение, всеки смъртен, който вдигне булото, остава покосен на място.

¹⁷ **Заплакала е гората, гората и планината** – българска народна песен за Индже войвода.

¹⁸ **Йосиф** – библейски персонаж от Стария завет, един от дванадесетте синове на патриарх Яков. Продаден като роб в Египет, успява да се издигне до званието „Пръв след фараона“ и да придобие огромно влияние. Животът му е описан в книга *Битие*.

¹⁹ **Яков** – третият от библейските патриарси, баща на основателите на дванайсетте израилски племена. Синовете му, след като се преселили в Египет, станали родоначалници на тези племена. Най-известен от синовете му е Йосиф, инициаторът на преселението в Египет.

²⁰ **Метафизика** – дял от философията, който изследва природата и първоначалата на съществуващото и света, първичните принципи. Централен клон на метафизиката понякога се счита онтологията, която изследва основните категории на съществуващото и как те се отнасят една към друга. „Метафизика“ е и заглавие на съчинения на Аристотел, в които той разглежда това, което можем да познаем едва след конкретните природни неща, което е в основата им, следователно е и първото в себе си, поради което се нарича и „първата философия“. Метафизиката е основната философска наука, в която трябва да търсим всички философски дисциплини. Тя е науката, която има за задача да изследва съществуващото като такова в качеството му на предмет, както и елементите и фундаменталните условия на всичко съществуващо изобщо. Философски възгледи за духовните първоначала на Битието (Бог, душа и т.н.), недостъпни за експериментално изследване. В преносен смисъл: отвлечена и малко понятна мисъл.

²¹ **Шекспир, Уилям** (1644–1737) – знаменит английски драматург, актьор и поет от епохата на Ренесанса. Автор на ненадминати по художествено майсторство сонети, трагедии и комедии. През 1599 г. е построен театър „Глобус“, за представления в който Шекспир пише едни от най-стойностните си и популярни и до днес произведения.

²² **Пиесата „Българската Геновева“** – става въпрос за пиесата „Многострадална Геновева“. През 1856 г. читалището в Лом организира театрално представление на мелодрама с това заглавие, която е побългарен вариант на пиесата „Геновева“ от Кристоф фон Шмид (1768–1854), автор на новели, разкази, приказки. „Многострадална Геновева“ става най-играната пиеса през Възраждането.

²³ **„Хиляда и една нощ“** – сборник с народни приказки от Близкия Изток и Южна Азия, съставен на арабски език през Златния век на исляма (ок. IX в.). В съвременния си вид произведението се формира в продължение на столетия с приноса на автори, преводачи и учени от Близкия Изток и Северна Африка, а генезисът на самите приказки може да се проследи до древните арабски, персийски, индийски, египетски и месопотамски литература и фолклор.

²⁴ **Ра** – бог на Слънцето според египтяните. Той е върховен бог сред главните богове.

²⁵ **Чамкория** – днес курортът Боровец.

²⁶ **Апанаж** – с етимология от френски език, този термин означава предоставяне на поземлено владение, титла или други ценни неща от даден суверен (благородник, феодал) за издръжка на член от неговото семейство, например по-малък негов син, който иначе не би наследил нищо. Тази система е била широко разпространена в Европа допреди няколко века.

²⁷ **Херметическа философия** – езотериката се нарича още „Херметическа философия“ по името на своя родоначалник Хермес Трисмегист. „Трикратно Великият Хермес“ е бил жрец и посветен в древен Египет. Основите на езотеричното познание са положени преди около 6000 години от Хермес, бащата на окултната мъдрост, основател на астрологията, откривател на алхимията. Той е събрал квинтесенцията на мъдростта в петнадесет тези, написани върху плоча от зелен ориенталски корунд. Плочата, която отдавна е изчезнала, влиза в историята под името „Tabula smaragdina“. В древността е съществувала компилация от някои основни Херметически знания, която била известна като „Кибалион“. До нас са достигнали седемте основни принципа, върху които е основано неговото учение. Тяхното дълбоко разбиране и прилагане във всички сфери на живота е ключът към мъдростта. В „Кибалион“ се казва: *Принципите на Истината са седем. Този, който ги познава с разбиране, притежава Универсалния ключ, пред чието докосване всички врати на Храма бързо се отварят.* Съвсем накратко казано, седемте Херметически принципа са: принцип на менталността; принцип на съответствието; принцип на вибрацията; принцип на противоположностите; принцип на ритъма; принцип на причината и следствието; принцип на рода.

²⁸ **Схоластична философия** – (на гръцки *схоластика* означава *академично училище*) систематична средновековна философия (9–15 век), представляваща синтез между ортодоксално християнство и логиката на Аристотел. Основава се на търсе-

нето на взаимовръзка между вярата и знанието. Задълбочено се проучва един или друг религиозен въпрос, изследват се всички възможни негови аспекти, след което се излиза с опровержение на нетрадиционните възгледи по въпроса. По своя характер е религиозна философия, която не допуска свободни спекулативни интерпретации по въпроси, засягащи религиозните и морални категории на средновековното общество. По-късната християнска средновековна схоластика преоткрива класическата гръцка философия.

²⁹ **Дихарма** – в конкретния контекст *дихарма* (идентична с думата *дхарма*) означава *добра карма, благоприятни условия за развитието на душата*. Думата *дхарма*, която е със санскритски корен и буквално значеща *нося, поддържам*, е обобщаващо понятие за великия ред, на който е подчинен света, това понятие е от централно значение за източните религии. В традициите на Индия *дхарма* представлява правилният път, който трябва да следва всеки човек. Тя е висшата истина и законът, които определят правилното поведение в живота. Според хиндуизма и будизма, ако човек води праведен живот в това и в други прераждания, той ще изпитва по-малко страдание.

³⁰ **...32 букви** – според тогавашната българска азбука буквите са 32. След правописната реформа на българския език от 27 февруари 1945 година азбуката вече съдържа 30 букви.

³¹ **Граблашев, Васил (Величко)** – адвокат, окултист и спиритист, теософ, автор и преводач от английски език. Завършва право в САЩ, където се запознава с младия Петър Дънов, после адвокатства в София. Основател на „Психическо дружество“ и издател на списание „Задгробен мир“. Автор на студиите „Окултизъм, мистицизъм и учението на Дънов“, „Ръководство за добиване спиритически явления“, „Философията на живота според Розенкройцерското учение“, „Спиритически чудеса или доказателства за задгробния живот“. Около 1922–23 г. заедно със сина си Николай заминава отново за Америка и не се връща повече в България.

³² **Графология** – наука за разкриване на характера на човека чрез почерка. Първите ѝ основи са положени от французина

абат Жан-Иполит Мишон през 1871 г., поради което Франция се счита за родина на графологията. Посредством графологичен анализ на написаното от човек се откриват неговите качества, недостатъци, възделения.

³³ **Един американец е измислил уред, с който се хваща лъжата** – става дума за уреда „полиграф“, или т.нар. „детектор на лъжата“. Съвременният детектор на лъжата, такъв, какъвто го познаваме и днес, е създаден през 1921 г. и е дело на американския студент по медицина Джон Ларсон (1892–1965), който е бил и сътрудник на полицейския департамент в град Бъркли, Калифорния. Той е първият в историята учен, измерил едновременно повече от един физиологичен параметър за целите на детекцията на лъжата.

³⁴ **Садукеи** – по времето на Христос те са обществено или религиозно движение сред елитарни социални слоеве в юдейското общество. Обикновено били богати и заемали властови позиции. За разлика от фарисеите, те били възприемчиви към нормите на гръко-римската култура и подкрепяли проримските настроения. В религиозно отношение били по-консервативни: признавали, че само писаното слово е от Бога, не признавали устната традиция. Понеже садукееите се занимавали повече с политика, отколкото с религия, те не се интересували от Исус, докато не се уплашили, че Той може да привлече нежелано римско внимание. В този момент садукееите и фарисеите се обединили и направили заговор да умъртвят Христос.

³⁵ **Фарисен** – влиятелна еврейска религиозна общност на богатите градски слоеве в древна Юдея, аскетична в начина си на живот, състояща се предимно от книжници и свещеници. Претендират за единствен авторитет относно тълкуването на Мойсеевия закон. Отличават се с фанатизъм. Исус Христос ги разобличава за тяхната показност и външна ритуалност. Фарисеите търсят начин да дискредитират Неговото учение и се обявяват срещу самия Него.

³⁶ **Илия** – еврейски пророк от 9 век пр.Хр., живял в Древна Юдея. Пророк Илия се появява, за да върне еврейския народ към истинския Бог, защото се е увлякъл по идолопоклонничество към езическото финикийско божество Ваал. Той единствен

сред хората е взет жив на Небето. Възнася се, като с ученика си Елисей отива до брега на река Йордан. Появява се огнена колесница и отнася Илия с вихрушка на Небето, а като излитала, кожухът му паднал на земята и Елисей го взел. Пророк Илия е един от най-великите християнски светци.

³⁷ **И Сара едно време се усмихна** – препратка към историята с библейската героиня Сара, съпругата на Авраам. В книга *Битие*, глава 18, е описано как Господ казва на Авраам, че жена му Сара ще има син. Тъй като и двамата са на преклонна възраст, Сара се засмива в себе си и казва: „Аз ли ще имам тази утеха след като остарях? И господарят ми е стар“ (*стих 12*).

³⁸ **Венизелос, Елевтериос** (1864–1936) – гръцки политик. Бил е министър-председател на Гърция 9 пъти, включително и по времето на Балканската война. През месец февруари 1913 г., на път за конференцията в Лондон, на която се водят преговори за сключване на мирен договор между воюващите в Балканската война държави, Венизелос спира в София. Тук той прави предложение на българското правителство за разпределение на територии, което е отхвърлено. На Мирния конгрес в Париж през 1919 г. произнася остра обвинителна реч срещу България като главен виновник за всички балкански противоречия. На 6 юни 1934 година в Атина е извършено неуспешно покушение срещу него. На 12 март 1935 г. напуска Гърция и се установява в Париж, където умира през 1936 г.

³⁹ **Страдивариус, Антонио** (1644–1737) – знаменит италиански лютниер и майстор на струнни инструменти. Запазени са около 650 инструмента, изработени от него. Те се отличават с изящната си форма и неповторима акустика. Тайната на изработката им още не е открита, както и качеството на звука им още не е постигнато от друг лютниер.

⁴⁰ **Бетовен, Лудвиг ван** (1770–1827) – велик немски композитор и пианист, представител на Виенската школа. Още когато е на възраст около 30 години, започва прогресивна загуба на слуха му и това е отбелязано в творчеството му с теми като героизъм, трагизъм и борба, интелектуална дълбочина и интензивност на изразяването. Автор е на множество симфонии, сонати, концерти и др. произведения.

⁴¹ **Моцарт, Волфганг Амадеус** (1756–1791) – гениален австрийски композитор, представител на Виенската класическа школа. Автор на произведения, които се смятат за връх в симфоничната, концертната, камерната, оперната и хоровата музика. Виртуозен цигулар, органист и диригент.

⁴² **Архимед** (287–212 пр.Хр.) – древногръцки математик, астроном, физик и инженер, един от водещите учени на класическия период на Античността. Архимед открива относителното тегло – т. нар. закон на Архимед, или основният хидростатичен закон, гласи: всяко тяло, потопено в течност, губи от теглото си толкова, колкото тежи изместената от него течност. В областта на математиката успява да изчисли със забележителна точност приблизителната стойност на числото „пи“, наричано понякога „Архимедова константа“.

⁴³ **Интерференция на вълните** – феномен, при който две или повече вълни се наслагват, за да образуват резултатна вълна с по-висока или по-ниска амплитуда. Интерференция може да се наблюдава при всички видове вълни. Тя се отнася до вълни, които са взаимно свързани или защото идват от един и същи източник, или защото имат еднаква или почти еднаква честота.

⁴⁴ **Робърт колеж** – смята се, че Робърт колеж е първият по рода си американски християнски колеж, основан извън пределите на САЩ. Американският търговец Кристофър Робърт и бившият мисионер Сайръс Хамлин поставят началото на колежа в Цариград през 1863г. У нас Робърт колеж се ползва с изключително влияние и престиж, той е еталон за качествено образование, където „християнското“ и „американското“ остават на заден план за сметка на „академичното“.

⁴⁵ **Питагор** (570–495 г. пр.Хр.) – най-известният от гръцките философи преди Сократ. Посветен в гръцките и египетските мистерии, ученик на Заратустра. Основава собствена школа в Италия ок. 530 г. пр. Хр. В учението си акцентира върху чистия начин на живот, прераждането на душата, красотата и хармонията, мистичната сила на числата. Разработва теория на музиката, въвежда в математиката т. нар. Питагорова теорема.

⁴⁶ **Ферменти** – 1. сложни органични белтъчни вещества, които се образуват в живите организми и участват като необходима

съставка почти във всички жизнени процеси, без да влизат в състава на крайните им продукти; 2. *прен.* причинител, виновник.

⁴⁷ **Симпатична нервна система** – вегетативната (автономна) нервна система.

⁴⁸ **Томчето „Грите основи на живота“** – съдържа три беседи от Учителя, държани през 1921 г., като тук се има предвид изданието, отпечатано в печатницата на книгоиздателство „Слово“, София, 1921 г.

⁴⁹ **Златен лев** – златният стандарт е парична система, при която стойността на парите съответства на дадено количество злато. Приетият през 1880 г. Закон за правото на резане монети в Княжеството установява триметален стандарт – медни, сребърни и златни монети. През 1897 г. е приет нов Закон за монетите в Княжеството. Той предвижда въвеждане на златен стандарт и постепенно извеждане на сребърните монети от обращение. Законът дава възможност на правителството да проведе тези мерки, когато прецени, че е възможно, поради което те така и не са приложени на практика. През годините до началото на Балканската война в България на практика функционира система на златен стандарт, като левът поддържа устойчив курс спрямо валутите на Латинския съюз. След войните, през 1929 година, след отпускането на Стабилизационен заем и реформиране на Българската народна банка, за кратко в страната е установен златнодевизен паричен стандарт, като стойността на лева е с фиксиран курс към долара, а чрез него – към златото. Златният български лев е бил сред най-силните европейски валути.

⁵⁰ **В английския език законът не е фонетически, две-три букви имат еднакво произношение** – английската фонетична система се различава от българската (фонетиката е наука, която изучава звука, неговия строй и системата на човешкия език, както и звуковите промени в думите; занимава се изобщо със звуковата система на определен език). В английския език има 44 звука, а латинската азбука притежава символи за 26 букви. Заради това в много от случаите в английските текстове една буква има задачата да означава няколко различни звука.

⁵¹ **Богоров речник** – става въпрос за „Академичен български речник“, подготвен от Иван Богоров (1820–1882), български енциклопедист, написал първата българска граматика, издал първия български вестник, радетел за чист български език.

⁵² **Барометрични измервания и наблюдения** – измервания и наблюдения на атмосферното (барометричното) налягане. Въздушната обвивка на Земята – атмосферата, оказва налягане върху нейната повърхност. Налягането е сила, действаща върху единица площ.

⁵³ **Хигрометър** – уред за измерване на относителната влажност на въздуха.

⁵⁴ **Шангов, Стоян** (1867–1925) – български общественик, виден журналист и любител историк. В периода 1900–1908 г. е редактор на един от най-значимите вестници от първата половина на 20 век – вестник „Вечерна поща“. След 1908 г. издава други вестници. Според Димо Казасов „Шангов е родоначалник и създател на българския сензационен вестник“. Наложил се е като голям журналист и голям хуморист. Вестник „Вечерна поща“ прави политическата карикатура постоянно явление в българския печат. Този вестник е имал голяма тежест в българското общество. Самочувствието на Стоян Шангов е било толкова голямо, че той заявява: „На Балканския полуостров има само два фактора – Абдул Хамид и аз!“.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

акорд (от итал., буквално: „като една струна“, „съзвучие“) Музикален термин, който обозначава едновременното звучене на три или повече тона, които са подредени или биха могли да бъдат подредени на интервала „терца“. Акордът е в основата на музикалната хармония, пряко е свързан с понятията *тоналност* и *гама*. Една от определящите черти за акорда е неговият основен тон – тонът, върху който останалите части от акорда се подреждат на терца.

Аллах керим (тур.) Добър е Господ. Каквото даде Господ.

благоутробие 1. *книж. ирон.* Голям, добре охранен корем.
2. *книж. остар.* Добросърдечност, милосърдие, благоразположение.

валия (тур.) Управител на вилает – административно-териториална единица в Османската империя.

вестовой истор. У нас до Първата световна война това е войник, придаден за лични услуги на офицер.

воднянка Събиране на свободно подвижна течност в коремната кухина. Не е самостоятелно заболяване, а проява на заболявания на различни органи. Най-често е последица на сърдечна слабост, цироза на черния дроб, бъбречна болест, по-рядко хроничен хепатит и др. Гръдната воднянка е натрупване на течност в плевралната празнина между гръдния кош и белия дроб, без при това да е възпалена самата плевра.

гемиджия *разг.* Човек, който кара гемия или работи на гемия (неголям кораб с платна).

диканя (от тур.) Зеделски уред за вършитба, шейновидно приспособление от дъски за очукване на зърната на зърнените култури след жътва. Произлиза от турската дума за *шип*.

дилаф *диал.* Дълги щипци за хващане на горещи предмети или за разравяне на огъня; маша.

долап *ост.*, *разг.* Измама, капан, хитрина, интрига.

живеница *остар.*, *диал.* Туберкулоза на шийни възли с пробив към кожата; скрофулоза; неизлечима рана по тялото, тежка болест.

жидкий (рус.) Течен, разреден, рядък.

заптие (тур.) Стражар.

звонкови пари (рус.) Монети.

клепки *диал.* Чехли.

кусур (тур.) *разг.* Недостатък, лоша черта на характера, вина, грешка, остатък.

матахери *диал.* Разиграва, мотае, върти.

меджидие (тур.) *остар.* **1.** Стара сребърна (бяла) турска монета на стойност 20–25 гроша. **2.** Турска златна монета на стойност 100–120 гроша. **3.** Турски орден.

медлен (рус.) Бавен.

обертон *акустичен термин* Една честота в звука, която е различна от основната честота на този звук. Обертоновете понякога се наричат и *частични вълни*. Обертоновете са важни, понеже дават различни характеристики на звука, определят тембъра на звука. Те са причината различните инструменти да звучат различно даже и когато свирят една и съща нота.

ортаци (тур.) Съдружници.

осторожност (рус.) Внимателност, съсредоточеност, с внимание.

отребване (*диал.*) Изчистване.

папуци (тур.) *остар.* Меки кожени обувки като чехли.

пермутация (лат.) Разместване, смяна.

пертурбация (лат.) **1.** *книж.* Внезапна промяна, нарушаване на нормалния ход на нещата. **2.** *астр.* Промяна в пътя на небесно тяло под гравитационното въздействие на други небесни тела. **3.** Разстройство, смущение, смут.

петало *ост.* Подкова.

посторонен (рус.) *остар.* Външен, страничен.

самун (тур.) Кръгъл хляб.

сербезлък (тур.) *разг.* Дързост, смелост.

скържав *остар.*, *диал.* Стиснат, скъперник.

стяжение *книж. остар.* Имот, богатство.

стяженолюбие (от рус.) *остар.* Сребролюбие, стремеж към придобиване на все повече материални блага.

терца Музикален интервал между първа и трета степен (до–ми). Интервалът най-общо е съотношението между височините на два музикални тона.

тесаракт (от итал.) *мат.* Термин от геометрията, отнасящ се до четириизмерния аналог на куба.

услишание (рус.) *остар.* Чуване, слушане.

филантроп (гр.) Благотворител на обществото, човек, посвещаващ своето време, пари, репутация за благотворителни цели. В много случаи това понятие се прилага за богати личности, които влагат голяма част от своето богатство за благотворителни цели.

хата олур (тур.) Стават грешки.

чапрашък (тур.) *остар.* Забъркана, заплетена, неясна.

чешит (тур.) *диал.*, *разг.* **1.** Сорт, разновидност. **2.** Особен, своеобразен човек, оригинал.

чутура (рум.) *диал.* **1.** Дълбок, тесен дървен съд за чукане на пипер, жито и др. **2.** *прен.*, *ирон.* Кратуна, тиква, глава.

шейх юл-ислям (тур.) Буквално означава: старейшина, водач на исляма, най-висш религиозен чин в мюсюлманската йерархия.

prevent (англ.) **1.** Предотвратявам, избягвам, предпазвам. **2.** Преча, попречвам, спирам, спъвам. **3.** *ост.* Водя, предвождам.

4. *ост.* Предварвам, предугаждам.

ТЕМИ

Лекция *Слизане, хлъзгане и падане*: „Кои са били причините за написването на *Евангелието от Матей*?“;

Лекция *Законът на Любовта*: „Най-силната мисъл и най-силното чувство“;

Лекция *Променливи величини*: „Ползата от богатството и сиромашията“;

Лекция *Причини и условия*: „Най-малката и най-голямата спънка в живота“ и „Съществените качества на свободата“;

Лекция *Качества на реалното*: „Съществени качества на свободата“;

Лекция *Помни го*: „Естествените размери на свободата“;

Лекция *Философия на трептенията*: „Отличителните черти на гръбначните животни“;

Лекция *Погрешка и спънка*: „Разликата между птиците и рибите“;

Лекция *Естествени положения*: „Понятията „добро“ и „зло““;

Лекция *Обективни и субективни разсъждения*: „Отличителните черти на грозотата и хубостта“;

Лекция *Закон за освобождение*: „Качествата на силния и на слабия човек“;

Лекция *Практическа философия*: „Функции на голямото и на малкото“;

Лекция *Двата университета*: „Отношението между целите и дробните числа“;

Лекция *Знание и виждане*: „Свойства на глаголите“;

Лекция *Насока отвътре*: „Положителни и отрицателни състояния“;

Лекция *Фа – фа диез*: „Отличителните черти на умния човек“;

Лекция *Двамата спътници*: „Какво нещо е злото?“;

Лекция *Незавършени, преходни и завършени процеси* – тема за размишление: „Качества на голямото и малкото и на силното и слабото“;

Лекция *Отребване, разтопяване, отвяване*: „Изправянето на три физически погрешки“.

Учителя Петър Дънов

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

Философия на трептенията

година четиринадесета

Редактор *Ивелина Христова*

Художник *Илиана Попова*

Предпечат *Живко Стоилов*

Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 0110; 0896 669 768

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info